

1942
Lethochnin

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24 P

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám: 18.280

Lapzártá csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Kényszertermelés

Írta: dr. ing. lovag Fehrentheil-Gruppenberg László.

December 7-én a földművelésügyi miniszter rádiószóval fordult az ország gazdatársadalmához. Rost- és olajnövénytermelésünk eddigi mértéke nem kielégítő — állapította meg a miniszter — s mivel úgy a fonálnövényekre, mint a növényi olajra a mostani háborus időben életbevágóan szükségünk van: mindenki hazafias kötelességének tartsa, hogy elegendő ipari növényt termeljen. Hozzátette még a miniszter, hogy aki nem így cselekszik, azt utódaink jogosan vádolhatják mulasztással.

A Mérnökpolitikai Társaság 1938. évi vitaestjeinek sorozatát én nyitottam meg s előadásomban feltártam azokat a veszélyeket, amelyekkel a magyar termelés szervezatlensége fenyeget. Külkereskedelmi kimutatásaink egyszerű áttanulmányozása akárkinek azonnal megmutatta, hogy be kell szüntetnünk a túlzott gabonatermelést, amelyből tízmillió mázsás nehezen elhelyezhető kivitelünk volt s sokszorosára kell fokoznunk az ipari növények, gyümölcsök és takarmányfélék termelését, amelyek egy részéből jelentős behozatalra szorulunk. Előadásomat több helyütt megismételtem, a mérnökség számos tagja a legkülönbözőbb utakon és módokon hozzájárult ezeknek az — egyáltalán nem új — gondolatoknak népszerűsítéséhez. Eredmény: csaknem teljesen változatlan vetésterületek s most, a huszonötödik órában, a miniszteri felhívás.

Az előzmények felemlítésével csak a hozzászólás jogát kívánom igazolni.

Hozzá kell szólnom, mert súlyos aggodalommal hallgattam én is s hallgatta sokszáz szakember is a miniszter beszédét.

A miniszter ur széleskörű propagandát, olcsó vetőmagot, biztos értesítést helyezett kilátásba az általa is rendkívül fontosának mondott ügy érdekében.

Szeretném sok gyakorlati ember nevében is odakiáltani, de olyan hangosan, hogy valóban meghallják: „Miniszter ur, már lekéstünk az ilyen XIX. századbeli módszerekkel. Rajtunk nem segít az, ha 150.000 q len helyett 200.000 métermázsát termelünk. A tavalyi ricinus-kompany megmutatta, hogy kéreléssel, propagandával, burkolt módszerekkel nem lehet kamoly eredményt elérni. Tessék rátérni az új idők által megkivánt új utakra.

Kérjük harminc napon belül meghozni a termelés irányítási alaptörvényt!”

A törvény lényegét a következőképp foglalhatjuk szavakba: minden 50 holdnál nagyobb birtokos köteles birtokának egyötöd részén állami irányítás szerint gazdálkodni. Katonákból, mérnökökből, kereskedőkből álló szakbizottság állapítsa meg, milyen növényből mekkora mennyiségre van szükségünk. Gazdákból, geológusokból, mérnökökből álló szakbizottság állapítsa meg a fenti mennyiséghez szükséges vetésterületet s a talaj- és éghajlati viszonyoknak legmegfelelőbb tájbeosztást.

Az 50 holdon felüli birtokok szántó területe közel ötmillió katasztrális hold. Ennek egyötöde, ugyanis

egymillió hold bőségesen elég összes ipari növény-szükségletünk

kitermelésére, hiszen 1939-ben pl. cukorrépát 92.000 holdon, dohányt 29.000 holdon, kenderi 25.000 holdon, lent 21.000 holdon termeltünk. Ipari növényeink összes vetésterülete alig haladta meg a 250.000 holdat s ennek is túlnyomórészt a cukorrépa tette. Ha ez utóbbi termelését nem akarjuk fokozni, akkor a többi növény vetésterületét a maiak öt-hatszorosára emelhetjük.

Természetesen a miniszterium kötelessége volna a vetőmagról való gondoskodás. Még nem

késtünk el, mert a legtöbb ipari növény magvát tavasszal kell elvetni.

A szakemberek teendőiről utár szóltam.

Hátramaradnak a jogászok, a maguk ellenvetéseivel. „Ez a rendelkezés túl mélyen nyúl bele az egyéni szabadságjogokba” — fogják mondani.

Nem akarok velük szemben azzal a gondolattal érvelni, amit Németország minden kis városkájában feliratok hirdetnek:

„A közösség érdeke megelőzni a magánérdekeket.”

Azt hiszen azonban, hogyha jogos a polgárok keresetének, vagyonának egy részét adó címen elvenni, ha jogos a pol-

gárokat katonai szolgálatra kötelezni, akkor nem kevésbé jogos a termelési kényszer elrendelése sem.

Tulajdonképpen

a termelés irányítása nem is áldozatot, hanem áldást jelent a gazdáknak.

Az ipari növények termelése ugyanakkora területen másfél-szer-kétszerannyi jövedelmet hoz, mint a gabonafélék. A kényszertermelés tehát csak a gazdák jövedelmét fogja emelni s csak azért szükséges, mert más módon a maradékosok nem csekély számát nem lehet rávenni ezeknek a nekik új termelési ágaknak bevezetésére.

Még nem késő! Még van ideje a kormánynak cselekedni.

Hogyan dolgozik a Nép- és Családvédelmi Alap?

A gyermekekkel törleszthető házépítési kölcsön regényes valósága

A magyarság háboruban él. Minden errejét összpontosítja, hogy a nagy mérkőzésben kiharcolja megillető sorsát. Ez a harc azonban nemcsak kifelé folyik, hanem befelé is a magyar tömegek szaporodásának elősegítésére, magasabb életzínvonalának biztosítására. Hiszen ma már nem lehet a honvédelmet csak katonai feladatnak tekinteni. A magyarság széles tömegeinek sorsa tehát nem lehet közömbös. Lépések törtétek már régebben is ebben az irányban. Evekkel ezelőtt, a nagy gazdasági mélypont idején nyomorenyhító akciókkal, inségmunkákkal próbálkoztak. Ezzel megmentették ugyan az emberek az éhhaláltól, kenyérhez jutottak olyanok, akik kiestek a rendes termelés munkájából, de ez csak „tüneti kezelés” volt, nem végleges megoldás. Az új szociális intézkedések ezzel szemben a társadalom teljes értékű tagjává teszik a rászorultakat természetben nyújtott kamatmentes kölcsönrel, rászorítva őket arra, hogy a termelésbe erejüket is beállítsák.

Különösen a sokgyermekes családok méltó megélhetésének biztosítása áll a nagy szociális kormányzat középpontjában. Ebből a célból létesült az Országos Nép- és Családvédelmi Alap. Ennek a központi végrehajtó szerve a Szociális Felügyelőség.

Munkájuk elé természetesen a szokottnál is nagyobb akadályokat gördítenek a háború és a háborus szempontok, de annál nagyobb energiával hártják el ezeket az akadályokat. Elsősorban ugyanis megfelelő hajlékot akar biztosítani az ONCSA a népies családoknak. Már az elmúlt esztendőben 500 családi ház felépítéséhez nyújtottak segítséget. Tulnyomó részben mezőgazdasági, szegény munkás, sokgyermekes családok részesültek a juttatásból. Az ezután építendő házakhoz már eddig 3800 telket biztosítottak. Kelkes fiatal mérnökök tervezik a házakat. Céljuk az is, hogy a családi házak külső formájukban is visszatérjenek a romlatlan népi ízléshez.

A házépítéshez persze nem ingyen adják a pénzt, hanem

Világhelyzet

A bolsevikiek még mindig nagy erővel támadnak az egész fronton. Véres fejjel kell nekik mindig visszafordulni. Feltehető, hogy Sztalin a keleti hadsereket küldi már két hete Vagóhidra, abban a hiszemben, hogy a japánok most az angolokkal és

amerikaiakkal vannak elfoglalva. Történhetnek itt is még orosz meglepetések.

A japánok gyors iramban foglalják el az erődöknek kiépített oceáni szigeteket. Hamarosan számíthatunk Singapore elesésére, valamint az egész Maláj-félsziget elfoglalására.

A jegyrendszer országos kiterjesztése

A költségvetés felsőházi részletes tárgyalása során Győrffy-Bengyel Sándor közellátási miniszter igen nagyjelentőségű bejelentéseket tett. Hangsúlyozta, hogy a termelésnek olyan rendszerét kívánja fokozatosan kiépíteni, amely háboruban lévő nemzetünk szempontjából a közellátás biztosítása érdekében szükséges és alkalmas. Az elosztás kérdésében fontossági és sürgősségi sorrendet állapítanak meg s összhangot és nyugalmat igyekeznek teremteni az árak és a kereseti lehetőségek, valamint a termelés és fogyasztás között.

Megállapította a miniszter, hogy a mezőgazdasági árszint javításra szorul s kijelentette teljes felelősséggel, hogy az országban a közellátás tekintetében nem lesz baj. Hogy az ellátás rendjét teljes mértékben biztosítani lehessen, országos viszonylatban is bevezetik a liszt és a kenyér jegyeket. Az általános fejadag 250 gramm lesz, de a testi és nehéz testmunkát végzők pójegyvet kapnak. A szoptató és terhes anyák szükségleteit szintén biztosítják. A közellátási minisztérium el-

lenőrizi a vendéglátó üzemek konyháját is és megakadályozza a túlságosan sok juhhus feldolgozását, mert a juhokra első sorban gyapjunyerés céljából van szükség. A vadfogyasztást viszont nagyobb mértékben engedélyezik. Szükség van a száritott térszafélék fogyasztásának korlátozására és szabályozni fogják a tengeri liszt forgalmának módját. A zsirváltójegyek bevezetése komoly eredményt jár s a zsir és szalonna szükséglet kielégítése is zavartalan lesz, a sertések összeirtása, a sertéslapok bevezetése, valamint a zsir és szalonna összevásárlása révén. A zsirjegyeket is országosan vezetik be, de erre csak akkor kerül sor, ha a minisztérium biztosítani tudja a beváltást. A zsir probléma megoldását megkönnyíti a tehérmarha csontjából ételszirt előállító lehetőség. Megfelelő korszerű gépekkel évente jónéhányszáz vagon előállítása nem fog nehézségbe ütközni.

A miniszter beszéde végén hangsúlyozta, hogy gondoskodni fog a sorbanállás megszüntetéséről.

Kerékpáros—köszörülés egy pedállal

Nem sértés már, ha a kerékpárost köszörüsnek mondják. Igazi kerékpáron igazi köszörülést látam a héten.

Nagyon egyszerűen, de ötletesen oldotta meg egy ismeretlen kerékpárosköszörűs a dolgot. A kerékpár kormányja és ülése között kis bádogdobozban elhelyezett köszörűkövet szerelt fel, a követ tartó tengelyre szerelt kisátmérőjű fogaskereket a pedálkerékről hajthatóan képezte ki.

El nem tudtam képzelni, amikor kedden délután, a csipős szélről csapkodott hőésben siettem az utcán és messziről látok a járda melletti ház előtt egy álló kerékpáron ülő embert, aki a helybenálló kerékpár pedálját szabályszerűen tapossa — ugyan miféle szórakozás lehet ez? Amikor közelebb értem, látom, hogy való-

ságos köszörülés folyik előttem.

Elhaladás után eltűnődtem, hogy mennyi haszna lehet a ebből az ötletes köszörülésből?

Bizonyos, hogy nemesak a községekben lakóknak előnyös, ha a köszörülésre szoruló késeket ollókat nem kell elvinni, hanem a szakember helybejön és ott végzi el az élesítést, ezt a tanyákon lakók értékelik majd jobban.

Csak aztán a köszörülés ürügye alatt nehogy veszedelmes agitátorok és hasonló kártékony emberek veszélyeztessék a határt. Az ipartestületek tegyenek javaslatot az iparhatóságoknak, hogy ezt a nagyon fürgén mozgó iparüzést csak bizonyos területekre, korlátozással adják meg, hogy a lakosság maga is ellenőrizhesse majd a kerékpárosköszörűsök működését.

Megnyílt a gyomai 73. számú téli gazdasági (ezüst kalász) tanfolyam

Amilyen sajnálattal jelentem községünk gazdaságadalmának, hogy a Póhalmon tervezett gazdasági tanfolyamot — dacára a rendkívül nagy érdeklődésnek és a jelentkezők nagy számának — a nagy távolság és a várható rossz utak miatt a községből való kijárással nem tudtuk megrendezni, éppen olyan örömmel közölhetem azt, hogy a belterületen megindított szervező munka nem volt hiába való, mert a tanfolyamra 51 rendes és 17 vendég hallgató jelentkezett.

A tanfolyamot december hó 2-án, szerény keretek között, meg is nyitotta dr. Szász Lajos községi főjegyző. A tanfolyamot azóta szorgalmasan látogatják: Kiss Gábor, Putnoki József, G. Szabó József, Szabó János, Zöld János, Kruchió Gyula, ifj. Szabó Lajos, Pető Lajos, Szilágyi Sándor, Oláh András, vitéz Oláh Imre, Wagner Ádám, Kun Antal, Bogár János, Gaál Lajos, Adamik Zsigmond, Udvari Antal, Csuvár János, Kruchió Lajos, Gecei István, Szujó Lajos, Gábor Mária, Hornok Imre, S. Kovács Kálmán, Kúri Károly, Balogh Bálint, Dobó Lajos, Giricz Bálint, Iosa Sándor, Viczián Menyhért, id. Jenei Bálint, Tuba Sándor, Kurilla Mátyás, Nagy Károlyné, Vincze Lajos, ifj. Gábor Sándor, id. Czeglédi Dániel, Kruchió Endre, Bartófi Mihály, Csalah Sándor, Sáfian József, Schupkégel Ádám, Barok István mint rendes hallgatók, Oláh István, Fekete Lajos, ifj. Tóth László, D. Kovács Gábor, Nagy János, Veres Lajos, Dobó Ilona, ifj. Czegléd Dániel, Veress László, Barta Albert vendég hallgatók. Az esték nem unalmasak, mert kevés hallgató hiányzik az ötvenes létszámból. Együtt látjuk itt apát, fiát, testvéreket s egyik sem szégyeli az iskolapadot. Nem hallgathatom el két utóbb beiratkozott vendég hallgatónk nevét sem: Erdői Lajos és Bogár Géza nevét, akik — úgy látszik — szintén lelkes hallgatói lesznek a tanfolyamnak. Magam részéről csak kitartást tudok kívánni a három hónapos erős munkához. Az előadói kart is sikerült ezidén is biztosítani: Benke Lajos, Bíró Béla, Feiler Lajos, dr. Mikes Tivadar, Somogyi Mihály, dr. Szász Lajos és dr. Szilágyi Ferenc urak személyében. Köszönet az önzetlen közreműködésért. vitéz Pajor Gyula tanfolyamvezető.

kölcsön formájában. Az anyagi részt a közjóléti szervezetek bonyolítják le, amelyek ország-szerte most alakulnak. Megyénként és városonként létesítik ezeket. Tagjaik egyfelől maguk a megyei, vagy városi közséletek, másfelől azok, akiket megsegítenek. A segítségre szorultak ezre valóóságos tagjai a szervezeteknek, egyúttal a szervezetek gondolat kiképzett harcosai lesznek.

A házépítésen kívül a szervezet célja az, hogy megfelelő munkaalkalmakat biztosítson a sokgyermekes családoknak és így gazdasági, erkölcsi és szellemi felemelés útján javítsa az éleviszonyokat, elősegítse a társadalmi kiegyenlítődést, továbbá, hogy a családtagok érdekében termelő üzemeket létesítsen, gyakorlati szakembereket képezzen ki belőlük, végül, hogy az értékesítést előmozdítsa. A családvédelmi szempontok alapszabályszerűen érvényesülnek. A házépítésre adott kölcsönök kamatmentesek. Ezenfelül a kölcsönből is egy — tizenhét év közötti negyedik gyermek után 10 százalékot kell elengedni. Minden további gyermek után pedig további 10 százalékot, de az elengedés a tartozás 70 százalékát nem haladhatja meg.

A házépítési kölcsönökön kívül a szociális segítség kiterjed a gazdasági élet egyéb vonatkozásaira is. Kiskert-akciókat, állatbeszerzési- és mezőgazdasági gépek beszerzését célzó akciókat is lebonyolít a szervezet. Fejlődési lehetőségük szinte beláthatatlan, mert a gazdasági élet minden megnyilvánulására kiterjedhet. A szervezeteti termelés és gazdálkodás előnyeit az élet valamennyi területén érezhetik a lakók, de ehhez nemcsak a segítség, hanem a segítettek akarata is szükséges. Csak az karolható fel, akiben magában is él a felemelkedés vágya. Ez azután javító hatással lesz azokra is, akik eltespedtek s könnyelműen akarnak előnyökhöz jutni. Az erkölcsi igazságosság a vezérlő szempontunk, a magyarság megerősítése pedig a cél, tehát a legkövetkezetesebben ki kell kapcsolnunk minden vonalon a csak a maga hasznát néző idegen szellemet.

Mezőgazdasági Kamarai napok a gyomai járásban

Az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is megtartják a kamarai napokat. A gyomai járásban december 7, 14, 21 és 28-án már megtartották e napokat, még hátra van január 4-én tartandó.

Gyomán 11 órakor a 4-és körben, Eendrődön ugyanakkor délután fel 4 órakor a Gazdakörben tartják meg az előadásokat.

Különös tünetek észlelhetők a békési rosszserdei földeken

Számtalan jelből arra lehet következtetni, hogy Békés község területére, illetve határa alatt mérhetetlen kincs terül el. Erre már több kézzelfogható bizonyítékot is találtak és hogy ezeknek feltárása még mindig nem kezdődött meg, az valószínű oda vezethető vissza, hogy a rendkívüli költségekkel járó kutatási munkálatok előkészítésére még nem volt megfelelő idő. Annak idején méltón keltettek feltűnést a békési melegvízi kutak, különösképpen az Asztalos-uicai kut, amelynek vize táplálja az ország egyik legjobb gyógyhatású fürdőjét, amelyiknek híre már jóval túlhaladta a község határait és teljes mértékben vetekszik (egyes szakértők szerint még jobb) a hajduszoboszlói fürdő vizével. De nem kisebb feltűnést keltett az elmúlt télen idős Megyeri Sándor gazdaságában feltárt gázkut is, amely bőségesen látja el világítógázzal az egész tanyát. Ehhez hasonlóképpen más helyen is találtak gáznymokat, míg most ennél sokkal nagyobb jelentőségű dologról szereztünk tudomást és ha valóban komoly alapja van, akkor az ügy mindenesetre sokkal nagyobb figyelmet érdemelne, mint amilyen eddig feléje fordult.

Az elmúlt napokban a rosszserdei gazdálkodók arról panaszkodtak, hogy a tanyák kutjának vize, melyet eddig ivásra is felhasználtak, olajos ízű. Ezt több környékbeli kut vizénél is érzik, úgyhogy sokan már nem is tudják inni, mert ha megisszák, akkor orukban érzik az olaj szagát.

Értesülésünk szerint az érdekelt lakosok most arra készülnek, hogy mintát vegyenek a kutnak vizéből és fel akarják küldöztetni vinni a község házára, hogy az előljáróság hívja fel az illetékesek figyelmét a rosszserdei talajtani tünetekre.

Nem tudni, hogy a rosszserdei földek valójában mit rejtgetnek a mélyben, mindenesetre kíváncsian várjuk az ügy további fejlődését.

Az „Egyedül Vagyunk“, Oldh György harcos, kéthetenként megjelenő, újjáalakult folyóirata mostani számában: vitéz Rácz Jenő Japánról, Mályusz Elemér a magyar történelemírás válságáról, Féja Géza Milotay egyik cikkéről, Ineze Antal brazíliai élményeiről, Feltich Nándor professzor oroszországi utjáról, Bácskay B. Béla az új világnézetéről tr. Két ismeretlen Ady vers, a zsidóságról, Vichy, a Pódium, stb. stb. Ára 24 fillér. Szerkesztőség: Budapest, II., Hunyadi János-ut 4. Kiadóhivatal: Budapesti, VIII., József-körút 5.

H I R E K

I D E G E N B E.

Vihar a levelet ide, oda fuja,

A szegény bakának szomorú a sorsa.

Ma még piros élet, holnap sötét dóm...

Ne sajordid a csókot tőlem Gyönyörűl Virágom!

Dalolják a honvédek, valahol messze, messze, túl a Tatárhágón, Oroszországban. Esik a késő őszi szomorú eső, lassan lehull vele az este. Ilyenkor kinyílnak a nótás szívek, mint megannyi muskátli ablak, virágzik a dal. Ilyenkor nagyon közel jön Magyarország, egy-egy kedves kis ház a faluban, hol a legszebb rózsá nyílik, ... hol annyiszor huzta a cigány.

„Csak egy kislány van a világon...

Az is az én drága galambom.

A jó Isten, de nagyon szeretett,

Hogy É n n é k e m adott T é g e d e t t!

Vége a nótázásnak. Az utolsó láng is kialszik, csak az Örmester urtól kapott cigaretta tüze világít, mint az elhangzott szerelmes nóták zsarátnoka ég az ajkakon!...

Tábori posta 34/18. 1941. évi XII. 16-án.

KRUCHIÓ ENDRE szkv.

Beliczey Miklós főispánt a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület örökös tiszteletbeli elnökévé választották.

Beliczey Miklós főispán a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlésén, december 30-án, nagy beszédet mondott, melyben a belső front szilárdságának fontosságát hangoztatta.

Államvasuti kinevezések. A mostani államvasuti kinevezéseknél több volt gyomai főnököt is előléptettek. Dr. Kanyó Tivadar és Szomjas Károly felügyelők lettek. Dr. Kanyó Tivadar a szegedi üzleivelésésben, Szomjas Károly mint békéscsabai főnök teljesít szolgálatot. Ugyancsak előléptették Kiss Géza földinket főintézővé, aki a MÁV igazgatóságban teljesít szolgálatot. Mindhárom előléptetettnek legjobb kívánságainkat küldjük.

Főszolgabírói kinevezések. Békés vármegye főispánja vitéz sarkadi Márki Tamás dr. vármegyei aljegyzőt és ifj. Márki Zay Lajos dr. gyulai járási szolgabíróit tb. főszolgabírákká, nemes Tamássy Tamás dr. közigazgatási gyakorlatnokot pedig tb. szolgabíróvá kinevezte.

Orosháza hőies és szívós akarással megvalósította, hogy megkapja most már a 8 osztályú gimnáziumot.

A Magyar Élet Pártja vármegyei szervezete dr. Biró Zoltán vármegyei párttitkár megszervezésében Dobozon, Mezőberényben, Békéscsánban és Körösladányban értékes értekezleteket tartott, melyek mindegyikén Csizmadia András országgyűlési képviselő is tájékoztatta a párt tagjait a belpolitikai helyzetről, pedig dr. Biró Zoltán a külpolitikai helyzetről tartott ismertető előadásokat.

Szabadkai harangok köszöntötték a rádióban az új esztendő. A magyar rádió hagyományos Szilveszter-éjszakai köszöntőjét minden esztendőben harangok zugása követi. Három évvel ezelőtt, a Felvidék hazatérése esztendejében a kassai Dóm öregharangjai szólaltak meg, 1939-ben Kormányzó urunk szülőfalujának harangjait huzzák, a múlt évben pedig Kolozsvár tüzent harangjaival minden magyarnak. Az idén a hazatért Délvidék köszönte az új esztendőt a rádióban, Szabadka harangjainak zengő szavával.

Európa papírfogyasztása 1900-tól 1937-ig megötszöröződött.

Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter. A magyar gazda karácsonya címmel írt vezércikket a Magyar Föld karácsonyi számában. Többek között a következőket írja: „A karácsony a legnagyobb ünnepünk. Ez az ünnep azonban akkor hoz valódi áldást, ha visszatekintve az elmúlt esztendőre, erősen elhatározzuk, hogy jobb gazdálkodással eredményesebben szolgáljuk majd saját boldogulásunk ügyét és az egész ország érdekét.“ A Magyar Föld más szócikkeken kívül ismerteti a milliárdos javaslatot, érdekes képekben számol be a székelyföldi vásárról és a marosvásárhelyi bikavásárról, a japán háborúról, Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakeikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Ugy hírlik nagyon érzékenyen akarják az amugyis magas összegű villanydíjat emelni.

Garai János öngyilkosságot követett el, tanyáján felakasztotta magát az eperfára. Tettének oka ismeretlen.

T. Tóváry Pál színtársulata

nemsokára megkezdli gyomai működését. A társulat működéséről a Tiszaföldvári Hírlapban több elismerő és dicsérő cikket kaptunk. Egyik cikkben ezeket is olvassuk: A Tóváry-társulat asszal a komoly művészi felkészültséggel lépett a földvári közönség elé, amivel est a közönséget tényleg meg lehet hódítani.

Ügyes, hivatása magaslatán álló, fegyelmezett színészgárda szolgálja azt a magas művészi célkitűzést, ami a színművészetet művészeté teszi s ami ennek a művészetnek oly kiváltságos helyet biztosít rangsorában.

Tóváryék szépen, jól játszanak, tökéletes illúziót s szórakozást nyújtanak megérdemlik a legmelegebb támogatást.

Hamarosan meggyőződhetnek a gyomai színházlátogatók is a Tóváry-társulat jószágáról.

Márciusig csak légtalmi készütségben kell vizet tartani a padláson. A honvédelmi miniszter rendelete értelmében a padlásteretek légvédelmi felszereléséhez hozzátartozik, hogy egy vagy két edényben összesen 100 liter vizet tárolandó a padlásokon. Most újabb rendelet úgy szabályozza ezt a kötelezettséget, hogy november 1-től március 15-ig ki lehet önteni a vizet padlástartályokból.

Szolnokon január 7-én kezdődik egy öthetes villamos szerelőipari tanfolyam.

Közalkalmazott szülők figyelmébe! Az országos Tiszviselői Betegápolási Alap kötelékébe tartozók iskolás gyermekeinek beutalása a Magyar Iskolaszanátorium Egyesület svábhegyi iskolaszanátoriumába (Budapest, XII., Márton hegyi-ut 6 sz.) és iskolával kapcsolatos szentgotthárdi tudógyógyintézetébe.

„Méhészeti Kalauz“ címen most jelent meg Héjjas Endre ny. meteorológus országos hírvéleményező szakíró tollából egy új könyv. A könyv írásmódjában számol a mai gyorsan élő emberek kevés idejével, ennek dacára mindazt felöleli, amit a méhészetről tudni kell. A könyvet a gyakorlati részére írta, hogy aki mézet akar termelni, eredményesen akar méhészkedni minő legszükségesebb ismeretek birtokában kezdheti azt el. A könyvnek különös érdekessége oly különböző szerzőktől származó szócikkek közlése, melyeknek ismerete az eredményes gyakorlatot elősegíti. A könyv a „Méh“ a magyar méhészek lapja, Budapest, V., Arany János u. 2 sz. kiadásában jelent meg, ára 3.20 pengő.

Fekécs Sándor kézimunkakereskedőt hat társával a budapesti ötöstanács fegyházbüntetésre ítélte kommunista szervezkedés miatt.

Az ezüst 1 és 2 pengősöket január 31-ig már csak a Nemzeti Bank inézetei cserélik át alumínium érmékre.

Könyvismertetés. „Isten vésője alatt”. P. Jonsson Arnold élete. Irtta: Kasbauer Sz., fordította: Gerey Jolán. — Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg, kiadása. 400 oldal. Ára 4.80 P, kötve 6.80 pengő.

Karády Katalin látogatása Karády Katalinnál újévi beszélgetés Kiss Ferencsel, Megyeri Ella és Jászai Mari szilveszteréről, Ambréczy Ágoston újévi mérlege a könyvről és a színbarabról Hortobágyi és Vasi rajzos krokija a Tűzvészről, nagy divattudósítás a párisi téli szezonról. A Színházi Magazin új számának érdekességei. Illés Endre novellája, regény, vicclap és a gyermekek kedvence, a Kis Magazin egészíti ki a népszerű hetilap új számát.

A szülő szíve. A gyermekek iránt soha ki nem alvó szülői szeretet meghatározó és lenyűgözően szép példái sorakoznak fel a Tolnai Világlapja karácsonyi számában. A magyar társadalmi élet kiválóságai legfelsőbb kincseikről, gyermekeikről nyilatkoznak. A népszerű képeslap kettős terjedelemben jelent meg karácsonyra és az albumvastagságú szám tartalmából: Érdekességek karácsony ünnepe körül, Oktalan állat-e az állat, Az intelligencia öröklődik, Mérgeket nyel az indiai jogi, „Jaget aszalnak” Norvégiában című riportok emelkednek ki. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeretterjesztő cikkek dúsa során, valamint a közkezdelt rovatokon kívül főbb mint száz magyar és külföldi kép található a népszerű képeslapokban. Tolnai Világlapja kettős terjedelmű karácsonyi számának ára változatlanul a régi 20 fillér.

Baromfi kiállítás lesz februárban Orosházán. A Délmagyarországi Baromfi-, Galamb- és Házinyúltenyésztők Egyesülete minden évben megrendezi kiállítását. A kiállítás iránt széleskörű érdeklődés szokott megnyilvánulni és igen értékes anyaggal vesznek azon részt a tenyésztők. A kiállítást most az egyesület Orosházán szándékozik megrendezni és pedig a jövő 1942. év február hónapjának elején. Az előkészületekhez máris hozzáfogott az egyesület kebelében alakult rendezőség s így bizonyosra vehető, hogy ez a legközelebbi kiállítás az eddigieknél is nagyobb sikerű lesz.

Indiában felkelés tört ki az angolok ellen.

Apollo Mozgó Gyoma.

Január 3

szombat

John Mack Brown és Eleanor Hansen
izgalmas cowboy filmje:

Az arany hiénái

Monumentális vadnyugati szenzáció.
Az idei szezon legnagyobb szabású lovas kalandorfilmje.
Kitűnő kiegészítő műsor.

Január 4-5

vasárnap-hétfő

Tolnai Klári, Jávor Pál, Turay Ida, Mály Gerő
Maklár Zoltán:

Három csengő

Új utakon haladó, nagyszerű magyar filmkülönlegesség.
Egy nagyszálló életének mozgalmas filmje.
Magyar világhírű.

Január 6-7

kedd-szerda

Páger Antal, Turay Ida, Jávor Pál:

Jöjjön elsején

Könnyekig neveltető magyar filmjáték.
A legjobb színészegyüttes mesterfilmje.
Kitűnő rajzos trakk-film.
UFA világhírű.

Erdély *Fizetve*

osodálatos természeti szépségeit mindenkinek meg kell ismernie. Erdélyi utazási, nyaralási, téli tartózkodási ügyekben forduljon **közvetlen** hozzánk. Erdélyi borvizek központi lerakata.

December 14-én és 21-én, vasárnap
is egész nap készséggel állunk az érdeklődők rendelkezésére, mivel a

CORVIN ÁRUHÁZ EGÉSZ NAP NYITVA

**Keletmagyarországi és Erdélyrészi
Fürdők budapesti kirendeltsége**

Budapest, Blaha Lujza-tér 1/3.

Telefon: 130-480.

Corvin Áruház.

Priuszt kapnak a zsidótörvény megszegői. Az igazságügyi és a belügyminiszter együttes rendelkezést adott ki, amelynek értelmében a zsidók közéleti és gazdasági tevékenységének korlátozásáról szóló 1939. évi IV. tc. 25. szakasza alá eső kihágás miatt történt elítélés esetében az ügyészség, illetőleg az elsőfokon ítélkező rendőri büntetőbíróóság a jogerőre emelkedés után köteles minden egyes elítéltről külön büntetőlapot kiállítani és azt az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatalhoz beküldeni. Az elsőfokon eljáró rendőri büntetőbíróóság köteles ilyen kihágás esetében az eljárás megindításával egyidejűleg a terheltről az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivataltól értesítést kérni annak megállapítására, vajjon a terhel cselekménye az említett törvények 26 §-a értelmében nem minősül-e vétségnek.

Mit hoz az új esztendő a Pesti színházaknak. Színházi beszámoló, kritikák, színes cikkek, a legújabb kulisszamatőrti pletykák, képesriportok egész serege követi egymást a Délibáb színházi hetilap legújabb számában. Ezenkívül gazdag filmrovat, tökéletes képes rádióműsor, divatrovat, rejtvények, humor és rengeteg szebbnél, szebb kép tarkítja a Délibáb minden egyes számát. A legnépszerűbb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is mert az ára csak 14 fillér.

„MAGYAR SZÁRNYAK” című képes folyóirat a magyar repülés ügyét szolgálja. Érdekes, változatos, mal olvasmány. Mutatványszám: Budapest, Üllői-ut 12.

**Hirdessen
lapunkban!**

ENDRÓDI MOZI

1942. január 4-6-án, vasárnap
3-5 7-9 órákor,

Vízkereszt napján 5-7-9 órákor.

Kiváló magyar film!

Beáta és az ördög

Főszereplők: Szörényi Éva, Páger Antal, Toronyi Imre.
Izgalmas, lebilincselő történet.
Hangulatos, megrázó és gyógyőrű. E szívhez szóló képet, ne mulassza el senki megnézni.

**A műsor kiegészítve.
Vigjáték és hirdőkkel.**

A szerkesztő üzeni:

Kruchió Ende szakaszvezető földiak kedves figyelméssel küldi az orosz harcterről szépverseit, olvasóinknak osztatlan élvezetet szerezve.

Most csillogó ezüstös levelezőlapot kapott szerkesztőnk Kruchió Endrétől, a következő szöveggel:

Emléklül ezen a lelőtt orosz repülőgép vásznán kívánok boldog Karácsonyi ünnepeket és boldog magyar újévet. Kiváló tisztelettel Kruchió Endre szkv.

Ez uton viszonozom Endre öcsémnek a jókívánásait és kívánom, győzzék le mielőbb azokat a gonosz vörösöket és azután jöjjenek haza, hogy közös erővel felépíthessük boldog Nagy-Magyarországot. (Szerk)

Gyoma község ingatlanforgalma

Csapó Lajos és neje Kató Teréz vettek 282 n-öl, 1 hold 1182 n-öl, 803 n-öl, 830 n-öl, 1 hold 138 n-öl, 1 hold 100 n-öl és 266 n-öl kölesfenéki szántót Gecsei Istvánné Csapó Teréztől 4800 P-ért.

P. Kovács Lajos nős Maléth Magdolnával vett 1 hold 1154 n-öl Zsófiamajori szántót özv. Izsó Lajosné Cs. Szabó Rózától 1404.35 P-ért.

Megyeri Mihály és neje Páyer Magdolna vettek 1161 n-öl csergettyűlapi szántót Molnár Imre, Molnár Teréz és Molnár Iréntől 850 P-ért.

Ilf Németh István és neje Fekete Lidia vettek 1 hold 1157 n-öl Zsófiamajori szántót Németh István nős Andrkó Máriával, gyomai lakostól 1392 P 55 fillérért.

B. Kiss Lajos és neje Juhász Erzsébet vettek 398 n-öl csepűkesesti szántót Hanyecz István és neje Vig Erzsébettől 700 P-ért.

Szalóki István és neje Kocsis Etelka vettek egy beltelekes lakóházat Csökönyi Sándor nős Sz. Nagy Sárával gyomai lakostól 3900 P-ért.

Publikáció

10 szóig 4J fillér, minden további szó 4J.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepén.

Szilágyi István berautóznak Kossuth Lajos utcai háza eladó. 5-1

Egy jó coaládból való ügyes fiatal tanuló felvesz ifj. Varga Pál villany-szerelő és műszerész. 2

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tékét Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Bevezetések postacsekken:

„Hungaria-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felölő szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGARIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 84.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (35 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggeli.

Megállapították az olajosmagvak jövő évi magasabb árait

Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter a minisztertanács hozzájárulásával az 1942. évi termésű olajmagvak átvételi árait nézve a következőket hozza a gazdák tudomására: a napraforgó magja 50 pengő, az olajlené 75, a repcéné 68, a szójájé 60, a ricinuszé 100 pengő métermázsánként, a termelő vasutállomásán vasuti kocsiba rakva. Ezek az árak szokványminőségű árura vonatkoznak és kizárólag az 1942. évi termésre érvényesek. Az 1941. évi termésből származó olajosmagvak árai továbbra is változatlanok maradnak.

A földmívelésügyi miniszter két héttel ezelőtt rádióbeszédében felhívta a gazdák figyelmét arra, hogy az olajosmagvak nagyobb árnyu termelése fontos közérdek. Bejelentette, hogy a termés értékesítésével gond nem lesz, mert a megfelelő áru való átvételről gondoskodik. Ennek az ígéretnek megfelelően az olajosmagvak magasabb árainak megállapítása megtörtént. Azok is, akik az 1942. évi termésre vonatkozólag esetleg alacsonyabb árak mellett termelési szerződést már kötöttek, a szerződéses ártól függetlenül a most megállapított magasabb árakat kapják. Ezek az árak nemcsak az olajosmagvak termelésének jövedelmezőségét biztosítják, hanem ezenfelül ösztönzést is adnak a gazdáknak, mert az olajosmagvakat ilyen árak mellett mindenkinek érdemes termelnie. A gazdák részéről már eddig is örvendetesen nagy érdeklődés nyilvánult meg az olajosmagvak termelése iránt, jóllehet akkor még nem volt tudomásuk a magasabb árakról. Számítani lehet arra, hogy a magyar gazdaságtársadalom a legnagyobb igyekezettel fogja előmozdítani az említett növények termelését és ezzel biztosítja az olajosmagvak termelési csúszójának teljes eredményét.

Gyoma népszaporodása 1941-ben

Születések száma 194, elhaltak 162.

A gyomai állami anyakönyvi hivatal bejegyzései szerint az elmúlt három évben a születések száma:

1939-ben	235
1940-ben	224
1941-ben	194

A születések megoszlása nem és vallás szerint:

Törvényes ref. fiú 62, leány 51, házasságon kívüli fiú 6, leány 5, halva született fiú 1, leány 3.

Törvényes ág. h. ev. fiú 13, leány 6.

Törvényes róm. kath. fiú 28, leány 20, házasságon kívül fiú 2, leány 1, halva született fiú 1.

Összesen fiú 98, leány 77, házasságon kívül fiú 8, leány 6, halva született fiú 2, leány 3.

Zsidó gyermek nem született egy sem.

Halálos esetek száma:

1939-ben	166
1940-ben	185
1941-ben	192

Az elmúlt évben elhaltak részletezése nem és vallás szerint: református fi 54, nő 66, ág. h. ev. fi 5, nő 8, róm. kath. fi 12, nő 12, g. kath. g. kel. nő 1, izr. fi 2, nő 1, összesen fi 74, nő 88 (162).

1941 évben kötött házasságok megoszlása vallásfelekezetek szerint: tiszta ref. pár 32, tiszta ág. h. ev. 2, tiszta róm. kath. 10, bapt. 1, izr 1, vegyes ref.—ág. h. ev. 7, ref.—róm. kath. 17, róm. kath.—g. keleti 1.

Minden felekezetenél nagyobb a születéseknél a fiúk száma míg az elhataltnál több volt a nők száma.

A 72 házasságkötésnél 60 százalék volt a vegyes házasság.

Gazdasági egyensúly

A gazdasági egyensúly fogalmát határozta meg Reményi-Schneller Lajos egyik újévi cikkében, amelyben hangsúlyozta, hogy a legdrágább rendszabályoktól sem fog a kormányzat visszariadni, hogy ezt a gazdasági egyensúlyt fenntartsa. A gazdasági egyensúly összhangot jelent a különböző termelési ágak és a fogyasztó között, másrészt a mezőgazdasági és ipari árak, valamint a fizetések, munkabérek között. Vázolta azt a munkát, amellyel céltudatos alaposítással sikerült megteremtteni ezt az egyensúlyt és foglalkozott azoknak a spekulánsoknak a kártékony működésével, akiknek nem érdeke a rend, akik a bizonytalanságot akarják, hogy a kaoszban szabadon halászhassanak, munkanélküli jövedelemhez jussanak.

A spekulánsok álhírtérjesztéssel dolgoznak és a gazdasági iskolázottság hiánya miatt, sajnos még a jóhiszeműek is sokan hitelt adnak a gazdasági álhírek-

nek. Az álhírtérjesztők gazdasági defetizmusa három témakörül operál. Hirdeti, hogy áruhiány van, sepankodik a drágaság miatt és inflációról terjeszt álhíreket. Ha már most szembenézünk ezekkel a rosszakarattal terjesztett hírekkel, azt látjuk, hogy áruhiány, amikor frontok választják szét földünket, amikor a háború sok-sok millió embert von el a termeléstől, amikor az utak bizonytalansága megbénítja a kereskedelmet, valóban észlelhető. Áruhiány van a nyersanyagokkal bőven ellátott országban is s ezt a háború okozta helyzetet próbálják kihasználni a rémhírtérjesztők, hogy egyfelől áruvisszatartásra bírják a termelőt, másrészt áruhalmozásra biztassák a fogyasztót. Az így előidézett áruhiányban aztán felvirágozik a lelkiismeretlen elemek jövedelmeit megduzzasztó, a közellátás rendjét veszélyeztető zugkereskedelem. Bizonyos külföldi nyersanya-

gokban és árucikkekben valóban állott be hiány, de az illetékesek gondoskodtak arról, hogy a nélkülözhetetlen külföldi árucikkeket hazai mű- és pótanyagok megfelelően helyettesítsék. Mindenki megállapíthatja, hogy a legtöbb mű- és pótanyag igen kiválóan vált be a gyakorlatban.

A drágaság kérdése relatív fogalom, bizonyos áremelkedés tényleg mutatkozik, de a gondos árelemzés mellett ma olyanok az árak, hogy azok kielégítik mind a termelőt, mind a fogyasztó érdekeit. A mezőgazdaság rentabilitása csak így volt biztosítható, viszont a gazdasági egyensúly érdekében a mezőgazdasági árak összhangba jutottak az ipari árakkal, amelyeknél figyelembe kell venni, hogy a szociális termelés, a munkabérek emelése némileg megdrágította a termelést.

Az infláció rémhírét a spekuláció azzal igyekszik valószínűsíteni, hogy rámutat bank-egyforgalmunk kétségtelen emelkedésére. Itt azonban tudni kell, hogy ezt az emelkedést az ország örvendetes megnagyobbodása és gazdasági életünknek ezzel kapcsolatban bekövetkezett fejlődése idézte elő. A megnagyobbedott ország többet termel minden irányban, mint a trianoni Magyarország s a termelési tényezők fokozatos fejlesztése természetesen igényelt több fizetési eszközt. Mindennek a következménye, hogy a társadalom nagyobb vásárlóerő birtokába jutott, de ez a nagyobb vásárlóerő nem beteges tünet, hanem a tervszerű magyar gazdaságpolitika örvendetes eredménye.

A kormányzat gazdasági politikája nagymértékben ellensúlyozza a gazdasági defetizmus kártévesztését s aki józan szemmel figyeli a helyzetet, kénytelen maga is megállapítani, hogy a rémhírtérjesztők fekete jövedelméi közül eddig egy sem vált be, ellenkezőleg, Magyarország a rend, a ugalom, a kiegyensúlyozott gazdasági élet oázisa más országokhoz viszonyítva.

Folynak az Országos Mezőgazdasági Kiállítás előkészületei

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiállítás rendező bizottsága elhatározta, hogy 1942-ben az országos mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt a szokásos időpontban, március 21—29. napjain, közvetlenül a husvétot megelőzően rendezzi meg. Az előkészületek ennek figyelembevételével folynak, a kiállítási iroda az ősz kezdete óta teljes felkészültséggel dolgozik, a tenyészállatok csoportjában szétküldezték már a jelentkezési felhívásokat és már igen nagyszámú bejelentés érkezett, tekintettel arra, hogy ebben a csoportban a határidő már január 6-án lejár, — míg a többi csoportokban a bejelentés határideje február 15-e.

A múlt évi kiállítás óta újból örvendetesen megnövekedett ország minden gazdája máris nagy érdeklődéssel és várakozással tekint az idei kiállítás elé, amely különösen a visszaesett területek gazdái számára igen tanulságosnak ígérkezik és mint eddig, előreláthatóan most is igen nagy szolgálatot fog tenni állattenyésztésünknek a legjobb minőségű tenyészállatok központosított forgalmának lebonyolítása, egész mezőgazdaságunknak pedig nagy oktató hatása által.

A kiállításon a tenyészállatok értékesítését jelentős szállítási és különféle egyéb kedvezmények fogják előmozdítani, amelyeknek segítségével az ország legtávolabb fekvő területei is itt szerezhetik be a válogatottan kiváló minőségű anyagból apaállatszükségletüket. Belföldön 50 százalékos, a szomszédos államokban ugyancsak jelentős utazási kedvezmények is lesznek a kiállítás alkalmával, amely a magyar gazdasági élet egyik legjelentősebb eseményének ígérkezik ebben az évben is.

A kiállítási iroda készséggel ad felvilágosítást bármilyen irányú érdeklődésre (Budapest, IX. Köztelkek utca 8., telefonszám 13—79—54.)

Új buzafajta, mely vetés nélkül 5—6 éven keresztül terem

A németországi münchenbergi növénykísérleti állomásnak sikerült egy újfajta buzafajtát kitermelni, mely évelő növény. Kaszálás után a gyökere 5—6 éven keresztül újból és újból kihajt és feltrgyázással eredményes termést hoz. Ennek az új buzafajtának az az előnye, hogy

a vetőmagot és a munkát megtakarítják.

Ugyancsak ez a növényteni intézet hosszas kísérletezés után olyan gabonafajt is kitenyészített, mely nem esik áldozatul a tavaszi fagyoknak.

Az új gabonanövény már olyan ellenálló, hogy 15 fokos hideget is kibír. A kitenyészítést

olyképpen végezték, hogy az ország egyik északi leghidegebb részén létesítettek kísérleti telepet, ahol éveken keresztül edzették a gabonanövényt. Hosszu évek edzési munkájának az eredménye lett az új fagyálló gabonanövény, melynek rendkívüli előnye, hogy fagykárt nem szenved.

Ribbentrop német külügyminiszter első magyarországi látogatása

Ribbentrop németbirodalmi külügyminiszter esütörtökön ünnepélyes látogatásra jött Magyarországra, Kormányzó urunk szívesen látott vendégként. Budapest lakosága kitüntető szíveségekkel fogadta a nagy német nemzet kiváló külügyminiszterét, aki szemmel láthatólag meg volt hatva ettől a fogadtatástól. Az országgyűlés két háza csütörtökön este ünnepélyesen fogadta a német külügyminisztert az országházban, ahol bőségesen nyílt alkalom, hogy törvényadóink megismerkedjenek a német külügyminiszterrel. Ugyancsak esütörtökön volt Bárdossy miniszter-

elnöknél vacsorán Ribbentrop külügyminiszter, ahol értékes felköszöntőket mondtak a magyar miniszterelnök és a német külügyminiszter.

A sötétben bujkálók és a rémhírtérjesztők most is mindentéle vadabbnál vadabb híreket és következtetéseket fűznek a német külügyminiszter magyarországi látogatásához, azonban hisszük, hogy a magyar népjózsága nem hagyja magát félrevezetni ezektől a bűnös alakoktól. Sajnáljuk, hogy egy ilyen ünnepélyes alkalomkor is kénytelenek vagyunk ezekre kitérni, de az aknamunka ellen nyílt sisakkal kell kiállanunk.

Ujévi ajándék a magyarságnak

Egészséges házassulandók 1000 pengő kölcsönt kapnak. Négy gyermek születése után a kölcsönösszeget elengedik.

Belügyi kormányzatunk a hivatalos lap ujévi számában nagyjelentőségű rendeletet adott ki a házassodási kölcsönről. A rendelet szerint

ez év január 1-től kezdődőleg házassodási kölcsönöket lehet kérelmezni.

Kölcsönben részesíthetők mindazok, akik teljesen egészségesek, erkölcsi és nemzeti szempontból kifogás alá nem esnek, 32. életévüket még nem haladták meg és a házassulandók ügytess jövedelme nem éri el a havi 300 pengőt.

A kölcsönök folyósításánál előnyben kell részesíteni azokat, akik a mezőgazdasági népességhez tartoznak, valamint azokat, akik sokgyermekes családból származnak.

A házassodási kölcsön a családalapításhoz szükséges bútorok és egyéb felszerelési tárgyak beszerzésére, továbbá az új családok önálló megélhetésének megalapozására szolgálnak.

A kölcsön iránti kérelmeket a völegény lakóhelye szerint

illetékes közégi előjáráságnak kell benyújtani. A kérvényhez csatolni kell a házassulók születési anyakönyvi kivonatát, saját vagyoni és jövedelmi, valamint a szülők vagyoni és jövedelmi viszonyait feltüntető hatósági bizonyítványt, az illetékes tisztiorvos bizonyítványát arról, hogy a házassuló felek egészségesek, erkölcsi bizonyítványt és a völegény katonai viszonyáról szóló igazolványát. A házassodási kölcsön elnyerése iránti kérvény, valamint annak mellékletei illeték- és bélyegmentesek.

A házassodási kölcsön összegét a törvényhatóságok esetenként állapítják meg, ez az összeg azonban nem haladhatja meg az 1000 pengőt.

A kölcsön engedélyezése olyképpen történik, hogy a törvényhatóság a kölcsönösszeg kifizetéséről értesíti a Nép- és Családvédelmi Alap fennhatósága alatt működő Közlötési Szövetkezetet, hogy a kölcsönösszeg erejéig a házassulók részére az általuk kívánt beren-

dezési tárgyakat adja ki, vagy szerezze be. Ez a kifizetés, illetve a kölcsön folyósítása hatályát veszti, ha az ifjú házaspárok az engedély keretét követő naptól számított három hónapon belül nem tudják bemutatni a házasság megkötését igazoló anyakönyvi kivonatot.

A házassodási kölcsönt a házasság megkötése után lehet folyósítani. A kölcsönt a férj kezébe folyósítják, a házasság megszűnése esetén azonban a folyósított összeg, illetve az összeg erejéig beszerzett vagyontárgyak fele fele arányban illetik meg a házastársakat.

Igen fontos a kormányrendeletnek az a része, amely a kölcsön visszafizetési módjáról intézkedik. Meg kell említenünk azonban, hogy

a házassági kölcsön kamatmentes

és azt havonta az eredeti kölcsönösszeg egy százalékát kitevő összeggel kell törleszteni. A házasság első évében, valamint minden gyermek születése után egy évig szünetel a kölcsön visszafizetése.

A házasságból született első gyermek után a kölcsönösszeg tíz százalékát, a második után husz százalékot, a harmadik gyermek után az eredeti kölcsönösszeg további harminc százalékát, a negyedik gyermek után pedig a kölcsönösszeg további negyven százalékát engedi el a kormány.

Tehát, ha a házasságból négy gyermeke születik a kölcsönt igénylő házaspárnak, az ezerpengős kölcsönt nem kell visszafizetni. Ebben az esetben a törlesztést már befizetett összeget a kormány visszajuttatja a házaspárnak. A kölcsönben részesült házastársak a kölcsön visszafizetéseig, illetve a tartozás teljes megváltásáig lakóhelyük minden megváltozását az illetékes előjáráságnak kötelesek bejelenteni. A kölcsön iránti kérelmekhez szükséges nyomtatványokra, valamint mindenemű felvilágosításra az Országos Szociális Felügyelőség ad tájékoztatást.

Közalkalmazott szülők figyelmébe! Az országos Tisztviselői Betegpótlási Alap kötelezőbe tartozók lakóhelyeik gyermekeinek beutazására a Magyariskolászana-torium, Egyesített szabványi iskolászana-toriumába (Budapest, XII. Manton utca 10-11. sz. ház) a lakóhelyeikhez közelebbi szociális ügyintézők megkeresésével,

Kolosváry-Borcsa Mihály rádióelőadása a sajtóról

Vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály, a Sajtókamara elnöke, újév napján előadást tartott a rádióban a magyar sajtóról. Ismertette a magyar sajtó elmúlt negyven esztendejének történetét és különösen azokat a jelenségeket huzta alá, amelyek a magyarországi sajtó fejlődését irányították, a századelejei elzsidósodási áramlattól, a szabadkőmives irányzaton keresztül egészen a magyar sajtó keresztény és nemzeti szellemben való megújulásának időpontjáig. A liberális idők ugynevezett szabad sajtója, amelyben „mindent mdg lehet írni”, te kintet nélkül a nemzet és az egyén érdekeire, üzleti vállalkozássá alakult át.

Ez a szellem tette szükségessé, hogy a valóban vérbeli magyar és keresztény szellemű újságírók minden lehető alkövessenek a magyar sajtó átalakítására.

Ma 812 hivatásos újságíró, 108 újságíró jelölt és 1726 közíró, szépíró, szakíró tagja van a Kamarának, kiadói fősztály pedig 662 tagot tart nyilván. A Sajtókamara tagjai közül nyolcvanvan törvényhozók, 61 országgyűlési képviselő, 19 felsőházi tag.

Kolosváry-Borcsa Mihály érdekes és értékes előadása befejezésében hangoztatta, jóvá kell tennünk mindazt, amit egy emberöltő magyarországi sajtója vétkezett.

Színház

Ma este kezdte meg színiszezónját Tóváry Pál szintársulata. Rákosi Viktor örökbecsű művével az „Elnémult harangok” című színművével.

Az előadással külön is meg kell emlékeznünk Tóváry Pál igazgatóról (pópa), Névény László (Simándy), Szántó Lili (Florica), K. Simon Sári (Todoroszkuéné) drámai jelenetekben fővárosi színvonalon mozogtak. Továbbá a kisebb szerepekben jók voltak: Ötvös Erzsébet, Kállay Károly, Szalay Gyula, Zilay Lajos, Kiss Lajos, Tóth József. Az egész előadáson érezni lehetett művészi felkészültséget a magyaros hitüket, és remélik, hogy a magyar szó harcos katonáit pártolni fogja Gyoma színpártoló közönsége.

Szombat este 8 órakor színrekerül a „Gyergyói bál” e. operetti 3 felvonásban. Erdey Rózsa primadona bemutatkozása.

Vasárnap fél 5 órakor színrekerül „Ha te úgy hát én is úgy”, este 8 órakor „Tökai asszu”.

Névény László színművészt a Kormányzó ur (XII. 6.) legfelsőbb elhatározásával a Nemzetvédelmi Keresztel tüntette ki.

HIREK

Előléptetés. Közszeretben álló állomásfőnökönként Lakatos Istvánt Máv. főintézővé léptették elő. Gratulálunk.

Orvosi hír. Dr. Vincze Endre községi vezetőorvos katonai szolgálatából hazatért és rendelését újból megkezdte.

Jutalomban részesült Molnár Elek községünk fiatal ács mestere (l. Arany János-u 14) a budapesti „Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnok” Igazgatósága által, azért mert, mint munkavezető a Sportcsarnok kis-csarnokának ács munkáját — a mint egy 2500 alapnégyzetméter fedélszerkezetet, 38 ácssegéddel és 12 segédmunkással a kitűzött időre — sikeresen befejezte.

Kenderszövetből készített cipőtalp. Kitarító kísérleti munka után Czier Ignác miskolci cipész-iparos feltalálta a kenderszövetből készült cipőtalpat és ennek alkalmazási módját. A talp ruganyos, puha és kényelmes, teljesen vízhatlan, nem kopog, sokáig eltart, olcsóbb a bőrtalpnál s jegynélkül is beszerezhető. A miniszterium megbizta a miskolci polgármestert, hogy a város négy legnagyobb körzetében eljáró kézbesítőjének kenderszövettalppal talpaltassa meg a cipőjét. A próbától teszik függővé a további kísérletezést.

A cipő tartósságáért felelős az, aki eladja. Ezt a természetes elvet mondták most illetékes helyen és ennek a kimondására azért volt szükség, mert több cipőkereskedő kirakatában és az üzletében is táblát ragasztott ki, amely szerint a fátalpu és regenerált gumitalpu cipőkért nem vállal felelősséget. A Cipőkereskedők Egyesülete most felhívta tagjait, hogy ezeket a táblákat távolítsák el és csak olyan cipőket vegyenek át további eladásra a gyárhoz, amelyekért a gyár, vagy iparos felelősséget vállal és így felszólalás esetén a kereskedő a felelősséget a cipőkészítőre átháríthatja.

Német kézre került a tatár khánok híres rezidenciája. A német csapatoknak a Krim-félszigeten való előnyomulása folyamán német kézbe került a tatár khánok legendáshírű rezidenciája is. A művészeti-értékekben igen gazdag kastély, amely a krimi tatároknak még ma is nemzeti kegyeleti helyet jelent, Batsisari-ban van.

A husevő tehén. Egy drahon-uesti (Ausztria) gazda tehene különös módon rákapott a husevésre. Miután az istállóba zárt 10 fiatal libát megette, a vegetáriánus kosztól már tudni sem akart, úgyhogy gazdája kénytelen volt levágnia.

90 éve halt meg a kerékpár feltalálója. 1851 december 10-én 90 évvel ezeőtt halt meg Kari Friedrich Drais, Sauerbrunn bárója a kerékpár feltalálója. Egyébtalálmányok mellett, mint például egy 25 billentyűs írógép, ő szerkesztette meg 1813-ban a mai kerékpár első őst is. Ez a kerékpár lényegében már nem sokat különbözött a mai kerékpártól: két egyforma nagyságu fakerék állvánnyal összekötve, elől kormány-ezerkezel, a hátsó kerék fölött nyereg. A taposószerkezet azonban még hiányzott és Drais báró, aki találmányát mindenütt maga mutatta be sőt a katonaságnak is felajánlotta „drezináját” lábbal lökte előre. A taposószerkezetet ugyancsak Drais báró honfitársa, a schweifurti Fischer találta fel 1850-ben és már a fát is acéllal helyettesítette. Ebben a tökéletesített formában Drais báró kezdetben sok figyelmet keltett találmánya mind nagyobb népszerűsége miatt szerint és Németországban ma már 17—18 millió kerékpár áll a közlekedés szolgálatában.

Aranygyöngy a konzerves dobozban. Egy braunschweigi konzervgyárban az egyik munkásnő munkaközben elvesztette jegygyűrűjét. A gyűrűt egy ottenseni asszony hozta vissza, aki azt a gyár által készített egyik doboz konzervben találta meg. A gyűrűt jogos tulajdonosa rövid úton visszakapta.

Halál-hajó. Alig néhány méter hosszú japán hajó, amely 2 halálra szánt japán katonát, 2 torpedót és legnagyobb csatahajó felrobbantására elégséges robbanóanyagot visz. Egy pár robbanás, a két öngyilkosságra szánt lélek felszáll az égbe őseihez. Az angol és amerikai büszke óriások 1200—1500 lélekkel leszállnak a tenger fenekére. Erre képes a fanatikus nevelés. Egy ilyen japán hajót hatalmukba kerítették a szövetségesek, lekopirozhatják, de vajjon a ruzsos asszonyok és az érdekvépviseletek neveltjei közül akad-e, akik beleüljenek a halál-hajóba? — Hasonló példája volt 48-ban a magyar honvédnek is, mikor a felsőmagyarországi harcokban az osztrák generálist, Slicket, Windisgräcz kérdőre vonta, hogy e esőcselék magyar rebellekkel nem bir, mint fővezér azt mondotta: a holnapi ütközetet én vezetem. Mikor látta az ágyu torkának rohanó veressapkásokat, akik épúgy rohantak a biztos halálba, felkiáltott: „Ez őrült nép, ez nem haditaktika.” Slick nyugodtan csak annyit jegyzett meg: „Kegyelmes uram, az a haditaktika, mikor elveszik az ágyut.”

Az „Egyedül Vagyunk”, Oláh György harcos, kéihetenként megjelenő, újjáalakult folyóirata mostani számában: vitéz Rácz Jenő Japánról, Mátyusz Elemér a magyar történelemirás válságáról, Féja Géza Milotay egyik cikkéről, Incze Antal brazilai élményeiről, Fettich Nándor professzor oroszországi utjáról, Bácskay B. Béla az új világnézetéről ír. Két ismeretlen Ady vers, a zsidóságról, Vichy, a Pódium, stb. stb. Ára 24 fillér. Szerkesztőség: Budapest, II., Hunyadi János-ut 4. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5.

Elkészült Európa legmagasabb drótkötélpályája. A francia alpokban fekvő Briançon melletti Sere-Chevalier-ben december hó 21-én adta át Berthelet közlekedésügyi államtitkár Európa legmagasabb drótkötélpályáját rendeltetésének. A Petain marsall védnöksége alatt épült drótkötélpálya, amely több mint 1100 méteres magasságkülönbséget győz le, 2483 méter tengerszintfeletti magasságban végződik. Sere-Chevalier Franciaország egyik legismertebb téli sporthelyeinek egyike. Vidékén a hóviszonyok rendkívül kedvezőek és egészen május közepéig lehetővé teszik a sielést.

Szabályozható jegygyűrűk. Tekintettel a számtalan válásra, Amerikában most állítható és szabályozható jegygyűrűket hoznak forgalomba, amelyek új házasság esetén az új menyasszony ujjára igazíthatók.

Megszólalt a néma vőlegény. Egyik spanyol városban esküvőjét tartotta egy fiatalember, aki gyermekkorában súlyos idegcsökkel kapcsolatban elvesztette a beszédképességét. Az oltár előtt, amikor a pap feltette a szokásos kérdést a fiatal párnak, a vőlegény általános csodálkozásra igennel válaszolt. Ugyilátszik a házasságkötés fontos eseménye oly nagy hatással volt rá, hogy egyszeriben visszanyerte beszédképességét, nagy öröme a menyasszonynak, aki néma vőlegénnyel ment be a templomba és kellemesen bókóló férjjel vonult ki.

Ötvenmillió éves hal. A svéd Bertel Björkegren déltengeri kutatóútja alkalmával Ceylon közelében két méter hosszú halat fogott, amely egy már 50 millió évvel ezeőtt kihaltak tartott cápa fajhoz tartozik.

Márciusig csak légoltalmi készültségekben kell vizet tartani a padlásán. A honvédelmi miniszter rendelete értelmében a padlásterek légvédelmi felszereléséhez hozzátartozik, hogy egy vagy két edényben összesen 100 liter vizet tárolandó a padlásokon. Most újabb rendelet úgy szabályozza ezt a kötelezettséget, hogy november 1-től március 15-ig ki lehet önteni a vizet padlástartályokból.

Téli gyógyfürdőkurák Budapestén. A legtöbb gyógyfürdő hiányossága, hogy csak bizonyos időnyben, legelőször nyáron használható, mert az őszi és tavaszi szélsőséges, a téli hideg időjárás miatt a betegek nem szívesen keresik fel a fürdőket, mivel meghűlésnek, megfázásnak könnyen ki vannak téve. Magyarország évtizedek óta szükségét érzi olyan fürdőnek, ahol a gyógyulást keresők az év minden szakában nyugodt körülmények között pihenhetnek, gyógyulhatnak. A fő város gyógyfürdői a legnagyobb áldozatkészséggel az utóbbi másfél-két évtized elati hatalmas beruházásokkal lehetővé tették, hogy a magas nivójú fürdők és szállók egybekapcsolásával, kitűnő szakorvosok felügyelete mellett élhessenek a betegek. A főváros gyógyfürdői a nagy anyagi nehézségek ellenére ezében is rendszeresítették a téli gyógyfürdők használatának megkönnyítésére szolgáló olcsó téli árakat. A gyógyulást keresőket a szebbnél-szebb és jobbnál-jobb gyógyfürdők sora várja, hogy testiileg és lelkileg talpraállítsa a reumában, mozgásszervi megbetegedésben, idegkimerültségben szenvedőket.

Az 50, 20, 10 filléres nikkellérméket a kormány acélpénzekre való átcserelés céljából bevonja, ezeket a pénzeket magánosok csak 1942. február 28-ig, közpénztárak március 31-ig kötelesek elfogadni, április 30-ig már csak a Nemzeti Bank veszi át, ez időn túl a nikkelpénzek érvényüket veszítik.

Ismét lehet küldeni táborig postacsomagokat. (MTI) A posta-vezérgazgatóság közli, hogy január 5-től kezdődően három kilógrammnál nem nehezebb táborig postacsomagokat a 12., 13., 15., 18., 31., 34. és 93. számú táborig posták, továbbá az 500., 501., 502., 503. és az 504. hadiáptáborig posták címére ismét lehet küldeni. Tekintettel azonban a szállítási nehézségekre, táborig postai csomagokat csak a legszükségesebb esetekben küldjünk. A hadművelleti területen az ellátás kifogástalan és bőséges.

Harc a por ellen. Németországban felismerték a por elleni küzdelem fontosságát és a kutatások alapján folytatják ezt a harcot, amely úgy az emberi szervezetre, mint a gépekre nézve áldást jelent. Az eddig elért tapasztalatok a német hivatalos közegeket arra indították, hogy röplapok útján osszák a lakosságot alkalmas porállarcokkal való védekezésre, valamint a por ártalmosságára és annak káros hatására. Ezen röplapok továbbá utasításokat tartalmaznak az állarcok használatára, kezelésére és azok rendtartására. A por káros hatásának felismerése és ennek leküzdése egy további lépést jelent az emberi egészség megővésére.

Apollo Mozgó Gyoma.

Január 10

szombat

Ramon Novaró és Lola Lane:

A fehér sejk

Exotikus témájú amerikai filmcsemege.
A közönség kedvencének egyetlen idej. filmje.
Stan és Pan: A lábbadozót kezelik
és rajzos trükkfilm.

Január 11-12-13 vasárnap-hétfő-kedd

A nagy magyar filmsiker! A „Bors István” testvérfilmje!

Páger Antal, Bródy Bella, Csontos Gyula,
Hidvéghy Valéria, Timár József:

ANDRÁS

András a faluról városba szabadult keményfejű paraszt küzdelmes élettörténete a budapesti bank mindenható igazgatói székéig. Ez a film témája, át meg át szövi csipős társadalmi satírával és hangulatos vigjátéki jelenetekkel.
Magyar világhíradó.

Január 14

szombat

A francia filmgyártás remeke:

Perzselő szerelem

Adrienne Lecouvreur a híres francia színésznő nagy szerelmének története.
Főszereplők: Ivonne Printem, Prierre Freusnay.
UFA világhíradó.

Megjelent a repülők lapjának ujévi száma. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelenő repüléstügyi folyóirat, a Magyar Szárnyak ujévi száma a szokásos gazdag tartalommal és képanyaggal most jelent meg. A lap felhívását most is vitéz Horthy István írta, aki repüléstügyünk szolgálatára hívja a magyar ifjúságot. Érdekes cikket közöl még a folyóirat a motoros pilóták vitorlázórepülő átképzéséről, az ejtőernyős partizánokról és a budaörsi sportrepülő életéről. Jánosy István szerkesztésében megjelent Magyar Szárnyak mindeuitt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal Budapest, Király utca 93. kívánatra ingyen küld.

Arábia Napoleonja az a legendás Ibn Szaud király, aki pár évvel ezelőtt megteremtette a Kelet egyik leghatalmasabb birodalmát, Szaudi Arábiát. Lelkes, de vakhító katonái élén foglalta el az Iszlám szent helyeit és ma ő diktál közel Keleten. Ezen felül képsorozatok mutatják be a szovjet-, északafrikai- és a Csendesóceáni háború térképek változatait. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeretterjesztő cikkek során, valamint a közkedvelt rovatokon kívül több kép található a népszerű Tolnai Világlapjában. Ára csak 20 fillér.

A Magyar Föld új száma, elbeszéléseket, verset, kisczudák szakeikkeit, piaci és vásári árakat és rendelkezéseket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

Mi újság a pesti színházakban?

Beszámolóik, kritikák, színes cikkek, a legújabb kulisszámögötti pletykák, képesriportok egész serege követi egymást a Délibáb színházi hetilap legújabb számában. Ezenkívül gazdag filmrovat, tökéletes képes rádiómásor, divatrovat, rejtvények, humor és rengeteg szebbnél, szebb kép tarkítja a Délibáb minden egyes számát. A legnépszerűbb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is mert az ára csak 14 fillér.

Képes riport az Erdélyi Nyereménykölcson főnyereményének győzteséről, a Színházi Magazin új számának szenzációja. Nadányi Zoltán: Ez volt a vesztetem... Filmpályázat eredményének kihirdetése, képes társaságrovat díszlik az új számát, melynek szindarabja a „Maria Rose”. Gyermekek melléklete pedig a Kis Magazin.

Szenzációk sorozata a Film-Színház-Irodalom e heti új számában: nagy képes Bethien Margit grófnővel, Egyed Zoltán színházi levele, perek és benyomások a „Márikám” körül, ki az a Hidvéghy Valéria, akit agyonprotezsáltak, de akinek sikere van, a sieid Bory Bella, képes riportok a színházi próbákról, divatrosat, Jávor Pál regénytatása, filmképek, viccek, keresztrejtvény. Az új szám ára csak 50 fillér.

Könyvismertetés. „Isten vésője alatt”. P. Jonsson Arnold élete. Írta: Kasbauer Sz, fordította: Geregy Jolán. — Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg, kiadása. 400 oldal. Ára 4.80 P, kötve 6.80 pengő.

ENDRÓDI MOZI

1942. január 11-12-én, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
Elragadó magyar film!

„5 óra 40”

Bűnügyi dráma:
Főszereplők: Tasnády Mária, Makray Margit, Kiss Ferenc, Uray Tivadar.
Izgalmas érdekes hatású fordulatokban perreg le a lélek dráma.

1942. január hó 15-én,
csütörtökön 6-8 órákor.

Az olasz filmgyártás
világhírű filmje!

Amor az autóban

Óde, kedves, hangulatos vigjáték.

Főszereplők:
Vittorióde Sica, Mária Denis.
A műsor kiegészítve.
Vigjáték és híradókkal.

„Méhészeti Kalauz” címen most jelen meg Héjjas Endre ny. meteorológus országos hírvé méhészeti szakiról tollából egy új könyv. A könyv írásmódjában számol a mai gyorsan élő emberek kevés idejével, ennek dacára mindazt felöleli, amit a méhészetről tudni kell. A könyvet a gyakorlat részére írta, hogy aki mézet akar termelni, eredményesen akar méhészkedni minő legszükségesebb ismeretek birtokában kezdheti azt el. A könyvnek különös érdekessége oly különböző szerzőktől származó szakcikkek közlése, melyeknek ismerete az eredményes gyakorlatot elősegíti. A könyv a „Méh” a magyar méhészek lapja, Budapest, V., Arany János u. 2 sz. kiadásában jelent meg, ára 3.20 pengő.

Hirdessen
lapunkban!

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Szilágyi István bérautósna Kossuth Lajos utcai háza eladó. 5-5

Egy jó családból való ügyes fiatal tanuló felvesz ifj. Varga Pál villany-szerelő és műszerész. 3

A „Dévaványai Ipartestület”, az italmérésében megüresedett üzletvezetői állásra pályázatot hirdet. A pályázatok, „Pályázat” megjelöléssel 1942. évi január hó 12-ének déli 12 órájáig adhatók be az Ipartestület hivatalába, ahol személyes megjelenés esetén a feltételek is megtudhatók.

Domokos Albert üzletében felvesz egy megbízható, lehetőleg IV. polgárit végzett leányt, csak az jelentkezzen aki érez magában némi kis üzleti érzéket és egy kis életrevalóságot. 1

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tektet Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsútkon:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekk száma 18.280

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felolvas szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Koszuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egynapos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

FEGYELEM ÉS BIZALOM

Háborus időkben tulajdonképpen magától értetődő dolog, hogy az államhatalom veszi át a közellátás keretében a nemzet tagjairól való gazdasági gondoskodást. A közellátási intézkedések szociális és közérdekű volta kétségtelen ugyan, mégis, az intézkedések egy részét a társadalom idegenkedéssel fogadja. Nem lehet csodálkozni e magatartás fölött, mert hiszen a közellátási intézkedések legnagyobb része korlátozások alakjában jelentkezik. A társadalom nehezen törődik bele egyéni gazdasági szabadságának szabályozásába, mert békebeli termelést, vagy fogyasztást legfeljebb csak a rendelkezésére állott anyagi eszközök korlátozták.

Ha nagyjából tehát meg is lehet érteni, hogy a társadalom legtöbbször önmaga ellen irányulónak tekinti a közellátási korlátozó intézkedéseket, az ellen védekezni kell és lehet is, annál is inkább, mert a háboru már megtanította a társadalmat arra, hogy bizonyos korlátozások mellett is van élet, termelő munka, van fejlődés. A korlátozások a közérdek szolgálatát jelentik s ennek a tudata lassan-lassan átmeleg már a közvéleménybe is, mert a magyar néplélekben kifejlődőben van a nemzeti katasztrófák tanulságain alapuló közösségi tudat. Háborus időkben nélkülözhetetlen szükség van a nemzeti közösség gondolatának politikai és gazdasági téren való megvalósítására. Politikai egységünk kétségtelen, tovább kell fejleszteni azonban a gazdasági egységet is, hogy azt a harcot, amelyet Európa és önmagunk védelmében folytatunk, az eddigi eredményekhez méltóan győzelemmel fejezhessük be.

A gazdasági közösségvállalás parancsai szerint a nemzet minden egyes tagjának be kell látnia, hogy zavartalan közellátást csak bizonyos korlátozó intézkedésekkel lehet biztosítani.

Termelő, fogyasztó, közvetítő egyaránt értesse meg, hogy minden ilyen intézkedés a nemzet javát szolgálja s ezeket az intézkedéseket fegyvelemmel és bizalommal kell fogadni.

A közellátási morál társadalmi kialakulásában a fegyvelem és a bizalom az alap, amelyre építhetik az illetékes hatóságok a közellátás biztosítását megfelelő intézkedéseiket. Kell hogy a rendeleteket a közönség nyugodt és fegyvelmezett magatartással fogadja, meg lévén győ-

ződve azok szükségességéről, közérdekű voltáról. A közellátási morál hozzátartozik a a nemzeti egységhez, mert az a feltétlen bizalomnak, a fegyvelmezett, áldozatrakész magatartásnak kifejezője. Az igények csökkentéséből, a fogyasztásnak céltudatos korlátozásából és a józan takarékossgból álló áldozatot mindenkinek szívesen kell meghoznia, mert mindenki meggyőződhet arról, hogy

ezek az áldozatok nagy nemzeti céljaink megvalósítását segíti elő.

Erősítsük a belső gazdasági frontot!

Nem lehet elégszer hangoztatni, hogy a mai — évszázadokra döntő — világháborúban ugyanolyan fontos a belső gazdasági arcvonal, mint a külső katonai front. Ez más szóval annyit jelent, hogy nem elég a katonai felkészültség és a vitézség, szükség van gazdasági felkészültségre is. És amint egy ország katonai ereje és hatalma a lakosság harci érényeitől függ, ugyanugy a belső gazdasági fronton is szükség van az egész lakosság közreműködésére, támogatására, fegyelmére és munkájára. Nem elegendő tehát a nemzet céljaiért lelkesedni, vitéz katonáinkat szeretettel övezni és hőstetteikkel büszkélkedni, hanem a gazdasági fronton is meg kell állania mindenkinek a helyét, mint katonának a harcúterén.

Gazdasági szempontból le mindnyájan katonák vagyunk, hiszen gazdasági szervezettségünk, fegyelmünk és tervszerű munkánk a győzelemnek és az igazságosabb békének a fegyverrel egyenrangú tényezője. Eppen ezért ne a kényszer, a büntetés, vagy más kellemetlenség tartsa vissza elsősorban az embereket a köz szempontjából káros árualmozgástól, az árdrágítástól, a riadozástól és az okatlan fényűzéstől, hanem

a hazafias kötelességérzet.

Az állam szervei azzal a céllal szabályozzák a közellátást, a fogyasztást, a gyáripari termelést és a nyersanyagelosztást, hogy a belső frontot törhetlenné és az ország életét zavartalaná tegyék. Sok fontos árut és nyersanyagot nem lehet ma külföldről behozni a háboru miatt, tehát igyekeznek azokat hazai nyersanyagokkal pótolni. Más anyagokból és cikkekből a rendelkezésre álló készletet tervszerűen úgy osztják szét, hogy lehetőleg mindenkinek jusson belőle. A fontosabb ipari cikkek termelését pedig úgy alakítják át, hogy megszüntetik a fényűzés célját szolgáló áruk készítését és a meglévő nyersanyagot elsősorban olyan tömegcikkek előállítására fordítják, amilyenekre a mezőgazdasági és ipari munkásságnak, a kispolgárságnak, kisgazdának, vagyis a dolgozó társadalomnak van szüksége.

A fényűzés tehát fokozatosan meg fog szűnni azért, hogy az egyszerű ember szükségleteit biztosítani lehessen. És ez az átalakulás tulajdonképpen nem egyéb, mint a nemzeti összefogás megvalósítása gazdasági téren. Az is természetes, hogy az áldozattal jár. A gyárállalat, amely egytől több száz, vagy

több ezer luxuscikk helyett csak néhányféle népruházati cikket fog gyártani, kevesebb haszonra számíthat, mint eddig. Nem hoz a kereskedő konyhájára sem anyi hasznot a hatvanfilleres akciófiánél, mint a drága selyem, de az áldozatot vállalni kell és a haszonszerzésre irányuló törekvés a háboru tartamára feltétlenül mérséklendő.

Ami mostanában egyes iparágakban és a népruházati akció során folyik, tulajdonképpen a szilárd belső gazdasági front kiépítése. De ezt a belső frontot meg kell tölteni a nemzet eleven erőivel! A magyar társadalomnak kötelessége, hogy a hivatalos intézkedések végrehajtását megkönnyítse és előmozdítsa. Mindnyájunk érdeke, hogy a belső gazdasági front ellenálljon az ellenség törekvéseinek ez csak úgy lehetséges, ha lemondással és fegyvelmezettséggel szolgáljuk meg a jobb és békésebb jövőt.

Házasság előtti kötelező orvosi vizsgálat

A magyar fajvédelem ismét hatalmas lépéssel haladt előre, amikor a belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértésben kiadta a házasságkötés előtt szükséges orvosi vizsgálatról szóló rendelkezések végrehajtási utasítását.

Az 1941. évi XV. tc. értelmében a jövőben házasság kihirdetését csak akkor szabad elrendelni, illetőleg a kihirdetés előtt csak akkor szabad felmentést adni, ha mindegyik házasságkötő fél 30 napnál nem régebbi életű tisztiorvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy nem szenved fertőző gümőkórban, vagy fertőző nemibajban. A tisztiorvosi bizonyítvány kiállítására kötelező és nagyközösségekben, valamint megyei városokban a megyei tisztiorvos, törvényhatósági jogú városokban pedig a tisztiorvos jogosult. A rendelet gondoskodik arról is, hogy a tisztiorvosok a hét előre meghatározott és megfelelően köz-

hírré tett napján székhelyükön tartózkodjanak, hogy a jelentkező házasságokat megvizsgálhassák. A vizsgálatra kijelölt napot lehetőleg úgy kell megállapítani, hogy az egybeessék a betéves napjával.

Ha a tisztiorvos a vizsgálat alapján arról győződik meg, hogy a házasságok sem fertőző gümőkórban, sem fertőző nemi betegségben nem szenvednek, akkor erről bizonyítványt ad ki, ha viszont a fertőző betegséget megállapítja, akkor a bizonyítvány kiadását megtagadja. A betegnek talált házasságú, ha gyógyultként újabb vizsgálatra jelentkezik, a tisztiorvos kiállítja az erről szóló bizonyítványt. A tisztiorvost az orvosi bizonyítványért a megelőző vizsgálatnál együtt 10.000-nél kisebb lélekszámú megyei városokban és községekben 4 pengő, más helyeken pedig 8 pengő díj illeti meg. Ez a díj a bizonyítvány megtagadása esetén is jár, a díjat azonban csak egy alkalommal kell leróni, akkor is, ha a bizonyítvány kiállítását több tisztiorvosi vizsgálat előzte meg. A tüdő- és nemibeteg gondozó intézetekben, valamint egészségvédelmi szolgálatoknál az orvosi bizonyítvány ingyenes.

A házasságkötés előtt szükséges orvosi vizsgálatról szóló igazságügyi miniszteri rendelet 2.000/1941. számmal jelent meg, a végrehajtási utasítást pedig 1111/1941. belügyminiszteri rendelet adja.

Folytak az Országos Mezőgazdasági Kiállítás előkészületei

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiállítás rendező bizottsága elhatározta, hogy 1942-ben az országos mezőgazdasági kiállítást és tenyészállattartást a szokásos időpontban, március 21—29. napjain, közvetlenül a husvétot megelőzően rendezzi meg. Az előkészületek ennek figyelembevételével folynak, a kiállítási iroda az ősz kezdete óta teljes felkészültséggel dolgozik, a tenyészállatok csoportjában szétküldték már a jelentkezési felhívásokat és már igen nagy számú bejelentés érkezett, tekintettel arra, hogy ebben a csoportban a határidő már január 6-án lejárt — míg a többi csoportokban a bejelentés határideje február 15-e.

A múlt évi kiállítás óta újból örömdetesesen megnövekedett ország minden gazdája máris nagy érdeklődéssel és várakozással tekint az idei kiállítás elé, amely különösen a visszacsatolt területek gazdái számára

igen tanulságosnak ígérkezik és mint eddig, előreláthatóan most is igen nagy szolgálatot fog tenni állattenyésztésünknek a legjobb minőségű tenyészállatok központosított forgalmának lebonyolítása, egész mezőgazdaságunknak pedig nagy oktató hatása által.

A kiállításon a tenyészállatok értékesítését jelentős szállítási és különféle egyéb kedvezmények fogják előmozdítani, amelyeknek segítségével az ország legtávolabb fekvő területei is itt

szerezhetik be a válogatott kiváló minőségű anyagból apaállatszükségletüket. Belföldön 50 százalékos, a szomszédos államokban ugyancsak jelentős utasítási kedvezmények is lesznek a kiállítás alkalmával, amely a magyar gazdasági élet egyik legjelentősebb eseményének ígérkezik ebben az évben is.

A kiállítási iroda készséggel ad felvilágosítást bármilyen irányú érdeklődésre (Budapest, IX. Köztelki utca 8., telefonszám 18-79-54.)

Cianó gróf ünnepélyes és lelkes fogadtatása Budapesten

Cianó gróf olasz külügyminiszter a Kormányzó ur és a magyar kormány meghívására többnapos hivatalos látogatásra esütörtökön Budapestre érkezett.

A külügyminisztert a keleti pályaudvaron fényes ünnepséggel fogadták és üdvözlésére Bárdossy László miniszterelnökkel az élükön megjelent a kormány valamennyi tagja, a leg-

főbb polgári és katonai vezetők, a diplomáciai testület sok tagjával. A pályaudvartól a Duna-palota szálóig vezető útvonalon óriási tömeg gyűlt egybe és viharosan éltette olasz vendégünket.

Este a Sándor-palotában Bárdossy László miniszterelnök és felesége vacsorát adott az olasz vendégek tiszteletére.

A közellátás biztosítása

Nem propagandaszólam, hanem a tények tárgyilagos megállapítása szerint Európában kevés ország diésekedhetik olyan zavartalan közellátással, mint Magyarország. Közellátásunknak ezt az aránylagos bőségét, ezt a kétségtelen zavartalanságát, a jelenlegi háborús viszonyok között elsősorban azoknak a céltudatos és határozott intézkedéseknek köszönhetjük, amelyekkel a kormányzat számbaveszi és elosztja a meglevő és termelt készleteket. E tekintetben a kormány most újabb rendelkezéseket léptetett életbe.

A minap rendszeresítették az egész országban az egységes kenyér és lisztadagot, amelynek mértéke olyan, hogy azzal mindenki meg lehet elégedve. Külön állapították meg a nehéz testi munkát végzők fejadagját s ezzel az országos rendezéssel teljes mértékben sikerült biztosítani a kenyér és lisztellátást az új termésig. Most, a huszfogyasztás újabb rendezésére került a sor. A legújabb rendelet szerint kedden, szerdán és pénteken semmiféle húst nem szabad kiszolgáltatni, sem nyers, sem konzervált, sem elkészített állapotban. Hétfőn

tilos a borjú- sertés- és juhhus, csütörtökön a borjú- és juhhus kiszolgáltatása. Ha ezek a napok a Gergely naptár szerinti, vagy nemzeti ünnepekre esnek, akkor a kiszolgáltatási tilalom nem áll fenn. A baromfi, házinyul, lóhus, hal, zsir, hár, szalonna, tőpörtyű, hurka, disznósajt, belső rész, valamint az ezekből, vagy ezek felhasználásával készült élelmiszerek és ételek árusítására, illetve a vendéglátó üzemekben való kiszolgáltatására, ez a tilalom nem vonatkozik.

A rendelet egyébként szabályozza a vendéglői étlapot is. Vendéglőben egy személyre csak egy adag levest, húst, tesztát és sajtot szabad kiszolgáltatni. A korlátozások alól mentesül a honvédség, a kórház, gyógyintézet és gyermeknevelő intézet. Vendéglőben és kávéházban lóhúst nem szabad kiszolgáltatni. Az apróhúsból készült ételekből a vendéglőkben a hét minden napján egy ugynevezett „szabad ételt” kell készíteni, amely az étlapon is feltüntetendő és zsirváltójegy nélkül szolgáltatható ki.

Külön rendelkezés szabályozza a tojásételek vendéglői forgalmát. Bármiféle tojásételt

csak abban az esetben szabad kiszolgáltatni, ha azt a fogyasztó husétel helyett ebéd vagy vacsora alkalmával rendeli. Kávéházakban és kávéházakban tojásételt csak 1 és három óra között, továbbá 8 órától kezdetéig szabad kiszolgáltatni.

Megjelent a tejjgazdasági jogszabályok gyűjteménye

A tejjgazdaság területén régóta érzett hiány az, hogy nincsen olyan mű, amely az idevonatkozó szétszórt, nehezen feltalálható jogszabályokat összefoglalná. Ezen a hiányon kíván segíteni a most megjelent „Tejjgazdasági Jogszabályok” című gyűjtemény, melynek szerzői: dr. Pataky Ernő miniszteri osztálytanácsos, a földművelésügyi miniszterium törvényelőkészítő osztályának vezetője, dr. Pászár Géza gazdasági főfelügyelő és dr. Hegedüs Gyula miniszteri titkár. A könyv szerencsés beosztással tartalmazza a tejforgalom, tejjpar és tejértékesítés jogszabályait, számos kommentár ad tájékoztatást az egyes jogszabályok értelmezése és összefüggése tekintetében. Különös jelentőséget ad a könyvnek, hogy részletesen magyarázza a tejpar gyakorlásának szabályozásáról szóló, nemrég kihirdetett rendeletet. A gyűjtemény magában foglalja az élelmiszerrendészet terén legmagasabb szakértői fórum: az Állandó Felülbíráló Tanács elvi jelentőségét a visszatérő országárszek tejtermelői, tejjparossai és hatósági szempontjából, akik részére a tejjgazdasági jogszabályokat egyéges keretbe foglaló munka szinte nélkülözhetetlen lesz. A könyv megrendelhető dr. Hegedüs Gyula miniszteri titkárnál, Budapest, Kossuth Lajos-tér 11.

Békéscsaba és Gyula között ismét közlekedik az autóbussz

Békéscsabáról (Csaba szálló) indul 8.45, Gyulára érkezik 9.15. Gyuláról vissza indul 9.30, Békéscsabára érkezik 10 órakor.

Az autóbussz járat csak hétköznap közlekedik.

Az időközi változásokról az utazóközönség hirdetmények és a sajtó útján részesül.

Érvényes 1942 január 12-től további intézkedésig.

Az üzletvezetőség.

Az alumínium

I. Általános gazdasági jelentősége, története, előállítás és kitermelése.

Az iparunkban eddig nélkülözhetetlen importfémek, mint a réz, nikkell, horgony, ón stb. behozatala egyre nehezebb, majd jóformán teljesen lehetetlen lett. Legfőbb idő tehát nálunk is, hogy az alumínium meghódíthasson számos alkalmazási területet, miként ez külföldön is történik. Az alumínium nemcsak a nehéz fémekben szegény Németországban és Olaszországban, hanem az előbbiekkal bőven ellátott államokban is, mint Észak-amerikai Egyesült Államokban is fokozott erővel előre tör. S egészen biztosra vehető, hogy a behozatali nehézségek részleges vagy teljes megszüntetése után sem fogja elveszíteni az utóbbi időben kivívott előkelő helyét. Valójában tehát hazánkban is az alumínium korszak vette kezdetét, amelyben ez a szép ezüstös színű és fényű könnyűfém a korszak uralkodó fémé lesz.

A réz, az arany, az ezüst és a vas sok ezeréves multra tekinthet vissza, az alumíniumnak, amelyet kb. csak 100 éve ismertünk, mint iparilag előállított és felhasznált fémnek csak alig 54 éves múltja van. Ennek ellenére térfoglalása annál hatalmasabb.

Az alumínium előállításra legalkalmasabb érc a *bauxit* néven ismeretes ásvány keverék. A világtermelés kb. 75 százalékát ma bauxitból gyártják, mégpedig úgy, hogy bauxitból először *timföldet*, belőle pedig *fém* alumíniumot választanak le. Egy kg. alumíniumhoz szükséges 2 kg timföld, s ehhez 4 kg. bauxit.

Egyelőre bauxitból még sok van a világon és egyik legfontosabb lelőhelye éppen hazánkban van, itt van feltárva az európai előfordulások kb. 60 százaléka. Azt hiszem, Erdély visszakerült részével újabb bauxit telepek jöttek eddigi bauxit kincsünkhöz. Természetes tehát, hogy hazánk fontos szerepet tölt be a kitermelés terén.

Magyarország 1939-ben 390.000 tonnát termelt, vagyis az európai bauxit termelés 17 és a világtermelés 10,5 százalékát. Ezzel szemben ugyancsak 1938-ban a hazai alumínium termelés 1500 tonna az európai 368.000 tonna, illetve a világ 579.900 tonnás termelése mellett. Vizsgálva a további kiutalásokat úgy látjuk, hogy a hazai 2600 tonnás fogyasztás mellett, dacára a viszonylag gazdag bauxitkincsünkre, alumínium bevitelre szorulunk.

Ennek két fő oka van, eddigelé nem rendelkezünk olyan olcsó elektromos energiával, többnyire a vízi erőnk kedvezőtlen kihasználása végett, amely lehetővé tette volna a feltétlenül szükséges magyarmennyiségű áram fogyasztás mellett, az alumínium gazdaságos előállítását. Továbbá okozta ezt a hazai gyárak viszonylag csekély teljesítő képessége is.

Magyarországon az első alumínium kohó a Weiss Manfréd Acél és Fémtermékek Rt. esepeli telepén létesült 1934—35-évkben, a második kohó pedig 1940. évben a MÁK felsőgallai telepén. Ezzel megindult a magyar alumínium korszak is. Elmondhatjuk, hogy bár

mindkét kohó üzembe helyezése óta állandóan bővül a fogyasztás, azonban mégsem tudja azt kielégíteni.

A jelenleg tervezés alatt álló, illetve épülő dunántúli alumíniumgyárak és a volt párhuzamosan készülő központi elektromos telepek fogják a közeljövőben lehetővé tenni az önköltségi árak leszorítását és a termelés fokozását.

Irtva: Ifj. KOCSIS IMRE
műszaki tisztviselő.

H I R E K

Kinevezés. A m. kir. Földmívelésügyi Miniszter Mikes Tivadar járási m. kir. állatorvost a X fizetési osztályba kinevezte.

Kinevezték a növényfajtatörzskönyvező bizottság tagjait. Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter rendelete alapján megszervezték a növényfajtatörzskönyvező bizottságot. A bizottság elnöke Spergely Imre dr. miniszteri tanácsos, a földmívelésügyi minisztérium kísérletügyi igazgatójának vezetője. A bizottság tagjait január 1-től számított 5 évre a földmívelésügyi miniszter most nevezte ki.

Megalakult a Takarmánymag Termesztő Egyesülés. Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter rendeletére a magyar-német együttműködésből vállalt kötelezettségeink végrehajtására alkalmi egyesülés alakult Takarmánymag Termesztő Egyesülés néven. Az alakuló közgyűlést e hó 8-án tartották meg. Az egyesülés elnöke vitéz Bittera Miklós dr. felsőházi tag, gazdasági akadémiai r. tanár. Az egyesülés célja a takarmánymag termelés szerződéses lebonyolítása a magyar-német megállapodásban részle esen felsorolt takarmánymagokra. Az egyesülés tagjai: Magyar Mezőgazdák Szövetsége, Futura a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi RT., Dr. Kasay Gyula, Pázdán és Wolter Magkereskedelmi RT., Dr. Kristóf József, Dr. Szekeres János, Pálmai István, Bishop és Alex, visky Balázs József, Vetőmag-elészaporító és Értékesítő RT., Sönneller és Zsabetich, Fruges Terménykereskedelmi Rt., Délmagyarországi Gazdatárház Szövetkezet, Ivánka és Noszkay és Ujvári Ferenc budapesti cégek, az Erdélyi Gazdák Magértékesítő Szövetkezet, Kolozsvár és Csonka Mihály, Miskolc.

Felhívjuk olvasóink figyelmét a Debrecenben megjelenő „Tiszántul” című napilapra, mely egyik legjobban szerkesztett vidéki lapunk. A „Tiszántul” a Debreceni Református Lapkiadó Társaság adja ki.

Vasúti kocsik igénybevétele
A m. kir. Kereskedelem- és Közlekedésügyi Miniszter ur közölte, hogy a jelenlegi viszonyokra, valamint az Államvasutak nehéz kocsihelyzetére való tekintettel a kocsiszükséglet biztosítása végett célirányos a Máv. Igazgatósága illetékes (F. 2) osztályához fordulni. Felhívjuk azért a gazdaközönseget, hogy kocsiszükségletének biztosítása érdekében kellő időben forduljon a Máv. Igazgatóság illetékes osztályához. (Budapest, Andrássy-ut 73 sz.)

A legrégebb magyar újságokról, a „Pozsoni Hírmondóról” és a „Magyar Kurir”-ról olvashatunk a Világposta most megjelent számában érdekes illusztrált cikket. Kinizsi Andor vidám elbeszélése, Zaymus Gyula bájos Szent Margit-legendája és számos más prózai és költői cikk teszik a Világposta e legújabb számát is is tartalmassá. A lap ára 30 fillér. Mutatványszámot készséggel küld a Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg.

Móricz Zsigmond. A tanulás joga címmel írt vezércikket a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képmes hetilapja az okos trágázásról, a berjunevelésről, a téli tojáshozam emeléséről közöl érdekes szócikkeket, a makói baromfikiallításról számol be írásban képmes a Magyar Föld. Eibeszléseket, verset, kiscigák szócikkeket, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet-körút 7.

Mit hoz az új év a színházakban? A legújabb színházi eseményekről riportban és kritikákban pontosan számol be a Délibáb színház hetilap legújabb számában. Ezenkívül gazdag filmrovatot, tökéletes képmes rádióműsor, divatrovatot, rejtvények, humor és rengeteg szépséget, szebb kép terkitja a Délibáb minden egyes számát. A legnépszerűbb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is mert az ára csak 14 fillér.

Hőjelentéseket

hallunk egészen egyméter vastagságig. Gondoljunk csak ilyenkor szegény üldözött vadjainkra, hogy tudjon szegény nyul, fácán, vagy fogoly egyméteres havon át élelmet szerezni magának, olyan terepen, ahol ember, kutya egyaránt ellensége. Csupán a vadászok védik és kímélik ilyenkor a vadat, pedig akiben emberi érzés van, az nem üldözi és fogja be az elcsigázott vadat, hanem élelmet nyújt annak.

Ugyancsak szükséges ilyenkor fokozottabban az éneklő madárkat is etetni és védeni. Akasszunk ki a fára faggyu darabot, hurka belet, vagy csupán a csontot kőssuk spárgára, magunk is elsőrekozunk amikor látjuk a ferge cinegétet tornászni a függő csontokon. Csak egyre vigyázzunk, hogy kenyérdarabokat, vagy morzsákat ne szórjunk ki a madaraknak, mert ettől elpusztulnak.

Amikor nyáron vagy télen gyümölcsöt eszünk, feltétlenül jussanak eszünkbe éneklő madaraink is, részben nekik is köszönhetjük gyümölcsünket, mert a kártékony bogarak közül ők pusztítanak el legelőbbet.

Építőmesteri vizsgára ezután csak az mehet, aki előbb érettségít tesz.

A nádaratás megkezdődött az országban. Jó termésre számíthatnak. Ez az ezelőtt szinte túlzott bőségben nálunk is előforduló növény ma már alig számba vehető mennyiségben fordul elő, pedig az építésnél menyezeti nádazásoknál feltétlenül szükségünk van rá.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Timár István és Timár E. fia István rk., Szatmári László és Vincze Zsuzsanna fia József ref., Jónás Lujza fia Sándor ref., Domokos Benedek és Baráth Mária fia Benedek ref. 1942-ben: Tóth Imre és R. Erzsébet Zsuzsanna fia Imre ág. ev., Csath Sándor és Pólus Ilona fia Lajos ref., Sebők Benedek és Rácz Erzsébet leánya Erzsébet ref., Bauder József és Kereki Róza leánya Ilona ref., Cselei Mihály és Binges Gizella fia István Imre ref.

Házasságkötések: Vigh Imre Molnár Máriaival, Molnár Elek Batári Margittal, Bálint Lőrinc Timár Etelkával, Tüske Lajos Nagy Teréziával. 1942-ben: Cs. Szilágyi László F. Kiss Rózával, Szántai Lajos Ignác Margittal, Szilágyi László Geasei Rózával.

Eihaltak: K. Nagy Sándor ref. 3 hónapos, Dávid Ferenc rk. 7 hónapos, Izsó Ferenc István ref. 14 hónapos, Garai János ref. 55 éves. 1942-ben: Oláh István 78 éves, Békési Lajosné Sáros Katalin ref., 31 éves, Miklovicz János ref. 73 éves, Simon László rk. 84 éves.

Dnyeperi utász napló

(Augusztus 27. jegyeztem a naplóba melyet vezettem már július 1. óta.)

Parancs jött induljunk a Dnyeper partjára Várnak a németek szükség van utászra Tegnap a németek a várost elfoglalták, Sőt már a tulparton a hidfőt megalkották Ninesen hid a vizen, a muszkalerombolta, Hidfőért küzdöknek meg gyűlhet a baja. Ég veletek bajtárs mi most kiváltképp. Hogy a Dnyeper partján szerencsét [próbáljunk.

Német utászok ott kevesen valának, Segítseget tőlünk magyaroktól várnak Megis érkezett még délben a zászlóalj. Haditerv már is foly, a német parancsokkal.

Meg is állapotok a hid építésben, Az éjjel csináljuk koromsötétségben, Nappal az anyagot el is készítettük Hidverést sötétben mindjárt meg is [kezdtek.

Tulparton a muszka sem fekdűt a fölére, Hogy a hidat vertük mindjárt észrevette. Százával is lönek, a gránátok sávitnek, de A magyar utászok rá se hederítnek. Ilyet a világ, még soha se látott, Mikor hidat vernek a magyar utászok.

Vihar is feltámadt, hullámok torlódnak A horgonykötelek majdnem elszakadnak, A nagy hullám át esap a hid fedézetén Bőrig ázik rajta minden ember. Már meg boiseviki repülők is jönnek, Felettünk veszt jésón kerügnak Lezuhan a bomba, a hidat szóttépi. Magyar utász vére Dnyeper vizét festi Most meg a gránát is becsap a hidba, Pár utász életét aronnal kioltja Lent a hullám sírban lesz a pihenője. Odahaza édesanyja imádkozik érte, Egész reggelig tart az a pokoli tánc, melyet meg szokott már rég a magyar [utász. Pé, hogy a hid, reggelre készen állt már Német bajtárs a hidfőben nem hiába [vártál.

Kamerád Igerjük, hogy veletek tartunk. Minden jobban rosszban veletek osztozunk Ellátjuk mi bajját a nyavajás muszkának Hirs se marad, Sztalin paradicsomának. Dayeperi front, 1941.

BORBÉLY SÁNDOR
utása tizedes.

Felvétel a bihardiószegei szőlőmunkásképző iskolába. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a bihardiószegei szőlőmunkásképző iskola 1942. tanévére felvételi pályázatot hirdet. Az iskolába tanulólak azok a nőtlen 18. életévüket betöltött és 30. évesnél nem idősebb, kizárólag földműveléssel vagy szőlő és borszemeszvényekkel foglalkozó pályázók vehelők fel, akik legalább az elemi iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, ép, erős, egészséges, gyakorlati munkák végzésére alkalmas testalkatúak és feddhetetlen előéletűek. A tanulók részére tanulóotthon (internátus) áll rendelkezésre, ahol a tanulás mellett a gazdaságában végzett munkájuk fejében teljes ellátásban részesülnek. A tanév 1942. évi március hó 30-án végződik. A pályázati kérvényeket 1942. évi január hó 31-ig az iskola vezetéséhez kell megküldeni. Bővebb fevilágításul az iskola vezetősége szolgál.

Apolló Mozgó Gyoma.

Január 17

szombat

Simor Erzsi, Csorcs Gyula, Sziklai Szeréna, Básthy Lajos,
Dobos Anni, Pécsi Gizi:

T O M I

(A MEGFAGYOTT GYERMEK)

Egy szegény kis árva gyermek megható története.
Báró Eötvös József munkája új feldolgozásban.

Január 18-19

vasárnap-hétfő

Wallace Beery monumentális filmje:

ÖKÖLJOG

Nagy felépítést izgalmas amerikai filmóriás. A budapesti Royal Apolló
óriási siker mellett heteken keresztül tartotta műsorán.
Magyar világhíradó.

Január 21

szerda

Gorvay Marica, Básthy Lajos, Gombaszegi Ella,
Pethes, Maklár, Rátkay, Démes:

Szent Péter esernyője

Mikszáth Kálmán regényének filmváltozata.
Vidám, kalandos, romantikus történet.

UFA világhíradó.

Törlik a hadbavonultak kereset-
jövendeleme adóját.

Baromfikiallítás. A Békés-
csabán székelő Délmagyarországi
Baromfi-, Galamb- és Házinyul-
tenyésztők Egyesülete az évente
más-más városban megtartani
szokott baromfikiallítását ez évben
Orosházán rendezte meg, a kiállítás
ünnepélyes megnyitása január hó
31-én délelőtt 10 órakor lesz.
Kiállítandó tárgyakat és állatokat
január 20-ig lehet benevezni Békés-
csabán az Egyesület Elnökségénél
A kiállítás kiváló alkalom
lesz az új tenyészidény megkez-
dése előtt tenyészállatok adás-
vételére.

Ki volt Krisztus? — kérdezte
Letkonen finn evangélikus püspök
Karélia egyik falujában, a 30 éves
asszonyoktól, akik már 20 esztendője
voltak a szovjet megszállás
alatt. „Nem tudjuk, ki volt”, —
felelték, — mindenesetre ebben a
faluban nem lakott. Ez a püspök
körutat tett a felszabadult Karéliá-
ban. Minden egyházi élet meg-
szűnt: a 20 esztendő alatt. A
templomokat mozikká, táncter-
mekké, társaskörökké és raktárakká
alakították át. Vallásos jeleképek
helyére Lenin, Sztalin és Molotov
képeit rakták ki. Az idősebb nem-
zedéknél még megvan a vallásos
életnek egy-két nyoma. Ismernek
néhány imádságot. A gyermekek
azonban ninesenek megkeresztelve.
Óriási missziói munkatér nyílik meg
itt a kereszténység számára.

Könyvismertetés. „Isten vésője
alatt”. P. Jonsson Arnold élete.
Írta: Kasbauer Sz., fordította: Ge-
rely Jolán. — Szent Imre Missziós
Szeminárium, Kőszeg, kiadása.
400 oldal. Ára 4.80 P, kötve 6.80
pengő.

A papírfalú házak érdekes
világába viszi el az olvasót Tol-
nai Világlapjának legfrissebb szá-
ma: Japánba, ahol a szállodákban
minden vendégnek fésűt és fog-
kefét adnak, ahol a dúsgazdag
szállodatulajdonos földig borul a
legszegényebb vendég előtt is.
Tolnai Világlapja kitűnő cikkek-
ben ismerteti a japáni fiatalt, vala-
mint a Kelet-Ázsiai és Csendes-
tengeri ösztetűzések színhelyeit.
Gazdag térképanyagok, orvosi
cikkek gazdagítják Tolnai Világlap-
jának új füzetét. A legjobb
magyar írók novelláin, a szóra-
kötő és ismeretterjesztő cikkek
dus során, valamint a körkötveit
rovatokon kívül több kép található
a népszerű Tolnai Világlapjában
Ára csak 29 fillér.

Megjelent a repülők lapja-
nak újévi száma. A Horthy
Miklós Nemzeti Repülő Alap tá-
mogatásával megjelent repülési
folyóirat, a Magyar Szárnyak újévi
száma a szokásos gazdag tartal-
ommal és képanyaggal most je-
lent meg. A lap felhívását most is
vitéz Horthy István írta, aki
repülésügyünk szolgálatára hívja a
magyar ifjúságot. Érdekes cikket
közöl még a folyóirat a motoros
pilóták vitorlázórepülő átképzésé-
ről, az ejtőernyős partizánokról és
a budapesti sportrepülő életéről.
Jánosy István szerkesztésében meg-
jelent Magyar Szárnyak mindenütt
kapható. Ára 50 fillér. Mutatvány-
számot a kiadóhivatal Budapest,
Király utca 93. kívánatra ingyen
küld.

Debrecen és Szolnok között
elkészült a kettősvágányú vasút.

Az angol illetékes körök szá-
mának a Churchill-kormány le-
mondásával.

ENDRÓDI MOZI

1942. január 18-19-én, vasárnap

3-5-7-9 órákor,

hétfőn egy előadás 8 órákor.

Örökbecsű színmű filmen!

A falu rossza

Főszereplők: Dayka Margit, Greguss
Zoltán, Somlay Artur, és Rózsahegy
Kálmán stb.

Ez az örök szép mű kiállításban és
felépítésben, tiszta magyar romantika
elejétől végig.

1942. január hó 22-én,
csütörtökön 7-9 órákor.

A vidámság filmje!

Ötmillió keres
egy örökös

Főszereplők: Heinz Ruhmann, Lény
Mareubach, Oseár Sima.
Vidám történet egy milliommossá lett
senkiből.

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és híradókkal.

Szenzációk sorozata a Film-
Színház-Irodalom e heti új
számában: nagy képes Bethlen
Margit grófnővel, Egyed Zoltán
színházi levele, perek és bonyo-
dalmak a „Márikám” körül, ki az
a hidvéghy Valéria, akit agyon-
protezsáltak, de akinek sikere van,
a sielő Bördy Bella, képes ripor-
tok a színházi próbákról, divat-
rovat, Jávor Pál regénytatása,
filmképek, viccek, keresztretjvény.
Az új szám ára csak 50 fillér.

Iránban sorozatos merényletek
történnek brit hadianyag szállítá-
sok ellen, ezért a csendőrség lé-
tszámát meglétszerezte.

Hirdessen
lapunkban!

Publikáció

10 sorig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Egy jó osztályból való egyes fiú
tanulónak felvételére Varga Pál villany-
szerelő és műszerész.

M. Cs. Nagy Dániel fekete nóniusz
mónijével a fedezetelést megkezdte d. e.
8 órákor, d. u. 4 órákor, ugyan 6 fe-
zetet 2 drb törzskönyvezett cementáll
tenyészékijával, továbbá 6 drb jármos
ékor van eladó. 2-1

A Gyomai Termelőik, valamint a
Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetek
üzletei, vendéglői és kocsimája eladó,
esséleg megfelelő óvadékkal vezetésre
átadó. Bővebbet Kovács János igazgató-
nál lehet megtudni. 4-1

Domokos Albert üzletében felvessz
egy megbízható, lehetőleg IV. polgárit
végzett leányt, csak az jelentkezzen aki
érez magában némi kis üzleti érzéket
és egy kis életrevalóságot. 1

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esz-
tendőjében a Hungaria könyvnyomdában
Gyomán, felelős vezető: Toket Sándor,

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

Hungária-nyomda Gyoma² csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Feladós szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 54.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábcos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Erdélyi feladatok, - magyar problémák.

Nevezetes ünnepe volt az elmúlt vasárnap a visszacsatolt Erdély fővárosának, kieneses Kolozsvárnak. Bárdossy László miniszterelnök létozgatott el a szép erdélyi fővárosba, hogy résztvegyen a hadtestparancsnokság új épületének felavatásán s emellett, hogy közvetlen érintkezést találjon a visszatért erdélyi és keleti országrészek magyarságával.

A miniszterelnök egy napos kolozsvári tartózkodásának kiemelkedő eseménye volt az Erdélyi Párt országos intézőbizottságának ülése, amelyen maga a miniszterelnök is felszólalt. Beszédét azzal kezdte, hogy azok közül, akik nem születtek Erdélyben, épen ő ismeri a legjobban az erdélyi problémákat, azokat a szenvedéseket és megpróbáltatásokat, amelyeket a 22 éves elszakítottág alatt Erdély átélt. Hiszen jól tudjuk, hogy Bárdossy László, mint a Trianon utáni fiatal magyar diplomácia egyik legkiválóbb és letehetségesebb tagja hosszú éveken keresztül teljesített szolgálatot s e nehéz és felelősségteljes állásában igazán bőven volt alkalom Erdélylyel és az erdélyiek különböző bajjaival, nyomorúságával megismerkedni.

Régi barát, az erdélyi viszonyok alapos ismerője szólott tehát vasárnap Kolozsvárott. Épen ezért érthető, hogy a miniszterelnök szavai és megnyilatkozásai lelkes viszhangot keltettek az erdélyi haligatóság körében. Hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy tulajdonképpen külön erdélyi problémák, erdélyi feladatok nincsenek, mert mind az, ami Erdélyben megvalósításra vár: az egész magyarság problémája, az egyetemes magyar nemzet feladata. A nemzet nagyon jól tudja, hogy kötelessége Erdélyt és az erdélyieket kárpótolni azokért a szenvedésekért, amelyek ezt az

országrészt több mint két évtized alatt érték. Nem az anyaország tartozik ezzel Erdélynek — emelte ki a miniszterelnök, — hanem az egyik magyar országrész a másik magyar országrésznek, mert Erdély ép úgy az ezeréves anyaországhoz tartozik, mint az Alföld, vagy a Dunántul.

Megköszönte a miniszterelnök azt a bizalmat, amelyet az erdélyiek a kormánynak előlegeztek és kifejtette, hogy a kormány teljesen tisztán látja azokat a feladatokat, amelyek Erdélyben megvalósításra várnak. Miután ismeretes, hogy a román uralom utolsó éveiben különösen milyen sajnálatosoknak volt kitéve adózás terén az erdélyi magyarság, a magyar kormány készséggel hajlandó az adózás terén felmerülő komoly panaszokat orvosolni s az adófelszámolás határidejét, ha arra szükség van, meghosszabbítani, hogy mód legyen a viszonyoknak megfelelő, helyes adókiszabásra.

Erdély egyik jelenlegi leg-súlyosabb problémája: a közlekedés. A miniszterelnök rámutatott arra, hogy minden remény megvan arra, hogy a Déda—Szeretfalvai vasutvonal még ebben az évben megnyílik s így megindulhat a személyek és javak forgalma Székelyföld és a többi országrész között. A szükséges uthalózat kiépítését is előkészítette a kormány, sőt jelentős részben végre is hajtolta. Elhatározott szándéka a kormánynak, hogy még ebben az évben több mint 200 km. hosszúságú utat ad át a forgalomnak.

Biztosította a miniszterelnök az erdélyieket arról, hogy mindazt, amit Kolozsvárott halott, magával viszi és gondja le a rá, hogy a vezetése alatt álló kormány ezeknek a kérdéseknek mielőbbi megoldását előkészítse és megvalósítsa.

Beszéde végén Bárdossy mi-

niszterelnök az új magyar életformáról beszélt. Arról az életformáról, amelyet a 22 éven át szenvedett Erdély hozott csodálatos ajándékként a trianoni magyarságnak. Ez az új életforma, amelynek értékeit most bele akarjuk építeni a magyar életbe, magyarabb együttélést és szociálisabb szellemet jelent. Két tényezőből tevődik össze ez az új magyar életforma: az egyik

arccal a nép felé fordul és a megingathatatlan magyarságot képviseli, képviselni a jövőben is.

Ezeket mondta Magyarországnak miniszterelnöke Kolozsvárott az erdélyi magyaroknak, de szavai az egész magyarságnak szólnak, az oszthatatlan és egységes magyar nemzetnek, amely közösen és vállvetve fogja megoldani a reávaró feladatokat.

Harsányi Pál hatalmas beszédben foglalkozott a mezőgazdasági városok súlyos helyzetével az országgyűlés felsőházában

Harsányi Pál református esperes felsőházi tag, a felsőház legutóbbi ülésén hatalmas beszédet mondott a költségvetési javaslat tárgyalása alkalmával. A kiválóan felépített, nagyvonalú beszédet főbb vonásaiban az alábbiakban ismertetjük:

Nagyméltóságu Elnök Ur!
Mélyen tisztelt Felsőház!

Kétségtelen dolog, hogy amikor mi törvényhozók a magas törvényhozó Házban a költségvetés tárgyalásakor felszólalunk, ezt egyáltalában nem azért cselekedünk, mintha a költségvetés egyik vagy másik tételét megváltoztatni óhajtánánk, hanem sokkal inkább azért, hogy csatlakozva képviselőház magas szintű költségvetési vitájához, a magunk közéleti szolgálatából meglátásokat és elgondolásokat hozzunk elő, rávilágítsunk olyan problémákra, amelyek megvalósításra várnak és amelyeknek mielőbbi lehető megvalósítása, szerény elgondolásunk szerint, a nemzet javát és előmenetelét szolgálja.

Mindenekelőtt nagy hálával és elismeréssel vagyunk mindnyájan törvényhozók és az egész magyar nemzet a királyi kormány iránt azért, hogy a régóta várt és imádságos reménykedéssel, most már jelentős részben visszakért. Észak, Kelet és Dél vidékére, annak népeire, sokat szenvedett test-

véreinkre, annyi féltő gondtal, fáradhatatlan és áldozatos szeretettel gondol a királyi kormány. De hálával és tisztelettel vagyunk a kormány iránt azért is, ami mint aranyfonál végigvonul ezen az előttünk levő költségvetésen, hogy a nép széles rétegeire kiterjedő, annyi szociális intézkedést ír elő. Különösen meglátszik ez a jelen költségvetésnél, amelynek keretében nem is tíz, hanem ötven, meg száz millió pengő súlyos áldozatát látjuk a földművelésügynél, a vallás- és közoktatásügynél, a népegészségügynél, a belügynél és általában véve minden tárcánál. Ha valaki, lett legyen az törvényhozó, akár pedig a nép legegyszerűbb fia, ezt a nemes törekvést látja a kormánynál és azt a szörnyű vihart szemléli, amely ma már nemcsak Európát, hanem azt lehet mondani, minden világrészt megráz és látja ebben a háboruban a magyar katonát fagyhaló hidegben és rekkenő hőségben, ósátyáitól nyert hadierényeivel az Istenért, a Hazáért és a Szabadságért, mert valóban ezekért a

nagy célokért áll kint a magyar katona a fronton, úgy küzdve, hogy a magyar nének, névnek dicsőséget szerezzen messze, ezerkilométeres távolságokra is, akkor lehetetlen, hogy egyetlen

komolyan gondolkozó ember is legyen ebben az országban, aki ne érezné azt, hogy nekünk ezekben a vészterhes időkben felekezeti, társadalmi és minden közbevetettség félretételével, még a politikai elgondolások más és másirányú gondolatárák félretételével is, mint egy embernek kell odaállni a királyi kormány háta mögé és ezáltal az egység által, a nemzetnek az egysége által, új és új erőt kell adni annak a kormánynak, amely vészes időkben viaskodik a nemzet javára ilyen áldozatokkal. És nekünk a próbáltatásokkal, türelemmel, a lemondásokat és nélkülözéseket alázattal viselve, azt kell éreznünk és innen a magas törvényhozási Házból ki kell sugározni a nép millióira, hogy éppen ránk, ma élő nemzedékre — és különösképpen boldogan kell éreznünk, hogy ránk — a ma és holnap magyarságára vár még földi vonatkozásokban is az írásnak az üzenete, hogy a pillanatig tartó szenvedések feltétebb igen nagy dicsőséget teremnek a Ti számotokra, hogy ha híveknek és egyeknek találattok.

Én, mikor mint Békés vármegye szerény követe állok meg ezen a helyen, különösképpen kell Békés vármegye százezreinek köszönetét tolmácsolom a kormánynak azért a nagyjelentőségű és éppen Széchenyi mástélévszázados születése idején megvalósuló közigazgatási tényéért, amely a békésszent-andrási vízduzzasztó művek immár közeli megvalósulásában és befejezésében és a békési tárházak és rakodótelepek megépítésében jut kifejezésre.

Egyben azonban kérem is kell a kormányt arra, ami már nem olyan végtelen nagy dolog, hogy ezt a munkát tovább méltóztatassanak, hogy a Körösök fel, egészen a vármegye székhelyéig, eddig a nagy közigazgatási helyig, hajózhatók legyenek és újabb százazek részcsüljenek ennek áldásában és újabb százazek bocsáthassák a maguk termelvényeit a magyar közélet rendelkezésére olcsó viziuton.

Nem én vagyok hivatott arra, alázattal beismerem, hogy a mezőgazdaság és az ipar kérdéseit behatóan tárgyaljam. Én csak röviden arra tudnám kérni e tekintetben a kormányt, hogy méltóztatassanak csakugyan

harmóniába hozni a mezőgazdaság és az ipar nagyjelentőségű kérdéseit, méltóztatassanak megérteni, megérteni és meglátni azt, hogy képtelenség annak az egyszerű, legszegényebb földműves ember-

nek, akinek olyan nélkülözhetetlen az a csizma, hogy nem tud anélkül egyetlen lépést sem tenni, négy-öt-hat métermázsa buza árát egyetlen egypár eszímáért kifizetni. (Egy hang a közepén: De nem is kap!)

Azt szeretném, ha az ipar és a mezőgazdaság termékeinek árait a lehetőség szerint akként szabályoznák, hogy mindkét társadalmi réteg, amely, mint a jobb- és balkezünk, egymásra van utalva az életben, meg tudná találni, ha szükösen is és

ha lemondással is, amire mind-egyik kész, a maga becsületes munkájáért a szerény, tisztességes kenyeret. Különösképpen arra szeretném azonban kérni a királyi kormányt, hogy sürgősen segítsen az óriási mértékben igénybe vett köztisztviselői karon, amely egyetlen jajszó nélkül viseli a senkire másra át nem hárítható szörnyű terhet, nem tudván azt, hogy holnapig, holnaputánig vagy meddig bírja még.

(Folyt. köv.)

Élénk érdeklődés mellett folynak az Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállatvásár előkészületei

Közöltük már, hogy a magyar gazdasági életnek évről-évre megisméltendő nagy eseményét: az országos mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt idén március 21-től 29-ig, a husvétot megelőző héten tartják meg. A mezőgazdasági kiállítás és a vele kapcsolatos tenyészállatvásár megrendezésének a mai rendkívüli viszonyok között fokozott jelentősége van, nemcsak azért, mert a magyar mezőgazdaság nemzetfenntartó jelentőségét szemlélteti, hanem azért is, mert évről-évre jelentősebb szerepet játszik a köztenyésztésnek megfelelő apaállatokkal való ellátásban és így az állattenyésztés minőségének fejlesztésén kívül, a tenyésztő kis- és nagyobb gazdák anyagi boldogulását is előmozdítja. Ebből a szempontból fokozott jelentőséghez jut a tenyészállatvásár a keletmagyarországi, erdélyi és délvidéki részek visszakacsolása következtében, mert ezeknek minőségileg is erős javításra szoruló állattenyésztése részére a nagy számban hiányzó apaállatok jelentős részét itt fogják beszerezni.

A kiállítás alkalmat nyújt arra is, hogy a kiállító tenyésztők újabb tenyésztési eredményeiket az egész ország előtt

bemutathassák és egymással versenyezzenek. A nemes versengés ösztönző hatása örvendetesen nyilatkozik meg már az ezévi kiállítás előkészületei során is. A tenyészállatbejelentések január 6-án lejárt határidejéig az ország összes tenyészetei és a népies tenyészet nevesebb körzetei olyan nagy számban jelentették be részvételüket, hogy a bejelentett állatok száma meghaladja az istálló befogadó képességét. Növekedő számban jelentkeztek már a visszacsatolt területeknek a szervezett tenyésztési munkába bekapcsolódott állattenyésztői is. Végleges adatokat a kiállításon elfogadott tenyészállatok számáról még csak a minőségi felülvizsgálat után lehet majd közölni, annyi azonban máris bizonyos, hogy az ideai tenyészállatvásár keretei minden előző évit meg fognak haladni.

A budapesti tenyészállatvásáron előre láthatóan élénk kereslet lesz a jó apaállatok iránt. A szükészletet növeli a visszacsatolt területek vásárlásainak fokozott bekapcsolódása is. Az apaállatok jelentős részének pótlásáról gazdáink a tenyészállatvásár válogatott anyagából kívánnak gondoskodni.

Hamarosan rendes mederbe terelődik az ország cipőellátása

A kormány illetékes szervei az őszi hónapokban gondoskodtak a megszabott típuscipők előállításáról s e célból hatalmas arányú rendeléseket juttattak a cipőgyáraknak és a cipész-kisiparosoknak. A megrendelt mennyiségek leszállítása ország-

felelő cipőket az „alkalmas“ jelzéssel látja el.

A készletek szétosztása most van folyamatban. A Lábball Központ utasítása szerint a polgármesterek és a főzolgabírák gondoskodnak arról, hogy a felosztási tervzetnek megfelelően a típuscipőket mielőbb átvegyék a kijelölt kereskedők. Az első szállítmányokat természetesen jegy nélkül szolgáltatják ki, azonban a további szállítmányok kimutatása csupán megfelelő számú utalványok ellenében történhetik meg.

A típuscipők ára 40 és 50 pengő közt váltakozik. Ez az ár teljes egészében tiszta bóranyagból készült cipőkre vonatkozik, míg a munkásbakancsok és más készítmények jóval olcsóbbak.

A közellátási miniszterium máris gondoskodott, hogy a kijelölt cipőgyárak és kisiparosok a jövőben kizárólag típuscipőket állítsanak elő. Ennek érdekében olyan intézkedéseket vittek keresztül, hogy az egyes gyárak és kisiparosok kizárólag egyszámú cipőket állítsanak elő. Nagyarányú megrendelésekhez jutottak a kaptafagyárak is, amelyek most látják el a kijelölt cipőgyárakat és kisiparosokat az egy fajta cipő előállításához szükséges segédeszközökkel.

A szétosztás és a forgalombahozatal munkája országszerte nagy apparátussal folyik, úgyhogy rövidesen az ország cipőellátása normális mederbe fog terelődni.

Békéscsaba és Gyula között ismét közlekedik az autobusz

Békéscsabáról (Csaba szálló) indul 8.45, Gyulára érkezik 9.15. Gyuláról vissza indul 9.30, Békéscsabára érkezik 10 órakor.

Az autobusz járat csak hétköznap közlekedik.

Az időközi változásokról az utazóközönség hirdmények és a sajtó útján részesül.

Érvényes 1942. január 12-től további intézkedésig.

Az üzletvezetőség.

Meghalt Erdély legöregebb embere Kolozsváron

Kolozsváron a napokban meghalt Jób Ferenc, aki a szabadságharban Pelófi fegyvertársa volt Bem hadseregében. Haláláig megőrizte azt a mundért, melyben végigharcolta a szabadságharcot. A magas kori megérett embert ebben a mundérban temették el.

Az alumínium

II. tulajdonságai, ötvözetei, s kihatásai a motorépités fejlődésére

Jóllehet az alumínium tisztán is nagyon sok célra alkalmazható, szerkezeti és sok különleges célra a tisztá alumínium mégsem felel meg. Az alumíniumot ötvözéssel fokozottabb mértékben felhasználhatjuk, és újabb követelményeket is kielégíthetünk vele. Ötvöző anyagai szolgálnak a réz, magnézium, mangán, szilícium, nikkel, stb.

A nemesíthető alumínium ötvözetek fontosabb típusai: az u. n. *dulal-csoport* és a rézmentes *anti-corodál-csoport*.

Azt hiszem felesleges hangsúlyoznom, hogy a repülőgépipítés az említett alumínium ötvözetek nélkül nem fejlődhetett volna ki arra a tökéletességre, amelyen ma áll.

A nem nemesíthető s különleges célokra szolgáló alumínium ötvözetek közül kiemelkedik a *hidronalium* csoport, amelyet díszítő célokra, veretek készítésére, kilincsek gyártására, autóbusz és vasuti kocsik belső vereteire alkalmas, vagy pl. gázpalackok gyártására, használnak. Szerkezeti célokra ezt az anyagot kevésbé használják.

Az alumínium épügy, mint az említett ötvözetek nagy *képlékenységgel* (alakíthatóság) rendelkeznek, mindennemű hideg és meleg megmunkálásra kiválóan alkalmasak, belőlük a legkomplicáltabb szelvények készülnek, amelyek hengerlésére gondolni sem lehetett. E sajátságánál fogva is alkalmas az alumínium a legváltozatosabb cikkek előállítására; sok esetben a vasat is lehet vele helyettesíteni, nemcsak súly megtakarítás, hanem egyszerűbb megmunkálás által elérhető munkabér megtakarítás miatt is.

Itt kell megemlítenem, hogy míg a lassu fordulatú nehézfémű készült gépeknél 1 lóerő teljesítményhez szükséges önsúly kb. 50—100 kg, esetleg még ennél is több, addig a könnyűfémű készült gyorsfordulatú repülőgép motoroknál 1 lóerőre eső önsúly mindössze 0,5—1 kg között mozog.

Az alumínium vegyi tulajdonságai között jellemző az, bár az alumínium egyik-e azoknak az elemeknek, amelyeknek vegyi rokonsága az oxigénnel igen nagy a levegőn rendes viszonyok között nem szenved változást. U. i. az alumínium felületén egy vékony átlátszó *alumínium-oxid* álló réteg keletkezik, amely megvédi azt a további oxidálástól.

Az alumíniumot vegyileg megtámadó anyagok: konyhasó, tengervíz, mész, cement, gyümölcslevek, jódintúra, higany, szappan-

oldat, forró kátrány, kátrányolaj, habarcs stb. stb.

Lehetetlen volna itt felsorolni az alumínium összes tulajdonságait, esupdn azokra igyekeztem rámu-

latni, amelyek előreláthatólag nem fognak kívül esni az ezirányú általános érdeklődési körön.

Irta: Ifj. KOCSIS IMRE
műszaki tisztviselő.

H I R E K

Fekete József verseskötete elé.

Hosszu évek ködös messzeségéből jött most elém Fekete József. Iskoldás füzetet szorongat, magairott versekkel van tele ez a füzet. Azaz, dehogy maga írta. Csak kigondolta. Leírni nem tudta, mert Fekete József csak a vakok írással tud írni. Azt meg mi nem tudnánk elolvasni.

Ezt a vékony, magas homlokú fiatal embert sok évvel ezelőtt az iskolapadban láttam ülni. Fényes, szőke haja és ragyogó kék szeme még értelmes feleleteinél is jobban világított. Az osztály bíszkesége volt. Nem mertem megkérdezni, hogy mit csinál, mit kezdett az életével „azóta”, hogy minden szép életigéret kezdetén elvesztette szeme világát.

Biztosan befelé él, erre mutat ez a verses kötet is, amit kiadni szeretne. Megígértem neki, hogy kivánságát teljesítjük. Az élet ugyanis sokkal maradt neki adós. Most rendezgeti a verseket, izgatott örömmel készül azok kinyomatására, amit ő nem láthat soha. Mi, a látók szerezzük meg neki ezt az örömet s adjunk hálát Istennek, hogy ezt megtehetjük.

A készülő kötetből egy verset ime itt hozunk:

Ö r e g c i g á n y

Irta: Fekete József.

*Öreg cigány, 'hegedűből a nóta
Ha felcsendül, bánatomat zokogja.
Huzzad, huzzad, ne hagyd abba,*

*A bánatom végtelen,
Ugye tudod, mennyire fáj a csalódott szerelem.
Sir a nóta, szívem ettől lesz könnyebb.*

Öreg cigány, miért perog a könnyed ?

*Öreg cigány, a hegedűd bús szava
Azt meséli, a bánatot kiírja.*

Most az egyszer az enyémet

Muzsikáld ki fővestől:

Soha beteg ne lehessen, senki csalfa szemétől.

Sir a nóta, szívem ettől lesz könnyebb...

Öreg cigány, miért perog a könnyed ?

Kittüntetés. A Kormányzó ur Öfömméltósága Pétermann József ny. községi vezető jegyző, gyomai lakosnak a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét adományozta. Szív-
ből gratulálunk.

A Légóltalmi Liga gyomai csoportja megkezdte működését. Hivatalos helyisége a község házában 4-es számú szobában van. (Telefonszám: 2.)

A Németvárosrészi Olvasókör évi rendes közgyűlését 1942. évi január hó 25-én, vasárnap délután 2 órakor tartja, a rendes tárgysorozattal, melyre a tagokat ezúton hívja meg.

Mezőgazdasági kísérletügyi intézetet állítottak fel Ujvidéken. Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter a visszacsatolt délvidéki területek kísérletügyi szakfeladatainak ellátására Ujvidéken mezőgazdasági kísérletügyi intézetet állított fel.

A Máv. felhívása: a zord téli időben csak feltétlen szükség esetén utazzunk. A m. kir. Államvasutak igazgatósága felhívja az utazó közönség figyelmét arra, hogy a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt a személyszállító vonatok szerelvényeit erősen le kell csökkenteni. Mivel pedig vonatási nehézségek miatt másod-rész vonatok nem indíthatók, a közlekedő vonatok erős túlszűkítésére lehet számítani. Felkéri ezért a Máv. igazgatósága az utazó közönséget, hogy a zord téli időtartama alatt csak feltétlen szükség esetén utazzék.

Január hó 31-én nagyszabású táncestélyt rendez a Gyomai Levente Egyesület, a Holler-szálló helyiségeiben, melyre Gyoma közönségét szeretettel hívja meg a Levente Egyesület.

Rendeletervezet készül az ügynökök a cikkepes igazoló könyvvel való ellátásáról.

A M. Kir. Belügyminiszter ur a folyó évben hat hónapos élelmezési-technikus tanfolyamot rendez Budapesten, a diéteriikai Intézetben. A tanfolyamra február hó végéig jelentkezhet négy középiskolát végzett 18. évet betöltött és 35. évét még el nem ért nő. A jelentkezés helye Budapest, VIII., Üllői-u. 66/c. Tekintettel arra, hogy a Zöldkeresztes képzetésekénél ilyen képzett főnöktechnikus-nőkre nagy szükség van, kívánatos lenne, ha néhányan jelentkezének és a tanfolyam elvégzése után a vármegye területén elhelyezhetők lennének. Az esetleges jelentkezők tájékoztatás céljából a gyulai M. Kir. Tisztifőorvos ur hivatalában nyerne bővebb felvilágosítást.

Vasuti kocsik igénybevétele. A m. kir. Kereskedelem- és Közlekedésügyi Miniszter ur közölte, hogy a jelenlegi viszonyokra, valamint az Államvasutak nehéz kocsihelyzetére való tekintettel a kocsiszükséglet biztosítása végett célirányos a Máv. Igazgatósága illetékes (F. 2.) osztályához fordulni. Felhívjuk azért a gazdaközönséget, hogy kocsiszükségletének biztosítása érdekében kellő időben forduljon a Máv. Igazgatóság illetékes osztályához. (Budapest, Andrássy-ut 73 sz.)

Felhívjuk olvasóink figyelmét a Debrecenben megjelenő „Tiszántul” című napilapra, mely egyik legjobban szerkesztett vidéki lapunk. A „Tiszántul”-t a Debreceni Református Lapkiadó Társaság adja ki.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Timár Imre és Gelai Jolán leánya Mária Magdolna rk., R. Kiss István és Szabó Mária fia Miklós Antal ref., Zsidai János és Bogár Margit leánya Margit ref., L. Nagy Lajos és Gy. Nagy Terézia fia Lajos ref., P. Kovács Lajos és Maléth Magdolna leánya Piroska Magdolna ág. ev., Molnár Péter és Baráth Juliánna leánya Juliánna ref.

Házasságkötés: Szerető Lajos Eiler Magdolnával.

Elhaltak: K. Kovács Mihály ref. 88 éves, Szabó János nyug. vasutas 62 ref. éves, Resztár Rozália rk. 72 éves.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen, jó férjem

SZABÓ JÁNOS

temetésén megjelentek és fájdalommat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok köszönetet.

Gyoma, 1942. jan. hó.

Év. Szabó Jánosné

Érdekes,...

hogy a Csendes-óceán nevét felfedezőjétől Magelhaestól kapta, ki 1520—21-ben állandó viharos időben kelt át rajta. A Nagy-óceán elnevezés francia eredetű, de nem tudott Magelhaes elnevezésének sikerével megbirkózni. A Csendes-óceán 180 millió négyzetkilométer területével egyébként a legnagyobb világ-tenger és a föld felületének egy harmadát, tengerrel borított felületének pedig majdnem felét foglalja el.

hogy az amerikai alkotmány szerint senkinek sem szabad fizetés nélkül a kormány szolgálataiban tevékenykednie. Az amerikai fegyverkezés érdekében feladatkört vállaló bankárok és nagyiparosok javadalmazására ezért a kormány évi 1 dolláros névleges fizetést utalt ki.

hogy Mexikóban a rendkívül kedvelt szárított húst a kereskedésekben nem sulyra, hanem egyszerűség okból hosszúságra mérik.

hogy a világ legelső nyomdász-céhjét 1594-ben Lipcsében alapították.

hogy bár a számoszi Aristarches már Krisztus születése előtt két századdal felfedezte a tételt, hogy a föld saját tengelye körül forog, Galileinek, 1800 évvel később, 1616-ban térdénélva esküvel kellett tagadásba vennie a kézzelfogható igazságot, hogy életét megmenjíthesse.

hogy a tudomány a Hold hegyeinek magasságát 20 méterig terjedő pontossággal ki tudja számítani. A hold legnagyobb hegye 8832 méter magas, tehát éppen olyan magas, mint a Gaurizan-kar.

hogy a tenger hullámainak hosszúsága közönséges viharnál általában 60—180 métert, orkán esetén mintegy háromszáz méterre ér el. Ezek a nagy hullámok a rendszertől három hullám hosszúságúra méretezett ónedjárókat is könnyen veszélyes helyzetbe hozhatják.

hogy a nyugatargentiniai Tuou-mandban nemrég felfedezték a világ legnagyobb moszkítóját. A hatalmas rovarnak nem kevesebb, mint 50 gramm vére van és ezért különösen alkalmas bakteriológiai vizsgálatokra. Alaposabb tanulmányozás céljából az állatkát Buenos Airesbe küldték, természetesen korszerű módon repülőgépen.

Könyvismertetés. „Isten vésője a lélek”. P. Jonsson Arnold élete. Írta: Kasbauer Sz., fordította: Gelyi Jolán. — Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg, kiadása. 400 oldal. Ára 480 P., kötve 680 pengő.

Apolló Mozgó Gyoma.

Január 24

szombat

A velencei fimverseny győztes világfilmje:

Angyalvár börtöne

Egy viharzó szerelem és a haza iránti kötelességteljesítés ádáz küzdelme.
Férfiasság! Romantika! Izgalmas kalandok!
A főszerepben: Alida Valli, Amodev Nazzeri.

Január 25—26

vasárnap—hétfő

Tolnai Klári, Turay Ida, Makkay Margit,
Perényi Rajnay, Csontos:

Havas napsütés

A szerelem és szenvedés költői játéka. Szívbemarkoló drámai történet.
Magyar világhíradó.

Január 28

szombat

Nevető est!

Elveszett a feleségem

Paul Komp, Hans Moser, Theo Lingens
a nevetetés nagymestereinek ragyogó német vígjátéka.

UFA világhíradó.

A Magyar Föld legújabb számában Pákozdy Ferenc írt vezércikket. A magyar falu képes hetilapja a gyümölcsfák állati és növényi kártevőiről, az állatok téli jártatásáról közöl szakkikkeket. A mezőgazdasági népszokásokról számol be képekben a Magyar Föld. Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakkikkeit, piaci és vásári árákat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

A vásárlási könyvbe való bejegyzések ellenőrzése. A közellátásügyi miniszter a kamarához leiratot intézett, amely szerint tapasztallák azt, hogy egyes iparosok (kereskedők) nem tartják be azokat a rendelkezéseket, amelyeket a közszükségleti cikkek kiszolgáltatásának korlátozása tárgyában kiadott 3150/1941. M. E. számú rendelet, valamint a fogyasztói vásárlási könyv rendszeresítése tárgyában kiadott 201.000/1941. K. M. számú rendelet részükre előírt rendelkezéseket megszegő iparosok (kereskedők) ellen a kihágási eljárást megindította. Nyomatékosan figyelmezteti a közellátási Miniszter ur az iparosokat (kereskedőket), hogy az említett rendeleteket a legpontosabban tartásukba, különösen szigorúan ügyeljenek arra, hogy a közszükségleti cikket a fogyasztóknak csak a közvetlen fogyasztói szükségleteinek megfelelő és a rendkívüli gazdasági viszonyok által indokolt mennyiségben szolgáljanak ki, továbbá, hogy a kiszolgáltattott árumennyiséget a vásárlási könyvbe minden esetben pontosan jegyezzék be. A rendelkezések pontos betartását a helyszínen ellenőrzőbiztosok fogják és azoknak megszegése esetén a megtorló intézkedéseiket foganatba teszik.

Baromfikiállítás. A Békéscsabán székelő Délmagyarországi Baromfi-, Galamb- és Házinyul-tenyésztők Egyesülete az évente más-más városban megtartani szokott baromfikiállítását ez évben Orosházán rendezti meg, a kiállítás ünnepélyes megnyitása január hó 31-én délelőtt 10 órakor lesz. Kiállítandó tárgyakat és állatokat január 20-ig lehet benevezni Békéscsabán az Egyesület Elnökségénél. A kiállítás kiváló alkalom lesz az új tenyészidény megkezdése előtt tenyészállatok adásvételére.

Megjelent a repülők két lapja. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett repülésügyi folyóirat új száma most jelent meg. Különös figyelmet érdemel még vitéz Hefty Frigyes cikke a repülőknövekről, ír, a Magyar Szárnyak legújabb száma a szokásos gazdag tartalommal és képanyaggal most jelent meg. A lap felhívását most is vitéz Horthy István írta, aki repülésügyünk szolgálatára hívja a magyar ifjúságot. Érdekes cikket közöl még a folyóirat a motoros pilóták vitorlázórepülő átképzéséről, az ejtőernyős partizánokról és a budaörsi sportrepülő életéről. Jánosy István szerkesztésében megjelent Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal Budapest, Király utca 93. kívánatra ingyen küld.

A magyar fiúk repülőlapja az „Ifjú Repülő” új száma is most jelent meg. Egy model elindul címmel igaz történetet közöl a lap a világháború előtti időről. Ez a kis folyóirat mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Mutatványszámot a két lapból a kiadóhivatal kívánatra ingyen küld.

ENDRÓDI MOZI

1942. január 25-26-án, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
Megrázó izgalmas film!

Zárttárgyalás

Főszereplők: Tasnády-Fekete Mária,
Páger Antal, Somlay Artur, Vaszary Piri.
Magasfeszültségű féltékenységi dráma,
meglepo és izgalmas fordulatokkal.

1942. január hó 29-én,
csütörtökön fél 6 és fél 8 órákor

Nagyszerű detektív vígjáték!

Egy vidám tragédia

Főszereplők:
Francoise Rosay, Michel Simon.
A műsor kiegészítve.
Vígjáték és híradókkal.

Az „Egyedül Vagyunk”,
Oldh György harcos, kéthetenként
megjelenő, újjáalakult folyóirata
mostani számában: vitéz Rác Jenő
Japánról, Mátyusz Elemér a ma-
gyar történelemírás válságáról,
Féja Géza Milotay egyik cikkéről,
Incze Antal brazil élményeiről,
Fettich Nándor professzor orosz-
országi utjáról, Bácskay B. Béla
az új világnézetéről ír. Két ismer-
tellen Ady vers, a zsidóságról,
Vichy, a Pódium, stb. stb. Ára 24
fillér. Szerkesztőség: Budapest, II.,
Hunyadi János-ut 4. Kiadóhivatal:
Budapest, VIII., József-körút 5.

Hirdessen

lapunkban!

Publikáció

10 szög 40 fillér, minden további szó 4 f.

Mátyás király utca 32 szám alatti ház szabadkőzből eladó. Érdeklődni lehet ugyanott. 4

Egy jó családból való ügyes fiatal tanulóknak keresz ifj. Varga Pál villanyszerelő és műszerész. 5

Ifj. Cs. Nagy Dániel fekete nőnluczménjével a felzetést megkezdte d. e. 8 órákor, d. u. 4 órákor, ugyan 6 fedzetet 2 drb törzkönyvezett cimentállenyészbikájával, továbbá 6 drb jermosökör van eladó. 2-2

Kalocsa Jolán egy idősebb magános nőt állandóan felvesz. 1

A Gyoma Termelők, valamint a Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetek üzletei, vendéglői és körösnája eladó, esetleg megfelelő óvadékkal vezetésre átadó. Bővebbet Kovács János igazgatónál lehet megtudni. 4-2

Domokos Albert üzletében felvessz egy megbízható, lehetőleg IV. polgárit végzett leányt, csak az jelentkezzen aki érez magában némi kis üzleti érzéket és egy kis életrevalóságot. 2

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tékai Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24
Befizetések postacsekken:
„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.
Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: **WAGNER MÁRTON**
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA
Gyoma, Kossuth Lajos utca 84.
Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:
Egynapos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt
adunk.
Megjelenik minden szombaton reggel.

Takarékosság

Hogy Magyarország közellátása zavartalanul nyugodt és biztos alapokon nyugszik, az elsősorban annak a gondosságnak köszönhető, amellyel illetékes hatóságaink a készleteket számbavették és elosztották. Ebben a vonatkozásban éppen a közelmúltban jelent meg néhány nagylontosságu rendelet. Bevezették országos viszonylatban a kenyérjegyrendszert, ismét szabályozták a hustalan napokat és pontosan megszabták a vendéglátó üzemekben kiszolgáltatható ételek számát, minőségét, mennyiségét. A kenyér, illetve zsirjegy országos bevezetése megszüntette a kettős ellátás lehetőségét s a kenyér és zsirváltójegyek rendszeresítése igen tekintélyes megtakarítást eredményezett.

Közellátásunk nyugalma érdekében feltétlenül szükség van az általános és öntudatos takarékosagra. A takarékoság szabályainak betartása nemcsak az illetékes hatóságok kötelessége, hanem az élelmiszereket forgalombahozó iparázóké és a fogyasztóké is. Becsületes szándék és hazafias önmérséklet biztosítja a közellátás nyugodt menetét s a nemzet szempontjából olyannyira döntő jelentőségű takarékoság elve igazán csak akkor érvényesülhet, ha eladó és fogyasztó egyaránt mindég szigorúan betartja a közérdekében hozott közellátási rendelkezéseket. Az eladónak szigorúan ragaszkodnia kell a rendelkezésekhez, de maga a közönség is köteles megakadályozni az esetleges visszaéléseket. És a fogyasztóközönség külön kötelessége, hogy ahol visszaélést, vagy mulasztást tapasztal, ott közbelép és észleleteit nyomban közli az illetékes hatóságokkal.

Az élelbeléptetett rendelkezések alkalmasak arra, hogy elérjék a mindannyiunk érdekében kívánatos célt, éppen ezért a közellátási miniszter a jövőben hatékonyabban fogja ellenőriztetni, hogy intézkedéseit meg-

felelően hajtják-e végre, rendelkezéseit pontosan tartják-e be. Ez az ellenőrzés éppen a közérdekben egészen szigorú lesz, a megtorlás az eddigieknél jelentősen súlyosabb lehet, amennyiben megvan a lehetősége annak, hogy visszaélés esetén megvonják az iparengedélyt is. Minden remény megvan azonban arra, hogy a súlyos

büntetésre legteljebb elvétve kerül a sor, mert a fegyelmezett magyar társadalom megérti az idő szavát s iparos, kereskedő és fogyasztó egyaránt teljesíti hazafias kötelességét, amelynek ma egyik első parancsa a takarékoság és a közellátási rendelkezések lelkiismeretes betartása.

Harsányi Pál esperesné balesete

Két héttel ezelőtt Harsányi Pál felsőházi tag felesége, vármegyénk közszeretében álló Nagyasszonya elcsuszott és olyan szerenséstenül esett el, hogy a jobb kezesuklója eltört. Gyors orvosi segítséggel, gondos ápolással a legjobb gyógyulási

reményekkel türi a Nagyasszony a törésből fakadó sajgó fájdalmakat.

Megyeszerte nagy részvétellel kívánják a Harsányi család sok tisztelői, hogy Nagyasszonyunk mielőbb teljesen felgyógyuljon.

Harsányi Pál hatalmas beszédben foglalkozott a mezőgazdasági városok súlyos helyzetével az országgyűlés felsőházában

Harsányi Pál református esperes felsőházi tag, a felsőház legutóbbi ülésén hatalmas beszédet mondott a költségvetési javaslat tárgyalása alkalmával. A kiválóan felépített, nagyvonalú beszédet főbb vonásaiban az alábbiakban ismertetjük:

(Második rész.)

Mélyen tisztelt Felsőház!

Ugy tanultuk pragmatikus történettanulásunk idején és azóta is úgy tudjuk, hogy a magyar nemzet történetében mindig nagyjelentőségű volt a városok hivatása, a legújabb korban pedig még sokkal feljebb emelkedett, de ezzel együtt növekedett a városok terhe is. Böleesen és helyesen látta ezt meg ezelőtt egy emberöltővel az akkori magyar kormány és a parlament és a városok segítségére jöttek az 1912: VIII. törvényeikkel, amelyben elrendelte azt, hogy a városi tiszt-

viselők és alkalmazottak az élelmiakéval egyező fizetésben, javadalmasásban és nyugellátásban részesüljenek és erre a célra, illetve ennek némi könnyítésére, ahogy a törvény mondja, évi fix összegben megállapított segélyt adott az egyes városoknak, mégpedig nagyon gondos mérlegelés alapján. Fájdalom, azonban alig telt el két esztendő, jött a világháberu, utána jött Trianon, azután jött a pénzromlás, a gazdasági válság és ezeknek a városoknak élete megdermedt. Az 1924: IV. törvényeikk azután látva ezt a helyzetet, megváltoztatta a fent említett törvényt és a városoknak fix összeg helyett bizonyos keresetiadó-, jövedelemadó- és forgalmiadórészesedést juttatott.

Am éppen ez a körülmény két nagy csoportba osztotta ezeket a városokat. Az egyikbe tartoznak azok a városok, ame-

lyeknek lakosai legnagyobb részben földműveléssel foglalkoznak, a másikba pedig azok, amelyek a nagy gyáripár keretében estek. Még inkább megváltoztatta a helyzetet az előbbiekre súlyosbitva, az utóbbiakra pedig könnyítve, a fázisrendszer bevezetése. Az a helyzet állt elő, melyen t. Felsőház, hogy az utóbbi városok nemcsak könnyen viselhették a maguk közigazgatási terheit, hanem investálhattak, láktetve és lázasan mehettek előre a háboru utáni időben,

a városok másik csoportjánál láktetve és lázasan rohant felfelé a pótlódó 100—150 és ennél is magasabb százalékokra s megdermedt és megáll ezeknek a városoknak az élete.

Méltóztatnak igen jól tudni, hogy egy-egy ilyen városban egy nyomorult, elromlott betonjárdát megjavítani, egy körégszükségletet jelentő ártózi kutat megfurni képtelenség és lehetetlenség volt esztendőkön keresztül. Hiába égette a gond a fejét a polgármestereknek, a városvezetőknek, számvetőknek és hasztalan jött kék ceruzával a miniszterközeli bizottság, ezeknek a városoknak élete megállt, amiből még hozzájárult az, hogy ezeknek a városoknak legnagyobb része éppen az ország határszéleire esett, mert még Trianon bűne és hazugsága sem tudta azt elszélesíteni, hogy ezek a városok a magyarországi városok voltak százezreken keresztül és — méltóztatnak elgondolni — még ma is ott van például Szeged, Hódmezővásárhely, Makó, Gyula, Szalonta, Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely és elő tudnék még sorolni egész sereg várost a Felvidéken és minden területen, amely ma is az országhatár szélén áll és amelyekből el van vonva az ipar és kereskedelem lehetőségének éltető ereje, amelyek kiáltva állanak a rendszeres segítséért!

Mélyen t. Felsőház! Nincsen a képviselőháznak és nincsen a felsőháznak egyetlenegy olyan

költségvetési vitája sem, amelyben ne történnének megemlékezések, mégpedig megbecsülő és értékelő megnyilatkozások miniszterek, felsőházi tagok és képviselők ajkairól a magyar tanítói és lelkészi karról, a magyar nemzeti életnek ezekről a preeminens zászlótartóiról.

A magyar népiskolák, a közép- és középtokai iskolák Trianon előtt évtizedeiben is fényforrások voltak a magyar nemzeti életnek és ma ezek legelső sorban álló katonái ezeknek a drága érzéseknek a megcsontult vagy épülő magyar földön egyaránt, mint ahogy nagyon helyesen mondta annak idején Vásárhelyi püspök ur is Kolozsvárott, hogy a magyar érzésnek és a magyar életnek megtartói a templom és az iskola voltak.

Mélyen t. Felsőház! Tisztelt szeretettel kérdelem: vajon mikor fog egyszer már megvalósulni annak a sokszor kért, sokszor beígért és sokszor munkábaállítottnak jelentett dolognak elintézése, hogy egyszer végre-valahára a kántortanítói fizetésekben el fog választani annak a nyomoruságos javadalmu, de külön munkát igénylő és annak a szerény néptanítónak mégis egy-egy darab kenyeret jelentő kántori szolgáltnak díjazása és ez nem vétetik be az állami fizetéskiegészítésbe, ami igazán nem jelent nagy költséget a magyar államháztartásra nézve. Tisztelettel kérdelem, vajon mikor jön el két évtized után egyszer az az idő, amikor megszűnik az az állapot, hogy van ebben a magyar közelében egyetlen egy réteg, a magyar lelkészi kar — értem ez alatt a római katolikus, református, evangélikus és unitárius lelkészi kart egyaránt, — amely még ma is 50 százalékos redukcióval kapja a maga korpótlékát megmozdulatlanul és megváltoztathatatlanul, holott különösképpen éppen a protestáns lelkészi karra óriási súllyal nehezedik az, hogy tisztességgel, a magyarságnak reményességét, szülőföldjüktől messze kell középiskolákban taníttatnia irózatossá lemondásokkal és áldozatokkal? Tisztelt szeretettel kérdelem, hogy vajon mikor jön el ez az idő, amikor megvalósul az, ami valóban filléreket sem jelent, inkább talán megbecsülést, hogy végre-valahára az a lelkészi kar és annak házanépe egyszer megkapja a fél vasuti jegyet a magyar államtól, amit megkap minden köztisztviselő és minden közalkalmazott?

Mélyen t. Felsőház! Lelkület-

tünköl és hivatásunkból kifolyólag is, mindig a legszerényebbek és mindig a legutolsók vagyunk abban, hogy a magunk részére kérünk valamit, de mindig vezetői igyekeztünk lenni áldozatosan, a magunk életét odaajánlva, a magyar nemzeti életnek, eszmének, gondolatnak és szolgálatnak! Éppen ezért hisszük, hogy megbecsültek minket és éppen ezért nem kérünk és legkevésbé követelünk, hanem nagyon finom és szerény hangon, de szívet érintjük meg azoknak, akik intézik ennek a nemzetnek sorsát, hogy méltóztassanak a magyar állam költségvetésében semmi változtatást nem igénylő, ezekhez a kéréseinkhez hozzájárulni és ezeket

megvalósítani.

Isten adta, mélyen t. Felsőház, hogy az a sok drága szociális elgondolás, amelyet a kormány ebben a költségvetésben lefektetett áldott gyümölcsöket teremjen a magyar nemzet milliói számára és Isten adja, hogy a magyar katona hősiessége és a második frontnak, az itt élő magyarságnak hűsége és egysége az Úr segítségével oda vezessen bennünket, hogy az 1943. évi költségvetés már az ezredéves magyar hazának költségvetése lehessen!

Ebben a reményességben és ezért imádkozva, ezért szeretve és tisztelve a kormányt, a költségvetést általánosságban elfogadom. (Élénk éljenzés és taps.)

HÓEKÉZIK AZ UTAKAT

Mult vasárnap délelőtt érdekes látvány tárult a Horthy Miklós uton járók elé: két hatalmas, fából készült hóékét vontatott 4—4 ló. Az ekék mögött három-három utkaparó szorgoskodott a kormánynál. Úgy néztek ki vízhatlan köpenyekben, mintha az orosz frontról kerültek volna ide.

Endrőd felé haladva kezdték a havat eltakarítani a köves, majd később a betonutról. Két síkban haladtak és elég szélesen került le a frissen hullott hó az utpályáról. A lovak is megerőltetés nélkül huzták az otromba ekéket, nyomukban az autók és szánok már vígan siklottak a nagyszerű szánuton.

Békésvármegye népoktatásügyének állapota a statisztika tükrében

Dr. Somodi József kir. tanfelügyelő rendkívül érdekes kimutatást készített a vármegye népoktatásügyéről.

Az általános érdeklődésre számotartó jelentésből az alábbi részletet közöljük.

Az 1941—42-ik tanévben 247 népiskolai egység működik 660

tanteremmel és 706 tanítóval. A 247 iskola közül belterületi 95, külterületi és tanyai iskola 152. A 706 tanító közül belterületen működik 432, külterületen és tanyán pedig 274.

Az iskolák jelleg szerint a következőképpen oszlanak meg:

Iskola jellege	Iskolák száma	Tanterm. száma	Tanítók száma	Tanulók száma	Tanteremre átlag hány tanuló jut	Terembe átlag hány tanuló jut
Állami	57	180	212	9772	46	54
Községi	53	70	79	4638	58	60
Róm. kat.	59	150	154	8626	56	57
Ref.	24	129	128	7584	58	58
Evang.	44	118	121	6692	56	56
Unitárius	1	1	1	35	35	35
Gör. kel.	1	1	1	19	19	19
Izraelita	5	8	7	272	40	32
Érdekelts.	2	2	2	135	67	67
Magán	1	1	1	103	103	103

* ez csak átmeneti állapot.

A tanteremmel való ellátottság szempontjából tehát az állami elemi iskolák hátrányos helyzetben vannak, mert 32 tanteremmel van kevesebb, mint kellene lennie, a községiéknél pedig 9 tanteremnek nincs tanterme, míg a más jellegű iskolák kedvezőbb helyzetben vannak.

Az elemi iskolákba beiratkozott 37.882, a továbbképző iskolába 2978, az ipares tanonciszkolába 2014, a mezőgazdasági iskolába 3676 tanuló. Népiskolákba, vagy ezzel egy tekintet alá eső iskolákba beiratkozott összesen 46.359 tanuló.

A vármegye lakossága a Statisztikai Hivatal adatai szerint

az 1936-os adatok és az évi 4.9 százalékos természetes szaporodást alapul véve, 1942-ben 343.428-ra tehető, azaz az összlakosságnak 13.5 százaléka jár elemi nép-, vagy ezzel egy tekintet alá eső iskolába.

Uj építkezések a tenyész-állatvásártelepen

A március 21-én megnyíló mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt az OMGE ez évben a rendkívüli viszonyok ellenére minél gazdagabb tartalommal kívánja megrendezni, hogy így hű képet adjon a megnagyobbodott ország sokoldala termelőképességéről. Megemlékeztünk már arról, hogy a kiállítás tenyészállatvásár csoportjaiba a rendelkezésre álló férőhelyeket lényegesen meghaladó létszámú bejelentés érkezett a rendezőbizottsághoz. A várható nagyobb keresletre való tekintettel a földművelésügyi minisztérium amult évben épült új kiállítási sertésistálló mellett még az ősszel új, korszerűen berendezendő szarvasmarhaistálló építését kezdte meg, amelynek építése a zord téli időjárás ellenére folyamatban van és előreláthatólag a kiállítás megnyitásáig el is készülnek.

A kiállítási telep így örvendetesen továbbfejlődik és a nagyszabású, korszerű, állandó jellegű kiállítási istállókkal együtt a tenyészállatvásártelep a földművelésügyi minisztérium és a főváros áldozatkészségéből Európának ilyen jellegű legnagyobb és legtökéletesebben berendezett intézményévé válik.

A többi kiállítási csoportban is néhány új csarnok építése van tervbe véve, úgy, hogy a közel 30 kat. hold kiterjedésű hatalmas kiállítási telep es évre már még jobban kiépül.

A rendezőbizottság az érdekeltektől vármegyék támogatásával továbbfejleszti a falusi népiélet, a népművészet és a háziipar bemutatását szolgáló kedves „kiállítási falut”. A már meglévő mezőkövesdi, göcseji, kuusági, halasi, sárközi, somogygyeői és apátfalvi házak mellé egy kalocsai és egy kalotaszegi falusi ház fog épülni, amelyekben a vidékeknek gazdanépe szokásos házi foglalatosságát fogja a kiállítás közönségének bemutatni. A kalotaszegi ház előtt galambducsos székelykapu fog állni. A kiállítási falu a különböző vidékek eredeti viseletébe öltözött népeivel bizonyára az idegi kiállításnak is egyik legkedvesebb és látogatottabb helye lesz.

Óda egy öreg bakkancshoz.

Óreg pajtás, ki velem jártad
 Jönckoromban hét határ sarát,
 Jobb pajtás még nem akadt nálad,
 Ny ragaszkodó, jó barát.
 Emlékszel még a régi nyárra?
 Örvetető voltam, hej, nagy ur,
 Kis falumban egy édes lányka
 Egy szép estén, hogy hozzám simult?
 És te vittél, vigan kopogtál,
 Csókszűrtre repültél velem,
 Csodásan szép volt a holdsugár,
 És ezer édes a szerelem.

És jött az ősz, kineses Koleszvár
 Vig nótáinktól zengett a határ.
 Emlékszel, mily szép fényes voltál?
 Jól kitanácoltuk magunkat komám.
 Rózsákon jártál, könnyeket ittál,
 Uri dolgod volt cimborám.
 Elmúlt az is. Hajrá, előre!
 Egy kiló szeg, négy vastag patkó
 Kopott már el a sáros őszben,
 Vágtatsz velem, és hull a hó.

Messze, messze az orosz földön
 Kófélek, ha beesteledik.
 Veres arcod jól megköpködöm,
 Mert sajnos pajtás, zsirra nem telik.
 Látom végét gyászos utadnak,
 Foltot folt, nyelvéd kitépve,
 Pedig némán türted a sorod.

Pajtás, pajtás, öreg eimbora
 Maradj velem, csak még egy keveset.
 Ha majd kinyílik a kis ibolya,
 Hazamegyünk mi győzedelmesen.
 Lesz otthon zsir, tenger Jancsi szeg,
 Fényes patkó, vasárnap subiek,
 Ugy ragyogsz, guta úti meg
 Ha meglát a Nap és elbukik.
 Táncolunk majd vig zeneszóra,
 Megkeressük a régi lányt,
 Ha berepülz majd a kuckóba,
 Akkor lesz boldog nászéjszakánk.

De addig fel a fejfel pajtás,
 A szép jövőt álomban szövöm,
 S mert fojtogat a bánat, sirás,
 Arcod — bocsásd meg — megint
 [köpködöm.

Valahol Oroszországban.

Írta: KRUCHIÓ ENDRE
 szkv.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Tóth Sándor és Valah Jolán leánya Irén rk., Papp Sándor és Gecsei Erzsébet leánya Ilona ref., Drahó Lajos és neje Garai Róza leánya Róza ref., Buzás István és R. Nagy Etel fia Mihály József ref.

Házasságkötés: Schwalm Mihály Zöld Juliánával.

Elhaltak: Farkas Dániel 82 éves ref., Kovács Mihály 65 éves rk., özv. Batári Lajosné Tóth P. Sára 77 éves ref., Timár Róza 44 éves ref.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett édesanyánk és nagyanyánk

özv. Batári Lajosné szül. Tóth P. Sára

temetésén megjelentek és fájdal munkatényhiteli igényekért, ezután mondunk hála köszönetet.

Batári Lajos és családja.

H I R E K

A földművelésügyi miniszter rendelkezése a vetőmagvak ólomzárolásáról. Binffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a gazda és vetőmagkereskedelmi érdekeltségek kérésére megengedte, hogy a vetőmagvizsgáló intézetek az általuk ólomzárolt vetőmagkészleteknek kisebb részekre való osztása esetén a tulajdonos kérelmére a kisebb részeket újból ellássák állami ólomzárral és zárójeggyel. Ezzel a rendelkezéssel lehetővé tették a már ólomzárolt készleteknek a vevőközönség által kívánt kisebb burkolatban való forgalombahozatalát.

Új vonat indul reggel 8 óra 40 perckor Békéscsabáról Gyulára és megszűnik a Békéscsaba és Gyula között közlekedő autóbusz.

Gazdák internálása. Vannak, akik abban a reményben, hogy a tavaszi vetőmagakció során elegendő vetőmaghoz jutnak, a vetőmagot feleltetik. Ezekre vonatkozik a következő rendelkezés: „Aki vetőmagszükségletét a tél folyamán felelteti és emiatt szántóföldjét majd nem tudja bevetni, büntetésben részesül. Az illető ellen azért, mert az ország gazdasági életére nézve káros tevékenységet folytat, a 8130/1939. M. E. számú rendelet alapján az elsőfokú rendőrhatalóság a rendőri felügyelet alá helyezést, illetve az internálási eljárást meg fogja indítani.”

Rövidesen ismét kapható lesz a rizs. Az utóbbi időkben a magánkereskedőknek nem volt rizskészletük. Az elmúlt hetekben Olaszországból Magyarországra nagyobb rizszállítmány érkezett, amely már a rizshántolóknak van. A készáru innen rohamosan szétosztásra kerül, úgy hogy a kereskedők rövidesen ismét árusíthatnak rizst.

Békésen huszont család-ház építése van folyamatban.

Gyomán minden 2500 lakosra esik egy orvos, Békéscsabán azonban minden ezer embere jut egy orvos.

A békéscsabai iskolákban szünetel a tanítás, szénhiánya miatt.

Debrecenben „Kálmán-házat” akarnak építeni, ennek tervpályázata április 30-án jár le.

Rövidesen megjelenik a típuscipő.

Megvalósulás előtt az iparosnyugdíj.

A vonatforgalomban 22-től kezdve átmeneti korlátozás lépett életbe.

A győri elemi iskolákban a nagy hideg és a szénhiány miatt egyelőre február 3-ig szünetelnek.

A vásárlási könyvbe való bejegyzések ellenőrzése. A közellátásügyi miniszter a kamarához leiratot intézett, amely szerint tapasztalták azt, hogy egyes iparosok (kereskedők) nem tartják be azokat a rendelkezéseket, amelyeket a közszükségleti cikkek kiszolgáltatásának korlátozása tárgyában kiadott 3150/1941. M. E. számú rendelet, valamint a fogyasztói vásárlási könyv rendszeresítése tárgyában kiadott 201.000/1941. K. M. számú rendelet részükre előírt. A rendelkezéseket megszegő iparosok (kereskedők) ellen a kihágási eljárást megindította. Nyomatékosan figyelmezteti a közellátási Miniszter ur az iparosokat (kereskedőket), hogy az említett rendeleteket a legpontosabban tartásukba, különösen szigorúan ügyeljenek arra, hogy a közszükségleti cikket a fogyasztóknak csak a közvetlen fogyasztói szükségletnek megfelelő és a rendkívüli gazdasági viszonyok által indokolt mennyiségben szolgáljanak ki, továbbá, hogy a kiszolgáltató árumennyiséget a vásárlási könyvbe minden esetben pontosan jegyezzék be. A rendelkezések pontos betartását a helyszínen ellenőriztetni fogják és azoknak megszegése esetén a megtorló intézkedéseket folyamatba teszik.

Tovább fejlesztik a gazdasági munkaügyi felügyelői szolgálatot. A földművelésügyi miniszter a közeljövőben új gazdasági munkaügyi felügyelőket nevez ki a vármegyék székhelyein működő gazdasági felügyelőségekhez. A pályázati hirdetés a Budapesti Közlöny január 23-i számában jelent meg. A szervezet megteremtését szociális és termelési érdekek követelték meg. Az új munkaügyi felügyelők — akikről a törvény főiskolai oklevelet és szociális felkészültséget kíván meg — fontos szerepet kapnak a mezőgazdaságnak munkaerőellátása terén.

Az aranykalászos gazdák hivatásáról írt vezető cikket Fábrián Bertalan aranykalászos gazda a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hetilapja a takarmánykészletek takarékos beosztásáról, a téli gazdasági iskolákban folyó gazdanevelésről, a csaromföldök teli gondozásáról közöl szakközléseket. A székei fiatalok részére rendezett faragási tanfolyamról számol be írásban és képből. Dél-Ázsia szigetvilágáról térképet és képeket, Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásárlási árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatóvámszámat küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Január hó 31-én nagyszabású táncestélyt rendez a Gyomai Levente Egyesület, a Holler-szálló helyiségeiben, melyre Gyoma község közönségét szeretettel hívja meg a Levente Egyesület.

Ismét lesz kifli- és császárzsemlye, kenyérváltó-jegy egy szelvénye ellenében.

A hortobágyi bikavásárt az idén február hó 26-án rendezik meg.

Az USA két magasrangú tengerésztiltját haditörvényszék elé állítják az USA flottának Hawaii-nál elszenvedett nagy vesztesége miatt (?)

A M. Kir. Belügyminiszter ur a folyó évben hat hónapos élelmezési-technikai tanfolyamot rendez Budapesten, a diétetikai Intézetben. A tanfolyamra február hó végéig jelentkezhet négy középiskolát végzett 18. évet betöltött és 35. évét még el nem ért nő. A jelentkezés helye Budapest, VIII., Üllői-ut 66/e. Tekintettel arra, hogy a Zöldkeresztos étkeztetéseknel ilyen képzett főzőtechnikus-nőkre nagy szükség van, kívánatos lenne, ha néhányan jelentkeznenek és a tanfolyam elvégzése után a vármegye területén elhelyezhetők lennének. Az esetleges jelentkezők tájékoztatás céljából a gyulai M. Kir. Tisztifőorvos ur hivatalában nyernek bővebb felvilágosítást.

Felhívjuk olvasóink figyelmét a Debrecenben megjelenő „Tiszántul” című napilapra, mely egyik legjobban szerkesztett vidéki lapunk. A „Tiszántul”-t a Debreceni Református Lapkiadó Társaság adja ki.

A Máv. felhívása: a zord téli időben csak feltétlen szükség esetén utazzunk. A m. kir. Államvasutak igazgatósága felhívja az utazó közönség figyelmét arra, hogy a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt a személyszállító vonatok szerelvényeit erősen le kell csökkenteni. Mivel pedig vonatutazási nehézségek miatt másodrendű vonatok nem indíthatók, a közlekedő vonatok erős túlzuföltésére lehet számítani. Felkéri ezért a Máv. igazgatósága az utazó közönséget, hogy a zord téli időtartama alatt csak feltétlen szükség esetén utazzék.

A finn lottó-tábornokasszony budapesti tartózkodásáról közölt nagy képeket tudósított a Színházi Magazin új számában. — Lenólay Árpád válasza Németh Lászlónak, Szelezky Zoltán képeket, Wessely Miklós báró a Vigaszínház új szerzőjéről, szegedi tudósítás Sándor Izabelláról a Vigaszínház új tagjáról. Színes társaság és divatrovat díszítik az új számot, melynek melléklete a gyermekkedvence a Kis Magazin.

Érdekes,...

hogy a japán Tenno szó, a japán császár címe a kínai „tien-huan“ szóból származik és aunit jelent, mint „az ég királya“. A japán császári ház eredetét tudvalevőleg magára a napistennőre vezeti vissza és ezért a császár Japánban istennek számít.

hogy a brüsszeli ujságmúzeum legérdekesebb darabja egy száz éves pártis ujság, melyet az ujságpapírra kivetett magas adó miatt leválasztonra nyomtattak és egy heves náthajárvány idején seb-kendőnek használtak.

hogy a virsinya-szivar nem-sokára száz éves multra tekinthet vissza. Dohánya természetesen sokkal régebb és az amerikai Virginia állam állatvényesei már 1612 óta termelik. Európába a Virginia-dohány olasz közvetítéssel került és 1846-ban Milánóból a Velencéből Radetzky hadseregének katonái hozták először Ausztriába és Magyarországra, kilencven évvel ezelőtt azután az osztrák-magyar átlami dohánymonopólium is átért a gyorsan megkedvelt szivar gyártására. A szivar „szalmaszála“ egyébként nem szalmából van, hanem a Spanyolország déli részén termő alpha-fű levelének szára. Szalmából csupán a szivar szopókája készül. Erre a célra rendszerint egy olasz árpafajta szalmáját szokták használni.

hogy a tapéta, mely nevét a takarót és szőnyeget jelentő latin tapetum szóból vette eredetileg csupán textilanyagokból készült és keleti népek sátrának lakályosabbátevésére szolgált. A tapéta és szőnyegszövés divatját Európában az arabok honosították meg. Legnagyobb népszerűségnek Olaszországban és Franciaországban örvendett. A XVI. században azután a szövött tapéta lassankint a bőrtapétának adott helyet, de nem sokkal ezután a mai napig is használt papírtapéta jutott egyeduralomra.

hogy az antilop őshazája tulajdonképpen Amerika, ahonnan a föld legforróbb geológiai korában, a harmadkorban az alaszka földnyelven át vándorolt be Ázsiába, innen pedig Dél-Európán át Afrikába. Afrikában ma több mint 500 antilopfajta él.

hogy az elefánt nem tud ugrani, mivel csontváza és izomzata testének tömegéhez viszonyítva túlságosan gyenge.

hogy nemcsak a macskának, hanem a kutyának, a juhnek, a kecskének, a lónak és a szarvasmarhának szemei is világítanak a sötétben. Az ember szemei ezzel szemben nem világítanak.

hogy a strucc a közfelfogással ellentétben sohasem, még veszély idején sem dugja fejét a homokba.

Apolló Mozgó Gyoma.

Január 31

szombat

A spanyol polgárháború izgalmas fejezete:

Madridi kém

Lebilineselő történet a kémek világából. A hazaszeretet, a hősi önfeláldozás megrendítő drámája.

Főszereplők: Fosco Giachetti, Conhita Montes, FOX HIRADÓ.

február 1-2

vasárnap-hétfő

Ágai Irén, Récai Imre, Kabos Gyula, Vaszary Piri, Tóth Sándor:

Cimzett ismeretlen

Kittünö zenés vígjáték. Egy szegény kislány és egy gazdag fiú igaz szerelme sok vidámsággal és romantikával.

Magyar világhíradó.

február 4

szerda

A francia filmgyártás kiemelkedő alkotása:

Nagyvilági nő

Vígjáték a gondatlan háború előtti időkből.

Kittünö rendezés, ragyogó kiállítás.

Főszereplői a legjobb francia színész-pár: Gaby Morley, Jules Berry.

UFA világhíradó.

Mussolini olasz miniszterelnök tenyészbikákat ajándékozott Magyarországnak részére. Ősi szarvasmarhák, az alföldi magyarmarha vérfelfrissítése céljaira nagyon jól beváltak az Olaszországból behozott maremann szarvasmarhafajták, amelyek külső testalakulatukban is nagyon hasonlítanak az ősi magyar szarvasmarhához. Ezt a vérfriessítési kísérletet az olasz szarvasmarhával a földművelésügyi minisztérium 1934-ben állította be. Ezt a kísérletet az olasz kormány is élénk figyelemmel kísérte és Mussolini olasz miniszterelnök vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter olaszországi látogatása alkalmával kilátásba helyezte, hogy megfelelő alkalommal ebből a célból 4 darab tenyészbikát fog Magyarországnak ajándékozni. Ezek közül a tenyészbikák közül 2 darab romagnoli bika a nyár folyamán, 2 darab maremann bika pedig a közelmúltban meg is érkezett a mezőhegyesi ménésbirtokra. A magyarmarhatenyésztő gazdák nagy örömmel fogadták Mussolini miniszterelnök ajándékát, amely lehetővé tette a magyarmarha vérfriessítésének szélesebb keretben való folytatását.

Igénybeveszik a sörkésztő készülékek óncsöveit. A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli az iparügyi miniszter rendelkezését a sörkimérő készülékek óncsöveinek igénybevétele tárgyában. A rendelet szerint a sörkimérő készülékekben levő ón gyűjtőcsövek és a sörkimérő készüléket a pincében levő sörshordóval összekötő óncsövek igénybevétele. Az óncsö helyébe egyidejűleg alumíniumcsövet kell szerelni.

Megjelent a repülők két lapja. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett repülésügyi folyóirat új száma most jelent meg. Különös figyelmet érdemel még vitéz Hefty Frigyes cikke a repülőkönyvekről írt, a Magyar Szárnyak legújabb száma a szokásos gazdag tartalommal és képanyaggal most jelent meg. A lap felhívását most is vitéz Horthy István írta, aki repülésügyünk szolgálatára hívja a magyar ifjúságot. Érdekes cikket közöl még a folyóirat a motoros pilóták vitorlázórepülő átképzéséről, az ejtőernyős partizánokról és a budaörsi sportrepülő életéről. Jánosy István szerkesztésében megjelent Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal Budapest, Király utca 93. kívánatra ingyen küld.

A magyar fiúk repülőlapja az „Ifjú Repülő“ új száma is most jelent meg. Egy model elindul címmel igaz történetet közöl a lap a világháború előtti időről. Ez a kis folyóirat mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Mutatványszámot a két lapból a kiadóhivatal kívánatra ingyen küld.

Vasúti kocsik igénybevétele. A m. kir. Kereskedelem- és Közlekedésügyi Miniszter úr közölte, hogy a jelenlegi viszonyokra, valamint az Államvasutak nehéz kocsihelyzetére való tekintettel a kocsiszükséglet biztosítása végett célirányos a Máv. Igazgatósága illetékes (F. 2.) osztályához fordulni. Felhívjuk azért a gazdaközönséget, hogy kocsiszükségletének biztosítása érdekében kellő időben forduljon a Máv. Igazgatóság illetékes osztályához. (Budapest, Andrássy-ut 73 sz.)

ENDRÓDI MOZI

1942 február 1-2-án, vasárnap
8-5-7-9 órákor,
hétfőn Gy.sz. B. A. napján
4-6-8 órákor.
Szenzációs magyar film!

Igen vagy nem

Főszereplők: Muráti Lili, Szörényi Éva, Vaszary Piri, Kiss Manyi, Jávor Pál, Páger Antal, Mály Gerő, Rózsahegyi Kálmán. Kedves, finom tréfák, sok-sok ügyes ötlet és meglepő fordulattal végig mulattatja a közönséget.
A legjobb színészekkel!

1942 február 5-én, csütörtökön
6-8 órákor.

A legszórakoztatóbb film!

Kár volt hazudni

Pompás vígjáték.
Főszereplők: Iréne Dunne, Cary Grant.
A műsor kiegészítve.
Vígjáték és híradókkal.

Az „Egyedül Vagyunk“, Oláh György harcos, kéthetenként megjelenő, újjáalakult folyóirata mostani számában: vitéz Rácz Jenő Japánról, Mályusz Elemér a magyar történelemírás válságáról, Féja Géza Milotay egyik cikkéről, Incze Antal brazilai élményeiről, Fettich Nándor professzor oroszországi utjáról, Bácskay B. Béla az új világnézetéről írt. Két ismeretlen Ady vers, a zsidóságról, Vichy, a Pórium, stb. stb. Ára 24 fillér. Szerkesztőség: Budapest, II., Hunyadi János-ut 4. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5.

Könyvismertetés. „Isten vésője alati“. P. Jonsson Arnold élete. Írta: Kasbauer Sz., fordította: Geregye Jolán. — Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg, kiadása. 400 oldal. Ára 4.80 P, kötve 6.80 pengő.

Hirdessen

lapunkban!

Publikáció

10 szög 40 fillér, minden további szó 4 f.

Mátyás király utca 82 szám alatti ház szabadkiszóli eladó. Érdeklődni lehet ugyanott.

Egy jó családból való ügyes fiatal tanulóknak felvesz ifj. Varga Pál vállalkozó és műszerész.

Kalocsa Jolán egy idősebb magános nőt állandóra felvesz.

A Gyomai Termelők, valamint a Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetek üzletei, vendéglői és korezmája eladó, esetleg megfelelő Kovács János igazgató-átadó. Bővebbet Kovács János igazgató-nál lehet megtudni.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tóth Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám: 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Feladó szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

A VITÉZ BEREMENDI LEVENTÉK

Most nyújtja át négy vitéz beremendi leventének a Magyar Bronz Vitézségi Érmét, a Délvidéki Emlékérmét és azt a pénzjutalmat a IV. hadtest parancsnoka, amelyet a Kormányzó ur Ófőméltósága a négy levente vitéz és bátor magatartásáért adományozott. 1941. évi április hó 11 én történt, hogy Kajdács János kőművesegéd, Krémer György kereskedőtanuló, Vajda Béla és Metheisz György cipészegédek beremendi leventék Beremend község mellett egy őrsön összekötő és figyelőszolgálatot teljesítettek. Megkezdődött a harc Délvidékért. A beremendi őrs is harcra került. Az őrs mellé besorozott leventék a harc során az ellenségtől zsákmányolt fegyverekkel és lőszerrel felszerelték magukat.

Petárda községnél az őrsnek sikerült áttörni az első erődvonalat és már a második erődvonalnál voltak, amikor a leventék észrevették, hogy az előlküzdő őrsöt 40—50 főnyi ellenséges csoport bekeríti. A négy levente felismerve a fenyegető helyzetet, rendkívüli bátorsággal és gyorsasággal határozott, beleavatkoztak a küzdelembe, szembeszálltak a bekerítőekkel. Tűzharc keletkezett, de a leventék nem tágtítottak, megállították a bekerítő csoportot, sőt hatásos tűzzel elhárították a bekerítést és később visszavonulásra is kényszerítették a nagy túlerőt.

A Kormányzó ur Ófőméltósága kitüntetése most feljók irányítja a nemzet figyelmét. Minden magyar levente büszke lehet a beremendi leventék példaadására.

Magyarország erősebb katonai részt vállal a tengelyhatalmak tavaszra tervezett akcióiban

Külföldi lapvélemények Bárdossy László miniszterelnök beszédéről

Bárdossy László miniszterelnök a kormánypárt értekezletén pénteken tartott beszédét az egész német sajtó részletesen ismerteti. A lapok kiemelik, hogy a magyar nemzet számára most ütött a eszelekvés órája és ebből a harcból Magyarország kiveszi a maga részét. (MTI)

A Basler Nachrichten budapesti levelezője jelenti, hogy Bárdossy László miniszterelnöknek a kormánypárt értekezletén elhangzott szavai, amelyek szerint Magyarország számára elérkezett a eszelekvés ideje, különös jelentőséggel bírnak. Egyes magyar politikai körök feltogása szerint azt úgy kell értelmezni, mint annak bejelentését, hogy Magyarország erősebb katonai részt vállal a tengelyhatalmak tavaszra tervezett akcióiban. Ezt illetékes magyar

helyen sem vonták kétségbe.

Magyar politikai körökben mindamellett arra mutatnak rá, hogy a tengelyhatalmak tavaszra tervezett nagy erőfeszítéseinek keretében a nagyobb magyar erő kifejtés magától értetődő dolog, mert Magyarország ebben a harcban nem külön érdeket tart szem előtt, hanem valamennyi olyan nép közös érdekeit, amely az európai gondolat hordozójának vallja magát. Magyarországnak azt az elhatározását — végzi a jelentés — úgy lehet értelmezni, mint annak az igénynek újabb kifejezését, amelyet Bárdossy László miniszterelnök legutóbb Ribbentrop német külügyminiszter látogatása alkalmából fejezett ki a Magyarországot a Duna-medencéből megillető szerepről.

Fontos tudnivalók a népruházati akció lebonyolításáról

A népruházati akció lebonyolításával kapcsolatban sokan kérdésekkel és panasszal fordultak a Közellátási Hivatalhoz. Mivel a panaszok csak általános jellegűek, a közellátási Hivatal tájékoztatásul a következőket közli a nagyközönséggel:

Az akciós cikkekben általában csak az részesíthető, akinek keresete falun havi 100, városban a havi 200 pengőt nem haladja meg. Annak elbírálása, hogy ki részesíthető az akciós áruban, a község közellátási bizottságának és közellátási hivatalának a feladata. Minden-

esetre a többgyermekes családokat előnyben részesítik a hatóságok.

Az elosztást a Hangya, a Hanza, illetve az erdélyrészi Hangya szövetkezetek végzik, ott ahol szövetkezeti bolt nincs, a törvényhatóság első tisztviselője által kijelölt kereskedők végzik az elosztást. A panaszosok többször szövéstessik, hogy ne csak a Hangya szövetkezetek útján történjék az árusítás, mert a Hangyának nincs mindenütt fiókja. Az előbbiekből látható, hogy az elosztást nemcsak a szövetkeze-

tek, de a kijelölt kereskedők is ellátják. Nagyon gyakran előfordul azonban, hogy kereskedők, — mivel csak egészen kevés hasznot számíthatnak fel — a kapott megbízást visszaadják. Így az újabb kijelölés megtörténteig az árut nem lehet kiszolgáltatni. De az is megtörténik, hogy a községben nincs is más kereskedő, aki a megbízást vállalná. Sok helyen tehát a kereskedőknek ez a meg nem érthető magatartása okozza azt, hogy a rászoruló igénylők nem juthatnak hozzá a kívánt áruhoz.

Az akciós áruk kiszolgáltatását mindenütt hirdetések hozták a lakosság tudomására, városokban falragaszok, falvakban dobszó útján. Tehát minden igénylő, aki jogosult az akciós árura, keresse fel az illetékes Közellátási Hivatalt s jelentse be igényét.

Megjelent a liszt és kenyérrendelet végrehajtási utasítása

A szükséges takarékoság és arányos elosztást szolgálja a liszt és sütőipari termékek felhasználásáról szóló legutóbbi rendelkezés.

E szerint az egész ország területén a napi kenyér adag 25 dkg. Finom lisztből havi 2 kg. Ennek egy része száraz tészta is beváltható. Nehéz testi munkások pót adagja még 25 dkg. Testi munkásoké 15 dkg.

Aki a kenyér helyett lisztet akar, az havi 5 kg kenyérlisztet kap. Testi munkások 8 kg, nehéz testi munkások 7 kg kenyérlisztet igényelhetnek.

Váltójegyek: Ugy a kenyér, mint a lisztjegyek felválthatók kisebb váltójegyekre. Ezeket vendéglátó üzemekben kell leadni, amikor kenyeret illetve főtt, vagy kell tésztát szolgáltatni nekünk. A gabona lapfal ellátottak 1 kg liszt ellenében szintén kaphatnak váltójegyeket. Ez esetben a lisztet

be kell adni a kijelölt kereskedőnek, ez ad egy igazolványt s ennek ellenében kaphat váltójegyet a körségházán.

A zsirjegy rendszert majd akkor terjesztik ki országosan, ha az ellátás biztosítva lesz.

BENCSIK LÁSZLÓ

Az 1914-es háború alatt jött haza a frontról és vezényelte ide szolgálattételre felettes hatóságára a gyomai főszolgabírói hivatalba. Évek hosszú során itt élt köztünk, itt bánkódott a román megszállás alatt és örült ha mi is örültünk valaminek. Itt töltött ideje alatt mindenki megszerette, előzékeny modoráért, hivatali készségeért, jóindulatáért, pedáns és szorgalmas munkájáért. Felettesei megbecsülték és szerették.

Alig ment nyugdíjba, reá jött, hogy nem tud elszakadni Gyomától és nem tud élni, ha nem dolgozhat és a háború alatt önként jelentkezett a főszolgabírói hivatalban szolgálatra.

Az elmúlt hét csütörtökjén este rosszul lett, s haza ment. Pénteken este szépen elaludt. Elmulásában is a töle megszokott szerénységgel járt el. Nem akart senkinek alkalmatlanságot csinálni, s olyan időben volt a temetése, amikor minden jó barátja, tisztelője elmehetett a temetésére: vasárnap délután.

Temetése ügyében a gyomai járás agilis főszolgabírája dr. Sorbán Jenő intézkedett és rendelkezett — rokonai távollétében — aki ezzel a ténykedésével nyílt bizonyítékát adta, hogy nem csak jó főszolgabíró, hanem jó hivatalfőnök is, és érző melegsívű ember is!

Temetése nagy részvét mellett ment végbe, azon megjelent a járás tisztikara dr. Sorbán Jenő vezetése alatt, a községi előjáróság dr. Szász Lajos főjegyző és Kovács Gábor bíró vezetése mellett, az endrődi községi előjáróság dr. Tóth Libor és Kalmár Imre bíró vezetése alatt, gyomai és endrődi Ipartestület, a vitézek és rokkantak, és tisztelői, barátai.

Koszorút küldtek: dr. Sorbán Jenő főszolgabíró, a hivatali kartertsai, a Gyoma és Endrőd tisztviselői és a gyomai és endrődi Ipartestület.

Bencsik László megérdemelte ezt a kegyeleti megemlékezést, jó ember, csupa szív ember volt, akinek mindenkihez volt egy jó szava.

Legyen nyugodt és esendes a pihenése!

Laczi bátyánk Isten veled!

—s.

Naptári érdekességek 1942-ben

Előttünk az új kalendárium, a jövő év sejtelmes titkával. Egyet s mást azonban biztosan megállapíthatunk belőle. Például: A farsang idén rövidebb, mint tavaly volt. Talán rendjén is van így, nem ildomos dolog tulságosan vigadozni ilyen viharban. Kevesebb lesz a kettős ünnep is. Tavaly 8 volt, idén csak 6 lesz. A husvét egészen április elejére kerül.

Megvigasztaljuk a diákokat, azért piros betűs ünnep csak annyi lesz, (67) mint tavaly. Felhívjuk a babonások figyelmét, hogy három hónapban esik péntek 13 ára. Végül az 1942-ik év csütörtökkel végződik illetve a következő péntekkel kezdődik. Reméljük, egy jobb világban még a babonákat sem fogja ez különösen izgatni.

Festetics-emlékkiállítás lesz a mezőgazdasági kiállításon

Az országos mezőgazdasági kiállítás nagy nyilvánossága s a legkiválóbb alkalmat nyújtja arra, hogy a közfigyelmet és az ország gazdatársadalmának érdeklődését felkeltesse a magyar gazdasági élet kiválóságainak példát mutató személyei iránt. Eppen ezért az utóbbi években szokássá vált, hogy agráréletünk nagyjainak jubileuma alkalmából a budapesti mezőgazdasági kiállítás keretében az érdekelt tényezők emlékkiállítást rendeznek. A múlt esztendő keretében rendezett Széchenyi István gróf- és Tessedik Sámuel emlékkiállítások után ez évben a földművelésügyi minisztérium szakoktatási intézményei a gazdálkodás terén kiváló érdemeket szerzett Festetics-család érdemeit feltáró emlékkiállítást rendeznek. Értékes szemléltető és tájékoztató anyaggal, szobrok és képek bemutatásával hívja majd fel az a kiállítás a gazdaközönség figyelmét a család kiváló férfiainra, kezdve a vagyonszerző ősszel, aki Mária Terézia királynő uralkodása idején a Felvidék és Kárpátalja kormánybiztosa volt és bányák nyitásával, utak építésével az ottélő lakosság számára jobb és boldogabb megélhetést teremtett.

E férfiúnak kiváló érdemeit még emlékezetében őrizte az ország, amikor utóda Festetics György gróf megteremtette Európa legelső gazdasági főiskoláját Keszthelyen, a „Georgikon”-nak, vagyis Györgyintézetnek nevezett gazdasági egyetemfélélet, amely nem csak hogy felülmulhatatlan volt évszázadokon át, de mai napig nincsen hazánkban egyetlen főiskolája sem, amelynek első megnyitkozása ott ne volna a keszthelyi Georgikon elgondolásában. Az ő agyában és teremtő erejében mindaz, amit felsőfoku vagy alsőfoku oktatás terén ma látunk, már megvolt másfél-századdal ezelőtt és pedig olyan felszereléssel és berendezéssel, hogy csodájára járhatunk azért

is, mert ezt egy magánember a sajátjából teremtette meg, minden állami támogatás nélkül.

A Georgikont alapító Festetics György utóda: László a „búszke magyar” Széchenyivel együtt vett részt a magyar Tudományos Akadémia megalapításában és az eddigi latin tanítási nyelv helyett a magyar nyelvet vezette be a Georgikonban.

Festetics Pál áldozatkészségéből a Georgikon átkerült az állam javai közé. Az első között hozatta be a merinó juhokat Spanyolországból Magyarországra és ezzel megvetette a rendkívül értékes és a hazai gazdasági viszonyok között sok helyen pótolhatatlan állattaj tenyésztésének alapjait. Az ő nevéhez fűződik az Országos Magyar Gazdasági Egyesület korszerű átszervezése is, amelynek eredményeként az egyesület keretében szakosztályok alakultak.

Utóda Festetics Tasziló herceg az állattenyésztésnek egyéb ágait fejlesztette birtokain és az egész ország mezőgazdasága szempontjából értékes törzsalományokat létesített. Megvetette a fenéki ménés alapját, amely a lóversenysportban világhírűvé tette a magyar lótenyésztésnek. Fia, a közelmúltban elhunyt György herceg a Georgikont eredeti rendeltetésében kívánta újra életre hívni és ennek érdekében összegyűjtette a régi Georgikon könyvtárának köteteit és könyvtártermet létesített. További terveinek megvalósítását elhunyt akadályozta meg.

A gazdasági szakoktatás ez évi kiállítása tehát sok szépséget és tudást ígér. Remélhető, hogy nemcsak a gazdák, de minden látogató meleg érdeklődéssel szemléli végig gondosan összegyűjtött nagyértékű anyagot és ennek megtekintése után azzal a meggyőződéssel hagyja el a kiállítás területét, hogy érdemes volt azt látni és megnézni.

ÉRTESÍTÉS.

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Dávid Vincétől a **FODRÁSZÜZLETET**

megvettem és felhívom a t. vendégeim figyelmét arra, hogy mindenkinek az évi díját elszámoltam tehát minden ráfizetés nélkül igényt tarthatnak a további kiszolgálásra.

Szives pártfogást kér

FEKETE SÁNDOR

Megjelent a „Magyar Szárnyak” és az „Ifju Repülő” új száma. A „Magyar Szárnyak” február 1-i száma most jelent meg gazdag tartalommal. Soha nem látott eredeti japán harctéri rádióképek és a japán légierő munkáját hűen visszatükröző képanyag teszi különösképpen érdekessé az új számot. Bisits Tibor repülőőrnagy számol be a légiháború legújabb eseményeiről. Külön cikk foglalkozik a japán sikerek titkával. A magyar reptűők szovjetországi diesőséges szerepléséről két közlemény jelent meg, az egyik a futárszolgálat nagyszerű teljesítményeiről számol be, másik a Nikolajev fölött végzett bombatámadás érdekes epizódját tárja elénk. Udvarj Jenő százados repülőhíreket dolgozott fel a világ minden tájáról. Az Aero Szövetség új társelnökei nyilatkoznak László István riportjában a magyar repülés jövő feladatairól. Ezenkívül sok apró érdekes cikk tartja az új számot. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő „Magyar Szárnyak” mindenütt kapható, ára 50 fillér. Kívánatra készséggel küld mutatószámot a kiadóhivatal Budapest, VII., Király utca 93. II. 21. — Az „Ifju Repülő” a magyar fiúk repülőlapja februári száma is most jelent meg a tesvérilaphoz méltó változatos és gazdag tartalommal. Vitéz Hefthy Frigyes és dr. Pados Pál elbeszélésein kívül a zárttéri modellezéssel, egy közép-tejesítményű repülő model építésével, sok sok apró érdekes és hasznos műhelyfogással foglalkozik a lap új száma. Új regény közlését kezdi meg az „Ifju Repülő” amelynek címe: „Az ejtőernyős vadászgép titka”. Külön képes o'dalt szentel az „Ifju Repülő” a harctéri eseményeknek és általában sok érdeklődésre igényt tartó anyag van az új számban. A Jánosy István szerkesztésében megjelent „Ifju Repülő” mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Mutatószámot a két lapból a kiadóhivatal kívánatra ingyen küld.

Hirdessen
lapunkban

Az alumínium

(3-ik közlemény:
Alkalmazási köre.)

A legelső terület, amelyet az alumínium meghódított, az elektrotechnika volt. Ebben nagy segítségére volt az alumíniumnak időálló viselkedésén kívül a jó villamos vezető képessége is, mely a réz vezető képességének 62 százaléka.

Az alumínium, mint szabadvezeték anyag, már régen használatos. Eleinte csak tiszta alumíniumból készült kötelet feszítettek, majd elkezdték használni az alumínium ötvözeteket is.

Európában az alumínium vezetőek használata a világháború után indult meg. Franciaországban, Svájcban, Angliában, de főleg Németországban 1935 óta a réz szabadvezeték csak 10 mm-ig van megengedve.

Az alumínium kisebb fajsúlyánál fogva könnyebben szállítható, a megmunkálásnál (hajlítás, fűrészelés, stb.) könnyebben lehet vele bánni s nagy előnye még az is, hogy nagy nagy keresztmetszetű szelvény is kitűnően hegeszthető.

A gyenge áram elektrotechnikában is fel használható az alumínium. Az *aludur* illetve *aldrey* távbeszélő vezeték — mint az Olaszországban és Németországban látható — nagyon sok esetben kitűnően helyettesítik a bronz vezetőket. Megemlítem még, hogy a villámhárítók vezetékének is teljesen megfelel az alumínium.

A villamos motorok építésénél is használt fém lett az alumínium.

A kémiai ipart aránylag rövid idő alatt hódította meg az alumínium.

Ezt főleg két tulajdonságának köszönheti:

1) Számos olyan vegyi anyaggal szemben ellenálló, melyek az eddigi használatos nehéz fémeket vagy megtámadták, vagy nehéz fémmel érintkezve megszíneződtek.

Az alumínium és sói a szerveszetre ártalmatlanok.

Éppen a fent említett szempontok miatt hódította az alumínium hamarosan nagy tért az élelmiszeriparban is. Itt elsősorban a *tejipart* kell megemlíteni. Ezen a téren is Németország végzett uttörő munkát. Így náluk már évek óta kizárólagosan alumínium kannákat használnak.

A tejiparban többek közt alumíniumból készülnek: a fejtőgépek, tejesvödörök, merítő edények különbözőféle szivattyúk, csővezetékek, tartályok, tölcéserek, keverők, kanalak, zárkupakok, vajformák stb. Alumíniumot használnak ma már a sajt és vaj csomagolására is. Ugyancsak egyedüli anyaga a tejkonzerv dobozoknak is, ettől a konzerv nem kap fémes ízt.

Az élelmiszeripar többi ágazatában is igen nagy elterjedésnek örvend az alumínium. Megtaláljuk a modern sörgyárakban, vágóhidaknál, cukor- és csokoládégyáraknál.

Közismert továbbá a háztartásokban, főzőedények, eszközök stb. alakjában, közkezdveltségük egyre nő.

Számos helyen alkalmazzák, mint hő és hangszigetelő anyagot.

Külföldön kedvelt anyag az alumínium az épületek külső díszítésénél is. Portálokat, belső berendezéseket pl.: liftaknákat építenek belőle. Különösen a felhőkarcolóknál használják fel szerkezeti célokra, ablakkeretek készítésére, külső díszítésre egyaránt. Hidaknál is használják ezt a fémot.

Nagy szerepe van a vasúti személykocsik, villamos kocsik építésénél. (A legújabb pesti villamos kocsikban igen szép és célszerűen van alkalmazva. Szerk.)

Természetesen egyéb járműveknél (autóbusz, autó) is hálás fém az alumínium. Magukat a kocsit

szekrényeket is lehet nagyezilárd-ságu, nemesített alumínium ötvövényekből sajtolni.

Alumíniumból készült autóbusszok, palackokban tárolt süritett csatorna gázzal hajtva, jellemzői a XX. század gazdaságos szállítási technikájának.

Az alumínium, mint tetőfedő anyag is megfelel, de költséges volta miatt nem igen terjedt el. Számos helyen nagyon is alkalmazzák pl.: Milánóban az új Montecatini székház, a düsseldorfi pályaudvar, számos gyár és raktárház bizonyítja az alumínium tetőfedésre való alkalmasságát.

Jelen munkámat azon reményben fejezem be, hogy az érdeklődő olvasóknak némi betekintést nyújtottam ennek modern fémnek alkalmazásáról és fejlődési lehetőségeiről.

Segéd munkák: Az alumínium és felhasználása, Jung P. Fémtechnológia. Vidonich A. Vasúti géptan.

iffj. KOCSIS IMRE
műszaki tisztviselő.

Asszonyok törvényszéke. Mi-lyen büntetést érdemelnek a gondatlan, hanyag és rendetlen férjek? — adta fel a kérdést egy házi-asszony asszonytársainak az egyik külföldi lapban. A tömegével beérkező válaszok érdekes adatokat tartalmaznak. Tolnai Világlapja legújabb száma részletes beszámolót ad a „Nők törvényszékéről”. A tízezer levél írása, A negyvenhét ronin, a hoaszunyaku asszonyok országa, Tancpárbaj egy leányszívért című érdekes riportok emelkednek ki az új szám anyagából. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeretterjesztő cikkek dus során és a közkezdelt rovatokon kívül közel száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy szám ára 20 fillér.

Magyar-olasz frigy: Nagy képes tudósítás a Festetics-Peronne esküvőről a Színházi Magazin új számában Az Alléa-táncestély elnöke bemutatja a „Társaság” Congáját. Magyar nóta Sanghaimban. Frigyes Dezső a boxoló Európa-bajnok beszél. Hortobágyi és Vasi rajzos humoreszkje a Bolond szerelmesekről. Gazdag divatrovat, konyha és kézimunka rovat diszítik az új számot, melynek melléklete a gyermekek kedvence, a Kis Magazin.

Hirdessen

lapunkban!

Anyakönyvi hírek

Születtek: Papp István és neje Balogh Mária gyereke István rk., M. Szabó Lajos és neje Arany Mária gyereke László ref., Farkas Mihály és neje B. Izsó Erzsébet gyereke Erzsébet Piroska ref., Bene Iona leánya Anna Mária ág. ev., Koós Sándor és neje Király Erzsébet fia László ref., Kiss Pál és neje Izsó Rozália fia Bálint ref., Kovács János és neje Hamza Eszter fia János ref., Farkas Julianna leánya Gizella rk.

Házasságkötés: Eke Gábor Bohák Rózával.

Elhaltak: H. Kovács Lászlóné Rumun Brigitta 48 éves ref., Bencsik László 62 éves rk., Kruchió Irénke 21 éves ref.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik feledhetetlen drága jó gyermekünk, testvér és rokon

KRUCHIÓ IRÉNKE

végtiltszességén megjelentek és fájdalmukat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk köszönetet.

A gyászoló család.

H I R E K

Bevonják a papír 5 pengősöket. Az 1939. évi október hó 25-iki kelettel ellátott papír 5 pengősöket 1942. február hó 5-től kezdődőleg bevonják — augusztus hó 5-ig azonban fizetesként elfogadják.

Rémhírtérjesztők, rosszakaratu gonosz emberek mindig voltak, akiknek gyönyörűséget okozott az, ha embertársaikat rémitették és bosszantották olyan dolgok felfújásával, amelyek a valóságban egészen másként festenek, mint ahogy ők uton, útfélen mindenkinek feltálatják. Különösen a mai háborús idők kedveznek az ilyen haszontalan embereknek, mert nap nap után szert tesznek valami „biztos helyről származó jóléretülésekre”, amelyeket aztán fontoskodó, komoly ábrázattal adnak tovább, álnok lelkük fekélyével megfertözve. Az ilyen emberek ellenségei a Hazának, ellenségei a becsületes, nyílt szíveti emberi társadalomnak és ellenségei mindennek, ami jó és igaz. Ne hallgassunk rájuk, hanem adjuk őket nyomban a hatóságok kezére.

Felemelik a kenderkóró árát. Egyes lapokban olyan hírek jelentek meg, mintha a most folyó gazdasági évben termelendő kenderkóróra nézve tavalyi árak változatlanul érvényesek maradnának. Iletékes helyről közlik, hogy erről szó sincs, mert az idei kenderkóró árának megállapítása folyamatban van és az ár a tavalyit lényegesen meg fogja haladni.

Diófát kivágni és szállítani csak engedéllyel szabad. A hivatalos lapban kormányrendelet jelent meg, amely a diófa szállítását szabályozza. A rendelet szerint kivágott diófát bármely helyről elszállítani csak szállítási igazolvánnyal lehet. Az ingatlan tulajdonosa (birtokosa, haszonélvezője, haszonbérletje) a aáját házi vagy gazdasági szükségleteinek fedezésére kivágott diófát ugyanannak a városnak vagy községnek területén engedély nélkül szállíthatja.

A magyar bíró. Deszkalopás miatt a pestvidéki törvényszék Boglutz László elnöke alatt működő tanácsa felelősségre vont a Csengőssy Margit csepeli napszomszót és két fiatalkorut. Az enyhítő körülmények figyelembevételével egyhónapi fogházra ítélték az asszonyt, de a büntetés végrehajtását próbaidőre felfüggesztették. A két fiatalkoru vádlottal megdorgálták. Az ítélet kihirdetése után az elítélt asszony síva berte az elnököt, hogy segítsen rájuk, mert a szörnyű hidegben gyalog jöttek Csepelről és majdnem megfagytak a hosszú uton. A bíróság elnöke felvilágosította, hogy nincs törvényes mód arra, hogy a vádlottaknak utiköltségei adjanak, majd visszavonult bírósáival akik önként felajánlották adományaikat, hogy a három szerény ember villamoson mehessen vissza Csepelre.

Felhívás

A felelős övre szóló általános kereseti-, valamint a jövedelem- és vagyonadó bevallások benyújtásával kapcsolatban az adófizető közönség figyelmét az alábbiakra hívom fel:

I.

Általános keresetiadó bevallást azoknak az adózóknak kell beadni:

a) akinek a múlt évi általános kereseti adója még nem jogerős, b) akiknek a kereseti adóalapja a 10.000 P-t eléri, c) akiknek a kereseti adóalapja eszontkév eredménye alapján van megállapítva, d) akik a múlt évben foglalkozásukat megváltoztatták, e) akik új adózók, f) akiknél az adóztatás helye megváltozott, g) akiknek az évi keresete a legutóbbi megállapítás óta 50 százalékkal emelkedett.

Nem tartoznak általános kereseti adóbevallást adni: a) azok, akiknek múlt évi kereseti adóalapja a 10.000 pengőt nem érte el, b) azok a jogi személyek, amelyek társasági adót fizetnek, c) időszaki foglalkozású adózók (bérseplők stb.).

II.

Jövedelem- vagyonadó bevallást azoknak az adózóknak kell beadni:

a) akiknek a múlt évi jövedelem- vagyonadója még nem jogerős, b) akiknek a jövedelemadója 10.000 pengőt, vagy a vagyonadó alapja a 200.000 P-t eléri, vagy meghaladja, c) akiknek az adóalapja nem teljes, hanem eszontkév eredménye alapján van megállapítva, d) akik új adózók, e) akiknél az adóztatás helye megváltozott, f) akiknek az évi jövedelme a legutóbbi megállapítás óta 50 százalékkal emelkedett.

Nem tartoznak jövedelem- és vagyonadó bevallást adni:

a) azok, akiknek múlt évi jövedelme a 10.000 pengőt, vagyonadó alapja pedig a 200.000 pengőt nem érte el, b) azok, akiknek a múlt évben csak adómentes jövedelmük volt, c) azok, akiknek a múlt évben összes adóköteles és adómentes jövedelmük az 1000 pengőt nem érte el és adóköteles vagyontárgyuk értéke az 5000 pengőt nem haladta meg, vagy ha jövedelmük az 1000 P-t meg is haladta, de ebből az adóköteles jövedelem a 600 pengőt nem haladta meg, d) azok az egyházi javadalmak és magánsegélyek, amelyekben alkalmazottak, akiknek az elmúlt évi szolgáltatási járandósága a 3600 pengőt, egyéb adóköteles jövedelmük pedig a 600 pengőt nem haladta meg, végül e) azok, akiknek jövedelemadója első jövedelmük a múlt évben nem volt és összes adóköteles vagyonuk értéke 1941. évi december hó 31-én a 25.000 pengőt nem haladta meg.

A bevallásokat legkésőbb f. évi február hó végéig, a községi adóhivatalnál kell benyújtani.

Aki, a bevallási kötelezettségnek nem tesz eleget, vagy a bevallását elkésztetlen nyújtja be bírsággal lesz sújtva.

Gyoma, 1942. február 4.

KOVÁCS SÁNDOR sk.
2. jegyző.

Apolló Mozgó Gyoma.

Február 7

Amerikai ujdonság!

szombat

Fiatal ördögök

Öt aranyos csirkefogó vidám és izgalmas kalandjai.
Főszereplői: Nan Grey és az öt betyár.
Kitűnő kiegészítő műsor.

Február 8-9

vasárnap-hétfő

Közkívánatra!

Jávor Pál, Simor Erzsé, Lukács Margit parádés filmje:

DANKÓ PISTA

A híres magyar nótaszerző cigány romantikus kettős szerelme, váratlan fordulatokban gazdag élete és tragikus halála.

Ez a film: felejthetetlen élmény!

Magyar Világhíradó.

Február 11

szombat

Villámházasság

(Bérelt feleség)

Humorban, ötletben, fordulatokban bővelkedő, hamisítatlan amerikai vígjáték.
Főszereplők: Virginia Bruce, Rosalind Russel.

UFA világhíradó.

Érdekes,...

hogyan Németországban az első burgonyatermést 1649-ben Berlinben szüretelték, a ma már a város szívébe került Lustgarten helyén. A német nép mindennapi kenyere, a burgonya innen indult el győzelem útjára.

hogyan a régi Berlin éjjeliórei szmulilókkal jelezték a tüzet. A szerint, hogy a tűz a Spree bal- vagy jobbján ütött ki, mélyebb vagy magasabb hangu tülköt használtak.

hogyan a múlt század hatvanas éveiben Berlin egyik cukrászdájába férfiak legfeljebb csak hölgykísérettel tehették be lábukat, de ezek az esetek is ritka kivételszámba mentek.

hogyan Berlinben a katonazenekarok nyilvános helyeken és kertekben 1863-ig kizárólag csak civilben szerepelhettek.

hogyan Berlinben 1845-ben „Mindig kalaposan!” jelszóval egyesület alakult, melynek tagjai kötelezték magukat, hogy a nyilvános helyiségekbe csak feltett kalappal lépnek be. Az 1848. évi márciusi forradalom után a dohányzás szabadságával együtt a kalapban való szabadságot is meghozta, mire a cél nélkül maradt egyesület „szabadelvű egyesület” néven folytatta működését, míg a liberalizmus uralomrajutása végleg feleslegessé nem tette.

hogyan Berlinben a városi adó-nemek között 1846 és 1848 között csalogányadó is szerepelt. Az adó célja a szabadban élő csalogányok összefogdosásának megakadályozása volt. Az első évben az adóból 260 tallér folyt be. A város az összeget jótékony célra fordította.

hogyan Berlinben a három legforgalmasabb utca kereszteződésén már 1862-ben feldílitották a közlekedési rendőröket.

hogyan az első berlini vízvezeték 1572-ben épült. A vízvezeték, melynek csövei fából voltak, természetesen közvetlenül a Spreeből táplálkozott.

hogyan a múlt század elején Berlinben még 70 szőlőbirtok állott művelés alatt. Az utolsó berlini szőlőbirtok 1850-ben tűnt el.

Pest legérdekesebb színházi szenzációit találhatja meg írásban és képen a Délibáb legújabb számában. Friss kulliaszámögötti pletykák, beszámoló az új darabokról színházi riportok, magyar írók remek novellái, divat rovat. Bózzay Margit írása gazdag filmrovat, tökéletes képes heti rádióműsor, rejtvények humor ez a Délibáb a legszebb és legolcsóbb színházi hetilap. Egy szám ára csak 20 fillér.

A falusi házak építése és a székely fa címmel írt vezetőcikket Sajgó József közbirtokossági és gazdákori elnök a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hetilapja Erdély teigazdaságának fejlesztéséről, a csikók téli pataápolásáról közöl szakcikkeket. A székelyföldi fakitermeséséről és a csikszentiváni gazdák olajmagtermeléséről számol be írásban és képen a Magyar Föld új száma. Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeket, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

ENDRÓDI MOZI

1942 február 8-9-én, vasárnap

3-5-7-9 órákor,

hétfőn 6-8 órákor.

Gyönyörű magyar film!

Havasi napsütés

Hunyadi Sándor színműve.

Főszereplők: Tolnai Klári, Turay Ida, Makay Margit, Csontos Gyula, Rajnay Gábor.

Érdekes és bonyodalmas történet végig, lenyűgöző műalkotás.

1942 február 11-én, csütörtökön
6-8 órákor.

Meglepően érdekes film!

MARADJ

Főszereplők:

Pola Negri, Petrovich Iván stb.

A legjobb világszínészek játékával.

A műsor kiegészítve.

Vígjáték és híradókkal.

A gyomai kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság.

3918/1941. tk. szám.

Árverési hirdetés

kivonat

Pesti Hazai Első Takarékpénztári Egyesület végrehajtónak Hunya Sándor, kiskoru Hunya László, József, Anna és Magdolna végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyben a tkvi hatóság a végrehajtási árverést 32.22 val. aranydollár kölcsöntörlesztési hányad, ennek és pedig 8.80 aranydollár után 1937 július 1-től—1938 szeptember 21-ig, 5.82 val. aranydollár után 1938 szeptember 21-től, 8.80 val. aranydollár után 1938 január 1-től, 8.80 val. aranydollár után 1938 július 1-től, 8.80 val. aranydollár után 1938 január 1-től járó 10 százalékos késedelmi kamata, 1 százalékos bírság tőke követelés és jár. behajtása végett az Endrőd községben fekvő s az endrődi 4890 sz. tkvi betétben A I. 1 sorsz. a 8934/6. krsz. alatt foglalt a végrehajtást szenvedők nevén álló ingatlanra 4875 pengő kikiáltási árban.

Am árverést 1942. évi február hó 23. napján délelőtt 9 órákor Endrőd községközségánál fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százalékra kell kiegészíteni.

Gyoma, 1941. évi november hó 11. napján.

Dr. Rouvári sk. kir. járásbíró elnök.

A kiadvány hiteltől:

Sátrai Károly díjazok.

Publikáció

10 szögig 40 fillér, minden további más 4 f.

A Gyomai Termelő, valamint a Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetek üzletei, vendéglői és korezmája eladó, esetleg megfelelő Kovács János igazgató-nál lehet megvásárolni. 4-3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik sz. tendéjében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Égész évre 6.24

Defizitációk postacsekken

Hungária-nyomda Gyoma^{cs} csekkzáron 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Feladó szerkesztő: WAGNER MARTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

HUNGÁRIA^{cs} KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kassuth Lajos utca 84.

Telefon: 22

Hirdetések díjszabásai:

Egyházas (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 mlér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Magyar betegség

A legkegyetlenebb népbetegségek egyike a tuberkulózis, a gümőkór ismár elnevezhető „magyar betegség”-nek is. Ennek a halálnak a kaszája olyan rendet vág évről-évről a magyar nép soraiban, hogy számadatok szörnyű oszlopaiból kiviesorog ránk sötét szemüregével a halálfej, meg kell borzadnunk.

Tudja meg a magyar társadalom, hogy a nap minden órájában kétszer huzzák meg a gümőkórban elhaltaknak a lélekharangot. Vagyis: minden fél órára esik egy tuberkulózis halálozás. Van-e a háborus technikának ily tömegesen pusztító eszköze? A betegség kórokozója a Coch bacillus. Az élő, emberi szervezet legveszedelmesebb, alattomos ellensége, minden légzésnél ott leselkedik ránk, hogy a tüdő finom sejtjeibe behatolva, mint kényelmes melegágyban megindítsa romboló terjeszkedését, bányáit, leveríté tegye az egész szervezetet, szaporítván a munkát vállalni nem tudók sokaságát és végül azoknak a fakeszteknek a légiját, amelyekből a magyar föld temetőibe évente tízezeret szurunk le.

Es azt jelenti, hogy a tuberkulózis gödrébe évente egy-egy mezőváros lakosságát kell elhantolnunk. Ha egy emberre lehetne leegyszerűsíteni a nemzetet, vállon kellese ragadni és Isten igazában megrázni, hogy ebredjen tudatára ennek a szörnyű veszedelemnek és nyomban, percnyi gondolkodás nélkül kezdje meg védekezését.

Mert tévedés az, hogy nincs menekvés a tuberkulózis pusztításai ellen. A magyar orvos-tudomány csodákat művelt ezen a téren, mert a tüdőbajt teljes sikerrel gyógyítják immár. De a veszedelem mégis fennáll, mert az emberek túlnyomó része nem veszi igénybe az állam által nyújtott segítséget.

Az elmúlt esztendőben életbe lépett a „tuberkulózis törvény”, amely kötelezővé teszi a baj megelőzését. Ha ezt elértük, ez

a szörnyű betegség sem veszedelem többé. Fel kell világosítanunk a nemzet minden egyes tagját arról, hogy mindenkinek jogában áll, de többet mondunk: kötelessége magát orvosilag megvizsgáltatni. Ezt a vizsgálatot az állam által létesített egészségügyi szervek teljesen ingyenesen, minden ellenszolgáltatás nélkül végzik.

Az ellenőrző vizsgálat kiterjed a társadalom legszélesebb körére s ezen elsősorban azoknak kell át esniük, kik emberek tömegét szolgálva, élelmiszerekkel foglalkoznak, emberesportokkal érintkeznek, de fokozottan kell védelmeznünk a jövő generációját, a gyermekeket a fertőzéstől.

A „tuberkulózis törvény” azonban csak akkor válik élő valósággá, ha az egyének élnek a törvény által biztosított jogokkal s köteleességüknek tartják, hogy magukat orvosilag megvizsgáltassák.

A tuberkulózis elleni védeke-

zés, mint régi kivánalom, nem ismeretlen a magyar társadalom előtt. Intézményeik és orvosaik máris szép sikert tudnak felmutatni. Abban a nagy gyásiban amit a tuberkulotikus halálesetek felidéznek, máris vigasztaló eredményekkel találkozunk. A statisztika adatai ugyanis azt igazolják, hogy csökkentették ennek a nagy veszedelemnek a terjedését. De amíg az ország népéből évente 17.000 ember pusztul el olyan betegségben, amelyet gyógyítani tudunk és a baj megelőzésével kiküszöbölhetünk, nem lehet nyugodni a lelkiismeretünk.

Február 15 és 22-ike között rendezti a Tuberkulózis elleni Országos Szövetség a „Tuberkulózis Hetet”. Okuljon mindenki abból, amit ez a hét tanítani fog, mert ez az okulás nemcsak egyénileg hasznos, de kihatással lesz családok, népesoportok, foglalkozási ágak s egyben az egész nemzet jövő boldogulására is.

Fel hát a harcra ez allattomagyarító nagy ellenséggel szemben.

Bárczay János államtitkár kormánybiztosi körútján szombat este értekezletet tartott vármegyeházán

Már az értekezleten megtette első intézkedéseit. Ha nem lesz hirtelen olvadás, megküzdünk a bajokkal.

Bárczay János államtitkár országos árvízvédelmi kormánybiztosi kinevezésével aktív stádiumba jutott az árvízvédelem nemzeti fontosságú ágya. Az országos kormánybiztos mindjárt kinevezése után összehívta a központi árvédelmi bizottságot s ott tájékoztatót adván a helyzetről, kifejtette az országos vízmentesítés egész programját. Bejelentette az országos kormánybiztos az értekezleten, hogy az árvízveszélynek leginkább kitett területeken helyszíni szemlét tart és ezt a körutját azonnal meg is kezdte.

Ennek a körutnak első állomása a gyulai vármegyeháza volt, ahová Bárczay János államtitkár január 7-én, szombaton este negyednyelekor érkezett meg az országos kormánybiztoság vezérkarának kíséretében.

A vármegyeháza kistermében akkorra már együtt voltak az egybehívott értekezlet illetékes résztvevői. Beliczey Miklós főispánnal az elükön ott voltak az alispán, két város polgármestere, a járások főszolgabirái, az államépítési hivatal és az összes érdekelt ármentesítő társulatok vezetői.

Bárczay János államtitkár-kormánybiztost a főispán üdvözölte szíves szavakkal s megköszönte neki, hogy már legelső útján felkereste vármegyénket. Jelentésében megállapította a főispán, hogy helyzetünk jobb ugyan, mint tavaly volt, de ezért még mindig sok és nagy bajunk van. Ezek elhárításához kérte a kormánybiztos jóindulatu támogatását.

Bárczay János kormánybiztos köszönetet mondott a főispán üdvözlő szavaiért és a résztvevők megjelenéséért. Célunk — mondotta — megbeszélmi a teendőket, hogy egy kedvezőtlen hóolvadási következményeit elkerülhessük és a ma is vízzel borított területeket mentesítsük.

A helyzetjelentések sorát dr. Varga Gyula polgármester nyitotta meg s előadta, hogy Gyulán három szivattyutelep megerősítésére és a esatornák kibővítésére van szükség. Ezeket a költségeket be kell állítani az ármentesítő társulat költségviselésébe. Ha ez jóváhagyási nyer és a három évre előirányzott 900 ezer pengő államsegély folyósítatik, a társulat megoldja a vízmentesítés problémáját.

Kienitz Vilmos társulati igazgató, Kétegyháza helyzetét ismertette, amely nem tartozik se társulat, se kormánybiztoság alá. Az ottani munkára 80 ezer pengő kell.

Az előterjesztésre a kormánybiztos Kétegyházát az országos kormánybiztoság alá rendelte.

Vitáz dr. János Gyula polgármester előterjesztése szerint Békéscsabán 5300 hold van veszélyeztetve, ebből 3000 hold nem tartozik a társulat alá. A kormánybiztos a csabai 3000 holdat is az országos kormánybiztoság alá rendelte.

Dr. Tóth Béla főszolgabíró a szeghalmi járás helyzetét ismerteti. Itt 12.000 hold van veszélyben a terület négy társulat alá tartozik. A esatornák rendelkezatalára, hordozható szivattyukra van szükség és szeghalmi szivattyutelep hajtóerejének vitás kérdését kell rendezni.

Dr. Ugrin László főszolgabíró

Jelentése szerint Szarvason 250, Kondoroson 400, Békésszent-andráson 500 hold van viz alatt, 25.000 pengőre van szükség.

Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró jelentette, hogy a gyomai járásban 500 hold van jég alatt. Ha nem jön hirtelen olvadás nem lesz baj, mert a esatornak jó. Szivattyúkai kőr és a Holt-meder felől fehyegős vészély elhárítására a társulat részére 10.000 pengő kintartását. Szóvártási, hogy a társulat nem kapja megrendelt lőszelőanyagát.

Bárczay János államtitkár elrendelt, hogy a társulatok azonnal jelentést tartsanak a lőszelők rendelkezés és mennyit kaptak meg. Azonnal intézkedni fog a beszállítás iránt.

Dr. Kovacs Béla főszolgabíró terjesztette elő a Békési járás jelentését. Esatornákra és borbélyok szivattyukra van szükség.

A gyulai járás szükségleteit dr. Márky Lajos főszolgabíró terjesztette elő és ezeket 21 pontba foglalva irásban is benyújtotta.

Az orosházi járás helyzetét dr. Ravasz György szolgabíró ismertette. Itt 10.000 hold van viz alatt, illetve vezérelve. Szaképeket mászati személyekre és a munkások esatornára és lőszelőkészletének biztosítására van szükség.

Kovacs Lajos községi mérnök anyagi támogatást kér a földmészárosok kulturmérnöki hivatainak. Intézkedést kér, hogy a két orosházi teglgyár megkapja az önkormányzatoktól. Erre azért van szükség, hogy a gyárak ki bírják tartani az olvadások és esatornákkal fehyegős békák elhárítására szükséges teglamennyiséget.

Az előterjesztések ezzel be is fejeződtek s a főispán megköszönve a kormánybiztos megértő részvételét, azt a reményt fejezte ki, hogy ha az anyagi kérdések kedvező elintézését nyernék, nagy bajok nem fognak jelentkezni. Végül még arra kéri intézkedést, utasításokat a társulatok lőszelőanyaguk sár-gós beszerzésére.

Bárczay János államtitkár-kormánybiztos jelentette, hogy az ilyen értelemben egyeztetés már kiadott rendelkezést újra kiadják a társulatoknak. Majd megköszönte a megjelentek részvételét s kijelentette a főispánnak, hogy bármikor is fordulnak hozzá, mindig készséggel áll segítségére Békésvár-megyének.

Az értekezlet felkínálta azt a résztvevők az az a megnyugvással távoztak, hogy Bárczay János államtitkár-kormánybiztos és munkatársai személyében olyan férfiakra van bízva az országvédelem nagy nemzeti érdekeket érintő munkája, akik a siker elszánt akaratával kezdtek meg harcolni a féltelmelés ellen.

határon túl szolgált honvédszemélyek rendkívüli családi segélye

A honvédelmi miniszter 5845. el. 23—1942. számú kőrendelete pénzübeli támogatásra igény-jogosultnak mondja ki annak a nő (családos) katonának legközelebbi hozzátartozóit (feleségét és gyermekeit), akiket bevonulással megalósdólag eltartott abban az esetben is, ha családi segélyben bármely törvényes ptkból (pl. házasságkötés időpontja) eddig nem részesült annak ellenére, hogy családjának rászorultsága egyébként megállapítható lett volna. A pénzübeli támogatás továbbá feltétele, hogy az illető honvéd személy nem hivatalos katonai állományban

rendfokozat nélküli, vagy való-ságos szakaszvezetői rendfokozatnál nem magasabb rendfokozatu legyen és 1941 július 1-e után az országhatáron teljesíten vagy teljesített katonai szolgálatot.

A pénzübeli támogatás a rendkívüli családi segély összegével azonos. Folyósítása is ugyanugy történik. Azoknak pedig, akik eddig rendes családi segélyt kaptak s e jelen rendelet alkalmazható rájuk, a most megállapított magasabb pénzübeli támogatást kell folyósítani, sőt a kölcsönözötet 1941 július 1-ig visszamenőleg meg kell adni.

Uj lakbérrendelet

Most jelent meg a m. kir. miniszteriumnak 590—1942. M. E. számú rendelete, amely korlátozza az új házatban a felmondási jogot, az rögzíti a lakbérket.

Az 1940. évi január 23. után épült házakban azt a bért kell fizetni, amelyben a bérbeadó a ház felépítése után az első bérlettel elszámolt megállapodott. Ilyen lakások bérletének a felmondása hatálytalan, ha egyékként nincs helye a felmondásnak. Az a felmondás hatálytalanossága következtében a már kibérelt lakások nem tud beköltözni, eddigi lakását szintén meg kell tartani. Szóvalkesszi és társaságokban lévő lakások bérletét a bérbeadó, az a címen, hogy a lakásra saját magának van szüksége, csak akkor mondhatja fel, ha a ház már a

rendelet életbelépése előtti tulajdona volt. A lakásrendeletek rendelkezéseit iroda-, műterem, műhely céljaira bérlet helyiségekre is alkalmazni kell. Az üzleti helyiség bérletét a bérbeadó az iparhatóság felszólítására köteles felmondani, ha a bérlet köztölt forgalmu áruk árusítására nem jeltöltött ki, így az előző üzleti évben üzleti tevékenysége körében 60 százalékkal kevesebb üzleti forgalommal ért el. A lakáscserét szintén be kell jelenteni a hatóságoknak. Lakások igénybevételeit megyei városokban, járási székhelyeken és övezetnél több lakosai bíró körzetekben el lehet rendelni, nemcsak közszolgálati alkalmazottak, hanem szónéyek lakásszükségletének kielégítése céljából is. Ez a rendelet kiterjed a visszacsatolt déltoldéki területekre is.

Csomakőröstől—Tibetig

Száz évvel ezelőtt halt meg az első világhírű magyar tudós

Amikor Párisban régentező, meggyűlt a tibeti nyelvi tanszékre, a tanár így kezdte első előadását:

— Uraim, amit tanulom, székelly embertől tanultam!

És beszélt Kőrös: Csoma Sándorról. Mellán szól róla. Világhírű, mégpedig első világhírű tudósunk. Miha diák, a nagyenyedi kollégiumban szolgál munkát vállalt, így szerzett tandíjat, aztán tanítással pénzt gyűjtött, hogy utnak induljon s felkeresse a magyarok óshazáját. Harmincöt éves koráig folyton tanult, készülődött a nagy utra. Közben meghívták Németországba, a göttingai egyetemre tanárnak. Kőrös: elfogadta az

állást, de igazán csak az óshaza érdekelt; 1819 végén már teljesen kész az utra: könnyű ruha rajta, kezében kis csomag és sápadpálya, pénze 200 váltóforint.

— Megittuk a bucsupoharat egy üveg tehai mellett — írja Hegedüs Sámuel, nagyenyedi tanárja — másnap újra belép szobámba, könnyűszerűleg öltözve, mintha csak a mezőre indulna irásülés végett. Kőrösi le sem ült, hanem csak annyit mondott: „Még egyszer kívánom látni“. Ekkor mindketten kiindulánk a Szentkirály-utca, amely a szebeni utnak vezet. Itt a mezőn végeképpen megváltunk. Sokáig néztem utána.

Tibetben 11 évet töltött Kőrös: Ázsiában pedig összesen 23 esztendő. A tibeti tél, 16—18 fokos hidegben, 6—7 hónapig tart nyáron is fagypon alatti a hőmérséklet. Kőrös: sokszor nem fűthetett, kis szobában húzódt meg, butora: 2 pad, 2 szék, 1 gyékény, semmi egyéb, ételme pedig: laggyuval zsirozolt teában főtt rizs.

Ilyen megpróbáltatások közepette írta meg tibeti nyelven a világon elsőnek Tibetországnak s irodalmának történetét, kötetnyi szemelvényt gyűjtött Tibet irodalmából, ezenkívül szótár számára negyvenezer szót s megírta a tibeti nyelvtant is. Kalkutában szintén dolgozott; 58 éves volt, középtermetű, vézna emberke, amikor utnak indult Tibetbe. Sargalax fogta el s Darzilingben. Campbell angol doktor családjánál 1842 április 11-én meghalt. (1784 április 4-én született Kőrösön, (Erdély ország részben), Haromszék megyében. Édesapjának keresztnéve: András, édesanyjának leánykori neve: Gócs Ilona).

Kőrös: az indiai s magyar nyelv csodálatos rokonságát állapította meg, ide is jegyzek néhány adatot tudósunk indiai-angol-magyar szótárából:

A magyar „akar“ szó hindu nyelven szintén „akar“.

„Atya“ hindu nyelven „ata“ vagy „tata“.

A baka hindu nyelven baka. Bika—brikla.

Isten—ishtam.

Kancsó—kansa.

Kar—kara.

Betegség, kór—korn.

Lányka—lanka.

Nád—nada.

Patak—pataka.

Szoba—sabha.

Udvar—dvaranc.

Ur—uru.

Utea—utza.

Ilyen rokonság felfedezése után hogyan kereste volna a magyarok óshazáját! Nem találta meg. De kincset érő művei reánk maradtak s ez a lelkes tanács is: erős akarattal s igénytelenséggel még a szegénységet is leküzdjük.

Szent meggyőződésünk, hogy buzgóbb megemlékezést talán egyik tudósunk sem érdemel meg jobban nála, hiszen angol s francia könyvek is mint bámulatos hőst magasztalják.

Rezek Román dr.

Hirdessen
lapunkban

Levél a harcterről

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Boldog örömmel vettem szerkesztői üzenetét, melynek kedvességé, a sorokban feltedezett szeretet, amit Kedves Szerkesztő ur személyem iránt tanusít, további bátorságra jogosít, vagyis arra, hogy szerény verseimmel felkeressem szülőföldem kis lapját, mely ezideig szárnypróbálgatásomnak mindig helyt adott! Jelenleg küldött versem Édesanyám nevenapjára írtam és szeretném, ha február hó 14-én megjelenő lapszámban megjelenne. A vers formát Gyóni Géza nagy katona költőnk „Csak egy éjszakra” című verséről vettem. Úgy gondoltam, ha értékieg mérföldes távolság választ is el bennünket egymástól, de az anyai szeretet magasztalása megérdemli a nyomda festéket. Ennek megjelenést valamint a többiek pártfogásul vételét és azt, hogy a Gyomai Újság tit felkeres a legnagyobb szeretettel köszönöm.

Tekintetes Szerkesztő ur! Bugnak a cséplőgépek az Ukrán pusztákon, de mennyivel más ez a cséplés, mint a Keselyősön. Nem száll a dal, nincs tréfa, minden buzaszemre csillogó fegyverek vigyáznak. Telik a zsák, acélos, piros buzával, mely ugyanolyan fontos, mint a hadianyaggyárak sok száz ezer csillogó lövedék óriása! Minden buzaszemről szinte anyakönyv van vezetve! Az aranyból cseppenhet, de ebből nem! Harminc—harmincöt fokok hidegben, pirosra csipelt arcra vigyázz rá a magyar puszták kemény fia: a Honvéd. Tegnap még a lövészárokban készült mindent elsőprő Honvéd rohamra, a harckocsik tüzes poklában küzdött, ma pedig hatalmas 150—200 méteres asztalok mellett vigyáz a fehér életre, a kenyére, ami az élet, erő valutája, bölcsőjel Siklanak a szánkók, megrakva a gyűjtőtelepek felé. Egy kedvően pipál az oroszparaszt a bakon, nem tért magához a csodálkozástól, hogy nem ölték meg a magyarok a német katonák. Pedig a politikai biztosok azzal ijjesztgették őket, hogy nem kegyelmeznek senkinek, mindenkit lemészárolnak a barbár magyarok, német katonák. Most pedig munkájáért bőséges ételmezt, pénzt kap. Vissza kapta Istenét, szabadságát és ameddig ellát, mindenütt rend és biztonság! Apró lovaik csodásan szívósak, az óriási terheket és a hideget jól bírják, minden betegség nélkül. Az orosz paraszt nem takarja be a lovát soha. Sokszor vastagon van rajta a dér, úgy állanak hűségesen az utcákon órák hosszat. Úgysebbek sokszor, mint a gazdájuk, mert minden kantár nélkül mennek az uton és ha gépkocsis jön velük szembe, vagy utánok, kitérnek maguktól, míg Lengyelország-

ban — a gépkocsizók beszélnek — a nagy lengyel lovak az árokba fordítják a kocsit. Gyakran látni éjjel a városok, falvak utcáin ilyen kis lovakat, mint legelik a száraz fagalyat, eszik a fakérget, reggelre aztán visszamennek gazdájukhoz, huzzák tovább a nagy szánkókat.

Beköszöntött a tél is maga valódi keménységben, de nagyszerű ruházatunk van, mindenkinek beosztása és szolgálata szerint. Börbundák-ból, botoscsizmából mosolyogja a honvéd a nagy hideget. Nyugodt lehet otthon minden itt kintlevő honvéd Édesanyja, hogy a fídra jobban vigyáznak, gondolnak, mint odahaza Különféle óvószerek, ellenálló képességet növelő vitamin tápszerek örködnek az egészségre és Atyai jószágú vezető tisztikar! A kardcsont és újvíz szeretel-csomagok, olyan szeretetről tettek bizonyosságot, mely minden honvédban azt a fogadalmat keltette fel, hogy minden igyekezettel, hűséges kötelesség teljesítéssel fogja a szeretetet meghálálni. Könnyes szemmel olvastuk az egyik számunkra küldött érmelegítőben egy édes magyar iskolás kislány levelét. „Kedves Katona Bácsi! Fogadja ezt a kis csekélységet, olyan szeretettel, amilyen szeretettel ezt én elkészítettem. Áldja meg az Isten anyjszor, ahány szemét kötöttem benna Nagyon sokat imádkozunk,

mert tudjuk, hogy a Kedves Katona Bácsinak köszönhetjük, hogy nyugodtan jártunk iskolába, mert örködnek édes Hazánk felett”. Ez csak egy levél a sok közül. de érezzük a szívünkben bizsergő melegről, a szemünkben csillogó könnyről, hogy érdemes volt ide ki jönni, mert otthon mindenki imádkozik értünk velünk van!

Állunk és örködünk a vártán. Néha el-el dörren egy puska az éjszakában. Meg-meg rázza a levegőt a robbás. Dolgoznak az utász katonák, ők építik fel a hidakat az orosz folyókon, a városok palotáit. El-el zug felettünk egy repülőgép, azután csend lesz, hideg téli csend Méltóság teljesen leng a magyar zászló a zű. prág épületén. Az utcán katonák mennek, tehergépkocsiak dűbörögnek, az utánpótlás kifogyhatatlan vonata. Mire a téli hó elolvad, meleg, nagy napok jönnek!... Leomlik a vörös bábel, lehull ótégú csillaga. Zászlónkon a kereszt, e jellel: Győzünk kell!

Kedves Szerkesztő ur! Biztatásd kötelességemnek tartva, bízom a győzelemben és szelni fogok haza, minelyt lehet lehet, de addig el kell egy pár puskának durranni, míg minden magyar boldog lesz! Bizva az Istenben, ezt a 42-es év megöröme.

Jómagaságot kívánva, maradok kiváló tisztelgetél:
KRUCHIÓ ENDRE szkv.

Édesanyám nevenapjára...

Csak egy rövid napra tudnék haza menni, Az Édesanyámat szívemre ölelni, A nevenapjára!...

Szép, nagy templomunkban imádkozni [Érte:
Áldja meg két kézzel, sok-sok boldog
Az Isten jóságá! [Évre

Csak egy rövid napra tudnék haza menni, Elmondani Néki: Nem hiányzik semmi, Erő, egészségben
Telnek a napjaim, semmi baj nem érhet, Mert a Honvéd sorsa „szép élet, gyöngy Kint a csatatéren! [élet“

Csak egy rövid napra tudnék haza menni, Büszkeséggel szívét felékesíteni Cser és borostyánnal,
Mert, aki a fiát Honvédnek nevelte, Aranyal kell írni a történelembé Nevét a glóriával!

Csak egy rövid napra tudnék haza menni, Megkérni, ha Én is oltalmazok esni, Legyen búska rája!
Ne sirjon, mert élek, nem hal meg a [honvéd,
Fent a Hadak útján megörzi a nevét Csillag ragyogása.

Csak egy rövid napra tudnék haza menni, Az édes reményesség bűzáját elvetni Csakom ekéjével:
Haza megyek egyszer! Vége lesz a [harcnak —
Akkor egy kenyérral többet dagaszthat, Aidott két kezével!

Csak egy rövid napra tudnék haza menni, Az Édesanyámat szívemre ölelni, A neve napjára!
Szép, nagy templomunkban imádkozni [Érte —
Pirosra sültfánkkal várna rám ebédre — A neve napjára!
1942. évi január hó 16-án.
KRUCHIÓ ENDRE szkv.

HIREK

Helyettesítés. A Főispán ur Óméltóság dr. Kovács Béla tb. főszolgabíró, békési lakost folyó hó 7-i hatállyal a gyulai járás főszolgabírájává behelyettesítette.

Kinevezés. Horváth Ottó okl. gazda endrődi lakost a m. kir. közellátási miniszter a VIII. fizetési osztályba gazdasági felügyelővé kinevezte.

Rosszul lett az állomáson. Csütörtökön este 9 óraker érlesítették a mentőket, hogy a Máv-állomás várótermében hirtelen rosszul lett és összeesett Fábán Anna 28 éves gyomai lakos. A súlyos állapotban levő leányt a mentők elsősegélyben részesítették. majd a csabai kórházba szállították be, ahol nyomban ápolás alá vették.

A motalkóadagok csökkentése. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendelete adott ki, mellyel újból szabályozza a közúti benzintüzemű gépjárművek hajtására szolgáló benzint és szeszkeverék (motalkó) kiszolgáltatását. A rendelet szerint ezévi február hónapra évenyes motalkó-jegyeken levő szelvények ellenében csak a megjelölt motalkó mennyiségek fele szolgáltatható ki.

A mezőgazdasági munkaszerződések biztosítása. A kormány a honvédelemről szóló törvény alapján rendeletei adott ki a mezőgazdasági munkaszerződések megkötésének biztosítása tárgyában. A kiadott rendelet szerint minden mezőgazdasági munkás, aki március 15-ig mezőgazdasági munkára le nem szerződött — elzárás büntetése terhével — köteles a helybeli gazdasági munkaközvetítő hivatalnál vagy az előjárásnál legkésőbb március hó 31-ig jelentkezni. A munkaközvetítő hivatal a munkaszükségletnek megfelelő munkaalalmat jelöl ki számára s ha ezt alapos ok nélkül el nem fogadja, akkor a közigazgatási hatóság honvédelmi munkakötelezettként gazdasági munkák végzésére kirendelheti. Súlyosabb esetekben elrendelhető az, hogy a munkavállalástól vonakodót katonai munkatáborba utalják.

Tilos a fácán vadászata. A nagy hó és a rendkívüli hideg miatt inségben sinylődő fácán-állomány megmentése érdekében a m. kir. földművelésügyi miniszter rendeletével a fácán vadászata azonnali hatállyal betiltotta.

A falusi házak építése és a székely fa címmel írt vezetőcikket Sajgó József közbirtokossági és gazdaköri elnök a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hetilapja Erdély teigazdaságának fejlesztéséről, a csikók téli pataápolásáról közöl szakcikkeket. A székelyföldi fakitermelésről és a csikszentiváni gazdák olajmagtermeléséről számol be írásban és képbén a Magyar Föld új száma. Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Hanyecz Pál és neje Cincz Franciska leány gyermeke Lenke Ella rk., Bula Lajos és neje Vaszkó Erzsébet leánygyermeke Mária Magdolna rk., Botos Lajos és neje Elek Margit leány gyermeke Margit ref.

Házasságkötés nem volt.
Bánáltak: özv. Kovács Mihályné Dobó Rebeka 85 éves ref., Tóth András 76 éves ág. ev., Poldoni László 17 éves rk., Csapó Daniel 77 éves ref.

Felhívás

A folyó évre szóló általános kereseti-, valamint a jövedelem- és vagyonadó bevallások benyújtásával kapcsolatban az adófelvétel közhatalos ügyelmét az alábbiakra hívom fel:

I.

Általános keresetiadó be-
vallást azoknak az adózóknak
kell beadni:

a) akiknek a múlt évi általános kereseti adója még nem jogerős, b) akiknek a kereseti adóalapja a 10 000 P-t eléri, c) akiknek a kereseti adóalapja csonkaszérv eredménye alapján van megállapítva, d) akik a múlt évben foglalkozásukat megváltoztatták, e) akik új adózók, f) akiknél az adófelvétel helye megváltozott, g) akiknek az évi keresete a legutóbbi megállapítás óta 50 százalékkal emelkedett.

Nem tartoznak általános kereseti adóbevallást adni: a) azok, akiknek a múlt évi kereseti adóalapja a 10 000 pengőt nem érte el, b) azok a jogi személyek, amelyek társulati adót fizetnek, c) időszakos foglalkozású adózók (bérceplők stb.).

II.

Jövedelem- vagy adóbe-
vallást azoknak az adózóknak
kell beadni:

a) akiknek a múlt évi jövedelem-vagyonadója még nem jogerős, b) akiknek a jövedelemadója 10 000 pengőt, vagy a vagyonadó alapja a 200 000 P-t eléri, vagy meghaladja, c) akiknek az adóalapja nem teljes, hanem csonkaszérv eredménye alapján van megállapítva, d) akik új adózók, e) akiknél az adófelvétel helye megváltozott, f) akiknek az évi jövedelme a legutóbbi megállapítás óta 50 százalékkal emelkedett.

Nem tartoznak jövedelem- és vagyon-
adó bevallást adni:

a) azok, akiknek a múlt évi jövedelme a 10 000 pengőt, vagyonadó alapja pedig a 200 000 pengőt nem érte el, b) azok, akiknek a múlt évben csak adómentes jövedelmük volt, c) azok, akiknek a múlt évben összes adóköteles és adómentes jövedelmük az 1000 pengőt nem érte el és adóköteles vagyontárgyuk értéke az 5000 pengőt nem haladta meg, vagy ha jövedelmük az 1000 P-t meg is haladta, de ebből az adóköteles jövedelem a 600 pengőt nem haladta meg, d) azok az egyházi javadalmak és magánkezelésben alkalmazottak, akiknek az elmúlt évi szolgálati járandósága a 3600 pengőt, egyéb adóköteles jövedelmük pedig a 600 pengőt nem haladta meg, végül e) azok, akiknek a jövedelemadó alá eső jövedelmük a múlt évben nem volt és összes adóköteles vagyonuk értéke 1941. évi december hó 31-én a 25 000 pengőt nem haladta meg.

A bevallásokat legkésőbb a
évi február hó végéig a községi
adóhivatalnál kell benyújtani.

Aki, a bevallási kötelezettségének nem tesz eleget, vagy a bevallását elkésztetlen nyújtja be bírsággal lesz sújva.

Gyoma, 1942 február 4.

KOVÁCS SÁNDOR sk.

2. jegyző.

Könyvismartetés. „Islen vándorja
alan”. P. Jonsson „Arnold élete.
Ira: Kasbauer Sz., fordította: Ge-
rely Jolán. — Szent Imre Miskolc
Szemlérium, Kőszeg, kiadása.
400 oldal. Ára 4 80 P, köve 6 80
pengő.

Apollo Mozgó Gyoma.

Február 14

szombat

Kiss Manyi, Bilicsi Tivadár, Latabár Kálmán, Német Remola, Vaszary Piri:

Pénz áll a házhoz

Öröletes, fordulatos, bonyodalmas magyar vigjáték.

Fox híradó.

Február 15-16

vasárnap-hétfő

Hans Moser, Theo Lingen, Tabódy Klári, Wolf Albach Betty:

7 évig nem lesz szerencsém

A legremekebb német vigjáték. A humor, a harizgató jókedv filmje.
Budapest legnagyobb vigjáték sikere. El ne mulassza megnézni.
Magyar Világhíradó.

Február 18

szombat

Megrajzoló francia filmdráma:

HOTEL MIMÓZA

Az emberi szenvedélyek nagy találkozása! Egy nagy, mélyédes szerelmi
tragikus hőváltásműve! A francia színházi művészet mesterműve!

Főszereplők: Lise Delamare, Françoise Rosay.

UFA világhíradó.

Megjelent a „Magyar Szár-
nyak” és az „Ifjú Repülő” új
száma. A „Magyar Szárnyak”
február 1-i száma megjelent meg-
gazdag tartalommal. Sok új nem
látható eredeti japán harci repülő-
képek és a japán légitörő munkái-
hoz hasonlóan a képanyag teszi
különösen érdekes az új szá-
mot. Sok új repülőgépek
eseményeiről. Külön cikk foglalko-
zik a japán akadémia új repülő-
gépeiről. A magyar repülőgépek szovjetországi
dicsőséges szerepléséről két köz-
lemény jelent meg, az egyik a
magyar repülőgépek egyszerű teljesít-
ményeiről számol be, másik a
Nikolajev fölött végzett bombalá-
madás érdekes epizódját tárja
előnk. Udvarny Jenő százados re-
pülőhíreket dolgozott fel a világ
minden tájáról. Az Aero Szövetség
új farsangi nyitányának László
István riportjában a magyar repülés
jövő feladatairól. Ezenkívül sok
apró érdekes cikk tarkítja az új
számot. A Jánosy István szerkesz-
tésében megjelent „Magyar Szár-
nyak” mindenütt kapható, ára 50
fillér. Kívánatra készséggel küld
mutatványszámot a kiadóhivatal
Budapest, VII. Király utca 93. II.
21. — Az „Ifjú Repülő” a magyar
repülőlapja februári száma
is megjelent meg a testvérlaphoz
megfelelő és gazdag tartal-
malú. A szerkesztő Hefny Frigyes és
dr. Deák Pál elbeszélésein kívül
a szerkesztésével, egy közép-
teljesítményű repülő model építé-
sével, sok apró érdekes és
hasznos műhelyfoglalkozás
tarkítja a lap új száma. Új regény
közlése kezd meg az „Ifjú Repülő”
amelynek címe: „Az ejtőernyős
vadászgép útja”. Külön képek
oldalt szentel az „Ifjú Repülő”
a harci eseményeknek és általá-

ban sok érdeklődésre igénytari-
anyag van az új számban. A Jánosy
István szerkesztésében megjelent
„Ifjú Repülő” mindenütt kapható.
Ára 30 fillér. Mutatványszámot a
két lapból a kiadóhivatal kívá-
natra ingyen küld.

Felemlékek a kenderkőri árat.
Egyes lapokban olyan hírek je-
lentek meg, mintha a most folyó
gazdasági évben termelendő ken-
derkőri névze levéljé árak val-
tozatlanul érvényesek maradnának.
Helyes helyről közlik, hogy erről
szó sincs, mert az idei kenderkőri
árakat megállapítása folyamában
van és az ár a tavalyit lényegesen
meg fogja haladni.

MEGHÍVÓ.

A Gyomai Testvérkör Köre tisztúj-
tással egybekötött évi rendes közgyű-
lését 1942. évi február hó 24-én kedden
este 8 órai kezdettel tartja meg az Ipar-
testületben lévő Klub helyiségében,
melyre tagjait ezúttal is meghívja, a-
mennyiben a tagok a fenti időben ha-
tározatképes számban nem jelennek
meg egy a közgyűlés 1942. március hó
5-én ugyanazon a helyen és időben
tartandó meg, mikor is a közgyűlés a
tárgysorozatban felvett ügyekben a meg-
jelentek számára való tekintet nélkül
határozni fog.

Tárgysorozat:

1. Előki megnyitó és két jegyző-
könyvhitelesítő kijelölése.
2. Tiszvári jelentés.
3. Szertárnok jelentése különös tekintet
a felszerelés állapotára.
4. Pénztári jelentés számadások
bemutatása és a felügyelőbizottság je-
lentése alapján, azoknak elfogadása.
5. Jövő évi költségvetés előterjesztése
és elfogadása.
6. Az elfogadott számadások alapján
a felelős számadók részére a felment-
mény megadása.
7. A diszciplína megajátása.
8. Eseményes indítványok.

Gyoma, 1942 február hó 9-én.

ELNÖKSÉG.

ENDRÓDI MOZI

1942 febr. 15—16-án, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn 6—8 órákor.

A legnagyobb magyar film! SARAJEVO

Dráma.

Főszereplők: Tasnády-Fekete Mária,
Kiss Ferenc, Timár József, Berky Lili,
Vértes Lajos.

Ez a nagy film élénk búvári a lövész-
árkok, fogolytáborok és Oroszország
hőlepte tájait.

1942 február 19-én, esztendőnkön
6—8 órákor.

Az anjai szív mindenféle érdeklő-
nek meggyőztetése!

KÉT ANYA

Főszereplők:

Maria Denis, Vittorio de Sica.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és híradókkal.

Hirdessen

lapunkban!

ÉRTESÍTÉS.

Értesítem a nagyérdemű kö-
zönséget, hogy Dávid Vincétől a
FODRÁSZÜZLETET
megvettem és felhívom a t.
vendégeim figyelmét arra, hogy
mindenkinek az évi díját el-
számoltam tehát minden rá-
fizetés nélküli igényt tarthatnak
a további kiszolgálásra.

Szíves pártfogást kér

FEKETE SÁNDOR

Szerkesztő üzenete.

K. E. barátom. Kedves Endre Öcsém,
sok-sok ember tanulhatna magától
hazaszeretetet és azt, hogyan kell el-
viselni a háborúval járó kényelmetlen-
ségeket és tudatosan, de mégis jókedv-
vel végezni az életveszedetlemmel járó
katonai kötelességet. Milyen törpék
magához azok, akik itthon türelmetlen-
kednek és panaszkodnak.

Köszönöm a fényképet, látom, milyen
összetartó szép családból áll az 53/II.
gp. szd. II. szakasza. Derék fiúk, büsz-
kék vagyunk rájuk. Adja át bajársainak
meleg üdvözlőmet. Magát a régi sze-
retettel köszöntöm.

Publikáció

10 szócik 40 fillér, minden további szó 4 f.

Kovács Mária varrónő egy ügyes
tanuló leányt, sürgősen felvev. Lakik:
Hunyadi utca 7 sz. 2-1

A Gyomai Termelők, valamint a
Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetek
üzleti, vendéglői és koresmája eladó,
esetleg megfelelő óvadékkal vezetésre
átadó. Bővebbet Kovács János igazgató-
nál lehet megtudni. 4-4

Szerkesztésért és kiadásért felel:

WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esz-
tendőjében a Mungária könyvnyomdában
Gyomai, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P., Fél évre 3.12 P., Egész évre 6.24

Szállítási díj postacsekkben:

Hungária-nyomda (Gyoma) csekkszám 18.280

Lapárta csatlakozók este 8 óra.

Feladvány szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

"HUNGÁRIA" KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22

Hirdetések díjszabásai:

5,5 cm-es (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Kormányzóhelyettes: Vitéz Horthy István

Magyarország törvényhozása ünneplés keretében között egyhangúan kormányzóhelyettesé választotta vitéz Horthy Istvánt. Az első percekben nincs más érzésünk, csak az öröm. A nemzet megajándékozta önmagát és az ajándékozás boldogsága árad szét ma az országban.

Másik örömünk, hogy nagy kérdések megítélésénél nehéz időkben megint ilyen telemelő egységet tudott mutatni a nemzet. Nem volt vita, nem volt választási propaganda és a legparányibb kétség sem afelől, hogy a kormányzóhelyettesi méltóságra egyedül és kizárólag vitéz Horthy István jöhet csak tekintetbe s hogy ez ő személyében minden előzetes megbeszélés nélkül hallgatóan, de megfellebbezhetetlenül meggyezett államfő, nemzet és törvényhozás. Ez az egység, a magyar akaratnak ez a léreérthetetlen, ünneplés megnyilatkozása: nagy erő, amelyre jó gondolni akkor, ha tekintetbe vesszük az elkövetkező idők megpróbáltatásait. Ha minden téren, minden nagy feladat előtt ezt az egységet tudjuk felmutatni, ha az ősi magyar politikai bölcsesség ilyen világosan érvényesül, mint vitéz Horthy István megválasztásánál, akkor minden okunk megvan arra, hogy bizalommal nézzünk a jövőbe és ne féltsük a nemzetet a mostani vihar forgatagától.

Magyarország kormányzóhelyettesére mint fiatal emberre tekint fel az ország, mert a fiukat édesapjuk életében általában fiatalnak szokták tekinteni. Vitéz Horthy István fiatalága nem az évei számában jelentkezik. Férfikora elején van, munkás és érdemes élet van mögötte. A fiatalág egyéniségéből sugárzik, független az évek számától és nincs szüksége arra, hogy állandóan bizonyítsa. A lélek ifjúsága ez, természetes és magától értetődő. Van benne lendület és szuggesztivitás, ami

magával ragadja és felvilágyozza a környezetét.

Vitéz Horthy István eddigi életének utja legzelebb példája annak, hogyan lehet valaki fiatal, a mai kor embere, de ugyanakkor minden ízében, minden cselekedetében letagadhatatlanul és kiirihatalanul ősi ur és magyar.

Édesatyja kívánságára azt a pályát választotta, amely legközelebb állott a kor szelleméhez. Mérnök lett, hogy megismerje a gépek titkát, amelyeknek zugában sokak szerint az új kor, de mindenestre az új civilizáció szelleme dobogott. Csábító az alkalom és a fiatal lelkek milliói estek bele ennek a technikai fejlődésnek a sodrásába, lettek rajongói a gépnek, alkotó részek, akik belevakultak és belesiketültek a motorzugába. Vitéz Horthy István megtanult mindent, amit itthon és a külföldön megtanulni lehetett, aztán fölibe kerekedett a körülötte zakatoló gépeknek és beállította ezeket a Trianonból telemelkedő magyarság szolgálatába. Eszközt látott a gépben, amely alkalmas arra, hogy munkát adjon, távlatokat nyisson meg, lehetőségeket teremtsen és a nemzetek versenyében odavigye ezt a nemzetet, ahová való: az első sorába. A buvár, a hőstett, amitől a világ közvéleménye visszhangzott, nála sohasem volt öncél, hanem egyik módja annak, hogy rajta keresztül is megmutassa a világnak: élünk, dolgozunk, új magyar generáció fejlődik, amely a gépek fölkejtésében éppolyan fölényesen és biztosan mozog, mint ezeréves elődei a nyeregben. Soha nem lehet elfelejteni azokat a mérhetetlen szolgálatokat, amelyeket a magyar repülésnek tett, de azt a szerénységet, tartózkodást sem, ahogyan ezt a nagy ügyet szolgálta. Anélkül, hogy egy pillanatra is akarta volna, vagy eszébe jutott volna a népszere-

seg keresése, ideálja lett a magyar ifjúságnak, vele együtt érett munkás, teremtő férfivé.

A nemzet önmagát becsülte meg akkor, amikor a kormányzóhelyettesi méltóságra vitéz Horthy Istvánt választotta. Megbecsülte azt a két évtizedet, amelyről nem vagyunk ugyan hivatalosak ítéletet mondani, de úgy érezzük, egyik leghősibb és legnehezebb korszaka volt a magyar történelemnek. Nem vészeltük volna át és nem tudnánk bizalommal nézni a jövőbe, ha ezekben a nehéz időkben nem alakult volna ki az a férfítípus, amelynek legszebb, legelőkeltebb megvalósítója vitéz Horthy István. Hol vannak ma már azok a nagyságok, amelyek néha felröppennek és mélybe hulltak egy politikai gondolat szárnyán, hol vannak a fantaszták, a vakon reménykedők, a semmittevők, vagy minden vakmerőségre elszántak és hol volnánk mi, ha magyar sors intézését ezeknek a kezébe adtuk volna? El kellett volna pusztulnunk, ha nem születik meg a legnehezebb időkben a

Horthy Istvánok típusa, ha nem ad az ég olyan magyarokat, akik a munkában, a férfias helytállásban, a több és jobb produkcióban, szerénységben és az erőben adnak nekünk példát. Egy személyben példája az ősi magyar urnak és az ősi magyar munkásnak, akik között különben különbséget tehát a munka eszköze, vagy a ruha, de lélekben, gondolkodásban, magyarságban nincs és nem lehet különbség sohasem.

Háboru van. Dismagyaros ünnepekre nincs idő. A nemzet melegebben, mélyebben: lelkében ünnepel és hálát ad a magyarok Istenének azért a kivételes jószágért, hogy Horthy Miklós egyetlen méltó és hivatott helyettesét Horthy Miklós fiában találta meg. A törvényhozás az egyhangú választásai kifejezte a magyar nép egységes akaratát, — aminek mi kifejezést akarunk adni, az a magyarság osztatlan öröme. Ez száll most millió meg millió magyar szívből a budai Vár felé és teszi meleggé ezt a tavasszal küszködő februári délelőttöt.

Békés vármegye hódolata

Békés vármegye törvényhatósági bizottságának esztörtökön megtartott közgyűlésén, délelőtt fél 12 órakor Beliczay Miklós főispán szólásra emelkedett és a kormányzóhelyettesítési választással kapcsolatban a következő költői szárnyalásu, lelke-kígható remek beszédben fejezte ki a megyegyűlés és a megye egész népének hűségét és hódolatát a Kormányzó ur és a Kormányzóhelyettes ur iránt:

— Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Szinte már elkoptatjuk a megjelölésnek igazi értelmét, amikor nap, mint nap használjuk a kifejezést, hogy történelmi időket élünk. Pedig az elmúlt huszonnégy esztendő alatt mindenkor igaz volt az, amikor ezt mondtuk, — mert hiszen 1918 tragikus emlékeztető őszirózsától elkezdve, az 1942. évi február hó 19-i mai ország-

gyűlésig — életünk és küzdelmünk, bukásunk, sorsunk és telemelkedésünk, a forradalmakon, gazdasági háborúkon és világnézeti harcokon át — tényleg és valójában történelmi pillanatoknak a szakadatlan láncosorozata volt.

— Ennek a verejtékünkől és vérünkől kovácsolt láncnak az innessé végére a mai napon egy gyémántként fénylő, aranyként nemes és vas gyanánt kemény új pántot rakott fel a magyar országgyűlés.

— Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Békés vármegye törvényhatósági bizottságának mai tanácskozása egybe esett az országgyűlés kormányzóhelyettes választó gyűlésével és én az ünneplés történelmi pillanatok hatása alatt, emelkedett lélekkel jelentem a Tekintetes Törvényhatóságnak és általa Békés vármegye közönségének

n jelen percben kapott hírt, hogy országgyűlésünk Magyarország Főméltóságú Kormányzó urunk helyettesévé vitéz Horthy Istvánt választotta meg, aki ugyanezen percekben mondja el odaient az esküjét.

— Tiszteletes Törvényhatósági Bizottság! Főméltóságú Kormányzó urunk, akinek 22 esztendő múltjában és a jelenünkben is mindent körönlátunk, huszonkét esztendő országglátának ideje alatt éjjelt napollá téve, fáradhatatlanul és soha egy pillanatra pihenőbe nem állva, szüntelenül dolgozott nemzetéért és akit Isten kegyelme magas kora dacára is törhetetlen erőben és teljes egészségben tartott meg számunkra — az elmúlt napokban fordult azzal az óhajjal a nemzethez, hogy az helyettesét állítson melléje — nem a gondoknak és a felelősségnek a megszerzésára, de a tengersok fizikai munka terhének a könnyítésére. A nemzet boldogan színt eléget a felhívásnak, hogy egyrészt ilyen módon is kinyitvátható háloájával és hűségével kiméihesse Főméltóságú Kormányzó urunk erejét és életét, másrészt pedig azért, hogy a Főméltóságú Kormányzó urunk által kezdeményezett, bölcs, történelmi előrelátással ilyen módon is biztosíthassa Magyarországon a jognak, a rendnek és a konsolidációnak folytonosságát. És aki a mai időkben nem így érzett és gondolkozott, Tekintetes Törvényhatósági Bizottság, az vagy nem tudta felfogni a történelmi időknek súlyát, vagy pedig a magyar nemzet utjának végtelen tengerén viharra várt, hogy majd zavaros vizekben haláschasson! Bármelyik is lehet ezen elgondolásoknak az alapja, az vagy nem volt okos, vagy pedig nem lehetett magyar!

— Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Csak sást nem zenek a sasok! És a mi vár megyénk népe a Főméltóságú urunk érzett tántoríthatatlan hűséggel és hódolattal, valamint lelkes bizalommal veszi tudomásul a történelmi hivatának bírt, amelyik Atyja mellé most odaállította a Fiát — az ő testéből, az ő véréből való Fiút — a mi testünkben, a mi vérünkben való, a mi közülünk származó férfiat, aki Atyjának bölcsességétől irányítva, mint a fiatal sas, a szülői fészeken örökölt erényekkel, onnan tanult repüléssel száll fel Atyja mellé a megtelelő örökre, — dolgozni népéért és vigyázni a nemzetre.

— A magyar nép pedig tanynán, falun, vagy városban egyaránt boldog lehet, hogy orszá-

gunk nyugalma, a magyar nép fejlődésére, hazánk rendjére, békéjére, jogaira, jövőjére és ezeréves határaitra eszentul Horthy Miklós a Fiával együtt fog vigyázni!

— Amikor tehát mai és így történelmi nevezetességüvé vált törvényhatósági bizottsági gyűlésünkben hódolattal, hűséggel és rajongó szeretettel köszöntjük Főméltóságú Kormányzó urunkat és Fiát, Főméltóságú Kormányzóhelyettes urunkat,

GAZDASÁGI TANINTÉZETEK

Varga József iparügyi miniszter biztosítani tudta tudta a földművelésügyi minisztérium programjába tartozó ujjgazdasági tanintézetek építésének keresztülvételét.

Nagytipusu középfokú gazdasági tanintézetet és tejipari szakiskolát kap Marosvásárhely, ami a szükséges kísérleti intézményekkel együtt 8 millió pengős építkezést jelent. Középfokú gazdasági tanintézet és hozzá kapcsolódó internátus épül Sepsiszentgyörgyön 600.000 pengő költséggel. Debrecen az idei év májusára már el is készül a középfokú gazdasági tanintézet internátusát is megában foglaló nyolc tantermes épülete. Az itteni munkálatok, amelyek a tanintézet mellett berendezendő taogazdasági épületeire is kiterjednek, kerekén 1 millió

kérjük a Mindanható Uristent, hogy áldja meg életüket számtalan hosszú években át, népünk békés életében és boldogabb jövődjében!

A főispán beszéde után, melyet a megyegyűlés tagjai állva hallgattak végig, hosszú percekig zúgott a taps és az éljenzés a megyegyűlés határtalan lelkesedéssel határozta el, hogy hódoló táviratban köszönti a Kormányzó urat és a Kormányzóhelyettesit.

pengő beruházást kívántak.

Nagytipusu téli gazdasági iskolák épülnek — mindjegyik tanulóotthonnal és mezőgazdasági szaktanácsadó állomással együtt — Nagykanizsán, Baján, Mórán, Tétán, Ipolyváson, Kiszomborban, Orosházán, Nagyszalonta, Gyergyószentmiklóson, Szatmárnémetin, Törökszentmiklóson, Tolnabánán, Kisvárdán, Bánffybanadon és Székelyhídon. Ezek az építkezések egyenként 400—450.000 pengőbe kerülnek. Téli gazdasági iskolát kap, tanulóotthonnal együtt, Tiszalök, Tiszafüred, Csorna és Győr, egyenként 250 ezer pengő költséggel. Végül kisiparus téli gazdasági iskolák épülnek Enyingen és Celldömölkön. Utóbbiak költségei egyenként 80.000 pengőt tesznek ki.

Százötvenegy község kap az idén villanyáramot

Az iparügyi kormányzat tervei szerint 111 község villamosítására kerül sor ebben az évben, míg 1941-ben 87, ezt megelőzően 1940-ben pedig esupán 26 volt azoknak a községeknek száma, amelyeket áramfejlesztő teleppel láttak el, illetve távolsági vezeték útján bekapcsoltak a már meglévő telepek áramhálózatába.

Az idén villamosítandó községek közül 21 község Csik vármegyében fekszik, egyik bizonyosságul annak a fokozott gondosságnak, amellyel az iparügyi kormányzat a hazatért erdélyi részek gazdasági érdekeit lelkaolul igyekszik.

Egy erdélyi város, Bánffybanad is áramszolgáltatáshoz fog jutni. A jövő évben, 1943-ban, ha a hatóságok kedvezőlelebből nem alakulnak, további villamosítás várható Erdélyben, természetesen csak azokban a községekben, ahol a villamosítás feltételei megállapíthatók.

Az ország egyéb területeit nézve, az idei villamosítási programban elsőhelyen áll Somogy és Tolna vármegye, Somogy vármegyében, amely villanyárammal jelenleg csak kevés van ellátva 19, Tolna vármegyében 10 községet villamosítanak. A programban még szereplő 60 község az többi megyei között oszlik meg.

Pályázat kereskedősegedek kitüntetésére

A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter ur az 1942. évre is pályázatot hirdet olyan kereskedősegedek és a 7500/1935 M. E. sz. rendelet 3. pontja értelmében hatáskörébe utalt iparossegedek 100—100 pengővel és oklevéllel való kitüntetésére, akik negyvenötödik életévüket már betöltötték és legalább 25 év óta megszakítás nélkül állanak ugyanazon

munkaadó szlgálatában.

Minden pályázó köteles a pályázati kérvényéhez csatolni:

a) munkaadója nyilatkozatát arról, hogy mennyi idő óta van jelenlegi munkaadójánál megszakítás nélkül alkalmazva és hogy alkalmaztatásának egész ideje alatt — különösen a forradalmi idők és a megszállás alatt — kifogástalan és nemzet-hű magatartást tanúsított,

b) rendőri hatóság erkölcsi bizonyítványát arról, hogy az állam iránti hűség és az egéni megbízhatóság szempontjából nincs ellene kifogás,

c) kereszvény származását igazoló okiratait (nagyapóikig bezárólag),

A nem magyarországi születésű pályázók a magyar honosság megszerzését is igazolni tartoznak.

Akik már jutalomban részesültek, pályázatot részt nem vehetnek.

A pályázatokat legkésőbb 1942. évi március hó 10-ig a szegedi kereskedelmi és iparkamaránál kell benyújtani.

Gyülekezeti nap Gyomán

Harsányi Pál esperes, felsőházi tag, folyó évi március hó 1-én, vasárnap, gyülekezeti napot tart Gyomán a Ref. Egyházban, melynek sorrendje a következő:

1. Délelőtti fél 9 órakor ifjúsági istentisztelet a gyülekezeti teremben. Tarija dr. Kopasz Gábor egyházmegyei miszsiói lelkész.

2. Délelőtti fél 10 órakor templomi főistentisztelet. Igét hirdet Harsányi Pál esperes.

3. Délelőtti 11 órakor az egyházi tanácssteremben presbitereknek és a gyülekezet férfi tagjainak előadást tart: Harsányi Pál esperes.

4. Ugyancsak délelőtti 11 órakor leventék részére előadás a gyülekezeti teremben. Tarija: Nagy Sándor gyulai hitoktató lelkész.

5. Délután 3 órakor a gyülekezeti nőtagjainak előadást tart: Harsányi Pál esperes neje, a gyülekezeti teremben. Bevezetőül bibliát magyaráz: Nagy Sándor gyulai hitoktató lelkész. Az összejöveteit szavaltatok és ének fejezi be.

6. Délután fél 5 órakor a leányegyesület tagjaival megbeszélés: vezet Nagy Sándor gyulai hitoktató lelkész, és ha a kijövetekben akadályozva nem lesz: Nagy Sándorné, Harsányi Janka. Hely: Központi iskola.

7. Ugyancsak délután pont fél 5 órakor ifjúsági egyesületi összejövetel. Előadást tart: dr. Kopasz Gábor egyházmegyei beimissziói lelkész. Hely: az ifjúsági egyesület saját helyisége.

A gyülekezeti nap fent felsorolt vallási összejöveteleire Egyházunk minden tagját tisztelttel meghívja

a Református Egyház Elnöksége.

Kívánatos, hogy a különböző testületek, saját helyiségekben gyülekezve, egy csoportban vonuljanak fel a templomi főistentiszteletre. Külön is felhívjuk a nőegyesület és leányegyesület tagjainak figyelmét, hogy nemcsak a templomi főistentiszteletre, de a vallásos délutánon is lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek a nők összejövetelén. Számítunk mindkét nembeli ifjúság teljes létszámu megjelenésére is. Aki csak megleheti, ne rekesse ki magát a gyülekezeti nap lelki áldásaiból.

Mit láttam Oroszországban ?

Irtá: Migoné Dezső.
(1 közlemény.)

Kérdések özönével drasztianak el itthon mindenkit, aki Oroszországból jön haza. Érihető ez a kíváncsiság. A szovjet egy negyed évszázadon át szinte légmentesen zárta el az orosz birodalom területét a nagy világtól s csak a bolsevista propaganda blüvös tükreivel igyekezett vakító képeket vetíteni kifelé a szovjetvilág életéből. Ez a propaganda forradalomba akarata uszítani a világot, tehát mindenütt az elégedetlenséget kezezte és szította.

— Szegény vagy?.. Légy bolsevista! A szovjetben nincs magántulajdon, nincs gazdagság, nincs uszorzó tőke.

— Munkakerülő vagy?.. Légy bolsevista! A szovjet a munkakerülő szájhősök paradicsoma!

— El akarod hagyni a családot?.. Légy bolsevista! A szovjetben szabadszeretem van.

— Apagyilkos vagy?.. Légy bolsevista! A szovjetben a iskolásgyermek is akasztófára adhatja szüleit!

Istenkáromló vagy?.. Légy bolsevista! A szovjetben kiváló érdem az istentelenség!

Igy sistergett több mint két évtized óta a szovjetpokol rottyogó kattanából a kénköves pára szerte a világba és visszhangra is talált a gonoszság romboló szava az elvetemedésre hajlamos lelkekben.

Egy éve sincs még, hogy a budapesti nemzetközi vásáron felállították a szovjet árucarnokát. Hogy tódult belé a nép! Ezek és ezek szorongtak ott mindennap, reggeltől estig, hogy megcsodálják a szovjetparadicsom tökéletesnél tökéletesebb termékeit Persze, azok a szerencsétlen elvakult emberek, akik odasereglettek, nem gondolták, hogy az az árucarnok minden tartalmával együtt éppen olyan szemtelen zsidó népcsalás, mint az egész nagyhangu szovjetpropaganda.

Ebben aztán nagy mesterek voltak a szovjetzsidók.

Persze, minél műveletlenebb, minél butább egy nép, annál könnyebben bedűl a szélhámoságoknak. Ezt jól tudták a kommunizmus zsidó éharcosai, ezért kezdték meg annakidején világfelforgató munkájukat éppen Oroszországban. Mindenki ismeri valamennyire a múlt világháborúból a hatalmas kiterjedésű orosz birodalom népeit. Mindenki tudja, hogy az orosz nép türelmes, jámbor, babonás és főként tudatlan volt. Amint mondani szokták, fát lehetett volna hasogatni a hátán. Az irni-olvasni nemtudók száma szinte Oroszországban volt legnagyobb a világon.

Éppen ilyen ember anyag kellett a zsidó bolsevizmusnak, amely nem volt más, mint a zsidó világkapitalizmus ujszerű gyarmatosító hadjárata a keresztény népek ellen.

Tudom, hogy míg közöbénk élkeve élnek zsidók akiknek sok pénzük és még mindig nagy gazdasági befolyásuk van addig lesznek itthon olyanok, akik most is kétkedve fogadják állításokat. Azi azonban senki sem hiheti, hogy a magyarországi zsidók mai, még mindég hivalkodóan ragyogó helyzete sokáig fenntartható. Minden magyar testvérünk lealázása volna azt feltételezni, hogy mi azért harcolunk,

hogy a zsidók itthon zavartalanul melegeghessenek tovább is a tőkélükön. Hiszen ha így volna, akkor csak annyi különbség volna a múlt világháború és a mostani között, hogy akkor a hadseregszállításokon gazdagodtak meg a zsidók, most pedig az itthoni áldozatos életküzdelemben harcolók bőrén.

Ez a kérdés megoldódik!

Addig pedig ajánlom a kétkedőknek, hogy tegyék azt amit én tettem sok magyar testvéremmel együtt: menjenek ki a szovjetvilág színterére és maguk győződjenek meg mindarról, amit a következőkben elbeszéltek.

H I R E K

Főszolgabíró-választás Gyulán. A megyegyűlés mai ülésén a gyulai járás új főszolgabírójává Szahmáry Lászlót választották. Vármegyei másodjegyzővé Terényi Pétert, míg új szolgabíróknak Kiss Gábori, Tabi Andort, Buda Sándort, báró Drechsel Bélát és Szelényi Tibort választotta meg a törvényhatóság bizottság.

Hirdetmény. A gyomai járás főszolgabírája közhírré teszi, hogy a hatóságához önként beszolgáltatott fegyvereket, valamint a kihágási eljárások során elkobzott bűnjelkeket (fegyverek, vas és réz sulyok) 1942 évi március hó 9-én délelőlt 10 órakor hivatalos helyiségében nyilvános árverésen eladja. Az árverésre kerülő tárgyak meglekinthetők 1942. évi március hó 7-én 10—12 óra között hivatalos helyiségében Tájékoztató közli, hogy az árverésre kerülő löfegyverekre csak az árverezhet, akinek érvényes fegyvervásárlási engedélye van.

Az ONCSA-házak. A Szociális Felügyelőség háromféle Oncsa-házat tervezett, illetve épített. Készültek árvizes házak, falusi parasztházak és városszéli munkásházak. Az árvizes ház alapterülete 48, illetve 57 négyzetméter, költsége pedig 2400, illetve 2900 pengő, falusi parasztház 75 négyzetméterre épült, 3600 pengő költséggel. A városszéli munkásházak ikerházak, 64 négyzetméter alapterülettel, felépítésük 5000 pengőbe került. Mind a három típusnál igen nagy gondot fordítottak az egészségügyi szempontokra, nedvesség ellen jól szigetelték, megleltartók a falak, rohadásmentes a padozat s a nagy ablakok biztosítják a jó világítást és a kellő szellőztetés lehetőségét. Minden egyes háznál külön mosófülkék is vannak. A házak anyagánál, szerkezeténél, megépítésénél az Oncsa tervezői elsősorban minőségi munkára törekedtek.

Balesetbiztosítás. A Hivatalos Lap szombati számában jelent meg a rendelet, amely 50 százalékkal felemeli az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet balesetbiztosítási szolgáltatásait. A baleseti táppénz napi 1 pengő 80 fillérre emelkedik a százszázalékos baleseti járadék pedig ezután havi 36 pengő lesz. A baleset miatti meghalt munkavállalók felesége 1200 pengő segélyben részesül s ugyanilyen arányban emelkedik az ehhez csatlakozó és a gyermekek száma szerint igazodó pótlék is. Az első két gyermek után 150—150 pengő, a további gyermekek után pedig a jövőben egyenként 300 pengő jár. A szolgáltatások e tekintélyes emelése természetesen maga után vonta a balesetbiztosítás díjainak rendezését. A rendelet 1942 január 1-től kezdődően a gazdasági cselédek balesetbiztosítási díját az eddigi 2 pengőről 3 pengőre emeli fel.

Szociális fejlődés. A háborúban álló ország minden politikai, gazdasági és társadalmi erejét természetesen a honvédelem, a hadseregfejlesztés céljaira kell fordítani, a kormányzat mégis módját tudta ejteni annak, hogy ne legyen megállás a belső fejlődés, a szociális építés terén sem. Igen jellemző és megnyugtató a magyar élesterő rugalmassága és szilárdsága tekintetében az, hogy például a közel múltban a belügyminisztérium keretében működő Országos Nép- és Családvédelmi Alap közel ötszáz családi házat épített fel, a földművelésügyi minisztérium a gazdasági szakoktatás fejlesztésére egész sereg iskolát, internátust tud építtetni és hogy éppen e napokban jelent meg a rendelet, amely a mezőgazdasági társadalombiztosítás balesetbiztosítási szolgáltatásait felemelte.

Hatvanezer angol katona letette a fegyvert Szingapurbán a japán hadsereg előtt. Anglia hatáma megszűnt Távol-Keleten.

Meghívó. A Gyomai Iparos és Kereskedő Ifjak Önképzőköre 1942 február 22-én délután 3 órakor tartja évi rendes közgyűlését. Pontos megjelenést kér az Elnökség.

Az ideiglenes községi alkalmazottak fizetésrendezése. A kormány rendezte a községi hivatali állásokra ideiglenesen kirendelt alkalmazottak illetményeit. Ezek szerint azt a községi alkalmazottat, akit az országnak 1938. évi november hó 2. napja előtt fennállott területén szervezett olyan községi olyan községi hivatali állásra rendeltek ki helyettes minőségben, amely ideiglenesen amiatt üresedett meg, hogy az állásra megválasztottat a visszacsatolt területre nevezték ki vagy választották meg; 1941 december 1-től kezdődően mindazok az illetmények megilletik, amelyeket élvezne, ha az állásra ott választották volna meg. A helyettesítési időt a magasabb fizetési osztályba való előlépés szempontjából is tekintetbe kell venni. Ha ideiglenes alkalmazásuk előtti állásuk több jövedelmmel járt, a korábbi javadalmazásukat tartják meg.

A haladó székegy munkásság négyosztályú középiskolai tanfolyam megrendezését kérte a téli hónapokban. A marosvásárhelyi tankerületi főigazgató meg is engedte. Méltányolta a munkásság óhaját, akiknek nincs idejük évekig iskolába járni, mégis meg akarják szerezni boldogulásukhoz a szükséges ismereteket. A téli hónapok alatt meg is tehetik az igyekvőbb munkások. A tanfolyamot a Kollégium tanári kara vállalta, sőt részt vesz néhány kitűnő nyolcadikos is, mint előadó.

Az Alföld talajvíze legutóbbi megfigyelések szerint megint emelkedik, ami a kutak szintjének emelkedésénél is megfigyelhető. Legutóbbi adatok szerint a talajvíz 3 méterrel áll feljebb, mint normális években. A vadvízek ellen idejében és előre kell védekezni.

A világ legfontosabb árucikke. Az amerikai gumiipari szövetség elnöke nevezte a gumit a világ legfontosabb árucikkének ötvizedekkel ezelőtt. Azóta még nagyobb jelentőségre tett szert ez a tömeg cikk, amelynek „Pályafutásáról”, előállításáról rendkívül érdekes cikket közöl Tolnai Világlapja legújabb száma. A csillagok rajongója, látogatás egy ópiumbarlangban, felfedeztünk egy új emberfajtát. Az orvostudomány csodái, a fecsegő pókháló című riportok emelkednek ki az új szám gazdag tartalmából. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkezdelt rovatokon kívül száz magyar és külföldi fénykép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 20 fillér.

Panasz-láda a Városházán.
A múlt héli elején a Városháza lépcsőházának földszinti-baloldali részének falára egy levélszekrényt akasztottak fel, melyen a felírás: — „Panasz-láda” — Ennek hivatása az, hogy a polgárok esetleges panaszait, amelyekkel nem áll módjukban személyesen a város vezetői elé állniok, írásban ebbe elhelyezzék. Írásban levélszerűen, bélyegmentesen, de ami a legfőbb: saját nevükkel aláírva, megjelölve lakásuk utcáját, házszámát. — Ebbe a ládába tessék minden panaszt elhelyezni és ha komoly, ha aláírt, meg fogják bíráltni, kivizsgálás tárgyává tessék az illetékes városi ténnyezők. Indokolatlan panaszt, rágalmozást, feljelentést, aláíratlan vagy hamis aláírású felszólamlást nem vesznek figyelembe. Ezt a panaszládát nem Gyomán akasztották ki, hanem Munkácson.

Szaporítsuk meg a földet
című irt vezetőcikket Biró Péter, a somkeréki gazdakör elnöke a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hetilapja a télen kihordott trágya kezeléséről, a lép-fene és a sarcegő úszók elleni védekezésről, a méhek átteleléséről, a helyesen megépített baromfi-ólakról, Ukrajna mezőgazdasági viszonyairól közöl szakkikkeket. Az orosházi batomfiképzésről számol be írásban és képből. Zárbeszéléseket, verset, kisgazdák szakkikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

A mezőgazdasági munkaszerződések biztosítása. A kormány a honvédelemről szóló törvény alapján rendeletet adott ki a mezőgazdasági munkaszerződések megkötésének biztosítása tárgyában. A kiadott rendelet szerint minden mezőgazdasági munkás, aki március 15-ig mezőgazdasági munkára le nem szerződött — elzárás büntetése terhével — köteles a helybéli gazdasági munkaközvetítő hivatalnál vagy az előjárásánál legkésőbb március hó 31-ig jelentkezni. A munkaközvetítő hivatal a munkaszükségletnek megfelelően munkakialkalmat jelöl ki számára s ha ezt alapos ok nélkül el nem fogadja, akkor a közigazgatási hatóság honvédelmi munkaközvetítőként gazdasági munkák végzésére kirendelheti. Súlyosabb esetekben elrendelhető az, hogy a munkavállalástól vonakodó katonai munkatáborba utalják.

Könyvismertetés. „Isten vérsége” P. Jonsson Arnold élete. Írta: Kasbauer Sz., fordította: Geregye József. — Szent Imre Misziós Szeminárium, Kőszeg, kiadása. 400 oldal. Ára 4.80 P, kötve 6.80 pengő.

Apolló Mozgó Gyoma.

Február 21

Francia remekmű:

szombat

Örvény

(Asszony az örvényben)

Egy önfeláldozó szerelem megható története.

Főszereplők: Jeanne Boitel és Jean Gallend. Fox hirdető.

Február 22—23

vasárnap—hétfő

Tolnay Klári, Csontos Gyula, Hajmássy Miklós, Mihályfi Béla, Szép Ilonka, Bihary József

Az ördög nem alszik

Vaszary Gábor bombasikerű szindarabja Bánky Viktor mesteri rendezésében. Csupa ötlet, móka, humor, felforgató nevetés! Magyar Világhíradó.

Február 25

szombat

Vágyak valcerea

Nagy kiállítású szerelmi történet.

Három generáció szerelmeseinek csodálatos találkozása.

Főszereplők: Ivonne Printemps, Pierre Fresnay.

UFA világhíradó.

Milyen Karády Katalin ruhátára? Erről ír többek között rendkívül érdekes fényképes riportot a Délibáb legújabb száma. A legfrissebb kulisszámögötti pletykák, színes színházi riportok, beszámolók, gazdag divat-rovat, film-rovat, tökéletes képes heti rádióműsor, rejtvények, humor, remek elbeszélések és közel száz szebbnél szebb kép. Ez a Délibáb, a legnépszerűbb és legolcsóbb színházi hetilap. Ára csak 20 fillér.

Megjelent a „Magyar Szárnyak” és az „Ifjú Repülő” új száma. A „Magyar Szárnyak” február 1-i száma most jelent meg gazdag tartalommal. Soha nem látott eredeti japán harctéri rádiókepek és a japán légierő munkáját hűen visszatükröző képanyag teszi különösképpen érdekessé az új számot. Bisits Tibor repülőőrnagy számol be a légiháború legújabb eseményeiről. Külön cikk foglalkozik a japán sikerek titkáival. A magyar repülők szovjetországi dicsőséges szerepléséről két közlő jelent meg, az egyik a fu...-ról számol be, másik a Nizotajev fölött végzett bombatámadás érdekes epizódját tárja elénk. Udvarny Jenő százados repülőhíreket dolgozott fel a világ minden tájáról. Az Aero Szövetség új társelnöke nyilatkoznak László István riportjában a magyar repülés jövő feladatairól. Ezenkívül sok apró érdekes cikk tartja az új számot. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő „Magyar Szárnyak” mindenütt kapható, ára 50 fillér. Kívánatra készséggel küld mutatványszámot a kiadóhivatal Budapest, VII., Király utca 93. II. 21. — Az „Ifjú Repülő” a magyar fiúk repülőlapja februári száma is most jelent meg a testvérlaphoz

mellő változatos és gazdag tartalommal, vitéz Hefihy Frigyes és dr. Pados Pál elbeszélésein kívül a zárttéri modellezéssel, egy közép-teljesítményű repülő model építésével, sok sok apró érdekes és hasznos műhelyfogással foglalkozik a lap új száma. Új regény közlését kezdi meg az „Ifjú Repülő” amelynek címe: „Az éjfély vadászgép titka”. Külön képes oldalt szentel az „Ifjú Repülő” a harctéri eseményeknek és általában sok érdeklődésre igényeltető anyag van az új számban. A Jánosy István szerkesztésében megjelent „Ifjú Repülő” mindenütt kapható Ára 30 fillér. Mutatványszámot a két lapból a kiadóhivatal kívánatra ingyen küld.

MEGHÍVÓ.

A Gyomai Testvédők Köre tisztújítással egybekötött évi rendes közgyűlését 1942. évi február hó 24-én kedden este 8 órai kezdettel tartja meg az Ipartestületben lévő Klub helyiségében, melyre tagjai ezúttal is meghívja, amennyiben a tagok a fenti időben határozatképes számban nem jelennek meg úgy a közgyűlés 1942. március hó 5-én, ugyanazon a helyen és időben tartatik meg, mikor is a közgyűlés a tárgysorozatban felvett ügyekben a megjelentek számára való tekintet nélkül határozni fog.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó és két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.
2. Titkári jelentés.
3. Szertárnok jelentése különös tekintettel a felszerelés állapotára.
4. Pénztári jelentés zárszámadások bemutatása és a felügyelőbizottság jelentése alapján, azoknak elfogadása.
5. Jövő évi költségvetés előterjesztése és elfogadása.
6. Az elfogadott számadások alapján a felelős számadók részére a felmentmény megadása.
7. A tisztújítás megejtése.
8. Esetleges indítványok.

Gyoma, 1942. február hó 9-én.

ELNÖKSÉG.

ENDRÓDI MOZI

1942 febr. 22—23-án, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn 4—6—8 órákor.

Ez évben a legnagyobb sikert elért magyar film!

ANDRÁS

Főszereplők: Páger Antal, Bódy Bella, Hidvéghy Valéria, Csontos Gyula. Páger Antalnak a Bors István óta nem volt ilyen nagy filmje, amellyel a közönséget így elragadja. Senki ne mulassza el megnézni!

1942 február 26-án, csütörtökön
6—8 órákor.

Nagy kiállítású francia film!

A marokkói lány

Főszereplők:

Charles Vanel, Jules Berry.
Egy arab lány párisi és afrikai izgalmas élete.

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és híradókkal.

Hirdessen

lapunkban!

ÉRTESÍTÉS.

Értesítem a nagyerdemi közönséget, hogy Dávid Vincétől a **FODRÁSZÜZLETET** megvettem és felhívom a t. vendégeim figyelmét arra, hogy mindenkinek az évi díját elszámoltam tehát minden ráfizetés nélkül igényt tarthatnak a további kiszolgálásra.

Szíves pártfogást kér

FEKETE SÁNDOR

A motalkóadagok csökkentése. A kereskedelem- és közlekedési miniszter rendeletet adott ki, mellyel újból szabályozza a közuti benzintüzemű gépjárművek hajtására szolgáló benzin és szeszeverék (motalkó) kiszolgáltatását. A rendelet szerint ezévi február hónapra évenyenes motalkójegyeken levő szelvények ellenében csak a megjelölt motalkó mennyiségek fele szolgáltatható ki.

Publikáció

10 szög 40 fillér, minden további szó 4 f.

Kovács Mária varrónő egy ügyes tanuló leányt, sürgősen felvesz. Lakik: Hunyadi utca 7 sz. 2—2

Kardos Gergely Körösladány, gróf Széchényi ut 6 szám alatt 25 darab fajtiszta törzskönyvelt angora nyula eladó, esetleg ketrecekkel együtt is. 1

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MARTON.

Kézült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.50 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungaria-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felolvasó szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGARIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 53.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Együttes keresztanyaságot vállalt a Dóczi VIII. osztálya

Minden érettségi előtt álló osztály egy utolsó nagy bemutatóra készül: otthon vannak, de kicsit már a továbbinduló szemével néznek körül. A nyolc évi együttlét és az ezzel együtt felnövekedett megszokás sok mindent természetessé tesz. Az utolsó esztendő az, amikor kimozdulnak a kényelmes, adott közösségből; a zárt világ kezd megtárnulni s már tudjuk, hogy az, amit átélünk és megtanultunk, törvény volt, de az atomok törvényéhez már felrémlik a mindenség aránya is. Mindanyian átéltek ezt a világmegtárnulást, akik ott hagyva egy közösséget, szembenéyszerítődünk önmagunkkal és az élettel. Hogy mennyire tudtuk megtanulni az atoméletet: ezen mulik minden; az is, hogyan találjuk meg a világban azt a szerepet, amelyet egyedül reánk méreteztek. Szerepet az emberi lehetőségek arányai között:

A mostani nyolcadik osztály — a Dóczi érettségizőről van szó — a közelmúlt napokban egy olyan eszeledettel bizonyította be, hogy a nagy egységnek a művészetére jól készült fel, amelyik kívülről, a tények oldaláról semmisségszámba megy, annál nagyobb azonban, ha a másik oldalról nézzük. Ennyi az egész: Szabó Gyula cipész tizenkettedik gyermekének, Gizellának vállalták el a keresztanyaságot együttesen. A hangsúly ezen az „együttesen” van és az aprócska tény szépségét és nagyszerűségét is ez az „együttes” adja meg. Ez és az, hogy akik eddig „kisasszonyok” voltak, közösséget vállaltak, mert segíteni akarnak, egy olyan családdal, ahol havi harminc pengőből kell kijönni és embereket nevelni.

A kis esemény szépségéhez és érdekességéhez még hozzájárul az is, hogy a Kormányzóhelyettes úr Ófőméltóságát akarják az újszülött kisleány keresztapáságának elvállalására felkérni.

Horthy István életéről

Műegyetemi tanulmányai befejeztével már mint okleveles gépészmérnök, Horthy István műhelygyakorlatra a csepeli gépgyárba lépett, amely akkor egyedül gyártott repülőgépmotorokat.

1929 június 26-tól szeptember 20-ig dolgozott a csepeli gyárban, Jupiter repülőmotor-osztályon.

Igen szorgalmas volt, reggel 7-től délután 3-ig, sőt leggyakrabban az esti órákig a gyárban volt.

Üzemvezetői munkakört töltött be, de legintenzívebben részt vett minden munkában, a motorszerelésben is.

A gyárban is étkezett, közvetlen szeretetreméltó modorával mindenkit meghódított, állandóan érintkezett és együtt volt a munkásokkal is, sokszor velük is dolgozott, a munkások nagyon szerették és ma is szeretettel emlékeznek rá, éppen úgy, mint az összes tisztviselő is.

A gyárban akkoriban egymásközött mindenki csak Horthy Pistának hívta.

A csepeli gyárnál töltött munkahónapok után utazott ki Amerikába, ahol a Ford-gyárban dolgozott.

Horthy István megfeszített munkával érdemelte ki mérnöki diplomáját és azóta is állandóan a munka embere.

Röviddel gépészmérnöki tanulmányának elvégzése után Horthy István hosszabb külföldi tanulmányutra ment.

1929 októbertől 1930 októberig az amerikai Ford-műveknél dolgozott. A Ford-gyár detroitbournai üzemében először mint egyszerű munkás minden műhelyben végig dolgozott. Napi szigorúan lekontrollált 3 óra volt itt a munkaidő, s reggel 8 órától délután fél 5 óráig nem hagyta el a gyártelep területét. Ebben az időben teljesen annak a sokszázezer, a világ legkülönbözőbb országaiból származó egyszerű munkásnak az életét élte, akik e hatalmas gyárban dolgoztak.

A magyar államfő fia is úgy élt, mint a nagyvállalat többi, egyszerű alkalmazottja. Még a cipőjét is maga tisztította, szobáját maga tartotta rendben s legfeljebb annyiban különbözött a műhelyben dolgozó társaitól, hogy mindegyiküknél nagyobb munkát igyekezett végezni, mint munkás és mint mérnök. A Ford-gyárban is eleve elutasította azokat az előnyöket, amelyek társadalmi és vagyoni helyzetével együtt járhattak volna és csupán szorgalmára, vaskaratára épített, mert sohasem bizott a rang és a vagyon előnyeiben, hanem mindig csak a maga erejében.

Később a traktor szerelési osztályon tevékenykedett, majd végül az Experimental design division-ban (kísérleti tervezőosztály) működött. Ez az utóbbi beosztás mérnöki érdeklődését teljesen lekötötte. Ez osztály

munkaköre, a kivételre kerülő új kísérleti típusok terveinek kidolgozása, rendkívül érdekes és tanulságos munkát adott. Tekintettel arra, hogy éppen a nyelvhengeres típusát tervezték és gyártották az akkoriban legmodernebb Ford-kocsinak, a 8 órás munkaidőből többnyire 10 óra lett és sokszor bent ült munkahelyén reggel 8-tól a késő esti órákig, rövid, a helyszínen eltöltött évesi szünetekkel.

Magának az osztály személyzetének összeállítása nem volt érdektelen: a nyolc mérnök közül négyen voltak magyarok és az osztály főnöke (Farkas Jenő) szintén magyar volt. Mialatt a gyárban volt, sokszor találkozott Forddal, aki többször meg is hívta.

Az amerikai üzemek szokott nyári szünetét sem töltötte tétlenül: egy hónap alatt azután bejárta az Egyesült Államokat. Beutazta a szélső nyugatot: Salt Lake Cityt, San-Franciscot, Los-Angeleleket és New-Mexikót.

A m. kir. minisztériumnak 790—1942. M. E. számú rendelete a mezőgazdasági munka ellátásának biztosítása tárgyában

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939: II. t. c. 86, 112 és 212 §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

1. Ha az, aki egészen vagy tulnyomó részben mint gazdasági munkavállaló tartja fenn magát, az 1942. évi március hó 15. napjáig nem kötött gazdasági munkavállalóként legalább olyan időtartamu szerződést, mint az 1941. évben, köteles lakóhelye szerint illetékes községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatalnál az 1942. évi március hó 31. napjáig jelentkezni.

2. Az (1) bekezdésben említett személyt a lakóhelye szerint illetékes községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatal felhívja, hogy a hivatalnál nyil-

vántartott munkaalkalmakra vonatkozó valamely szerződési ajánlat elfogadásával munkát vállaljon. Azt a munkavállalót, aki alapes ok nélkül a felhívás ellenére sem köt szerződést, ugyancsak azt, aki a (1) bekezdésben megadott jelentkezést igazolatlanul elmulasztja, a közigazgatási hatóság a 2620/1941. M. E. számú rendelet rendelkezési szerint honvédelmi munka címén kirendeli gazdasági munkálatok kötelező végzésére.

3. Megfelelő esetben alkalmazni kell a munkafegyelem biztosítása tárgyában kiadott 4860/1941. M. E. számú rendeletnek a rendőrhatalósági őrizet alá helyezett (internáltak) katonai vezetés alatt munkára szorítása tekintetében fennálló rendelkezéseit is.

2. §.

1. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig háboru idején hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő az a gazdasági munkavállaló, aki az 1. §. (1) bekezdésében megállapított jelentkezési kötelezettségnek igazolatlanul nem tesz eleget.

2. A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak,

hatáskörébe tartozik. Az 1929. XXX. t. c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés, szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert kell tekintetni.

3. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba, végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1942. február hó 4-én

BÁRDOSSY LASZLÓ sk.
m. kir. miniszterelnök.

Bácsi Elek igazgató beszámolója az Ivánfenéki Ármentesítő és Belvizzabályozó Társulat 1941. évi működéséről

Az elmúlt év folyamán a csember kivételével ismét meghaladta a 30 éves átlagot, és pedig:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	hónap
Átlag	25	26	31	48	48	49	66	46	48	42	41	38	mm.
1942 évi	34	43	70	72	56	73	81	52	61	67	44	25	mm.

Az átlagot meghaladó esapadék magában véve nem okozott volna nagyobb bajokat, ha a talaj még az előző évről nincs olyan mértéktelenül vízzel telítve. Így azonban egyik áradás a másikat érte összesen 13 ízben, melyek közül a gyomai hid mércéjén mérve a következők voltak legnagyobbak:

január 6-án	728 cm.
február 18-án	672 cm.
március 14-én	606 cm.
április 4-én	638 cm.
április 30-án	718 cm.
május 23-én	652 cm.
június 16-án	516 cm.
szeptember 8-án	538 cm.
október 29-én	718 cm.
november 17-én	558 cm.

Ezekon kívül júliusban, augusztus és decemberben is volt kisebb árvíz.

Amint ezen összeállítás mutatja, az áradások mértéke nem annyira az árvíz magasságával, mint hosszú időtartamával vált szokatlanná, azonban védtöltéseink mindenütt jól bírták a hónapokon át tartó árvizet, szivárgás, átázás, vagy egyéb aggodalmat keltő jelenség nem

volt észlelhető.

Az árvíz hosszú időtartalma alatt szerencsére nem volt viharos időjárás, s így rongálások sem keletkeztek, de nem került sor számottevő mennyiségű árvédelmi anyag felhasználására sem.

A belvíz mentesítésénél már nem volt ilyen kedvező a helyzet, ugyanis az előző évi vízzel telített talajról a február elején elolvadt nem tulságos mennyiségű hó teljes egészében lefolyásra került s gyorsan megtöltötte a tárolásra szolgáló medreket, s mivel az állandó árvíz alatt a zsilipeket zárva kellett tartani, a belvizmentesítés csak rendkívül hosszú időtartamu és költséges szivattyúzással volt végrehajtható olyan mértékben, amint azt felszerelésünk lehetővé tette.

A tavasz és a nyár elején végzett belvizmentesítések befejezése után csak nagyon rövid szünet következett és már szeptemberben ismét szivattyúzással kellett eltávolítani a jelentkező káros vizeket.

Végeredményben az egyes szivattyúk 1941. évi üzemadatai a következők:

1. Folyáséri telep 1 gépe üzemben volt	1277 órán át,
2. Folyáséri telep 2 gépe üzemben volt	1278 órán át,
3. Peresi telep üzemben volt	1780 órán át,
4. Nádoréri szivattyú üzemben volt	1136 órán át,
5. Kecsegi szivattyú üzemben volt	476 órán át,
6. Sírati szivattyú üzemben volt	1565 órán át,
7. Németzugi szivattyú üzemben volt	235 órán át,
8. Endródi szivattyú üzemben volt	714 órán át,
9. Hidszegi szivattyú üzemben volt	604 órán át,
10. Mezőturi szivattyú üzemben volt	950 órán át,
11. Kengyeléri szivattyú üzemben volt	639 órán át,

Ezekon kívül kisegítő szivattyú működött a körösladányi Paptavánál 325, a Sebesérenél 112, a Marázérenél 40 órán át.

Az átszivattyúzott víz mennyisége meghaladja a 30 millió köbmétert. Ez olyan nagy mennyiség, hogy egyenletesen elosztva az egész társulat területén 70 mm-es vízborítást jelentene.

A hosszú időtartamu szivattyúzásnak megfelelően eltogyott 7244 mázsa szén, 224 mázsa faszén, 10.500 kg petroleum, 3900 kg nyersolaj, 2586 kg gépés hengerolaj, valamint 5220 kilowatt villamosáram.

Az árvíz elleni védekezés 1941 december 15-ig elszámolt költsége 13.211 P 71 fillér, a belvizvédelem költsége pedig 90.102 P 01 fillér volt.

Belvizvédelem címén került elszámolásra a kisegítő csatornaőrök, munkások, gépkezelők és fuvarosok munkadíja, a kölcsönvett gépek bére, a felhasznált üzemanyagok ára, valamint a csatornák hótakarítási költsége.

A belvizvédelmi költség lényegesen kevesebb volt ugyan, mint az előző évben, de még így is csaknem ötszörösen meghaladja az előirányzatot. Ezzel szemben az árvédelmi költségek jelentékeny csökkenést mutatnak, az elhaladások elmaradása és az árvédelmi anyagok aránylag csekély mértékben való felhasználása alatt.

Ámbár az árvíz és főként belvíz elleni védekezés rendkívüli módon igénybe vette a társulat személyzetét, mégis sikerült ezek mellett a belvizrendezési tervek jelentékeny részének kiépítése, amit a társulat részére folyósított államszegély tett lehetővé.

Ezen építkezések részleteire ezúttal nem térek ki, mert a közgyűlés tagjainak 1941 július 15-én megküldött jelentésem részletesen tartalmazza.

Július 15-óta tovább folyt a sirató-lóresi, póhalmi, sócözugi és zsólia-majori XLI. számú csatorna építése, továbbá egyes kisebb csatornák munkálatainak befejezése. Ugyancsak befejeztük a Hortobágy-Berettyó védtöltés múlt évről elmaradt kisebb helyreállítási munkáját.

December hó folyamán a Körösladány melletti Sebes-Körös mentén egy sürgősnek mutatkozó parthibtosítást is készítettünk. Elkészült a sócözugi szivattyú alapozása, folyamatban van a szükséges csővezetékeknek a társulat máhelyében való elkészítése, s a csőveknek helyszínen való felszerelésére is rövid időn belül sor kerül.

Az árvédelmi anyagokban és eszközökben mutatkozó hiány pótlása részben megtört, illetve anyagi lehetőségünk szerinti részben folyamatosan van.

Elvégeztük a peresi és folyáséri szivattyutelepeink gépeinek és zsilipszerkezeteinek javítását, amelynek eredményeképpen ezek üzemképes állapotban 3000 mázsa szénrel ellátva várják a belvizek megindulását.

További szénmennyiség megrendelve, remélhetőleg a szükséges időben leszállításra kerülnek.

Csatornák kitakarítására és pedig főként a csatornába beomlott föld kiemelése kb. 10.000 pengőt fordítottunk, s ezzel a csatornák vízvezetőképességét a szükséges mértékben biztosítottuk.

Az 1941 július 1-ig kitakarított csatornák részletes felsolását az 1941 július 15-i jelentésem tartalmazza, az ezóta kitakarított csatornákat 29 253 fm. hosszúságban takarítottuk ki.

Egyidejűleg elkészítettük a legszükségesebb átvezetéseket és átvezetéseket, végül néhány tiltót.

Az itt felsorolt munkák, továbbá az árvíz és belvizvédelemre való előkészület a legteljesebb mértékben igénybe vették a társulat személyzetének teljesítőképességét, úgyhogy az időközben beérkezett mintegy 160 drb. újabb kérést még megvizsgálni sem lehetett. Eltekintve attól, hogy ezen kérelmek megvalósítására fedezetünk nincs, a kért újabb csatornáknak semmi hasznát sem lehetne venni mindaddig, amíg tervbe vett szivattyúk el nem készülnek. Egyébként ezt állapította meg a társulat választmánya is 33—1941. sz. határozatával. Annak ellené, hogy nagy összegű államszegély is állott rendelkezésre, az elmúlt év rendkívüli kiadásai a társulat anyagi erejét teljesen kimerítették és így a következő évet számottevő pénztári maradvány nélkül kell megkezdeni. Az okvetlenül szükséges kiadások fedezetére egyelőre a Gyoma-Endródi Hitelszövetkezetnél fennálló függő kölcsönkeret szolgál, az árvédelmi kiadások pedig az árvédelmi tartalék alából lesznek átmenetileg fedezhetőek.

Költség és kölcsönjárulék kivetésből lényegesen több folyt be, mint az előző évben, úgyhogy a befolyt összeg kb. megfelel az évi kivetésnek, s így lehetséges, hogy az előző évi hátralék kisebb mértékben eszközzön fog.

Állami kölcsöneink kamatját ez évben sem tudtuk befizetni, mert csaknem 100.000 pengőre rugó belvizvédelmi kiadások ötszörösen meghaladták az előirányzatot.

A szivattyutelepek építésére fedezetként kért államkölcsönből egyelőre még nem kaptunk semmit, sőt az erre vonatkozó határozat sem nyert még jóvá hagyást.

Megfontolás tárgyává kellene tenni, hogy a kölcsönkamattartozásunknak megfelelő összegű forgótőke hiányában nem volna-e előszerű a M. Kir. Földművelésügyi Miniszter urtól a fennálló kamattartozásunkat a tőkéhez való csatolását kérelmezni, melynek engedélyezését az egy-egy évre eső fizetési kötelezettségünknek a jövőben pontosan elegendőnek tenni.

HARSÁNYI MÁRTA:

Örök körforgás.

Egy füzet verset kaptunk ezzel a címmel. Egyházmegyénk köztisztviselőiben és szeretetben álló esperesének leánya írta: dr. Harsányi Márta. A fiatal szerző itt született Gyomán, a református parókia egyszerű, nemes levegőjében serdült lelke azzá, aminek ezekből a versekből megismertük. Akit érdekel a sokszínű, lendülő, s mégis mélyen emberi fiatal lélek, az olvassa el ezeket a verseket. Megmelegszik az ember szíve tőle. Az élet minden jelenségére egyéni hangon felel, hol viharzó tüzrel, hol értő, csendes sóhajjal. Igéret ez a kis kötet, úgy az érzések igaz volta, mint a kifejezés szépsége tekintetében.

A mai fiatalság talán nem is olvas verseket. Harsányi Márta versben látja még a reggeli ködöt is Irigylésre méltó lány. Feltörő, tudatos ifjúság sütt felénk:

Hidról a hegyre,
onnan a felhő
egyetlen lépés az ölelésem
tavaszvirággal
hímzett kendő,
mivel egész világot beérem.

De okos, haldís ifjúság, mely érti a nagyokat is mikor apjáról írja:

Tán nem késő még, add a kezdet,
S én megcsókolom, ha áld, vagy megüt,
és nem kérdelem, melyiket mért teszi,
nem akarok én vizsgálóbíró, csak öledbebuji gyermeked lenni.

A versekhez Muraközy Gyula írt ajánlást. Mi is igyekeztünk elfogulatlanul olvasni a bemutatkozást, s ezért mondjuk, aki egy szép lélek színes mélységeiben gyönyörködni tud, szerezze meg e kis verskötet. Igaz öröme lesz. Kapható a szerzőnél, Gyulán.

Köszöntés.

Írta: Harsányi Márta.

Egy nagy ölelés vagyok: Alföld,
s a te karod felém kitárul,
Azurköpenyt von körülöttünk
a végtelenbe mélyült ég hátul.

Mint villó fecskék a napfényben,
végig siklom az ért kalászon
s a pipacsot, buzavirágot
egy óriás rendbe kaszálok.

Az érett nyár arcomba lendül,
lent a folyó nyújtózik kéken,
napbarnított illatok szállnak,
sárga szénán zizeg a léptem.

Olyan széles, elnyult a béke,
véget nem érők a határok.
Kölcöln jöttem a városból
s úgy érzem, itt a változatlan
mosolygás tenyerén köszálok.

Könyvismertetés. Isten vésője alatt. P. Jonsson Arnold élete. Írta: Kasbauer Sz., fordította: Geregye Jolán. — Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg, kiadása. 400 oldal. Ára 4.80 P, kötve 6.80 pengő.

HIREK

A Kormányzó ur bezárta az országgyűlés ülészeit és március hó 10-re hívta össze az országgyűlést.

A vármegye főispánja dr. Korossy Albert vm. aljegyzőt tb. főszolgabíróvá nevezte ki.

Előadások a szőlősgazdák részére. Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy a szőlősgazdák szakismerteinek fejlesztése érdekében az állami szőlőtelepek és az állami borpincék, valamint a Magyar Szőlősgazdák Országos Borértékesítő Szövetkezetének kezelése alatt álló állami borpincék a fontosabb szőlő, illetve borgazdasági munkák gyakorlati bemutatása céljából a f. év megfelelő időszakában, de legalább négy alkalommal 3--3 napos szemléltető előadásokat tartanak. Az említett intézmények annakidején tájékoztatják a szőlősgazdákat az előadások megtartásáról.

Hirdetmény. A gyomai járás főszolgabírája közhírré teszi, hogy a hatóságához önként beszolgáltatott fegyvereket, valamint a kihágási eljárások során elkobzott bűnjelket (fegyverek, vas és réz sulyok) 1942. évi március hó 9-én délelőtt 10 órakor hivatalos helyiségében nyilvános árverésen eladja. Az árverésre kerülő tárgyak megtekinthetők 1942. évi március hó 7-én 10--12 óra között hivatalos helyiségében. Tájékoztatásul közli, hogy az árverésre kerülő löfegyverekre csak az árverezhet, akinek érvényes fegyvervásárlási engedélye van.

A tavaszi színházi eseményekről színes cikkekben és gyönyörű képekben számol be a Délibáb legújabb száma. A legfrissebb kulisszamögötti pietykák, színes színházi riportok, beszámolók, gazdag divat-rovat, film-rovat, tökéletes képes heti rádióműsor, rejtvények, humor, remek elbeszélések és közel száz szebbnél szebb kép. Ez a Délibáb, a legnépszerűbb és legolcsóbb színházi hetilap. Ára csak 20 fillér.

India kulcsa és a világkereskedelem kapuja. Így nevezik világszerre az Afganisztánból Indiába vezető útvonal egyik szakaszát, a Kaiber-szorost. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkezdelt rovatokon kívül száz magyar és külföldi fénykép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 20 fillér.

A japánok a Csendes-óceánon elsüllyesztettek egy nagy amerikai repülőgépanyahajót.

MÉP értekezletok. Beliczey Miklós főispán, Csizmadia András, dr. Torkos Béla és dr. vitéz Zerinváry Szilárd országgyűlési képviselők, valamint dr. Biró Zoltán vármegyei központi titkár társaságában vasárnap Kondoroson, Endrőd-Szentlászlón, Hajdúvölgyben és Gerendáson nagyon látogatott MÉP értekezletet tartott. Mindentűt feltörő lelkesedéssel fogadták vármegyénk közszeretben álló főispánját és a társaságában lévő képviselőket. Endrőd-Szentlászlón dalárda köszöntötte a vendégeket Smola Erzsébet virágotnyújtott át a főispánnak, Iványi György rk. lelkész üdvözölte a vendégeket, Dinya István bevezető szavai után Hunya Ince nyitotta meg az értekezletet. A hallgatóság mindvégig nagy figyelemmel hallgatta az értékes felszólalásokat és lelkesen ünnepelték szeretett főispánunkat és képviselőket.

Magyarország kormányzó-helyettesének címképevel jelent meg a Magyar Föld legújabb száma. A magyar falu képes hetilapja a szőlő okszerű trágyázásáról, a szarvasmarhák körmének ápolásáról hó kártételéről, a baromfibelegségek megelőzéséről stb. közöl szakkikkeket. A vas megyei gazdáknak a tavaszi tenyészállatkiállításra készülődéséről és a baranyai gazdák vándorgyűléséről számol be írásban és igen szép képekben. Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakkikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

Vitéz Horthy István államtitkár katonai és sportrepülői multjáról közöl rendkívül érdekes visszaemlékezést a Magyar Szárnyak új száma. A cikk részletesen ismerteti a magyar sportrepülés emberének nemcsak a világhírű Budapest—Bombay, Bombay—Budapest nemzetközi viszonylatban is elismert teljesítményét, hanem minden részleteire kiterjedő tájékoztatást nyújt sportrepülői működéséről. Külön tiszteletben emlékezik meg vitéz Horthy István repülő katonai utjáról, felsorolva eddigi katonai pályafutásának részleteit. Ebben a számban vitéz Horthy István felhívást intéz a magyar ifjúsághoz repülésügyünk szolgálatára. A lap közli még a finn követ üzenetét a magyar repülőkhöz. A sok eredeti fényképfelvételel tarkított lap a szokásos rovatokon kívül most is bő tartalommal jelent meg. Mindentűt kapható, ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (Budapest, VII. Király utca 93 sz.) ingyen küld.

Gyülekezeti nap Gyomán

Harsányi Pál esperes, felsőházi tag, folyó évi március hó 1-én, vasárnap, gyülekezeti napot tart Gyomán a Ref. Egyházban, melynek sorrendje a következő:

1. Délelőtt fél 9 órakor ifjúsági istentisztelet a gyülekezeti teremben. Tartja dr. Kopasz Gábor egyházmegyei missziói lelkész.

2. Délelőtt fél 10 órakor templomi főistentisztelet. Igét hirdet Harsányi Pál esperes.

3. Délelőtt 11 órakor az egyházi tanácsteremben presbitereknek és a gyülekezet férfi tagjainak előadást tart: Harsányi Pál esperes.

4. Ugyancsak délelőtt 11 órakor leventék részére előadás a gyülekezeti teremben. Tartja: Nagy Sándor gyulai hitoktató lelkész.

5. Délután 3 órakor a gyülekezet nőtagjainak előadást tart: Harsányi Pál esperes neje, a gyülekezeti teremben. Bevezetőül bibliát magyaráz: Nagy Sándor gyulai hitoktató lelkész. Az összejövetelt szavaltatok és ének fejezi be.

6. Délután fél 5 órakor a leányegyesület tagjaival megbeszélés: vezeti Nagy Sándor gyulai hitoktató lelkész, és ha a kijövetelben akadályozva nem lesz: Nagy Sándorné, Harsányi Janka. Hely: Központi iskola.

7. Ugyancsak délután pont fél 5 órakor ifjúsági egyesületi összejövetel. Előadást tart: dr. Kopasz Gábor egyházmegyei beismisziói lelkész. Hely: az ifjúsági egyesület saját helyisége.

A gyülekezeti nap fent felsorolt vallási összejöveteleire Egyházunk minden tagját tisztelettel meghívja

a Református Egyház Elnöksége.

Kívánatos, hogy a különböző testületek, saját helyiségében gyülekezve, egy csoportban vonuljanak fel a templomi főistentiszteletre. Külön is felhívjuk a nőegyesület és leányegyesület tagjainak figyelmét, hogy nemcsak a templomi főistentiszteleten, de a vallásos délutánon is lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek a nők összejövetelén. Számítunk mindkét nembeli ifjúság teljes létszámú megjelenésére is. Aki csak megteheti, ne rekesse ki magát a gyülekezeti nap lelki áldásából.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Szilágyi Gyula és neje Oláh Mária leánya Katalin Anna gk., Szöllösi János és neje Czeglédi Ilona fia János ref., R. Szűcs Lajos és neje Knap Mária leánya Julianna Lidia ref., Benga Ignác és neje Biró Piroška leánya Piroška Erzsébet ref., Domokos Imre és neje Hertler Erzsébet fia Imre ág. ev., Nádudvari István és neje Sánta Ida leánya Anna Ida ref., Forgács János és neje Csató Elek fia János ref.

Házasságkötések: Borbély Sándor Patáki Mariával, Peres László Harman Elnával, Batári János Csere Teréziával.

Elhaltak: Izsó László 83 éves ref., özv. Farkas Jánosné Lakatos Róza 72 éves rk., Vizonyai Lajos 71 éves ref., Szántai Mihály 85 éves ref.

Hirdessen
lapunkban

Gyoma község Előjáróságától.
ad. 40/1942.

Vásári hirdetemény

Gyoma községben a legközelebbi országos vásár a következő napokon tartatik meg:

március 5-én, csütörtökön szarvasmarha, juh, kecske és sertés,
március 6-án, pénteken ló, szamár, öszvér,
március 7-én, szombaton kirakodó vásár.

A vásárra jövő iparosok tartoznak iparigazolványaikat magukkal hozni. Az 1939. évi IV. tc. hatálya alá tartozó zsidókereskedők az országos vásártérülettől — mint kereskedők — kivannak tiltva, a vásáron ki nem pakolhatnak, semmit sem vehetnek és semmit nem adhatnak. Az igazoltatásokra való tekintettel az 1939. évi IV. tc. hatálya alá nem tartozó zsidók tanusítványt, vagy a községi előjáróságtól nyert igazolást hozzanak magukkal.

Az állatvásárra szabályszerű marhalevéllel mindenféle állat felhajtható. — Minden sertésről külön-külön marhalevéllé állítandó ki.

Gyoma, 1942 február hó 21.

Dr. Szász Lajos sk. Kovács Gábor sk.
főjegyző. bíró.

Az első nagy tavaszi divatbemutatóról hoz részletes képes tudósítást a Színházi Magazin legújabb száma, Bobay József „Imádság” című alkalmi költeménye, Baróty Géza kritikája a „Sasfő” felújításáról, Mezey Mária a legpárisabb színésznő, riport Tökés Anna otthonából és a „Társaság” farsangzáró eseményeiről díszlik e számot, valamint Hortobágyi és Vasi rajzos humoreszkje Vaszary Piriéről és kislányáról. Kitűnő viccrovat, rejtvénymagazin, regény-folytatás és novellák szórakoztatják az olvasót, melynek melléklete a gyermekek kedvence a Kis Magazin.

Az ideiglenes községi alkalmazottak fizetésrendezése. A kormány rendezte a községi hivatali állásokra ideiglenesen kirendelt alkalmazottak illetményeit. Ezek szerint azt a községi alkalmazottat, akit az országnak 1938. évi november hó 2. napja előtt fennállott területen szervezett olyan községi olyan községi hivatali állásra rendeltek ki helyettes minőségben, amely ideiglenesen amiatt üresedett meg, hogy az állásra megválasztottat a visszacsatolt területre nevezték ki vagy választották meg. 1941 december 1-től kezdődőleg mindazok az illetmények megilletik, amelyeket élvezne, ha az állásra ott választották volna meg. A helyettesítési időt a magasabb fizetési osztályba való előlépés szempontjából is tekintetbe kell venni. Ha ideiglenes alkalmazottak előtti állásuk több jövedelmmel jár, a korábbi javadalmazásukat tartják meg.

Hirdessen

lapunkban!

Apolló Mozgó Gyoma.

Február 28

szombat

Warner Baxter amerikai bravurfilmje!

CISCO, A száguldó lovas

A legizgalmasabb vadnyugati kalandorfilm!

Ezenkívül: „A huszadik század sportja” riportfilm.

Március 1-2

vasárnap — hétfő

A világhírű Tourjasky rendezésében!

Brigitte Hornay, Willy Birgel, Petrovics Iván:

Ellenségek

A hatalmas film története a német-lengyel határon játszódik, azokban az izgalmas pillanatokban, mikor a háború kitörése már a levegőben lóg.

Páratlanul lebilincsel, idegfeszítő cselekmény!

Magyar Világhíradó.

Március 4

szerda

Tolnay Klári, Jávor Pál, Mály Gerő, Gózon Gyula:

A szerelem nem szegény

Páratlanul mulatságos, fordulatos magyar vigjáték.

UFA világhíradó.

SPORT

„SZEBB JÖVŐT!”

F. hó 24-én tartotta a Gytk tisztújító közgyűlését az Ipartestületben. Régen tartott a Gytk ilyen nagy érdeklődés mellett közgyűlést. Csáki József ügy. Szébb jövő! köszöntéssel nyitotta meg. melyet a közgyűlésen megjelentek felállva Adjon Isten-nel viszonztak.

Az egymást követő beszámolókat a közgyűlés nagy érdeklődéssel vette tudomásul. Csáki ügyvezető méltatta a csapat érdemeit, melynek eredménye az elért első helyezés. Ha a további munkánkhoz egy kis külső jóakarát és támogatást is párosul, úgy a gyomai sport újra a régi hírnevét fogja kiharcolni — ami nemcsak a Gytk-nak, hanem Gyoma község sportfejlesztésének is hasznára szolgál.

A beszámolókat követte a tisztújítás. Az újonnan megválasztott vezetőséget a közgyűlés egyhangúlag választotta meg.

Az egyesület elnöki tisztségére szülni nemakárhoz lelkesedéssel ismételtén Bácsi Elek igazgató főmérnök ur lett megválasztva Társelnökök: dr. Vincze Endre és Kocsis Gyula. Ügyvezető: Csáki József. Alelnökök: Domokos Albert és Szendrei Ferenc. Ügyész: dr. Legeza Tibor. Orvosok: dr. sarkadi Nagy Pál, dr. Bartha Gusztáv, dr. Kovács Péter, dr. Vincze Endre és dr. Sallay László. Titkár: Kiss Dániel. Intéző: Csapó Albert, helyettes intéző: Lakatos János. Háznagy: Köhler Ádám. Jegyző: Bokszányi Nándor. Főrendező: Kéri István és Kovács Benedek. Pénztáros: Baráth Elek, Izsó József. Gondnok: Czifrák János. Számvizsgálók: Vatai János, Szepesi Sándor és Czinkóczki Lajos. Ellenőrök: Kőszegi László, Nagy Imre és Balogh Lajos. Pályaellenőrök: Imre Elek és Mészáros Imre. Választmányi tagok: Kiss István, Gálos Gyula, Varga Károly, Lakatos János, Kovács Benedek, Kárpáti Ferenc, Bíró Lajos, Erdős Sándor, Dávid Vincze, Török Ferenc, Heinfaiht Márton, Imre János, Ágoston Lajos, Fekete Géza, Vatai Albert, Kohuth János, Czeglédi János, Csikós Lajos, Jakó László és Hajdu Ferenc.

A Körösvideki Kerületben már március 8-án indul a tavaszi bajnokság. Már a legtöbb csapat tréningben áll. A

Gytk-t akadályozza a pályán lévő 30-40 cm-es hóréteg. Pedig a tavaszi szezonra alaposan fel kell készülnie, mert ez a félév a feljebb jutásért és kiesés elkerüléséért folyik.

Balesetbiztosítás. A Hivatalos Lap szombati számában jelent meg a rendelet, amely 50 százalékkal felemeit az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet balesetbiztosítási szolgáltatásait. A baleseti táppénz napi 1 pengő 80 fillérre emelkedik a százszázalékos baleseti járadék pedig ezután havi 36 pengő lesz. A baleset miatt meghalt munkavállalók felesége 1200 pengő segélyben részesül s ugyanilyen arányban emelkedik az ehhez csatlakozó és a gyermekek száma szerint igazodó pótlék is. Az első két gyermek után 150—150 pengő, a további gyermekek után pedig a jövőben egyenként 300 pengő jár. A szolgáltatások e tekintélyes emelése természetesen maga után vonja a balesetbiztosítás díjainak rendezését. A rendelet 1942 január 1-től kezdődőleg a gazdasági cseledek balesetbiztosítási díját az eddigi 2 pengőről 3 pengőre emeli fel.

A haladó székely munkásság négyosztályú középiskolai tanfolyam megrendezését kérte a téli hónapokban. A marosvásárhelyi tankerületi főigazgató meg is engedte. Méltányolta a munkásság óhaját, akiknek nincs idejük évekig iskolába járni, mégis meg akarják érezni boldogulásukhoz a szükséges ismereteket. A téli hónapok alatt meg is lehet az igyekvőbb munkások. A tanfolyamot a Kollegium tanári kara vállalta, sőt részt vesz néhány kitűnő nyolcadikos is, mint előadó.

ENDRÓDI MOZI

1942 március 1-2-án, vasárnap
3-5-7-9 órákor,

hétfőn egy előadás 8 órákor.

Zenés, énekes film!

BALKEZES ANGYAL

Főszereplők: Tabody Klári, Berky Lili, Jávor Pál, Mály Gerő, Vaszary Piri.

Egy csatló-botló leány, aki mindent balul fog meg, de a hozományvadászól mégis sikerül szerelmet faragni.

1942 március 5-én, csütörtökön
6—8 órákor.

Nagy kiállítású francia film!

Perzselő szerelem

Szerelmi történet.

Főszereplők: Ivonne Printemps, Pierre Fresnay, June Asztor, Andre Lefeur.

Pazar pompával elevenedik meg az orléáni herceg szerelmi kalandjai.

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és híradókkal.

Március 7-ig kell igényelniük a budapesti tenyészállatvásár csoportos látogatóinak elszállásolását. A budapesti országos tenyészállatvásárt tömegesen felkereső vidéki és szomszédos államokbeli tanulmányi csoportok elszállásolása érdekében a rendezőbizottság ezévből is érintkezésbe lépett Budapesti Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalával. Az Idegenforgalmi Hivatal készséggel vállalta a kiállítás látogatóinak pályaudvari kirendeltségei útján való fogadását és olcsó csoportos elszállásolását. Az így elhelyezett gazdacsoportok részére kedvezményes étkezési lehetőségekről is gondoskodik az Idegenforgalmi Hivatal a kiállítás tartama alatt.

A motalkóadagok csökkenése. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, mellyel újból szabályozza a közúti benzinüzemű gépjárművek hajtására szolgáló benzin és szeszkeverék (motalkó) kiszolgáltatását. A rendelet szerint ezévi február hónapra évenyenes motalkójegyeken levő szelvények ellenében csak a megjelölt motalkó mennyiségek fele szolgáltatható ki.

Publikáció

10 szócig 40 fillér, minden további szócig 4 ft.

Kiseb-nagyobb gyógyszeres feladatok kaphatók a Mész-palotában. 3-1

Kardos Gergely Körösladány, gróf Széchenyi ut 6 szám alatt 25 darab lajtázta törzskönyvelt angora nyula eladó, esetleg ketrecekkel együtt is. 2

Szerkesztésért és kiadási felj: WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Toket Sándor.

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24.

Befizetések postacsekkon:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám: 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményi adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Beszámoló a gyülekezeti napról.

Ünnepi külsőségek nélkül, de több ezer református hívő áldott, belső lelki ünnepeként ment végbe március 1-én, a gyomai református egyházközség által rendezett gyülekezeti nap. Olyan alkalom volt ez, melynek megszemenő áldásait a gyülekezet egésze magáévé tehetette, mert a hatalmas program felölelte a gyülekezet minden tagozatát: az iskolás-gyermekeket, a mindkét-nembeli ifjúságot, valamint a gyülekezet felnőtt férfiai és nő tagjait egyaránt.

A gyülekezeti nap jelentőségét nagymértékben növelte az a tény, hogy a gyülekezeti nap középpontját és felkeltő képező, délelőtti ünnepélyes istentiszteleten egyházmegyénk nagyerdemű esperese, Harsányi Pál gyulai lelkipásztor, a magyar törvényhozás felsőházának tagja hirdette az Igét.

Harsányi Pál neve elválaszthatatlanul összeforrott egyházunk és községünk nevével. Az a negyedszázados lelkipásztori szolgálat, melyet Isten nagyobb díszségére és az Anyaszentegyház növekedésére egyházközségünkben töltött el: örökre beírta Harsányi Pál nevét a gyomai reformátusság szívébe. A gyomai református gyülekezet — jelenlegi, Istentől-rendelt lelkipásztorai mellett — ma is lelkipásztorának tekintti Harsányi Pált, s igaz örömmel ragadja meg azokat a kivételesen áldott alkalmakat, amikor szeretett pásztorának Lélektől ihletett fennkölt igehirdetését hallhatja. Ezért volt kétszeresen ünnep számunkra az elmúlt vasárnap. De külön ünnep volt gyülekezetünk nőtagjai számára is, mivel egyházmegyénk nagyasználja, Harsányi Pálné ömeltósága is meglátogatta gyülekezetünket, s közvetlen megleghangu előadásával, a régi, kedves emlékek felújításával szíves tanácsok nyújtásával fűzte még szorosabbá azokat a szálakat, melyek őt a gyomai református

gyülekezet szívéhez kapcsolják.

Mire a délelőtti ünnepélyes istentiszteletre hívogató harangzás véget ért, a gyülekezet zsufolóságig megtöltötte a gyönyörű, nagy templomot. Megjelentek a hivatalok, a községi előljáróság, a helyi katonai parancsnokság, valamint a társadalmi egyesületek vezetői és tagjai, továbbá — a nagyszámu gyülekezeten kívül — a levették és a különböző iskolák növendékei.

Az egész gyülekezet szent várakozással tekintett ősz pásztorára, amikor az a Korinthusbeliekhez írt II. levél 6. részének két első verse alapján megkezdte az Ige hirdetését. A bensőséges és meleg üdvözlőszavak után — melyből mindnyájan kiérezhettük, mi gyomaiak, hogy Harsányi Pál valóban pásztorunk és atyánk nekünk, akinek mindenkor bizalommal fordulhatunk s akinek szíve mindenkor nyitva áll előttünk, gyomaiak előtt — rátért az Ige magyarázatára. Rámutatott az Istentől rendelt drága alkalmakra, s feltűnő szeretettel intette a gyülekezetet, hogy helyesen éljen ezekkel az alkalmakkal: hiába valóvá ne tegye az Istennek kegyelmét. Aki csak egy alkalmat mulaszt el, talán az életet mulasztja el, s aki elmulasztja az életet, az elmulasztja a kegyelmet és elveszíti az üdvösséget. A keresztyén embernek mindig az „itt”-re és a „most”-ra kell ügyelnie, ha megakarja nyerni az Életet.

A fenséges szárnyalású, hatalmas beszéd hosszú ideig feledhetetlen élménye lesz Gyoma reformátusságának.

Az istentisztelet szépségét és áhítatát nem kis mértékben növelte a Gyomai Református Énekkar művészi énekszáma, a „Jézus Krisztus szép fényes hajnal...” kezdetű, ősi református veretű, egynézi darab (a Debreceni Óreg Énekeskönyvből), melyet Zöld Sándor, egyház-

községünk nagy zenekulturájú orgonista-kántora alkalmazott vegyeskarra. A művészi karénekkért elismerés és köszönet illeti úgy a karnagyot, mint az énekkar buzgó tagjait.

Az istentisztelet végeztével az egyház tanácstermében találkozott az egyház vezetősége, presbitériuma és a gyülekezet férfitagozata az esperes urral. A kölcsönös üdvözlések után Harsányi Pál esperes tartott nagyhatású előadást a református férfi hivatásáról és igazi erőforrásáról.

A délutáni program súlypontja a vallásos délután volt. A gyülekezet leányai és asszonyai zsufolóságig megtöltötték a gyülekezeti termet. Nagy Sándor gyulai vallásoktató-lelkész bevezető bibliamagyarázata után Harsányi Pálné ömeltósága tartott közvetlen és megleghangu előadást. Ismertette a református nő szent hivatását és szeretettel buzdította gyülekezetünk leányait és asszonyait ennek az Istentől számukra rendelt hivatásnak a betöltésére. Majd az esperes ur foglalta össze a nap áldásait s vett bucsut a gyülekezettől.

A gyülekezet ifjúsága részére reggel, a nagy istentisztelet előtt, a gyülekezeti teremben volt ifjúsági istentisztelet, melyen megjelentek iskolánk felsőbbosztályu növendékei, valamint a polgári iskola református vallásu tanulói. Az Igét dr. Kopasz Gábor egyházmegyei

missziói lelkész hirdette. Ez az ifjúsági istentisztelet nagyszerűen kapcsolódott a megelőző „csendes-napokhoz” s mintegy kiegészítette és betöltözte a csendesnapokon elhangzott előadásokat és szarvecsereket.

A levette ifjúság részére Nagy Sándor tartott külön előadást a levette törvények és a Szentírás kapcsolatáról. Délután pedig a leányok és az ifjak részére volt külön-külön összejövetel, melyben Nagy Sándor, illetve dr. Kopasz Gábor tartottak előadást.

Látjuk, hogy a gyülekezeti nap valóban drága, Istentől-rendelt alkalom volt számunkra: gyermekeknek, ifjaknak és az élet alkonyán járóknak, minden rendű-rangu egyháztagnak egyaránt.

Köszönet Istennek érte.

Köszönet Harsányi Pál esperes urnak, valamint kedves nejeinek, akik fáradságot nem sajnálva tettek elszegit hívó és kérő szavunknak, hogy munkálkodhassanak közöttünk, a gyomai református ekklessiában.

Köszönet Nagy Sándor vallásoktató-lelkész urnak és dr. Kopasz Gábor egyházmegyei missziói lelkész urnak, akik sok buzgósággal és szeretettel hirdették közöttünk az Igét.

És köszönet a gyülekezet tagjainak, akik meghallgatták a hívó szót és oly lélekemelő módon, oly nagy számmal éltek a Kegyelem áldott alkalmával.

A m. kir. minisztériumnak 790—1942. M. E. számú rendelete a mezőgazdasági munka ellátásának biztosítása tárgyában

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939: II. t. c. 86, 112 és 212 §-aiban foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

1. Ha az, aki egészen vagy tulnyomó részben mint gazdasági munkavállaló tartja fenn

magát, az 1942. évi március hó 15. napjáig nem kötött gazdasági munkavállalóként legalább olyan időtartamu szerződést, mint az 1941. évben, köteles lakóhelye szerint illetékes községi (városi) gazdasági munkabörzvetítő hivatalnál az 1942. évi március hó 31. napjáig jelentkezni

2. Az (1) bekezdésben említett személyt a lakóhelye szerint illetékes községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatal felhívja, hogy a hivatalnál nyilvántartott munkaaljakokra vonatkozó valamely szerződési ajánlat elfogadásával munkát vállaljon. Azt a munkavállalót, aki alapos ok nélkül a felhívás ellenére sem köt szerződést, ugyszintén azt, aki a (1) bekezdésben megszabott jelentkezést igazolatlanul elmulasztja, a közigazgatási hatóság a 2620/1941. M. E. számú rendelet rendelkezései szerint honvédelmi munka címén kirendeli gazdasági munkálatok kötelező végzésére.

3. Megfelelő esetben alkalmazni kell a munkafegyelem biztosítása tárgyában kiadott 4860/1941. M. E. számú rendelkezésnek a rendőrhatalósági őrizet alá helyezettek (internáltak) katonai vezetés alatt munkára szorítása tekintetében fennálló rendelkezéseit is.

2. §.

1. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig háboru idején hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő az a gazdasági munkavállaló, aki az 1. §. (1) bekezdésében megállapított jelentkezési kötelezettségnek igazolatlanul nem tesz eleget.

2. A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, hatáskörébe tartozik. Az 1929. XXX. t.-c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert kell tekintetni.

3. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba, végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1942. február hó 4-én.

BÁRDOSSY LÁSZLÓ sk.
m. kir. miniszterelnök.

Ellenséges

rádió-híreit terjesztették, letartóztatták őket

Kinyomozta a gyulai rendőrség, hogy Bula József és Tarkó Pál gyulai lakosok hosszabb időn keresztül ellenséges rádióállomásokat hallgatták és az onnan szerzett valótlán híreket tovább terjesztették. A rendőrség ezért mindkettőjük rádióját zár alá helyezte és azonkívül remhírtérjesztés miatt bűnvádi eljárást indított ellenük.

A büntügyi osztály Bula Józsefet és Tarkó Pált előzetes letartóztatásba helyezte, majd átkísértette a kir. ügyészség fogházába.

Téli gazdasági tanfolyam záróvizsgálója

A M. Kir. Földművelésügyi Miniszter ur tennhatósága alatt álló 73. számú m. kir. téli gazdasági tanfolyam 1942. évi március hó 8-án (vasárnap) délelőtt 11 órai kezdettel, a gyomai községi mezőgazdasági népiszkola révlaposi tantermeiben tartja záróvizsgálatát. A vizsgálatok előtti a hallgatók saját felekezetük diplomájában tesztületig hálaadó istentiszteleten vesznek részt.

Utána tényképfelvételek.

A záróvizsgálat sorrendje:

1. Magyar hiszekegy. Éneklő a tanfolyam hallgatósa.
2. A tanfolyamvezető üdvözlő szavai és beszámolója a tanfolyam életéről.
3. A miniszteri vizsgabiztos megnyitja a vizsgálatot.
4. A tanfolyamhallgatók elméleti vizsgálata.
5. A tanfolyam önképző gazdakörének díszközgyűlése. a)

Elnöki megnyitó. Tartja G. Szabó József gazdaköri elnök. b) Kruchió Lajos: Az olajos magvak termesztése gyomai viszonylatban. c) Vincze Lajos: Tavasz. Szavalja Vincze Lajos tanfolyamhallgató. d) Lebetséges-egész éven át zöld takarmánnyal ellátni állatainkat? Vitatétel. Bevezeti Kúri Károly tanfolyamhallgató. e) G. Szabó József köri elnök saját költeményét szavalja: Magyar paraszt. f) Magyar népdalok. Előadja a tanfolyam énekkara Benke Lajos zenetanár vezényletével. g) Szép Ernő: Imádság. Szavalja Dobó Ilona tanfolyamhallgató. h) Elnöki zárszó.

6. A bizonyítványok kiosztása és az ezüstkalászlóérmék felütése.

7. Esetleges felszólalások.

8. Jutalomtárgyak kiosztása.

9. A miniszteri vizsgabiztos a vizsgálatot bezárja.

10. Himnusz. Éneklő a tanfolyam hallgatósa.

Száz ipari cikk legmagasabb ára

Szerle az országban e hét elején függesztették ki az ugynevezett kék plakátokat, amelyek feltüntetik száz mezőgazdasági célokat szolgáló ipari cikk legmagasabb árát. A plakátokon bizonyos vasárnapoknál nem nyomtatattak ki az árak, hanem a helyi hatóságok töltötték ki. Ezért volt szükség erre a megoldásra, mely egyrészt vasárnaponál igen különböző a szállítási költség, aminek megállapítását csak helyi vonatkozásban lehet elérni. Az alap árak természetesen az egész országban egyenlők, csak a szállítási költség filléres különbözőzetei jelentenek némi változást. Ez a rendszer mindenestre megakadályozza azt az aránytalanságot, hogy pl. a fejsze az ország egyik részén 40 százalékkal drágább legyen, mint az ország másik részén.

A készsínű plakát legmagasabb árai száz iparcikknél egyébként a következők:

Vegyes cikkek.

Világító petroleum egy liter 0.54; motalkó (kuból) egy liter 0.77, denaturált szesz üvegben (91.5 százalékos) 1 liter 1.94, gázolaj, festett mezőgazdasági száz kilogram 38.00, nehéz benzin, mezőgazdasági (730—750 fajlesúly) 100 kilogram 50.70, nehéz benzin, mezőgazdasági

(755—765 fajlesúly) 100 kilogram 38.30, káli műtrágya, 40 százalékos 100 kilogram 17.30, káli műtrágya 90 százalékos 100 kilogram 22.22, szuperfoszfát műtrágya, 17 százalékos, 100 kilogram 21.70, péti só, 17 százalékos, papírzsákban 100 kilogram 20—20, mészsálettrom műtrágya, 15.5 százalékos, papírzsákban 100 kilogram 20.50, rézgalic 1 kilogram 1.24, mosószappan 1 kilogram 2.10, pipeszappan 1 kilogram, borotvaszappan kocka 1 kilogram, ecet, 10 százalékos 1 liter 0.82, rum (40 százalékos) 1 deciliter 0.72, élesztő 1 dekagram 0.03.

Cipő-, csizma- és javítási árak.

Tipus készcipők.

Férfi zsirosbőr munkás bakancs 1 pár 34.90, fiu zsirosbőr munkás bakancs 1 pár 27.60, férfi box magasszárú cipő 1 pár 38.—, férfi box félcipő 35.70, fiu fűzős magasszárú, fekete box 31—34 sz. 27.60, fiu fűzős félcipő 35—38 sz. női magasszárú, fekete lősevrő 35—42 sz. 30.—, női félcipő, feketelősevrő 35—42 sz. 28.60, leány fűzős, fekete lősevrő 31—34 sz. 1 pár 25.20, leány fűzős fekete lősevrő 35—38 sz. 1 pár 30 pengő. Gyermekek fűzős feketelősevrő 25—26 sz. 1 pár 17.50, gyermek fűzős

feketelősevrő 27—30 sz. pár 19.40 pengő.

Gardarsizma és javításai.

Férfi zsiros csizma, béleletlen szárral 39—47 sz. 1 pár 53.70, női zsiros csizma béleletlen szárral 35—42 sz. 1 pár 44.90, fiu- és leánycsizma béleletlen szárral 36—39 sz. 1 pár 43.—, gyermek zsiros csizma béleletlen szárral 31—35 sz. 1 pár 32.20, férfi zsiros csizma tejelés, szeges egy pár 24.—, férfi zsiros csizma tejelés, szeges rogyóval egy pár 28.80, férfi zsiros csizma cigánytejelés, szeges 1 pár 17.50, női csizma tejelés szeges 1 pár 22.—, női csizma tejelés szeges rogyóval 1 pár 26.80, női csizma cigánytejelés szeges 1 pár 15.50, csizma (talpalás és sarkalás (szeges) 1 pár 8.90, 1 pár 14 kilogram súlyú lőszerszám, farhám nélkül 350, 1 pár 16 kilogram körüli súlyú lőszerszáma, farhámval 410 pengő.

Zománcedények.

Fazék barna kereskedelmi 1 liter 1.60, fazék barna kereskedelmi 3 liter 2.70, fazék barna kereskedelmi 5 liter 3.80, serpenyő barna kereskedelmi 1 liter 1.50, serpenyő barna kereskedelmi 3 liter 2.70, serpenyő barna kereskedelmi 5 liter 3.80, tejszappan kup alaku barna kereskedelmi 1 liter 1.70, tejszappan barna kereskedelmi másfél liter 2.20, merőkanál barna kereskedelmi 7 cm 0.70, merőkanál barna kereskedelmi 8 cm 0.90, merőkanál barna kereskedelmi 9 cm 1.—, Medence barna kereskedelmi 38 cm 7.30, medence barna kereskedelmi 40 cm 8.30, medence barna kereskedelmi 42 cm 9.40, vízveder szegedi forma barna kereskedelmi 28 cm 6.20, paraszttál különleges mély barna kereskedelmi 16 cm 1.40, paraszttál különleges mély barna kereskedelmi 24 cm 2.80 P, paraszttál különleges mély kereskedelmi 28 cm 3.90 paraszttál különleges mély barna kereskedelmi 32 cm 4.70, mosdótál kerek barna kereskedelmi 36 cm 3.60, mosdótál kerek barna kereskedelmi 42 cm 5.—, tejkanna hengeralaku fogantyúval barna kereskedelmi 1 liter 3.10, tejkanna hengeralaku fogantyúval kereskedelmi 2 liter 4.20, zsirbödön egész fedővel barna kereskedelmi 10 liter 9.60, zsirbödön egész barna fedővel kereskedelmi 15 liter 13.20, zsirbödön egész fedővel barna kereskedelmi 20 liter 17.20 P, munkás fazék barna kereskedelmi 1 liter 2.30, munkásfazék kereskedelmi másfél liter 2.80 pengő.

Mit láttam Oroszországban?

Irtta: Migoné Dezső.

Ahol Sztalin katonáit várták.

(2 közlemény.)

A Tatár-hágó lejtőjén alpesti színezetű tájakon kanyarog az út. Havasi legelőkön faházak nézdegélik magukat hegyipatakok tükrében, fenyveserdők sötétjében riadt őzek inálnak át apró tisztásokon, mohos kövek tar homlokán szívárványszínű habot ver a páfrányos sziklaomlásokról zuhogó forrásvíz. Aranykoronás hegycsúcok fölött sasok keringenek s magukkal ragadják az ember tekintetét egyre magasabbra, míg szárnyra kap a lélek is és hódolni járul az Alkotó napsugárveretű felhőtrónusa elé...

Itt, ebben a templomi világban, az ezeréves magyar határtól 15 kilométernyire, Tatarow községben találkoztam a szentségtörő bolsevista uralom első nyomaival.

Jámbor nép lakott itt. A hegyekben favágók, fűrésztelepi munkások, fausztatók, a völgyekben földművelők.

Szép életük volt, amíg meg nem lepték őket az idegenek. Egyre több zsidó lepte el a községet. Minden zsidó házban pálinkát mértek. A pálinka mérgevel együtt beoltották a jámbor nép vérebe és lelkébe az elégedetlenség és a zűllés fertőző mérgeit.

Földműves családok eladósodtak. Viruló parasztlányok szégyelni kezdték a patyolatfehér háziszőttest, selyemharisnyáért buja zsidók szolgálóivá lettek. Munkásifjak a fatornyos kistemplom helyett kocsmába jártak. Mind nehezebb lett a kusza és mind könnyebb lett az idegen bujtogatók lélekrombolása.

Munkától, gondtól, családtól, adótól való megváltást, paradicsomi szovjettestvériséget prédikált a pájeszes zsidó pálinkamérő a szeszgőzös lebujokban s végül, amíg az apa az utolsó pohár denaturált spirítuszot hajította fel és vérbenforgó szemekkel, a szuette asztalt verdesve Sztalin megváltó uralmát követelte, leányai ott fetrengtek a zsidó nyaralók szállodai szobáiban, fiai titkos gyűléseken szervezték az eljövendő kommunista „szabadság”-ot, a pálinkás zsidó pedig elárvereztette az erdő, a kaszáló, a krumpliföld és a házikó után az utolsó párnát a betegre éhezett asszonyok és gyermekek feje alól.

Azután bejött a szovjet.

Megkezdődött a falusi és az erdőlakó nép felszabadítása. Hogy miként, azt elmondja Iván Rajics „elvtárs”.

— Esti szürkület volt, amikor a szovjet biztosok és a vörös katonák a községbe érkeztek. Mi kifizültük a vörös rongyokat a házakra és küldöttséggel fogadtuk a bevonuló-

kat. A vörös katonák elzavartak, vezetőik szoba sem álltak velünk. Egyenesen az egyik zsidó kocsmába mentek. Ott sok zsidó férfi és nő várt rájuk, a katonák reggelig ittak, a zsidó politikai biztosok pedig a helybéli zsidókkal tanácskoztak. Másnap rekviráltak. Mindent összedítek, ami csak mozdítható volt. Két nap múlva megkezdődtek a tömeges kivégzések. Szegény embereket, akiknél nem találtak semmi elvinnivalót, mindjárt a rekvirálás elején, saját otthonukban, a fajveszélő asszonyok és gyermekek szemeláttára lőttek agyon a részeg vörös katonák. Ez nem volt elég. A meglepett lakosság észbekapva szidni kezdte a vörös hordát és a zsidókat, akiknek semmi bántódásuk sem történt. Erre a vörösök nekifogtak tuszokat szedni.

— Száz családot hajtottak ki szuronyok között a szakadék partjára. Tessék, ott van, ami megmaradt belőlük!

Iván a szakadék fenekén fehérítő

csontokra mutat,

— Persze mind gazdag családok voltak?

— Dehogy! — fortyan fel Iván.

— Egész utcákat irtottak ki: munkásokat, földműveseket, napszamosokat, gyermekeket, teherben volt asszonyokat. Volt azok között mindenféle, csak zsidó nem volt.

— Miért?

Iván Rajics vállát vonogatja.

— Ez a terror.

— De hiszen maguk bolsevisták voltak és várták őket...

— Igen... Azt hittük... De mi helyi munkás tanácsot akartunk, szakszervezeteket, földet, nagyobb munkabérek... és azután megtudtuk, hogy a szovjetember nem akarhat semmit.

— Semmit, semmit... — ismételteti Iván remegő hangon, arcán a rémület soha többé el nem muló barzdával. — Sem gyereket, sem otthont, sem földet, sem kenyeret... A szovjetember az államé. Az állam pedig a terror.

H I R E K

A gazdák kukoricavetőmagjuk csirázóképességét ingyen vizsgálathatják meg. Az elmúlt év időjárása következtében a kukorica csirázóképességében károk állhattak elő. A gazdáknak érdeke tehát, hogy idejében meggyőződjenek saját termésük kukoricavetőmagjuk csirázóképességéről. Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a budapesti, kassai, vagy kolozsvári vetőmagvizsgáló intézetekhez beküldött kukoricavetőmagmintákat az intézetek a csirázóképesség megállapítása végett díjmentesen vizsgálják meg. Az intézetekhez küldendő kukoricamintákat „gazdaviszogat” megjelöléssel kell ellátni. Ezzel a rendelkezéssel minden gazda anyagi megterhelés nélkül meggyőződhet arról, hogy saját termésük kukoricáját — esetleg csökkent csirázóképesség mellett is — felhasználhatja-e vetőmag céljára.

Kibocsátják a textilanyagot igénylő lapokat. Mint ismeretes a közellátásügyi miniszter bejelentette, hogy a ruházatkészítés céljára hatalmas mennyiségű nyersanyagot foglalt le. A textilanyag rövidesen forgalomba kerül. A község előljárósága rövidesen igénylő lapokat fog kibocsátani. Az arra rászorulóknak kétféle árúból igényelhetnek legfeljebb három méter anyagot. Ezzel az intézkedéssel kizárják azt, hogy olyanok kapjanak vásárlási engedélyt, akik nincsenek rászorulva. Igénylő lapokért csakis a község előljárósága által annak idején kihirdetett időben lehet jelentkezni, addig semmiesetre sem.

Meghívó. A Gyomai Iparos és Kereskedő Ifjak Önképzőkörre folyó hó 8-án d. u. 3 órakor tartja évi rendes közgyűlését. Pontos megjelenést kér az Elnökség.

MAUTHNER-MAG!

Vitéz Horthy István kormányzóhelyettes katonai és sportrepüléseiről rendkívül érdekes részleteket közöl a Magyar Szárnyak repülésiügyi folyóirat legújabb száma. A 10 éves jubileumát ült cserkészrepülésről, amelynek vitéz Horthy István tényleges vezetője volt, ugyancsak eredeti felvételekkel tarkított beszámolót közöl. A műszaki cikkeken kívül nagyon sok szórakoztató cikket is közöl, s Támadás a repülőgépen címmel új regényt is hoz. A szokásos rovatokon kívül cikket irtak még: Bisits Tibor őrnagy. Udvary Jenő százados, Raczko Lajos, vitéz Hefty Frigyes, László István, Nagy Ernő, Sebesi László. Ugyancsak most jelent meg a magyar fiúk repülő lapja az „Ifjú Repülő” új száma is. A lap vitéz Horthy István kormányzóhelyettes díák éveivel foglalkozik. Figyelmet érdemelnek a lap modellezéssel foglalkozó cikkei, beszámolói, valamint elbeszélései és regényei. Ezen kívül teljes tervrajzot is találunk az új számban. Mindkét repülő lap Jánosy István szerkesztésében jelenik meg. Mindenütt kapható. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, VII. Király utca 93 sz. II. 21.) kívánatra ingyen küld.

MAUTHNER-MAG!

Találkozás...

Szép száll legény volt Fekete Péter,
Meseze határban nem került párja;
Erős volt, mint kit nap, vihar érlel;
A Tisza partján legnagyobb nyárfa!
Derék katona vált is belőle.
Szoborként maradt a század élén,
Csak a hadnagy ur állott előtte.
Rá igazodott száz kemény legény...

Barátom volt, jó, igazi barát,
Érzésünk tisztább, mint a szerelem.
Osztozánk rajta, mit az élet ad:
Utolsó száraz falat kenyerem.
Egyszer Nógrádban, egy sötét éjjel
Bele esett a sebes lópolyba,
Én mentettem ki nagy szerencsével:
— Köszönöm bajtárs - szólt mesolyogva.

Nem félt semmitől. Most, hogy a nyáron
Ágyuk dörögtek fent a Vereckén,
Sirt, könyörgött a kihallgatáson:
Bílicset érez két erős kezén!...
Helyezzék át őt harcos csapatához:
Sokkal tartozik az oroszoknak
— Az Édesapám ott kint porladoz
Valahol messze Lent Lemberg alatt! —
Elment... Szívemről mintha egy darab
Vált volna le, úgy sajgott utána;
Később a bánat-háza rám szakadt.
Mégdicsőült hős lett Ukrajnába!...
Azóta már én is erre járok.
Találkoztam már, beszélttem Vele...
Riadót fújtak! A partizánok
Támadtak ránk egy viharos este!

Égett a falu, pokol szakadt rám,
Piros virágok nyíltak a hóban...
Góppuskámmal, mint magvető Apám —
Isten nevében a halált szórtam!
Tudtuk, az Isten közel van hozzánk,
Állásunk ott volt a templom mellett,
Fedezékül a siroknak hantját
Használtuk fel és a kereszteteket.

Egyszer csak láttam, hogy előttem
Villan a kereszt, reszege robban,
Hull rám a hó, sár, gyilkos felhőben
Ledől a kereszt!... Éjlett!... Lerogytam!...
Eljött a reggel, Lassan hull a hó.
Mellettem egyik bajtársam térdel...
Oda a kereszt, sok-sok kis, apró
Darab... rajt' egy név: Fekete Péter!

Derék legény volt Fekete Péter,
Meseze határban nem került párja.
Meghalt... Megvédett sirkeresztjével.
Meg van fizetve a tartozása!...
Valamikor az öreg Nógrádban
Mesolyogva szólt: Bajtárs, köszönöm!...
Még én szívemnek nagy földalmában
Sírját zokogva, némán öntözöm!

Tábori posta 34/18. 1942 január 31-én.

KRUCHIÓ ENDRE szkv.

MAUTHNER-MAG!

Hirdetmény. A gyomai járás főszolgabírája közhírré teszi, hogy a hatóságához önként beszolgáltatott fegyvereket, valamint a kihágási eljárások során elkobzott bűnjelket (fegyverek, vas és réz sulyok) 1942 évi március hó 9-én délelőtt 10 órakor hivatalos helyiségében nyilvános árverésen eladja. Az árverésre kerülő tárgyak megtekinthetőek 1942. évi március hó 7-én 10—12 óra között hivatalos helyiségében. Tájékoztatásul közli, hogy az árverésre kerülő lőfegyverekre csak az árverezhet, akinek érvényes fegyvervásárlási engedélye van.

Hirdessen
lapunkban

A KLEIN-VENDÉGLŐ
volt vendégszobái
március hó 15-től, olesó bérért
hónapos szobáknak
kiadóik.

A VENDÉGLŐ KONYHÁJA
változatos és izletes
ebédet
továbbra is házhoz szállít.
Szíves pártfogást kér
KLEIN LÁSZLÓ
vendéglős.

Telefonszám: 30.

Herczegh Ferenc látogatása
Karády Katalinnál a Hunnia film-
gyárban és az első tavaszi nagy
német divatbemutatóról szóló ké-
pes tudósítás a Színházi Magazin
új számának slágerei. Melynek
melléklete a gyermekek kedvence
a Kis Magazin.

A tavaszi színházi esemé-
nyekről színes cikkekben és
gyönyörű képekben számol be
a Délbáb legújabb száma. A leg-
frissebb kulisszaböngézői pletykák,
színes színházi riportok, beszám-
olók, gazdag divat-rovát, film-
rovát, tökéletes képes heti rádió-
műsor, rejtvények, humor, remek
elbeszélések és közel száz szebb-
nél szebb kép. Ez a Délbáb, a
legnépszerűbb és legolcsóbb szin-
házi hetilap. Ára csak 20 fillér.

**India kulcsa és a világkeres-
kedelem kapuja.** Így nevezik
világszerte az Afganisztánból In-
diába vezető utvonat egyik szakas-
zát, a Kaiber-szorost. A legjobb
magyar írók novelláin, a szórakoz-
tató és ismeret-terjesztő cikkek
dus során és a közkedvelt rovato-
kon kívül száz magyar és külföldi
fénykép található a népszerű képes-
lapban. Tolnai Világlapja egy
száma csak 20 fillér.

**Előadások a szőlősgazdák
részére.** Bánffy Dániel báró föld-
művelésügyi miniszter elrendelte,
hogy a szőlősgazdák szakismere-
teinek fejlesztése érdekében az
állami szőlőtelepek és az állami
börpincék, valamint a Magyar
Szőlősgazdák Országos Borértéke-
sítő Szövetkezetének kezelése alatt
állami börpincék a fontosabb
szőlő, illetve borszőlő gazdasági mun-
latok gyakorlati bemutatása céljából
a f. év megfelelő időszakai-
ban, de legalább négy alkalommal
3--3 napos szemléltető előadások
kat tartsanak. Az említett intézmé-
nyek annakidején tájékoztatják a
szőlősgazdákat az előadások meg-
tartásáról.

Könyvismertetés. „Isten vésője
alatt”. P. Jonsson Arnold élete.
Írta: Kasbauer Sz., fordította: Ge-
rely Jolán. — Szent Imre Missziós
Szeminárium, Kőszeg, kiadása.
400 oldal. Ára 4.80 P, kötve 6.80
pengő.

Apolló Mozgó Gyoma.

Március 7

szombat

A francia filmgyártás remeke:

Páris vadonában

Szivhezszóló párisi történet. A jóság, a megbocsátás hősköteménye.
Főszereplők: Francois Rozet, Georges Rollin. Fox hirodó.

Március 8-9-10

vasárnap-hétfő-kedd

Az országszerte példátlanul álló magyar filmsiker!
Simor Erzs, Bilicsi Tivadar, Kiss Manyi, Csontos, Latabár, Vaszary Piri:

Csákó és kalap

Minden eddigit felülmuló, ötletességben, szellemességben egyedülálló,
kirobbanó sikerű katonai vigjáték.

Magyar Világhiradó.

Március 11

szerda

Amerikai ujdonság! Carole Lombard, James Stewart:

Egymásért

Regényes, kalandos szerelmi történet.

UFA világhiradó.

Gyoma község ingatlanforgalma

Herczeg János és neje Csapó Margit
vettek 1 hold 1343 n-ől tanyai szántót
Arany Jánosné Csapó Teréziától 1000
pengőért.

Binges Vincéné Rácz Margit vett 2
hold 782 n-ől nagyállási ingatlan fele-
részét Binges József és neje Szakállas
Viktorától 1000 pengőért.

Binges József és neje Szakállas Vik-
tória ajándékba adja leányának Binges
Juliánának 2 hold 782 n-ől nagyállási
szántó felerészét 1000 pengő értékben.

Pikó Béla és neje Kiss Rózsa gyomai
lakosok ajándékba adják fiuknak — Pikó
Bélának — beltelkes lakóházukat 12.000
pengő értékben

Sebők Benedek és Rácz Erzsébet vet-
tek egy beltelkes lakóházat Balogh Gé-
zától 5000 pengőért.

Bokán István és neje Varga Erzsébet
vettek egy németzugi lakóházat T Kiss
Rózától 850 pengőért.

kk. Garai Erzsébet javára 1579 n-ől
zsofiamaajori szántót Bartik Andrásné,
Pataki Lajosné és társai gyomai lako-
soktól 903 pengőért.

Mészáros Lajos vett 2 hold 206 n-ől
nagyállási szántót Dávid Imréné Mészá-
ros Jolán és társaitól 1220 pengőért.

Dutkan István nős Püski Rózával vett
lakóház, tehénjárás és sertésjárás része-
ket B. Izsó Jánosától 770 pengőért.

Putnoki Antal nős Papp Terézszel vett
egy tehénjárás és sertésjárás 300 pen-
gőért Bogár László és társától.

Friedrich Márton és neje vettek pusári
szántót Dutkon Istvántól 1500 pengőért.

Csapó Gyula vettek egy beltelkes
lakóházat id. Csapó Imre és nejétől 2000
pengőért.

Veres Ferenc nős Tandi Eszterrel vett
egy beltelkes lakóházat Gombás Antal
és nejétől 3800 pengőért.

Polányi István és neje vettek egy hold
1102 n-ől pusári szántót Kató Gergelyné
Kovács Rózától 2900 pengőért.

Hirdessen

lapunkban!

Az első nagy tavaszi divat-
bemutatóról hoz részletes képes
tudósítást a Színházi Magazin leg-
újabb száma, Bobay József
„Imádság” című alkalmi költemé-
nye, Baróty Géza kritikája a
„Sasfiók” felújításáról, Mezey Má-
ria a legpárisibb színésznő, riport
Tökés Anna otthonából és a „Tár-
saság” farsangzáró eseményeiről
díszlik e számot, valamint Hor-
tobágyi és Vasi rajos humoreszkje
Vaszary Piritől és kislányáról.
Könnyű viccerovat, rejtvénymagazin,
regény-folytatás és novellák szórakoztatják az olvasót, melynek
melléklete a gyermekek kedvence
a Kis Magazin.

Balesetbiztosítás. A Hivatalos
Lap szombati számában jelent
meg a rendelet, amely 50 száza-
lékkal felemeli az Országos Mező-
gazdasági Biztosító Intézet baleset-
biztosítási szolgáltatásait. A bul-
eseit láppéznapi 1 pengő 80
fillérré emelkedik a százszázalékos
baleseti járadék pedig emután havi
36 pengő lesz. A baleset miatt
meghalt munkavállalók felesége
1200 pengő segélyben részesül s
ugyanilyen arányban emelkedik az
ehhez csatlakozó és a gyermekek
száma szerint igazodó pótlék is.
Az első két gyermek után 150—
150 pengő, a további gyermekek
után pedig a jövőben egyenként
300 pengő jár. A szolgáltatások
e tekintélyes emelése természetesen
maga után vonja a baleset-
biztosítás díjainak rendezését. A
rendelet 1942 január 1-től kezdő-
dően a gazdasági családok bal-
esetbiztosítási díját az eddigi 2
pengőről 3 pengőre emeli fel.

A haladó székely munkásság
négyosztályú középiskolai tanfo-
lyam megrendezését kerte a téli
hónapokban.

ENDRÓDI MOZI

1942 március 8-9-én, vasárnap
8-5-7-9 órakor,
hétfőn 6—8 órakor.

A magyar filmgyártás
büszkesége!

Háry János

Főszereplők: Páger Antal, Dajka Margit,
Bárczy Kató, Juhász József,
Pethes Sándor stb.

A vén obsitos hőstettei, szerelmei mesés
kalandjai, kacagtató jelenetekkel.
Sok szép zene és gyönyörű kiállítás!

1942 március 12-én, csütörtökön
6—8 órakor.

Nagy sivatagi film!

A fehér sejk

Főszereplők: Ramon Novarró, Lola Lane.
Exotikus témájú izgalmas film, a világ
legnagyobb színészeivel.

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és hirodókkal.

**Magyarország kormányzó-
helyettesének címképevel** jelent
meg a Magyar Föld legújabb száma.
A magyar falu képes hetilapja a
szőlő okszerű trágyázásáról, a
szarvasmarhák körmének ápolásá-
ról hó kártételéről, a baromfibe-
tegek megelőzéséről stb. közöl
szakcikkeket. A vas megyei gaz-
dáknak a tavaszi tenyészállatkiállítá-
sra készülődéséről és a baranyai
gazdák vándorgyűléséről számol
be írásban és igen szép képben.
Elbeszéléseket, verseit, kiszga-
zák szakcikkeit, piaci és vásári
árakat és rendeleteket találunk
benne. Műveltség számot küld a
Magyar Föld kiadóhivatala, Buda-
pest, VII., Erzsébet-körút 7.

**A motalkóadagok csökken-
tése.** A kereskedelem- és közle-
kedésügyi miniszter rendeletet
adott ki, mellyel újból szabályozza
a közúti benzintüzemű gépjáró-
művek hajtására szolgáló benzín
és szeszkeverék (motalkó) kiszol-
gáltatását.

Publikáció

10 szócig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Kisebbs-nagyobb gyógyszeres fa-
ladák kaphatók a Mácz-patikában. 3-2

Király Sándor cigész egy tanulót
felvesz. Lakik Hősök-Emlék útja 54
szám. 3-1

Eladók sürgősen elutazás miatt,
asztalok, székek, stélázatok, fehér üvegek,
savanyúságok zeákok stb. Révnapos,
Kölcsey utca 4. 1-1

Kardos Gergely Köröladány, gróf
Széchenyi ut 6 szám alatt 25 darab
fajlizata törzskönyvelt angora nyula
eladó, esetleg ketrecekkel együtt is. 3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esz-
tendejében a Hungaria könyvnyomdában
Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor,

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Elfizetések postacsékkon:

„Hungaria-nyomda Gyoma” csekkszám: 18.280.

Lapdírtá csekkdírtólk este 6 óra.

Felolós szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és Hirdetvénytároló

„HUNGARIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 52.

Hirdetések díjazásai:

Egyházas (55 mm széles) 1 cm magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Vállvetve!

Nagy feladatok teljesítése csak úgy lehetséges, ha mindenki vállalva dolgozik.

Ez a legfontosabb feladata most mindenkinek, akinek megadatott, hogy a mostani világháboruban mint a magyar haza polgára vállalja ki részét a kötelességteljesítésből.

A totális háború idején ez az itthoni front is kimagasló fontosságú.

Mindenkinek a helyén kell állnia és tisztán kell látnia, hogy mi miért történik. Éreznie kell mindenkinek, hogy az erőfeszítésekre és áldozatokra nem valakinek, valakiknek a kedvéért van szükség, hanem a magyar nemzet életbenmaradásáért.

Nem másokkal tesszük jót, ha megfeszített erővel teljesítjük kötelességünket és nem másoknak ajándékozunk, ha kivesszük részünket a köteles áldozatokból, hanem mindezt elsősorban, külön-külön a saját létünk érdekében és otthonunk, családjunk biztonsága érdekében kell cselekednünk.

Ezt tudnia kell minden munkásnak, gazdának, iparosnak, hivatalnoknak s az ország minden egyes polgárának kicsinytől nagyig.

Ez a meggyőződés vezette Beliczey Miklóst Békés vármegye főispánját, akit bátran nevezhetünk az ország legnépszerűbb főispánjának, amikor még évekkel ezelőtt elhatározta, hogy időközönként felvilágosító körútra indul a Magyar Élet Párt megyénkbeli képviselőivel és tanyákon, falvakban, városokban, a vármegye egész népével szemtől-szembe beszél meg a mai élet összes kérdéseit.

Bizonyos, hogy az egész országban követésre találna ez a példa, ha mindenütt, az ország különböző részein, láthatták volna, hogy milyen áldásos munka volt ez.

Beliczey Miklós főispán, ez a tiszta idealizmussal, igazi magyar testvéri jóakarattal és szinte ember feletti munkakész-

séggel megáldott magyar vezetőférfi a szívét tette a tenyerére és osztotta azt a vármegye népe között s milyen ünnepi volt mindenütt a szeretetnek és a ragaszkodásnak a kitörése; a kölcsönös megértésben való magyar testvéri találkozás!

Hogy megnyiták a lelkek mindenütt a hasonlóképpen táradhatatlan országgyűlési képviselők és vezetőférfiak tárgyilagos, igazságos és együttérzés sugárzó beszédei számára! Milyen őszinte bizalom és megértés fogadta mindenütt a ma annyira szükséges utmutatókat!

Mindezt el kellett mondani most, amikor az idej körút téli szakasza lezárult.

Nem engednék meg a körút résztvevőit, hogy dicsérjük oda-

adó fáradtságukat, amellyel a legzimankósabb téli időkben, akadályokat nem ismerve végezték a felvilágosítás sziveket összeragasztó munkáját. Szükségtelen is, mert a legszebb dicséret mindenütt ott takadt a jól végzett munka nyomán.

Nincs szebb ragyogás, mint az egyetértés felcsillanása a magyar szemekben.

Beliczey Miklós főispán és hűséges utitársai ezt a fényt gyújtották fel mindenütt, amerre jártak s utjuk nyomán most ez a fény sugárzik városi, falusi házak és tanyák ablakaiból a háború nehéz felhőivel beárnyékolta magyar életuttra, amely minden nehézségen keresztül is a magyar igazság teljes feltámasztásához és a várvavárt boldog magyar jövőhöz vezet!

Kállay Miklós, az új miniszterelnök letette az esküt a Kormányzó ur kezébe

Bárdossy László dr. miniszterelnök és külügyminiszter megrendült egészségi állapotára való tekintettel felajánlotta lemondását a Kormányzó urnak. A Kormányzó ur a lemondási eljegadta. Az alkotmányos rendnek megfelelően ugyanakkor a kormány többi tagjai is lemondtak.

A Kormányzó ur Kállay Miklós m. kir. titkos tanácsost biztatta meg a kormány megalakításával. Kállay Miklós a kormány megalakítására vonatkozó tárgyalásait befejezte és előterjesztését megtette a Kormányzó ur Ófőméltóságának. A kormány többi tagjai változatlanul helyükön maradnak, az új kormányban tehát csak annyi a változás, hogy a megrendült egészségi állapota miatt lemondott dr. Bárdossy László helyett Kállay Miklós a miniszterelnök, aki a Kormányzó ur Ófőméltóságától megbízást kapott a kül-

ügyminiszteri teendők ideiglenes ellátására is.

A kormány tagjai ezek szerint a következők:

Miniszterelnök: Kállay Miklós.

A külügyek ideiglenes vezetője: Kállay Miklós.

Honvédelmi miniszter: vitéz Bartha Károly.

Belügyminiszter: Keresztes-Fischer Ferenc.

Pénzügyminiszter: Reményi Schneller Lajos.

Vallás- és közoktatásügyi miniszter: Hóman Bálint.

Iparügyi és kereskedelemügyi miniszter: Varga József.

Földművelésügyi miniszter: báró Bánffy Dániel.

Igazságügyi miniszter: Radosay László.

Közellátási miniszter: Gyórtly Bengyel Sándor.

Kállay Miklós miniszterelnök és a kormány többi tagjai is letették az esküt a Kormányzó ur Ófőméltósága kezébe.

Hogyan biztosítják a polgári lakosság lábbeli-ellátását

A háborús helyzettel együttjáró sokféle bonyolult feladat egyik legnehezebbike a lábbeli ellátás biztosítása. Ugyanis, amióta a háború miatt megszűnt a kereskedelmi forgalom a tengerentúli államokkal, mi sem tudunk külföldről bőr-nyersanyagot behozni, ugyanakkor pedig a dolgok természeténél fogva erősen növekedett a katonai intézmények és alakulatok bőrfogyasztása s ez a szükséglet természetesen minden mást megelőz. A súlyos feladat tehát az hogy a polgári fogyasztásra rendelkezésre álló bőrmennyiséget a lehetőséghez képest igazságosan és célszerűen osszák szét. Az egész országra kiterjedő lábbeli-terméggazdálkodással annyi, olyan minőségű lábbelit és ott készítsenek, amint az a legcélszerűbb és a lakosság ellátását legjobban biztosítja. Ezt az igen bonyolult és nehéz feladatot külön anyaggazdálkodási bizottság végzi. Másrészt a lábbeli-termelés központi szerv irányítja, mégpedig a nemrégiben felállított Lábbeli-Központ.

A Lábbeli-Központ gondoskodik a szükséges anyagok előteremtéséről, elosztja azokat az iparosok között, irányítja a bőrök és egyéb anyagok gazdaságos felhasználását, meghatározza, hogy milyen mennyiségű és minőségű lábbelit lehet készíteni, megvizsgálja a különböző pórtanyagokat megállapítja, hogy az országban hol, mennyi lábbelire van szükség és az ország minden iparvállalatát, iparosát, kereskedőjét és logyasztréteget felölölő nyilvántartások alapján gondoskodik a szükösen rendelkezésre álló készletek helyes szétosztásáról és utánpótlásáról.

A Lábbeli-Központ elsősorban nem hivatalnokokból, hanem ipari és kereskedelmi szakemberekből áll, akik a legkorszerűbb üzemgazdasági módszerekkel, bürokrácia nélkül, tehát lehetőleg gyorsan intézik az

ügyeket. A Lábbeli Központ munkája azonban igen bonyolult és nagyon nehéz, hiszen hónapokig tartott, amíg az országban lévő készletekről és szükségletekről megbizható és tisztá képet lehetett nyerni. Ezenkívül minden kisiparos tudja, hogy a bőripari termékek terén milyen sokféle minőségbeli különbség van is így ezer meg ezer különféle szempontra kell tekintettel lenni, ha azt akarják, hogy az intézkedések elérjék céljukat.

A helyzet az, hogy hazánk cipőellátási helyzete nem fedti teljesen a szükségletet. Mindazonáltal a kellő beosztás és a tervszerű termelés sok nehézséggel segítheti a fogyasztót. A gyártás előre megállapított tervnek megfelelően és gyakorlatban kialakult szükséglet szerint folyik s így minden remény meg van arra, hogy a helyzet nem romlani, hanem javulni fog. Emellett messzemenően érvényesül a szociális gazdaságpolitika elgondolása is, amennyiben a kisipar igen nagy szerephez jutott az ország lábbeli ellátásában. Az 1942. évben rendelkezésre álló összes anyagmennyiségnek kétharmadrészét a kisipar dolgozza fel, amely természetesen részt vesz mind a közszállításokban, mind a tisztlábbeli készítésében.

A hosszantartó háborus helyzet új megoldást követel. Mint a közellátási miniszter a napokban már bejelentette, szükség van arra, hogy a munkásság bizonyos rétegei, különösképpen pedig a bányászok, a mezőgazdasági munkások és gvári munkásság jelentős részei, munkájuk idején tacipőt hordjanak. De szükséges az is, hogy a fiatalp lábbeli nyáron a polgári társadalom egyéb rétegeiben is fokozott mértékben elterjedjen. A Lábbeli-Központ az emberi lehetőség határain belül máris gondoskodik arról, hogy hajlékony fiatalpallal ellátott, izléses, könnyű és kellemes viseletű biztosító női szandálak álljanak nyáridőre rendelkezésre, valamint gondoskodott arról, hogy a tacipő gyártás a legszélesebb keretek között meginduljon s így mindenki hozzájusson használható, tartós lábbelihez. Igen fontos, hogy a magyar fogyasztóközönség a maga részéről is belássa ennek szükségességét és támogassa a saját érdekét szolgáló közellátási intézkedéseket.

Százesztendő a magyar eke.

Jól tudjuk, hogy az ekének mai formája nem az volt mindig. Csodálatos, hogy földmívelő ország vagyunk, mégis alig száz éve van ekénknek kissé célszerűbb alakja. Azelőtt csupán a föld porhanyításra szolgált, kezdetleges, egyszerű formájában. Ezelőtt száz évvel élt egy derék ekegyáros, Vidats István, akinek ujtásait még Jókai Mór is megemlíttette. Vidats István ekéjének az volt az

ujtása, hogy nemcsak förti, de fordítja is a földet. Vidats István 1841—42-ben alkotta meg a ma is használatos ekéformát, mely domboru csavarmenettel fordítja fel a földet. A szántás mélységét is könnyen lehet szabályozni.

Méltó, hogy megemlékezzünk erről, hiszen mindnyájunknak jobb és több kenyeret adott a néhai derék Vidats István találmánya.

A magyar ipar

jubileumot ül az idén. Nagy és nevezetes ünnepet. Most lesz száz éve, hogy Kossuth Lajos és a Védegyület többi táradhatatlan hazafia meg rendezték a Redout-ban az első magyar ipari kiállítást.

Ne gondoljuk, hogy könnyű dolog volt ez. Mert nemcsak össze kellett szedni mindazt, amit a műhely és a gyáripár termelt, amit magyar mérnök agy s a magyar munkás két keze alkotott. Tüntetően meg kellett mutatni, hogy van egyáltalán magyar ipar és lesz is, bármiként ellenzi a bécsi szándék.

Mert mi volt az akkori Monarchiának az elgondolása? Magyarország csak termeljen mezőgazdasági terményeket, nyersanyagot, minél olcsóbban, azt adja oda az esztrák-cseh iparnak, az majd feldolgozza s jó áron még juttat is a magyar fogyasztónak belőle. Magyar-

ország legyen csak nyersanyag termelő gyarmat. Egyoldalúságát majd jól ki is lehet használni.

Ilyen körülmények között ipari kiállítást rendezni Magyarországon megérthetjük, hogy tüntetés volt, ezenkívül bizonyágtétel arról, hogy ez a nép képes nemcsak a mezőgazdasági munkára, hanem a nagyobb képzettséget kívánó ipari termelésre is.

Tiszteljük meg emlékezésünkkel és hálánkkal elődeinket, akik megküzdöttek a nagy nehézségekkel akkor, hogy utat mutassanak nekünk. Nehézségek ma is vannak, lesznek is, de ez csak arra legyen jó, hogy kemény munkára sarkalja a magyar iparost. Mennél jobbat termeljen ne elégedjek meg felszínes, gyenge munkával soha.

A mostani jubileumi évben evvel róhatjuk le hálánkat s nyújthatunk példát az utánunk jövőeknek.

A m. kir. minisztériumnak 790—1942. M. E. számú rendelete a mezőgazdasági munka ellátásának biztosítása tárgyában

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939. II. t. c. 86, 112 és 212 §-aiban foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

1. Ha az, aki egészen vagy tulnyomó részben mint gazdasági munkavállaló tartja fenn magát, az 1942. évi március hó 15. napjáig nem kötött gazdasági munkavállalóként legalább olyan időtartamu szerződést, mint az 1941. évben, köteles lakóhelye szerint illetékes községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatalnál az 1942. évi március hó 31. napjáig jelentkezni.

2. Az (1) bekezdésben említett

személyt a lakóhelye szerint illetékes községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatal felhívja, hogy a hivatalnál nyilvántartott munkaalkalmakra vonatkozó valamely szerződési ajánlat elfogadásával munkát vállaljon. Azt a munkavállalót, aki alapos ok nélkül a felhívás ellenére sem köt szerződést, ugyszintén azt, aki a (1) bekezdésben megszabott jelentkezést igazolatlanul elmulasztja, a közigazgatási hatóság a 2620/1941. M. E. számú rendelet rendelkezései szerint honvédelmi munka címén kirendeli gazdasági munkálatok kötelező végzésére.

3. Megfelelő esetben alkal-

maszni kell a munkafegyvelom biztosítása tárgyában kiadott 4860/1941. M. E. számú rendelkezésnek a rendőrhatalósági őrsiet alá helyezettek (internáltak) katonai vezetés alatt munkára szorítása tekintetében tennénió rendelkezéseit is.

2. §.

1. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig, háboru idején hat hónapig terjedhető elzárással büntendő az a gazdasági munkavállaló, aki az 1. §. (1) bekezdésében megállapított jelentkezési kötelezettségnek igazolatlanul nem tesz eleget.

2. A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, hatáskörébe tartozik. Az 1929. XXX. t. c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert kell tekinteteni.

3. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba, végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1942. február hó 4-én.

BÁRDOSSY LASZLÓ ek.
m. kir. miniszterelnök.

Március 15.

Gyoma község előjárósága a f. évi március hó 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a község háza dísztermében nemzeti ünnepélyt tart, melyre lakosságot tisztelettel meghívja.

Az ünnepély műsora:

1. Magyar Hisszekegy: Éneklő a Gyomai Dalárda.

2. Vörösmarthy: Harsi dal. Szavalja: Kovács Andor levente.

3. Rácz János: Szabadság hajnalán. Szavalja: Nagy Ilona IV. polg. isk. tanuló.

4. Ünnepi beszédet mond: Egerossy László ref. s. lelkesz.

5. Kodály Zoltán: Huszt. Éneklő: a Gyomai Dalárda.

6. Tóth Kálmán: Előre. Szavalja: Lakatos Rózsi levente-leány.

7. Petőfi Sándor: Nemzeti dal. Szavalja: Furka Zsigmond IV. polg. isk. tanuló.

8. Himnusz. Éneklő: a Gyomai Dalárda.

Herczegh Ferenc látogatása Karády Katalinnál a Hunnia filmgyárban és az első tavaszi nagy német divatbemutatóról szóló képes tudósítás a Színházi Magazin új számának slágerei. Melynek melléklete a gyermekek kedvence a Kis Magazin.

Hirdessen
lapunkban

Mit láttam Oroszországban?

Írta: Migoné Deesó.

Találkozom a szovjet-földművessel.

(3 közlemény.)

Itthon, Békéscsabán gyakran lát-
tam egy torzonborszerű férfit,
amint hetiplac végeztével a szemé-
ben turkált. Dinnyehéjat, elgurult
hagymát, zöldborkát, vagy télen
káposztalevelet és cigarettavégeket
szedtegetett. Sokan ismerik úgy,
mint én, az utadról. Bolond Csavargó. Ha jó ruhát, vagy lábbelit
kap, eltűsz a legközelebbi pálinka-
mérésben. Rongyokban jár. Arca
csupa kusza szőrözlet, szeme zava-
ros és majd, hogy el nem fut a
szerecséttlen, ha megszólítja valaki.

Nálunk minden városban, min-
den községben legfeljebb egy-egy
ilyen szájalomra méltó falubolond-
ja akad. A szovjetben pedig útlag
ilyen minden földműves ember.
Ilyenek a kolchoszok „szabad”
proletárjai.

Csak rá kell nézni ezekre a
szovjetparasztokra s mindjárt látja
az ember, hogy milyen az a közös
terelmelemből fakadó jólét.

Egy alkalommal, a Bug partján
jártaiban, megszólítottam egy
kolchosz-embert. Csenevész, gu-
bancs tehénként legeltetett.

Gondoltam, ez a tehén is, akár-
mennyire marha, nem nagy híve
lehetett Sztalinnak, mert a bőrén
kívül hordta a bordáit s ránézvást
ítélve egyszer sem lakhatott jól,
amióta először meglátta a szovjet-
paradicsomot.

— Bátyuska — mondtam —
kócos ez a szegény riska, de na-
gyon...

— Hátazán? — felelt a szovjet-
muzsik alattomos nézéssel, elkapva
gyorsan a koszos madzagot, amely
a tehén nyakán csüngött.

— Meg kellene vakargatni sze-
gényt mindennap, legalább kétszer.

— Hogyne! Hisz' magamat sem
győzőm eleget vakargatni reggel-
től estig!

Olyan komolyan mondta ezt,
hogy nem lehetett nevetni rajta.

Csak akkor kezdett el vihogni,
amikor távolodni látott s meg-
győződött arról, hogy nem akarom
elvenni tőle a tehenet. Akkor aztán
úgy vihogott örömben, hogy od-
vas fekele fogai is kidülledtek a
szájábanótt szőrözlet közül.

Rádéró időmben széjjel néztem a
kolchoszon.

Egyetlen jóállapotban lévő épít-
letet találtam. Magtár lehetett
amikor még a cári időkben ura-
dalmi gazdaság lehetett a kolchosz
helyén.

Hidmérleg volt az eresz alatt.
Csépléskor idejártak a városi
szovjetbiztosok, a gabonagyűjtő nép-
biztosok, divenni a termést.

(Folytatjuk)

MEGHÍVÓ.

A GYOMAI LEVENTE EGYESÜLET

1942 március 15-én este 8 órai kezdettel, a „Holler-szálló” nagytermében

HAZAFIAS ÜNNEPÉLYT

rendez, melyre közösségünk minden tagját hazafias tisztelettel meghívjuk.

MŰSOR:

1. Híszkegy.

2. Megnyitó.

3. Magyar tánc. Kéri Erzsébet, Putnoki Zeuzsanna.

4. Híszek egy istenben, v. Pölöskei János 3 felv. zenés levante-népszínműve.

5. Szavaltatok. Papp Váry Elemérné: Hitvallás e. költeményét szavalja:
Weigert Irén. — Vályi Nagy Géza: Új március e. költeményét szavalja:
Kúnez Sándor.

Az ének és tánc számokot kíséri Farkasinczki Imre és felesége zenekara.

Műsormegváltás kötelező.

RENDEZŐSÉG.

HIREK

Az Országos Mezőgazdasági
Kilátás és Tenyészálattvászár
fétáru utazási igazolványai meg-
érkeztek és már kaphatók a Wagner
Márton Fiai fiatelepén, az irodában.
Az igazolványok ára 1.30 pengő.
Az utazásra vonatkozó tudnivalók:
Oda utazásra 1942 március hó
15-ének 0 órájától március 29-
nek 12 órájáig, visszautazásra
március 21-nek 16 órájától április
4-nek 24 órájáig érvényes az iga-
zolvány. — A kedvezményes uta-
zást a fenti időtartamon belül
meg kell kezdeni, illetőleg be kell
fejezni.

Minden felnőttnek részt kell
vennie az önvédelmi kiképzés-
ben. A Budapesti Közlöny vasár-
napi száma közli a honvédelmi
miniszter rendeletét az önvédelmi
kiképzés újabb szabályozásáról. A
rendelet intézkedik a házak lég-
oltalmi őrségparancsnokainak és
parancsnokhelyetteseinek kiképzé-
séről. Önvédelmi kiképzésben kell
részesíteni minden olyan férfit és
nőt, aki 14 éves elmúlt és 70.
életévét még nem töltötte be. A
lakosság önvédelmi kiképzését
1942 májusában meg kell kezdeni
és a ház légoltalmi őrségparancs-
nokának kiképzéséhez igazodva,
december végéig be kell fejezni.
Alapkiképzésre kötelezettek után-
kiképzésben is kötelesek részt-
venni. Az utánkiképzés időtartama
évenként négy ízben egy-egy óra.

Zöldmezőmestereket képez-
nek ki. A Dunántúli Zöldmező
Szövetség Keszthelyen a Főispán,
a gazdasági érdekképviseletek kép-
viselői, az Alföldi Zöldmező Szö-
vetség elnöke jelenlétében, a gaz-
dák nagy érdeklődése mellett most
tartotta meg az első zöldmező-
mester-vizsgát. A vizsgán Tobak
Lajos miniszteri osztálytanácsos
elnökölt. A vizsgázók kiváló szak-
ismereteikről tettek tanubizonyoságot
nemcsak a zöldmezőgazdálkodás,
de a szántóföldi takarmánytermesz-
tés terén is. A vizsgázott zöldmező-
mesterek a zöldmező szövetségek-
nél nyertek beosztást, ahol a rét-
és legelőjavítási, újragyepesítési
munkák eivégzésénél van fontos
szerepük.

Életbelép az értéktőzsde re-
formja. Nagy jelentőségű ren-
deletet adott ki a kormány az
értékpapírforgalom szabályozásá-
ról. Ez a háborús gazdasági in-
tézkedés azt a célt szolgálja, hogy
elejét vegye minden káros speku-
lációnak és védelmet nyújtson a
magyar dolgozó társadalom által
megtakarított és értékpapírokba
fektetett tőkének. A rendelet —
számos külföldi államban érvény-
ben lévő intézkedéshez hasonlóan,
— különösen két fontos intézke-
dést valósít meg. Az egyik az,
hogy az egy kézben lévő nagyobb
részvény mennyiségeket, az ugyne-
vezett paketteket be kell jelenteni.
A bejelentési határidő 1942. évi
március hó 31. A bejelentést a
Pénzüntézet Központjához kell in-
tézni. Bejelentési kötelezettség alá
esik a tőzsdén lajstromozott és
árjegyzett részvények közül az a
mennyiség, amelynek névértéke a
részvénytársaság alaptőkéjének két
százalékát, vagy ha azok árfolyam-
értéke a kétszáz ezer pengőt meg-
haladja. Be kell jeienteni a tőzsdén
nem lajstromozott, vagy lajstromo-
zott, de nem árjegyzett részvénye-
ket is, ha azok névértéke meg-
haladja az alaptőke két százalékát
és a részvénytársaság alaptőkéje
több mint 500 ezer pengő. Aki a
bejelentéseket elmulasztja, nem
gyakorolhatja részvényesi jogait. A
rendelet másik leglényegesebb in-
tézkedése az, hogy a tőzsdén laj-
stromozott és árjegyzett értékpapi-
rok adásvétele a tőzsdén kívül
tilos. Végül fontos közérdeket
szolgál a kormánynak az a ren-
delkezése, hogy erős ellenőrzés alá
helyezik mindazokat, akik a tőz-
sdén értékpapírok vételére és el-
adására jogosultak.

A motalkóadagok csökken-
tése. A kereskedelem- és közle-
kedéstügyi miniszter rendeletét
adott ki, mellyel újból szabályozza
a közúti benzintüzemű gépjármű-
művek hajtására szolgáló benzin
és szeszkeverék (motalkó) kiszol-
gáltatását.

MAUTHNER-MAG MINDIG MEGBIZHATÓ!

Színházi szenzációk Buda-
pesten. Az induló tavaszi idény
minden érdekesebb színházi be-
mutatójáról érdekes, őszinte kriti-
kát, nagy fényképes riportokat talál
a Délbáb színházi hetilap legújabb
számában. A legfrissebb pletykák,
színes színházi riportok, beszá-
molók, gazdag dívat-rovat, film-
rovat, tökéletes képes heti rádió-
műsor, rejtvények, humor, remek
eibeszélések és közel száz szebb-
nél szebb kép. Ez a Délbáb, a
legnépszerűbb és legolcsóbb szin-
házi hetilap. Ára csak 20 fillér.

MAUTHNER-MAG MINDIG MEGBIZHATÓ!

Csak e hónap végére...!
„A szívgyöngyei” című költemény-
kötetemen kinyomatására, a köz-
ellátástól, csak a napokban kaptuk
meg az elengedő papírokat. Így
nyomda technikailag is hátrányt
szennvedve, csak e hónap
végére, jelentethetjük meg.
Amikor minden előfizetőmnek,
helyébe szállítottam a verses kötetet.
A kiadásig azonban, kérem nem
szándéku pirtfogóim belátó jó-
akarátát és szíves türelmét. Min-
denki megértését, bizalmát reméli
— tisztelettel — a személyesen is,
előfizetőket gyűjtött szerző Fekete
József.

MAUTHNER-MAG MINDIG MEGBIZHATÓ!

Japán hadsereg a Jáva-sziget
meghódítása után az Ausztrália
kapuit dőngeli.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Balogh János és
Hornok Regina fia Imre rk., Gyur-
icza József és neje Kéri Erzsébet
fia István rk., Aranyos Ferenc és
Sáfrí Lidia fia Lajos ref., Beinsch-
róth Márton és neje Földesi Er-
zsébet fia Márton ref., K. Szabó
Bálint és neje Kovács Erzsébet
leánya Margit ref., Dékány Sándor
és neje Bácsi Julianna leánya Ilona
ref., Sándor Árpád és neje Ördögh
Ilona leánya Ilona Aranka rk.,
Hatvani Piroska leánya Rozália ref.,
Udvari Lajos és neje Simon Re-
gina leánya Piroska ref., Varga
Gábor és neje Kurez Ilona fia
Gábor ref.

Házasságkötések: Sáfrí An-
tal és Nádudvari Eszter.

Elhaltak: Pelyva Péter 35
éves rk., Józsa Jánosné Tarnóczi
Róza 67 éves ref., Karbner Jó-
zsefné Rác Gizella 32 éves ág.
ev., Lehóczi András 82 éves ág.
ev., Széles Lajos 30 éves ref.

A KLEIN-VENDÉGLŐ
volt vendégszobái
március hó 15-től, olcsó bérért
hónapos szobáknak
kiadóik.

A VENDÉGLŐ KONYHÁJA
változatos és izletes
ebédet

továbbra is házhoz szállít.
Szíves pártfogást kér
KLEIN LÁSZLÓ
vendéglős.

Telefonszám: 30.

Vidám sorok.

A múlt század végén esett meg ez, mikor a hajók tömve voltak Amerika felé vándorló magyarokkal. Más közép-európai népek is akadtak a hajón.

— Maga ugye román? — kérdezte valaki a székelyt.

— Vaj nem, — válaszolta a székely. Csak tengeri betegségem van s azért látszom annak.

Hitelező: Vedd tudomásul, hogy utolsó eset, hogy az adósságodat kérem.

Adós: Ideje is! Már az idegeimre mentek folytonos ismétléseid

Matyás király halálra ítélt egy gonosztevőt, de rábizta, hogy milyen halálnemet választ.

— Oh, kegyelmes királyom — könyörgött a ravasz gonosztevő —, ha már megengeded, hogy a halálom nemét magam választgassam meg, engedd meg azt is, hogy végelgyengülésben halhassak meg.

Az öreg székely egy kanna tejjel a piacra igyekszik. Nemsokára talál is vevőt, akivel megalkuszik az egész kanna tejsre. A székely leemeli a fedőt, hogy kitöltse a tejet. Ekkor látja, hogy a kannában egy csepp tej sincs, hanem úgy féltg viz van benne. A vevő felhőrdül.

— Hisz ebben a kanadában csak víz van!...

— Hm — út homlokára az öreg — elfelejtettem hozzáönteni a tejet.

Repülés, magasság, sebesség. Az orvosi tudomány legújabb ága a léggyógyászat, amely a magassági-, sebességi-rekordok, valamint a zuhanó-, repülés és fordulatok kutatása kapcsán fejlődött ki. Az új tudomány ág legújabb megállapításairól érdekes cikket közöl a Tolnai Világlapja. Legjobb magyar írók novelláin, a szárazkötöt és ismeret-terjesztő cikkek dúsz során és a közkedvelt rovatokon kívül száz magyar és külföldi lényegpálalható a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 20 fillér.

Apollo Mozgó Gyoma.

Március 14

szombat

Két sláger egy műsorban!

Demutatjuk a higanyvérű, acélbőllő Richard Talmadge két izgalmas filmjét!

Rémület az alvilágban

Izgalom, tempó, küzdelem, győzelem, igazság és szerelam filmje:

A vasökiú kormányos

Üldözés szárazon és vizen a tenger kalózaival. A gyorsaság, leleményesség és hősiesség filmje. Fox híradó.

Március 15-16

vasárnap-hétfő

Simor Erzs, Szilassy László, Turay Ida, Perényi László, Vizváry Marietta, Rajnay Gábor, Hajmássy Miklós, Somlay Arthur:

Gyurkovics fiuk

Herczegh Ferenc világhírű regénye. Ötlet, hangulat, bonyodalom, ragyogó kiállítás, gyönyörű melódiák! Magyar Világhíradó.

Március 18

szerda

Páratlan német filmkülönlegesség:

Havasi vadmadár

A felejthetetlen lírai hegyekben játszódó izgalmas, lenyűgöző történet.

Egy különös nép élete az emberi szenvedélyek vad tombolása.

Főszereplő: Heidemary Hattheyer.

UFA világhíradó.

A gazdák kukoricavetőmagjuk csirázóképességét ingyen vizsgálathatják meg. Az elmúlt év időjárása következtében a kukorica csirázóképességében károk állhattak elő. A gazdáknak érdeke tehát, hogy idejében meggyőződjenek saját termésű kukoricavetőmagjuk csirázóképességéről. Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a budapesti, kassai, vagy kolozsvári vetőmagvizsgáló intézetekhez beküldött kukoricavetőmagmintákat az intézetek a csirázóképesség megállapítása végett díjmentesen vizsgálják meg. Az intézetekhez küldendő kukoricamintákat „gazdavizsgálat” megjelöléssel kell ellátni. Ezzel a rendelkezéssel minden gazda anyagi megterhelés nélkül meggyőződhet arról, hogy saját termésű kukoricáját — esetleg csakként csirázóképesség mellett is — felhasználhatja-e vetőmag céljára.

Küldésük a textilanyagot igénylő lapokat. Mint ismeretes a Textilipari miniszter bejelentette, hogy a ruházatkészítés céljára hatalmas mennyiségű nyersanyagot foglalt le. A textilanyag rövidesen forgalomba kerül. A község előjárósága rövidesen igénylő lapokat fog kibocsátani. Az arra rászoruló kétféle árúból igényelhetnek legfeljebb három méter anyagot. Ezzel az intézkedéssel kizárják azt, hogy olyanok kapjanak vásárlási engedélyt, akik nincsenek rászorulva. Igénylő lapokért csakis a község előjárósága által annak idején kihirdetett időben lehet jelentkezni, addig semmi esetre sem.

Hirdessen

lapunkban!

A Színházi Magazinban az új női szépségideálról nyilatkozik Szabó Lőrinc, Bókai János, Bernáth Aurél, Páizay Pál, Huziy Imre dr., Apponyi Julia grófnő. A legnépszerűbb színházi újság egyébként is bővelkedik érdekes cikkekben és képekben. A Tolnai Klárától, Szelezky Zitától, Fedák Sáriától, Lázár Máriától, Dénes Györgyötől és Pethe Sándorról készült nagy képes és rajzos tudósítások, friss kiűnő viccrovat, rejtvénymagazin, regény-folytatás és novellák szórakoztatják az olvasót, melynek melléklete a gyermekek kedvenc a Kis Magazin.

Balesetbiztosítás. A Hivatalos Lap szombati számában jelent meg a rendelet, amely 50 százalékkal felemeli az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet balesetbiztosítási szolgáltatásait. A baleseti léppézn napi 1 pengő 80 fillérré emelkedik a százszázalékos baleseti járadék pedig ezután havi 36 pengő lesz. A baleset miatt meghalt munkavállalók felesége 1200 pengő segélyben részesül s ugyanilyen arányban emelkedik az ehhez csatlakozó és a gyermekek száma szerinti igazodó pótlék is. Az első két gyermek után 150—150 pengő, a további gyermekek után pedig a jövőben egyenként 300 pengő jár. A szolgáltatások e tekintélyes emelése természetesen maga után vonja a balesetbiztosítás díjainak rendezését. A rendelet 1942 január 1-től kezdődőleg a gazdasági cselédek balesetbiztosítási díját az eddigi 2 pengőről 3 pengőre emeli fel.

A haladó székely munkásság négyosztályú középiskolai tanfolyam megrendezését kérte a téli hónapokban.

ENDRÓDI MOZI
1942 márc. 15-16-án, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn 6-8 órákor.

A magyar filmek királya!
DANKÓ PISTA

Főszereplők: Jávör Pál, Simor Erzs, Lukács Margit.

A dalköltő cigány szerelme, a cigánylány babonás áika, hegedűje utáni vándorlása Oroszországba és a gyönyörű jelenetek végig lekötik a nézőt.

Aki szepét akar látni ne mulassza el megnézni!

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és híradókkal.

Magyarország kormányzóhelyettesének címképevel jelent meg a Magyar Föld legújabb száma. A magyar falu képes hetilapja a szőlő okszerű trágyázásáról, a szarvasmarhák körmének ápolásáról, a kártételéről, a baromfibetegségek megelőzéséről stb. közöl szakkikkeket. A vas megyei gazdáknak a tavaszi tenyészállatkiállításra készülődéséről és a baranyai gazdák vándorgyűléséről számol be írásban és igen szép képpen. Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakkikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

Roosevelt nehéz időket vár és aegpróbatásokra készíti elő az USA népet. Roosevelt amerikai elnök a nemzeti agrártervezet megalkotásának évfordulóján beszédet mondott. Ebben hangsúlyozta, hogy nehéz idők következnek az USA-ra és közölte, hogy Amerika népének készen kell állnia a megpróbatásokra.

Az angol hajózási társaságok hajóállományuk 50 százalékát elvesztették.

Publikáció

10 szóig 4) fillér, minden további szó 4 f.

Kisebb-nagyobb gyógyszeres-faladák kaphatók a Mác-palikában. 3-3

Gyomán egy jóforgalmu kovászműhely haszonbérbe kiadó Berzsényi utca 6 szám alatt. 2-1

Király Sándor cipész egy tanuló felvesz. Lakik Hősök-Emlék utja 54 szám. 3-2

Eladók sürgösen elutazás miatt, asztalok, székek, stélázsok, fehér üvegek savanyúságok zsákok stb. Révlapos, Kőlcsey utca 4. 1-1

Kardos Gergely Körösladány, gróf Széchenyi ut 6 szám alatt 25 darab fajtiszta törzkönyveit angora nyula eladó, esetleg ketrecekkel együtt is. 4

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 13.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felolvas szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

A belvizkatasztrófa és közellátási kérdések foglalkoztatták a közigazgatási bizottságot

Kállay Miklós miniszterelnököt feliratban üdvözölték

Békésvármegye törvényhatósági bizottságának ülése kedden tartotta március havi rendes ülését. A főispán gyengelkedése folytán az alispán elnökölt az ülésen. Napirend előtt

dr. Torkos Béla országgyűlési képviselő a belvizek pusztításával kapcsolatban kérte az alispánt, hogy a bajok lehető elhárítása véget forduljon segítségért az árvizkormánybiztoshoz és kérte az égetően szükséges téglakiutalását.

Az alispán válaszában kijelentette, hogy a vízkérdések kivülesnek az ő hatáskörén, ezekben a kérdésekben ő csak jelentést tehet. Élénk figyelemmel kíséri az eseményeket és ahol segíteni tud, meg is teszi. A hozzá beérkező jelentésekből megállapíthatja, hogy az épületekben ezidén még nagyobb lesz a kár. Tudja, hogy a beomlással fenyegető házak alafalazásához nagy szükség van téglára, de a vármegye területén téglaki készlet nincs. Elkerülhetetlenül szükségesnek látja, hogy a téglaki kérdésben egykéz rendszerrel léptessenek életbe, a téglakiutalást feltétlenül az alispán hatáskörébe kell utalni, még pedig kizárólagosan, hogy afelől senki más ne rendelkezhessek. A mi téglánkat le kell foglalni a magunk részére.

Az alispán választát zajos helyesléssel vette tudomásul a közgyűlés.

Szerdán a közigazgatási bizottság tartotta március havi rendes ülését az alispán elnöklése alatt.

Vitéz dr. Pánczél József vm. főjegyző terjesztette elő az alispáni jelentést, mely behatóan foglalkozik a belvizveszély és a

közellátási kérdéseivel. A jelentéshez elsőnek

dr. Bertóthy Károly szólott hozzá s megállapította, hogy a belvizveszélykatasztrófális. Azok a területek, amelyek nem tartoznak társulatok keretébe, a hatóságok segítségére szorulnak, de itt az a nagy baj, hogy a hatóságok között nincs meg az egységes vezetés. A Csanádmegyével határos részen feltétlenül egységes kormányintézkedésre van szükség. A vizek három év óta szaporodnak, valahová el kell vezetni őket. Kéri a főispánt és alispánt, hogy interveniáljanak. Az összes területeket társulatokba kell tömöríteni.

Dr. Sebők Elek a bizottság nagy figyelme és fel-felhangzó helyeslése közt állapította meg, hogy a magyar társadalom szeretne és nagyrabecsülte Bárdossy László miniszterelnököt, aki mindig öntudatos politikájával olyan helyzetet biztosított, hogy a magyar társadalom nyugalma élvezhető. Távozását őszinte sajnálkozás kíséri. Az egész ország nagy megnyugvással fogadta Kállay Miklós miniszterelnöki kinevezését s a Tiszántulnak még nagyobb az öröme, mert kezdeményezte a békésszent-andrási vízmű és a tiszántuli vízmű berendezésének létesítését. Tudjuk róla, hogy kiváló magyar és a legnagyobb megnyugvással látjuk őt a kormányelnöki székben. Javasolja, intézen a bizottság üdvözlő feliratot az új miniszterelnökhöz. A javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadták.

A belvizveszélyről szólva megállapítja, hogy egységes vezetésre van szükség. A vármegye helyzetében csak állami intézkedéssel lehet eredményesen

segíteni. Kéri az alispánt, lépjen rövid úton érintkezésbe az árvizkormánybiztossal és kérje, lássa el a társulatokat megfelelő anyagi eszközökkel.

Dr. Teleszky Lajos is a belvizveszélyről beszélt. A talajvizek — mondotta — óriási méreteket öltöttek. Azt hiszi, ennek geológiai okai vannak. A természet mindenképpen biztosítani kell, ehhez igen fontos érdekek fűződnek. A házak összeomlása súlyos következményekkel jár, azért az alispán kérjen jogot a téglaki készlet biztosítására. Ő is megállapítja, hogy az állam segítségére van szükség, mert a községek nem győzik a védekezés üzemi költségét.

Vitéz Teplitzky János konkrét javaslatokat tesz: Az ártéri adót vessék ki országosan s ne csak a földadó után, mint eddig: 2. a parcellázási terveket ezután vizsgálják felül, különös tekintettel az ut- és vízviszonyokra: 3. a téglaki árát állapítsák meg úgy, hogy a gyáros megtalálja a számítását és legyen ami ambicionálja a téglagyártáshoz. 4. Állítsanak fel minden községben szappantűző üstöket, ahol felügyelet mellett feldolgozzák a háztartásokban összegyűjtött zsiradékot. Erre a célra utaljanak ki szódát. A szopós malacoknak utaljanak ki korpát addig az ideig, amíg az árokpárt kizöldül. Biztosítani kell a jövő téli sertésállományt.

A felszólalásokra az alispán válaszolt. Megnyugtatóan kijelentette, hogy a szolgabírák a vízvédelem technikai részében nem intézkednek, ez mérnöki munka. Az erre vonatkozó ren-

delkezést már kiadta. A téglaki kérdésben most is elmondta azt a meggyőződést, hogy ezt csak egykézrendszerrel lehet megoldani. Ha a felettes hatóságok is rendelkezhetnek a készlettel, már megoldható a kérdés. Ugyanez áll a közellátás egyes kérdéseire is. Az összeomló házak adják a légnagyobb problémát. Lassan úgy elszaporodnak ezek a bajok, hogy már a pénz sem segít. Csütörtökön értekezlet lesz az iparügyi miniszteriumban a magántulajdonban levő téglaki készletek és a táglagyárak üzembehelyezésének kérdésében. Az értekezletre Jánossy Gyula békéssabai polgármester utazott fel, aki a kapott utmutatások alapján a vármegye helyzetét is ismertetni fogja. Megnyugtató mindenki a kormány pontosan ismeri a vármegye helyzetét, mert minden kérdés, amelyre ma javaslatokat tesznek, részletesen kidolgozva benne van abban a javaslatban, amelyet a vármegye közeli értekezlet Makón kidolgozott és küldött meg a miniszternek. Elismeréssel állapította meg az alispán, hogy a vármegye területén sertéshizlali szerződéseket kötött kisgazdákkal s 7000 sertésre vonatkozó jóváhagyás már le is érkezett a minisztertől. Nagy köszönet jár ezeknek a kisgazdáknak, akik segítségével valamilyen nyíre biztosítani lehet a jövő évi zsiradékigényt. A közigazgatási bizottság egyhangú lelkesedéssel fogadta ezt a bejelentést.

A továbbiakban az előadók jelentését elfogadta a közigazgatási bizottság. A teljes ülés délután 1 órakor véget ért.

A Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara

csütörtökön tartotta első elnöki tanácsülését vitéz Horthy István kormányzóhelyettesé történt megválasztása óta.

Gróf Dessewffy Aurél elnök indítványára a kamara elnöki tanácsa a kamarakorület kilenc törvényhatósága gazdaközönségének nevében is táviratilag üdvözlő feliratot küldött a Kormányzóhelyettes ur önméltóságát és magas tisztségé-

ben kifejtendő munkásságára az Isten áldását kérte.

Örömmel üdvözölte a Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara — örökös tiszteletbeli elnökét is, nagykallói Kállay Miklóst, — Magyarország miniszterelnökévé történt kinevezése alkalmából a Tiszántul gazdatársadalmának nevében is.

Dédapám kalandja.

A gyomai tanyavidék egyik legtermékenyebb része a Keselyös. A tanyákon, különösen ilyenkor télen, mikor a dologidőnek vége, vidám életét él az ifjuság. Fehéren, méltóságteljesen sorakoznak a tanyák egymás után s régi szokáshoz híven ezeket a tanyákat mind úgy építik, hogy hátat fordítanak a városnak. Csupán ez az egyetlen tanya, amelyről történetünkben szó lesz, néz apró ablakszemével hazafelé, a város felé, mintha mindig várna valakit.

Valamikor egyik nagynéném, aki abban az időben még csak 3-4 éves csöpség lehetett, keservesen sirva üldögélt a tanya előtt. Mikor megkérdezték tőle, miért sir, hüppögve felelte:

— Ha most édesanyám a terony gombján ülne, milyen jó lenne meglátnám!

Mert idáig csak a kálvinista templom karcsu, magas tornyalátszott el a távolból.

A tanya, a hozzátartozó földekkel a város legmódosabb gazdájáé, az öreg Szilágyi Mihályé volt. Nyaranta 12 pár ökre szállította haza az „életet” a duzzadó szákokban. Jó gazda volt az öreg, de mindenütt ott is volt a szemé.

Mosf is már éjfél felé közeledett, mikor nagy hirtelen bekezeset húzott magára, csizmát rántott s a esikorgó januári télben elhatározta, kimegy, utánané, mit csinálnak a fiatalok.

Holdvilágos, fehéren csillogó téli éjszaka volt. A hosszú uttól kissé fáradtan, csendben meg is érkezett. Kutya nem ugatták, hiszen mindegyik ismerte a gazdáját s így csendben ért a tanya elé. Benézett a függönytelen ablakon, látta, hogyan mulat a fiatakság. A tambura szól: „Megdöglött a bíró lova” s a bogrács már ott gőzölgött az asztal közepén. Ki tudja, holnap melyik tanyásasszony siratja a kendermagos, vagy a kopasznyakut? Nem akarta megvárni a mulatozókat, még körülnézett az asztalokban s hogy látta, minden rendben van, hazafelé vette útját.

Az éjszaka már jól előrehaladt, a hold is éppen lebukni készült a esendes vidék felett, mikor elhagyta a Keselyöst és kiért a nagy legelőre, a Fattyásra. Mint nagy felkiálltjával, úgy meredezett az út mellett egy hosszú, magas pózna, oldalába kampó vott. verve, ami arra szolgált, hogy gyümölcséréskor a csösz felmászva, körülnézzen birodalmában, nem dőzsöljék-e valahol a szőlőt? Eppen ideért. Elővette pipáját,

hogy rácsiholjon, mikor esedékozva vette észre, hogy az uton, ahogy a félhomályban kivette, egy ökröszekér jön vele szemben.

— Vajjon ki lehet, aki ilyen kora hajnalban utnak indul?

Álmélkodva és megrémülve vette észre, hogy az egyik állat a többtől külön válik és letér az utról! Egyenesen feléje tart!

— Tyűh az áldóját, ennek fele se tréfa, hiszen ezek nem ökrök, hanem farkasok! — ismerte fel hirtelen őket.

Gyorsan körülnézett, azonban más ut nem volt a menekülésre, mint a csösz fája. Erre mászott

fel nagy gyorsan, de ideje is volt, mert a farkasok nagy üvöltözéssel rohanták meg a fa tövét. Szegény öreg kétségbeesésében imádkozni kezdett, miközben görcsösen kapaszkodott a fába és soha nem énekelte oly szívből a „Te benned biztunk eleitől fogva”, mint most. Így tartott ez csaknem két óra hosszat. Végre — örökkévalóságnak tessző idő után — megérkezett az első igazi szakér, mire a csikaszek keréket oldottak. Összefagyva, félholtan szedték le szegény öregot, de ő sem kívánt többet éjszakának idején tanyát ellenőrizni.

ij. Geeser Ottó.

Hazaérkezett és átvette hivatalát Beliczey Miklós főispán

Beliczey Miklós főispán február folyamán a vármegyei Mep-képviselők élén télvilágosító körutat tett a vármegyében s ennek során 22 községet látogatott meg mindenütt részt vett a Mep választmányi ülésén s ott az ország politikai és gazdasági helyzetéről nagy beszédet mondott. Ez a fárasztó körut a hivatali munkával amugy is bőven elhalmozott főispán egészségét megtámadta s a

körut végét már lázas betegentette meg. Amikor pedig a főispán nyomban a körut után hivatalos ügyek intézésére Budapestre utazott, torokbaja, annyira súlyosbodott, hogy orvosi segítséget kellett igénybe vennie és négy napig klinikai kezelésben állott. Egészsége most már teljesen helyre állt, pénteken már visszatért a fővárosból Gyulára és szombaton átvette hivatala vezetését.

A gyomai járás főszolgabírájától.

897—1942. sz.

Hirdetmény.

Felhívom a gyomai járás közönségének figyelmét arra, hogy az ármentesítő társulati, vagy hatóságilag engedélyezett egyéb

vízlevezető csatornák rongálása, árvédelmi töltések rongálása és esetleg önkényes átvágása, szilipeknek (töltők) önkényes kinyitása vagy elzárása

és általában az illetékes hatóság és az ármentesítő társulatok vízlevezetési munkálatainak bármely módon való megzavarása szigorúan tilos.

Felhívom továbbá a figyelmet arra is, hogy az ármentesítő társulatok, illetőleg a hatóság által kirendelt gátörök, szilipörök, csatornaörök, szilipörök hatósági közegeknek tekintendők, mely minőségüknél fogva őket szolgálatuk teljesítése közben megzavarni, veszélyes fenyegetésekkel illetni vagy megtámadni szigorúan tilos.

Nyomatékosan felhívom a közönség figyelmét arra, hogy minden önkényes cselekedettől annál is inkább tartózkodjék, mert aki a fent leírt bűncselekményeket követi el, a statáris bíróság elé kerül és halállal büntődik.

Gyoma, 1942. március 14.

Dr. Sorbán Jenő sk.
főszolgabíró.

**A m. kir. miniszteriumnak
790.1942. M. E. számú rendelete
a mezőgazdasági munka ellátásának
biztosítása tárgyában**

A m. kir. miniszterium a t. c. 86, 112 és 212 §-ában foglalt felhatalmazás alapján a kö-

vetkezőket rendeli:

1. §.

1. Ha az, aki egészen vagy túlnyomó részben mint gazdasági munkavállaló tartja fenn magát, az 1942. évi március hó 15. napjáig nem kötött gazdasági munkavállalóként legalább olyan időtartamu szerződést, mint az 1941. évben, köteleo lakóhelye szerint illetékes községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatalnál az 1942. évi március hó 31. napjáig jelentkezni.

2. Az (1) bekezdésben említett személyt a lakóhelye szerint illetékes községi (városi) gazdasági munkaközvetítő hivatal felhívja, hogy a hivatalnál nyilvántartott munkaalkalmakra vonatkozó valamely szerződést ajánlat elfogadásával munkát vállaljon. Azt a munkavállalót, aki alapos ok nélkül a felhívás ellenére sem köt szerződést, ugyszintén azt, aki a (1) bekezdésben megszabott jelentkezést igazolatlanul elmulasztja, a közigazgatási hatóság a 2620/1941. M. E. számú rendelet rendelkezései szerint honvédelmi munka címén kirendeli gazdasági munkálatok kötelező végzésére.

3. Megfelelő esetben alkalmazni kell a munkafegyelem biztosítása tárgyában kiadott 4860/1941. M. E. számú rendeletnek a rendőrhatalósági őrizet alá helyezettek (internáltak) katonai vezetés alatt munkára szorítása tekintetében fennálló rendelkezéseit is.

2. §.

1. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig, háboru idején hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő az a gazdasági munkavállaló, aki az 1. §. (1) bekezdésében megállapított jelentkezési kötelezettségnek igazolatlanul nem tesz eleget.

2. A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, hatáskörébe tartozik. Az 1929: XXX. t. c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert kell tekintetni.

3. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba, végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1942. február hó 28-én

KALLAY MIKLÓS sk.
m. kir. miniszterelnök.

Hirdessen

lapunkban!

Mit láttam Oroszországban?

Irtta: Migend Dezső.

Tanulmányut a kolchoszon.

(4 közlemény.)

Eleinte elbujtak előlünk a kolchoszproletárok és reftekhelyükről lestek ránk, mint a vadak. Egyiknek-másiknak cigarettát adtunk, Erre megbátorkodtak. Camogva jöttek elő. Alig lehetett szólásra bírni őket. Ugy álltak a magyar hidmértege körül, mintha az az akasztója lett volna ott, amelyikre egyszer már fel akarták huzni őket.

Majdnem úgy is volt.

A kolchosz hidmértege volt a szovjet földmunkásság vesztőhelye. Minden évben itt veriék ugyan a szovjetparasztokat a kommunista pribékek.

Nem adtam volna sokért, ha elhozhattam volna egynéhányat ezekből a torzonborz szovjetemberekből, hogy ilthon is úgy mondják el a kommunista mezőgazdaság történetét, mint ahogy ott elmondták.

Eleinte egymás előtt is féltek beszélni mert a vörösuralom idején mindig ott settenkedtek közöttük a zsidó cseka megfizetett besugói.

Munkakerülő és munkában megrokkant, a vörös „jólétben” időnek-előtte testileg-lelkileg elnyomorodott városi proletárok az éhezés helyett szívesen választották a megélhetésnek azt a módját, hogy mint besugók elegyeledtek a nép közé és a zsidó terroristák szervezetének a kezére adták a szerencsétlen szovjetparasztokat, vagy ahogy ők nevezték: „proletár testvéreket”.

Ott voltak mindig a kolchoszokon, amikor befejeződött a cséplés és Sztalin zsidó vörös hivatalnokai megjelentek a hidmértegnél, hogy elvigyék a termést.

A földmunkás proletárok és a földjüktől megfosztott hajdani gazdák ott tolongtak olyankor valamennyien, egyrészt, mert inokszakadtáig kellett ott is segíteniük a gabona elszállításában, másrészt, mert ugnéztek az utolsó szemig elvitt gabonára, amit az ő keserves veritékük termelt, mint a megköltözött szomjas jószág az elfolyó vízre.

Ha ilyenkor valamelyik kolchoszproletár éhező gyermekeire gondolt és szisszenni mert elkeseredésében, akkor ott voltak a besugók és ott voltak a szuronyos terroristák, akik az egész kolchosz-nép szemeláttára a legszörnyűbb kínzásokkal végezték ki a békétlenkedőt.

A szovjet a gabonát a világpiacra öntötte, mégpedig áron alul, hogy a többi gabonatermesztő államot csődbe juttassa s ugyanakkor a saját földjein pusztító éhínségbe döntötte a népet.

Kezünkben levő hivatalos szovjetadatok tanuskoznak róla, hogy

egy-egy évben milliószámra pusztították éhen a zsidó bolsevizmus által „felszabadított” szovjetembereket.

Szörnyű dolog, de le kell írni, hogy mindenki tudja meg, mi ellen harcolunk.

Nem egy kolchoszon történt meg, hogy az életbenmaradottak megélték a halottembert és a szovjetanya megfőzte éhenhalti gyermekét a többinek!

Szemtanukkal beszélünk, akik átéltek ezeket a szörnyűségeket.

— Emberek, hogy juthattak ennyire? — kérdeztem az egyik kolchoszbtörtől.

— Ja nye ponyimajem — mondta vállát vonogatva, a semmibe bámuló üres tekintettel.

S ahogy bámult, abból meg kellett éreznem, hogy nem azt nem érti, hogyan szállódhattek le ilyen mélyre emberek, hanem a kérdésemet nem tudta felfogni.

— Nye ponyimajem, nem értem — hajtogatta egykedvűen. Majd elcammogott lynkastetejű sarkonyhójába a felület „szőbéről több-

... gondolkodott volna. Huszonöt év óta bizonyosan most kezdett először gondolkodni.

(Folytatjuk)

Irénke áldott emlékének

Kis hugom, most én üzenek néked,
Kinek ruhája golyótól tépett,
Messzi mezőkről, katona bátyád,
Ki nem csókolja többé kis hugát.
Engem itt százszor gyáván elkerül,
Fél a Hazáért égő szememtől,
Az a tenger but, gyászt hozó halál,

A postát mindig nehezen vártam,
Mely megjött végre, fekete gyászban
Bucszuk fölém aranyos neved.
Szívem, úgy érzem, megáll, megreped.
Néz rám a küldött szomorú fénykép:
Égi menyasszony... zokogó nácszép...
Édes Kedvesim meggyötört arca...
Rettenetes az Ur akarata!

Elmentél Édes, viruló rózsá.
Nem borulhattam a koporsódra.
Idegen földön harcolva sírok:
Magyar föld legyen örökké sírod!
De a szellő a napsugár szárnyán
Felkeres Édes, megcsókol imám:
Nyugodj IRÉNKE, pihenj esendesen,
Kedves emléked sohasem feledem.

Tábori posta 134/18. 1942. II. 20.

ENDRE BÁTAYÁD.

Édesapám! Most már mindent tudok

Édesapám! Most már mindent tudok,
Mióta láttam a Dnyepert, Bugot.
Képed szívemben dicső fényben él
Édesapám! Te jó öreg-tüzér!
Te ezt az utat már végigjártad,
Hősen harcolva a Visztulának
Pariján, Lengyel-föld sártengerében,
Édes hazánkért, ezer veszélyben.

Édesapám! Most már mindent tudok.
A szenvedésből Neked sok jutott.
Négy év a fronton sok évvel felér,
Édesapám! Te jó öreg-tüzér!
Tudom, hogy fájt a csillagok fénye,
Idegenben a búza érése.
Elbúsítottál a pacsirta dalán,
Eszedbe jutott az Édesanyám!

Édesapám! Most már mindent tudok!
A sárba, porba le-leborulok,
Megcsókolom a lábaid nyomát
És megyek bátran, keményen tovább.
Téphet a vihar, jég, hó, tüzeső.
Robbanhat gránát földet rengetve,
Győzni fogunk!.. hisz Te is így tettél.
Édesapám! Te hős öreg-tüzér.

Tábori posta 134/18.

KRUCHIÓ ENDRE szkv.

MAUTHNER-MAGGAL BIZTOS A JÓ TERMÉS!

HIREK

A Komrányzóhelyettes ur Öfőméltósága a vármegye főispánjához intézett igen meleg szavakban köszönte meg a vármegyei törvényhatósági bizottság közvéleményének, és a közvéleménynek a közönségének. Gyál-szűzása alkalmából kifejezésre juttatott jókívánásokat.

Eljegyzés. Kató Erzsébet és Pettendi Pál székesfővárosi adóhivatali tiszt jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Eljegyzés. Kupai Mariska és Gaál Endre Máv. iroda s. tiszt jegyesek.

Kitüntetés átadás. Ünnepélyes keretek között adta át dr. Sorbán Jenő a gyomai járás főszolgabírája Pétermann József ny. főjegyzőnek kitüntetését a lovagkeresztet március 19-én József napján a főszolgabírói hivatalban. Az ünnepségen megjelent Endrőd és Gyoma községek tisztviselőikara a községi bíró és főjegyzők vezetése mellett. Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró meleg szavakkal méltatta volt főjegyzőnk érdemeit s a megérdemelt kitüntetéshez a járás közönsége és a maga nevében is gratulált és kifejtette, hogy ez a kitüntetés egy hosszú életen keresztül folytatott munka eredményének a legmagasabb helyről jövő elismerése. Utána a vármegyei jegyzői Egyesület nevében Harsányi László főjegyző köszöntötte az ünnepeltet, ki meghatottan mondott köszönetet a feléje áradó szeretletért.

Előadás. Vendégek érkeznek vasárnap községünkbe dr. Biró Zoltán a Mép. vármegyei főtitkára és Migend Dezső, a Körösvidék kitűnő tollú főszerkesztője személyében, kik előadást fognak tartani a község házában. Felhívjuk a közönség figyelmét erre, jelenjünk meg az előadásra minél többen és ezzel is mutassuk meg szeretetünket irántuk.

MAUTHNER-MAGGAL BIZTOS A JÓ TERMÉS!

Anyakönyvi hírek

Születtek: Putnoki István és neje Kiss Eszter leánya Eszter ref.

Házasságkötések: Bordács Zsigmond és Szakálos Ilona, Kruchió Gyula és Nádudvari Mária.

Elhaltak: Cselei Endre 51 éves ref., Czeglédi István 8 hónapos ref.

MAUTHNER-MAGGAL BIZTOS A JÓ TERMÉS!

Ezüstkalászos-gazda avatás.
Alig egy éve jelentem ugyanezen a helyen, hogy 50 gyomai, haladni kívánó gazdát ezüstkalászos gazdává avatott a Földművelésügyi Miniszter ur. Isensegtségével ez a szám március 8-án megkésztetésre került, mert a Földművelésügyi Miniszter ur képviselőjében Ludány Béla békéscsabai mezőgazdasági szakiskolai igazgató, mint vizsgálóbiztos, ismét 55 gyomai egyént avatott ezüstkalászos gazdává. A 105 földmives eszmében egybeforrott gazda már tevékeny csoportja lehet — s kell is lennie a napokban megalakuló országos parasztszövetségnek, mely hivatva van a magyar földmives társadalmat fontos munkájának megfelelő helyre emelni. Az avatásnak méltó kerete volt a záróünnepély, mely az összetartozandóság érzetének jegyében folyt le. Érdeme ez a munkáját komolyan vevő hallgatóknak és minden megjelent érdeklődő vendégnek. Rövid jelentésem nem lenne teljes, ha itt is nem mondanék köszönetet az egész tanfolyam nevében „Gyoma-Endrődi Hírlapszövetkezet” Vezetőségének, azért a szép gesztusért, amellyel a szövételkezet igazgatója, Papp Zsigmond gazdálkodó a záróünnepélyen keresetlen szavakkal 60 pengőt ajánlott fel három hallgató megjutalmazására, vitéz Pajor Gyula tanfolyamvezető.

Minden felnőttnek részt kell vennie az önvédelmi kiképzésben. A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közölte a honvédelmi miniszter rendeletét az önvédelmi kiképzés újabb szabályozásáról. A rendelet intézkedik a házak légoltalmi őrségparancsnokainak és parancsnokhelyetteseinek kiképzéséről. Önvédelmi kiképzésben kell részesíteni minden olyan férfit és nőt, aki 14 éves elmúlt és 70. életévét még nem töltötte be. A lakosság önvédelmi kiképzését 1942 májusában meg kell kezdeni és a ház legoltalmi őrségparancsnokának kiképzésének igazodva, december végéig be kell fejezni. Alapkiképzésre kötelezettek után kiképzésben is kötelezettek részt venni. Az után kiképzés időtartama évenként négy ízben egy-egy óra.

A másfél millió ernyő országa.
A keleti Bírám hegyei között élő san-népről, az esernyő rajongóiról rendkívül érdekes, kepekkel illusztrált riportot közöl Tolnai Világlapja legújabb száma. Európa új kincse: a szójabab című érdekes riportok emelkednek ki az új lap szép gazdag anyagából. Legjobb magyar írók novelláin, a szóra-kozlato és ismeret-terjesztő cikkek dússorán és a közkedvelt rovatokon kívül száz magyar és külföldi fénykép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Apolló Mozgó Gyoma.

Március 21

szombat

Jávor Pál, Lázár Mária, Páger Antal, Vaszary Piri,
Mály Gerő, Dajbukát Ilona!

A férfi mind örült

Kittinő zenés vígjáték, tele ötlettel, rágyogó humorral,
meglepi fordulatokkal.

Március 22-23

vasárnap-hétfő

Három hónapos példátlan budapesti filmsiker!
Leslie Howard és Jugrid Bergman nagy szerelmes filmje:

INTERMEZZO

A szépaég, szerelm, színjátszás és zene legművészibb találkozása.
Egy fiatal lány első nagy szerelme. Ez a film: a legnagyobb élmény
Ezenkívül: Színes trükkfilm. Magyar Világhíradó.

Március 25

szombat

Csak egy napig!

Szelezky Zita, Timár József, Berky Lili, Rózsahegy, Gózon, Juhász József:

Rózsafabot

Egy vak leány megható története A legszebb magyar dráma.
UFA világhíradó.

SPORT

ROKKA—GYTK 3:1 (2-1)

Békéscsaba, 1. oszt. bajnoki.
Vezette: Szamosvölgyi.

Az eredeti sorsolástól eltérően vidéken tartotta első tavaszi mérkőzését a Gytk csapata. A Gytk csapatának ez volt az első mérkőzése és egyben tréningje is. A csabai csapat már több mérkőzést játszott és alkalmassá tett pályán hamarabb megkezdte edzését. A Gytk játékosokon hamar erőtt vett az első mérkőzés fáradalma s így kénytelen volt meghajolni a tréningben álló csabai együttes előtt. Ezt az előnyt a szövöggyári csapat ki is használta és biztosan nyerte a mérkőzést.

A gyomai csapat gyengébb szerepléséhez nagyban hozzájárult a kora reggeli utazás és az egész napi ott tartózkodás, és nem utolsósorban a tartalékos felállítás.

Szamosvölgyi sipjelére az alábbiak futtak ki.

Rokka: Veress, Krammer—Kojnok, Baukó—Botyánszki—Bossányi, Timár—Hídi—Kolarovszki—Csicsely—Frankó.

Gytk: Dancsó, Jakó—Czifrák, Hanycz—Csalah—Pocsai, Talán Uhrin—Óri—Győri—Kapusnyik.

Elég rossz pályán indul a játék. Alig teik el néhány perc Óri lövését kell Veressnek menteni. Majd a Rokka vezetőedést és némi fölényt harcol ki. A 10. percben Kolarovszki megszerezte a vezetést, 1-0. A 18. percben a gyomai csapat kerül a csabai tizenhatoson belül és Lapusnyik kereszt labdájára a gólvonalon fut végig. Nagyon jól ize volt. A Gytk tovább szorongatja Veress kapuját és a 25. percben Pocsai leadásából Óri remek gólt lő, 1-1. A játék elég iramos. A 42. percben Csicsely a gólszerző, 2-1-re vezet a Rokka.

Fordulás után a gyomai csapat már nem bírja a tempót és a szövöggyáriak támadnak többet. Már a 4. percben Dancsónak van alkalma bemutatkozni. Tudasát egy remek védéssel. Nagy taposót kap érte. A Gytk nagyon fáradt. A 15. percben Kolarovszki hagyja faképnél a fáradt védelmet és Dancsót is kijátszva bevágja a 3. ik gólt, 3-1. A Gytk inkább védekezésre szorítkozik.

A 26. percben Óri bombáját, csak szögletre tudja kitolni a csabai kapus. A berugás eredménytelen. Csabai fölényrel ért véget a mérkőzés.

A győztes csapat megérdemelten nyerte meg a mérkőzést, bár kis szerencsével könnyen eldöntetlen is lehetett volna. Inkább a nagyobb kondíció döntötte el a mérkőzés sorsát.

Egyénileg Veress, Botyánszki és Kolarovszki tűnt ki a Rokkából, míg a Gytkből Óri és Dancsó emelkedett az átlagon felül, de a többi is igyekezett. Ha a csapat kellő tréninget vesz, ugy tartalékos volta mellett is veszélyes lesz. Hapedig kellően tud kiállani, ugy ismét az őszi formáját fogja elérni.

Szamosvölgyi jól vezetett.

Megjelent a repülők lapja új száma. A Magyar Szárnyak március 15-iki száma most jelent meg. A magyar bombázóknak Nikolajev bombázásánál elért sikereiről érdekes közleményt hoz az új szám. Bisits Tibor repülőőrnagy légikrónikája, Nagy Béla százados „2000 lőerő felé” c. tanulmánya, Nagy Ernő Dornier legújabb repülőcsónakjairól írt érdekes cikket, Udvary Jenő százados repülőhírei a világ minden tájáról teszik változatossá és érdekessé az új számot. A szokásos rovatokon kívül Tánadás a repülőgépen c. regény folytatását, vitéz Hefty Frigyes egyik háborús visszaemlékezését közli az új szám. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII. Király utca 93.) kívánatra ingyen küld.

A pesti divatszalonok tavaszi divatbemutatóiról hoz nagy képes tudósítást a Színházi Magazin új száma. Helyszíni közvetítés a március 15-i kívánság hangversenyről. Remek viccrovat és a gyermekek kedvence a Kis Magazin egészíti ki a Színházi Magazin új számát.

ENDRŐDI MOZI

1942 márc. 22-23. án, vasárnap

8-5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.

Kiváló magyar film!

Jöjjön elsején

Főszereplők: Turay Ida, Sulyok Mária,
Jávor Pál, Páger Antal, Rózsahegy Kálmán. Rengeteg humor és félreértések
lavinája viharzik végig, több kiváló magyar színész játékaival.

Márc. 25-én, Gyo. S. A. napján
3-5-7-9 órákor.

A szezon nagy filmje!

Egy má s é r t

Dráma.

Főszereplők:

Carole Lombard, James Stewart stb.
E nagy kiállítású filmben mindnyájunk
élete játszódik le. Minden drámanál
izgalmasabb és emberibb.

A műsor kiegészítve.
Vígjáték és híradókkal.

Csak e hónap végére...!

„A szív gyöngyei” című költeménykötetem kinyomatására, a közellátástól, csak a napokban kaptuk meg az elegendő papírost. Így nyomda technikailag is hátrányt szenvedve, csak e hónap végére, jelentethetjük meg. Amikor minden előfizetőmnek, helyébe szállítom a verses kötetet. A kiadásig azonban, kérem nemes szándékú pártfogóim belátó jóakarátát és szíves türelmét. Mindenki megértését, bizalmát reméli — tisztelettel — a személyesen is, előfizetőket gyűjtött szerző Fekete József.

Szerkesztő üzenete.

K. Endre. Endre öcsém, az egyik legszebb verse. Köszönöm a bajtársai üdvözlését. Remélem, ha győztesen hazajönnek őket is megismerhetem. A jó Istenünk óvja Mindanyijukat.

Publikáció

10 szög 4 fillér, minden további szó 4 f.

Bogár Géza borbély önálló iparos március 8-án ezüstkalászos gazdának levizsgázott. (Gratulálunk).

Uj ötközde a volt Kispipa vendéglő helyiségében. Abonált kosztosokat vállal. Megrendelésre házhoz való kihordásra is főz. Izletes magyar konyha. Szíves támogatást kér Schön Mártonné. 2-1

Tisztára mosott gyógyszeres üvegeket legmagasabb napi áron vásárol a Mácz patika. 1

Gyomán egy jóforgalmu kovácsműhely haszonbérbe kiadó Berzsenyi u. 6 szám alatt. 2-2

Király Sándor cipész egy tanuló helyes. Lakik Hősök-Emlék utja 54 szám. 3-3

Kisebb-nagyobb gyógyszeres feladák kaphatók a Mácz-patikában. 3-3

Szerkesztésért és kiadásért felel:

WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24 P

Befizetések postacsekken:

„Hungaria-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felőlős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGARIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Tenyészállat kiállítás

A magyar állattenyésztők ismét remekeltek. Olyan állatokban gyönyörködhetik a látogató, a tenyészállat vásáron, amelyek a mai háborús közéletmezési hiányok közepette önkéntelenül bizonyos megnyugtató érzést keltenek. Ahol ilyen nemes és nagyszámú tenyészállatok vannak, ott hiába ármánykodik az angolszász kiéheztetési szándék.

A kiállítás területe nagyrészt istállókkal van már beépítve. Az utóbbi években mindig láttunk 1—2 új istalót a kiállításon és ezek is mindig megtelnek szebbnél-szebb állatokkal.

Az ember azt sem tudja, melyik állatfaj kiállított példányait értékelje többre? Ha az eladásokból következtetünk, akkor a bikák kapják a babérokörut. Az első napokban már minden kiállított bika vévőre talált és a vásári rókák véleménye szerint fantasztikus áron.

Nem akarjuk kisebbiteni a sertések kiválóságát sem. Különösen jól esett látnunk a mangalicák fejlődését. Évről-évre nagyobb mangalica kerül kiállításra. Az elmúlt békeévekben mindig kellemes látvány volt a mintegy 100—200 darab 250 kilogramon felülre kihizlalt mangalicák tömege. Sajnos, ez a tömeg ma a kiállításon is hiányzik és valószínűleg a hízaló aklokból is.

Ezeket az állatokat nem lehet leírni, ezeket látni kell, hogy a gazda serkentést kapjon a tenyésztésre, hogy majdan az ő állatait is kiállíthassa.

Hiába kerestünk helybeli kiállítót, nem találtunk.

Mezőgazdasági gépiparunk is nagyüzemet produkált a kiállított gépekkel. Vannak újítások is, amelyek gyakorlati jelentősége talán csak később mutatkozik.

Amikor az egész világ lángban áll, a kiállítás területe egy megnyugtató béke-oázis. Erőt meríthetünk ott a jövőre és kibentakozhatunk előttünk az új európai berendezésben orszá-

gunk agrár jelentősége, főként az állattenyésztéssel talajaink termő képességét fokozhatjuk és talán nem vagyunk túlzott reménységgel, ha hisszük, hogy az európai agrár államok között országunk az első helyen fog állani. Ehhez, hogy ezt el-

érhessük, fokozottabb tanulásra, több szorgalomra és vas akaratra van szüksége gazdáinknak.

Hinni akarjuk még azt is, hogy ebben a nemes nemzeti-versengésben a gyomai gazdák is az élen lesznek.

Kállay Miklós miniszterelnök Békés vármegyében meglátogatta az árvíz sújtotta területeket

Beliczey Miklós főispán fogadta a miniszterelnököt

Kállay Miklós miniszterelnök a napokban a Lél-motorossal Délkeletalföldre utazott Bárczay János államtitkár, árvízvédelmi kormánybiztos kíséretében. A miniszterelnök délelőtt érkezett meg Hódmezővásárhelyre, ahonnan rövidesen Békésmegyébe indult. Békésmegye határánál baiczai Beliczey Miklós főispán fogadta a miniszterelnököt, dr. vitéz sarkadi Márky Barna alispán és Haviár Lajos főszolgabíró, valamint Csizmadia András és Török Béla dr. országgyűlési képviselők kíséretében.

A miniszterelnök és kíséretének tagjai ezután Orosházára utaztak, ahol Kállay Miklós miniszterelnök megsejmelte a vízzel elárasztott területeket, majd a Kiskirtókó Egyesületben meghallgatta az elhangzott panaszokat, majd onnan kíséretének tagjaival együtt Békéssámszonba utazott a gátvágás színhelyére.

A miniszterelnököt és kíséretét a lakosság az egész vonalon határtalan lelkesedéssel fogadta.

A Magyar Élet Párt nagysikerű értekezletei Gyomán és Endrődön

A Magyar Élet Párt gyomai nagyválasztmánya vasárnap délelőtt népes értekezletet tartott a község háza nagytermében.

Az értekezletet, amelyen megjelent és felszólalt dr. Sorbán Jenő, a járás főszolgabírája, valamint a község közéleti és társadalmi vezetőinek színe-java is, G. Szabó József helyi elnök nyitotta meg.

A nemzeti Hírszék egy elmondása és az elnöki megnyitó után dr. Sorbán Jenő főszolgabíró mutatta be és üdvözölte a vendégeket és a megjelenteket.

Dr. Biró Zoltán vármegyei központi Mep-titkár nagy figyelemmel hallgatott, tárgyilagos tájékoztatást adott az időszerű kül- és belpolitikai kérdésekről.

Migend Dezső a szovjetrendszerről és a szovjetországi

állapotról tartott meggyőző erejű előadást.

Dr. Sorbán Jenő összegezte az elhangzottakat és talpraesett, erőteljes szavakkal adott kifejezést azokból kinalkozó tanulságoknak.

Az elnök indítványára egyhangulag határozták el, hogy távirati üdvözlöt küldenek a Kormányzóhelyettesnek és Beliczey Miklós főispánnak.

Hasonlóan lelkes hangulatban és ugyanilyen programmal folyt le Endrődön is a Mep választmányi ülése, amelyet Kovács Libor elnök nyitott meg a Gazdakör helyiségében.

Az értekezletek résztvevői mindkét községben bálisan fogadták az értékes tájékoztató előadásokat.

A családi ház

Egy esztendő munka áll az Országos Nép- és Családvédelmi Alap célkitűzéseit végrehajtó szerv, az Országos Szociális Felügyelőség és a törvényhatóságok mögött.

Azóta a háborús anyagnehézségek ellenére is több ezer családi ház épült és épül az országban. Jelentős összegek jutottak a háziipar erőteljes szervezése révén a sokgyermekes családok kezébe. Nagyszámú állat és egyéb megélhetést biztosító vagy fokozó eszközök beszerzésére jutott kamatnélkül kölcsönhöz a sokezer arra érdemes, több gyermekes magyar család.

Az első évi munka eredményének leszűrése, a tapasztalatok összegezése és kiértékelése most folyik országsszerte.

Az egyes tájegységek nép- és családvédelmi munkáját irányító szociális felügyelők egymásután tartják meg kerületeik beszámoló értekezleteit, amelyen a közigazgatási szociális szervek, valamint a közjóléti szövetkezetek vezetői jelennek meg.

Március 26-án pedig az ország szociális gondozóit hívta háromnapos értekezletre vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár, az Országos Szociális Felügyelőség ügyvezető elnöke.

Az államtitkár az értekezlet megnyitó ülésén hangoztatta, hogy a szociális gondozóknak az első évben nagy kezdeti nehézségekkel kellett megküzdeniük. Ez a munka apostoli lelkületet kíván. A népvédelemnek egyik hatalmas szervezete, a zöldkeresztes szolgálat a halállal áll szemben. A szociális munkás helyzete, — még nehezebb — neki az élettel kell harcolnia. Sokszor elsodort, önmagukban is kételkedő embereket kell a felszínre hozniok. A rendkívüli idők ezenfelül még nagyobb felelősséget és teljesítményeket követelnek a szociális szervektől.

Az értekezlet az elmúlt évben felmerült problémákon felül időszerű szervezési és szakkérdésekkel foglalkozik, amelyeket a szociális felügyelők adnak elő az eminariumszerűen.

MÉRLEGSZÁMLA 1941. ÉVI DECEMBER HÓ 31-ÉN.

Sor-szám	VAGYON	Fkvi szám	P	f	P	f
1	Készpénz	169			10.276	07
2	Adóok	164			13.546	09
		13				
3	Árukészlet	172			96.104	69
4	Felszerelés	127			2.742	—
5	Értékpapír	2			232	—
	Ingtatlanok:					
6	Intéremi ház	3			24.000	—
7	I. számú malom épületek	6	10.000	—		
	Gépfelszerelés	7	71.558	—	81.558	—
8	II. számú malom épületek	9	15.000	—		
	Gépfelszerelés	10	53.056	69	68.056	69
9	Nagylaposi ház	113			13.471	23
					309.986	77

Sor-szám	TEHER	Fkvi szám	P	f	P	f
1	Ajaktőke	1			90.000	—
2	Tőketartalék	12			30.000	—
3	Áruérték különbozati tartalék alap	155,156 157			35.217	59
4	Adóok vesz. tartalék alap	160			1.000	—
5	intéremi ház avulási érték csökkenési tartalék	4	14.180	—		
	" " leírás		120	—	14.300	—
6	I. sz. malom házavulási érték csökkenési alap	124	650	—		
	" " leírás		150	—	800	—
7	I. sz. malom gépkopási és érték csökkenési tartalék	8	58.73	32		
	" " leírás		1.856	68	60.558	—
8	II. sz. malom házavulási és érték csökkenési tartalék	125	800	—		
	" " leírás		200	—	1.000	—
9	II. sz. malom gépkopási és érték csökkenési tartalék	11	37.560	—		
	" " leírás		1.496	69	39.056	69
10	Nagylaposi házavulási és érték csökkenési tartalék	131	429	98		
	" " leírás		170	02	600	—
11	Fel nem vett osztalék	173			46	76
12	Hitelezők	181,110 24,150			33.771	03
13	Mult évi nyereség áthozat	165	188	79		
14	Nyereség		3.447	91	3.636	70
					309.986	77

VESZTESEG-NYERESÉGSZÁMLA

1941. ÉVI DECEMBER HÓ 31-ÉN

Sor-szám	KIADÁS	Fkvi szám	P	f	P	f
1	Személyzet fizetés	141,142 143			31.055	88
2	Szállítási költség	144			33.958	48
3	Vegyes üzemi költség	171,145 146			37.144	29
4	Tű biztosítás	33,137 138			1.617	01
5	Napdíj	147,152 153			1.844	—
6	O. T. I.	110,111 112			3.929	02
7	Adó	116,117 118			4.719	69
8	Forgalmi és örlési adó	163,162 149			5.443	52
9	illeték árüzem	161			212	76
10	Kamat	136,148			2.684	20
11	Beruházási hozzájárulás	121,122 123			2.917	93
	Leírások:					
12	Int. ház av. ért. csök. számlán				120	—
13	I. sz. malom házavulási és érték csökkenési számlán		150	—		
14	I. sz. malom gépkopási és érték csökkenési számlán		1.856	68	2.006	68
15	II. sz. malom házavulási és érték csökkenési számlán		200	—		
16	II. sz. malom gépkopási és érték csökkenési számlán		1.496	69	1.696	69
17	Nagylaposi házav. ért. csök. sz.				170	02
18	Nyereség				3.636	70
					133.156	87

Sor-szám	BEVÉTEL	Fkvi szám	P	f	P	f
1	Nyersjövedelem	172,166 167			132.968	08
2	Mult évi nyereség áthozat	158,159 168			188	79
					133.156	87

Endrőd, 1941 évi december hó 31-én.

iff. Hunya András sk.
könyvelő.

iff. Kovács Dániel sk.
ügyvezető-igazgató.

Timár Péter Pál sk.
ig. elnök.

Szmola Vince sk.
pénztárnok.

Dr. Kovács Péter sk.
ig. tag.

Szabó Vince sk.
ig. tag.

Kovács Vince sk.
ig. tag.

Baldzs Ágoston sk.
ig. tag.

Gyuricza József sk.
ig. tag.

Balogh Lajos sk.
ig. tag.

Timár g. Imre sk.
ig. tag.

Csuvár Pál sk.
ig. tag.

Timár Benedek sk.
ig. tag.

Gellai István sk.
ig. tag.

Vaszkó Gábor sk.
ig. tag.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk:

Varju Gergely sk.
fb. elnök helyettes.

Kovács Illés sk.
fb. jegyző.

Szabó Imre sk.
fb. tag.

Kalik István sk.
fb. tag.

Uhrin Károly sk.
fb. tag.

Nem szabad eltűzelní a szalmát és száraz trágyát. A földművelésügyi miniszter rendeletére a szarvasmarhatrágyának és szalmának tüzelési anyagának való felhasználása a jövőben szigorúan tilos. Egyes helyeken ugyanis ezeket tüzelésre használják s ezáltal csökkentik a talajerő fenntartására fordítható trágya mennyiségét. Minthogy pedig szalma és száraztrágya a talajerő visszapótlására szükséges, ha ezeket eltűzelik, akkor trágyázásra nem használhatók. Ezért adta ki a miniszter ezen rendeletét s a hatóságok teljes szigorral ügyelnek a rendelet betartására.

A legérdekesebb színházi cikkeket és riportokat olvashatja a Délibáb színházi hetilap legújabb számában. A legfrissebb pletykák, színes színházi riportok, beszámolók, gazdag divat-rovat, film-rovat, tökéletes képes heti rádióműsor, rejtvények, humor, remek elbeszélések és közel száz szebbnél szebb kép. Ez a Délibáb, a legnépszerűbb és legolcsóbb színházi hetilap. Ára csak 20 fillér.

Ausztrália, a néptelen kontinens. Az utóbbi időben sok szó esett Ausztráliáról, a néptelen kontinensről. Lakossága mindössze néptől, de hozzávetőleges becslések szerint száz milliót is eltarthatna. Milyen a japánok zsebtegerataltjárója, érdekes cikket közöl Tolnai Világlapja új száma. Legjobb magyar írók novelláin, a szóra-kotató és ismeret-terjesztő cikkek dus során és a közkezdelt rovatokon kívül száz magyar és külföldi fénykép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Tessedik Sámuelről, a kalászos gazdák mesteréről közöl vezéroiiket a Magyar Föld legújabb száma. A Mezőgazdasági Művelődési Társaság kiadásában megjelent Dóvényi Nagy Lajos: „Tessedik, a Kalászosok mestere” című regénye, melynek ára 1 P. Elbeszéléseket, verset, kisczudák szövegeket, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Csak e hónap végére... I „A szívgyöngyei” című kölleménykötetlem kinyomatására, a közélettelől, csak a napokban kapjuk meg az elgondó papírosit. Igy nyomda technikailag is hátrányt szenvedve, csak e hónap végére, jeleníthetjük meg. Amikor minden előfizetőmnek, helyébe szállítom a verses kötetet, A kiadásig azonban, kérem nemes szándékú párlfogóim belátó jóakarását és szíves türelmét. Mindenki megértését, bizalmát reméli — tisztelgetek — a személyesen is, előfizetőket gyűjtött szerző Fekete Gysef.

Apolló Mozgó Gyoma.

Március 28

szombat

Jane Withers pompás amerikai filmujdonsága!

Arizónai vadmacska

Ez a film: 1. Egy tökéletes kalandorfilm. 2. Egy tökéletes vígjáték. 3. Egy tökéletes dráma.

Ezenkívül: „Cigarettafüst” Rács Vali énekesfilmje. Kolozsvártól-Zágonig.

Március 29-30

vasárnap-hétfő

Szörényi Éva, Páger Antal, Vaszary Piri:

Beáta és az ördög

Egy nagy, szenvedélyes szerelem története. Drámai erővel lüktető, cselekmény. A legnagyobb színészi teljesítmény. Magyar Világhíradó.

április 1

Az olasz filmgyártás kimagasló alkotása:

szerda

Lányok a kirakatban

(Botrány az áruházban)

Modern filmregény egy világváros életéből.

Főszereplők: Vittorio de Sica, Assia Noris.

UFA világhíradó.

MAUTHNER-MAGGAL BIZTOS A JÓ TERMÉS!

SPORT

GYTK—Hunyadi 2 2 (1-1)
Gyoma. Vezette: Gáspár.

Gytk: Dancsó, Jakó—Vatal, Czifrák—Csalah—Pocsa, Császár—Talan—Óri—Magyar—Kaposnyik.

Hunyadi: Dékány, Bontovics—Tóth, Szin—Virág—Banánsz, Sinka II.—Szilágyi—Sinka III.—Bencsik—Buron.

Szép iramos mérkőzést játszott a két csapat. A Gytk volt a többet támadó, de lövéseit nem kísérte szerencse, hanem Dékány is nagy formában védte a szentandrásiak kapuját.

A 23-ik percben Pocsa labdájával Császár megszökik és szép gólt ragaszt Dékány hálójába, 1-0. A gólról erős Hunyadi támadás a válasz. A 40-ik percben Sinkát rosszul szereli Jakó és a csatár ezt kihasználva lö. A lövésbe Vatal nyul bele, de a labda irány változtatva a hálóba talál, 1-1, öngól. A játék továbbra is nagy irammal folyik, hol Dancsó hol Dékány mutat be jó védést.

Szünet után újból a Gytk az irányító. Fölénybe is kerül, de gol csak a 10-ik percben sikerül és pedig az előre Sinka II-nek, 2-1. A Gytk továbbra is ur a pályán. Lövést-lovás követ, amint a tömörült Hunyadi védelem, ha nehezen is, de tisztázza. A 30-ik percben lenne alkalma Gytk-nak a kiegyenlítést megszerezni, de a játékevezető a Virág által leütött labdát nem itéli meg. (Nagy 11-es volt.) A Gytk fölényt a 40-ik percben siker koronázza, amikor is Pocsa 20 méteres lövése megakad a Hunyadiak kapujába, 2-2. Még egy-két gyomai lendület és vége a mérkőzésnek.

Mindkét csapat szépen és jól játszott. Egyénileg Csalah, Pocsa és Dancsó tűnt ki a Gytk-ből, de a többi is minden dicsőretet megérdemel. Jakó is nagy-szerűen megállaná helyét, ha felszabadító rugásai biztosabb volna. Ebből való rugásait kell erősen gyakorolni. Hunyadi-ból első helyen Dékány érdemel említést továbbá a Sinka testvérek és Virág emelkedett ki.

Gáspár eltekintve a nagy 11-estől, jól vezette a mérkőzést.

Súlyos vereséget szenvedett a Gytk csapat a szerdai mérkőzésen.

MSE—GYTK 6 0 (3-0)

Egy kis szépség hiba csuszott be a hétköznapi mérkőzésbe és részben ez az oka a súlyosvereségnek, mert a csapat nem tudott kellően kiállani. A másik hiba pedig az volt, hogy ismét a kora reggeli órákban kellett a csapatnak a szomszéd községbe utazni és egész nap ott tartózkodni, hogy a mérkőzés megtartható legyen. Ezek nagyban hozzájárulnak a csapat tartalékos és gyengébb teljesítményéhez.

Valami jobb megoldást kell találni, hogy ezek a hibák részben csökkenthetők legyenek.

A berényi csapat sokkalta jobb volt a fáradt Gytk-tól és így megérdemelten nyerte a tornát.

Minden felnőttnek részt kell vennie az önvédelmi kiképzésben. A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közölte a honvédelmi miniszter rendeletét az önvédelmi kiképzés újabb szabályozásáról. A rendelet intézkedik a házak légoltalmi órszaggparancsnokainak és parancsnokhelyetteseinek kiképzéséről. Önvédelmi kiképzésben kell részesíteni minden olyan férfit és nőt, aki 14 éves elmúlt és 70. életévét még nem töltötte be. A lakosság önvédelmi kiképzését 1942 májusában meg kell kezdeni és a ház légoltalmi órszaggparancsnokának kiképzéséhez igazodva, december végéig be kell fejezni. Alapkiképzésre kötelezettek után-kiképzésben is kötelesek részt venni. Az utánkiképzés időtartama évente négy ízben egy-egy óra.

Hirdessen lapunkban

ENDRÓDI MOZI

1942 márc. 29-30 án, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor,
Csodaszép magyar film!
Sárga rózsá
Jókai Mór művének filmváltozata.
Főszereplők: Szörényi Éva, Greguss Zoltán, Kormos Márta, Kamarás Gyula.
A magyar nép életéből készült csodás film, elragadó nótákkal és tájakkal.

A műsor kiegészítve.
Vígjáték és híradókkal.

Megjelent a repülők lapja új száma. A Magyar Szárnyak. A magyar bombázóknak Nikolajev bombázásánál elért sikereiről érdekes közleményt hoz az új szám. Bisits Tibor repülőőrnagy légikronikája, Nagy Béla százados „2000 lóerő felé” c. tanulmánya, Nagy Ernő Dornier legújabb repülőcsónakjairól írt érdekes cikket, Udvary Jenő százados repülőhírei a világ minden tájáról teszik változatossá és érdekessé az új számot. A szokásos rovatokon kívül Tánadás a repülőgépen c. regény folytatását, vitéz Hefty Frigyes egyik háborus visszaemlékezését közli az új szám. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII. Király utca 93.) kívánatra ingyen küld.

A pesti divatszalonok tavaszi divatbemutatóiról hoz nagy képes tudósítást a Színházi Magazin új száma. Heiyszini közvelítés a március 15-i kívánság hangversenyéről. Remek viccrovat és a gyermekek kedvence a Kis Magazin egészíti ki a Színházi Magazin új számát.

Publikáció

10 szőlő 40 fillér, minden további szó 4 ft.

Méhesládok eladók. Neiszter méret. Petőfi utca 46 szám. 1-1

Egy jó családból való fiút tanulósnak felveszek. Iványi Gergely borbélymester, Podani-féle borbély-üzletbe. 2-1

Új étkezde a volt Kispipa vendéglő helyiségében. Abonált kosztosokat vállal. Megrendelésre házhöz való kihordásra is föz. Izletes magyar konyha. Szives támogatást kér Schön Mártonné. 2-2

Tisztára mosott gyógyszeres üvegeket legmagasabb napi áron vásárol a Mác patika. 1

Gyomán egy jóforgalmu kovácsműhely hasznabérbe kiadó Berzsenyi u. 6 szám alatt. 2-2

Király Sándor cipész egy tanuló felvesz. Lakik Hősök-Emlék utja 54 szám. 3-3

Kisebb-nagyobb gyógyszeres táladák kaphatók a Mác-patikában. 3-3

Szerkesztésért és kiadásért felel: WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501 ik esztendőjében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Elfizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felölőszerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés: 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményi adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

NAGYPÉNTEK, HUSVÉT: A KERESZTYÉN HIT TENGELYE

Napjainkban alig van egy-egy olyan szó, amely gyakrabban használtatnék ennél, hogy: tengely. A napilapok vezető cikkei, — a háborus hírek egész serege a tengelyhatalmak célkitűzéseiről, diplomáciai és katonai küzdelmeiről vagy sikereiről beszélnek és azt adják hírül, hogy a tengelyhatalmak győzedelmes katonai és szociális erényein kell felépülni az új és jobb világrendnek.

Ma azonban egyházi és politikai lapok még legégetőbb háborus küzdelmek idején is vezető cikkeikben a keresztyén hit és világ tengelyéről, a golgotai keresztről és a megnyílt sziklasírról szólnak, amely ünnepkor örök tengelye volt és lesz az embervilágnak hirdetővén annak igazságát, hogy az igazságot és szeretetet lehet keresztre is feszíteni, lehet sirba is zárni, lehet nehéz fedőkövet is rázárni, de az örök isteni igazságnak és szeretetnek fel kell támadni és ezen kell megépülni minden új és jobb világrendnek.

A keresztyénségnek poetikusan drága és szép ünnepe a karácsony az angyali karok énekével, a családi szeretet melegével, a gyermeki és szülői szívek boldogságával, mikor milliók ajkain zendül az ének: Dicsőség Istennek — békesség embernek; — felségesen lélek-szárnyaltató ünnepe a keresztyénségnek a pünköst a sebesen zúgó szélnek zendülésével, a kettős tüzes lángnyelvekkel, mikor milliók ajkán szárnyal ég felé a „Jövel Szent Lélek Úr Isten” esedeklése: mégis a keresztyén hitnek tengelye a Nagypéntek és Husvét, Krisztusnak az örök Főpapaunk érettünk, a mi bűneinkért való golgotai kereszthalála és Krisztusnak, az örök királynak érettünk, a mi győzedelmünkért való husvéti feltámadása!

Ezen a kettős ünnepen nyugszik, áll és épül az egész keresztyén hit, erkölcs és világ-

rend, amelyik nélkül csak költészet lenne a karácsony és csupán álmódzás lenne a pünköst, de amelyiken egybeölelkezik e három nagy ünnep, hirdetővén, hogy imé úgy szeretete Isten az embervilágot, hogy az ő egyszülöttét adta miérettünk, hogy aki Ő benne hiszen, örök győzelemnek megváltottja legyen!

Drága magyar népem, ha ma járnod kell a golgotai keresz-

tárás útját, vállald a szenvedést, a lemondást, a könny- és vérhullajtást a husvétért, a feltámadásért, a győzelemért tudván, hogy ez a tengelye a lelked hitének, családnak, gyermekeid, unokáid boldogságának, magyar nemzeti léted dicsőséges jövődjének, — ezen nyugszik, áll és épül földi és mennyei világrended, — így lesz igazság és béke boldog karácsonya, hymnust és hozsánát zengő pünköstje a keresztyén világnak.

HARSÁNYI PÁL

esperes,
az országgyűlés felsőházának tagja.

nemzet emberkertjének, főleg pedig esemete- vagy gyermekkertjének leggondosabb művelésével. A hadbavonult közszolgálatban alkalmazott munkásnak nem lesz többé gondja arra, hogy vajjon miből élnek meg és ruházkodnak otthonmaradt kisgyermekei. Az összeg, amit család százalékszerűen kap, éppen úgy fedezi a szükségleteket, mintha a kenyérkereső családfő idehaza lenne és polgári tevékenységi körében munkálkodnék.

Az áldozat pedig, amit az itthonmaradottak a katonák családjáért hoznak, méltányos és minden tekintetben igazságos. A háboru terhe mindannyiunk közös terhe. A polgárok egyrésze fegyverrel kezében viseli ezt a terhet, másik része azzal, hogy lerója a hálóját a haza oltárán.

Csak üdvözölni, csak köszönni lehet tehát mindnyájunknak a magyar kormánynak ezt a mélységesen emberi és szociális intézkedését. Hiszünk, sőt biztosan tudjuk, hogy ez a megelégedettség, amely rendelet nyomán sokezer ember békében él, bőségesen meghozza a nemzetnek a teljesített kötelességtudatán kívül az erkölcsi kamatokat is.

Megváltottatták a buza és a rozs kiörlési arányát

A hivatalos lap március 25-iki száma közli a közellátásügyi miniszter rendeletét a buza és a rozs kiörlési arányának megváltoztatásáról. A rendelet értelmében kereskedelmi vegyes és vám örléssel foglalkozó malom buzából 82, de legfeljebb 85 százalék, rozsából legalább 77, legfeljebb 80 százalék tiszta sulyu lisztet köteles kiörlölni.

Kereskedelmi, vegyes és vám örléssel foglalkozó malom csak a következő lisztfajtákat állíthatja elő. Buzából legalább 20, de legfeljebb 21 százalék finom lisztet (buzadarát és nullás lisztet), illetőleg egységes kenyérlisztet, rozsából egységes rozslisztet. A rendelet 1942 április 1-én lépett életbe.

A katonák családjáért

A napokban kormányrendelet jelent meg a katonai szolgálatot teljesítő közalkalmazottaknak a szolgálat tartama alatt folyósítandó járandóságairól, illetve azoknak szabályozásáról, továbbá a közszolgálatban alkalmazott családos munkások polgári bérének ugyancsak a katonai szolgálat tartama alatt leendő folyósításáról és összegszerű megállapításáról. Az intézkedés lényege és célja az, hogy a katonai szolgálatot teljesítő közalkalmazott és közszolgálatban alkalmazott családos munkás itthon maradt családtagjai közül az ellátatlanok, tehát a feleség, a gyermekek és unokák, ha nem önálló keresők, akik önmagukat tartják el — semmiféle szükségletet ne szenvedjenek.

A kormány megállapítja, milyen jogok illetik meg a katonai szolgálatot teljesítő közalkalmazottat, illetve, hogy annak milyen fizetésre van igénye. Ezen túlmenően pedig elrendeli a kormány, hogy minden katonai szolgálatot teljesítő közszolgálatban alkalmazott munkásnak az itthonhagyott családtagok számára viszonyítva progresszív kulcs szerint hány százalék munkabér jár a katonai szolgálat tartama alatt. Ez a százalék a vonatkozó rendelet értelmében 40 és 100 között váltakozik az itthonmaradottak számától függően. Természetes

ugyanis és a kormány családvédelmi politikájából is nyilvánvaló, hogy kisebb százalék jár egy gyermek után, mint kettő, három, vagy ennél is több gyermek után.

Külön kiemelendő a rendeletnek az az intézkedése, hogy a közszolgálatban alkalmazott munkásnak akkor is jár polgári bérének 40 százaléka, ha mint nőtlen vonul ugyan be, a szolgálat tartama alatt azonban megnősül. Ezzel az intézkedéssel bizonyára eredményesen hártja el a kormány a katonai szolgálatra behívott közszolgálatban alkalmazott munkáselől a leglényegesebb házassági akadályt.

A katonák családjának ez a hathatós támogatása, a családvédelemnek ez a legújabb kiemelkedő mozzanata nemesak azt bizonyítja, hogy a szociálpolitikai alkotások terén a háborus állapot visszaesést nem eredményezett, hanem bizonyítja azt is, hogy Kállay Miklós miniszterelnök kormánya továbbhalad az időszerű szociális gondoskodás útján. Bizonyos, hogy a gondoskodás anyagi terhet is jelent, hiszen a nyújtott ellátás pénzügyi fedezetéről is gondoskodni kell. De bizonyos az is, hogy a ma hadbanálló nemzetet lelkileg rendkívül megerősíti, arról nem is beszélve, hogy egyenlő a

A tenyészállat kiállítás kiegészítéseül

Megbecsülte magát az idő, bár utolsó nap, vasárnap már hátsó volt, de még mindig nagyon megfelelő a szép és eredményes kiállítás befejezéséül. Igaz, vidéki látogató már nem igen volt, panaszkodtak is a pörköltet áruló juhászok és mellettük lévő csárdások; a városi ember nem törí annyira magát a pörköltért és borért, azonban így is elkelt estig minden enni és innivaló.

A multibeli beszámolóinkhoz még a baromfi és házinyul kiállítási anyagából szeretnénk kedvet csinálni gyomai tenyészőinknek. Eleve is elhárítjuk magunkatól azt a kifogást, hogy nem érdemes és nincs miből baromfit tartani, mert nem hagytak rá semmit! Vett és lesz is rá idő, amikor nem voltak és nem lesznek korlátozások, akkor sem láttunk valami nagy törekedést a belterjes baromfi-tenyésztés után. Pedig ha valaki alaposan megnézte a kiállított példányokat és érdeklődött az elért árak után, láthatta, kevés tökével és aránylag kevés munkával nagyon figyelemreméltó keresetet nyújt a baromfi nevelés, érvé alatt a belterjes gazdálkodást. Nem mexicopva és a véletlenre bízva neveli a baromfit az okos gazda, hanem csapófeszkekkel, állandó megfigyeléssel, sajátzéssel olyan törzset nevel magának, amelyben sem rossz tojó, sem gyenge húsú egyed nem fordul elő.

Csak egyszer kísérelje meg bárki, hogy egy éven át minden tyúkját, jéréjét megfigyeli, a hozott tojókat feljegyezi, a kisdasokat bevételüket bejegyezi, bizonyossá vesszük, az ilyen ember annyira megkedveli a baromfi-tartást, kevés utánjárással bevezeti a belterjes nevelést. Az ilyen ember nem fog ráfizetni a munkájára.

Ne felejtse senki: ezután mezőgazdasági terményünknek nem lesz amerikai versenyzője!

Külön fejtésel érdemelnek a házinyulok, ezek közül is az angorák.

Nálunk igazán nem volna nehéz, hogy párholdos kis gazda a nyulállománya részére maga termelje a takarmányt és kevés befektetéssel beszeresse a tenyészállatokat s ezek ivadékaiból fejlessze állományát. Az angoranyulak gyapju feloldozása annyira kiterjedt már, külön iparágá lépett elő. Minél többen foglalkoznak egy közegben angoranyul tenyész-

tésével, annál könnyebben értékesíthetik a húst, gereznát és gyapjút. Akik érdeklődnek, néz-

zék meg a Kecsegyésben Schulek Béla főmérnök angoranyul tenyésztését.

Utolsó szálig elkeltek a székely bikák a budapesti tenyészállat-vásáron

Göcse Máté meg a fia két tarisznyában hozták Pestre a kiállítási anyagot és kétezer pengővel tértek haza Marostordába.

Let dolog volt ami különösebben lekötötte figyelmem az oszladozó tenyészállatszásáron. Az egyik: a magyar élet két véglété, szorosán egymásmellé állítva. Egy helyen nagy üstökben főzték a bürkepaprikást, összesen talán tizenöt üstben. Háromlábú állványra voltak felakasztva az óriási üstök, mind-egyikben legalább negyven kilónyi hús rotyogott pirosan, zamatos illattal. Az üstök alatti árok, az árok fenekén parázsló fahasabok s mindegyik üst mellett szép, magyararcú juhász-emberek kavarták a rotyogó paprikást díszes, cifra, karvas-lagségú kanalakkal.

Az üstök körül oszlopok voltak a földbeverve, ezeken keskeny deszkák, ide tálaták a juhászok a vendégek számára a porciókat, virágos cseréptányérokba, adagonként 1.50-ért. Minden jóra való látogató belekóstolt a ritka eledelbe, a forgalom igen nagy volt. Közvetlen a találó mellett csapra-állított boroshordók, mindenféle

Göcse Máté, a

Építettek ide, a vásár területére kis parasztházakat, az ország minden vidékéről mintázva. Szalmateles, zsutfedeles házikók, bizonyára, hogy bemutatásuk, honnan, milyen környezetből kerültek ide a kincset-érő állatok ezrei, a magyar föld elő esodái, de azt is hiszem, a zsutfedeles házikók mégis inkább a romantikát szolgálják, mert ezekben a házaknak az udvarából egyetlen darab Simmenthali a sem került ki, talán még tygunár sem, pedig ebből igen nagy talka gágog a vásáron.

Van egy kis székelymintájú ház is, itt találkoztam Göcse Mátéval, meg a fiával. Ugy ül az asztalnál az öreg, mintha ő volna Budapesti polgármestere, vagy legalábbis pesti háztulajdonos. Az egész vásáron nincs versenytársa, rajta kívül egyetlen székelynek sem jutott eszébe előjönni ide, egy kis husvéi pénzt csinálni, ez teszi büszkére és elbizakodottá Göcse Mátét.

Én nem Dorokkal és a hordók előtt két cigány, két igen feketearcu legény, de a fejükön széleskarimájú juhászkalap volt, lobogó árvalánynaffal. Ez volt a magyar élet egyik véglété, az ezeréves ősi életforma, az örök, a megdönthetetlen, az erőtadó, erői sarjastó magyar élet. Bor, bekesség, szomorú nóták és birkapörkölt, szabadba főzve.

A másik véglété: ahogy nem messze innen szabadatlanul ordította a hangszóró: „Vassorészünk Spolarichnál, kitűnő dzsessz, menürendszer“. Hajnalig remekül szórakozhat az Arizónában... külföldi új szászámok, ragyogó attrakciók, táncfenomenének... Pazar dízőz felvonás“. Ez volt a másik véglété. Így is élnek magyarok, amugy is. Egyik része birkapörköltet főz, másik része dízőzöket. Azok, akik a két véglété közt magyarok, akiknek se birkapörköltjük, se dízőzök nincs, nem voltak itt. Nem láttam például székelyeket. Ebből gondolom, hogy ők a közép-részbe sorozandók.

hordog székely

— Két tarisznya bikát hoztunk — dicsekszik hangosan — és már elkelt az utolsó szálig.

— Négy nap alatt: vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, kétezer pengőt árult a kiállításra „telhajtott“ portékából.

— Van még tíz tizenkét darab szilvercipkám, egy pár dobozkám és megyek haza, Marostordába.

Egy gyönyörűen mintázott kávé fekezik az asztalon, rámutat.

— Ez már elkelt: 200 pengőért vettem meg egy budapesti rajtanán. Csak meg itt hagyta csudálkozásra. Hála Istennek nagyon jól ment a vásár, ezenfelül 1000 pengős megrendelést kaptam egy áruházról. Nem mondom meg melyiktől, mert Böcze Mihály képes ráállítani.

Nem tudom ki lehet ez a Böcze Mihály, biztosan földije, de nem nagyon szívelhetik egymást, mert mikor a nevéi kimondja, beszalad a bicskaja a tésén farkába, amit éppen taricskál.

Egy fiatalember, aki pengő ötvenért szipkát vett a „meny-asszonyának“, hangosan felnevet:

— Levágta a bika farkát, öreg...

Az öreg székely legyint.

— Nem baj az, kérem. Lesz belőle — nyul. Annak nem kell farkok.

És már kezdi is keskenyíteni a bika túlért nyulit. Rajta nem lehet kifogni, úgy látszik.

— Itt a fia tud-e már meszterkedni valamit?

Tizennégy éves gyerek a fia, egy ládikában szorongatja az aprópénzt, ő ad vissza a vásárlóknak.

— Tud az kérem. Ő előnagyozza, én utána simitok. Ha most hazamegyünk, nekilátunk és jövőre én leszek a legnagyobb állatkiállító a vásáron. Ha ugyan... — itt megvakarja kicsit a tejebujját. Biztosan Böcze Mihályra gondol.

A kilencvenhatéves juhász

Ez az ember nem székely, dévaványai. Jubokkal van idefenn. Szépszál magyar, alig fér ki a kúnyhóból, molyben a subáján hevergett. Kint a kúnyhó előtt ötvenévesnek látszó ember motoszkál, rászól az öreg:

— Kisfiam, hozd máz a tenyeret, menek delelni.

Kisül, hogy a „kisfiam“ a legkisebbik gyereke az öregnek, abból a tizennyolc fiuból és két leányból, akikkel a kegyelem megáldotta élete során.

— Huszan vannak összesen — mondja —, de kettővel több az unokám. Nyolc közülök most is háboruban van.

— Hát hányéves, bátyám?

— Kilencvenhat multam. Hat-esztendő korom óta vagyok juhász, vagyis kilencven esztendeje. Négy feleségem volt, most már egy egy sincs. Itt hagyott mind.

Elröved a szeme az öregnek a messzeműt színeiben s meg-rántja a vállát.

— Mindön etmulik...

És elindul lassan arra, amer-ről idelengeti a szél a birkapaprikás illatát. Megy delelni...

Nagy Dániel.

(MN) Egy goslari asztalosmester 30 év előtt, amikor ön-állósította magát, egy almafát ültetett. A termést minden évben eladta és a befolyt összeget bankba tette. Most, mikor egyszer hirtelen nagyobb összegre volt szüksége, kivette a bankból pénzt és ekkor kiderült, hogy a fa harminc esztendő alatt 3600 bírodalmi márkát jövedelmezett.

Mit láttam Oroszországban?

Írta: Migend Dezső.
A SZOVJET-BUZA.
(6 közlemény.)

Bemutattam a szovjet közös gazdaságait és azt a jólétet, mely a közös termelésből fakadt. Bemutattam a szovjet földmives proletrajait is. Most még a mezőgazdasági termelésének gyümölcsét szeretném bemutatni.

Mindenki emlékszik még arra, hogy a bolsevista zsidók azzal dicsekedtek a múlt nyáron, hogy mindent elpusztítanak a mi előnyomuló csapataink előtt. Senki sem kételkedhetik abban, hogy a szovjetzsidók népgyilkos hada tökéletesen el is végezte volna ezt a pusztítást — ha lett volna ideje hozzá.

A mi csapataink azonban olyan gyorsan nyomultak előre, hogy az ukrainai térségben még lábön találtak az érő gabonát.

Ez nemcsak azért volt káros a vörös uralom fő zsidóira, mert így a mi csapataink óriási mennyiségű gabonához juthattak, hanem azért is, alkalmunk nyílt megismerni a szovjet gazdálkodás hitvány voltát a terményekből is.

Asztalomon van egy maréknyi szovjetbuza, amelyet Ukrajnából, a szovjet egykor leggazdagabb buza-termő földjéről hoztam magammal, úgy, amint a cséplőgépből kiömlött.

Bárki megnézheti.

A termésnek átlag 30 százaléka gyommag: madárborsó, konkoly, aszat, vadzab és különböző tarackos füvek kalászáinak törmeléke.

Ez a sok gyommag kézzelfogható bizonyítéka annak, hogy a zsidók a földet is éppennygy bemocskolták, mint a városokat, falvakat, tanyákat és mint a valamikor még tiszta szelíd, emberi lelkeket.

Ha kézzel kiválogatjuk a sok gyomot, akkor azt látjuk, hogy maga a tiszta buza is olyan silány, mint nálunk az ugynevezett „mádososztály”.

A szemek egyenlőtlenek, csenevésznek, össze-vissza fajzottak.

Hány ötéves tervet bonyolítottak le a szájukkal az orosz föld vörös hóhérai s lám, a valóságban még a megfelelő vetőmagot sem tudták kitenyészteni.

Aki arra járt, elmondhatja azt, hogy a világ legjobb buzatermő földjét látta — a leggyalázatosabb elhanyagoltságban!

Pedig mennyi traktor volt a kolchoszokon és a traktorközpontokban.

Csak hogy a gazdálkodáshoz nem elég a gép. Lélek is kell! A lelket azonban megölte a szovjetrendszer, a zsidó kapzsiság és az állati terror.

Csapatostól jártak a traktorok

szántani-velni, de sehova sem akkor érkeztek el, amikor kellett volna, hanem akkor, amikor éppen eljuttottak.

A traktorokhoz üzemanyag kellett és szakember. Az üzemanyag sokszor elsikkadt, mielőtt a kolchoszra ért volna, a traktóros szakemberek pedig városi proletrajok voltak, akiknek semmi közük sem volt a földhöz. Éjjel-nappal hajtották őket. Sokszor villamos fény-

szórók világánál rótták a barázdákat. Addig pihentek, amíg rossz volt a traktor. Az ő érdekük az volt, hogy minél több hiba legyen a traktorban. Ha azután nagyon meghajtották őket a szabotázsrendőrség, akkor minden két barázdá helyett egyet húztak, közbeszó sávokat kihagytak. Így lehetett behozni a kését — és biztosítani 30 százalék gyomot a termésben.

(Folytatjuk)

HIREK

Eljegyzés. Rigó Lajos Máv. intéző leányát Nellit, eljegyezte Gaál Gyula m. kir. tüzérfőhadnagy Sopronból.

Magyarország 1941. évi rizstermése. Obermayer Ernő kísérletügyi főigazgató és Somorjay Ferenc kísérletügyi főadjunktus legújabb összeállítására szerint Magyarországon 1941-ben 35 gazdaságban összesen 1200 holdon termeltek rizst. Az 55 rizstermelő gazdaságból 5 magánvállalkozás volt; 21 az Országos Öntözésügyi és Mezőgazdasági Ipar Rt.-nek, egy pedig a Mauthner-cégnek volt szerződéses termelője.

A szülőföld szeretete. A Budapesten szolgáló homoródmási legények és leányok, keresetük filléreit megtakarítva, kétféle száz pengőt gyűjtöttek össze, hogy a komoródmási unitárius templom urasztala elé egy szőnyeget vásároljanak.

Takarékoskodni kell a gyógyszeres üvegekkel. A háborús viszonyok a közönség számára minden vonalon a legnagyobb mértékű takarékoskodást írják elő. Gyűjteni kell a hulladékokat, a még felhasználható tárgyakat, amelyekből új iparcikkek állíthatók elő. Legutóbb a betegbiztosító intézetek szőlítették fel a közönséget arra, hogy az otthon nagyobb mennyiségben használhatatlanul heverő, tisztára mosott gyógyszeres üvegeket gyűjtsék össze, mert az intézetek darabonként öt fillérért visszavásárolják azokat. A gyógyszeres üvegek szintén visszaveszik az üres gyógyszeres üvegeket, amelyek természetesen megfelelően fertőtleníve kerülnek újból felhasználásra.

A kalászos gazdák országos szövetségbe tömörüléséről ut vezetőkkel Suhajea Tibor m. kir. gazdasági szakoktatási főigazgató, gazdasági főtanácsos a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hetilapja a Magyar Föld a tenyészállatvásárról számol be írásban és igen szép képben. Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakeikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Az Iparosok nerkópos igazolvánnyal való ellátása. Békésmegye törvényhatósági bizottsága felirattal fordult a kereskedelem-, és közlekedésügyi és iparügyi Miniszter urhoz és olyan miniszteri rendelet kibocsátását kérte, amely országosan rendezné az iparigazolvánnyal bírók, a piaci és vásári árusok és azok helyetteseinek és kisegítőinek arképos igazolvánnyal való ellátását. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri hivatalból véleményadás végett megküldötte ezt a feliratot a kereskedelmi és iparkamarának. A kamara a kérem teljesítését javasolta.

Rendelet az asszonyok nevének hivatalos megjelöléséről. A kultuszminiszter több esetben tapasztalta, hogy az egyes hivatalok a férjes, özvegy vagy elvált asszonyok nevét különbözőképpen írják. Sokszor ugyanabban a hivatalban sínos meg a szükséges összhang. Előfordult az is, hogy ugyanegy határozatban felsorolt több asszony nevét különböző módon írták. Egyrészt ennek a visszásságnak megszüntetése érdekében, másrészt, hogy a hivatalos intézkedésekben megnevezett férjes, özvegy vagy elvált asszonyok személyazonossága minden tévedés vagy kétséget kizáróan megállapítható legyen, a kultuszminiszter most eirendelte, hogy a jövőben minden hivatalos intézkedésben az asszonyok nevének megjelölése férjük (né) toldattal ellátott és az illeték leánykori teljes nevével történjen. — Nem elég tehát azt írni, például Nagy Péterné, vagy Nagyné Kiss Mária, azt sem szabad használni, hogy N. Kie Mária, vagy N.-né Kiss Mária, hanem szabályszerűen így kell megjelölni hivatalos iratokban az asszony nevét: Nagy Péterné Kiss Mária.

Elveszti a farkát, ha megijed a gyilk. Elveszti a farkát, ha rabságba ejtik. Újabb azonban rájöttek, hogy akkor is elhagyja, ha megijed. Ennek okát nem tudták még a tudósok kideríteni.

Mezőtúron az országos vásár április 7-én lesz megtartva.

Országos Iparos Évkönyv és Címár. 1942. Dobsa László dr. és Kovalóczy Rezső dr., az Ipari Országos Központjának igazgatója és főtitkára szerkesztésében megjelent az Országos Iparos Évkönyv és Címár, amely felöleli mind azokat a tudnivalókat, amelyek az iparosok részére szakszerű és könnyeo áttekinthető tájékozást nyújtanak az iparosságot érdeklő gazdasági és ipari közigazgatási kérdésekről. Az évkönyv tartalmazza egyben az Iparügyi Minisztérium, IPOK, kamarák, iparistületek felvidéki és kárpátaljai ipartársulatok részletes címtárát és az iparosság érdekeit szolgáló hitelintézetek adatait. Az évkönyv ára 10 pengő. Megrendelhető a kiadóhivatalnál (Budapest, VII., Erzsébet krt 9/11. sz. Tel. 224—038) és az iparistületek, ipartársulatok útján.

A gyomai kereskedők április 1-től reggel fél 8 órakor nyitnak és este fél 7 órakor zárnak. Ebéd idő fél 1-től fél 3-ig.

Villanyfénynél többet tojnak a tyukok. Németországban arra való tekintettel, hogy a tyukok a trópusokból, vagyis melegebb vidékekről származnak — ahol hosszabbak a napok mint nálunk — kora ősztől tavaszig villanyvilágítást szereltek néhány kísérleti tyukfalba. A próba meglepő eredménnyel járt. Bebizonyosodott, hogy a megfelelő fényerejű és tulajdonságu lámpa alkalmazása esetén a téli hónapokban mintegy 30 százalékkal több tojástermelést lehet elérni, ha a tyukokat kellően etetik. Azt is kiszámították, hogy a villanyberendezés költségeit a tojástartó többeszerősen fedezi.

MEGJELENT az 1942. évi „Zöldmezőnapló” gróf Teleki Mihály, dr. Piukovich József, Kolbai Karoly, vitéz dr. Bittera Miklós, Döry Lajos dr. Gruber Ferenc, Kovács Miklós, dr. Kristály Aladár, Rigler József, dr. Berke Péter, dr. Máriássy Béla, dr. Kurelec Viktor, dr. Ungár Gyula, vitéz Ortutay Pál, Sói István, dr. Tamás Ferenc, Kulcsár Sándor, Patáky László, dr. Bagotai István, Kállay Béla jeles cikkei igazolják, hogy a zöldmezőmozgalom diadala nélkül a magyar mezőgazdasági élet visszaesik. A Napló nélkülözhetetlen minden rét- és legelőgazdálkodással foglalkozó nagy- és kisgazda részére. Ára 1.50 pengő. Megrendelhető: az Országos Zöldmező Szövetségnél, Budapest Báthory u. 7 szám.

Franciaországban a nők nem kapnak dohányt. A francia dohányjövődék igazgatósága a dohánytermékek adagolását vezette be. A jövőben hetenkint egy férfi 40 cigarettára vagy öt naponkint egy csomag pipadohányra tarthat igényt. Kiskorúaknak, továbbá asszonyoknak és leányoknak dohányárut nem szabad kiszolgáltatni.

MEGHÍVÓ.

A „Keresztény Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet Endrőd” 1942. évi április 7-én délelőtti 10 órákor, amelyben nem volna határozatképes, úgy április 16-án délután 5 órákor Endrődön a Népházban tartja

1941. évi

rendes közgyűlését,

melyre a t. üzletrésztulajdonosokat ezúton tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyvvezető és jegyzőkönyv-kiértékelés kijelölése.
3. Igazgatóság jelentés a lefolyt üzletévről.
4. Az 1941. évi mérleg- és eredmény-számla előterjesztése a Felügyelőbizottság jelentésével, valamint az Igazgatóság és Felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
5. Üzletrészek összeírása, illetve felmérése 10—1 arányban oly módon, hogy egy-egy üzletrész értéke 10 pengő lesz. A töredék üzletrészeket 1942. december 31-ig kell kiegészíteni, mert ellenkező esetben a fenti időben az Igazgatóság a töredék üzletrészeket törölni fogja.
6. Indítványok.

Endrőd, 1942. április 2.

Igazgatóság.

Megjelent a repülők lapja új száma. A Horány Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett Magyar Szárnyak repülőügyi folyóirat április száma most jelent meg. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Magyar Szárnyak mindentől kapható. Ára 50 fillér. Műtárványszámot a kiadóhivat. (VII. Király uca 93.) kívánatra ingyen küld.

Megjelent az „Ifjú Repülő!” A magyar ifjú repülőlapjának áprilisi száma most jelent meg. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Ifjú Repülő mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Műtárványszámot a kiadóhivat. (Budapest, VII. Király u. 93.) kívánatra ingyen küld.

Mickey Ronney Budapesten a Színházi Magazin eredeti képek sorában számol be a népszerű amerikai filmestér április 1-i budapesti látogatásáról. Remek vicc-rovat és a gyermekek kedvence a Kis Magazin húsvéti száma, melynek ára 1 pengő.

„LXVA”. Ausztrália legnagyobb rejtélye. A közérdeklődés homloktérében álló Ausztrália egyik érdekessége a rejtélyes „LXVA” betűcsoport, amelyet több helyen megtaláltak, de jelenségét mind eddig nem sikerült pontosan megállapítani. Ausztrálianak erről a rejtélyéről érdekes cikket közöl a Tolnai Világlapja legújabb száma. Tolnai Világlapja húsvéti számának ára 24 fillér.

Nagy képes Karády riport és számtalan érdekesebbnél érdekesebb színházi beszámolót talál a Déliből legújabb számában. A legszebb és legértelmesebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb, mert ára csak 20 fillér.

Apollo Mozgó Gyoma.

április 4-5

szombat - vasárnap

Mezey Mária, Jávor Pál, Hildvéghy Valéria, Kiss Ferenc, Kántány Zoltán:

Lángok

A szerelem, a szenvedély, a féltékenység és megbocsájtás művészi filmje. Magyar világhíradó.

április 6-7

hétfő - kedd

Turay Ida, Jávor Pál, Vaszary Piri, Somlay Artur, Pethes Ferenc:

Lelkiklinika

Kacagtató, ötletes, bonyodalmas vigjátékujdonosság. Magyar Világhíradó.

április 8

szombat

Szilágyi-Szabó Eszter, Uray Tivadar, Csontos Gyula, Greguss Zoltán, Sennyi Vera, Latabar Kálmán:

Mária két éjszakája

Merész témájú, újszerű filmkülönlegesség. UFA világhíradó.

MEGHÍVÓ.

A Gyomai Dalárda Gyomán, az ipariskolában 1942. évi április hó 12-én, vasárnap délután 3 órákor tartja évi rendes közgyűlését, az alábbi tárgysorozattal, melyre az egyesület tagjait ezzennel meghívjuk.

Tárgysorozat:

Elnöki megnyitó, tisztviselők jelentése az 1941-ik évről, tisztújítás, választmányi és számvizsgáló-bizottság választása, költségvetés előterjesztése az 1942-ik évre, esetleges indítványok.

ELNÖKSÉG.

Haladékon felhívtnak részt kell vennie az önvédelmi kiképzésben. A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közölte a honvédelmi miniszter rendeletét az önvédelmi kiképzés újabb szabályozásáról. A rendelet intézkedik a házak légoltalmi őrségparancsnokainak és parancsnokhelyetteseinek kiképzéséről. Önvédelmi kiképzésben kell részesíteni minden olyan férfit és nőt, aki 18 éves elmúlt és 70. életévét még nem töltötte be. A lakosság önvédelmi kiképzését 1942. május 1-én meg kell kezdeni és a házi légoltalmi őrségparancsnokának kiképzéséhez igazodva, december végéig be kell fejezni. Alapkiképzésre kötelezettek utánkiképzésben is kötelesek részt venni. Az utánkiképzés időtartama évenkénti négy ízben egy-egy óra.

Hirdessen
lapunkban

A gyomai kir. járásbíró, mint elektronikönyvi hatóság.
662/1942. tk. szám.

Arverési hirdetmény
kivonat

Országos Földhitelintézet végrehajtónak özv. Papp Lászlóné és gyermekei végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyben a elektronikönyvi hatóság a végrehajtási árverést 1653 03 P főke és járulékaik behajtása végett a Gyoma községben lévő, s a gyomai 3209 sz. tkvi belételeben A + 1-2 soroz. a. foglalt ingatlanokra 3532 aranypengő, azaz háromezeröttszázharminckét aranypengő kikiáltási árral elrendelte.

Az árverést 1942. évi április hó 18. napján délelőtti 10 órákor a telekkönyvi hatóság helyiségében fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Bénaigéna a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígérés ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Gyoma, 1942. évi február hó 11. napján.

Dr. Pigniczki sk. kir. járásbíró.

A kiadmány hiteleit: Sári Károly állnok.

Nem szabad eltűzelní a szálmát és száraz trágyát. A földművelésügyi miniszter rendelkezése a szarvasmarhatrágyának és szálmának tüzelési anyagnak való felhasználása a jövőben szigorúan tilos. Egyes helyeken ugyanis ezek tüzelésére használják a (száraz) cökökcentik a talajeredő fenntartására fordítható trágya mennyiségét. Minthogy pedig szála és száraztrágya a talajeredő visszapótlására szükséges, ha ezeket eltűzelní, akkor trágyázásra nem használhatók. Ezért adta ki a miniszter ezen rendelkezést és a hatóságok teljes szigorral ügyeljenek a rendelkezés betartására.

MAUTHNER MAGGAL
BIZTOS A JO TERMÉS!

ENDRŐDI MOZI

1942. apr. 5-6-án, húsvét vasárnapján 3-5-7-9 órákor, hétfőn 5-7-9 órákor.

Szép húsvéti műsori

Szeressük egymást

Barabás Pál regénye után.

Főszereplők: Bulla Elma, Hildvéghy Vali, Rácz Vali, Csontos Gyula, Greguss Zoltán, Bilicsi Tivadar.

A való élet képét mutatja őszintén, művészi eszközökkel, ez újszerű magyar film.

A műsor kiegészítve. Vigjáték és híradókkal.

Szerkesztő postája.

Tóth László. Biztosra veszem, hogy az előjáróság ellenőrzi, amíg burgonyasínég van, addig előbb emberitaplálókra fordítják azt és csak azután sorias utplálására. Egyet mindenesetre meg kellene szivtelni: minél több krumplit lehessenek Gyomán is. Mégis csak az a biztos, ami az ember kamarájában vagy verneben van.

Az eredi bocskorról küldött cikket ügyesebben kellene megírni, és pedig nevek nélkül, mert sohasem tudjuk, kinek kéne az ottmaradt véreink közül.

Krucshó Endre. A posta nem hozza lakosok verseit. Biztosan a bolsevikket szerdi rimbe gépígyverével, ezért nem ér rá nekünk verseit. Amíg pinanes közben lényesítik a gépígyver závarzatát, térdén is megírja legújabb élményeit. Magunknak is mindannyiuknak kellene a művetot kívánok. Mind jöjjenek vissza utplóbb, de a muszákból hírmondói se hagyjanak.

Teket Sándor. A pesti ügyészeg most készített azt a pallost, amellyel az olyan nyomdászokat nyakalkak le, akik egynél több durchschuszt tesznek a sorok közé. Gyomára is küldenek egy nyakiltót.

MAUTHNER-MAGGAL
BIZTOS A JO TERMÉS!

Publikáció

10 szög 4 fillér, minden további szó 4 f.

Egy kocsis és egy raktári kezelő állást kaphat a Wagner Márton Fiat cégnél.

Góth József talposnak Görögálláson 40 kishold földje, vízvezeték helyen kukorica termesztésre is igen alkalmas, két darabban (anya-ál örökítőn) eladó. Megköthető gróf Tisza István ut. 34 sz. alatt, Gyomán.

Tisztára mosott gyógyszeres üvegeket legmagasabb napi 1000 vásárol a Máczi palota.

Egy jó családból való fiút tanulónak felveszek. Iványi Gergely borbélymester, Podoni féle borbély útleibe. 2-2

Magyarországi sajtó- és kiadóipari érdekvédelmi egyesület.

MAUTHNER MAGGAL
BIZTOS A JO TERMÉS!

Készült a könyvnyomtatás 50-ik esztendejében a Hungaria Könyvnyomdában Gyomán, felelős szerkesztő: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Égész évre 6.24

Belfizetések postacsékkal:

„Hungaria-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóiroda:

„HUNGARIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 54.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:

1. napra 100 (50 mm széles) ...
50 napra ...
adunk
Heggyelnek minden ...

A MAGYAR IFJÚSÁGHOZ

szózatot intézett vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes. A budai várból elhangzott szózat elrepült az ország minden városába és falujába s arra szólítja fel a nemzet virágait, hogy jelentkezzenek a repülőletpályára.

Nemzedékünk küzdő korszakban él, körülöttünk országok süllyednek el, a háboruban tisztuló világban mindenütt, nyugattól keletig a katonák, a katonanemzetek építik a jövőt. A magyar föld minden kincse, a magyar munka minden termése a mi háborunkat szolgálta — mondja a kormányzóhelyettesi szózat — s az egész magyarság szíve dobbanását fejezi ki vitéz Horthy István akkor, amikor azt a megállapítást teszi, hogy a nemzet minden tagja, a harctéren és itthon, éjjel-nappal zakatoló munkagépeknél és a fagytól későn felengedő szántóföldeken: katoná, s harccal, vagy verejtékével: megváltója a boldogabb magyar jövődönek.

Ezért, a szebb jövőért intézett most szózatot a Kormányzóhelyettes az ifjúsághoz s akik követik majd hívó szavát, azok a magyar légierő katonái lesznek.

A magyar ifjúság szíve megdobbant a kormányzóhelyettesi szózatra. Nemzetünk reménysegei valamennyien lelkük mélyéig átérzik, hogy legszentebb kötelességük ma: odaállni a nemzet jövőjéért harcolók nagy táborába. Az iskolapadokból tömegesen jelenkeznek honvédöknek az ifjak, itt Békés vármegyében éppen úgy, mint Vas megyében és Maros-Tordavármegyében. Mindenütt, önként, magyar szívük parancsát követve jelentették ki, hogy honvédek akarnak lenni, mielőbb részt kívánnak venni a küzdelemben, mely a nemzet életéért, minden magyar boldogulásáért folyik.

Fiatal a magyar légierő, de hősi tetteivel máris aranybetűket írt a magyar történelem lapjaira. A trianoni sors idején a magyar repülők titokban, polgári ruhában, de azzal a szent

bíttel végezték munkájukat, hogy eljön az idő, amikor szabadon szállhatnak fel gépeken a magyar városok és falvak fölé, hogy megvédjenek bennünket, védjék a nemzetet minden elenséges támadástól. Kassán bizonyította be először a fiatal magyar légierő repülőgépeségeit, hősiességét, nagyszerű képzettségét és harci erényeit s azóta számtalan győztes légi-csatában szerzett becsületet és vivta ki a világ elismerését a magyar repülőnévnek. A nemzet rajongó szeretet és hálája babékoszorút vont a magyar repülők feje köré s ezeknek a hősi magyar repülőknél a táborába

szólítja a Kormányzóhelyettes az ifjakat.

A szózat elhangzott és bizonyos, hogy százan és százan jelentkeznek majd a légierő szolgálatába. Az ifjak, akik seregestől jelentkeztek katonának az ország minden részében, most a büszkén szálló magyar repülőgépek felé tekintenek, azzal az elhatározással, hogy ők is ott akarnak lenni azok között, akik magasan a föld fölött, a zúgó repülőgépekkel védik minden magyarok életét és büszkeségük módjára harcolnak a nemzet boldogabb jövőjéért, az új magyar évezredért, a keresztény Európa győzelméért. Sz.

Beliczey Miklós főispán nyilatkozik az árvizről, annak pusztításairól, a levezetés megfeszített munkájáról és a kormány segítő gondoskodásáról

20.000 hold földről csak május végére takarodik le a víz. Ez a terület az idén kiesik a termelésből.

A kormány mindent megtesz a segítés érdekében.

Harmadik éve látogatja már Békés vármegyét a Sors kegyetlenül sujtó keze. Óriási terület — a termőföld java — hordja ismét a víz nehéz terhét, házak ezrei estek össze rommá, magukalá temetve dolgozók magyaroknak élete munkáját. Ember, állat riadt szemekkel keresi a menedéket, a víz pedig, a félelmetes ur, fensőbbeségek gőggel fodrozza tákrét az elhódított területen. Mintha az egykori nádasok romantikus mocsárvilágakövetelné vissza jogait.

A szorongatás e nehéz napjaiban ott jár a pusztulás szomorú birodalmában Beliczey Miklós főispán. A maga bajánál — az egész birtoka víz alatt áll — mindig előbbrevaló a gondjaiba vett népe baja, nyomorusága. Fáradhatatlanul, szinte éjt, napot egybetéve járja sorra a Sorstól oly kegyetlenül meglátogatott vidéket. Mindenütt segít, vigasztal, biztat és intézkedik. Csak egy gondja: hogy a kezébe adott hatalom minden eszközével minél hamarabb visszaadja

az elorzott földet igazi hivatásának és a szorgos magyar kezeknek. Nem is lehet, hogy ez a szív szeretetét és test minden erejét önfeláldozóan összetéve, fáradhatatlan munka ne kapja meg minél hamarabb az ő kiérdemelt jutalmát!

A vármegye egész népe szorongva lesi az árvízfront hadijelentéseit! Hol a víz? Mennyi a víz? Micsoda károk jártak a víz offenzívájának nyomában? És — legfőképpen — mennyire jutott előre a mérnöki tudomány ellenmondása? A szorongatott embereknek biztatás és remény kell a megnyugváshoz. Ezért tartottuk szükségesnek, hogy kérdésekkel forduljunk a főispánhoz, a víz harcterének legjobb ismerőjéhez s a főispán szíves készséggel felelt az újságíró kérdéseire, amint az itt következik:

— A vármegye népe szorongva les minden szót, mely neki az árvizről, a bennünket immár harmadszor egymásután ért nagy csapásról szolgál hira-

sal. Méltóságod ismeri a legpontosabban ezt a szörnyű kérdést s ezért nagy megnyugvással szolgálna, ha megalakított véleményéről nyilatkozni szíveskednék?

— A legutóbbi hat nap alatt bejártam jóformán a vármegye egész területét közigazgatási járásokként és a vármegyék területén működő határmentesítő társulatnak területi illetékessége szerint. Ez alkalommal velem voltak az érdekelt polgármester, főszolgabíró és községi főjegyző urak, valamint a területileg érdekelt ármentesítő társulati igazgató-főmérnök urak. Bár hangsúlyoznom kell, hogy minden vízügygyel kapcsolatos kérdésben kizárólagos vízügykörrel, mint szakemberek, a Hódmezővásárhelyen székelő Paphalmy Iván és Einwachter József miniszteri biztos urak vannak felruházva, mégis úgy érzem, hogy a közvetlen tapasztalataim alapján nem egy esetben a helyszínen is módomban volt olyan intézkedéseket fogantatni, vagy ilyeneknek a megtétele végett haladéktalanul közbenjárni, amelyek ennek következtében itt, vagy ott javíthaták a helyzetet.

— Hol a legsúlyosabb a helyzet?

— Országos viszonylatban is, vármegyénkben pedig — sajnos — minden kétséget kizáróan, közsismerten is, legsúlyosabb a helyzet Orosházán és Békéssámszonban és ezen községek közvetlen határában. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy máshol nincsenek komoly problémák, de mindezek kevesebb veszedelmet jelentenek és kisebb bajokat okoztak, mint Orosházán és Békéssámszonban. Isten segítségével ma mégis azt lehet mondani, hogy a helyzet nagy általánosságban mindenütt enyhült. Ez Orosháza és Békéssámszon vidékén a veszély csökkenésében, míg vármegyénk többi részein már lényeges javulásban mutatkozik.

— Mennyi az elöntött terület és hogyan megy végbe a vizek levezetése?

— Vármegyénk területén —

bozrávetőleges becslés szerint — jelenleg még körülbelül 70 ezer hold szántóföld van különböző helyeken vízzel borítva, de mindenkinek megnyugvására szolgálhat az, amiről magam győződtem meg, hogy vizeknek ma már mindenütt van gazdája, azoknak, hogy így mondjam, a sorsáról már gondoskodás történt, amivel azt akarom mondani, hogy ma már megvan a határozott terve és sorrendje minden csepp víz levezetésének. A miniszteri biztos urak és az egyes ármentesítő társulatok mindenütt megfeszített erővel dolgoznak, de természetesen, hogy hol az alsóbb, hol pedig a felsőbb fekvésű vizeknek még várniok kell és elsőbbséget nyújtani addig, amíg a másik lefolyik.

— A termőföldek elöntésén kívül van még egyéb súlyos kár is? Szenvedtek az ártól a községek belterületei is?

— Orosházát és Békéssámson kivéve községeink belterületén az elmúlt esztendő határos csatornázási munkálatainak eredményeképpen épületekben lényegesen kevesebb a kár mint az elmúlt esztendőben volt, sajnos azonban megdöbbentően sok épület pusztult el, ismételten Orosháza és Békéssámson környékén, ugy a kül-, mint a belterületeken, máshol pedig főleg a külső tanyavilágban.

— Mennyi idő kell a vizek levonulásához?

— A jelenleg még vízzel borított mintegy 70.000 holdnyi szántóföldterületről realis számítás szerint a vizek felerészben három héten belül fognak levonulni és az által minden reményünk meglehet arra, hogy az így felszabaduló területek a normális tavaszi gazdasági vetéstorgónak keretébe még idejében beilleszthetők lesznek.

— Az orosházi és sámsóni veszedelmén kívül hol vannak még a megyében súlyosabban érintett területek?

— Körutamb alkalmával a korábban már említett legsúlyosabb helyzetek kivéve, a vész-tői határban lévő ugynevezett paldai részen, majd a kondorosi, szénási és a békéscsabai határoknak a szögelésében, továbbá Pusztaföldvár környékén és békéscsabai határnak az ugynevezett Beliczey—Gerendás környékén lévő részén találtam a legsúlyosabb helyzetet, (ez utóbbi hely ugyanis a magasabb fekvésű és óriási tömegű csanádmezei — különsképpen Báukut, Medgyesegyháza körüli — vizeknek az elvezetési helyétől jelöltetett ki), amely említett helyeken vármegyénkben ma még egy lagban is többszáz-

vagy többezerholdas egységes területeket borítanak a belvizek.

— Nem lehetne valamit tenni a víz hatásosabb levezetésére?

— Paphalmy és Einwachter miniszteri biztos urak — akik eszidőszent három vármegyének vizügyeivel kapcsolatosan minden bajnak, gondnak és munkának irányítását viselik vállukon — kérésemre ismételten eljöttek Gyulára és velük módomban volt a fentebb említett helyeken a hatásosabb vízlevezetésnek megbeszélése végett újabb szemlét tartani. Ennek eredményeképpen bizonyos megnyugvással közölhetem, hogy vagy újabb szivattyuknak a beállítása, vagy pedig kisebb árkolási munkálatoknak az elrendelése révén minden reményünk meglehet arra, hogy a lehetőség szerint a vizek itt is lefolyásra találnak.

— A víz alá került 70.000 hold meg fog idején szabadulni terhétől, ugy, hogy ez a terület az idén számba is jöhet még a termelés szempontjából?

— Sajnos, számolnunk kell azzal, hogy becslésem szerint vármegyénkben kb. 20.000 holdnak a víztelepítése május vége előtt nem történik meg, ami azt jelenti, hogy ezek a földterületek már előreláthatóan minden igyekezet mellett is ki kell, hogy maradjanak ezévben a mezőgazdasági természetből. Országos viszonylatban is, de természetesen különösen vármegyénk szempontjából súlyos kárt jelent ez mindnyájunkra, ami által a termelésben, jövedelemben, munkaalkalomban és keresetben ilyenképpen előálló súlyos veszteséget csak további megfeszített munkával és megértéssel kell kipótolnunk.

— Természetesen, hogy minden károsult türelmetlen, azt szeretné, ha ő szabadulhatna meg legelőbb a pusztító vízarádattól. Méltóztatnék ezeknek a csapás-sújtotta szegény magyar testvéreinknek valami megnyugtatót mondani.

— Csak azt mondhatom, hogy türelmet és megfeszített munkát kérek mindenkifől, mert — ismétlem — a vizek levezetéséről minden gondoskodás megtörtént és a víz az egyes részekben csak azért nem haladhat olyan ütemben, amint azt szeretnénk, mert bizonyos kritikusabb, alsóbb fekvésű helyeken, ahol községek fekszenek, vagy éppen szivattyutelepek vannak felállítva, még súlyosabb bajokat és károkat jelentene ezeknek vizeknek minden körletmélttől való lezudítása. Meg kell értenünk, hogy a vizek csak a fentről folyhatnak lefelé és azt a természetes törvényt és

irányt pedig megváltoztatnunk nem lehet s ennek következtében egyes alsóbb fekvésű és egyébként talán vizektől mentesen maradó területeknek is ma tűrniök kell a felsőbb vizeknek lefolyását, amelyek csakis így érhetnek előbb, vagy utóbb a folyók medrébe.

— Ugyebár, Méltóságos Uram, nem is kell kérdésnem, hogy a kormány mindenekelőtt való szívügyének tekinti az árvíz-károsult lakosság megsegítését?

— Dr. Bárczay János földművelésügyi államtitkár, országos árvízvédelmi kormánybiztos urnak vármegyénkben már háromszor tett látogatása, valamint most legutóbb a miniszterelnök ur szemlétja és az ezzel kapcsolatosan tett kijelentései mindnyájunkat a legjobb reményekkel tölthetnek el arra vonatkozóan, hogy a kormányzat a mai rendkívül nehéz időkben is minden erőfeszítést megtesz azért, hogy a belvizek következtében károkat szenvedett vidékek és azoknak lakossága minden vonalon a megad-

ható legjobb gondoskodásban részesüljön. A magam részéről még közölhetem azt, hogy

a belvizek pusztításai következtében ideiglenesen hajlék nélkül maradt lakosságról a polgármester és főszolgabíró urakhoz kiadott vonatkozó rendelettel olyképpen igyekeztem gondoskodni, mely szerint felhatalmaztam őket, hogy a lakatlan, vagy a lakók számához képest aránytalanul nagy lakásokat a szükséghez képest ideiglenesen a fenti célokra igénybe vehessék.

Ezeket mondotta Beliczey Miklós főispán. Szavaiból mindenkinek megkaphatja azt a megnyugtató tudatot, hogy amennyi az ő akaratától és erejétől telik és amennyire a kormány tényezőinek emberi tudása és hatalma képes, az mind közre fog működni azért a célért, hogy ez a kemény csapás minél hamarabb elmuljék a vármegye keservesen meglátogatott népének feje felől.

Rendelet az ingatlanoknak a légvédelem céljára való igénybevételeiről

A Hivatalos Lap április 5-iki száma közli a m. kir. honvédelmi miniszter rendeletét az ingatlanoknak a légvédelem céljára való igénybevétele, valamint a légvédelemmel kapcsolatos beszállásról tárgyában.

A rendelet értelmében bármely ingatlan birtokosa béke idején is köteles megengedni, hogy telkén és épületein, vagy

azok alatt a légvédelemmel kapcsolatos közérdekű berendezések létesíttessenek, vagy ily légvédelmi eszközök helyeztessenek el, továbbá, hogy azok létesítése vagy elhelyezése, vagy az ingatlan légvédelmi célokra való igénybevétele előkészítése érdekében a szükséges intézkedések megtéttessenek és a munkálatok elvégeztessenek.

Munkásruha — 12 pengőért

A közellátási miniszter egyik legutóbbi nyilatkozatában olvashattuk, hogy a közeljövőben nagyarányú munkásruha-akciót indítanak.

A nagyjelentőségű akciót a hírek szerint azóta már előkészítették és annyi anyag áll rendelkezésre, hogy a gyakorlati végrehajtást megkezdhetik. Az akció célja az, hogy szűkös háborús gazdálkodás ideje alatt is a lehető legkedvezőbb feltételek mellett lehessen munkásruhához jutni.

Az eddigi tervek szerint a kabát és a nadrág együttes ára 12 pengő lenne. A beszerzés megkönnyítése érdekében foglalkoznak azzal a munkáskivánsággal, hogy a nagyobb üzemek támogatásával a mun-

kásoknak ruhabeszerzési kisebb pénz összegű kölcsönöket folyósítsanak.

Csak e hónap végére...
„A szív gyöngyét” című költeményköltőm kiadványára, a közellátásról, csak a napokban kaptuk meg az elegendő papírost. Így nyomd. technikailag is bátrányt szenvedve, csak e hónap végére, jelentethetjük meg. Amikor minden előkészítőmnek, helyébe szállítom a verses kötetet. A kiadásig azonban, kérem nehes szándékú püfögőim belső jóakarát és szives türelmét. Mindenkinek megértését, bizalmát reméli — tiszteltet — a személyesen is, előfizetőket gyűjtött szerző Fekete József.

Mit láttam Oroszországban?

Irtta: Migend Dezső.

A répa, a tehén és a
szovjetmuzsik.

(7 közlemény.)

Azt hiszem éppen eleget írtam már a kolchosról, a szovjet földművelésről és szovjetoroszországi földműves nép baromi sorsáról. Még csak egy esetet akarok valahogy tapintatosan megírni, hogy mindenki láthassa, mennyire elbutította a terror és a nyomor a vörös paradicsom elállatiasodott embereit.

Amint Ukrajna felszabadult a szovjeturalom alól, a mi szövetségeseink megkísérelték lábradlítani a földműves lakosságot. Földet és jószágot adtak a kolchoszokból a jelentkezőknek.

A vörösuralom idején agyoncsigázott nép magával tehetetlenül állt az új helyzetben. A terror arra szoktatta, hogy csak akkor dolgozzék, amikor ostorral hajtják — na, hiszen a vörös pribékek hajlották is éjjel-nappal — s nihelyt megszünt a terror, megállt a munka is. A szovjetmuzsiknak nem volt semmi elgondolása, terve, életcélja. Csak a pillanatnak él, mert sohasem tudhatta, mikor csapják agyon. Nem is értett már a gazdálkodáshoz. Egyenrangúnak érezte magát a jószággal s nem tudott mit kezdeni vele.

Egyik kolchoszon egy ilyen felszabadított szovjetmuzsik megejtette a neki kiadott tehenet fagyott répával. Természetes, hogy a tehén beteglett. Egyik tréfáskedvű magyar földmunkás bajtársunk azt ajánlotta a muzsiknak, hogy emelje fel a tehén farkát s kenje meg a tövét petróleummal, attól majd meggyógyul. A muzsiknak nem volt petróleuma, mert bár a szovjet bővelkedett kőolajban, a földműves lakosságnak nem juttatott belőle egy lámpásba valót sem. Adott neki az én bajtársam.

A muzsik meg is kente a tehenet, a tehén pedig felszegte a farkát, megugrott és mintha megbogázott volna, elugrott a pusztaságba. A muzsik ránézett az alkalmi állatorvosra:

— Most oda van a tehén!

— Dehogyan van, már hogy volna! Fuss utána és fogd el!

— Hogy érjem utól? — kérdezte a lomha orosz.

— Egyszerű dolog az — felelt a tréfacsindló magyar. — Kend ba magadat is éppen úgy, mint a tehenet. Utoléred tüstént.

A muszka úgy is tett.

Égette a petróleum. Felordított fájdalmában, azután ugrott kettőt-hármat, mint a táltos csikó, amelyik parazsat nyelt s utána vetette magát a téhennek.

Reggelig sem kerültek elő, mi pedig reggel tovább mentünk.

A magyar földmunkásfiú a maga módja szerint próbálta ki, hogy meddig ér a szovjetember butasága.

A kísérlet sikerült és mindenki

számra tanulságos lehet.

— Ez a szovjetkultura!

Ilyen ostoba barmekké süllyesztette le le az embereket huszonöt év alatt a zsidó szovjet terroruralma és szörnyű nyomorúsága! (Folytatjuk)

HIREK

Vizrebocsátják az első 4000 tonnás magyar tengerjáró hajót. Havarosan vizrebocsátják a „Magyar Vitéz” nevű, első 4000 tonnás Dieselmotoros magyar tengerjáró hajót. A „Magyar Vitéz” az első nagy tengerjáró hajó, amely a magyar hajógyárban épült, 1650 kilométernyire a tengerparttól és amely minden részletében a legmodernebb és építése a legnagyobb magyar teljesítményt jelent. A „Magyar Vitéz”-zel hosszú sorozata nyílik meg az itthon épülő nagyszerű tengerjáró hajóknak.

Eltűnt egy amerikai ellentengernagy.

Budapestre érkezett a berlini japán nagykövét: Osima tábornok.

2216 millió ember él a földön.

A kéményseprés városítása tudvalevően hetek óta napirendre került és legutóbb a kéményseprők ipartestülete is foglalkozott vele. A kéményseprők arra hivatkoznak, hogy ez négyszáz éves ipar, gyakorlati szempontból azonban a Városok Szövetségének van igaza, amely szerint a kéményseprést városi közüzemmé kell fejleszteni, éppúgy, mint a tűzoltást és más hasonló dolgokat, amelyeket csak városi kezelésben lehetett tökéletesen megoldani.

42 százalékkal növekedett a Hangya és fiókjai forgalma.

A rézgalic pótlására rézmészport osztanak ki a szőlősgazdáknak. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a szőlősgazdák részére kiszolgáltatható rézgalic mennyiséget kat. holdankint 12 kg-ban állapította meg. Minthogy ez a mennyiség a peronoszpóra elleni védekezésére csak kedvező időjárás esetén lesz elegendő, a földművelésügyi miniszter gondoskodott megfelelő mennyiségű rézmészpor gyártásáról is, mert ez a védekező szer megfelelően alkalmazva a rézgalic pótlására alkalmas. A földművelésügyi miniszter rendelete szerint a rézmészpor is csak utalvány alapján szolgáltatható ki a vevőknek. A szőlősgazdák részére kiszolgáltatható rézmészpor mennyiséget kat. holdankint 4 kg-ban állapította meg. A rézmészpor utalványok szétküldése rövidesen megtörténik. Minden szőlősgazdának saját érdeke, hogy az utalvány beviteléről idejében gondoskodjék.

Dombóvár községben 54 000 darab cigarettát és nagy mennyiségű dohányt és több doboz gyufát gyűjtöttek, a harctéren küzdő derék honvédeinknek. Hát Gyomán vajjon mikor indul meg ilyen nemes gyűjtés?

Országos Iparos Évkönyv és Cimtár. 1942. Dobsa László dr. és Kovalóczy Rezső dr., az Ipart. Országos Központjának igazgatója és főtitkára szerkesztésében megjelent az Országos Iparos Évkönyv és Cimtár, amely felöleli mind azokat a tudnivalókat, amelyek az iparosok részére szakszerű és könnyen áttekinthető tájékoztatást nyújtanak az iparosságot érdeklő gazdasági és ipari közigazgatási kérdésekről. Az évkönyv tartalmazza egyben az Iparügyi Minisztérium. IPOK, kamarák, ipartestületek felvidéki és kárpátaljai ipartársulatok részletes címtárát és az iparosság érdekeit szolgáló hitelintézetek adatait. Az évkönyv ára 10 pengő. Megrendelhető a kiadóhivatalnál (Budapest, VII., Erzsébet krt 9/11. sz. Tel. 224—038) és az ipartestületek, ipartársulatok utján.

MEGJELENT az 1942. évi „Zöldmezőnapló” gróf Teleki Mihály, dr. Prukovich József, Kolbái Károly, vitéz dr. Bittera Miklós, Döry Lajos dr. Gruber Ferenc, Kovács Miklós, dr. Kristály Aladár, Rigler József, dr. Berke Péter, dr. Máriássy Béla, dr. Kurelec Viktor, dr. Ungár Gyula, vitéz Ortutay Pál, Sőt István, dr. Tamás Ferenc, Kulcs Sándor, Pataky László, dr. Bagó István, Kállay Béla írásos cíkekkel igazolják, hogy a zöldmezőmozgalom diadala nélkül a magyar mezőgazdasági élet visszaesik. A Napló nékülözhetetlen minden rét- és legelőgazdálkodással foglalkozó nagy- és kisgazda részére. Ára 150 pengő. Megrendelhető: az Országos Zöldmező Szövetségnél, Budapest Báthory u. 7 szám.

35 százalékos pótelárakat engedélyeztek a pipere cikkekre.

Nagyváradra viszik a berettyóújfalui Tisza-szobrot.

44 millió mázsa szén termelt tavaly a Salgótarjáni Köszénbánya.

Olaszországban leszállították a fontosabb élelmi szerek árát.

60 napi elzárásra ítélték Debrecenben egy péket, mert nem tudott elszámolni 162 mázsa liszttel.

Motorkezelő tanfolyamot tart a szolnoki fa és fémipari szakiskola 6 heti időtartamig. Tandíj 29 pengő 30 fillér. A tanfolyam kezdete 1942 április 27-én.

Felvétel a kőszegi és budatétényi misszióházakba. Az Isteni Ige Társasága missziós szerzetesrend ezen két misszióházába felvételt nyerhetnek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó magaviseletű, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az Isteni Ige Társaságában, hithirdető papok akarnak lenni. Érettségi bizonyítvánnyal jelentkezők azonnal a rend noviciátusába nyerhetnek felvételt. A felvételekre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt a Szent Imre Missziós Szeminárium házfőnöksége, Kőszeg.

A gyomai kereskedők április 1-től reggel fél 8 órakor nyitnak és este fél 7 órakor zárnak. Ebéd idő fél 1-től fél 3-ig.

Takarékoskodni kell a gyógyszeres üvegekkel. A háborús viszonyok a közönség számára minden vonalon a legnagyobb mértékű takarékoskodást írják elő. Gyűjteni kell a hulladékokat, a még felhasználható tárgyakat, amelyekből új iparcikkek állíthatók elő. Legutóbb a belegbiztosító intézetek szőlítették fel a közönséget arra, hogy az otthon nagyobb mennyiségben használatlanul heverő, tisztára mosott gyógyszeres üvegeket gyűjtsék össze, mert az intézetek darabonként öt fillérért visszavásárolják azokat. A gyógyszertárak szintén visszaveszik az üres gyógyszeres üvegeket, amelyek természetesen megfelelően fertőtleníve kerülnek újból felhasználásra.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Kovács Sándor és neje Gonda Ilona fia József rk., Kruchió István és neje Viznyai Róza leánya Anna Zsuzsanna ref., L. Szilágyi Erzsébet fia Lajos ref., Gyüre Lajos és neje Diószegi Terézia fia Lajos ref., Nyés Lajos és neje Szunyog Mária fia Lajos Anila rk., Jónás Róza fia István ref., Kató Antal és neje Holdmann Ilona fia Albert ref., Szerető Lajos és neje Eiler Magdolna leánya Piroska, Magdolna ref., Weigert Márton és neje Varga Irén leánya Erzsébet Mária ref., Vaszkó Péter és neje Hunya Margit fia Péter Vince rk.

Házasságkötések: B. Kiss Sándor és Csontos Margit, Békési Lajos és Pelyva Mária Veronika.

Elhaltak: Kéri András 63 éves ref., Südő Lajosné Mészáros Mária 64 éves ref., Gyuricza István 1 hónapos ref., Kun Elek 2 éves ref., özv. Kruchió Péterné Murányi Mária 95 éves ref., Szabó Lajos 87 éves ref., Weisz Albert 57 éves izr.

Katonai szolgálatot teljesítő iparos nem köteles üzemvezetőt tartani. Az ipartügyi miniszter rendelete értelmében a katonai szolgálatra bevonult iparos ipara szolgálatának tartalma alatt képesített üzemvezető nélkül is folytatható. Megemlíti a miniszter rendeletében, hogy az ipartörvény sem tartalmaz erre vonatkozóan tilló rendelkezéseket, de ettől függetlenül, méltánytalan volna a honpolgári kötelességét teljesítő katonai szolgálatra bevonult egyszemélyi vállalkozó tartásának kötelességével megterhelni.

Megjelent a repülők lapja új száma. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett Magyar Szárnyak repülésiügyi folyóirat április száma most jelent meg. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII. Király utca 93.) kívánatra ingyen küld.

Megjelent az „Ifjú Repülő” A magyar fiúk repülőlapjának áprilisi száma most jelent meg. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Ifjú Repülő mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal, (Budapest, VII., Király u. 93.) kívánatra ingyen küld.

Páger Antalék félnapos Julia babájáról képes riportot közöl a Színházi Magazin új száma. Mellékletei: a gyermekkedvence, a Kis Magazin, valamint a Madách színház slágerdarabja: Nero.

Az emberiség jövője. A tudomány hőseiről, feltalálókról, az emberiség jövőjéről és legújabb győzteserekről érdekes cikket közöl Tolnai Világlapja új száma, amely gazdag tartalommal jelent meg. Legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dus során és a közkezdelt rovatokon kívül az a magyar és külföldi fénykép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Mi, újság a pesti színházakban? Minden újdosságról pontosan beszámol a Délibáb legújabb száma. A legfrissebb pletykák, színes színházi riportok, bejáratok, gazdag divat-rovat, film-rovat, tüköletes képes heti rádióműsor, tevékeny humor, remek elbeszélések és közel száz stebb-nél szebb kép. Ez a Délibáb, a legnépszerűbb és legolcsóbb színházi hetilap. Ára csak 20 fillér.

A szülőföld szeretete. A Budapesten szolgáló honvédő-almával legények és leányok, keresetük filléreit megtakarítva, kétszáz pengő gyűjtöttek össze, hogy a komoródalmási unitárius templom urasátsá elé egy szőnyeget vásároljanak.

Apollo Mozgó Gyoma.

Április 11

szombat

Amerikai bravurfilm I

Cisco és a Lady

Izgalmas vadnyugati kalandor történet. A Cisco sorozat második filmje.
A főszerepben: Cesa Romeo és Marjorie Weaver.
Ezenkívül: „Játék és sport” riportfilm.

Április 12-13

vasárnap-hétfő

Tasnády Fekete Mária, Petrovics Szvetisláv, Kics Ferenc, Titkos Ilona, Mály Gerő, Vaszary Piri, Somlay Artur, Rózsahegy Kálmán.

Európa nem válaszol

Izgalmas, lebilincselő kémtörténet.
A mindennapi élet hőseinek drámai találkozója.
Magyar Világhíradó.

Április 15

szombat

Gustáv Fröchlích, Hilde Krahl, Theo Linggen remek együttese:

Egy szív kiadó

Kedélyes bécsi vigjáték, sok humorral, szerelemmel és romantikával.
UFA világhíradó.

MEGHÍVÓ.

A Gyomai Dalárda Gyomán, az Ipariskolában 1942. évi április hó 12-én, vasárnap délután 3 órákor tartja évi rendes közgyűlését, az alábbi tárgysorozattal, melyre az egyesület tagjait ezzel meghívjuk.

Tárgysorozat:

Elnöki megnyitó, tisztviselők jelentése az 1941-ik évről, tisztújítás, választmányi és számvizsgáló-bizottság választása, költségvetés előterjesztése az 1942-ik évre, esetleges indítványok.

ELNÖKSÉG.

Minden felnőttnek részt kell vennie az önvédelmi kiképzésben. A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közölte a honvédelmi miniszter rendeletét az önvédelmi kiképzés újabb szabályozásáról. A rendelet intézkedik a házak légoltalmi őrségparancsnokainak és parancsnokhelyetteseinek kiképzéséről. Önvédelmi kiképzésben kell részesíteni minden olyan férfit és nőt, aki 18 éves elmúlt és 70. életévét még nem töltötte be. A lakosság önvédelmi kiképzését 1942 májusában meg kell kezdeni és a ház légoltalmi őrségparancsnokának kiképzéséhez igazodva, december végéig be kell fejezni. Alapkiképzésre kötelezettek utánkiképzésben is kötelesek részt venni. Az utánkiképzés időtartama évenként négy ízben egy-egy óra.

Hirdessen
lapunkban

Husvétii köszöntés a Délvidékről címmel írt vezetőcikket a Magyar Föld legújabb számában Nagy Iván dr., a délvidéki földbirtok politikai tanács elnöke, országgyűlési képviselő. A magyar falu képes hetilapja. Az olasz földművelésügyi miniszter látogatásáról és a tenyészállatvásárról számol be igen sok érdekes képen. Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakkikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Az iparosok acrképes igazolvánnyal való ellátása. Békéscsaba örvényhatósági bizottsága felirattal fordult a kereskedelem-, és közlekedésügyi és ipartügyi Miniszter urhoz és olyan miniszteri rendelet kibocsátását kérte, amely országosan rendezné az igazolvánnyal való ellátását. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri hivatalból véleményadás végett megküldötte ezt a feliratot a kereskedelmi és iparkamarának. A kamara a kérem teljesítését javasolta.

Fehér és fekete. A jövőben a polgári ellátás céljaira pamut varrócérna csak fehér és fekete színben, illetve khaki színben gyártható. Az ipari és katonai célra szolgáló cérnákat szintén csak fehér és fekete színben lehet gyártani. A forgalomba kerülő cérnákon a jövőben fel kell tüntetni a márkán és hosszúságon kívül az anyag eredetét is, tehát azt, hogy a cérna tiszta pamutból, műrostból, vagy műselyemből készült e.

ENDRÓDI MOZI

1942 április 12-13-án, vasárnap
3 5-7-9 órákor,
hétfőn 7 és 9 órákor.

Szenzációs magyar film!

Hat hét boldogság

Főszereplők: Tolnay Klári, Könyves Tóth Erzsé, Kiss Ferenc, Simon Marcsa Szilassy László, Pethes Sándor stb.
Az öreg betörő becsületes életet akar hazudni, hogy a kislányának tiszta és zavartalan legyen élete.

1942 április 16-án, csütörtökön
7-9 órákor.

Világsikerű francia film!

Menekülő asszony

Főszereplők: Edwig Fanillère, Jean Chevrier, Georges Lames.
Izgalmas szerelmi történet egy kalandorok hálójába került nőről.

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és híradókkal.

Nem szabad eltüzelni a szalmát és száraz trágyát. A földművelésügyi miniszter rendeletére a szarvasmarhatrágyának és szalmának tüzelési anyagnak való felhasználása a jövőben szigorúan tilos. Egyes helyeken ugyanis ezeket tüzelésre használják s ezáltal csökkenlik a talajerő fenntartására fordítható trágya mennyiségét. Minthogy pedig szalma és száraztrágya a talajerő visszapótlására szükséges, ha ezeket eltüzelik, akkor trágyázásra nem használhatók. Ezért adta ki a miniszter ezen rendeletét s a hatóságok teljes szigorral ügyelnek a rendelet betartására.

Publikáció

10 szóig 4 fillér, minden további szó 4 f.

Gyoma községi Állattenyésztők Szövetkezete a lépfene elleni védo-oltást folyó hó 13-án és 14-én fogja végezni. 13.án hétfőn belterületen a községi mázsaháznál, majd a hasításműtén Gaál Antal és Béres Lajos tanyájában. 14-én kedden a Körösnön túl Domokos András tanyájában. Új biztosítások is eszközöltek.

Ifj. Cs. Nagy Dánielnek 8 darab keveset használt amerikai kukorica ültetője van eladó.

Góth József kalaposnak Görögállason 40 kishold földje, vízmentes helyen kukorica termesztésre is igen alkalmas, két darabban tanyával örökáron eladó. Megtudható gróf Tisza István ut 51 sz. alatt, Gyomán.

Tisztára mosott gyógyszeres üvegeket legmagasabb napi áron vásárol a Máczi patika.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tékely Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacékkon:

„Hungaria-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 8 óra.

Felolvasó szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Híghasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés:
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezmény:
adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Tessedik Sámuel

Hétfőn kezdik meg Szarvason Tessedik Sámuel szobrának építési munkálatait. Az ünnepélyes alapkövetétel Tessedik Sámuel születésének kétszázadik évfordulóján történik. Eenyi ideig kellett várni Tessedik Sámuelnek, hogy Magyarország hivatalos állásfoglalása egy szerény szoborban juttassa kifejezésre azt, hogy őt is azok közé a nagy magyarok közé sorozzák, akiknek szobrot emelnek. Pedig ha mérlegeljük és kilogram sulyban fejeznénk ki azt a sok bronzércet, amit Magyarországon sokkal kisebb értékű embereknek szobraitra használtak fel, talán nem is lesz túlzás, ha azt tartjuk, ezeknek a sulya együttvéve is csak a bokájáig érhetne annak a szobornak, amit Tessedik Sámuelnek kellett volna emelnünk. Ha semmi mást nem emelünk ki, a Tessedik érdemeiből, csak azt, hogy az első akácát és az első lucernát ő hozta be Magyarországra és a szik digózással való megjavítására ő tanította meg a magyar gazdákat, az elmúlt 200 év távlatából kit, vagy kiket tudunk nagyjaink közül Tessedik mellé állítani, aki, vagy akik annyit tettek az ország közgazdaságáért, mint ő? Gazdáink kell, hogy leginkább megértsék Tessedik Sámuel nagyságát, hiszen nekik jelent ő legtöbbet.

És vajon a hála lerovásában kik jártak elől, hogy Tessedik Sámuel emléke méltóan jusson kifejezésre? Ha a jelenkor egyedei nem eszmélnek rá, az utókor bizonyára meghozza a lesújtó véleményét, ha látja, hogy ennek, a mai emberi mértékkel nem is mérhető nagy emberünknek emlékét nem a hivatott vezetők vagy gazdák siettek méltóan kifejezésre juttatni, hanem a szarvasi evangélikus főgimnázium öregdiákjaiból alakult szövetség teremtette elő fáradhatatlan igyekezettel, kitartással és áldozatkészséggel az anyagi szükségleteket, hogy megfelelő propagandával és gyűjtéssel Tessedik

Sámuel emléke az eddig megjelent könyvekben megírt éleleírás adjunk meg a Szarvasi Öregdiákok Szövetségének e nemes és hazafias cselekedetért.

Azonban ezzel még nem rőtta le az ország háláját Tessedik Sámuel iránt. Ez csak a kezdei Budapesten is, és pedig a leg-hatalmasabb szobor hirdesse mielőbb Tessedik Sámuel nagyságát. Az előkészítő munkából pedig községünk lakossága is vegye ki a részét.

Hétfőn hirdesse minden ta-

nító a gyomai iskolákban Tessedik Sámuel érdemeit, hadd ismerje meg tanulóifjúságunk is őt.

Az olvasókörökben sorozatos előadásokat tartanak róla hiszen olyan gazdag és nagyvonalu volt Tessedik munkássága, akár egy évtizedig is mindig velekapcsolatosan oktatják gazdáinkat, népünket.

Bizonyosra vesszük, hogy a hétfői szoboralapzat leleplezésen Gyoma község is méltóan lesz képviselve Szarvason.

A kormányzat öntözömesteri iskolát állít fel Gyulán

A főispán is részt vett a debreceni gazdanagygyűlésen

A Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara vasárnap délelőtt gazdanagygyűlést rendezett, amelyen megjelent és beszédet mondott báró Bánffy Dániel földmivelésügyi miniszter. A miniszter különvontan érkezett Debrecenbe Bárczay János, Bárányos Károly államtitkárokkal. Ugyanekkor Debrecenbe érkeztek a Magyar Élet Pártja Debrecen és környéki képviselői is, így Tasnádi Nagy András, a képviselőház elnöke, valamint az Erdélyi Párt hatképviselője és Lossonczy István közellátásügyi államtitkár, ugyancsak megjelent a gyűlésen Beliczey Miklós Békésmegye főispánja is.

Az ünnepélyes fogadtatás után a miniszter és az előkelőségek az Aranybika-szállóhoz hajtatnak, amelynek zsutolásig megtelt, feldiszipelt nagyteremben tartották a gyűlést Gróf Dessewffy Aurél elnök megnyitója után állt fel szólásra báró Bánffy Dániel miniszter, hogy nagyszabásu beszédben ismeresse a mezőgazdaság időszerű kérdéseit és legújabb intézkedéseket.

A feszült érdeklődéssel kísért beszédben a miniszter kijelen-

tette, hogy nemcsak a tiszántuli gazdákhöz, hanem az egész ország gazdatársadalmához szól. A rendkívüli viszonyokról beszélt.

— Voltaképpen már 1914 óta rendkívüli körülmények között élünk — mondotta. — Most háboru söpör végig a világon és nekünk keményen össze kell fognunk, hogy megerősödvé kerülhessünk ki ebből a viharból. Nagy szövetségeseink oldalán a régi vitézséggel harcolunk azon a helyen, amelyet a történelmi sors számunkra kijelölt. A háborúval kapcsolatban szociális és termelési szempontból üdvös intézkedések történtek, elsősorban kisemberek, a gazdák érdekében.

— A magyar mezőgazdaság feladata az, hogy a rendkívüli viszonyokkal erejét megtesztelve megmérkőzzék. Harmadik éve már, hogy példátlanul nagy vízkárokat kell az országnak elszervenvednie. Az elmúlt év folyamán vízzel borított egymillió holdból több, mint 900.000 holdat sikerült visszaadni a termelésnek.

— Mintegy 8000 kilométer hosszú új vízlevezető csator-

nákat építettünk, régiakat rendbehoztunk.

— Szívem egész melegével fordulok azok felé, akiket a vízkárok ismételtén sulytottak. Kérem, ne csüggedjenek, a leggyorsabban és hathatósabban megkapják azt a segítséget, amit a kormánynak az egész magyar társadalommal együtt részükre nyújtania kell.

— Mindent el kell követnünk, hogy hasonló vízkárokat megelőzhessünk. Éppen ezért elkészítettük a vízügyek államosításának tervét. A víztársulatok működését közös érdekek szerint egységesítjük, megoldjuk az árvízi és a belvízi kérdéseket, a vízi energiák és víziutak fejlesztésének kérdését is. Az öntöző gazdálkodás szakismeretelnek elterjesztésére Gyulán öntözömesterképző iskolát állítunk fel.

További beszédében a földmivelésügyi miniszter kijelentette, hogy mindent megtett a vetőmag nehézségek megszüntetése érdekében, majd erőfellejesen kiemelte, hogy az országban egyetlen talpalatnyi területnek sem szabad parlagon maradni. Végül bejelentette, hogy azon lesz, hogy a zsidóbirtokok mihamarabbi igénybevétele is megtörténjen.

A jelen voltak hosszasan tartó lelkesedéssel fogadták a miniszter beszédét. Gyulát különösképpen érinti a miniszter bejelentése, amelyben határozottan utalt arra, hogy Gyulán felállítják az öntözömesteri iskolát. Ez lesz az egyetlen ilyen iskola az országban, amelynek jelentősége felbecsülhetetlen. A kormányzat eme elhatározása ismét fényes bizonyítéka annak, hogy a kormány sulyt helyez arra, hogy az ország kimondottan agrár vármegyéjét megsegítse, de egyben elismerést is jelent a megye gazdasági teljesítményéért. A miniszter bejelentése nem csak Gyulán, de az egész vármegyében osztatlan örömet szerzett a lakosság körében.

Baiczai Beliczey Miklós főispánunk mindenben elől jár, ahol vármegyéjének és az ország lakosságának javát szolgálhatja

A nyersolaj

Mulája és fejlődése, világgazdasági fontossága és lelőhelyei.

Írta: ifj. Kocsis Imre.

A földből előszivárgó, különböző színekben található ragadós, zsiros tapintású folyadékot már a legrégebb idők óta fogva ismerték, s alkalmazták a növényi és állati eredetű olajok és zsirok mellett, kezdetleges világító eszközök táplálására és primitív gépek kenésére.

Mesterséges uton való feltárása (fúrás) azonban csak 1859-ben kezdődött meg, az észak-amerikai Titusville környékén, Drake és Smith által.

Az első sikerek öröme bármilyen nagy volt, mégsem számítottak arra, hogy e sűrű, fekete folyadék lesz egynéhány évtized múlva a kor egyik uralkodó nyersanyaga.

Az elért eredményben felbuzdulva számos vállalkozó kedvű és kalandor természetű szerencse-vadász töltött a nyersolaj vidékre, de hamarosan megjelent az első nagy szervező, az erőkezű Rockefeller, aki egyesítette a nagyszámú apró vállalatot, a termelés fokozásának érdekében, amely az időközben feltalált robbanómotor szempontjából sorsdöntően fontos volt.

A fejlődés második szakasza 1900-tól az első világháborúig tart, ez időre esik az a küzdelem, amelyet a Rockefeller által alapított Standard és a Deterdinggel együtt működő Shell szállítási társaság vívott egymással változó szerencsével.

A világháru megnyitja a kőolaj történetének III-ik viharos szakaszát. Feltárt kőolaj mezőt ugyanis csak kevés nemzet birtokolt, s ez nagymértékben hozzájárult az illető nemzetek katonai és gazdasági erőéhez.

Éppen ezért gyakran láttuk azt, hogy az egymással szemben álló hatalmak diplomáciai és katonai sakkhuzásának hátterében — nyíltan, vagy titokban — nem egyszer a kőolaj állt.

A nagyhatalmak okuiva háborús tapasztalataikon, minden lehetőséget megvettek a birtokukban levő olajmezők fokozott kihasználása érdekében. És ennek eredményeként mindössze 10 év alatt sikerült a termelést kétszeresére emelni. Némi csekély visszaesés csak a 30-as világgazdasági válsági évek alatt történt.

Kevés tulzással azt mondhatjuk, hogy az egyre szélesedő jelenlegi küzdelmek csaknem egyedül a kőolajforrások megszerzésének érdekében folynak.

A nyersolaj termelő országok között az első három helyet az Északamerikai Egyesült Államok, Oroszország és Venezuela foglalják el. Birtokukban van a világtermelés cca 86.6 százaléka, míg ellenfeleik csupán cca 0.5 százalékkal vesznek részt a termelésben.

Fontosabb lelőhelyek még Irán, Holland-India, Románia.

Ha csupán e két számadatot nézzük, úgy az eddigelé kialakult katonai helyzet, látszólag megcáfolja a nyersolajról ten-

tebb mondottakat.

Az olajban és általában nyersanyagokban szegény államok fejlett vegyiparuk segítségével igyekeztek a rendelkezésükre álló anyagokból előállítani ezt az értékes cikket, s ezzel kiegészíteni a pótlásra szoruló nyersanyag készleteiket. Továbbá merész vállalkozásaik során megszerezni és saját céljaikra felhasználni ellenfeleik olajban gazdag területeit.

(Folyt. köv.)

A kincstár a legkisebb birtokosok földadóját a most megjelent 95.000-1942. VIII. számú rendelet értelmében megtéríti.

Adótérítésben az a kisgazda részesül, akinél a földbirtok kataszteri tiszta jövedelme a száz aranykoronát nem haladja meg és a szőlősgazda, kinél a mezőgazdasági és szőlősbirtok

kataszteri tiszta jövedelme együttesen nem haladja meg a kétfélszáz aranykoronát, vagyis 232 pengőt. A kincstár ezzel a kedvezményrel a földadóbevételnek kb. negyedrészeről mond le.

A bor- és sörnagykereskedelem gyakorlását,

valamint szeszes italok közvetítését néhány hónappal ezelőtt engedélyhez kötötte a kormány. Most legutóbb 1850/1942. M. E. számú rendelet jelent meg, amely fontos intézkedéseket tartalmaz ebben a kérdésben. Az eddigi rendeletek ugyanis csupán arról gondoskodtak, hogy az említett iparágakat csak keresztény magyar kereskedők folytathassák. Az új rendelet ezen túlmegegy és módot nyújt arra, hogy a megfelelő szakértelemmel rendelkező és személyi szempontból is alkalmas keresztény kereskedők átvehessék a zsidó bornagykereskedők

felszerelését. Ezeket a felszerelési tárgyakat zár alá vették s az elsőfoku iparhatóság jelöli ki azt a keresztény kereskedőt, ainek a volt bornagykereskedő berendezését, vagy helyiséget is átadni köteles. A felszerelési tárgyak vételárát a legutóbbi vagyonadóbevallásban szereplő érték szerint állapítják meg. A rendelet módot ad arra, hogy az összeget öt évi részletekben fizessék vissza. A szükséges felvilágosításokat a pénzügyigazgatóságok, a zárolt felszerelési tárgyak megszerzésére vonatkozóan pedig a kereskedelmi és iparkamarák adják meg.

Házi-kertek létesítése

Ismeretes, hogy a közellátási miniszter széleskörű akciót indított a parlagon heverő telkek, közterületek és más területek megművelésére.

Ennek az akciónak a sikerétől sok függ, mert a ki nem használt területek megművelése jelentős mértékben ellensúlyozhatja a háborús élelmiszerellátási gondokat. Magyarországon többszázezer holdra tehető még a hasznosítható területek nagysága, de természetesen a lehetőségek korlátozottak s így csak e terület töredékének megműveléséről lehet szó. Azonban ez is

óriási lehetőségeket jelent, hiszen helyes művelés esetén egy hold területen nyolc-tíz család szükségletét is biztosítani lehet konyhakerti növényekből. Végtelenül fontos tehát, hogy lehetőleg mindenki létesítsen házikertet s így könnyítse meg a közellátásnak ma valóban nyomorító gondjait.

A háborús viszonyok következtében nemcsak a többfogyasztás, hanem a sokféle közlekedési akadály is megnehezíti a felesleg és hiányok kiegyenlítését, tehát a fogyasztóközösség szükségleteinek folyamatos

kielégítését. Ezért, nemzeti érdek, hogy mindenki, amennyire csak tud önellátó legyen. Ezt a célt szolgálja a belügyminiszternek a közterületek mezőgazdasági megműveléséről szóló rendelete, amely felhívja a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy mozdítsák elő a kiterjedt és eredményes mezőgazdasági termelést. A belügyminiszter példátadó magatartást vár az önkormányzatoktól a tekintetben, hogy a szükséges munkálzatokat, a saját ingatlanokon kellő időben elvégeztetik, másrészt belterületeken fekvő telkeiket, közterületeket, beleértve a városi és községi parkokat is, művelés alá vonják.

A falusi cukorfejadag felemelése

Az Országos Mezőgazdasági Kamara előterjesztést tett a falusi cukorfejadag felemelése érdekében. Eddig ugyanis az volt egyik indoka a falusi kisebb cukoradagnak, hogy a falusi lakosság élelmezésében inkább a zsiracagok játszanak főszerepet, a cukorszerepe azonban alárendeltebb. Az utóbbi időben azonban a falusi lakosság zsirellátása is lényegesen megnehezedett, felmerült tehát az, hogy különösen a falusi gyermekek részére, a most már csak korlátozottan rendelkezésre álló zsiradék pótlására és kiegészítésére cukrot kell igénybe venni. Főként erre való hivatkozással kérte tehát a Kamara a falusi cukorfejadag felemelését.

Az állatvágási tilalom enyhítése

Az Országos Mezőgazdasági Kamara arra kérte a m. kir. földművelésügyi minisztériumot, hogy amikor a gazdaságok nem rendelkeznek elégséges takarmánnyal és a borjukat, vagy bányákat az állami borju, illetve bányakiosztási akció során bármilyen okból nem veszik át, ne gördítsenek akadályt az üszőborjuk és jerkebányok levágása, illetve levágás céljára történő eladása elé. Az állatvágási tilalmat ilymódon akarja enyhíteni. Azt is kérte ugyanakkor, hogy a tehéntartással bíró gazdasági családok felnevelésére alkalmas, jóminőségű üszőborjuikat is használják fel az állami borjukiosztás céljaira. Az ily borjukat az elválasztás után a közeli környéken volna leghelyesebb az igénylő gazdák közt kiosztani.

Mit láttam Oroszországban ?

Irta: Migend Dezső.

NEM SZÓL A HARANG...

(7 közlemény.)

Sok száz kilométernyi utat tettem meg gyalog a szovjet földjén. Mondhatom, a szovjetnek nem kellett volna mást tennie, mint megnyitni határait a külföldi vörösek számára; a szabad betekintés a legvadabb kommunistákat is örökre kijózanította volna Sztalinból és népgyilkoló hazugságaiból, a marxizmusból, általában a vörös eszmekörből.

Akár a kolchozokat, akár a városokat nézzük, mindenütt csak a legleketlenebb kizsákmányolás áldozataival találkozunk, akiknek a neve: szovjetproletár.

A szovjetnyomor végtelen piszoktengerből kiemelkedő házakban fojtó a bűz és minden ajtókilincsről a rüh, minden fekhelyről a tetű leskelődik a jövevény felé!

A sok bárgyu, alattomos, elvadult ember nézése is külön teher.

Ha megáll az ember alkonyatkor egy-egy dombtetőn, elnéz a szálló felhők után, vagy fedél alatt ledűl a szalmazsákra, oly jó volna esteli harangszót hallani. Milyen kedves a harangok beszéde! Csak itt, a szovjetföldön lehet igazán megérteni, hogy mit jelent. Itt, ahol némák és meggyaldzóttak a keresztény templomok, ahol ledöntötték a tornyok csucsait és elnémitották a harangokat.

Mennyivel szebb a mi itthoni életünk, ahol az emberek ezrei igazodnak a harangok után s mennyivel magasabbrendű életirányító a harang, mint az ostor!

A szovjet városokban és falvakon mindenütt „átalakították” a keresztény templomokat. Legtöbb helyen propaganda mozielőadásokat tartottak bennük, de sok templomban a szovjet arisztokratái, a zsidó politikai biztosok és a vörös rendszer kiváltságos elemei ittak, táncoltak, dorbézoltak és orgiáztak.

Csak nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy ezek a zsidó kéjencek sohasem a zsinagógákat mocskolták be, hanem csak a keresztény templomokat. A zsinagógák a szovjet védelme alatt álltak, éppennygy, mint általában a zsidó rituális élet.

A keresztény imakönyveket és az összes vallási szimbólumokat összetörték, elégették, kiirtották, de minden zsidó lakás ajtófélfáján ott volt a mezüze, a bádogdobozba zárt héber imádság!

Igy építették a keresztény templomok romjain a zsidó világsuralom véres trónusát az elnémult harangok birodalmában...

(Folytatjuk)

H I R E K

Esküvő. Gyomai (Kruchió) József és Kovács Ilonka április hó 19-én délután 5 órakor tartják esküvőjüket a gyomai református templomban.

Minden felnőttnek részt kell vennie az önvédelmi kiképzésben. A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közölte a honvédelmi miniszter rendeletét az önvédelmi kiképzés újabb szabályozásáról. A rendelet intézkedik a házak légoltalmi őrségparancsnokainak és parancsnokhelyetteseinek kiképzéséről. Önvédelmi kiképzésben kell részesíteni minden olyan férfit és nőt, aki 14 éves elmult és 70. életévét még nem töltötte be. A lakosság önvédelmi kiképzését 1942 májusában meg kell kezdeni és a ház légoltalmi őrségparancsnokának kiképzéséhez igazodva december végéig be kell fejezni. Alapkiképzésre kötelezettek után kiképzésben is kötelesek részt venni. Az után kiképzés időtartama évenként négy ízben egy egy óra.

Motorkezelő tanfolyamot tart a szolnoki fa és fémipari szakiskola 6 heti időtartamig. Tandíj 29 pengő 30 fillér. A tanfolyam kezdete 1942 április 27-én.

Megjelent a repülők lapja új száma. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett Magyar Szárnyak repüléstügyi folyóirat áprilisi száma most jelent meg. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII. Király utca 93.) kívánatra ingyen küld.

Megjelent az „Ifju Repülő!” A magyar fiúk repülőlapjának áprilisi száma most jelent meg. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Ifju Repülő mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal, (Budapest, VII., Király u. 93.) kívánatra ingyen küld.

Takarékoskodni kell a gyógyszeres üvegekkel. A háborús viszonyok a közönség számára minden vonalon a legnagyobb mértékű takarékoskodást írják elő. Gyűjteni kell a hulladékokat, a még felhasználható tárgyakat, amelyekből új iparcikkek állíthatók elő. Legutóbb a betegbiztosító intézetek szólították fel a közönséget arra, hogy az otthon nagyobb mennyiségben használatlanul heverő, tisztára mosott gyógyszeres üvegeket gyűjtsék össze, mert az intézetek darabonként öt fillérért visszavásárolják azokat. A gyógyszertárak szintén visszaveszik az üres gyógyszeres üvegeket, amelyek természetesen megfelelően fertőtleníve kerülnek újból felhasználásra.

Termeljünk konyhakerti növényeket. Közellátásunk szempontjából igen fontos, hogy minden házikertben megtermeljük a nélkülözhetetlen konyhakerti növényeket a család szükségletének biztosítására. 150 négyzetöl nagyságú területen egy négytagú család szükséglete biztosítható minden nagyobb költség nélkül. Ez a hasznos, gyakorlati tanácsokat tartalmazó utmutató ingyen kapható a Magyar Föld kiadóhivatalában (Budapest, VII. Erzsébet krt. 7.), a mezőgazdasági kamaránál, valamint a Gyümölcsstermelők Országos Egyesületénél és tagegyesületeinél.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara által kiadott tájékoztatót a bornagykereskedői üzlethelyiségek, felszerelési tárgyak bejelentésére, zár alá helyezésére, valamint azok igénylésére vonatkozólag. Az érdeklődők által szerkesztőségünkben megtekinthető.

Vizsgáznak a csecsemők. A kis emberpalánták legújabb lélektani és tehetségvizsgálatáról rendkívül érdekes cikket közöl a Tolnai Világlapja legújabb száma, amely gazdag tartalommal jelent meg. Legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dus során és a közkezdvelt rovatokon kívül száz magyar és külföldi fénykép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Mi ujság a pesti színázakban? Minden újdonságról pontosan beszámol a Délibáb legújabb száma. A legfrissebb pletykák, színes színházi riportok, beszámolók, gazdag divat-rovat, film-rovat, tökéletes képes heti rádióműsor, rejtvények, humor, remek elbeszélések és közel száz szebbnél szebb kép. Ez a Délibáb, a legnépszerűbb és legolcsóbb színházi hetilap. Ára csak 20 fillér.

Katonai szolgálatot teljesítő iparos nem köteles üzemvezetőt tartani. Az ipartügyi miniszter rendelete értelmében a katonai szolgálatra bevonult iparos iparszolgálatának tartama alatt képesített üzletvezető nélkül is folytatható. Megemlíti a miniszter rendeletében, hogy az ipartörvény sem tartalmaz erre vonatkozóan tiltó rendelkezéseket, de ettől függetlenül, méltánytalan volna a honpolgári köteleességét teljesítő katonai szolgálatra bevonult egyszisztenciáját üzletvezető tartásának kötelezettségével megterhelni.

Páger Antalék félnapos Julia babájáról képes riportot közöl a Színházi Magazin új száma. Mellékletei: a gyermekek kedvence, a Kis Magazin, valamint a Madách színház slágerdarabja: Neco.

MAUTHNER-MAG mindig megbízható!

Felvétel a kőszegi és budatétényi missziósházakba. Az Isteni Ige Társasága missziós szerzetesrend ezen két missziósházába felvételt nyerhetnek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó magaviseletű, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az Isteni Ige Társaságában, nithirdető papok akarnak lenni. Érettségi bizonyítvánnyal jelentkezők azonnal a rend noviciátusába nyerhetnek felvételt. A felvételekre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt a Szent Imre Missziós Szeminárium házfőnöksége, Kőszeg.

A rézgalic pótlására rézmészport osztanak ki a szőlősgazdáknak. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a szőlősgazdák részére kiszolgáltatható rézgalic mennyiséget kat. holdankint 12 kg-ban állapította meg. Minthogy ez a mennyiség a peronoszpóra elleni védekezésére csak kedvező időjárás esetén lesz elegendő, a földművelésügyi miniszter gondoskodott megfelelő mennyiségű rézmészpor gyártásáról is, mert ez a védekező szer megfelelően alkalmazva a rézgalic pótlására alkalmas. A földművelésügyi miniszter rendelete szerint a rézmészpor is csak utalvány alapján szolgáltatható ki a vevőknek. A szőlősgazdák részére kiszolgáltatható rézmészpor mennyiséget kat. holdankint 4 kg-ban állapították meg. A rézmészpor utalványok szétküldése rövidesen megtörténik. Minden szőlősgazdának saját érdeke, hogy az utalvány beváltásáról idejében gondoskodjék.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Kohut János és Szakács Terézia leánya Ilona Terézia ref., Rácz Péter és neje Szonda Margit leánya Margit ref., Kun József és neje Izsó Klára leánya Klára ref., Megyeri László és neje B. Izsó Lidia fia László ref.

Házasságkötések: Sznagyik István Fekete Erzsébettel.

Elhaltak: Vincze Endre 24 éves református., Rácz Margit 1 napos ref., Molnár István 81 éves ref., L. Szilágyi Lajos 18 napos ref.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik édes jó Apánknak a végtisztes-ségén megjelentek és mély-séges bánatunkban őszinte részvétellel osztozkodtak, ez-uton mondunk hálás köszö-netet. A gyászoló

Molnár-család.

Érdekes,...

hogy a kínaiak, ha azt akarják elérni, hogy szamaruk ne ordítson, követ kötnék a farkára. A szamar ugyanis ordítás közben a farkát mozgatja és ha ebben megakadályozzák, inkább lemond a véleménynyilvánításról is.

hogy Európában a XVIII. század elején kezdték a ruhákra zsebet alkalmazni. Azelőtt a férfiak is csak vádra akasztott, vagy az övre csatolt táskákat és tarsolyokat viseltek.

hogy a vasut feltalálása az emberek utazási kedvét oly mértékben megnövelte, hogy például 1900-ban több ember utazott postakocsin, mint száz évvel azelőtt. Bár a hetvenes években, a vasutépítés fénykorában, óriási vasutépítkezések folytak, századunk elején nagyon sok vidéket még mindig csak postakocsival lehetett megközelíteni.

hogy Németországban 1877, az első szabadalom befejezése óta nem kevesebb, mint 800.000 szabadalmat adtak ki. A német szabadalmi hivatalhoz, mely ma háromszáz taggal, kétszáz szakértő munkatárssal és több mint ezer segédhivatali tisztviselővel dolgozik és Európa legnagyobb technikai szakönyvtárával rendelkezik, évente átlag 60—75.000 szabadalmaztási kérvény érkezik be.

hogy a kísérleti lélektan megállapításai szerint az ember 23 éves korban tud a leggyorsabban és a legjobban tanulni. A tíz éves gyermek felfogóképessége 50, az öt évesé 75 százalékban marad el a 23 éves fiatalember szellemi mozgékonyasága mögött.

hogy a felnőtt ember bőre keréken öt kilogrammot nyom.

hogy a legnagyobb szájsz állat a grönlandi bálna, melynek kitöltött szája hat és fél méter hosszúságot és négy méter szélességet érhet el.

MEGJELENT az 1942. évi „Zöldmezőnapló” gróf Teleki Mihály, dr. Piukovich József, Kolbái Károly, viléz dr. Bittera Miklós, Dóry Lajos dr. Gruber Ferenc, Kovács Miklós, dr. Kristály Aladár, Rigler József, dr. Berke Péter, dr. Máriássy Béla, dr. Kurelec Viktor, dr. Ungár Gyula, viléz Ortutay Pál, Solti István, dr. Tamás Ferenc, Kulin Sándor, Pataky László, dr. Bagotai István, Kállay Béla jeles cikkei igazolják, hogy a zöldmezőmozgalom diadala nélkül a magyar mezőgazdasági élet visszaesik. A Napló nélkülözhetetlen minden rét- és legelőgazdálkodással foglalkozó nagy- és kisgazda részére. Ára 1.50 pengő. Megrendelhető: az Országos Zöldmező Szövetségnél, Budapest Báthory u. 7 szám.

Apolló Mozgó Gyoma.

április 18

szombat

Csak egy napig! Amerikai világattrakció.

A láthatatlan asszony

Fantasztikus és mulatságos történet egy leányról, aki mer, a gangszterről, aki nem mer és a szerelemtől, amely mindig győz.

Főszereplők: John Barrymore, Virginia Bruce és Oscar Howolka.
Kitűnő kiegészítő műsor.

április 19—20

vasárnap—hétfő

Dayka Margit Páger Antal, Bárczy Kató, Medgyaszay Vilma,
Pethes Sándor, Juhász József, Maklár Zoltán

Háry János

A nagyképeletű obszitos hősi és szerelmi kalandjai sok-sok mesés, zenés, érzelmes és kacagtató fejezetben.
Magyar Világhíradó.

április 22

szerda

16 éven felüliek részére!

Leányok egymásközt

Megrázó francia társadalmi erkölcsdráma.

Főszereplők: Danielle Darrieux, Josette Day, Betti Stokfeld.
UFA világhíradó.

SPORT

Jó játékkal megérdemelten nyert a GyTK csapata.

GYTK—OFC 5-0 (3-0)

I. o. bajnoki, vezette: dr. Magyar.

Gytk: Dancsó, Jakó—Valai, Nádudvari—Pocsai—Talan, Császár—Csalah—Óri—Györi—Laposnyik.

OFC: Tóth, Vecsei—Huna, Csizmadia—Camporesse I.—Gyurik, Kátai—Camporesse II.—Soós—Szimodisz—Lénárt.

Gyomai támadással indul a játék. Már a harmadik percben szögletre jut a honi csapat. A berugás kapu mögé kerül. Gyomai támadások futnak az orosházi kapura. 15-ik percben Laposnyik jól ad be Györinek, az összeköttető csaláhnak továbbit, aki nem hibáz és a jobb sarokba küldi a labdát, 1-0. Alig telik el néhány perc Gyök bomba lövése csattan a kapun. Az OFC is szóhoz jut, de a 16-os vonalon túl nem jut hatnak. 30-ik percben Györinek sikerül a jobb lábról a balra át tenni a labdát és máris a hálóban táncol a labda, 2-0. Ugyan ezt megismétli a 38-ik percben is. 3-0-ra vezet a Gytk csapata. 40-ik percben Laposnyik és Camporesse I. egyszerre ugrik a labda után és alaposan összefejelnek. Camporesse megsérül a fején és elhagyja a pályát.

Szünet után újból a Gytk a többet támadó és kapujához szögezi ellenfelét. Tóth sok szép labdát tesz ártalmatlanná. A védelem és fedezetek tömik a csatársort labdával, de az orosházi tömörült védekezés sikeresen oldja meg feladatát. 30-ik percben éri el a gyomai csapat a 4-ik gólját. La-

posnyik beadását Óri juttatja Tóth kapujába. 40-ik percben Soós megsérti a játékezelőt és kiállításban részesül. 44-ik percben a sérült Camporesse megüti Pocsait, s így ő is követi Soóst.

A Gytk megérdemelte a győzelmet. Kis szerencsével több gólt is rughatott volna.

Dancsó kevés labdát kapott. A védelem biztosan állt a lábán. A fedezetek nagy munkát végeztek. A csatársor okosan használta fel a helyzeteket.

Az OFC-ből Tóth kapus emelkedett ki. Kivüle, Vecsei és Szimondisz nyújtott jót.

Dr. Magyar kifogástalanul vezette a mérkőzést.

Országos Iparos Évkönyv és Cimtár. 1942. Dobsa László dr. és Kovalóczy Rezső dr., az Ipari Országos Központjának igazgatója és főtitkára szerkesztésében megjelent az Országos Iparos Évkönyv és Cimtár, amely felöleli mind azokat a tudnivalókat, amelyek az iparosok részére szakszerű és könnyen áttekinthető tájékozást nyújtanak az iparosságot érdeklő gazdasági és Ipari közigazgatási kérdésekről. Az évkönyv tartalma egyben az Iparügyi Minisztérium, IPOK, kamarák, ipartestületek felvidéki és kárpátaljai ipartársulatok részletes címtárát és az iparosság érdekeit szolgáló hitelintézetek adatait. Az évkönyv ára 10 pengő. Megrendelhető a kiadóhivatalnál (Budapest, VII., Erzsébet kör 9/11. sz. Tel. 224—038) és az ipartestületek, ipartársulatok utján.

**Hirdessen
lapunkban**

ENDRÓDI MOZI

1942. április 19-20-án, vasárnap
3 5-7-9 órákor,

hétfőn egy előadás 8 órákor.

Bübbajos magyar vígjáték!

A szerelem

nem szégyen

Főszereplők: Tolnay Klári, Jávor Pál,
Somogyi Nusi, Mály Gerő, Gózon Gyula,
Pethes Sándor.Vidám történet, amelynek központjában
egy szerelem áll.

Fordulatos és mulatságos film.

1942. április 23-án, csütörtökön
7—9 órákor.

Szerelmes francia film!

Nagyvárosi lány

Főszereplők: Lucien Baroix, Lémonier
Meg, Henry Garat, Olga Valeria.A párizsi művészvilág sokszínű,
érdekes élete.A csütörtöki előadások
ketten egy jeggyel!A műsor kiegészítve.
Vígjáték és híradókkal.

Jolsva községben 72.000 darab cigarettát és nagy mennyiségű dohányt és több doboz gyufát gyűjtöttek, a haretéren küzdő derék honvédeinknek.

Nem szabad eltűzelní a szalmát és száraz trágyát. A földművelésügyi miniszter rendeletére a szarvasmarhatrágyának és szalmának tüzelési anyagnak való felhasználása a jövőben szigorúan tilos. Egyes helyeken ugyanis ezeket tüzelésre használják s ezáltal csökkenlik a talajerő fenntartására fordítható trágya mennyiségét. Minthogy pedig szalma és száraztrágya a talajerő visszapótlására szükséges, ha ezeket eltűzelik, akkor trágyázásra nem használhatók. Ezért adta ki a miniszter ezen rendeletét s a hatóságok teljes szigorral ügyelnek a rendelet betartására.

Publikáció

10 szög 4) fillér, minden további szó 4 f.

Ifj. Cs. Nagy Dánielnek 3 darab keveset használt amerikai kukorica ültetője van eladó.

Góth József kalaposnak Görögálláson 40 kishold földje, vízmentes helyen kukorica termesztésre is igen alkalmas, két darabban tanyával örökáron eladó. Megtudható gróf Tisza István ut 51 sz. alatt, Gyomán.

Tisztára mosott gyógyszeres üvegeket legmagasabb napi áron vásárol a Mác patika. 3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tékét Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezmény! adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Egy igaz magyar beszéd

A Magyar Élet Pártja országos nagytanácsának értekezletén Kállay Miklós miniszterelnök hatalmas beszédben tárta fel az ország kül- és belpolitikai problémáit. Amikor Kállay Miklós a miniszterelnöki széket elfoglalta, első kijelentése az a komoly szó volt: máától kezdve háboruban élünk, a kormány háborus kormánynak tekinti magát és ez a körülmény szabja meg cselekedeteinek irányvonalát. A miniszterelnök hű maradt ehhez a kijelentéséhez mostani beszédében is. Szavait, mondatait, megállapításait az a mélyes komolyság, az a férfias őszinteség, az államférfiai bölcsesség és az a felelősségérzet jellemezte, amely nemcsak leméri az idők súlyát és jelentőségét, hanem határozott bátorsággal vonja le annak következményeit úgy a kormány, mint a nemzet számára.

„Ez a háboru a mi háborunk — mondotta a miniszterelnök és természetesen, hogy a magunk háboruját önként, tudatosan vállaljuk és nemzeti erőnk teljességével harcoljuk végig, mert nem engedhetjük meg, hogy még egyszer előálljon az az eset, amikor nélkülünk határoztak sorsunkról. A háborut nagy szövetségeseink oldalán egyenrangú félként vívjuk meg, a győzelem biztos reményében és tudatában. A háborus célok és erőfeszítések szolgáltatába állította be Kállay Miklós miniszterelnök az egész belső politikai és gazdasági életét. Ennek az irányelvnek a szolgáltatában húzott éles választóvonalat a ma problémái, a sürgős tennivalók és az évtizedek munkáját igénylő nagy reformmunka között. Bármilyen jóhiszemű lelkesedéssel, bármilyen izzó lélekkel akarjuk is építgetni a magyar jövőt, a ma első feladata mégis, hogy megoldjuk azokat a problémákat, amelyek itt dörömbölnek a kapuinkon s amelyek nélkül a nemzeti termetést fenntartani, a nemzet háborus erőkifejtését fokozni nem lehet.

A ma problémái közé sorolta a miniszterelnök a zsidó birtokok ügyét, félreérthetetlen erélyel jelentve ki, hogy a zsidóságot a magyar föld birtoklásából ki kell emelni és el kell távolítani. Ennek a célnak a szolgálatában már a törvényjavaslat is elkészült s az országgyűlés munkaprogramjának egyik legelső pontja lesz. Ugyancsak a ma problémái között adott helyet a miniszterelnök az összeférhetetlenségi törvényjavaslatnak, a közélet tisztaságának feltétlen biztosítása céljából. A ma politikai között van a közellátás kérdése, az árdrágítók és rémhírterjesztők megrendszabályozása, a mezőgazdasági és ipari termelés fokozásá-

nak alátámasztása és természetesen az államháztartás egyensúlyának fenntartása a háborus terhek közepette. Ennek érdekében azokat adóztatják meg, akik a fronton harcoló katonákkal szemben az otthon biztonságát érzik és még súlyosabban azokat, akiknek a háboru esetleges üzleti konjunkturát jelent.

„Munkát végezni jöttem” — mondotta miniszterelnök — az őrhelyére állított katona kötelességét kívánom teljesíteni. A nemzet összefogását hirdetem s ehhez keresek segítő munkatársat. A nemzet közvéleménye teljes megértéssel fogadja a hívó szót s a történelmi időkhöz méltó komolysággal áll Kállay Miklós miniszterelnök és kormánya mögött a nagy célok szolgálatában.

Felhívás az ifjúsághoz!

Nyissa ki a fülét az ország tisztasága és hallja meg a Kormányzóhelyettes ur szövegét. A repülői pályára hívja a Kormányzóhelyettes a magyar ifjúságot, olyan pályára, amelynek sajátos szépsége, akarat és jellemképző ereje, változatos és sportszerű jellege van. A mi korunk fiatalsága meg kell hogy értse a Kormányzóhelyettes ur szövegét, hiszen ez az ifjúság már a repülés jegyében nőtt fel, éppen abban a korszakban, amikor a repülés a szerény kezdetektől elindulva csodálatos fejlődés határáig érkezett. S különösen a magyar ifjúságnak kell megérteni ezt a szöveget, hiszen a mi népünk mindig a vitézi életre vágyott s a repülőszolgálat a haza jövője szempontjából talán a legfontosabb. A Kormányzóhelyettes ur mondotta, hogy a szárnyas magyar honvéd, a légvédelmi tüzérrel együtt az otthont védi az ellenség romboló légitámadásaival szemben, de ugyanakkor a légi-erő honvédségünk leggyorsabb és legmeszebbre sújtó kardja is. A hazát szolgálja a repülő és szolgálja a leghatásosabb módon. Védelem és tá-

madás, a helyzet szükségessége szerint, ősi magyar foglalkozás, hiszen a múltban is ezt tették ősünk: csak más fegyverekkel és más módszerekkel. A magyar repülő tehát a magyar harc hagyományt őrzi és folytatja, s legteljebb a fegyvernem új, de a szellem régi.

Éppen ez a szellemi adottság ad reményt arra, hogy a Kormányzóhelyettes ur szövegét meghallja a magyar ifjúság, hiszen nem csak a hivatás szép, amelyre felszólítja, de az előnyök is igen nagyok, amelyekkel ez a hivatás jár.

Aki a hivatásos repülő-tiszti, repülőmérnöki, vagy tisztihelyettesi szolgálatot vállalja az hároméves akadémikus és párhuzamos katonai repülőképzés után lesz a magyar légierő tagja. Az állam a siker érdekében jelentős áldozatokat hoz, hiszen amíg egy ujoncot kész hadipilótává nevelnek, ez az államnak mintegy ötvenezer pengőjébe kerül. Olyan összeg ez, amelyet nem mindenki nyújthat a gyermekének és az is komolyan esik latba, hogy a repülő-tiszti tanfolyamot elvégző

ifju azonnal biztos kenyérhez jut.

A Kormányzóhelyettes ur a szülőkhöz is fordult ebben a szövegében, akik az öregebb nemzedékhez tartozván, a repülői pályát tulságosan veszélyesnek tartják. Az igazság ezzel szemben az, hogy a repülés biztonsága az utóbi tíz évben nagyot fejlődött, a gépek a motorok és műszerek tökéletesedése, a kiképzés biztonsága óriásit haladt. Azt a kis kockázatot pedig, ami a technikai tökéletesedés ellenére is együtt jár a repülő foglalkozásával, vállalnunk kell a haza érdekében, merthonvédségünknek mindenképpen erős ütőképes repülőerőre és legelsősorban sok, bátor és fegyvermezt repülőre van szüksége. A bátorkat segíti a szerenese — mondotta a Kormányzóhelyettes ur — és a rómaiak emlékét idézte, akiknek egyik nagy államférfia mondotta a Karthago ellen vívott háboru idején a világhírűvé lett mondást: hajózni szükséges, élni nem. Ez a szállóige klasszikus tömörséggel foglalja össze a haza iránti kötelezettségeket. Ha kell kockázatot vállalnunk a haza jövője érdekében és ott szolgáljuk a hazát, ahol ez a legszükségesebb. Ma a repülés a korszerű követelmény, a hazának jó repülők kellene.

A magyar ifjúság bizonyára megérti, hogy miről van szó és követi a Kormányzóhelyettes ur felhívását.

Ki volt

Kőrösi-Csoma Sándor?

Világszerte megemlékeznek ez évben egy nagy magyar tudós találáról, annak százéves fordulóján. Vajon hányan tudjuk mi magyarok, hogy kit ünnepel a világ mit becsül oly nagyra honfitársunk emlékében?

Székely gyerek volt K. Csoma Sándor, szegény földműves kisnemes ember, öt gyermeke közül egy. Már apja is tollforgató ember volt. Sándor fia 1784-ben született s néhány évig a falusi iskolában tanult. Te

hatszázra figyelő apja 15 éves korában a nagyenyedi kollégiumba vitte tovább tanulni. De a kollégiumban nem volt hely a hajszálon mult, hogy egy magyar tudóssal kevesebb lett volna. Az igazi tehetség azonban nem sikkad oly könnyen el. Sándorban égett a tanulás iránti vágy s szolgának is bent maradt az iskolában. Hajnalban kelt, sepert, szolgálta a diák urakat és este, mikor fáradtan ledőlt, olvasott. Mindent, amit könyvnek hívtak. Így azadt kezébe egy török-magyar szótár. Félév múltán török diplomáták érkeztek a kollégiumba. Igen elcsodálkozott mindenki, mikor Sándor, a szolgálgyerek, folyékonyan beszélt a török urakkal.

Ettől kezdve megnyílt a tanulási lehetőség Sándor előtt. Hegedűs professzor ingyeneséget, ösztöndíjat járt ki neki. Nyáron még aratott, kaszált, munkát vállalt a közeli falukban, de később minden idejében csak tanult. 30 éves korában Göttingába ment történelmi tanulmányokat folytatni. Ekkor már 6 nyelven beszélt tökéletesen: magyar, német, latin, görög, francia, török nyelven. Beszélte még az angolt, hébert, arabot, tatárt és szanszkritot is.

Tanulmányai közben valahol olyan adatra bukkant, mely szerint a magyarság egy része még ma is él valahol messze Ázsiában. Kőrösi-Csoma Sándor erre tette az életét.

Egy köpeny, egy pálcá, egy tarisznya s kétszáz forinttal elindult 1819-ben Háromszékből a Himalájáig. Tizenkétezer kilométer... egyedül. Nagyszében-Bukarest-Ruscsuk-Szónia-Kairó-Bagdad-Teherán—Bokbara-Kabul-Lahore-Himalája-Kazmir-Kalkutta s végül Darzsling. Még képzeletben is nehéz követni az akkori utatlan utakon azt a hő lángészt, a magyar eszme megszálltját. Keleten ma is szentnek tartják. Leghosszabban egy tibeti kolostorban időzött, ahol 3000 méter magasan, parányi cellában, méces mellett 40 fokos hidegben, elsőnek tárja fel az ősi Tibet utkait s teljes tibeti nyelvtant ír. Ez csak eszköz lett volna további útjához, mely vérrokonaiához vezetett volna.

A embertelenti erőfeszítések azonban ekkor már felőrölték testét. Világhírű könyve kiadása után tovább indult Mongóliába, de csak Darzslingig jutott el. Itt hunyta le szemét majdnem 60 éves korában 1842 áprilisában, bizonyára mélységes bánattal, hogy életének célját nem érthette el, akárcsak ködbevesző elődje: Juliánus barát.

Most megismertük Kőrösi-Csoma Sándort. Bizony később, mint kellett volna. De hát így vagyunk mi magyarok igazán nagy értékekkel. Legalább tanuljunk tőle. Lássuk meg és becsüljük meg életükben kiváló embereinket, tudjunk eszmé-

nyekért lelkesedni, tenni, ha kell az életünket adni, akár a harcmezőn, de éppoly nagyot teszünk a hazának, ha életünk világít a széles Földön, mint a száz évvel ezelőtt elpihent székely-magyar emberé, Kőrösi-Csoma Sándoré.

Idégen gyújtóanyagok

A lakosság figyelmét felhívjuk az idegen eredetű gyújtóanyagokra és az azok elleni kötelező védekezésre.

Példaképen felemlítjük, hogy a f. évben március 26-án egyik községben egy polgári lakos észlelte, hogy a száraz avar perzselődik és néhány füstcsík száll fel. Láta: hogy egy tengeriszem nagyságu, vörösés téglaszínű anyag közelében ég a száraz gaz. A kivezényelt csendőrrjárőr 5 darab ilyen gyújtóanyagot talált. Azokat papirosba csomagolta és a mállhatáskába helyezte el. Körülbetűl 5-10 perc elteltével a járőr égési szagot érzett. Az anyagot a mállhatáskából kivették, mire az

felrobbant és erős lánggal égett. A vegyi vizsgálat megállapította, hogy az anyagsárga foszfor. Az anyag alapos elföldelése a legbiztosabb védekezés.

Feltehető, hogy a foszfor gyújtóanyag is onnan származik, mint a f. évi március hó 22-én elfogott léggömbök, melyek petróleum anyagot tartalmaztak.

Mindenkinek kötelessége a legéberebben figyelni a környezetet, a gyanus egyéneket, észleleteit mindenki közölje a legközelebbi Csendőrrőssel, akár a környezetre, akár a gyanus egyénekre vonatkozik az, hogy szabotáló hazaárulók lefoghatók legyenek.

ELŐJÁRÓSÁG.

Kukorica, árpa, zab vetőmag és burgonya vetőgumó beszerzésének engedélyezése

A közellátási miniszter felhatalmazta a közellátási felügyelőségeket, hogy az illetékes községi előljáróság igazolása esetén a vármegye területére érvényes kukorica, árpa és zab vetőmag, valamint burgonya vetőgumó beszerzésére 1942 május 15-ig vásárlási engedélyeket adhassanak ki. Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy a termelő gazdák egymásközötti megvásárlás révén mielőbb beszerezhessék a szükséges kukorica, árpa, zab vetőmagot, vagy burgonya vetőgumót.

A vásárlási engedély iránti kérelmet a községi előljáróságnál kell benyújtani.

Az igénylésnek a következő adatokat kell tartalmaznia: a kérelmező gazda neve, lakhelye, a vetőmag mennyisége, a bevetendő terület nagysága, annak neve, akitől vetőmagot megvásárolja és ennek lakhelye. Abban az esetben, ha az állami vetőmagakció céljára igénybe vett tengerikészletből történnék a vásárlás, úgy az igénylésen ez a körülmény is feltüntetendő.

Szállítási igazolványokat a közellátási felügyelőség vásárlási igazolványa alapján — az érdekelt fél kérelmére — a feladás helye szerint illetékes

(községi előljáróság) adja ki.

A kiadott vásárlási engedély egyben tengelyen való szállítási igazolványul is szolgál.

A megvásárolt vetőmag mennyiségét az igénylő büntetőjogi felelőssége mellett csak az eredeti célra szabad felhasználni. Ezeknek feltakarmanyzása szigoruan tilos.

Csalamadé vetésre tengeri vetőmag nem igényelhető és kat. holdanként a következő vetőmag mennyiséget lehet igénybe venni: tengeriből maximálisan 20 kg, amennyiben a tengeri megfelelő csiraképességű, úgy takarékosági szempontból csak kapa utáni vetés alkalmazható. Zabból 60 kg, árpából 90 kg és burgonyából 11 mázsa.

Dr. Oláh Emil
gyulai állami kórházi főorvost valótlan hírterjesztésének vétsége miatt 400 pengő pénzbüntetésre ítélte a gyulai királyi törvényszék

A gyulai kir. törvényszék most tárgyalta dr. Oláh (Polacsek) Emil kórházi főorvos ügyét, aki

ellen valótlan hírterjesztése miatt indult eljárás.

A gyulai kir. ügyészség a mult év december 8-án adott ki vádiratot a zsidó főorvos ellen s ebben „vádolja a szabadságon lévő dr. Oláh (Polacsek) Emil, Losoncon 1885-ben született izraelita, nős, állami kórházi szemész-főorvos, büntetlen, gyulai lakos terheltet, a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az állambáztartás egyensúlyának biztosításáról alkotott 1931: XXV. törvénycikk és az 1937: X. törvénycikk 2. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett valótlan hírterjesztésének vétségével azért, mert 1940 és 1941 év folyamán, különösen a szovjet hadbalépése óta sokszor, a folyamatosan, de egységes akaratelhatározással a gyulai kórház személyzeti osztályán alkalmazott orvosok és személyzet előtt, mint a londoni rádió propaganda híradásainak állandó hallgatója, az angol rádió célzatos és nagyon sokszor valótlanoknak bizonyult, a tényekkel megcáfolt híreit, a tengelyhatalmak és szövetségeseik elleni gyűlöletből eredő és a magyar nemzet érdekeit és érzelmeit mélyen sértő valótlan tényállításait és jósolgatásait, a háborunak a tengelyhatalmakra és hazánkra szerinte várható súlyos és végzetes fejleményeit és kilátásait állandóan fejtegette és híresztelte s ezek során valótlan híreket terjesztett. A terhelt főorvos ezen hírek terjesztésével Gyulán, mint határmenti városban a közrendet és köznyugalmat zavarhatta s az ország külpolitikájának érdekeit is veszélyeztette.”

A királyi törvényszék büntetésnek mondotta ki dr. Oláh Emilnek a terhére rótt cselekményekben s ezért 400 pengő pénzbüntetésre ítélte a zsidó főorvost.

Az ítélet nem jogerős, mert ellene a vádlott, a védő és a királyi ügyész is fellebbezést jelentett be.

Gyoma község képviselőtestülete

1942. április 23-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a következő közérdekű határozatokat hozták:

1. Rendszeresítették 2 irodatiszti állást, melyet ideiglenesen Seprenyi Lajossal és Szilágyi Istvánnal töltöttek be.

2. A községi helypénzszedők fizetését rendezték, amennyiben a piaci helypénz lényegesen esett eddigi 12 százalék részesedéseket felemelte a képviselőtestület 20 százalékra.

3. Ailer Márton kérelme folytán érintkezésbe lépett a község szentgyörgyi Czeke Gusztáv községi lakos tulajdonossal, hogy a Hartenstein-féle telken átvezető utat ne zárja el közforgalom elől.

KÖRÖSLADÁNY határában 110 kat. holdas tanyásbirtok

kövesut mellett, autobuszmegálló közelében, kedvező feltételekkel eladó. Felvilágosítást nyújt: Békésmegyei Kereskedelmi Bank, Békéscsaba.

Mit láttam Oroszországban ?

Írta: Milgend Dezső.

Kiev a reklámváros.

(9 közlemény.)

Amilyen siralmas és elhagyatott volt a falunak és a kolchosz-népnek az élete a szovjetben, ugyanolyan szomorú és sivár volt a szovjet városos képe is.

Nem mondom, hogy nem épített és nem alkotott a szovjet, — a maga módja szerint, — de ezek az alkotások csak szemfényvesztés céljára szolgáltak, nem a nép élet-színvonalának az emelésére. Különösen jellemző példa erre Kiev, Oroszország egyik legrégebbi és egyik legnagyobb városa.

A szovjet eleinte szerette volna eltörölni a szereplés szinpadáról ezt a nagymultú világvárost, mert ennek falai és műemlékei őrizték a cárizmus és az egyházi élet leg-ősibb hagyományait. Amikor a bolsevisták hosszas erőszakoskodás után meggyőződtek arról, hogy Kievet nem tudják megölni a világ-hírű székesegyházakat nem tudják eltörölni a földszínéről, akkor más módszerhez folyamodtak, a templomokat átalakították az istentelenek muzeumává, muzikat és rossz hírű, züllött mulatóhelyeket rendeztek be a bizanci ragyogású ol-tárok helyén; a cári Oroszország történelmének platinájával belepelt épületek helyére hivalkodó felhő-karcolókat, márványoszlopos szovjetparlamentet, cseka-bíróságokat, kaszárnyákat, börtönöket s más középületeket építettek, hogy ezeknek az árnyéka sötétítse el a nagy orosz nemzeti multat, amely mindazonáltal most kísért még a rombadólt utcák kövei között is.

Építették fürdőket és klinikákat is modern felszereléssel, sőt csillogó szállodákat is a külföldiek számára, akik természetesen mind Kiev régi műemlékeit szerették volna látni, ha betehették a lábukat Szovjet oroszország területére.

Igy alakította át a vörös zsidóság a görögkeleti cárizmus hajdani Mekkáját a bolsevisla urolom reklámvárosává.

Az összes meghívott külföldi újságírókat, írókat, pénzembereket, politikusokat, sportembereket, tudósokat, művészeket, mind Kievbe és más, hasonlóan kiépített vörös

reklámvárosokba vezeltették, hogy bámulják a szovjetkultura csalo-ka, monumentális és modern alkotásait és ne szerezzenek tudomást arról, ami ezeknek a hivalkodó Potemkinalkotásoknak az árnyékában, a pokolian szegény és könyörtelenül nyomorult szovjetélet igazi képét adta volna meg.

A valóság az volt, hogy a

szovjetnép tömegei, százezrei és milliói semmiféle kullurához nem juttattak.

Minden jó, minden gondoskodás csak a vezető rétegnek, a politikai megbizottaknak, a hivalkodó kar-nak és a cseka személyzetének virágzott, az átlagos életszínvonal, a szovjet nép élete: állati volt!

(Folytatjuk)

HIREK

Jelentősen felemelte a kormány a selyemgubó beváltási árát. A mezőgazdasági kamarák és különböző gazdasági egyesületek egyöntetűen azt kérték a földmívelésügyi minisztériumtól, hogy a selyemgubó beváltási árát a folyó évre 3.50 pengőben állapítsák meg. A legutóbbi minisztertanács foglalkozott e kérdéssel és a kormány a felmerült kívánságokat teljes mértékben magáévá tette. Az 1942. évben beváltásra kerülő selyemgubóért tehát a következő árakat fizetik: I. osztályu kg-ként (a tavalyi 2 pengő helyett) 3.50, II. osztályu kg-ként (a tavalyi 1 pengő helyett) 1.20 pengő, III. osztályu kg-ként (hasznavehetetlen) 10 fill. A jelentős áremeléssel a kormány lehetővé tette, hogy a selyemtenyésztéssel foglalkozó lakosság a mai megélhetési viszonyok mellett is jól megtalálja számítását. E beváltási árak mellett a kiadható legkisebb hernyóadag felemelésével is 100 pengő körüli mellékkeresethez jutnak a tenyésztő néhány hetes munkájukkal. A tenyésztők körében bizonyos megelégedést vált ki a kormány döntése, mert 1918 óta a selyemgubónak ilyen magas beváltási ára nem volt. A tenyésztők ingyen kapják a kis hernyókat és a tenyésztéshez szükséges papirost. Fokozza a tenyésztők vállalkozási kedvét, hogy a törvényhatóságok közjóléti szövetkezetei nem majdnem kivétel nélkül nagy összegű jutalmakat tűztek ki a kiváló eredmények jutalmazására és így a szorgalmas selyemtenyésztők a beváltási ár mellett 25—50—75—100 pengős jutalmakra is számíthatnak. A selyemtenyésztésre vállalkozók jelentkezzenek a községi petekikeltőknél, mert a hernyók kiosztása kb. május hó első napjaiban megkezdődik.

A debreceni gazdanapról számol be sok képből és részletek közül a földmívelésügyi miniszter beszédéből a Magyar Föld legújabb száma. A magyar falu képes hetilapja a Magyar Föld. Elbeszéléseket, verset, kisczudák szakcikkeket, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

A gyümölcsfák háborus per-metezéséről ír a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl még a rézgalic pótlásánál tekintetbe jöhető per-metező-szerekről, a nyulragott gyümölcs-fák megmentéséről, a peronosz-pora veszedelmet jelző állomások-ról, a gyümölcsfák alatt természet-hező zöldségfélékről, az ideai szőlő-metszésről az őszibaracktermesz-tés ujításáról stb. A színes gyü-mölcsképet is közlő két lapból a Növényvédelem kiadóhivatala (Bu-bapest, VI., Aréna-ut 84/c.) la-punkra való kivatkozással díjtala-nul küld mutatványszámot.

Motorkezelő tanfolyamot tart a szolnoki fa és fémipari szak-iskola 6 heti időtartamig. Tandij 29 pengő 30 fillér. A tanfolyam kezdete 1942 április 27-én.

Megjelent a repülők lapja új száma. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett Magyar Szárnyak repüléstügyi folyóirat áprilisi száma most jelent meg. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII. Király utca 93.) kívánatra ingyen küld.

Felvétel a községi és buda-tétényi missziósházákba. Az Isteni Ige Társasága missziós szerzetesrend ezen két missziósházába felvételt nyerhetnek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó magaviseletű, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az Isteni Ige Társaságában, hit-hirdető papok akarnak lenni. Érett-ségi bizonyítvánnyal jelentkezők azonnal a rend noviciátusába nyer-hetnek felvételt. A felvételre vonat-kozólag bővebb felvilágosítást nyújt a Szent Imre Missziós Sze-minárium házfőnöksége, Kőszeg.

Mi újság a pesti színázak-ban? Minden újdonságról pontos-san beszámol a Délibáb legújabb száma. A legfrissebb pletykák, színes színházi riportok, beszám-oló, gazdag divat-rovat, film-rovat, tökéletes képes heti rádió-műsor, rejtvények, humor, remek elbeszélések és közel száz szebb-nél szebb kép. Ez a Délibáb, a legnépszerűbb és legolcsóbb szin-házi hetilap. Ára csak 20 fillér.

Mauthner-maggal biztos jó a termés!

Balassagyarmaton a diákok minden hónapban 4000 db cigarettát küldenek a harcléren küzdő honvédeinknek.

Vidám sorok.

Egy ur a vendéglőben rajnai bort iszik. Nos, hogy izlik? — kérdezi a tulajdonos.

— Szinte látom magam előtt a Rajndt, — mondja a vendég.

— Annyi zamat, annyi fűszer van benne? — kérdezi a tulajdonos.

— Nem. Annyi víz.

— Én má' csak ammondó vagyok komám, hogy az orvosok nem tünnek semmit.

— Nem-é?

— Hát ott van Balog sógor is. Rőla mindig aszonta a doktor, hogy a hektika viszi a sirba, osztán mégis a ló rugta agyon.

Beöltözik a székely. Ünnepelesen végignéz magán, megigazítja a derékszíját s aztán azt mongja:

— Na, most nagy ur vagyok. Azt teszem, amit akarok s oda megyek, ahová — küldenek...

Péterke az állatkertben volt édesapjával és otthon az édesanyjának a kegyurukról szeretne mesélni. Elfelejtette azonban az állat nevét és így szól:

— Tudod, mama, az az állat, amelynek beépített hátizsákja van...

Két eset lehetséges, így elmélkedik a kabarékonferálás, ez-uttal a Drótkéfe e heti számában, amely tele van a hét eseményei-nek sikerült tréfáival.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Sznagyik István és neje Fekete Erzsébet fia Béla ref.

Házasságkötések: Gyomai József és Kovács Ilonka, Megyeri Sándor és G. Kiss Róza.

Elhaltak: Kiss Mihály 87 éves ref., Dobó János 53 éves ref., Timár Eszter 22 hónapos r. hath.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejt-hetetlen drága jó

ESZTIKÉNK

temetésén megjelentek és soha el nem muló fájdalomkat enyhíteni igyekeztek, ezuton mondunk hálás köszönetet.

a Timár-család.

Érdekes,...

hogy a „shinto“, a japán államvallás nevének, a shintoizmusnak alapszava annyit jelent, mint „az istenek útja“. A japán nemzeti vallás lényege a természeti istenségek, az ősök és az isteni rangra emelt nemzeti hősek tisztelete.

hogy a Kanári-szigetek nevének semmi köze sincsen az ottani kanárimadarakhoz, hanem a szó a latin „canis“, kutya szóból származik. A Kanári-szigetek az ókorban nem madarairól, hanem az ott élő különösen nagy kutyafajtáról volt nevezetes. Az egész világon nagy kedveltségnek örvendő éneklő madárrak már a kutyáról nevezett szigetcsoportról vették nevüket, a kanári szóban tehát a kutya latin neve rejlik.

hogy már az ókorban is nagy keletje volt a mechanikai játékoknak és készítésükben az ókoriak sokszor bűvészkedést tanúsítottak. A késő görög irodalom hagyománya szerint Theofil kelet-római császár trónját úgy szerkesztették meg, hogy amikor a császár helyet foglalt rajta, lábai mellől két fekvő oroszlán ugrott fel, tiszteletadóan elbődült, majd újból visszastílyadt fekvő helyzetébe.

hogy hajózási szaknyelvben a hajók sebességének jelölésére használják „csomó“ szó a ma már elavult sebességmérő kötélről vette nevét. A kötel a távolságok leolvasására csomókkal volt megjelölve, végén pedig horgonyyszerű hatást kifejítő deszkaszerkezet volt. A fedélzetről lehajított kötel vége egy helyben maradt, úgyhogy a víz színén lebegő csomók számából könnyen meg lehetett állapítani, hogy a hajó bizonyos időegység alatt mennyi utat tett meg. Egy „csomó“ egy tengeri mérföldnyi, azaz 1.852 kilométeres óránkénti sebességet jelent. A „csomó“ azonban már az óránkénti sebességet adja meg, ezért csak tájékoztatók beszélnek „csomós óránkénti sebességről“.

hogy a cimtár már körülbelül 300 éves multra tekinthet vissza. Még egyes országokban, mint például Dániában, a cimtárak csak az előkelőségek nevét és címét tartalmazták, másutt az előkelőségek címének felülírtatása szigorúan tilos volt. Amint az első cimtárakat egyikét, az 1692 évi párizsi cimtárt Nicolas de Biegny a tekintélyes párizsi személyiségek címeivel adta ki, a könyvet a hatóságok betiltották és elkobozták. A tilalom feloldására csak 50 év múlva került sor.

Hirdessen
lapunkban

Apollo Mozgó Gyoma.

április 25

szombat

Willy Birgel óriásfilmje!

A becsület lovasa

A férfias akaratú, a katonabecsület, a törhetetlen élniakarás hőskölteménye.
Ezenkívül: Színes trükkfilm.

április 26-27

vasárnap-hétfő

Kizárólag 16 éven felülieknek!

Karády Katalin, Soós László, Sennyi Vera, Németh Romola, Szabó Sándor:

Ne kérdezd ki voltam

Az élet legnehezebb perceiben vajon megállhatja-e helyét a nő?
Erre ad feleletet ez az izgalmas, érdekes, lenyűgöző film.

Magyar, Világhíradó.

április 29

szerda

Paul Hörbiger és Hans Moser:

Táncoló Bécs

Hangulatos bécsi vigjáték.
Egy romantikus szerelem bűbajos története.
UFA világhíradó.

SPORT

Körösvidéki Kerület I. osztály.

1. NAC II.	19	16	2	1	88:18	34
2. MTE.	18	11	4	3	60:28	26
3. MSE	19	11	2	6	55:37	24
4. B. MÁV	18	9	4	5	52:35	22
5. Rokka	19	9	3	7	34:36	21
6. GyTE	19	10	0	9	56:32	20
7. Hunyadi	18	7	6	5	38:30	20
8. GyAC	19	8	3	8	31:31	19
9. GyTK	19	8	2	9	38:65	18
10. KoTE	18	7	1	10	33:53	15
11. OTK	17	4	5	8	29:45	13
12. N. MÁV	18	4	3	12	48:55	11
13. OMTK	18	3	5	10	26:57	11
14. OFC	18	2	0	16	10:67	4

Első félidőben méltó ellenfele volt a Gytk csapata a nagyobb játékerőt képviselő gyulai csapatnak, de a második félidőben a tartalékok nembirták az iramot.

GYTE—GYTK 5-1 (2-1)

Gyula, vezette: Győri.

Gyte: Cserháti, Sall - Csonka, Papp - Ludvig - Adám, Száraz - Benkó - Csiszár - Varga Sánta.

Gytk: Danó, Jakó - Vatai, Götler - Pocsai - Talán, Nádudvari - Czeglédi - Csalah - Lapónyik - Bolehovszki.

Az első percek a Gytk támadásokkal telnek el. A 7-ik percben Csalah ügyesen verekszi át magát a gyulai védelem és megszerzi a vezetést, 0-1. A gólról erős Gyte támadás a válasz. A 10-ik percben Csiszárnak sikerül a kiegyenlítés, 1-1. Alig telik el néhány perc Csiszár újabb gólt szerez, 2-1. A Gytk nem csügged és lerohanásokkal válaszol, de a csatársor igen széteső játékot produkál.

Szünet után újból a gyulaiak vannak főlénybe s így a jó Gytk védelem nem tud megbirkózni a sorozatos támadásokkal. A 14-ik percben Csiszár lö gólt, a 20-ik percben Varga bombája akad meg a gyomai kapuba és a 35-ik percben Csiszár be állítja a végeredményt,

ami 5-1 lett a Gyte javára.

A Gyte jobb volt ellenfelénél és így megérdemelten nyerte a mérkőzést. Ha a Gytk teljes csapattal tudott volna kiállni, úgy könnyen elhozhatta volna a két pontot.

Győri kifogástalanul vezetett.

Az Orosházán elvesztett Omk—Gytk bajnoki mérkőzést a Gytk megóvta és az egyesbíró a 2 pontot a Gytk javára ítélte. Így a Gytk-nak, ma 20 szerzett pontja van.

Folyó hó 21-én megtartott Kerületközi értekezleten a folyó hó 26-ra és május hó 3-ra kisorsolt bajnoki mérkőzések elhalasztódtak. Így a vasárnapra kitűzött Gytk—Kote bajnoki mérkőzés is elhalasztódtott.

Jó mérkőzést tartott vasárnap a Gytk ifj. csapata és a Polg. iskola csapata.

Gytk ifj.—Polg. iskola 6-1 (3-0)

Mindkét csapat ügyesen játszott. A Gytk játékosok erősebbek voltak és ez kifejezésre jutott a gól szerzésben. A polgáristák is nagyon igyekeztek és minden dicséretet megérdemelnek. A Gytk ifikből Czifrák IV., míg a polgáristákból a kis Zöld kapott sok tapsot a hálás közönségtől.

Paraisz jól vezette a kölyök mérkőzést.

Nem szabad eltűzeini a szalmát és száraz trágyát. A földművelésügyi miniszter rendeletére a szarvasmarhatrágyának és szalmának tüzelési anyagnak való felhasználása a jövőben szigorúan tilos. Egyes helyeken ugyanis ezeket tüzelésre használják s ezáltal csökkentik a talajerő fenntartására fordítható trágya mennyiségét. Minthogy pedig szalma és száraztrágya a talajerő visszapótlására szükséges, ha ezeket eltűzelek, akkor trágyázásra nem használhatók. Ezért adta ki a miniszter ezen rendeletét s a hatóságok teljes szigorral ügyelnek a rendelkezés betartására.

ENDRÓDI MOZI

1942. április 26-27-én, vasárnap
3 5 7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.

Budapest legnagyobb sikere!

Intermezzó és Horthy induló

szép magyar film.

Főszereplők:

Leslie Howard, Ingrid Bergman.
A fiatalság, szépség és a művészet filmje, mely a déltengeri tájakon játszódik le. Ez izgalmas szép film az amerikai filmgéni csodája!

1942. április 30-án, csütörtökön
7—9 órákor.

Csak 16 éven felülieknek!

Szökik a kislány

Vigjáték.

Főszereplők:

Bach, Roger Treville, Genéviève Callix.
Csillagos, mulató, könyelmű, város él ebben az új francia filmben.

A csütörtöki előadások ketten egy jeggyel!

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA hirdőkkel.

Gyoma község ingatlanforgalma

Tulajdonközösséget megszüntető szerződést kötött egymással Kurilla Imre nős Batári Terézszel és családtagjaik, — összesen 13.289 pengő értékben.

Gyányi Imréné vett egy németzugi 172 n-öles ingatlant Kun Lajos és nejétől 60 pengőért.

Varga Istvánné Józsi Eszter és társa vettek egyfertály tanyai szántó egyhatod részét 3000 pengőért, Józsi Sándornétől.

Falusi Rezső és neje Izsó Erzsébet vettek egy beltelkes lakóházat Józsi Eszter és társaitól 5600 pengőért.

Pinter János és neje Ailer Zsuzsanna vettek egy beltelkes lakóházat Domokos János örököseitől, 6000 pengőért.

Ürdög András és neje Szilágyi Róza vettek egy beltelkes lakóházat Szilágyi Gergelytől 3200 pengőért.

ifj. V Kovács Lajos vett egy beltelkes lakóházat egynegyed egynegyed részét V. Kovács Erzsébettől és Jolántól 2000 pengőért.

kk. Hajdu Olga vett 882 kölesfeneki szántót, — K Horváth Ferencnével 300 pengőért.

K. Nagy Endre és neje Kovács Eszter vettek 1 hold 1302 n-öl tanyai szántót Darvasi Albert és nejétől 4500 pengőért.

Bertóthy István és neje Bodon Etelka vettek pocozugi szántót Katona Lajosné Batori Zsuzsánnától 1500 pengőért.

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Arany János utca 5 szám alatt szoba, konyha, fürdőszoba és speiz, és szintén ott egy előszobás szoba május 1-re kiadó. 1-1

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.200

Lapzárta csülörtök este 6 óra.

Felkészítő szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Takarékosság

A kormányintézkedések értelmében a gabonalappal rendelkezők április 1-ével öröklétek fel fejadagjuknak az utolsó negyedére eső részét.

Nemcsak most, a háboru idején, de a béke éveiben is mindig az volt a helyzet, hogy bármekkora is volt termésünk, az aratás előtti hónapok mindig több-kevesebb nehézséget jelentettek az ország lakosságának egyes részeire, mert a készletek ilyenkor már mindig fogytán voltak.

A rendkívüli idők fokozzák a gondokat s megnehezítik a közellátás helyes megszervezésére irányuló törekvéseket. Magyarország részvesz az új világ háborubán, melynek kimenetelétől függ a nemzet jövője. Ebben a küzdelemben a honvédek hősiességével kell helytállnunk valamennyiünknek a magunk helyén elsőrendű kötelességünk, hogy magunk is elősegítsük a közellátási kérdések minél tökéletesebb megoldását. Ezért fordult most a kormányzat az ország népéhez azzal s a felhívással, hogy takarékoskodjunk a buza- és lisztkészletekkel is.

Mindenkinek tudnia kell, hogy a közellátás helyes megszervezése elsősorban is a fegyelem elvén épül fel. A közellátás felelős vezetői csak akkor oldhatják meg megsokasodott feladataikat, ha termelők és fogyasztók, mindnyájan a legszigorúbban ragaszkodunk az előírt szabályok betartásához. Ellenkező esetben felbomlana a közellátás rendje, megvalósíthatatlanná válnának azok az intézkedések, amelyek az egyesek és a közösség érdekeit szolgálják.

A feladatokat mindenben az ország készletének felmérése, felbecsülése után állapították meg. Nincs lehetőség arra, hogy egyesek kétszeres ellátásban részesüljenek mások rovására. Egyformán szükség van minden magyar munkájára, helytállására, s ugyanúgy mindenkét egyforma fejadag illet meg. Senki sem nélkülözhet azért, mert

mások esetleg a megállapított fejadag kétszeresét élék fel.

Ezeket a szempontokat tartotta szem előtt a közellátásügyi miniszter akkor, amikor utasította a hatóságokat, hogy a gabonalappal ellátott vámörölsre jogosultak az ellátatlanok számát nem növelhetik, ezek takarékoskodjanak készletükkel.

Takarékoskodni zsirral, liszttel, búzával, mindennel, mert

csak a takarékosság elvének szigorú betartása mellett biztosíthatjuk az ellátatlanok ellátását. Csak így érhetjük el, hogy az ország minden lakosa mindenkor megkapja a maga fejadagját. Egyetlen édesanya, gyermek, senki sem maradhat liszt, kenyér, zsír, élelmiszer nélkül és nem is marad, ha azok, akiknek készletük van, betartják a nagy parancsot: takarékoskodni a nemzet érdekében.

Ujból megállapították a finomlisztfejadagot

A közellátási miniszter rendeletet adott ki a finomlisztfejadag újabb megállapításáról. A rendelet a finomlisztfejadagot akként állapítja meg, hogy az eddig szelvényenként 50 dkg. kiszolgáltatót finomliszt helyett szelvényenként 40 dkg. finom-

lisztet lehet kapni, azaz az eddigi havi 2 kg-os fejadag helyett ezental havonta 160 dkg. lesz a fejadag. A finomlisztfejadagnak ez az újabb megállapítása május hó 1-től kezdve érvényes.

Gondoskodjunk az értünk elesett honvéd-hős árván maradt csaiadjáról

Husvét előtti héten egy ízben már ismertettük a gyulai polgári fiúiskola ifjúságának nemes gesztusát, amellyel a „Hősi-emlék” című könyv egész jövedelmét egy elesett honvéd-hős árvának megsegítésére ajánlotta fel. A külső formájában is szép könyv a gyulai polgári fiúiskola udvarán álló hősi emlékmű történetét mondja el: Az emlékmű terméskő anyagát az ifjúság hordta össze, magyar szívek építették fel s tavaly június hó 22-én ünnepi keretek közt avatták fel. Azt az eseménysorozatot pedig, amíg a magyar szívek lobogó tűzéből hatalmas kőobeliszk nőtt ki a földből, könyvben írta meg Istvánfalvy Miklós, az iskola kiváló testnevelési tanára.

A könyvhöz József királyi herceg, a honvédség tábornagya írt előszót, a Pallas Könyvkiadó Rt pedig hazafias készséggel

ingyen állította elő s amikor a könyv ingyen, a nemes szívek megértő áldozatából megszületett, az iskola ifjúsága elhatározta: legyen ennek egész jövedelme az utolsó fillérig egy békésmegyei, arra legjobban érdemes hősi halott honvéd árván maradt családjáé!

Az elhatározást, követte a tett: a derék akciónak alispánunk hitvese, dr. vitéz Márki Barnáné állott az élére, a könyveket szétküldték a vármegye minden városába és községébe, magyar szívekkel azoknak a magyar szíveknek, akikről biztosan tudják, hogy megértik az áldozatos szeretet szavát. A hazáért, tehát mindnyájunkért elesett honvéd-hős árván kenyérkereső támasz nélkül maradt családjának könnyeit letörölni nemesak Istiennek tetsző, de a legbecsületesebb hazafias cselekedet is, mely egy-egy

téglát visz abhoz a nagy munkához is, amelyen a jövő boldog Magyarországot fogja felépíteni.

Vérzivataros, sulyos időkét élünk a magyar sorsnak mindnyájunktól van követelni valója. Az egyiknek legdrágább kincsét, az életét kell odaadnia, a másiknak viszont áldozatot kell hoznia megmaradt életéért. Milyen összemérhetetlen csekélység ez az áldozat amához képest! Mennyivel könnyebb a magyar együttérzés áldozatos fillereit odaadni azoknak, akik családfenntartókkal, minden támaszukat elvesztették. Az életben maradt magyarok tartoznak azal az értük hősi halált halt honvédeknek, hogy árván maradt családját nem hagyják a nyomor szakadékába zuhanni és a kaldusbot helyett az élet lehetőségét adják a kezükbe.

A gyulai polgári fiúiskola diákjai az alispánné nemes szívével azt kéri a vármegye tehetőseitől: segítsenek letörölni az értük elesett honvéd-hős árváinak könnyeit!

Tizezer pengő jutalmat kapott a győri szabotázsügy leleplezője

Sok magyar munkás életét és kenyerét köszönheti neki.

A győri szabotázsügy leleplezésénél fontos és döntő szerepe volt egy hazafias érzésű derék magyar munkásnak, aki ellenállva a felforgató elemek csábításának az illetékes hatóságokat a készülő romboló cselekményről idejében értesítette s ezzel nagy értékű, mostani időkben pótolhatatlan anyagokat mentett meg. Neki köszönhető, hogy a hatóságok az egész bünszövetkezetet idejében, még a tett elkövetése előtt felgöngyölítették. Ezenkívül sok magyar munkás életét és kenyerét köszönheti ezen hazafias gondolkodó munkástársának.

Ezt a derék munkást a m. kir. honvédevezérkar főnöke hazafias cselekedeteért és magyar munkáshoz illő viselkedéséért 10.000 pengő jutalomban részesítette.

A nyersolaj

Termékei, fogyasztói, pótlásai, hazai olajforrások.

Írta: ifj. Kocsis Imre.

(II közlemény.)

A furás által felszínre hozott barnás-fekete színű, kellemetlen szagú, könnyen mozgó nyersolaj nem alkalmas arra, hogy korunk életét vele táplálhassuk. A vegyipar feladata tehát, hogy különböző eljárásokkal az egyes termékeket szétválassza és a rendelkezésnek megfelelően (nominálisan) azokat.

Eleinte csupán a világító olajat (petróleumot) választották ki, míg a napjainkban olyan nagyfotossága benzint eltűzeltek, vagy pedig a folyókba és tengerekbe öntötték. Kevésbé lelkiismeretes gyárak pedig a világító olajba keverték a felesleges benzint termékeiket, amely ezáltal robbanás veszélyes lett.

A robbanó, majd pedig a Diesel motorok elterjedésével párhuzamosan, az eddig használhatatlannak ismert benzin és gázolaj egyszerűen kereséské vált; a velük táplált erőgépek pedig átvették a gőzgépek mintegy százéves egyeduralmát.

A szénnel szemben nagy előnye, hogy azonos térfogat mellett lényegesen nagyobb hajtóerőt szolgáltat. Az olajat nem mindenütt kell rossz térkihasználású vasúti kocsikban szállítani, hanem egyszerű csővezetékekben továbbítható. További előnye még, hogy a szénhez viszonyítva, igen gyorsan raktározható, aminek haszna különösen hadihajóknál látható.

Közismert terméke a kenőolaj, amely igen sokféle minőségben kerül forgalomba.

Fontosabb termékei még a parafin, ozokerit, (földviasz) és az aszfalt.

Gazdsg olajterületekkel rendelkező államok igyekeztek a rendelkezésükre álló olajjal táplált gépeiket beállítani a mezőgazdaság, ipar, szállítás és közlekedés szolgálatába és ennek eredményeként a termelést, a korábbiakhoz viszonyítva, lényegesen fokozták, továbbá meggyorsították és kényelmesebbé tették a közlekedést.

A napjainkban folyó események világosan bizonyítják a nyersolaj fontosságát, katonai szempontból. A milliós emberlétszámokkal rendelkező, motorizált szárazföldi, vízi és légi korszerű mozgékony haderők nagyméretű hadászati feladatok megoldására, hosszú utánpótlási vonalak mellett csupán úgy válik alkalmazhatónak sikerrel, ha

gépeiket bőven képesek ellátni hajtó és kenőolajokkal.

Mind ezek érthetővé teszik, hogy a hadviselő nemzetek olaj fogyasztása több mint kétsze-

rese a békebelinek és ezt az illető állam legtöbbször csak komoly áldozatok árán tudja fedezni.

(Folyt. köv.)

A hatóság megakadályozza, hogy a kényszerhelyzetbe jutott gazdák áron alul értékesítsék állataikat

A lakarmányhiány és a belvizek következtében károsult gazdák állataikat (szarvasmarhákat, sertéseket) sok esetben sürgősen kénytelenek értékesíteni. Egyes kereskedők kibaszálják a gazdáknak ezt a kényszerhelyzetét és az eladásra felkínált állatokat jóval a forgalmi ár alatt vásárolják fel. A gazdák érdekeit sértő helyzet megakadályozása végett a hatóságok az előbbi módon gondoskodtak az állatok megfelelő áron történő értékesítéséről.

A MÁSz. jogositott kereskedők a hatóságilag megállapított áron kötelesek haladéktalanul fel-

vásárolni a részükre felajánlott sertéseket.

A kivételre alkalmásnak talált szarvasmarhákat pedig a Békés-vármegyei Szarvasmarha Tenyésztők Egyesülete minőség szerint megállapított áron veszi át. A felvásárlási árakra, valamint az e tárgyban felmerülő kérdésekre a községi előjáróságok adnak az érdeklődőknek felvilágosítást.

Amennyiben a gazdákat az eladásnál bármilyen sérelem érné, úgy részletes panaszukat haladéktalanul jelentsek az esetleg szükséges eljárás megindítása végett a gyulai m. kir. Közellátási Felügyelőségnek.

A közellátási miniszter szabályozta a fűtés és melegvízszolgáltatás rendjét

Lakásban 20 foknál melegebb nem lehet. Melegvíz hetenként háromszor.

A Budapesti Közlöny május elsejei számában rendelet jelenik meg, amellyel a közellátásiügyi miniszter a lakások és más helyiségek részére tüzelőanyag beszerzését és fűtését korlátozza.

A rendelet az egész ország területére kiterjed és általában 20–30 százalékos tüzelőanyag-korlátozást tartalmaz. A 20–30 százalékos korlátozás nem fog nehézségeket okozni, mert a megmaradt fűtési lehetőség teljesen elegendő.

A rendelet melléklete feltünteti azt a tüzelőanyag mennyiséget, amely a nem központi fűtéses lakás fűtésére — a lakás szobáinak és a lakók számának figyelembevételével — vásárlási könyvbe való bejegyzés mellett beszerezhető és felhasználható. Meghatározza a rendelet a nem központi fűtéses műhelyek vagy üzletek fűtésére beszerezhető tüzelőmennyiséget is.

A központi vagy etagetűtésű lakások és egyéb helyiségek fűtését a rendelet egy elbírálás alá veszi. A rendelet a központi fűtéses helyiségek fűtésére az egész vonalon kiterjeszti azt az elvet, hogy a kazán fűtőfelület négyzetmétereként 24 métermázsa tatal vagy doregi, illetve más kalóriájú tüzelőanyag ese-

tén, az ennek megfelelő tüzelőanyag vásárolható és használható fel.

Korlátozza a rendelet a helyiségek fűtési hőfokát is és kimondja hogy minden magánlakásba vagy hivatalban 20 Celsius fokig szabad fűteni a helyiségeket.

A rendelet szerint a központi fűtéses lakásokban a melegvízszolgáltatás szerdára, szombatra és vasárnapra reggel 6 órától este 10 óráig korlátozódik.

A fűtési hőmérséklet maximuma alól kivételt képeznek a gyógyintézetek, orvosi rendelők és a fürdők. Nem esnek a melegvízszolgáltatási korlátozás alá a gyógyintézetek, fürdők és szállodák, ellenben a penziók igen.

Központi — vagy etage — lűtő és központi melegvízszolgáltató berendezések üzemeltetésére szolgáló tüzelőanyag kiszolgáltatására és berendezésére nézve a rendelet kimondja, hogy a tulajdonos — amennyiben tárolóhelyiséggel rendelkezik — az engedélyezett tüzelőanyagmennyiségnek legalább 15–15 százalékát július és augusztus hónapokban köteles beszerezni, a fennmaradó rész pedig szeptember hónaptól kez-

dődően csak 7 egyenlő havi részletekben szerezhető be az ipari anyaghivatal utján.

A tárolóhelyiség hiányára vonatkozó bejelentést június hó 20 ig kell az ipari anyaghivatalhoz megtenni.

A rendelet kimondja, hogy a központi fűtéses lakások tüzelőanyagellátását az ipari anyaghivatal a szükséghez mérten csökkentheti. Ebben az esetben a tüzelőanyag szállítók szállítási kötelezettségeiket a m. kir. Ipari Anyaghivatal által megállapított keretben kötelesek teljesíteni.

Téli fagykár bejelentési határidő kivételes meghosszabbítása

Felhívjuk a gazdák figyelmét arra, hogy a m. kir. Pénzügyminiszter ur az 1941–42. év telén fagy által okozott károk címén benyújtott adóelengedés iránti kérelem bejelentési határidejét kivételesen 1942. évi április hó 30 ig meghosszabbította. Egyben közöljük, hogy belvizek károk címén adóelengedés iránti kérelmüket június 1-ig jelenthetik be az illetékes községi előjáróságnál.

Idegen gyújtóanyagok

A lakosság figyelmét felhívjuk az idegen eredetű gyújtóanyagokra és az azok elleni kötelező védekezésre.

Példaképpen felemlítjük, hogy a t. évben március 26-án egyik községben egy polgári lakos észlelte, hogy a száraz avar perzselődik és néhány füstcsík száll fel. Láttá: hogy egy tengeriszem nagyságú, vöröses téglaszínű anyag közelében ég a száraz gaz. A kivezényelt csendőrjárőr 5 darab ilyen gyújtóanyagot talált. Azokat papirosba csomagolta és a málnatáskába helyezte el. Körülbetűl 5–10 perc elteltével a járőr égési szagot érzett. Az anyagot a málnatáskából kivették, mire az felrobbant és erős lánggal égett. A vegyi vizsgálat megállapította, hogy az anyag sárga foszfor. Az anyag alapos elföldelése a legbiztosabb védekezés.

Feltehető, hogy a foszfor gyújtóanyag is onnan származik, mint a f. évi március hó 22-én elfogott léggömbök, melyek petróleum anyagot tartalmaztak.

Mindentkinek kötelessége a legéberebben figyelni a környezetet, a gyanús egyéneket, észleleteit mindenki közölje a legközelebbi csendőrjárral, akár a környezetre, akár a gyanús egyénekre vonatkozik az, hogy szabotáló bázárulók lefoghatók legyenek.

ELŐLJÁRÓSÁG.

KÖRÖSLADÁNY határában

110 kat. holdas
tanyásbirtok

kövesut mellett, autobuszmegálló közelében, kedvező feltételekkel eladó. Felvilágosítást nyújt: Békésmegyei Kereskedelmi Bank, Békéscsaba.

Mit láttam
Oroszországban?

Irta: Migend Dezső.

Idill a szovjetparadicsomban.
(10 közlemény.)

Lépünk be egy orosz nagyvárosi ház udvarára.

Fő-utca, Nemes vonalú, háromemeletes ház. Még a cári időkben épült, mint az egész város minden jelentékenyebb épülete, kivéve egy-két ormótlan vörös téglakolosszust.

Kapu nincs. Régen eltűntek.

A kapubejáratában mellbevág a légáramlat és orrbavág a bűz.

Bent, az udvaron meglepő kép tárul elénk. Nincs is udvar tulajdonképpen, mert ami volt hajdanában, azt teleragasztották fűszernyéllel, sárfűszerekkel. Ezek a fertelmes vakondtúrások városi fővárosi és belvárosi proletár lakások!

Ezeket nézze meg, aki igazi munkásnyomort akar látni!

Az utcai főépületben, amely a cári időkben épült, zsidó elvtársak laktak. Minden ajtón ott van még a mezíze!

Zsidónak emeletes ház, rendes utcai lakás, proletár munkásnak rothadt sárkunyhó és dűldező deszkabódé!

Ez a bolsevista egyenlőség, ez a vörös munkásjólét!

Sikátor vezet a nyomortanyán keresztül a kaputól az udvar végén levő szemétdombig.

Készítsünk egy pillanatfelvételt az orosz szovjet nagyvárosi udvar életéről!

Amikor belépünk, a vízvezeték udvari csapjánál öt rongyos asszony tolong. Kormos edényeket szárolnak homokkal, pusztá tenyérrel, rongy nélkül. Valami fehérneműfélét lötyköl az egyik — szappan nélkül.

A sikátor végén, húszonöt-három méternyire a kútból, két férfi és egy gyereklány guggol szoros közelségben, a nyílt szemétdomb párkányán.

Nincs illemhely. Oda kell járniok.

Sok a lakó. Nem várhatnak egymásra és nem várhatják meg, amíg mindenki bemegy odujába, hiszen így tart ez a forgalom itt reggeltől estig és estétől reggelig is.

Bűz és piszok, piszok, amerre lép az ember.

Aki ezt kibírja, az az igazi bolsevista.

Ők, a szovjetparadicsom neveltjei nem is tanálnak semmi csodálni valót ezen az idilli állapoton.

Nyakig vannak benne több, mint két évtized óta.

Ezt adta nekik Marx, Lenin és Sztalin.

Nincs itt szégyenérzet, pironkodás. A barmok sem szégyelik magukat egymástól.

A zsidó elvtársak és elvtársnők ablakai pedig az utcára nyíltak s azokból parfümiltat és zongora hangja szűrődött kifelé.

(Folytatjuk)

H I R E K

A Kormányzóhelyettes bevonult katonai szolgálatra. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzóhelyettes ur Őfőméltósága május 1-én pénteken Szoinokra a vadászpilótákhoz tényleges katonai szolgálatra bevonult.

Hitler és Mussolini csütörtökön és pénteken Salzburgban találkozott és ott fontos megbeszélést tartottak. A megbeszélésen résztvett Ribbentrop német és gróf Ciano olasz külügyminiszter, valamint katonai részről pedig: Keitel német- és gróf Cavalleró olasz vezérkarai főnökök és Jodel tüzértábornok.

Elfogadta a képviselőház a hadikölcsön rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A képviselőház szerdán délelőtt megtartott ülésén folytatta a hadikölcsön rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását Horváth Ferenc hozzászólása után Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter válaszolt a felszólalásokra. Kijelentette, megfontolás tárgyává teszi azt a javaslatot, mely a kis jegyzők készpénzben történő kifizetését kívánja. A Ház általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot, majd áttért a közélet törvényességét és tisztaságát biztosító egyes rendelkezésekről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

„Nemzetközi Vásár“. A magyar kormány a rendkívüli viszonyok miatt a Budapesti Nemzetközi Vásárt az eredetileg kitűzött időpontban, de hozzájárult azonban ahhoz, hogy az árumintavásár Szent István hetében, 1942. évi augusztus hó 14—24-ig kerüljön megrendezésre.

A törpenéger ország. A bengáli-öbölben fekvő Andaman szigeteken egy titokzatos 140-150 centiméter magas törpenéger népfaj él. A különös népfaj szokásairól rendkívül érdekes cikket közöl a Tolnai Világlapja legújabb száma. A mosás tudomány. Az életmentő vérátömlesztés. Hogyan lehet a horkolásraól leszokni. Legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkezdelt rovatokon kívül száz magyar és külföldi fénykép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Füsttelen nap lesz Gyomán május 2-án és 3-án. A Levente Egyesület rendezésében. A Levente nap és a vasárnap estére hirdett táncmulatság tekintettel az esős időre jobb időre lett elhalasztva. Reméljük, hogy Gyoma község közönsége is szíve teljes melegevel fordul honvédeink felé és megajándékozza, azokat a hős honvédeinket cigarettával, akik értünk teljesíthik kötelességüket messze földön és ebből látni, érezni fogják, hogy mi is szeretettel és hazafias áldozatkészséggel gondolunk rájuk.

A légoltalmi és tűzoltói szolgálatos leventéket a szaktanfolyamok hallgatásának idején mentesítik a kötelező heti foglalkozás alól. („Levente Hirvivő“ jelenti). Igen sok a leventeköteles ifju közül a légoltalmi, illetőleg tűzoltói szolgálatos is. Ezeket a leventéket — minthogy a tanfolyamok tartama alatt meglehetősen igénybe vannak véve — a leventék országos parancsnoka mentesíti a kötelező leventefoglalkozáson való részvétel alól. Az idevágó rendeletek értelmében elsősorban a 16, 17. és 18. életévüket már betöltötteket kell igénybevenni. A 19. életévüket már betöltött, illetőleg a 16. életévüket még el nem ért leventéket csak az esetben lehet a légoltalmi és tűzoltói szolgálatra kiképezni, ha a különleges légoltalmi munkaszolgálatosok szükséges létszámát a rendelkezésre álló többi korosztályokból nem lehet megfelelően kiegészíteni.

Takarékoskodni kell a gyógyszeres üvegekkel. A háborús viszonyok a közönség számára minden vonalon a legnagyobb mértékű takarékoskodást írják elő. Gyűjteni kell a hulladékokat, a még felhasználható tárgyakat, amelyekből új iparcikkek állíthatók elő. Legutóbb a betegbiztosító intézetek szőlítették fel a közönséget arra, hogy az otthon nagyobb mennyiségben használatlanul heverő, tisztára mosott gyógyszeres üvegeket gyűjtsék össze, mert az intézetek darabonként öt fillérért visszavásárolják azokat. A gyógyszerárak szintén visszaveszik az üres gyógyszeres üvegeket, amelyek természetesen megfelelően fertőtlenítenve kerülnek újból felhasználásra.

A következő levelet
kaptuk:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Boldog örömmel köszönöm meg úgy a bajtársaim, mint a magam nevében a Gyomai Levente Lányok és a Református Leányegyletnek a kedvességét, hogy a Husvétii ünnepekre egy csomag cigarettát küldött, mely mennyiségénél fogva is jelentős volt és boldogan füstölte a II. szakasz minden tagja.

Büszke vagyok a gyomai lányokra, mert napokig csak róluk álmodott a szakasz és rágták a ceruza végét, hogy személyesen is megköszönjék e kedvességet. Volt mire felelgetnem, hogy az Ilike és az Erzsike szőke-e vagy barna?

Köszönöm Édes kis Gyomai Lányok a géppuskás fiúk nem fogják ezt soha elfelejteni, millió csók érte!

Szeretettel:

KRUCHIÓ ENDRE szkv.

Akinek módjában van, tüzelőanyag szükségletét már most szerezze be.

A hős katona kezd ismét bevonulni az irodalomba. A novellák tárgya ismét a hazáért harcoló, szeretteit itthon hagyó, esetleg életét feláldozó katona. A „Világposta“ most megjelent számában Sággy Erzsébet elbeszélése összekapcsolja a múlt és jelen világháborút, amikor bemutatja a mostani katonákért dolgozó tanárnőt, aki valamikor szintén kötött meleg ruhákat a katonáknak. A lábori postai rózsaszínű lapjai útján az érmelegítők révén talált közöttük egy hasonló lelkűt, akire aztán várt, de aki nem jött vissza. Több érdekes elbeszélés, értekezés, rovat és egy történelmi regényfolytatás teszik a Világposta e számát is tartalmassá. A lap a közzei missziós szeminarium kiadásában jelenik meg. Mutatványszámot készséggel küld a kiadó.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara által kiadott tájékoztató a bornagykereskedői üzlet-helyiségek, felszerelési tárgyak bejelentésére, zár alá helyezésére, valamint azok igénylésére vonatkozólag az érdeklődők által szerkesztőségünkben megtekinthető.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Bohráth Imre és neje Buza Viktória leánya Eszter Mária rk., Gyuricza Lajos és neje Hegedüs Mária fia Károly rk. Fekete János és neje Iszer Izabella Klótild leánya Lidikó Izabella Katalin ref., Horváth Lajos és neje Lukács Róza leánya Juliánna ref.

Házasságkötések: Katona Lajos és Dinya Irén.

Eihaltak: Kiss Bálint ref. 3 hónapos, özv. Batori Gáborné Dobó Sára ref. 75 éves.

Most igényeljenek a gazdák kenőszappant és ammóniákszódát. A szőlő- és gyümölcsiermelő gazdák ezévből a nyersnikotin, kvasszia, tovarpor stb. permetezéshez szükséges kenő(káli-) szappan szükségüket sürögösen, lehetőleg május 5-ig jelentsek be a Szőlősgazdák Országos Egyesületének. Aki nem jelentkezik, az később nem tarthat kenőszappanra igényt. A kenőszappan igényléssel egyidejűen kell bejelenteni a keményvíz használt ammóniákszóda szükségletet is.

Jelentősen felemelte a kormány a selyemgubó beváltási árát. A mezőgazdasági kamarák és különböző gazdasági egyesületek egyöntetűen azt kérték a földművelésügyi minisztériumtól, hogy a selyemgubó beváltási árát a folyó évre 350 pengőben állapítsák meg. A legutóbbi minisztertanács foglalkozott e kérdéssel és a kormány a felmerült kívánságokat teljes mértékben magáéva tette. Az 1942 évben beváltásra kerülő selyemgubóért tehát a következő árakat fizetik: I. osztályú kg-ként (a tavalyi 2 pengő helyett) 350, II. osztályú kg-ként (a tavalyi 1 pengő helyett) 120 pengő, III. osztályú kg-ként (hasznavehetetlen) 10 fill. A jelentős áremeléssel a kormány lehetővé tette, hogy a selyemtenyésztéssel foglalkozó lakosság a mai megélhetési viszonyok mellett is jól megtalálja számítását. E beváltási árak mellett a kiadható legkisebb hernyóadag felemelésével is 100 pengő körüli mellékkereselhez jutnak a tenyésztők néhány hetes munkájukkal. A tenyésztők körében bizonyos meglepedést vált ki a kormány döntése, mert 1918 óta a selyemgubónak ilyen magas beváltási ára nem volt. A tenyésztők ingyen kapják a kis hernyókat és a tenyésztéshez szükséges papirost. Fokozza a tenyésztők vállalkozási kedvét, hogy a törvényhatóságok közjóléti szövetkezetei nem majdnem kivétel nélkül nagy összegű jutalmakat tűztek ki a kiváló eredmények jutalmazására és így a szorgalmas selyemtenyésztők a beváltási ár mellett 25—50—75—100 pengős jutalmakra is számíthatnak. A selyemtenyésztésre vállalkozók jelentkezzenek a községi petekikkel (töknél), mert a hernyók kiosztása kb. május hó első napjaiban megkezdődik.

Mi újság a pesti színházban? A tavaszi színházi idény újdonságáról színes cikkeket, riportokat számol be a Délibáb legújabb száma. A legfrissebb pletykák, színes színházi riportok, beszámolók, gazdag divat-rovat, film-rovat, tökéletes képes heti rádióműsor, rejtvények, humor, remek elbeszélések és közel száz szebbnél szebb kép. Ez a Délibáb, a legnépszerűbb és legolcsóbb színházi hetilap. Ára csak 20 fillér.

Apolló Mozgó Gyoma.

Május 2

szombat

Különleges filmszenzáció!

Robinson

A „Dresden” főmatrózának naplója nyomán. Izgalmas, látványos, exotikus film.
Főszereplők: Herbert Böhm, Marielouise Clandius.
Különleges kiegészítő műsor.

Május 3—4

vasárnap—hétfő

Rózsahegyi Kálmán, Zimonyi Márta, Pataki Jenő,
Adorján Éva, Bilicsi Tivadar:

A cigány

Szigligeti Fede világsiker aratott népszínművének filmváltozata.
Magyar Világhíradó.

Május 6

szerda

Személyzeti jutalomjáték!

Percel Zita, Tolnay Klári, Kabos, Gózon, Pethes:

Meseautó

Egy romantikus szerelem története. Szípközön szellemes, könnyekig névettető magyar vígjátéksiker.
UFA világhíradó.

A kiveszett lucerna pótlása.
Tekintettel az utóbbi három év igen rossz lucernamagtermésre, lucernavetőmag olyan kis mennyiségben állott a gazdák rendelkezésére, hogy az a belföldi szükségletét is csak részben elégítette ki. A földművelésügyi minisztérium felhívja a gazdák figyelmét, hogy akik kiveszett lucernájukat pótolni akarják és elegendő vetőmag nem áll rendelkezésükre: igényeljenek vöröshermagot, amelyből még megfelelő részletek vannak.

Tessedik Sámuel uttó emlékművének két-századik évfordulója alkalmából vezetőcikkében a Magyar Föld legújabb száma. A magyar falu képes hetilapja a jó tavaszi takarmánykeverék összeállításáról, a vetőgép helyes beállításáról, a Périsóval műtrágyázott kukoricaföld terméseredményeiről. Érdekes képekben számol be a szarvasi Tessedik Sámuel emlékművéről és a kisalföldi gazdái vizsgájáról. Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szócikkei, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

A gyümölcsfák háborús permetezéséről ír a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl még a rézgalic pótlásánál tekintetbe jöhető permetezőszerekről, a nyulragott gyümölcsfák megmentéséről, a peronoszpóra veszedelmet jelző állomásokról, a gyümölcsfák alatt természetes zöltségfélékről, az ideai szőlőmetszésről az őszibaracktermesztés újításáról stb. A színes gyümölcsképet is közlő két lapból a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest, VI., Aréna ut 84/c.) lapunkra való kiválasztással díjtalanul küld mutatványszámot.

Divat a tavaszi korzón, mi igaz Fejes Teri házassága körül? Beszélgetés Heinech Georgéval Pest és Kelefnöld között és még egy sereg érdekesség, vidámság, színházi hír tartkítja a Színházi Magazin új számát. Ezenkívül szindarab regény, viccrovat, film, rejtvény és külön gyermek újdonság, a Kis Magazin egészíti ki a kiadó lapot.

Megjelent a repülők lapja új száma. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett Magyar Szárnyak repülésügyi folyóirat áprilisi száma most jelent meg. A Janosy István szerkesztésében megjelenő Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII. Király utca 93.) kívánatra ingyen küld.

Termeljünk konyhakerti növényeket. Közellátásunk szempontjából igen fontos, hogy minden házikertben megtermeljünk a nélkülözhetetlen konyhakerti növényeket a család szükségletének biztosítására. 150 négyzetöl nagyságu területen egy négytagu család szükséglete biztosítható minden nagyobb költség nélkül. Ez a hasznos, gyakorlati tanácsokat tartalmazó útmutató ingyen kapható a Magyar Föld kiadóhivatalában (Budapest, VII. Erzsébet krt. 7.), a mezőgazdasági kamaránál, valamint a Gyümölcsiermelők Országos Egyesületénél és taggyesületeinél.

Megjelent az „Ifju Repülő” A magyar fiúk repülőlapjának májusi száma most jelent meg. A Janosy István szerkesztésében megjelenő Ifju Repülő mindenütt kapható Ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal, (Budapest, VII., Király u. 93.) kívánatra ingyen küld.

ENDRÓDI MOZI

1942 május 3—4-én, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
Nagyszerű magyar vígjáték!

CSEREBERE

Főszereplők: Kiss Manyi, Latabár Kálmán, Bordy Bella, Szilassy László stb.
Rengeteg humoros és mulatságos helyzet a film cselekménye, melyben Kiss Manyi és Latabár Kálmán minden jelenetét nevetés kíséri.

1942 május 7-én, csütörtökön
7—9 órákor.

Izgalmas kalandok
a vadnyugaton.

Hatosfogat

Főszereplők: Cleir Trevor, John Wayne,
Georg Bancroft.
Amerika hőskorát tárja elénk soha nem látott grandiózus rendezésben.

A csütörtöki előadások
ketten egy jeggyel!

A műsor kiegészítve.
Vígjáték és UFA híradókkal.

Felvétel a községi és budatényi misszióházakba. Az Isteni Ige Társasága missziós szerzetesrend ezen két misszióházába felvételt nyerhetnek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó magaviseletű, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az Isteni Ige Társaságában, hírhirdető papok akarnak lenni. Éreltségi bizonyítvánnyal jelentkezők azonnal a rend noviciátusába nyerhetnek felvételt. A felvételekre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt a Szent Imre Missziós Szeminárium házfőnöksége, Kőszeg.

Gyoma község ingatlanforgalma

Kun Gergelyné V. Szabó Erzsébet vett egy belteikes házat Domokos Albert és nejétől 4000 pengőért.

Nagy József vett 1200 n-öl nagyalási szántót Czmarkó Jánostól 4000 P-ért.

Ifj. Finta Mihály és neje vettek 1/12-ed házrészét Csatah Sándortól 200 P-ért.

Kovács Sándorné Nádudvari Mária vett egy fél házat Kovács Lajostól 600 Pengőért.

Herter Márton és neje Somogyi Ilona vettek 1/7-ed rész lakóházat 200 P-ért.

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Ácsmunkáját végeztesse Molnár Elek képezített ácsmesterrel. Lakik: I. Arany János u. 14. 3—i

Legjobb befektetés egy jó cseréphálya. Pénzét is biztosítja, legmagasabb fűtési igényét is kielégíti. Lev. cím: Kis Péter kályhás, Mezőberény.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 Ft, Fél évre 3.12 Ft, Egész évre 6.24 Ft

Befizetések postacsekkben:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.240

Lapzárta csütörtök este 5 óra

Feladós szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:

Hírneműsítés (55 mm széles) 1 cm magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetések 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

A szappaninség súlyos kérdését oldja meg a vármegyei közjóléti szövetkezet

Dr. Koncz Lajos vármegyei tisztifőorvos felhívása a vármegye közönségéhez

Általános és országos panasz, hogy a háztartások részére nem áll szappan rendelkezésre. A szappanszükséglet biztosítása közegészségügyi vonatkozásban is komoly szükségletet jelentő tényező. Köztudomású, hogy azért kevés a szappan, mert nincs megfelelő zsiradék. Ezzel szemben azonban ki jelentenem azt is, hogy társadalmunk nem tud takarékos és beosztó lenni. Nem tudja még mindig megérteni, hogy minden csepp zsiradék, ami a háztartás körül rendelkezésre áll, fontos tényezője és összegyűjtés esetén támogatja a szappanellátás megoldásának. Személyemet a közegészségügy érdekében szükséges gondoskodás mintegy kényelgondolásom az lett, hogy igyekezni fogok megértetni szerített arra, hogy igyekezzek valamint megoldást találni egész vármegyének közönségével, hogy még a legkisebb mennyiségben is rendelkezésre álló zsiradékot helyi központokba összegyűjtve valami módon feldolgozásra egy vármegyei központba irányítottok be. Természetesen a szappan feldolgozásához elsősorban lugkőre van szükségünk, ezt sikerült is biztosítani a zsiradékelosztó központ támogatása következtében. A szappan megfőzéséhez megfelelő helyiségekre berendezett műhelyre és a szappan megfőzéséhez értő szappanfőző iparosra volt szükségünk és mind-ezekeken felül anyagi támogatást is kellett biztosítanunk. Vármegyének közszeretben álló és minden tekintetben szociális és a közellátást a mai nehéz viszonyok között is az adott körülmények legmesszebbmenő kihasználásával biztosítani akaró alispánja ezáltal is megér-

tette és magáévá tette azon elgondolást, hogy a szappanellátást vármegyének önellátása jegyében igyekezzünk biztosítani. A vármegyei Közjóléti Szövetkezetnek nincs benne a munkatervében, hogy szappanüzemet létesítsen, de — amint az alispán ur mondotta — megteszi ezt azért, hogy a köznek szappanellátást tekintetében hasznára lehessünk. Így a feltételek, a szappanellátás megjavítására rendelkezésre állnak. Rendeikérésre áll a megfelelő iparoson, a helyiségeken és egyéb kellékeken, valamint a lugkőmennyiségén felül bizonyos mértékű zsiradék is, amelyet a kórházak és a zsirelosztó központ bocsájtott rendelkezésre. A háztartások által beadandó zsiradékok ellenében már most szappant tudunk csereképen rendelkezésre bocsájtani. Készséggel vállalkozik a szappanfőző üzem arra is, hogy háztartások által összegyűjtött zsiradékokat szappannak megfőzi és minimális költségek felszámítása mellett szappanban szolgáltatassa ki. A feldolgozásért járó ellenértékeket ugyancsak szappanban tartjuk vissza, mert az a célunk, hogy olyan családok részére is tudjunk szappant biztosítani, akiknek szegénységük miatt zsiradék, legalább is annyi, hogy abból a szappanellátásra tudjanak beszolgáltatni, nem áll rendelkezésre.

Természetes, hogy szappant csak a rendeletben előírt mennyiségben lehet és szabad előállítani. Jelenleg 41 százalékos zsírsav-fokos szappan gyártható és hozható forgalomba, de ez teljesen kifogástalan, mosásra és mosásra alkalmas. Szeretném még vármegyének közönségét

megtanítani arra is, hogy nagy nemzeti vagyont jelent minden hulladék zsiradék és mérbeletlen nagy nemzeti vagyon pusztulást jelent a ház körül és ipari üzemekben könnyelműen félredobott zsiradék össze nem gyűjtése. A szappan főző üzem lugkőpazarlás nélkül tudja a szappant elkészíteni, ha salakmentes zsiradékot szolgáltat be a közönség.

A vármegye vezetősége tanubizonyosságot tesz arról, hogy a vármegye közönségének érdekeit figyelemmel tartva olyan üzem fenntartását is támogatja, amely nem tartozik hatáskörébe, de amellyel közérdekű célokat kíván megjavítani. Ezen ismeretetésem kiegészítéseképpen én, mint a vármegye hivatalosközegészségügyi szakfőnöke, kérésrel is fordulok városaink polgáraihoz és vármegyének minden egyes községének minden egyes háziasszonyához, hogy ezen teljesen közérdekű szolgáló munkákra figyeljenek fel, támogassanak bennünket az

által, hogy úgy a magánháztartások zsiradékját mint egyéb összegyűjtendő mennyiségű zsiradékot eljuttatnák üzemünkbe, mert ezzel nemcsak saját magukon segítenek, de segítenek olyan elesett magyar testvéreinken is, akik más módon szappanhoz jutni képtelenek. A legkisebb mennyiségű aljzsiradék is nemzeti vagyon, aki ezt eldobja, magát és nemzetét károsítja me.

Kiegészítéseképpen még közölnöm kell azt, hogy fennálló rendelet értelmében szappant csak 10 és 20 dekás darabokban szabad gyártani és a vármegyei Közjóléti Szövetkezet által támogatott és közvetlen ellenőrzésem alatt működő szappan üzem Gyulán özvegy Tokai Györgyné szappanfőző iparos telepen, a Szegedi Kiss István utca 20 szám alatt működik.

Gyula, 1942. május 1.

Dr. KONCZ LAJOS

m. kir. vármegyei tisztifőorvos.

Lisztjelvényre adják a rizst

A közellátási miniszter a hivatalos lap bétői számában megjelent rendeletével átmenetileg korlátozta a rizs forgalmát.

A rendelet értelmében május hó 5-től kezdődően újabb rendelkezésig csak hatósági finomliszt és kenyérjegyfinomliszt szejvényre, illetőleg hatósági utalványra szabad rizst kiszolgáltatni. Egy-egy lisztjegysejvényre 20 deka rizst szolgáltatnak ki a kereskedők. A gabonaplappal ellátott vámörlésre jogosultak, amennyiben rizshez akarnak jutni, tartoznak készletükből havonta legfeljebb két kg. finomlisztet a kijelölt kereskedőnek hatósági áron beszolgáltatni. A kereskedő a beszolgáltatást igazolja s ennek alapján a községi előjáróság a beszolgáltatott finomliszt fele mennyiségének megfelelő rizs vásárlására jogosító utalványt 30 napon belül be kell váltani abban a helységben, amelyben

kiadták. Kimondja a rendelet, hogy a kereskedő készlete erejéig köteles a fogyasztó kívánságára a lisztjelvény ellenében kiszolgáltatni a rizst.

A rendelet május hó 4-én lépett életbe.

Munkaadók figyelmebe!

A községi előjáróság felhívja mindazon munkaadókat, hogy akik a 9.230/1942. K. M. sz. rendelet alapján az alkalmazásukban álló munkás részére — a kenyér pótló igényléséhez — munkaadói igazolást adtak ki, a már hivatkozott rendelet 13. §-ának 3-ik pontjában foglalt rendelkezést, vagyis a kiadott igazolásokról való jegyzék és az eltávozó munkásokról való jelentést minden hó 1. és 15-ik napján pontosan tegyék meg, mert a mulasztók ellen a kihágási eljárás lesz megindítva.

Mennyi tüzelőanyagot vásárolhatunk.

A közellátási Miniszter ur 105.520/1942. sz. rendelete előírja, hogy ki mennyi tüzelőanyagot vásárolhat. A rendelet fontosabb intézkedései a következők: A rendelet alkalmazása szempontjából tüzelőanyagok tekintendő a szén, a lignit, a brikett, a koks, a kokszbrikett és a tűzifa. A rendelet alkalmazása szempontjából fűtési igénynek a május hó 1. napjától a következő naptári év április hó 30. napjáig terjedő időszakot kell tekinteni.

Lakás, lakásszerű helyiségben elhelyezett iroda, műhely és üzlet, továbbá ipari, vagy kereskedelmi célra szolgáló, nem lakásszerű helyiség fűtésére egy-egy fűtési időnyben csak a rendeletben meghatározott mennyiségű tüzelőanyagot szabad beszerezni és felhasználni. Nem vonatkoznak a rendeletben foglalt korlátozások az állami és önkormányzati hatóságokra, hivatalokra, intézményekre, intézetekre, valamint a magántulajdonban álló kórházakra és szanatóriumokra, továbbá azokra az intézményekre, amelyek tüzelőanyagszükségletüket a közszállítási szabályzat szerint kötelesek beszerezni. Nem vonatkozik a rendelet a begyűjtéshoz használt úgy nevezett karikafára, a nem fűtés céljából (például üzemanyagként) való tüzelőanyag beszerzésre.

A nem központi fűtéses lakás fűtésére (ideértve a főzést és a vízmelegítést is) a lakás szobáinak és a lakók számának figyelembevételével — a vásárlási könyvbe való bejegyzés mellett — beszerezhető és felhasználható tüzelőanyag mennyiségét, a rendelet melléklete tünteti fel. A rendelet alkalmazása szempontjából a hallt külön szobának kell számítani, ha alapterülete 12 négyzetméteren felül van. A cselédszobát csak akkor szabad külön szobának számítani, ha azt a háztartási alkalmazott, családtag, albérlő stb. lakószobáiban használja. A lakók számának meghatározásánál a háztartási alkalmazottat is figyelembe kell venni.

Ha a lakás birtokosa hivatását lakásában gyakorolja, (pl. orvos, mérnök, vagy ügyvéd) a meghatározott mennyiséget 20 százalékkal meghaladó tüzelőanyagot szabad beszereznie és felhasználnia.

Olyan lakások fűtésére, amelyek szabadon álló házban vannak (Gyomán minden ház ilyen) a mellékletben meghatározott

mennyiséget 20 százalékkal meghaladó tüzelőanyagot szabad beszerezni és felhasználni.

Ha az előbbi két bekezdésben említett kivételes körülmények ugyanannál a lakásnál forognak fenn, együttesen csak 30 százalékos többletet szabad felszámítani.

A nem központi fűtéses lakásszerű helyiségben elhelyezett iroda, vagy műhely fűtésére engedélyezett 20 százalékos többletnek legfeljebb 60 százalékat, ha pedig a fűtendő helyiségek száma kétőnél több, legfeljebb 80 százalékat szabad — a vásárlási könyvbe való bejegyzés mellett — beszerezni és felhasználni.

A lakás szobáinak száma	A lakás állandó lakóinak száma								
	1	2	3	4	5	6	7	8	vagy több
1	20	20	20	20	20	20	20	20	20
2	20	33	33	33	33	33	33	33	33
3	20	33	41	41	41	41	41	41	41
4	20	33	41	48	48	48	48	48	48
5	20	33	41	48	55	55	55	55	55
6	20	33	41	48	55	61	61	61	61
7	20	33	41	48	55	61	66	66	66
8	20	33	41	48	55	61	66	70	70

Példa: Olyan kétszobás lakás fűtésére, amelyben három személy lakik, 33 q. brennbergi, dorogi, stb. szén szerezhető be.

Az előbbi pontban nem említett tüzelőanyag (például tűzifa)

Tüzelőanyagok	szorzószám
koks és külföldi szén	0.8
a salgótarjáni szénmedencéből sz. szén	1.2
egyéb barna	1.5
lignit	2.0
tűzifa	1.7

Példa: Olyan kétszobás lakás fűtésére, amelyben 3 személy lakik, 33 szor. 1.7 = 56.1, hozzá-

rendelkezés szempontjából a lakók száma helyett a fűtendő helyiségek mindegyikére egy-egy személyt kell számítani.

Ipari, vagy kereskedelmi célra szolgáló, nem központi fűtéses, nem lakásszerű helyiségek fűtésére a rendeletben említett tüzelőanyagokból a helyiség űrtartalmának minden egyes m³-e után 0.12 q-t szabad beszerezni és felhasználni.

A rendelet hatálya alá tartozó összes helyiségekben a hőmérsékletet legfeljebb 20 C. fokra szabad felmelegíteni.

A rendelet szerint beszerezhető tüzelőanyagok: brennbergi, dorogi, egressi, komlói, nagymányoki, pécsi, szurdoki, tatai, tokodi és zsidói szénből, vagy brikettből q-ban kifejezve, a szobák és a lakók számától függően az alábbi mennyiségek szerezhetők be:

beszerzése esetén a külön engedély nélkül beszerezhető mennyiséget úgy kell kiszámítani, hogy az előbbi pont alapján kiszámított mennyiséget az alábbi szorzószámmal kell szorozni.

zárva 20 százalékos, 11.22 q. összesen 67.32 q. tűzifa szerezhető be.

A hatóság megakadályozza, hogy a kényszerhelyzetbe jutott gazdák áron alul értékesítsék állataikat

A takarmányhiány és a belvizek következtében károsult gazdák állataikat (szarvasmarhákat, sertéseket) sok esetben sűrűn kénytelenek értékesíteni. Egyes kereskedők kihasználják a gazdáknak ezt a kényszerhelyzetét és az eladásra felkínált állatokat jóval a forgalmi ár alatt vásárolják fel. A gazdák érdekeit sértő helyzet megakadályozása végett a hatóságok az alábbi módon gondoskodtak az állatok megfelelő áron történő értékesítéséről.

A MÁSz. jogositott kereskedők a hatóságilag megállapított áron kötelesek haladéktalanul fel-

vásárolni a részükre telajánlott sertéseket.

A kivételre alkalmasnak talált szarvasmarhákat pedig a Békésvármegyei Szarvasmarha Tenyésztők Egyesülete minőség szerint megállapított áron veszi át. A felvásárlási árakra, valamint az e tárgyban felmerülő kérdésekre a községi előjáróságok adnak az érdeklődőknek felvilágosítást.

Amennyiben a gazdákat az eladásnál bármilyen sérelem érne, úgy részletes panaszukat haladéktalanul jelentsek az esetleg szükséges eljárás megindítása végett a gyulai m. kir. Közellátási Felügyelőségnek.

Táboriposta, 134/18. 1942. IV. 19

Tekintetes Szerkesztő ur!

Több hetes hallgatás után ismét alkalmatlankodom hat versemmel. Szeretettel küldöm, mert tudom, hogy szeretettel és megértéssel fogadják, tudom, ha haza küldöm nem fognak elveszni, újra virágoznak a mi szeretett kislapunk hasábjain.

Tekintetes Szerkesztő ur! Elmult a második busvételi ünnep is amit hadhan töltöttem, mert a tavalyit is mozgósítva ünnepeltem, de nem baj, a gyönyörű festett tojást kaptam egy ukrán kislánytól, — mert vannak itt jó barátok is, — ha majd haza kerülök megmutatom. Tegnap nappal beköszöntött az első tavaszi nap, végre levethettük a köppenyt. Egy nap volt jó idő és már zöldül a fű, hasad a rügy, remélem már nem lesz több hóesés. A fecskék még nem jöttek meg, valószínű ide nem is jönnek, mert még nem láttam fecske fészket. A mai nap is gyönyörű, de otthon még sokkal szebb lenne ma esküdik a bátyám, délután. Én csak imádkozhatom a boldogságáért a messze távolban. Nem lehettem ott a bánat szomorú napján, Testvérem temetésén, nem lehetek ott az öröm ünnepén, de nem baj igazi katona sors ez, mert most nem vagyok gyermek, testvér, vőlegény csak egy vagyok katona, így katona lélekkel síklok át az események felett.

Ahogy a fa kizöldül a tavaszi nap csókjától, remélem a mi májusiánk is virágos lesz egykor, haza megyünk, de remélem az az öröm ünnepe lesz és a győzelemé!

Jóegészséget kívánva Kedves Szerkesztő urnak maradok

Szerető tisztelettel:

KRUCHIÓ ENDRE szkv.

A községi előjáróság értesíti a lakosságot, hogy a kényérjeggyel rendelkezők közül — akik maguk óhajtanak kenyéret sütni — a kenyérjeggyel a lisztkereskedőnél kenyérlisztet vásárolhatnak.

A községi előjáróság értesíti a lakosságot, hogy a Népruházati árukból még meglévő készletet a Hangya szövetkezet hétfőn, kedden és szerdán utalvány nélkül — készpénz fizetés mellett — kiárusítja. Csekély mennyiségben rendelkezésre áll karton, flokkon, női szövet ruhaanyagok, kötött, szövött áruk, ugymint férfi zoknik, női és gyermek harisnyák, férfi sálak stb.

Szép keresetre tehet szert folyami és tavi

KAGYLÓHÉJAK (békateknők) gyűjtésével, vagy gyűjtésének megszervezésével. Jelentkezés levélben, pár darab frissen szedett mintakagyló beküldése mellett:

GOMBGYÁR, Budapest, 3. Postafiók 16.

Mit láttam Oroszországban?

Irtta: Migend Dezső.

A GYERMEK A SZOVJETBEN
(11 közlemény.)

A vörös bujtogatók mindig ádáz ellenségei voltak a vallásnak és a papságnak. Azt mondták, hogy az egyházak azért vannak, hogy butaságban tartsák a népet.

Milyen nagyképűen tudáskodtak nálunk is a zsidó marxisták, a szociáldemokraták és kis, sötétfejú sündisznó agitátoraik, hogy majd ők felvilágosítják a tömegeket. Majd ők kiszabadítják a vallás igájából az embermilliókat és minden proletárból művelt szabadgondolkodót nevelnek.

No, gyereink kis és nagy vörös agitátor elvtársak, kijelöl a szovjet tájakra és hasonlítsuk össze a szovjet nevelést, a marxista népművelés csúcsteljesítményeit a keresztény szellemű gyermekneveléssel és népműveléssel!

Vegyük csak elő a hivatalos szovjet statisztikákat, amelyek maguk mutatják ki, hogy Szovjet-országon belül az iskolaköteles korban volt gyermekeknek csak kis százaléka jutott iskolába!

Nálunk nevel a szülő, nevel az iskola és nevelnek az egyházak. Mind jóra, nemesre, szépre tanítják az ifju nemzedékeket. A szovjetben pedig a népesség rettentő tömegeihez képest alig lehet iskolákat találni.

Minek is ott az iskola, ahol senki sem felelős a gyermekek sorsáért?

Évente hét-nyolcmillió gyermeket hajtottak az utcára a szovjetben minden gondoskodás nélkül.

Nyolcmillió élet, amelyről sem szülő, sem egyház, sem iskola nem gondoskodott!

Ezért olyan elrettentően nagy az irni-olvasni nem tudók száma a vörös Oroszországban, még a hivatalos szovjet-kimutatások beismerése szerint is.

Hej, de jó lett volna egy-egy tanyai, vagy falusi egyházi iskola ezeknek a kis csavargóknak!

Csak hogy éppen a kommunista állami rendszer az, amelyik szándékosan tartotta a legsötétebb butaságban az igájába hajtott emberanyagot. A bolsevista vezetőknek volt igazán szükségük arra,

hogy a nép, amely felett uralkodtak, baromian buta, minden rossz hajlammal telített és magával tehetetlen legyen.

Csak ilyen iskolázatlan tömeg tűrhette vakon a szörnyű vörös zsidó terrort és kizsármányolást és csak ilyen hordából lehetett a szükséges mennyiségben kiemelni dolgozók, züllöttlelkű, testvérgyilkos besugókat és hőhérlegényeket a zsidó uralom teljes biztonságot védő cseka-szervezetek számára.

A szovjetben a fiugyermekek legnagyobb része már 10—12 éves kortól bűnöző volt, a leánygyermek pedig szinte kivétel nélkül a szabadszerelme, sőt, a közszemlére kitélt drokparti szeretkezés prédái voltak ugyanettől az életkortól kezdve.

Igy senyvesztették el a szovjet ifjúságot a korán felserkentett bűnös, vad, állati ösztönök, amelyeknek nem is akart utjába állni sem törvény, sem iskola, vagy más szovjetintézmény.

Városokban voltak a gyermekotthonok, voltak tanintézetek és katonai nevelőintézetek, amelyekből a szovjet arisztokráciája került ki. Ez intézmények azonban természetesen csak a zsidóság és a zsidók által kijelölt szovjet felsőbbtízezer gyermekeit fogadták magukba. Így még kirívóbb volt a sokmillió tömegek gyermekeinek nyomora és züllesztő elhagyatottsága.

(Folytatjuk)

HIREK

Kitüntetés. A m. kir. belügyminiszter a Gödöllőn kelt legfelsőbb felhatalmazás alapján a mezővárosi önkéntes tűzoltóság kötelékébe tartozó: brassói Greising József nyug. telekkönyvvezető gyomai lakos örökös tb. parancsnoknak a tűzoltás és mentés terén 25 éven át kifejtett érdemes tevékenységének jutalmazására a királyi díszérmet adományozta, amely díszérmet Mezőtúr városban ünnepegy keretében fog Szolnokmegye főispánja nevezettnek átadni.

Továbbképző tanfolyamokat rendeznek az állami méhészeti felügyelők részére. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a méhészet fejlesztés érdekében elrendelte, hogy az állami méhészeti felügyelők részére továbbképző tanfolyamokat tartassanak. A első ilyen tanfolyamot a gödöllői méhészeti és méhbiológiai kutató intézetben április 25—29 napjain tartották meg nagy érdeklődés mellett.

Az ezüst pengősök beváltási értékét megállapította a pénzügyminiszter. Falun és tanyán ugyanis még igen sok embernek van ezüst egy- és kétpengőse, nem azért mintha rejtegették volna, hanem mivel nem értesültek arról, hogy teljesen kivonják a forgalomból és alumínium-érmékkel helyettesítik. — A miniszter erre való tekintettel megállapította az ezüst cse-reértékét: mégpedig az egypengősért 88 fillért, a kétpengősért 1 pengő 66 fillért köteles fizetni az ékszerész.

A japán flotta fényes győzelmet aratott a Korál-tengeren az Amerika és Angol flottán.

Két eset lehetséges, így elmélkedik a kabarékonferálás, ezuttal a Drólkéfe e heti számában, amely tele van a hét eseményeinek sikerült tréfáival.

Az emberi test titkai. Az emberi test számtalan titkairól érdekes cikk található Toinai Világlapja legújabb számában. Milyen gyorsan nő a hajunk. A fejfájás rejtélye. Ceylon, a paradicsomi tündérgert. A legújabb élelmezési cikkek. Riportok. Legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dúsorán és a közkezdvelt rovatokon kívül száz magyar és külföldi fénykép található a népszerű képs-lapban. Toinai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Takács István és neje Hornok Eszter fia István rk., Izsó Sándor és neje R. Szűcs Róza fia Lajos ref., Máté Balázs és neje Suszter Julianna fia Balázs ref.

Házasságkötések: Kis Kovács Péter és Sajósi Julianna Lidia, Imre Zsigmond Tóth Máriával, Sáfri Lajos L. Szilágyi Erszébettel, Babecz Sándor Czeglédi Eszterrel, Nádor Arthur Bernstein Gizellával.

Elhaltak: Fülöp Imréné Pelyva Julianna 20 éves rk., Száfián János 67 éves rk.

Szerkesztő postája.

Kruchló Endre vitéz géppuskás szakaszvezetőnek, valahol messze, ahol magyar honvédek védelmeznek bennünket és drága magyar Hazánkat. Kedves Endre öcsém! Már-már rosszat sejtetem, hogy régen nem kaptam kedves zöldszínű tábori lapjait. Arra is gondoltam, amitt már írtam is a múltkor, hogy a partizánoknak szavalják el szép verseit, de géppegyverrel. Sokat gondolkogtam magára és bajtársaira. Látom, már olyan jól megy a szakaszvezető urnak, hogy iródeákot is tarthat már. Hiába, aki ur, az Ukrajnában is ur. A többi verseket sorjában hozzuk és remélem, újabb küldeményt kapunk nemsokára. Mindannyiukat féltő szeretettel üdvözlöjük itthonról.

78. Jótékonyeélu m. kir. államsorsjáték

Főnyeremény:

40.000 aranypengő

29.360 nyeremény
420.000 pengő értékben

Nyeremények:

20.000 ar. P
10.000 ar. P
2x5000 ar. P
4x2500 ar. P
6x2000 ar. P
33x1000 ar. P

és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.

Huzás június hó 5-én.

Sorsjegy árak:

Egész: ar. P 3.—, fél: ar. P 1.50.

Kapható minden osztálysorsjegy fő-elárusítónál, valamint az összes dohánytőzsdeáruházban.

A Gyomai Levente-lányokhoz

Hát vannak még honleányok!
Születnek még csodák!
Büszke vagyok szörnyen Rátok
Gyomai kis Lották!
Bár még csak a bölcsőben sir
E nemes szervezet,
Jóságotok szívünkbe irt
Örökre Titeket.

Köszönjük a cigarettát.
Csoda jót füstöltünk!
Minden szívás egy mosolygást
Rajzolt körülöttünk.
Kedves volt mind, ezerédes!
Füstöltünk boldogan.
Hálánk — ha keil — a vérünk lesz:
A legdrágább arany!

Mert vannak még honleányok,
Születnek még csodák,
Hitet ad ez, erőt, lángot,
Győzedelmes „Hajrát!”
Nekimegyünk száz sárkánynak,
Mert, látjuk, érdemes:
A jövődö géppuskáknak
Édes kis anyja lesz!

Egy buzaszem kiesiny tárháza az életnek, még egy kismadárnak sem menti meg az életét az éhenhalástól, de ha elvetik, már egy gazdag kalászt terem és a kalászból, ha azt is elvetik, már egy karéjkenyér lesz, mely már erőt ad a kasza és kard forgatásához, az ősi föld védelmében. Így egy cigarettát füstje is percekig tartó, de ha többen kapnak csak egy cigarettát is a lányoktól, az abból támadó szeretet olyan erőt ad, mely még a pokol kapuját is megdöngözteti és beveri.

Tábori posta 134/18. április hó 17.

KRUCHLÓ ENDRE
szakaszvezető.

Megjelent az „Ifju Repülő!”
A magyar fiuk reptőlápjának májusi száma most jelent meg, János István szerkesztésében.

Érdekes,...

hogyan a vizsgától való félelem rendszerint nagyobb, mint az operáció előtti félelem. A német pszichológusok kísérleti úton megállapították, hogy a vizsgától való félelem különösen káros hatással lehet az idegrendszerre.

hogyan a föld legnagyobb csatornája a XIV. században épült kínai Császár-csatorna (Jun-ho), mely olyan hosszú, hogy Európába át-helyezve a Keleti-tengert kényelmesen összeköthetné az Adriai-tengerrel.

hogyan az egyenlítőn a tavaszi és őszi napéjegyenlőség idején a nap sugarai pontosan merőleges irányban tüznek a földre, úgyhogy a földön levő tárgyaknak semmi árnyékuk nincsen, Ezt a tüneményt azonban csak a föld egyetlen városa élvezheti, Ecuador fővárosa, Quito, mert ez az egyetlen lakott hely, mely pontosan az egyenlítő fölött fekszik. Az egyenlítő vonala egyébként tengerek, öserdők és sivatagok fölött húzódik.

hogyan a legújabb kutatások szerint az Egyesült-Államokban élő indiánok száma Amerika felfedezése idején mintegy 800-900.000-re rugott. Számukat az amerikai statisztika ma 330.000-re teszi, ez a szám azonban már a félvéreket is magában foglalja. Ily módon akarja Amerika az indiánok számának visszaesését, mely az egész kultúrvilágon sok támadásra adott alkalmat, a figyelmet elterelni.

hogyan van kengurufajta, mely nem a földön, hanem a fűn él. A fűn élő kenguru, mely szintén Ausztráliában honos, a mókus ügyességével ugrál ágról-ágra és sohasem száll le a földre.

hogyan a tudomány mintegy 600 kolibrifajtát tart számon. Ezek az apró, ezer színben pompázó madárkák, melyek Dél-Amerika öserdeiben honosak, nagyon jó repülőök és hosszabb ideig egy helyben is meg tudnak a levegőben maradni. A legkisebb kolibrifajta csupán két gramm súlyú.

hogyan a rovarok kerülnek a tengert. Az egyetlen rovar, melyet nyílt tengeren, sőt néha az óceánon is meg lehet találni, a szárny nélküli vízfutók csoportjába tartozik.

hogyan van vízben élő pillangófajta is. A különös fajta Közép-Európában él és a tudomány acen-tropus niveus néven tartja számon. A nőstény, melynek szárnyai már csak csökevényekben vannak meg, tavak és pocsolyák fenekén, a him pedig a többi lepkék módjára a levegőben él. A párosodás a víz színén történik.

**Hirdessen
lapunkban!**

Apollo Mozgó Gyoma.

Május 9

szombat

Ronald Colman, Claudette Colbert, Victor Mac Laglen:

Halálbrigád

Grandiózus filmdráma, az idegenlegió világából.
Kétórás visszafajított izgalom.

Május 10-11

vasárnap-hétfő

Jávor Pál, Hidvéghy Valéria, Petrovics Szvetiszláv,
Zádor Gyöngyi, Somlay Artur, Maklári Zoltán:

Életre ítélték

Egy nagyszerű férfi életének izgalmas története. Csupa érzés, csupa lélek és csupa szív ez a film. Humor, vidámság, látványosság.
A magyar filmgyártás újszerű remekműve!
Magyar Világhíradó.

Május 13-14

szerda-csütörtök

Európa harca a bolsevizmus ellen:

A keleti csata

A szovjet elleni diadalmas harc első négy hónapja filmen! A világtörténelem legnagyobb bekerítő csatái! A bolsevizmus igazi arca! Győzelmek honvédeink a szovjet elleni harcban! Megsemmisítő győzelmek szárazföldön, vízen és levegőben.
UFA világhíradó.

SPORT

Körösvidéki Kerület
I. osztály.

1. NAC II.	19	16	2	1	88:18	34
2. MTE	18	11	4	3	60:28	26
3. MSE	19	11	2	6	55:37	24
4. B. MÁV	18	9	4	5	52:35	22
5. Rokka	19	9	3	7	34:36	21
6. GyTE	19	10	0	9	56:32	20
7. GyTK	19	9	2	5	36:59	20
8. GyAC	19	8	3	8	31:31	19
9. Hunyadi	18	6	2	9	38:30	18
10. KoTE	18	7	1	10	33:53	15
11. OTK	17	4	5	8	29:45	13
12. N. MÁV	18	4	3	12	48:55	11
13. OMTK	18	3	5	10	26:57	11
14. OFC	18	2	0	16	10:67	4

Kettős bajnoki mérkőzés!

A több heti pihenés után ismét-
telen megkezdődnek a bajnoki
mérkőzések.

Vasárnap délután két mérkőzés
is lesz az Erzsébet ligeti pályán.

Előmérkőzést tart a Gytk iff.
csapat a békéscsabai Rokka iff.
csapatával, míg 4 órai kezdettel a
Gytk első csapata a nagyváradi
MÁV együttessel méri össze erejét.

A gyümölcsfák háborús per-
metezéséről ír a Növényvédelem
és Kertészet legújabb száma. Cik-
keket közül még a rézgálic pótlá-
sánál tekintetbe jöhető permetező-
szerekről, a nyulragott gyümölcs-
fák megmentéséről, a peronosz-
pora veszedelmet jelző állomásokról,
a gyümölcsfák alatt természet-
hető zöldségfélékről, az ideai szőlő-
metszésről az őszibaracktermesz-
tés ujtásáról stb. A színes gyü-
mölcsképet is közlő két lapból a
Növényvédelem kiadóhivatala (Bu-
bapesi, VI., Aréna-ut 84/c.) la-
punkra való kivalkozással díjtala-
nul küld mutatványszámot.

Mi újság a tavaszi színház
fronton? A színházi idény újdonsá-
gáról színes cikkekben, riportokban
számol be a Délibáb legújabb
száma. A legfrissebb pletykák,
színes színházi riportok, beszá-
molók, gazdag divat-rovat, film-
rovat, tökéletes képes heti rádió-
műsor, rejtvények, humor, remek
elbeszélések és közel száz szebb-
nél szebb kép. Ez a Délibáb, a
legnépszerűbb és legolcsóbb szin-
házi hetilap. Ára csak 20 fillér.

A kivesselt lucerna pótlása.
Tekintettel az utóbbi három év
igen rossz lucernamagtermésre,
lucernavetőmag olyan kis mennyi-
ségben állott a gazdák rendelkezé-
zésére, hogy az a belföldi szük-
ségletét is csak részben elégítette
ki. A földművelésügyi minisztérium
felhívja a gazdák figyelmét, hogy
akik kivesselt lucernájukat pótolni
akarják es elegendő vetőmag nem
áll rendelkezésükre: igényeljenek
vöröshere magot, amelyből még
megfelelő részletek vannak.

Termeljünk konyhakerti nö-
vényeket. Közellátásunk szem-
pontjából igen fontos, hogy min-
den házikertben megtermeljünk a
nélkülözhetetlen konyhakerti növé-
nyeket a család szükségletének
biztosítására. 150 négyzetöl nagy-
ságu területen egy négytagú család
szükséglete biztosítható minden
nagyobb költség nélkül. Ez a
hasznos, gyakorlati tanácsokat tar-
talmazó útmutató ingyen kapható
a Magyar Föld kiadóhivatalában
(Budapest, VII. Erzsébet krt. 7.),
a mezőgazdasági kamaránál, vala-
mint a Gyümölcsstermelők Ország-
Egyesületénél és taggyejejeleínél.

Akinek módjában van,
tüzelőanyag szükségletét már
most szereze be.

ENDRÓDI MOZI

1942 május 10-11-én, vasárnap
3 5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
A hit, a szív és a kötelesség-
teljesítés filmje!

PARIS VADONÁBAN

Főszereplők: Franceois Rozet, Delmont,
Georges Rollin, Odette Joyeux.

Páris külváros nyomortanyáján egy fiatal
pap küzd a tudatlanság, iszákosság ellen
és a cinikus gyermekeket téríti vissza a
helyes útra Ennél tökéletesebb, meg-
hatóbb filmet nem láttak.
Mindenki nézze meg.

E szép műsorunkra meghívjuk
az iskolás gyermekeket is.

1942. évi május hó 14-én, Áld.
csütörtökön 3-5-7-9 órákor.

A filmgyártás legjobbja.

ELLENSÉGEK

Dráma.

Főszereplők: Brigitte Horney, Willy
Birgel, Iván Petrowich.

Ilyen hatalmas, lenyűgöző, elragadó film
még eddig nem volt.

A műsor kiegészítve.

Vígjáték és UFA hirdőkkel.

Nyílttér*

Nyilatkozat.

A személyemmel kapcsolatosan
névtelenül szóban és levélben ter-
jesztett alaptalan vádaskodásokat
a leghatározottabban visszautasít-
lom azzal, hogy amennyiben a
névtelen vádaskodó hajlandó magát
megnevezni, úgy a törvény előtt is
be fogom bizonyítani vádaskodá-
sának alaptalanságát.

VARJAS MARGIT.

*E rovatban közöltékért a szer-
kesztőség és a kiadóhivatal felelősséggel
nem vállal.

Hirdessen lapunkban

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Ácsmunkáját végeztesse Molnár
Elek képesített ácsmesterrel. Lakik: I.
Arany János u. 14. 3-2

Legjobb befektetés egy jó cserép-
tályha. Pénzt is biztosítja, legmagasabb
tűrési igényét is kielégíti. Lev. cím:
Kiss Péter tályhás, Mezőberény. 5-2

Telek-uradalom 100-200 hold föld
szántásához traktort keres. Jelekezni
lehet a telki Gazdaságban vagy a
Wagner faterlepen.

Eladó egy fehér áramvonalas gyermek-
kocsi. II. ker. Gyóni ut 18. 1-1

Szerkesztésért és kiadásért: telet:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esz-
tendejében a Hungaria könyvnyomdában
Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Belfizetések postacsekkkel:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám: 18.280

Lapzárta csúfördők este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (65 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezmény!
adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

A magyar munkás

mintaképe az a győri testvérünk, akit most a m. kir. honvédezerkar főnöke jutalomban részesített. Mint a hivatalos közlemény megállapítja, a győri szabotázsügy leleplezésénél fontos szerepe volt a megjutalmazott magyar munkásnak, aki ellenállva a telforgató elemek csábításának, idejében értesítette az illetékes hatóságokat a készülő romboló cselekményekről s ezzel nagyértékű, a mostani időkben pótolhatatlan anyagokat mentett meg. A katonás rövidséggel megfogalmazott hivatalos jelentés rámutat arra is, hogy sok magyar munkás életét és kenyerét köszönheti e hazafiasan gondolkodó munkástársának, akinek példátmutató viselkedése döntő módon járult hozzá ahhoz, hogy az egész zsidó bünszövetkezetet a tett előtt felgöngyölíthették.

Ennek a közünk élő derék magyar munkástestvérünknek a megjutalmazásával az egész nemzet köszönetét és háláját fejezte ki a m. kir. honvédezerkar főnöke. Tul az anyagi értékeken, magyar apák és anyák életét mentette meg a győri testvérünk és megakadályozta, hogy drága magyar gyermekek elveszítsék édesapjukat, édesanyjukat, az árvaság szomorú sorsára jussanak. Az ő hazafias gondolkodásának köszönhető, hogy a zsidó maffia nem hajthatta végre azt a gaz pokoli tervét, melyet ugyanez a maffia másik által végrehajtott a belgiumi Tessengerlooban. Ott felrobbant a bomba, amit Győrött eltiport a magyar munkás hazaszeretete, munkástestvéreiért, a magyarságért végzett éber őrtállása. A tessenderlooi bombarobbanás kétszázötven halálos áldozatot követelt és ezer súlyos sebesülést okozott. A tessenderlooi merénylet borzalmas hatása is rávilágít arra, hogy győri munkástestvérünk milyen nagy vér- és könnyfolyam elindítását akadályozta meg a sötét zsidó terv leleplezésével. Talán száz és száz sirt

kellett volna ásnai, száz és száz fejfát ácsolni, ha munkástestvérünk nem áll ott és nem vigyáz ébren testvérei életére, a nemzet vagyonára.

Ott állt!

Keményen, kötelességtudóan, sziklaszilárdan, mint honvédeink a gránicon, mint az öntudatos magyar munkástársadalom, a nemzet élő lelkiismerete.

Őrtállása, hazafias kötelességteljesítése jelkép és válasz is.

Jelképe annak, hogy a magyar munkásmilliók, akiket valaha rabigájában tartott a zsidó maffia, felszabadultak a járom alól s tisztán látják, hogy vak eszközei voltak annak a semita szellemnek és főrekvésnek szörös kezében, amely most, hogy száműztük a magyar élet gazdasági Kánaánjából, szembefordult a nemzettel és szabotázsok végrehajtásával, rémhírek terjesztésével akarja itt aláásni a rendet, akarja gyengíteni a nemzet erejét.

A győri munkás egy a sok magyar munkás közül, akik valamennyien hozzá hasonló éberséggel, a nemzet iránti rajongó szeretettel teljesítik helyükön a haza parancsát. Ki odakint a harc mezején, ki idebaza a munka frontján.

Es válasz is a győri példa. Válasz minden zsidónak, mindenkinek, aki aijas szándékkal a nemzet egyeteme ellene tör és magyar munkást akar megvesztegetni, a nemzetközi zsidóság szolgálataiba állítani, hogy merényletterve megtörök a munkásság hazafias lelkületén, szilárd őrtállásán, azon az egységen, amely a nemzeti célok megvalósításáért folytatott küzdelemben szorosan egymás mellé állított minden magyart: fronton harcoló hővédet, itthon verejtékező munkást, földet művelő gazdát, műhelyben dolgozó iparost, kereskedőt, tisztviselőt.

Egyek vagyunk és egyet akarunk mindnyájan magyarek. Harctéren, gyárakban, mezőkön, irodákban a szebb magyar

jövendőért folytat küzdelmet millió és millió magyar. Valamennyi olyan éberem, a nemzet iránti odaadással és készséggel, mint győri munkástestvérünk.

Tizenhárommillió magyar nevében cselekedett győri munkástestvérünk, amikor lelep-

lezte a zsidó merényletet s valamennyien azzal köszönjük meg legjobban az ő értünk teljesített őrtállását, hogy a magunk helyén hasonló éberséggel őrködünk a magyar élet fölött és teljesítjük nemzetünk és hazánk iránti kötelességünket.

A Bajtársi Szolgálat megszervezése

Pár héttel ezelőtt az egész ország sajtóját bejárta az az érdekes hír, hogy vitéz Borbély-Maczkó Emil főispán, mozgósítási kormánybiztos Borsodvármegye területén megszervezte a Bajtársi Szolgálatot. A cél a hadbavonultak hozzátartozóinak önkéntes támogatása volt és a nemzeti társadalom a legnagyobb megértéssel karolta fel az ötletet. Elismeréssel fogadták az illetékes katonai hatóságok is és most maga a belügyminiszter tette magáévá e szervezet országos életre hívásának feladatát. A kormányt e tekintetben az a megfontolás vezette, hogy a belső frontnak éppen olyan biztosnak, keménynek kell lennie, mint amilyen biztosan és keményen állják a barcot odakint a messze orosz földön honvédeink. A külső és belső front erejének, a harmóniájának, együttes munkájának biztosítását adja az az új intézmény, amelyet a belügyminiszter rendelete értelmében az egész ország területén meg kell szervezni.

A miniszter nevében vitéz Bonczos Miklós államtitkár körlevelet intézett Budapest székesfőváros polgármesteréhez, valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez és a megyei városok polgármestereihez. A leirat hangsúlyozza, hogy a miniszter, a honvédelmi miniszterrel egyetértésben, szükségesnek látja különleges, áldó, szociális szolgálat sürgős megszervezését, amely a polgári és katonai hatóságokkal, valamint az erre vállalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá

az Országos Nép- és Családvédelmi Alap helyi szerveivel szoros együttműködésben a háborús viszonyok következtében szükségessé váló feladatokat ellátja. A szervezet neve egységesen Bajtársi Szolgálat s feladatkörét a következőkben körvonalazza a leirat:

1. a hadbavonultak csalágtagjainak fokozottabb erkölcsi és a szükséghez képest kivételesen anyagi támogatásáról való gondoskodás;
2. a harctéren küzdő honvédek és itthonmaradt családtagjaik között az állandó kapcsolat megteremtése és fenntartása;
3. a katonai szolgálatra bevonultak hozzátartozói kérelmeinek és esetleges panaszainak meghallgatása, gyors kivizsgálása és elintézése;
4. a katonai szolgálatra bevonult egyének helyett a mezőgazdasági és ipari munkák elvégzésének biztosítása;
5. Jogi tanácsadás a hadbavonultaknak és végül
6. a nemzetvédelmi szolgálat támogatása.

A rendelet intézkedik afelől, hogy a szolgálatot minden községben, városban szervezzék meg, s emellett életre hívják a járási és vármegyei szolgálat támogatására és irányítására. E nagyarányú önkéntes társadalmi munkába be kell kapcsolni elsősorban az Országos Nép- és családvédelmi Bizottságokat, amelyek e célra külön albizottságot vagy csoportot alakítanak.

A törvényhatósági, járási Bajtársi Szolgálat vezetéséről az Országos Nép- és Családvédelmi Alap törvényhatósági és járás

vezetői gondoskodnak, vagy a fészolgabírók és a szociális gondozók javaslatára az erre legalkalmasabb más egyént kéri ki. A jogi tanácsadást a főügyészek, ügyészek, illetve az ügyvédek látják el meghatározott időpontban. Ha szükségesnek látszik, értekezésbe kell lépni a csapathadgondozó tisztekkel és hadtesthadigondozási felügyelőkkel. A Bajtársi Szolgálat további működésének részleteiről az Országos Szociális Felügyelőség ad megjelölt elvilágosítást.

A Bajtársi Szolgálat országos elterjedésével párhuzamosan nagy mértékű, hatalmas, önkéntes szociális munkát léptet életbe a belügyi kormány. A szolgálat célja, önkéntes volta egymagában biztosítja a fáradhatatlanul lelkes, odaadó, eredményes munkát, amivel nagymértékben hozzájárul a belső front megerősítéséhez s ezzel a végső győzelem kivívásához.

Gyoma község adóhivatala.
sz. 131/1942. ikt. sz.

Hirdetmény

A gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság 38853/VI 1942. rendeletével kiadott 105200/1941. IX. 16. P. M. számú körrendelet alapján községi adóhivatal felhívja mindazon földtulajdonosokat, akiknek vetése a fűli negymérvű bavezás, az ezt követő olvadás folytán felgyülemlett belvíz, vagy vadvízek folytán elemi kárt szenvedett, hogy ezen területeket folyó hó 6-tól 31-ig bezárólag a községi adóhivatal 10 számú irodájában adótörlesztés elnyerése céljából jelentésük be. Junius hó elseje után bejelentést el nem fogadhat az adóhivatal, ezért mindenki saját érdekében a kijelölt határ idő alatt bejelentését tegye meg, mert junius hó elseje után sem bejelentésnek, sem pedig semmiféle panasznak ezzel kapcsolatban a kiadott rendelkezések szerint helyet adni már nem lehet.

A vetés területet mindenki katasztrális holdban tartozik bejelenteni. A 862 arany korona kataszteri tiszta jövedelmen felüli birtokosok bejelentéseiket írásban kötelesek megtenni. A bejelentéseket a délelőtti órákban 8—12-ig lehet megtenni.

Gyoma, 1942. május 2.

KOVÁCS SÁNDOR
h. jegyző.

Akinek módjában van, tüzelőanyag szükségletét már most szerezzze be.

Algyay Pál kereskedelemügyi államtitkár megtekintette a vizek által megrongált békésmegyei utakat

Mint ismeretes a vizek nagymértékben megrongálták az utakat a megyében. Beliczey Miklós Békésvármegye főispánja a közelmúlt napokban, Budapestben személyesen rájárt az utakra. Varga József dr. kereskedelemügyi miniszterrel a vármegye utjának állapotáról és rá mutatott arra, hogy egyrészt a vármegye anyagi helyzete, másrészt a nehéz közlekedési viszonyok következtében ezen a vonalon is rendkívüli intézkedésekre van szükség, hogy az utak mielőbb helyreállíthatóak.

Varga József kereskedelemügyi miniszter a vármegyének

iránt érzett különös megértésének tanujelkénti azonnal intézkedést, amelynek következtében Algyay Pál kereskedelemügyi államtitkár kedden meglátogatta vármegyémet és megtekintette a súlyosabban megrongált szakaszokat és biztosította a vármegyét a lehetőség szerinti való leghatásosabb segítséggel. Erősülésünk szerint a kereskedelemügyi államtitkárt Beliczey Miklós főispán és Márki Barna dr. alispán is elkísérték vármegyei utján.

Algyay Pál államtitkár még szerdán délelőtt meglátogatta Békésmegyét.

Felhívás

A cseplesi és szántási munkálatok zavartalan biztosításának érdekében felhívom a gazdasági céptulajdonosok és általában az érdekeltek figyelmét, hogy különös tekintettel a korlátozott szállítási lehetőségekre — nemcsak elsőrendű hazai köteleességből, de jól felfogott sajátérdekekben is, — már most gondoskodjanak a cseplesi és szántási munkálatokhoz szükséges üzemanyagokról (szén, ásványolajok, kőolaj, gépezetek stb.) és ezzel a rendelkezésekre álló minden lehetőség szerint a munkálatok idejére már most előre saját maguknál tartsák. Gondoskodjanak továbbá a pótlásra szoruló alkatrészek beszerzéséről és a gépsziják javításáról is.

Cseplesi és gőzkeszántási szénigényüket mindenki ugyanannál a bányánál, vagy kereskedőnél rendelje meg, ahol tavaly vásárolta. A szénrendeléshez az illetékes fészolgabíró, polgármester vagy a m. kir.

közlekedési felügyelő igazolása szükséges.

Az ásványolajokat és kőolajanyagokat ugyancsak annál a lerakárnál, nagykereskedőnél, kereskedőnél kell beszerezni, ahol az érdekelt üzemanyagát az elmúlt évben is beszerezte.

A gépszijákat az „Anyagigénylés zárolt készletből” című nyomtatványon a Bőrlipari Anyaggazdálkodás Szakbizottságától (Budapest, IV., Türr István utca 4.) kell igényelni. Az igénylésre fel kell tüntetni: az igényelt gépszij méretét és minőségét. Ezt az igénylést a községi előjárásigazolásán kívül, még a járási fészolgabíróval is igazoltatni kell.

Amennyiben fenti anyagok szállításánál késedelem, vagy zavar mutatkoznának, ezt a körülményt az érdekelt haladéktalanul közölje a m. kir. közlekedési felügyelőséggel. Gyula.

Gyula, 1942. május 11.

BELICZEY MIKLÓS sk.
főispán,
közlekedési kormánybiztos.

Fűtetlen nap Gyomán

A Gyomai Levente Egyesület annak női szakosztályával és az Egyesület által felkért lelkes Hölgygárda segítségével május 8-án „fűtetlen napot” rendezett községünkben. A község 7 különböző pontján már a reggeli órákban felállították a gyűjtő urnákat, melyek körül fáradhatatlanul tevékenykedtek egész napon keresztül a gyűjtő Hölgyek és különösen a forgalmasabb helyeken elhelyezett urnáknál igazán szép eredményt adakozott a közönség.

Feltűnt azonban az is, hogy az adakozók és a gyűjtők is a megszokott kedves arccal voltak, akik mindig kivették a részüket, akár munkából, akár az adakozásból, ha a közérdek egy kívánata. Akik pedig eddig közönyösek voltak, az alkalommal is megbizonyították lelkesen önzésüket, s rideg elutasítással válaszoltak a gyűjtők kérdésére.

Hogy mégis egy átlagosan szép eredménnyel számolhatunk be, — beleszámítva az előzetes

gyűjtés eredményét is, — 43.063 drb. különféle szivarka, 8 csomag szivarkadohány, 4 csomag pipadohány és 162 doboz gyufa gyűlt össze, azért a községünk helyesen gondolkozó és áldozatos magatartását tanúsító tagjainak kell köszönetet mondanunk. Ugy a gyűjtők fáradozását, mint az adakozók nemes szívű áldozatkészségét megköszönjük azoknak a hős Honvédeknek a nevében, akik mindannyiunkért kockáztatják életüket, a akikért nekünk minden áldozatot meg kell hoznunk.

Felhívjuk községünk közönségének figyelmét a közel jövőben megtartandó „Levente nap”-ra, melynek bevétele teljes összegében ugyancsak a fenti célra lesz fordítva.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Ismét alkalmamlandok egy versemmel, melyet a papunkról, egyik szakasparancsnok zászlós urunkról írtam, aki nem tanult ugyan papnak, de tehetsége elég arra, hogy a vasárnapi imaórákon templomban érezzük magunkat.

A MI PAPANK

Egyszerű ruhája van a mi papunknak, Katona-poztóból, mint mindannyiunknak De mikor az ajkán felcsendül az Ige, Fényesebb ruhába nincs nála senkise. Zászlós ur az Isten hűséges cselédje, Bibliával, karddal harcol a kezébe. Felcsendül az ének messze Orosz-Honba: „Te Benneg biztunk mi elejétől fogva!”

Egyszerű a cseléd, egyszerű a templom, Nincs több semmi össze egy pár fenyő- [gallyon.

Kívül mi a kettős kereszt Magyarország Regi ezereves határát alkotják. Örökölték a fenyő, mint lelkünk reménye: Nem hullhat hiába legjobbjaink vére! Nem vinta hiába Jézus keresztfáját! Biztosan legyőzzük a Sátán barátját!

KRUCHIÓ ENDRE skv.

Házcsoport-parancsnokok tanfolyama

Május 27-én kezdeti meg a Községi Légoltalmi vezető a házcsoport parancsnokok elrendelt kitépését a Légoltalmi Liga által (a Központi reáliskola 7 sz. termében). A tanfolyamra 50 házcsoport parancsnok van bejelölve. A tanfolyamok — igen helyes beosztással — 8 napon át tartanak és este 7 órakor kezdődnek 2 órai időtartammal. A végén záróvizsga lesz és gyűjtő bombák működése és oltási gyakorlat, fojtó, ingerlő herceg lesz bemutatva.

A záróvizsga nyilvános és a Légoltalmi Liga érdeklődőket is szívesen lát.

Mit láttam Oroszországban?

Írta: Migand Dezaó.

A BOLSEVIZMUS ELPUSZTITJA ÖNMAGÁT (Befejező közlemény)

Azt hiszem, egyelőre eleget írtam arról, amit a szovjet „elveszetti paradicsom”-ban láttam.

Akinek egy kis esze van, aki gondolkodni tud, ennyiből is eleget tanulhatott.

Örömmel tapasztaltam, hogy t. Olvasóim időközben nagy érdeklődéssel faggatták ki az orosz harctérről hazatért honvédbajársakat. Megmutatták nekik közleményeim és véleményüket azokról.

Ezt igen okosan cselekedték, mert így maguk is meggyőződhetek fiaik, testvéreik, rokonaik, vagy falubeli jóismerőseik éledeiről, hogy amit leírtam, első szótól az utolsóig igaz. Nem propaganda, hanem egyszerű valóság, mégpedig elrettentő valóság.

Semmit sem túloztam, hanem inkább elhallgattam sok szörnyűséget, amit nem is lehet leírni.

Ezen a vidéken tehát senkinek sem mondhatja, hogy nem tudja, mi az a bolsevizmus.

Aki pedig ezután még mindig a bujdosás nyomdokain jár, aki még mindig a vörös zsidó eszméiről beszél, az nem nevezhető többé megtévedt embernek, hanem csak tudatos gonosztevőnek.

Mindnyájunk ellensége az, aki a züllésnek, a nyomornak, a kinszenvedésnek az általam ismertetett fertőjét, a bolsevizmust csak egyetlen szóval is szolgálja.

Aki még ma is vörös érzelmű, az csak megfeszített hozadruló lehet!

Józan eszű, tisztalelkű ember nem vállalkozhatik arra, hogy saját családját tartsa a legszörnyűbb kínhalál: a zsidó szovjet pokol felé.

Am nem elég a zsidó vörös fertőtől való elzárkózás.

Cselekednünk kell!

Mindenki részese a szovjetvesztésem mindenkorra való megemlékezéséért folyó harcnak.

Ugy harcoljon itt is mindenki ebben a háborúban, mint a honvédek odakint az orosz pusztákon.

Semmi áldozat, semmi nélkülözés ne legyen sok, hiszen a magunk küszöbét, családunk házát, asszonyainkat, leányainkat, gyermekeink életét védjük.

Mézzünk gyermekeink tisztán, tisztán szemébe: értük kell harcolnunk és értük kell győznünk!

A bolsevizmus halálos ítélete elmaradhat. Az emberi társadalom, a történelmének és az országunkkal, tömegmészárlással, emberevéléssel, vérferiözéssel és lelkirtással terhes, szegénytelen,

felete fejezete nem ismétlődhetik meg soha többé!

Bizonyos, hogy ha ez a háború ki nem tör, a bolsevizmus önmagát pusztította volna el. Ezért akarták Európára zúdítani kiéheztetett vadállati tömegeiket a szovjetzsidók.

Bármilyen szörnyű volt terror-

uralmuk, már nem volt elég. Háborúval akarták elterelni és levezetni a hecsapott és kifosztott tömegek szörnyű dühének kilörését.

Közel kétszázmillió embert csaptak be és vezettek orrandi fogva a szovjetzsidók — de nem csaphatják be a végzetet, amely méltó módon sújt le rájuk!

H I R E K

Kitüntetés. Főméltóságú Kormányzó ur vitéz Molnár Pál levele főoktatói és forradalom idején tanúsított és követésre méltó hazafias magatartásáért a nemzetvédelmi keresztet adományozta. Ez a kitüntetés Gyomán a második. A megérdemelt magas kitüntetéshez a magunk részéről is gratulálunk.

18 misszionárius tragikus haláláról számol be a Világposta most megjelent száma, akiket egyik internáló táborból a másikba szállítottak és egy ilyen ut alkalmával lelték egy súlyos hajón a tengerhullámaiban halálukat. A lap további részében még több érdekes missziós leírást és elbeszélést közöl, ezenkívül szépirodalmi és ismeretközlő cikkeket tartalmaz. A lap a közepi missziós szemlélet kiadásában jelenik meg. Mutatvány számot készséggel küld a kiadó.

A gyomai nyugdíjasok és özvegyei az oroszharctéren küzdő fiatal részére május 3-án füst nélküli napot rendeztek, melynek eredménye 3000 darab cigaretta, 375 gram dohány és 7 pakli cigaretta papír volt, amely Budapest Vöröskereszt utján lett kézbesítve.

Növényegészségügyi pályadíjak. A Magyar Mezőgazdák Szövetsége 50 éves fennállása alkalmából a növényegészségügy előmozdítása érdekében pályázatot hirdet. Összesen 5 pályamunka kerül jutalmazásra. Három pályamunkát 1000—1000, kettőt pedig 500—500 pengővel jutalmaznak. A pályázatban való részvételt május hó 20-ig a Magyar Mezőgazdák Szövetsége Növényvédelmi Osztályánál (Budapest, VI. Eötvös-u 25) be kell jelenteni. Ugyanitt meg tudhatók a pályatételek is.

A Máv. nyári menetrendje.

Gyomáról a következő vonatok indulnak:

2.41	óra	személy	Békéscsabára
3.42	"	motor	Nagyváradra
5.24	"	motor	Szolnokon át csatlakozás Budapestre
6.37	"	motor	Békéscsabán át csatlakozás Gyulára
8.57	"	gyors	Budapestre
11.10	"	motor	Nagyváradon át csatlakozás Debrecenbe
14.31	"	motor	Vésztőre csatlakozás Kötégyán—Gyula
15.01	"	személy	Budapestre
18.31	"	gyors	Békéscsabára, csatlakozás Szeged—Gyula felé
18.32	"	motor	Mezőurón át Szarvasig
18.41	"	motor	Nagyváradra
20.12	"	motor	Békéscsabára.

Gyomára a következő vonatok érkeznek:

2.31	óra	személy	Budapestről
5.14	"	személy	Békéscsabáról
6.27	"	motor	Szarvasról Mezőurón át
6.55	"	motor	Nagyváradról
8.56	"	gyors	Békéscsabáról
14.13	"	motor	Nagyváradról
14.51	"	személy	Gyuláról Békéscsabán át
18.00	"	motor	Nagyváradról
18.26	"	motor	Gyuláról Békéscsabán át
18.31	"	gyors	Budapestről
20.07	"	motor	Budapestről
23.27	"	motor	Vésztőről

A 23 óra 45 perckor Gyomáról induló gyorsított C tehervonat postát, express árut, élelmiszeri és gyorsárut visz Budapestre. További intézkedésig hétfői napon mindenféle teher és gyors darab és kocsi rakomány áru, ami egyébként korlátozás alá esik a vasutnátfeladható. A kocsi rakományoknál a be- és kirakási idő 6 órában van megállapítva. A Máv. kéri a közönséget, hogy ezt az időt a felek pontosan tartásuk be.

Pénz

Áll a hához ha idejében beszerzi államsorsjegyét! A pénzzel együtt nyugalom és boldogság költözik otthonába

A M. KIR.

ÁLLAMSORSJÁTÉK

40.000.— aranypengős

főnyereményének,
összesen 29360 kisebb-nagyobb
nyeremény huzása
június hó 5-én.

Sorsjegy árak:

Egész: ar. P 3.—, fél: ar. P 1.50.

Ezüstkalászos gazdák! Az összeharozandóság érzésének fejlesztése és gyakorlati tapasztalatok szerzése céljából az aratás előtti és utáni időben határbejárásokat, udvarszemléket, azoknak megbeszélését szeretném megszervezni. A következőképpen óhajtom ezt megoldani. Hét—nyolc egymás közelében lakó ezüstkalászos gazda képezne egy-egy csoportot, akik egy központi fekvésű lakás, illetve tanyában gyűlnének össze és együtt ellátogatnak mind a 7-8 tag birtokára, udvarára barátságos beszélgetésre okálni és oktálni. Ezek az összejövetelek természetesen a csoport által meghatározott időben tennének megtartva, s a csoport tagjaira semmi anyagi áldozatot nem szabad jelentenie. Nem vendégeskedés, hanem barátkozásnak, tanulmányozásnak kell ennek lennie. F. hó 18-ig jelentést kell a szervezésről tennem a Földmívelésügyi Minisztériumnak, azért arra kérem mindnyájukat, hogy amint ez a dolog tudomásukra jut, szíveskedjenek azt minél előbb tovább adni közeli szomszédaiknak, s engem még a következő vasárnapig felkeresni eszméikkel, gondolataikkal. Meghívók kibocsátására már nincs idő! Vitéz Pajor Gyula tanfolyamvezető.

Több, mint egymillió naposcsibét oszt ki a földmívelésügyi minisztérium. A baromfitenyésztés széleskörű fejlesztése érdekében a földmívelésügyi minisztérium által létesített és fenntartott 15 keltetőközpont már január vége óta nagytömegben szállítja a kedvezményes áru naposcsibéket. Ebben az évben mintegy másfélmillió naposcsibe kiosztását vetik terdvbe. A keltetőközpontok kizárólag állami ellenőrzés alatt álló telepekről származó tojásokból kelteinek és a fajtára vonatkozó igényléseket is a lehetőséghez képest igyekeznek kielégíteni.

Érdekes,...

hogy amikor D. Agoston szász király Raffael híres Sixtini Madonnáját megvásárolta a drezdai képtár számára, az akkori szakértők a kis Jézus arckifejezését tulságosan közönségesnek tartották. Edmond de Goncourt francia író Raffael nyűrspolgárnak nevezte, a spanyol Velasques nemtetszését fejezte ki Raffael művei fölött, Manet pedig, a leghíresebb francia festőművészek egyike ki jelentette, hogy Raffael mindegyik képétől tengeri betegséget kap.

hogyan a világ legrégebbi ismét törvénygyűjteményét Hammurabi babiloni király állította össze. A mintegy 4000 éves törvénygyűjtemény 283, sokszor még ma is modernül paragrafusból áll: a gyermek rablást halállal bünteti és a nőket is jogi személyeknek nyilvánítja.

hogyan negyven évvel ezelőtt a „Touring-Club de France” egyik kiadványa a gépkocsivezetőket a következő jóakaró tanácsal látta el: „Ha szembejövő kocsival találkozol, féltovázás nélkül egyenesen hajts neki; mivel a vezető kocsi rendkívül mozgékonytárgyat valószínűleg nem ismeri, egész bizonyosan a lehető leggyorsabban kifog tért előled”.

hogyan az asztalterítőül használatos „damaszti” neve a szíriai Dámaszkusz nevével viseli. A „muszli” neve a hasonlóképpen előzőszi „Mossul városra utal. A közélet textilneműt már az ókorban is nagy tekintélynek örvendettek, az említett két név azonban a középkorban honosodott meg Franciaországban és onnan került hozzánk.

hogyan Satringia indiai város majánem kizárólag budhista személyekből áll. Az aránylag jelentéktelen városnak nem kevesebb, mint 863 temploma van.

hogyan a volt csehországi Roth-Kosteletz város egyik háza a gerendázat kivételével csupa parafadugóból készült. Az 1925 és 1930 között épült háromszobás ház elkészítéséhez több, mint egy millió parafadugót használtak fel.

hogyan Amerika a magánidektívnek eldorádója. Csupán Washingtonban is hatezer magánidektív működik.

hogyan a közkeletű felfogással ellentétben a magas homlok távolról sem okos fő jele. A koponyaalkatból annál kevésbé lehet a szellemi képességekre következtetni, mivel sok esetben gyermekkori betegségek vagy balesetek is módosíthatják. Acsonyhomlokú emberek közül is gyakran kerültek ki nagy gondolkodók. Az intelligenciát nem a koponya, hanem az agy alakja határozza meg. (MN)

APOLLÓ MOZGÓ GYOMA.

Május 16

szombat

Halálhajó

Izgalomban bővekedő kalandtörténet.
Főszereplők: Primo Carnera, Camillo Pilotto.
Ezenkívül: Színes trükkfilm.

Május 17-18

vasárnap-hétfő

Simor Erzsé, Szilassy László, Kovács Kató,
Greguss Zoltán, Rajnay Gábor, Maklár Zoltán:

BOB HERCEG

Huszka Jenő világhírű operettje.
Pazar kiállítás, gyönyörű melódia.
Magyar Világhíradó.

Május 20

szerda

Ünnepi műsor! Csak egy napig! Mindenki filmje!

Kivánsághangverseny

Egy romantikus, édes-bús szerelem története.
Két szerető szív nagy egymásratalálása a mai idők izgalmas forgatagában.
Főszereplők: Ilse Werner, Carl Raddatz, Ida Wüst.
UFA világhíradó.

SPORT

Körösvidéki Kerület
I. osztály.

1. NACII.	20	16	3	1	90:20	36
2. MTE	19	11	4	4	60:31	26
3. MSE	20	11	3	6	57:39	25
4. B. MÁV	19	10	4	5	55:35	24
5. GyTE	20	11	0	9	60:36	22
6. Hunyadi	19	8	6	5	43:32	22
7. Rokka	20	9	3	8	36:41	21
8. GyAC	20	8	3	9	32:33	19
9. GyTK	20	8	2	10	41:67	18
10. KoTE	19	8	1	10	35:54	17
11. N. MÁV	20	5	3	12	51:57	13
12. OTK	18	4	5	9	33:50	13
13. OMTK	18	3	5	10	26:55	11
14. OFC	18	2	0	16	10:67	4

N. MÁV—GYTK 3-2 (2-0)

I. o. bajnoki. Vezette: Sálfalvy.

MÁV: Nagy, Rodnár Gyulai, Papp—Varga—Ipacs, Varga—Róth—Jenei—Boldis—Bindek.

Gytk: Dancsó, Nádudvari—Cifrák, Talán—Pocsai—Csalah, Olajos—Czeglédi—Óri—Kárpáti—Laposnyik.

Vatai, Győri, Császár és Magyar nélkül kiálló Gytk kénytelen volt mindkét pontot leadni a nagyváradi vendégeknek, amit nagyban elősegített Csalah sérülése is.

A Máv csapata jobb játékot mutatott és ennek alapján javára billent a győzelmet jelentő mérleg serpenyője. A Gytk-ban a tartalékok nem bírták kellően az iramot és egy öngól révén Nagyvárad nyerte el a két pontot.

Az első félidőben Boldis és Jenei góljával 2-0-ra vezet a Máv csapata.

Szünet után a Gytk-nak is jobban megy és egymás után 2 góllal terbeli meg a nagyváradiak kapuját, 2-2. A kiegyenlítő gól után a Máv igen erőszakos játékba kezd és ennek első eredménye Csalah súlyos sérülése, ami a Gytk csapatát igen lehangolja. A 35. percben szöglethez jutnak a vendégek. A berugásból küldött labda a kapuvonalon álló Czeglédi válláról patlan a hálóba, 3-2.

A Máv-ból Jenei, Boldis Varga vált ki, de az egész csapat jó együttesnek bizonyult.

Gytk-ból Dancsó mint a mezőny legjobbja, továbbá Pocsai, Cifrák, Óri és Nádudvari emelkedet ki. Olajos és Kárpáti néhány tréning után ismét belejön a játékba.

Sálfalvy kifogástalanul vezetett.

ROKKA ifj.—GYTK ifj. 3-0 (2-0)

Ifj. bajnoki, vezette: Matuska.

A nagyobb játék erőt képviselő Sokka megérdemelten győzött. Matuska jól vezetett.

Kimentettek a vízből egy gyomai fiatalleányt. Megdöbbenve látták vasárnap este fél 9 óra tájban Békéscsabán a Köröscsatorna felső zsilipjénél járó emberek, hogy egy fiatalleány a csatorna partjáról rövid habozás után a vízbeugrott. Az egyik uszni tudó férfi azonnal a veszélyben forgó leány segítségére sietett és rövid küzdelem után sikerült még életben a partra vonszolnia. A súlyos állapotában levő leányhoz kihívták a mentőket, akik — miután elsősegélyben részesítették — beszállították a közközházba. A fiatal leány öngyilkossági kísérletének okát nem tudják, annak megállapítása végett a hatóság megindította a nyomozást.

Mi újság a tavaszi színház fronton? A színházi idény újdonságáról színes cikkekben, riportokban számol be a Délibáb legújabb száma. A legfrissebb pletykák, színes színházi riportok, beszámolók, gazdag divat-rovat, film-rovat, tökéletes képes heti rádióműsor, rejtvények, humor, remek elbeszélések és közel száz szebbnél szebb kép. Ez a Délibáb, a legnépszerűbb és legolcsóbb színházi hetilap. Ára csak 20 fillér.

Hirdessen

lapunkban!

ENDRÓDI MOZI

1942 május 17—18-án, vasárnap
3 5-7-9 órákor,
hétfőn két előadás 7—9 órákor.

A szezon legvidámabb
magyar filmje!

CSÁKÓ ÉS
KALAP

Főszereplők: Csontos Gyula, Simor Erzsé,
Bilicsi Tivadar, Kiss Manyi, Latabár
Kálmán, Vaszary Piri.

Régi közismert regruta nótákat és romantikus emlékeket kelteget sok katona szívben ez a hallatlanul mulatságos és kacagtató katona film.

1942 május 21-én, csütörtökön
7—9 órákor.

Mussolini serleget nyert
világfilm!

Hulló csillagok

Francia filmremek.

Főszereplők: Victor Frausen, Louis
Jouvet, Michel Simon.

A csütörtöki előadások
ketten egy jeggyel!

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és UFA híradókkal.

Termeljünk konyhakerti növényeket. Közellátásunk szempontjából igen fontos, hogy minden házikertben megtermeljük a nélkülözhetetlen konyhakerti növényeket a család szükségletének biztosítására. 150 négyzetöl nagy-ságu területen egy négytagú család szükséglete biztosítható minden nagyobb költség nélkül. Ez a hasznos, gyakorlati tanácsokat tartalmazó utmutató ingyen kapható a Magyar Föld kiadóhivatalában (Budapest, VII. Erzsébet krt. 7.), a mezőgazdasági kamaránál, valamint a Gyümölcsstermelők Ország-Egyesületénél és tagegyesületeinél.

Hirdessen
lapunkban

Publikáció

10 szög 40 fillér, minden további szó 4 f.

A Herter Kovács féle ház a Horthy Miklós uton Kovács-műhellyel együtt eladó. Érdeklődni lehet Horthy Miklós ut 55 sz. alatt. 1—1

Ácsmunkáját végeztesse Molnár Elek képesített ácsmesterrel. Lakik: I. Arany János u. 14. 3—3

Legjobb befektetés egy jó cseréphálya. Pénzét is biztosítja, legmagasabb tütési igényét is kielégíti. Lev. cím: Kiss Péter kályhás, Mezőberény. 5—3

Telek-uradalom 100 200 hold föld szántásához traktort keres. Jelentkezni lehet a telki Gazdaságban vagy a Wagner fatelepen. 2

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tekei Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyi előfizetés 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Belfizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 84.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egynasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

A Lélek ünnepe

Nehéz volna megállapítani, nehéz volna megmondani melyik a mi hitünknek nagyobb győzedelmi ünnepe. Az-é, amelyiken a keresztyén világ úgy zeng az örök éneket, hogy „Nincs már szívem félelmére nézni sirom fenekére”, — vagy az, amelyen égfelé száll a „Jövel szent lélek Ur Isten, töltsd bé sziveinket éppen”, — pünkösztí himnusza?!

Husvét ünnepén a nagy ellenség, a halál vonaglott az élet Fejedelmének lábai alatt, — pünköszt ünnepén pedig a szárnyaló Lélek, mint sebesen zugó szél zendülése emel fel bennünket a hit örök győzedelmének mennyei magasságára.

Nem is kérdezzük, nem is vitatjuk, melyik a nagyobb, mert a kettő elválaszthatatlanul tartozik egybe Istennek örök üdvrendelése szerint, azért, hogy a Krisztusban megváltott ember halál és világ felett győzedelmes legyen a Lélek ereje által.

A husvét reggelét látott és átélte tanítványok még csak a boldog örömtől remegő, szent látásokat félve álmódó, egyszerű hajlékban az imádkozás áhitatában meghuzódó emberek voltak, — a Lélek ünnepét megért tanítványok pedig, mikor vették a sebesen zugó szélnek a zendülését, hősként vetették oda magukat a jeruzsálemi piactér zajgó viharába, — mikor vették a kettős tüzes lángnyelveket, maguk is lánggá és tüzzé változtattak, háromezer ember lelkében gyújtották fel a mennyi tüzet, hogy a világ minden tájába belesugározzák a legboldogítóbb, leggyőzedelmesebb igazságot: a Krisztusba vetett hit, a mi hitünk, világ és halál felett való örök diadal.

Ha mindenkor szüksége volt az embervilágnak arra, hogy a hősokeket formáló mennyi Léleknek zendülése elzúgjon a fejünk felett, hogy a győzelem tüzeit lánggra lobbantó mennyi Léleknek kettős tüzes lángnyelve tüzet gyújtson bennünk: — akkor ezerszeresen szüksége van

erre a ma élő embernek, a ma élő keresztyénnek s a ma élő magyarnak!

A ma élő embernek szüksége van a lélek e győzedelmes erejére azért, mert a szeretetlenség, gyűlölet poklában vívódik ma az egész embervilág a föld kerekiségének minden táján.

A ma élő keresztyénnek szüksége van a Lélek e győzedelmes erejére azért, mert a világnézeti küzdelmek háboruja, rázza meg ma az egész emberiséget, hol nemcsak népek állanak egymással szemben, hanem a Krisztus keresztyéje ellen támadt fel Judások serege, a keresztyén hit, kultúra, erkölcs ellen az istentelenség, durva anyagiasság minden pokoli bűne.

A ma élő magyarságnak szüksége van a Léleknek e győzedelmes erejére azért, mert tisztán kell látnunk, hogy ha ebben a háboruban kiesnek kezünk közül a győzelemnek zászlaja, ha nem lennénk mind egy szálig hősök, katonák kint a fronton és mi

itt a belső fronton, — ha a Lélek tüze csak kicsit is pislákolóvá és nem lánggal égővé lenne bennünk: vége lenne a családi tűzhelyeinknek, gyermekeinken és magunkon teljesednék be az Ige, hogy „hűsok te szentidnek ételül vettetek a mezei vadaknak” és ezredéves hazánkra és ezredéves hősi nagy multunkra és egész magyar nemzeti életünkre tételnék reá az örök eltemettetésnek soba többé meg nem mozdítható fedőköve.

Végy Szentlelket én drága magyar népem! Istenért és a Hazáért, keresztyén hitedért és családi tűzhelyedért légy hős külső és belső fronton egyaránt! Sugározd bele a világ minden tájába a kettős leggyőzedelmesebb igazságot:

A Krisztusba vetett hit örök diadal,
A magyar győzelembe vetett hit bizonyos diadala!
Gyula, 1942. pünköszt.

HARSÁNYI PÁL

esperes.

az országgyűlés felsőházának tagja.

Papiros gyűjtés

A Fővárosban május 18–23 között „papirosnapokat” rendeztek

Ezalkalommal hét gyűjtő-körzetre osztották Budapest területét és minden körzetben naponta tíz lovaskocsi és teherautó járja sorra a házakat, ahol a házielügyelők diákok segítségével összegyűjtik a papiros-hulladékokat. A hulladékokért 4 fillért fizetnek ki. A gyűjtést minden utcáson színes plakátok hirdetik, amelyeken rajta van a körzeti papirgyűjtő szerv címe és telefonszáma. Az akciót megelőző többszáz diák munkája. Ezek sorra járják a házakat és előkészítik a gyűjtés sikerét. A napisajtó a gyűjtés hetében közöl naponta híreket az elért eredményről s a rádió is részt vesz a mozgalomban: naponta közli az eredményt és

helyszini közvetítést ad a papiros átvételéről.

A budapesti papirosgyűjtő akció méreteiből és megrendezésének körülményeiből is látjuk, hogy igen nagyjelentőségű ügyről van szó. A papiros hulladék a legfontosabb nyersanyagok egyike s így a hulladék beszoigáltatása a mai háborus viszonyok között elsőrangú katonai és nemzetgazdasági érdek. Magyarország papirszükségletének tekintélyes hányadát külföldről fedezte, most azonban a háborus nehézségek miatt a szállítás bizonyos viszonylatokban elháríthatatlan akadályokba ütközik. A magunk erejére vagyunk tehát utalva. Papirgyűjtésünk azonban nem rendelke-

zik elegendő nyersanyaggal s így a papiros-hulladékot — a papirgyártás céljaira ez a legkiválóbb nyersanyag — gyűjteni kell, nehogy az ország fontos érdekei papirhiány miatt sérelmet szenvedjenek.

Eddig a gyártott papiros 15 százaléka került vissza a feldolgozó gyártóiparba. A háborus gazdálkodás megköveteli, hogy ez az arány megsokszorozódjék. Szükség van tehát arra, hogy a nagyközönség megértse az idők szavát és hozzájáruljon a papiros-hulladék beszoigáltatásával minden egyes háztartás a magyar önellátáshoz. Ez nemzeti kötelesség.

Köztudomású, hogy az országban ezerháromezres számra semmitől meg a papiros, mert nem tulajdonítanak neki értéket. Sokhelyütt elégetik a papirost, amelyért pedig jó árat lehet kapni manapság. Helyesen és hazafiasan cselekszik mindenki, aki a régi füzeteket, könyveket, csomagoló papirosokat, használt dobozokat, régi újságokat és egyéb értéktelennek látszó papiranyagot összegyűjti és kellő időben a papirgyűjtőszerveknek eladja. Papirgyűjtő bizományosok már a vidéken is működnek vagy a közeljövőben kezdik meg működésüket. Erről kellő időben falragaszok útján értesítik a közönséget.

A rizsellátás új rendje

A 2760/1942. M. E. rendelet 1942 május hó 1-től a rizs forgalmát korlátozta. A rendelet értelmében minden érvényes finomliszt és kenyérjegy finomliszt szelvényére a lisztkereskedők a fogyasztó választása szerint vagy 40 dkg finomlisztet, vagy 20 dkg rizst szolgáltatnak ki. Ez a 20 dkg-os finomliszt-szelvénykénti mennyiség nem családokra vonatkozik, hanem minden család a birtokukban lévő összes érvényes finomlisztjegy szelvényeket 20 dkg rizsre válthatja be. A gabonalappal ellátottak rizs váltására csak

akkor jogosultak, ha finomlisztet és pedig gabonalapontként havonta legfeljebb 2 kg-ot szolgáltatnak be a községben kijelölt kereskedőknek. Ezt a beszállítást a községi előjárásnál igazolják a beszállított finomlisztmennyiség fele mennyiségében rizs vásárlására jogosító utalványt igényelhetnek a községi előjárásig (polgármestertől). Ezek az utalványok csak 30 napig érvényesek és csak abban a községben (városban) válthatók be, ahol azt kiállították. A kijelölt kereskedő. A beszállított finomliszt kilogrammjáért 70 fillért tartozik fizetni. Így a gabonával rendelkezők, tehát függetlenül a családtagok számától, havonta legfeljebb 1 kg rizst igényelhetnek.

A nyersolaj

Pótlásai és hazai olajforrások.

Írta: Ifj. Kovács Sándor.
(III. közlemény.)

Az olajtermékek nagymennyiségű fogyasztása már a közelmultban szükségessé tette a velük való takarékoskodást, illetve pótlásukat, különösen az olajban szegény államokban.

Magyarország volt az első, aki az egyik legfontosabb hajtóanyaggal — a benzinnel — való takarékoskodás céljából 80 százalékos benzinnel 20 százalékos víztelenített alkohollal kevert, és ez motorkó néven került forgalomba. E példát több, más állam is követte.

E keverék hatósági előírásának kettős célja volt. Abban az időben a hazai olajforrásoknak csekély volt a teljesítőképessége, bezárt pedig csak nemes valutaért kaptunk, a behozatal redukálása tehát hozzájárult a külkereskedelmi mérleg javításához s ugyanakkor mezőgazdaságunkat és szesziparunkat támogattuk, a termelt és szeszé feldolgozható növények értékesítésével.

A pótlásnak egyéb módjai még a nyersolajban lévő más anyagok benzinnel való átalakítása (krakk és polimérbenzin), valamint a szénből különféle eljárásokkal készített műbenzin, amelynek ára cca. kétszerese a közönséges benzinnel. Adott viszonyok között azonban használata csaknem elkerülhetetlen.

A jelenkor tapasztalatai azonban azt mutatják, mind e gondoskodások nem elegendők arra, hogy az összes fentebb említett nemzeti szempontból legfontosabb fogyasztókat hiány nélkül ellássuk. Szükségessé vált

tebát a kevésbé nélkülözhetetlen terekről való részleges, vagy teljes elvonása (motorkójege), aminek eredményül a fogyasztók áttértek más hajtóanyagokra.

Közülük legfontosabbak: a benzol, faszész, továbbá a különböző gátfélék (komprimált földgáz) fagáz, faszén-generátorgáz.

A hazai olajnyomok már régóta ismeretesek. Számos helyen végeztek kutató turásokat már az 1870-es években is, több kevesebb eredménnyel.

Az olajjal együtt rendszerint földgázt és gyógyhatású vizet is találtak.

Az első világháború alatt jelentős szerepet játszott egy nyitrai megyei olajkut, amely

ugyan benzin-párlatot nem tartalmazott, de a kenőolaj ellátást csaknem biztosította.

A növekvő beltölési fogyasztás, továbbá a napjainkban annyit hangoztatott önellátásra való törekvés, újabb kutatásokat eredményezett. A jelenlegi fontosabb termelésüket egyre fokozó inkei, lipsei és kissármási gáz- és olajkutak, már lényeges részét fedezik a szükségletnek.

És minden jel arra vall, hogy a közeljövőben levetővé fog válni a behozatal teljes kiküszöbölése. Továbbá a nyersolaj termékeivel összefüggő, tettebb körvonalazott, általános életszínvonal emeléséhez hozzájáruló eszközök lendületes továbbfejlesztése.

Felhívás!

A cséplési és szántási munkálatok zavartalan biztosításának érdekében felhívom a gazdák, cséplőgéptulajdonosok és általában az érdekeltek figyelmét, hogy különös tekintettel a korlátozott szállítási lehetőségekre, — nemcsak elsőrendű hazafias kötelességből, de jól felfogott sajátérdekből is, — már most gondoskodjanak a cséplési és szántási munkálatokhoz szükséges üzemanyagokról (szén, ásványolajok, kenőanyagok, gépszijak stb.) és ezeket a rendelkezésünkre álló minden lehetőség szerint, a munkálatok idejére már most előre saját maguknál tárolják. Gondoskodjanak továbbá a pótlásra szoruló alkatrészek beszerzéséről és a gépszijak javításáról is.

Cséplési és gőzeke-szántási szénszükségletét mindenki ugyanannál a bányánál, vagy kereskedőnél rendelje meg, ahol tavaly vásárolta. A szénrendeléshez az illetékes főszoigabíró, polgármester vagy a m. kir.

közellátási felügyelő igazolása szükséges.

Az ásványolajokat és kenőanyagokat ugyancsak annál a leraktnál, nagykereskedőnél, kereskedőnél kell beszerezni, ahol az érdekelt üzemanyagát az elmúlt évben is beszerezte.

A gépszijakat az „Anyagigénylés zárolt-készletből” című nyomtatványon a Bőripari Anyaggazdálkodás Szakbizottságától (Budapest, IV., Türr István utca 4.) kell igényelni. Az igénylésen fel kell tüntetni: az igényelt gépszij méretét és minőségét. Ezt az igénylést a községi előjáróság igazolásán kívül, még a járási főszoigabíróval is igazoltatni kell.

Amennyiben fenti anyagok szállításánál késedelem, vagy zavar mutatkoznának, ezt a körülményt az érdekelt haladéktalanul közölje a m. kir. közellátási felügyelőséggel, Gyula.

Gyula, 1942. május 11.

BELICZEY MIKLÓS sz.
főispán,

közellátási kormánybiztos.

A bevonult alkalmazottat az OTI-nál ki kell jelenteni

A helytelen eljárások kiküszöbölése érdekében tisztázzuk azt a mostanában gyakorta felvetődő kérdést, hogy a katonai szolgálatra bevonult alkalmazottat az OTI-nál ki kell-e jelenteni? Különösen a kisipari munkaadók közül sokan a kérdést úgy értelmezték eddig, hogy a katonai szolgálatra behívott segédet továbbra is szolgálatban állónak kell tekinteni, tehát a társadalombiztosítási kötelezettségnek is megmarad a folyto-

nossága. Ezzel szemben a helyes értelmezés az, hogy a katonai szolgálatra bevonult alkalmazottat az OTI-nál rendszerint ki kell tüntetni, hogy a biztosított katonai szolgálatra való behívás következtében hagyta el munkahelyét.

A katonai szolgálatot teljesítő biztosítottak hozzátartozói az OTI által nyújtandó szolgáltatást hat hónapig vehetik igénybe az esetben, ha a bevonult megelőző egy évből legalább hat

hónapig volt biztosított,

Három hónapig igényjogosult a bevonult alkalmazott hozzátartozója akkor, ha a hadba-vonult a bevonulást megelőző hat hónaphól két hónapig volt biztosítva.

A bevonult alkalmazott érdekei ellen cselekszik az a munkaadó, aki elmulasztja az OTI-nál bejelenteni, hogy az illető alkalmazott katonai szolgálatot teljesít.

Gyoma község adóhivatala.
ad. 131/1942. ikt. sz.

Hirdetmény

A gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság 33853/VI 1942. rendeletével kiadott 105200/1941. IX. 16. P. M. számú körrendelet alapján községi adóhivatal felhívja mindazon földtulajdonosokat, akiknek vetése a téli nagymérvű havazás, az ezt követő olvadás folytán felgyülemlett belvíz, vagy vadvizek folytán elemi kárt szenvedett, hogy ezen területeket folyó hó 6-tól 31-ig bezárólag a községi adóhivatal 10 számú irodájában adótörlesztés elnyerése céljából jelentésük be. Junius hó elseje után bejelentést el nem fogadhat az adóhivatal, azért mindenki saját érdekében a kijelölt határ idő alatt bejelentését tegye meg, mert junius hó elseje után sem bejelentésnek, sem pedig semmiféle panasznak ezzel kapcsolatosan a kiadott rendelkezések szerint helyet adni már nem lehet.

A vetés területet mindenki katasztrális holdban tartozik bejelenteni. A 862 arany korona kataszteri tiszta jövedelmen felüli birtokosok bejelentéseiket írásban kötelesek megtenni. A bejelentéseket a délelőtti órákban 8–12-ig lehet megtenni.

Gyoma, 1942. május 2.

KOVÁCS SÁNDOR
h. jegyző.

Házcsoporthoz parancsnokok tanfolyama

Május 27-én kezdeti meg a Községi Légoltalmi vezető a házcsoporthoz parancsnokok elrendelt kiképzését a Légoltalmi Liga által (a Központi ref. iskola 7 sz. termében). A tanfolyamra 50 házcsoporthoz parancsnok van beidézve. A tanfolyamok — igen helyes beosztással — 8 napon át tartanak és este 7 órakor kezdődnek 2 órai időtartammal. A végén záróvizsga lesz és gyújtó bombák működése és oltási gyakorlat, fojtó, ingerlő harcgáz lesz bemutatva.

A záróvizsga nyilvános és a Légoltalmi Liga érdeklődőket is szívesen lát.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Fülöp Bálint és neje Habzda Ilona fia László rk., Bala Lajos és neje Bala Erika leánya Margit Erika rk., Kriaxa György és neje Tuszák Mária leánya ág. év., Bódi József és neje Dávid, Margit leánya Margit Anna ref., Suszter Eszter halvaszületett leánya.

Házasságkötések: Sánta Imre és Bánhegyi Piroska, L. Szilágyi Gábor és Sáfró Eszter, Várkonyi Elemér és Györi Erzsébet, Békési Lajos és Kató Terézia, Diószegi János és Hornok Ilona.

Eihaltak: Bárdos Sándor 71 éves ref., özv. Vékony Istvánné Pálkás Eszter 67 éves ref., Herter József 62 éves ág. év., Gábor Antal 68 éves ref., özv. Gecsei Györgyné Szász Juliánna 60 éves ref., Adám Lajos 39 éves ref., özv. Gyalog Gáborné Kocsis Róza 72 éves ref., Bolchovszky Jenő 58 éves rk., Nagy Endréné Molnár Teréz 60 éves ref., Kató Endre József 5 hónapos ref., Ehrmann Adolf 68 éves rk.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen férjem és édesapámnak

ID. GÁBOR ANTAL temetésén megjelentek ezúton mondunk hálás köszönetet. Külön köszönjük a Nyugdíjas Olvasókörmek is, hogy testületileg megjelentek, valamint a sírhantolóknak, hogy segítségünkre voltak.

A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás.

A Gyomai, Endrődi és Mezőberényi Önkéntes Tűzoltóegységnek a Gyomai Dalárdának a Kér-nyomda személyzetének, valamint mindazoknak, kik jó Férjem drága Édesapámnak elhunyt alkalmából jóleső részvétnyilvánításukkal vagy szíves megjelenésükkel fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet a

Bolchovszky család.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik drága feleségem, jó édesanyámnak

FEKETE LAJOSNÉ szül. Kiss Roza temetésén megjelentek és részvétlükkel nagy fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló család.

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐ

Nagyváradtól 8 km-re.

49°C. hőfoku, kénes, rádiumos hévízforrás. ✓

REUMA, CSUZ, ISCHIAS, IZÜLETI BANTALMAK, női betegségek ELLEN, csonttörés után UTOLÉRHETETLEN GYÓGYHATÁSÚ MELEG FÜRDŐK, ISZAPPAKOLÁS. Állandó fürdőorvos.

S z a b a d f ü r d ő !

Egész éven át nyitva. A Jászovári prépostság kezelésében.

Képes tájékoztatót díjmentesen küld:

Fürdőigazgatóság, FÉLIXFÜRDŐ Bihar vármegye.

H I R E K

Esküvői hír. Kató Terike és Békési Lajos f. hó 17-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Szabad a burgonyaforgalom. Május hó 5-én miniszteri rendelet jelent meg, amely a burgonyaforgalmának szabályozásáról az elmúlt év őszén kiadott rendelet alkalmazását felfüggeszti. E rendelkezés értelmében május 14-től kezdődően a burgonya az ország egész területén ismét szabadon szállítható.

Haladéktalanul ki kell osztani a szőlősgazdáknak a rézgalic utalványokat. A földmivelésügyi minisztérium felhívja a hegyközségi tanácsok, hegyközségek és a rézgalic utalványok szétosztásával megbízott helyi hatóságok figyelmét arra, hogy a minisztérium által szétosztásra megküldött rézgalic és rézmészpor utalványok önkényesen vissza nem tarthatók és azokat a szőlősgazdáknak haladéktalanul ki kell szolgáltatni. A gazdák az utalvány alapján a rézgalic és rézmészpor tetszés szerinti szétosztásukat, vagy kereskedőknél vásárolhatják meg.

A pesti földmives otthon címmel írt vezetőcikket Sinka I. a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képe lapja a gazdaságos szénakészítésről, a melegágyi palántiák kitételezéséről, a vizkarsujtató földek kihasználásáról, a paradicsom termeléséről és májusi baromfielajlezéséről közöl érdekes szakcikkeit. Érdekes képekben számol be a komáromi lókiállításról. E beszámolókat, valamint, kigazdák szövegeket, placi és vásári árakat és rendelkezéseket találunk benne. Műtárványt küld a Magyar Föld kiadóhivatala Budapest, VI. Erzsébet körút 7.

Szeretett Édesapámnak

EHRMANN ADOLF elhunyt alkalmából kifejezett részvételmegnyilatkozásokért ezúton nyilvánítjuk igaz köszönetünket.

A gyászoló család.

KÖZGYÜLÉS. A Légóttalmi Liga helyi csoport közgyűlését f. évi május hó 31-én délelőtti fél 12 órakor — Hősök Emlékünnepén — tartja a község háza nagyszobájában, melyre a tagokat, házicsoport parancsnokokat tisztelettel meghívja a Csoport Elnökség. Tárgysorozat: költségvetés letárgyalása és Elnökség, tisztikar megválasztása.

A rézgalic utalványt milyen pótszerekkel lehet leküzdeni? Erre a kérdésre ad kimerítő választ a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl a gyümölcsös és szőlő időszertől védekezési munkálatokról stb. A színes gyümölcsképet is közlő két lapból a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest, VI. Aréna ut 84/c) lapunkra való hivatkozással díjmentesen küld mutatványszámot.

Huszezer fésűsgyapjas jerekbárányt osztanak ki kedvezményes áron. A kigazdák tulajdonába lévő fésűsgyapjas juhállomány minőségi javítása, gyapjútermelésünk fokozása és a juh-tenyésztés széleskörű felkarolása érdekében a földmivelésügyi miniszter kedvezményes feltételek mellett a folyó évben mintegy husz ezer darab fésűsgyapjas választott jerekbárány kiosztását határozta el. A válogatott jóminőségű jerekbárányokat mintegy negyven százalékos árkedvezménnyel az állattenyésztő mintaközségekben megszervezett kigazdák kaphatják meg. Egy-egy mintaközségben legalább száz jekét osztanak ki. Azok, akiknek eladó fésűsgyapjas jekéjük van továbbá akik az akció keretében vásárolni akarnak, ezen szándékukat a vármegyei gazdasági felügyelőségnek jelenteniük.

Villamoshegesztő tanfolyam. A Magyar Műszaki Szövetség legközelebbi villamoshegesztő tanfolyamát vidékiek számára rendezte. A kéthetes kedvezményes tanfolyam tájékoztatóját a szövetség (Budapest, VI. Liszt Ferenc tér 11 sz.) díjmentesen megküldi az érdeklődőknek.

Bár

gazdag lehetnék

— gazdag lehetnék — mondja vágyakozva sok ember. Ez a vágya már a közeljövőben teljesülhet, ha egy három vagy másfélpengős államsorsjegyet vásárol. — A húzás már

junius hó 5-én lesz.

Főnyeremény:

40.000 aranypengő

További nyeremények:

20.000 P, 10.000 P, 2x5000 P, 4x2500 P, 6x2000 P, 33x1000 P stb., stb., stb.

Imét megtartják az egész ország területén a vasnapokat. A vasnapok sorrendjét és időpontját a sajtó és rádió útján közli a Fémgyűjtő.

Megölt a villanyfurógép egy gyulai gépiakaszt. Gyulán, Kossuth Lajos-ter 17 szám alatti „Bor-sör terakat“ telepéről jelentették a rendőrkapitányságnak, hogy ott halálos végű baleset történt. A rendőrségről dr. Gántay Béla rendőrfogalmazó vezetésével bizottság szállt ki a helyszínre és megállapította, hogy ott villamos furógéppel egy fémhengeren dolgozott Farkas István 28 éves gépiakasztos, aki hirtelen áramütést kapott és meghalt. A rendőrség a helyszínen a furógépet szakértői vizsgálatnak vetette alá és megállapítást nyert, hogy annak vezetése hiányosan volt szigetelve és az előírt földelés is hiányzott. Ezen hibák miatt a nedves talajon szegestalpu cipőben dolgozó Farkas István áramütést kapott. Megállapította a rendőrség, hogy gondatlanság történt, s ezért a furógépet lefoglalta és intézkedett Farkas István holttestének felboncolása végett. A büntügyi osztály a gondatlan személyek megállapítása végett, akik a halálesetért felelősek, erélyes nyomozást indított.

Kanpur, ahol Nena Szahib véres árnya bolyong. India egyik legérdekesebb állama a titokzatosságokban és rejtélyekben bővelkedő Kanpur, amelynek lakosai tisztelettel emlegetik Nena Szahibnak, egy fejedelem fogadott fiának nevét. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkedvelt rovatokon kívül száz magyar és külföldi fénykép található a népszerű képtáblában. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

A gyomai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

4312/1942. tk. szám.

Árverési hirdetmény kivonat

Dr. Legeza Tibor gyomai ügyvéd végrehajthatónak Szilágyi István végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyben a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 460.— pengő tőke és járuléka behajtása végett a Gyoma községben fekvő, s a

1.) a gyomai 1862 sz. tkvi betétben A + 2 sor. 8214 hrsz. a felvett Zöldlaponon fekvő 3 kat. hold 230 négyszögöl területű szántó ingatlan B. 7. sorsz. szerint végrehajtást szenvedett nevének álló 1/5 (egyötöd) részére 267 pengő kikiáltási árban, — továbbá

2.) a gyomai 2925 sz. tkvi betétben A + 1—2. sor. 3478 és 3479 hrszámok a felvett Magtári laponon elfekvő 188 négyszögöl és 4 kat. hold 900 négyszögöl lakház, udvar és szántóból álló ingatlan B. 10. sorsz. szerint végrehajtást szenvedett nevének álló 1/10 (egy-tized)részére 268 P kikiáltási árban, — továbbá

3.) a gyomai 2925 sz. tkvi betétben A + 1 sor., 3477 hrszám a felvett, Magtári laponon elfekvő 5 kat. hold 432 négyszögöl területű szántó ingatlan B. 10. sorszám szerint végrehajtást szenvedett nevének álló 1/10 (egy-tized) részére 342 P 50 fillér kikiáltási árban, — továbbá

4.) a gyomai 2925 sz. tkvi betétben A + 2 sor. 3481 hrsz. a felvett Magtári laponon elfekvő 1 kat. hold 764 négyszögöl területű szántó ingatlan B. 10. sorsz. szerint végrehajtást szenvedett nevének álló 1/10. (egy-tized) részére 63 P 50 fillér kikiáltási árban. — továbbá

5.) a gyomai 2925 sz. tkvi betétben A + 3 sor. 5807 hrsz. a felvett Zöldlaponon elfekvő 2 kat. hold 1249 négyszögöl területű szántó ingatlan B. 10. sorsz. szerint végrehajtást szenvedett nevének álló 1/10. (egy-tized) részére 302 P 50 fillér kikiáltási árban, — továbbá

6.) a gyomai 2925 sz. tkvi betétben A + 6 sor. 3484 hrsz. a felvett Magtári laponon elfekvő 1 kat. hold 849 négyszögöl területű szántó ingatlan B. 10. sorsz. szerint végrehajtást szenvedett nevének álló 1/10. (egy-tized) részére 65 P kikiáltási árban elrendeli azzal, hogy az előbb felsorolt ingatlan illetőségekre C 4. C. 4. sorszámok a. a 3413/1938. tk. sz. végzéssel Szilágyi Antal (nős volt Bíró Eszterrel) javára bekebelezett holligtartó haszonélvezeti jogot a jelen árverés érintetlenül hagyja, tehát ezen haszonélvezeti jog változatlanul továbbra is épségben marad.

Az árverést 1942. évi Junius hó 3. napján délelőtt 9 órakor a telekkönyvi hatóság helyiségében (Szabadság-tér 1. sz. 2. ajtó) fogják megtartani.

Az árverés alá eső ingatlan-illetőségek közül a gyomai 1862 sz. tkvi betétben A + a sor. 8212 hrsz. a felvett ingatlanból árverés alá kerülő illetőséget 271 P 20 fillérnél, — míg a 2925 sz. tkvi betétben A 1. 1—2. + 3. 6. sor. 3478—3479, 3477, 3481, 2807 és 3483 hrszámok a felvett ingatlanokból árverés alá kerülő illetőségeket jóságtesienként külön-külön 1000 pengőnél alacsonyabb áron eladni nem lehet.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Gyoma, 1942. évi január hó 26. napján.

Dr. Pigniczki sk. kir. járásbíró.

A kivonat hitelül: Sáfri Károly díjnok.

Apollo Mozgó Gyoma.

Május 23—24 szombat és Pünkösöd vasárnap

Karady Katalin, Páger Antal, Pajor Gizi, Csontos Gyula:

A szűz és a gödölye

Lenyűgöző hatású drámai filmalkotás. Remek színészi teljesítmény. Az igazság és mamisság, a szenvedés és őszinte szeretet filmje.

Május 25—26 Pünkösöd hétfő és kedd

Szilágyi-Szabó Eszter, Uray Tivadar, Déri Sári, Petheő Attila, Somogyi Nusl, Pethes Ferenc:

Mindenki mást szeret

THURY LAJOS nagyszerű regénye filmen. A szerelmében vergődő orvos hatalmas filmregénye.

Magyar Világhíradó.

Május 27

szombat

Francia remekmű:

Két szerelmes óra

Egy mélységes, minden akadályt leküzdő, szenvedélyes szerelem története.

Főszereplők: Jean Pierre Aumont, Coriune Luchaire.

UFA világhíradó.

A gyomai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

4124/1941. tk. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat

M. Kir. Államkincstár végrehajthatónak öz. Uhrin Mihályné szül. Giricz Franciska és társai végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyben a tkvi hatóság a végrehajtási árverést 341 P 72 fillér tőkekövetelés és járuléka behajtása végett az Endrőd községben fekvő, s az endrődi 157 számú telekkönyvi betétben A + 1. sor. 1161. hrsz. alatt felvett s a B. 24. 27—32. sorszámú bejegyzések szerint Uhrin Mihályné szül. Giricz Franciska, Tóth Lajosné szül. Uhrin Regina, Katona Miklósné szül. Uhrin Eszter, Uhrin Benő, kisk. Uhrin Frigyes, kisk. Uhrin Vilmos és kiskoru Uhrin Verona nevének álló beltelekben fekvő 249 n-öl területű 373 népsorszámu ház és udvarból álló egész ingatlanra, és pedig a C. 11. sorsz. alatt a 4980—1937. tkvsz. végzéssel öz. Uhrin Mihályné szül. Giricz Franciska javára bekebelezve levő özvegyi haszonélvezeti jog fenntartása mellett, — 1200 pengő kikiáltási árban elrendeli.

Kimondja a telekkönyvi hatóság, hogy amennyiben a fenti ingatlan az özvegyi haszonélvezeti jog fenntartásával az ezt megelőző jelzalogos követelések teljes kielégítésére szükséges 1200 (Egyezer-kettőszáz) pengő összeget elérő árban eladni nem lehet, — az árverés hatálytalanná válik és az ingatlant a kifizetett határnapon nyomban az özvegyi haszonélvezeti jog fenntartása nélkül ujabban elárverezik.

Az árverést 1942. évi Junius hó 16. napján délelőtt 9 órakor Endrőd községében fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan 1200 (Egyezer-kettőszáz) pengőnél alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Gyoma, 1942. január hó 26. napján. Dr. Pigniczky k. kir. jbiró.

A kivonat hitelül: VECSERI IMRE shiv. tisztv.

Nyilttér* Nyilatkozat.

Különváltan élő feleségem, szül.: Csapó Lidia által, esetleg nevemre történő hitel-vásárlásért, vagy bármilyen nevemben való intézkedésért, semmiféle felelősséget nem vállalok.

CSAPÓ LAJOS.

*) E rovatban közölte a szerkesztőség és a kiadóhivatal felelősséget nem vállal.

SPORT

Sulyos vereséget szenvedett a nyolc emberrel kiálló GyTK csapata a tavaszi fordulóra feljavult békéscsabai MÁV csapatától.

B. MÁV—GYTK 10-0 (7-0)

B-csaba, I. o. bajnoki. Vezette: Győri Két első csapatbeli és hat ifjúsági játékoskal vette fel a küzdelmet a Gytk csapata s így egy percre sem tudta megtörni a csabai támadásokat. Magáról a mérkőzésről nincs mit írni, mert az teljesen egyoldalú volt és így a Máv csapatának az első félidőben 7, míg a másodikban 3 gólt sikerült berugni a gyomai kapuba.

Amennyire elítélendő néhány játékos cselekedete, annyira dicséretet érdemel Pocsai — aki nem törődve azzal, hogy ifj. játékosokkal kell kiállania — bátran felvette a küzdelmet és derekasan küzdött végig a tulerővel szembeni harcát. A lelkesedés a fiatalokat is fűtötte és tőlük telhetőleg mindent meglettek.

Győri jól vezette a könnyű mérkőzést.

Pünkösdkor kettős mérkőzést tart a GyTK csapata.

Vasárnap az OTK-val játszik I. oszt. bajnoki mérkőzést, míg hétfőn az NB. csoportban szereplő csabai Törökvést látja vendégül.

Hirdessen

lapunkban!

ENDRŐDI MOZI

1942 május 24-25-én, Pünkösöd vasárnapján 3-5-7-9 órakor, Pünkösöd hétfőjén 5-7-9 órakor. Kiváló magyar film!

Beáta és az ördög

Főszereplők: Szörényi Éva, Páger Antal, Vaszary Piroška, Toronyi Imre. Megrázó izgalmas történet, amely végig gyönyörű és lebilincselő.

E szívhez szóló képet ne mulassza el senki megnézni.

1942 május 28-án, csütörtökön 7—9 órakor.

Csak 16 éven felülieknek.

A borzalmak filmje!

Frankenstein fia

Rémdráma.

Főszereplők: Basil Rothborne, Boris Karloff, Lugosi Béla.

Aki szeret izgulni nézze meg e filmet,

A csütörtöki előadások

ketten egy jeggyel!

A műsor kiegészítve.

Jigjáték és UFA hirdókkal.

Gyoma község Előjáróságától. ad. 40/1942.

Vásári hirdetmény

Gyoma községben a legközelebbi országos vásár a következő napokon tartatik meg:

május 28-án, csütörtökön szarvasmarha, juh, kecske és sertés, május 29-én, pénteken ló, szamár, öszvér, május 30-án, szombaton kirakodó vásár.

A vásárra jövő iparosok tartoznak iparigazolványukat magukkal hozni. Az 1939. évi IV. tc. hatálya alá tartozó zsidókereskedők az országos vásárterületéről — mint kereskedők — kivanak tiltva, a vásáron ki nem pakolhatnak, semmit sem vehetnek és semmit nem adhatnak. Az igazoltatásokra való tekintettel az 1939. évi IV. tc. hatálya alá nem tartozó zsidók tanúsítványt, vagy a községi előjáróságtól nyert igazolást hozzanak magukkal.

Az állatvásárra szabályszerű marhalevéllel mindenféle állat felhajtható. — Minden sertésről külön-külön marhalevél állítandó ki.

Gyoma, 1942 május hó 19.

Dr. Szász Lajos sk. Kovács Gábor sk. főjegyző. bíró.

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

A Herter kovács féle ház a Horthy Miklós uton kovács-műhellyel együtt eladó. Érdeklődni lehet Horthy Miklós ut 55 sz. alatt.

Egy vadonat új ebédlő-asztal és egy kerti-garnitúra azonnal eladó. A kerti-garnitúra áll egy asztal és három fotelből. Érdeklődni lehet a Tiszavidéki malom portásánál.

Legjobb befektetés egy jó cseréphálya. Pénzt is biztosítja, legmagasabb títési igényét is kielégíti. Lev. cím: Kiss Péter kályhás, Mezőberény. 5—4

Telek-uralalom 100—200 hold föld szántásához traktort keres. Jelentkezni lehet a telki Gazdaságban vagy a Wagner fatelepen.

Szerkesztésért és kiadásért felel: WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

készült, 2904 pedig tető alá jutott.

Tavaly az árvíz több mint 10.000 házat döntött romba. Az Országos Szociális Felügyelőség a kormány által rendelkezésre bocsátott 24,5 millió pengőből 4915 ház újjáépítését vette tervébe. Ezek körül tavaly elkészült 1565 lakóház, tető alá jutott 1771, az elmaradt 1590 ház felépítése pedig most van folyamatba. A tavaly megrompálódott 35.000 lakóépülethez több mint 16.000 ház javítását vállalta a kormány. Ebből 7100 ház kijavítása az év végéig befejeződött és a többi azóta szintén elkészült.

Soha olyan kedvezőtlenek a viszonyok az építésre nem voltak, mint az elmúlt évben és az idén. Ennek ellenére Magyarországon példátlan arányú családi házépítés folyik s évente a sokgyermekes és arra érdemes családok tízezrei jutnak egészséges lakóházhoz, belsőséghez, jobb és emberibb élethez.

Ez a munka csendben folyik. Az ország legjobb építészei a magyar közigazgatás és szociálpolitika legerősebb felkészültségű szakemberei fogtak össze, hogy hazánk ne csak névleg és szellemiekben, hanem az anyagi megélhetés és életmód tekintetében is előkelő helyet foglaljon el Európában. A faluk végén és az új telepeken a földből szinte gombamód kinövő házak egy új magyar élet vetései, amelyek minden viharral dacolni fognak. Ezeknek a házaknak az ügye — mindnyájunk ügye. Ahol tehát tudjuk, támogassuk az országépítés nemes munkáját.

A rizselátás új rendje

A 2760/1942. M. E. rendelet 1942 május hó 1-től a rizs forgalmát korlátozta. A rendelet értelmében minden érvényes finomliszt és kenyérjegy finomliszt szelvényére a lisztkereskedők a fogyasztó választása szerint vagy 40 dkg finomlisztet, vagy 20 dkg rizst szolgáltatnak ki. Ez a 20 dkg-os finomliszt-szelvénykénti mennyiség nem családokra vonatkozik, hanem minden család a birtokukban lévő összes érvényes finomlisztjegy szelvényeket 20 dkg rizsre válthatja be. A gabonával ellátottak rizs váltására csak akkor jogosultak, ha finomlisztet és pedig gabonapontként havonta legfeljebb 2 kg-ot szolgáltatnak be a községben kijelölt kereskedőknek. Ezt a beszolgáltatást a községi előjárásnál igazolják a beszo-

gáltatott finomlisztmennyiség fele mennyiségében rizs vásárlására jogosító utalványt igényelhetnek a községi előjárásnál (polgármestertől). Ezek az utalványok csak 30 napig érvényesek és csak abban a községben (városban) válthatók

Felhívás

A cséplési és szántási munkálatok zavartalan biztosításának érdekében felhívom a gazdákat, cséplőgéptulajdonosokat és általában az érdekelteket figyelmét, hogy különös tekintettel a korlátozott szállítási lehetőségekre, — nemcsak elsőrendű hazafias kötelességből, de jól fellogott sajátérdekükben is, — már most gondoskodjanak a cséplési és szántási munkálatokhoz szükséges üzemanyagokról (szén, ásványolajok, kenőanyagok, gépszijak stb.) és ezeket a rendelkezésünkre álló minden lehetőség szerint, a munkálatok idejére már most előre saját maguknál tárolják. Gondoskodjanak továbbá a pótlásra szoruló alkatrészek beszerzéséről és a gépszijak javításáról is.

Cséplési és gőzekecséplési szerszükségletét mindenki ugyanannál a bányánál, vagy kereskedőnél rendelje meg, ahol tavaly vásárolta. A szénrendeléshez az illetékes főszoigabíró, polgármester vagy a m. kir.

be, ahol azt kiállították. A kijelölt kereskedő a beszolgáltatott finomliszt kilogrammjáért 70 fillért tartozik fizetni. Így a gabonával rendelkezők, tehát függetlenül a családtagok számától, havonta legfeljebb 1 kg rizst igényelhetnek.

közellátási felügyelő igazolása szükséges.

Az ásványolajokat és kenőanyagokat ugyancsak annál a lerakatnál, nagykereskedőnél, kereskedőnél kell beszerezni, ahol az érdekelt üzemanyagát az elmúlt évben is beszerezte.

A gépszijakat az „Anyagigénylés zároltkészletből” című nyomtatványon a Bőripari Anyaggazdálkodás Szakbizottságától (Budapest, IV., Türr István utca 4.) kell igényelni. Az igénylésen fel kell tüntetni: az igényelt gépszij méretét és minőségét. Ezt az igénylést a községi előjáróság igazolásán kívül, még a járási főszoigabíróval is igazoltatni kell.

Amennyiben fenti anyagok szállításánál késedelem, vagy zavar mutatkoznának, ezt a körülményt az érdekelt haladéktalanul közölje a m. kir. közellátási felügyelőséggel, Gyula.

Gyula, 1942 május 11.

BELICZEY MIKLÓS sk.
főispán,

közellátási kormánybiztos.

Hétszázézer hold szántóföldet és ötszázézer hold erdőbirtokot vesz ki a zsidók kezéből az új törvény javaslat

Banffy Dániel báró földművelésügyi miniszter és Vass Elek országos telepítésügyi főigazgató közölték a nyilvánossággal, a zsidóbirtokok igénybevételéről szóló új törvényjavaslatot. Az új javaslat közzététele fontos gazdasági és nemzeti esemény, hiszen egészbenvéve több mint egy millió hold területről van szó. De jelentős politikai esemény is a javaslat, mert az eddigi tervekkel szemben átdolgozták és több tekintetben megszigorították.

A zsidó fogalmát fajvédelmi alapon állapítják meg. Zsidó tehát az, akinek legalább két nagyszülője zsidó hiten született, továbbá az aki maga is az izraelita hitfelekezet tagja. Nem zsidó az, akinek csak két nagyszülője volt zsidó, ő maga ellenben kereszténynek született és amellyel mindkét szülője házasságkötésük idején keresztény hitfelekezet tagja volt. A zsidóság meghatározása tehát teljesen faji alapon és nem az eddigi, sok kivételt ismerő zsidótörvények alapján áll. Al-

talános kivételt a javaslat nem tartalmaz — ellentétben az eddigi zsidótörvénnyel.

Az erdőgazdasági ingatlanokat is elveszik a zsidóktól sőt bizonyos esetekben az az élő holt felszerelés átvételére is módot ad a javaslat. Így például az a keresztény birtokos, aki zsidó haszonbérletjének felmond, annak élő és holt felszerelésre igényt tarthat.

A magyar föld teljes zsidótlantítása a javaslat legfontosabb célja. Ezért nemcsak a zsidó fogalmát határozták meg fajvédelmi alapon, hanem lehetővé teszik, hogy a haszonbérlet terén is érvényesüljön a fajvédelmi elv. A jövőben zsidók mezőgazdasági vagy erdőgazdasági ingatlant csak miniszteri engedéllyel vehetnek haszonbérbe. A keresztény haszonbérbe adó földbirtokos, amennyiben ingatlanát házikezelésbe akarja venni, vagy kishaszonbérletbe adni, a törvény hatálybaléptétől számítva 60 napon belül

felmondhat bérletjének s annak élő és holt felszerelését részleteire megvásárolhatja.

Azonnal és tulajdonul veszik igénybe a zsidóbirtokokat. Nincs rá mód tehát, hogy panaszokkal és fellebbezésekkel hosszú ideig elodázzák az igénybevételt. A termelés folytonosságának érdekeit, amelyek ma mindent megelőznek, körültekintő intézkedések védik. A termelést az átadásra kötelezett zsidók nem szabotálhatják, mert ez esetben nagy büntetés vár rájuk.

Egyszerű kártalanítási módszert mond ki a törvény s ennek folytán az átvételi eljárás rövid és gyors lesz. A kártalanítás összegét mezőgazdasági, az erdőgazdasági ingatlanoknál és háztulajdonosoknál külön-külön állapítja meg a javaslat. A térítés megállapítása a következő:

1.) Mezőgazdasági ingatlanoknál a térítést a kataszteri tiszta jövedelem alapján számítják. Tíz korona kataszteri tiszta jövedelemig a kataszteri tiszta jövedelem minden koronája után 60 pengő;

Tíz-tizenöt korona közé eső jövedelem után minden korona után 50 pengő;

Tizenöt koronán felül eső minden pengője után 40 pengő térítést kell megállapítani.

2.) Házadó alá eső ingatlanokért a házadóalap minden pengője után 10 pengő a térítés.

3.) Erdőgazdasági ingatlanokért az átlagos tiszta jövedelem huszszorosát kell térítésként megállapítani.

Kötvényeket kapnak az eddigi zsidótulajdonosok a térítés összegének megfelelő összegben. A kötvények harminc év alatt évi 3,5 százalékot utólag kamatoznak. Az élő és holt felszerelésért megállapított térítést készpénzben zárolt számlára kell befizetni. A zsidók a kötvényeket nem kapják kézhez. Méltánylást érdemlő esetben kisebb ingatlanokért a térítést készpénzzel is ki lehet fizetni.

Kivételezést a törvényjavaslat nem ismer. Egészen kivételes elbánást érdemlő egyes esetekben országos érdekből lesz ugyan néhány mentesítés, ez azonban csak személyhez fűződik és nem örökölhető. A feltételek különben olyanra szigorúak, hogy csak egy-két esetről lehet szó s ezekben is nem az illető személyek, hanem az ország érdeke modja ki majd a döntő szót.

A törvényjavaslat mai formájában tehát minden eddigi tervvel szemben erős szigorítást jelent.

Elkészült az idei vasnapok országos munkaterve

A vidéki gyűjtés már az új terv szerint indult meg.

A vasnapok sorozatának megindulását idén is megelőzte a tudományos alapossággal végzett piackutató munka. A Fémgyűjtő kutató szakemberek megállapították, hogy milyen gócbokban gyűlnék fel a vas- és fémhulladékok, s ezekből mennyi anyag összegyűjtése várható. A gyűjtési gócpontokat hat csoportba foglalták össze, s ezeken a vasnapok során különös gondot végzik a gyűjtést. A lelőhelyek hat csoportja a Fémgyűjtő szakemberei szerint:

1. Az ipar használhatatlan gépei és gépalkatrészei
2. A feldolgozó ipar hulladékai.
3. A mezőgazdaság kimustrált eszközei.
4. A különböző közműveknél felgyűlt ócskavas.
5. A közületek elavult, használhaton kívül helyezett berendezései
6. háztartások gyűjtése.

A Fémgyűjtő országos vasnapmunkaterve ezeket a lelőhelycsoportokat földrajzilag is tagolta és így a rendszeres munka eljut a legkisebb ócskavas- és fémhulladéktételig.

A vidéken e héten megkezdődött vasnapok már az országos munkaterv utasításai szerint folynak.

Kezdődik a selyemhernyó kiosztása

Az elmúlt héten országsszerte gyors fejlődésnek indult az eperfák lombja és a községi selyemtenyésztési felvigyázók megkezdik a selyemhernyók kiosztását. Az időjárás és lombfejlődés rendkívül kedvezőnek ígérkezik a selyemtenyésztés szempontjából és mindenütt, ahol csak elegendő eperfa van, a lakosság nagy érdeklődést mutat a jó keresetet ígérő selyemtenyésztés iránt.

A kormány az 1. oszt. selyemgubó árát a tavalyi 2 pengő helyett 3.50 pengőben állapította meg s így azok a szorgalmas és nagy családu tenyésztők, akik a múlt nyáron 200—300, sőt 400 pengős keresetet tudtak elérni egy egy hónapig tartó selyemtenyésztéssel most könnyen tehetnek szert 400—500 pengős keresetre.

A közeli napokban országsszerte megkezdődő selyemtenyésztésre még lehet jelentkezni a községi petekikeltőknél, akiknek nevét a községi kézbesítők bárkinek megmondják. Az Országos Selyemtenyésztési Felügyelőség ugyanis számolt a nagyobb érdeklődéssel és megfelelő mennyiségű petét adott ki a községekbe kikeltés és kiosztás céljából.

Félix-gyógyfürdő

Nagyváradtól 8 km-re.

49°C. hőfoku, kénes, rádiumos hévizforrás.

REUMA, CSUZ, ISCHIAS, IZÜLETI Bántalmak, női betegségek ELLEN, csonttörés után UTOLÉRHETETLEN GYÓGYHATÁSÚ MELEG FÜRDŐK, ISZAPPAKOLÁS. Állandó fürdőorvos.

S z a b a d f ü r d ő !

Egész éven át nyitva. A Jászovári prépostság kezelésében.

Képes tájékoztatót díjmentesen küld:

Fürdőigazgatóság, FÉLIXFÜRDŐ Bihar vármegye.

H I R E K

KÖZGYÜLÉS. A Légoltalmi Liga helyi csoport közgyűlését f. évi május hó 31-én délelőtt fél 12 órakor — Hősök Emlékünnep után — tartja a község háza nagytermében, melyre a tagokat, ház-csoport parancsnokokat tisztelettel meghívja a Csoport Einökség. Tárgysorozat: csoport elnök, al-elnök, titkár, ügyész, csoport elnöki tanács és fegyelmi bizottság, számvizsgáló bizottság, pénztári ellenőr választás. Női alcsoport megalakulása. Költségvetés letárgyalása. Indítványok.

Házcsoport parancsnokok tanfolyama. Május 27-én kezdődött meg a ref. Központi fiúiskolában. Minden este 7—9-ig tart a tanfolyam, melyen 60 ház-csoport parancsnok vesz részt. A vizsga és bemutató gyakorlat június 4 én Urnapján délután 6 órakor lesz megtartva a ref. iskola udvarán, melyen a Légoltalmi Liga vendégeket érdeklődőket is szívesen lát.

Felvételek a Gyárgondozónői tanfolyamra. A Budapest Székesfőváros Iskolánkülső Népnevelési Bizottsága felügyelete mellett működő kétéves Gyárgondozónői tanfolyamra a felvételek megkezdődtek. Beiratkozás Balogh Mária igazgatónőnél Budapest II. Bimbó ut 3. I. 5. Telefonon: 357—182. (reggel 8—11 között) május hó 15-től június 30-ig.

Felvételek a Kisanyák Iskolájába. A Budapest Székesfőváros Iskolánkülső Népnevelési Bizottsága felügyelete mellett működő egyéves egészségügyi és pedagógiai tanfolyamra a felvételek megkezdődtek. Beiratkozás Balogh Mária igazgatónőnél Budapest II., Bimbó ut 3 I. 5. Telefon: 357—182 (reggel 8—11 között) május 15-től június 30-ig

Villamoshegesztő tanfolyam. A Magyar Műszaki Szövetség legközelebbi villamoshegesztő tanfolyamát vidékiek számára rendezi. A kéthetes kedvezményes tanfolyam tájékoztatóját a szövetség (Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér: 11 sz.) díjtalanul megküldi az érdeklődőknek.

Bárczay János államtitkár, országos árvízvédelmi kormánybiztos megtekintette Kiskunhalas vadvízes vidékét.

A rézgálíchiányt milyen pótszerekkel lehet leküzdeni? Erre a kérdésre ad kimerítő választ a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közül a gyümölcsös és szőlő időszerű védekezési munkálatokról stb. A színes gyümölcsképet is közlő két lapból a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest, VI. Aréna ut 84/c.) lapunkra való hivatkozással díjtalanul küld mutatványszámot.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Vincze János és neje Gyányi Margit fia János ref., Mercz István Géza és neje Molnár Mária halva született fia, Elek Sándor és Bagó Emma leánya Emma Mária rk., Pápai Lajos és neje Török Erzsébet fia László ref., Joó László és neje Molnár Eszter fia Imre ref., Wimmer Kálmán és neje Kandra Gertrud leánya Gertrud Eugénia ág. ev.

Házasságkötések: Ilyés István és Erdőhelyi Edit Gabriella, Szilágyi Imre és Biró Jolán, Naszek János és Toegel Margit

Elhaltak: Vincze János 1 napos ref., özv. Seprenyi Balázné Czeglédi Rebeka 78 éves ref., Sándor Imre 48 éves rk., Fekete Endre 79 éves ref., Garai Lajos 85 éves ref., Gál János 57 éves rk.

Megrendült és összetört lélekkel tudatjuk, hogy

Gecser Ottóné

Szilágyi Erzsébet folyó évi pünkösd vasárnapján, hosszu szenvedés után csendesen elaludt.

Drága testét a ref. anyaszentegyház szertartása szerint a farkasréti temetőben f. hó 27-én, szerdán délután 5 órakor adják át az örök pihenésnek.

Budapest, 1942 máj. hó 25-én.

Gecser Ottó
ifj. Gecser Ottó

I g a z

ami igaz, egy főnyeremény nagy szerencse! De hogy módunkban legyen nyerni, vegyünk idejében 3 P-ért egy egész, vagy 1.50 P-ért egy fél jótékonycélu állami sorsjegyet, mellyel a következő összegeket nyerhetjük:

40.000 aranypengő

főnyereményt,

vagy:

20.000 P, 10.000 P, kétszer 5000 P, négyszer 2500 P, hatszor 2000 P, harmincháromszor 1000 Pengő összesen 29.360 nyeremény 420.000 pengő értékben

Kapható minden osztálysorsjegy fő-elárusítónál, valamint az összes dohánytözsdekben.

Huzás június 5-én.

Mi ujság a tavaszi színház fronton? A színházi idény újdonságáról színes cikkekben, riportokban számol be a Délbáb legújabb száma. A legfrissebb pletykák, színes színházi riportok stb.

MAGYAR KÖNYVNAP
1942 június 1., 2., 3.

A MAGYAR KÖNYVNAP KÖNYVEI

Harsányi Zsolt
MAGDOLNA

Egy asszony életén, három szerelmén keresztül a magyar társadalomnak pompás rajzát adja ez a nagyszabású regény. Hatalmas, háromkötetes regény könyvnapi ára, egykötetbe kötve 9.60 pengő.

Balla Antal
MAGYARORSZÁG
TÖRTÉNETE

Balla Antal a második világháború kitéréséig tárgyalja hazánk történetét s a legújabb kutatás eredményeit dolgozta fel. Műve a mai történelmet formáló időben különös érdeklődésre számíthat.

A hatalmas, térképekkel kiegészített, izléeses kötésben megjelent kötet könyvnapi ára 8 pengő.

Lyka Károly
MAGYAR MŰVÉSZET

A magyar művészetnek egy ugszólván ismeretlen feldolgozatlan korszakát, a biedermeiert, a tudós lelkiismeretességével, az esztétikus finom ízlésével, a szépirodai világos és szeretetreméltó előadásával ismertetni. 80 képtáblával díszítve, szép kötésben, a Magyar Könyvnapon 9.60 pengő.

Kaphatók
minden könyvesboltban!
Könyvnapokon a könyvsátorokban.
Singer és Wolfner Irodalmi Intézet kiadásai.

Aruüzleti és nagy pénzügyi gyakorlati bíró öskeresztény származású

NÓTISZTVEISELŐKET továbbá

PERFEKT GYORS- ÉS GÉPIRÓNÓKET keres budapesti nagyvállalat.

Menza ebéd, véglegesítés esetén nyugdíjas állás. Ajánlatokat „Biztos jövő” jellegre a Vidéki Napilapok Gazdasági Egyesülése címére kérünk (Budapest. IV., Szervita-tér 3.)

SPORT

Körösvidéki Kerület I. osztály.

1. NAC II. 22 18 3 1 102:21 39
2. B. MÁV 22 13 4 5 70:36 30
3. MTE 22 13 4 5 66:37 30
4. MSE 22 12 3 7 60:45 27
5. GyTE 23 12 0 11 65:42 24
6. Hunyadi 22 9 6 7 49:47 24
7. Rokka 23 10 4 9 40:45 24
8. GyTK 23 10 2 11 42:74 22
9. N. MÁV 23 8 3 12 64:58 19
10. GyAC 21 8 3 10 32:34 19
11. KÖTE 22 9 1 12 45:65 19
12. OTK 21 4 6 11 31:62 14
13. OMTK 21 4 5 12 28:60 13
14. OFC 21 2 0 19 10:72 4

Megérdemelt két pontot szerzett a Gytk az OTK-tól.

GYTK—OTK 4-3 (1-1)

I. o. bajnoki. Vezette: Ének.

Már-már úgy látszott, hogy az OTK csapata nem érkezik meg a kitűzött időre. Végre 25 perces késéssel fut be az orosházi autó és két intéző — dacára a késésnek — megegyeztek a mérkőzés lejátszásában.

Délután 2 óra 25 perckor kánikulai hőségben állanak ki a csapatok. A mérkőzés nagy irammal indul. Gyoma van inkább fölénybe, de a lövések nem sikerülnek. 10-ik percben az orosházi csatári F. Nagy elengedi és a csatár labdája a gyomai kapuban akad meg, 0-1. A gólról erős Gytk támadás a válasz. Több lövést kell védeni a jól védő orosházi kapusnak. 30-ik percben Csalah szökettől Császárt a fúrge összekötő kigurik a védők között és meg van a kiegyenlítés, 1-1. Továbbra is a Gytk van többet támadásban, de újabb gólt az első félidőben nem sikerül elérni.

Szünet után alig kezdenek a csapatok máris Olajos megszerzi a vezetést, 2-1. Az előny nem sokáig tart, mert az OTK hamarosan kiegyenlít, 2-2. 20-ik percben 11-est vét az egyik bekk. A büntetőnek Bocsa áll neki és irtózatossal lövéssel küldi a jobb sarokba, 3-2. A vezetésre feltárog a közönség biztató szava és ez erőt ad a gyomai csapatnak a további támadáshoz. Szébbnél-szebb lövések kerülnek a jól védő OTK kapus birtokába. 38-ik percben Csalah nagyszerűen játsza át magát a tömörült védelmen és 4-2-re javítja az eredményt. 40-ik percben az OTK is feljön és Szendi révén szépít, 4-3. A hátralévő időben gyomai támadások futnak.

A győztes csapatból: első helyen Kárpáti áll. Utána Császár, Csalah és Talán a sorrend. Olajos hamarosan a régi formáját csillogtatja. Általában a csapat igen eredményesen játszott. Az ujoncok is megállták helyüket.

Az OTK-ból a legkiemelkedőbb a kapus volt. Az ő érdeme, hogy több gólt nem

Apolló Mozgó Gyoma.

Május 30

szombat

A világhírű amerikai dráma új feldolgozásban:

Az elsodort ember

Megrázó erejű drámai történet. Egy szerencsétlen, sorsüldözött ember tragédiája. Főszereplők: Akim Tamiroff, Gladys George, William Henry.

Különö kiegészítő műsor.

Május 31—június 1—2 vasárnap—hétfő—kedd

Szelezky Zita, Sárdy János, Latabár Kálmán, Kiss Manyi, Bilicsi Tivadar, Vaszary Piri:

Leányvásár

Az idei szezon legnagyobb magyar filmoperettje.

Hangulat, látványosság, gyönyörű melódiák.

Magyar Világhíradó.

Június 3—4

szerda—csütörtök

Két millió dolláros grandiózus színes, zenés amerikai filmcsoda:

GULLIVER

A TÖRPEK ORSZÁGÁBAN

A színek, a hangok és az emberi képzelőerő tündérbirodalmának nagy filmbemutatója. Szemképrázatoló! Csodás! Pazar látványosság!

UFA világhíradó.

kapott az orosházi csapat. Kivüle dicséretet érdemel a két hátvéd, center-half és a belső hármás.

Ének mintaszerűen vezette a mérkőzést.

Végig iramos mérkőzésen és mindent elsöprő lendületével győzött a Gytk csapata.

GYTK—B. Törekvés 5-4 (1-1).

Barátságos, vezette: Imre.

Ismeretes, hogy az NB III-ban szereplő Törekvés már két jó játékosát kérte ki a Gytk-nak. Ennek honorálására ajánlotta fel a csabai csapat lejárólétet pünkösdi másodnapjára.

A Gytk-nak erre a mérkőzésére sikerült jobban felállni Czifrák és Györi beállításával.

Az öt órai kezdésre szép számú közönség gyűlt össze, hogy szemtanúja legyen egy NB. csapatban versenyző együttes játéknak.

Mindenki elkönyvelte a 4-5 gólos csabai győzelmet. Ebből a könyvelésből már az első percekben jóváírások történtek.

A Törekvés a volt két Gytk játékost is sorompóba állította. Imre sipjelére Szombati (e volt többszörös válogatott) center indítja unak a labdát. A Törekvés az irányító, de a Gytk is hatalmas lendülettel hártja el a törekvés rohamokat. Az első gólt Megyeri szerzi meg a csabai csapatnak, 0-1. A gólról még jobban élénkül a gyomai támadás és a két csapat egyenlő erővel küzd a győzelem megszerzéséért. Hol az egyik, hol a másik kapu forog veszélyben. 15-ik percben Császár mint a villám tör a vendégek kapujába és védhetetlenül helyez a jobb sarokba, 1-1. A hátralévő idő igen változatos szépjátékkal telik el.

Szünet után a Gytk játékosok megsemit látszik az iramos első félidő fáradalma. Támadást-támadásra vezetnek a gyomai csatárok és egyik játékos felülmulja a másikat. A sérült Csalah minden megmozdulása veszélyt jelent, míg Császár labdája nem is talál más utat mint a csabai kaput. 8-ik percben Csalah a gólt szerző, 2-1. Hamarosan a Törekvés is kiegyenlít Szombati révén, 2-2. 16-ik percben Megyeri újabb gólt szerez s így vezet a csabai csapat, 3-2. Az iram nem csügged. Mindkét csapat változatlan iramot diktál. 25-ik percben Császár 30 méteres büntetőt rug, ami

dicséretére válna egy válogatottnak is. A labda védhetetlenül köt ki a jobb felső sarokba, 3-3. Tovább folyik a pergőtűz 32-ik percben Györi a szokásos remek gólját küldi a hálóba, 4-3. Majd a 38-ik percben Pocsai biztosan vágja be a jogosan megítélt 11-es, 5-3. A Törekvés igyekszik szépíteni és a 42-ik percben ugyancsak 11-esből 5-4-re javít.

A Gytk minden játékosa kivétel nélkül dicséretet érdemel. Megmutatták, hogy hogyan kell futbalozni és mérkőzést a nagy ágyuk ellen is meglehet nyerni. A Törekvés is igazi szép játékot mutatott és szívesen látott vendég volt Gyomán. Imre kifogástalanul vezetett.

A kiveszett lucerna pótlása. Tekintettel az utóbbi három év igen rossz lucernamagtermésre, lucernavetőmag olyan kis mennyiségben állott a gazdák rendelkezésére, hogy az a belföldi szükségletét is csak részben elégítette ki. A földművelésügyi miniszterium felhívja a gazdák figyelmét, hogy akik kiveszett lucernájukat pótolni akarják és elegendő vetőmag nem áll rendelkezésükre: igényeljenek vöröshermagot, amelyből még megfelelő részletek vannak.

Termeljünk konyhakerti növényeket. Közellátásunk szempontjából igen fontos, hogy minden házikertben megtermeljünk a nélkülözhetetlen konyhakerti növényeket a család szükségletének biztosítására. 150-négyzetlő nagyságú területen egy négytagú család szükséglete biztosítható minden nagyobb költség nélkül. Ez a hasznos, gyakorlati tanácsokat tartalmazó útmutató ingyen kapható a Magyar Föld kiadóhivatalában (Budapest, VII. Erzsébet krt. 7.), a mezőgazdasági kamaránál, valamint a Gyümölcsstermelők Országos Egyesületénél és taggyejejeleknél.

ENDRÓDI MOZI

1942 május 31-én, vasárnap
3 5-7-9 órákor,
június 1-én, hétfőn
egy előadás 8 órákor.

Magyar katona hős küzdelmei!

Honvédek előre

A magyar haderő diadalmos előre törése a déli villám háboruban és messze Oroszországban.

E film csodálatra ragadja a nézőt, mindenki nézze meg!

1942 június 1-én, Urnapján
csütörtökön 3-5-7-9 órákor.

Nagy sivatagi film!

A fehér sejk

Főszereplők:

Ramon Novarró és Lola Lane.
Exotikus témájú izgalmas film,
a világ legjobb színészeivel.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA híradókkal.

Hölgyfodrászt

perfekt viz- és vasmunkás
férfi vagy női segédet azonnali
belépésre keresek. — Fizetés
egység szerint

GYÖRI SÁNDOR fodrász-mester
Szeghalom.

Érdekes...

hogy a világ legsúlyosabb ércpénze a 17. században Svédországban volt „forgalomban”. A tíz tallér értékű rézpénz átmérője 82 centiméter, sulya pedig 22 kilogramm volt.

Publikáció

10 szóig 4 lillér, minden további szó 4 f.

Jutányos áron vállal mindennemű ácsmunkát, továbbá egy jó családból való fiút fizetéssel tanulónak felvesz Molnár Elek képesített ácsmester. Lakik: I. Arany János u. 14. 2—1

Iványi Aladár és István cég, lucerna szénát és gypszenát minden mennyiségben vásárol. 3—1

A Herter kovács féle ház a Horthy Miklós uton kovács-műhellyel együtt eladó. Érdeklődni lehet Horthy Miklós ut 55 sz. alatt. 1—3

Egy vadonat új ebédlo-asztal és egy kerti-garnitúra azonnal eladó. A kerti-garnitúra áll egy asztal és három fotelből, érdeklődni lehet a Tiszavidéki malom portásánál. 2—2

Legjobb befektetés egy jó cseréphályha. Pénzét is biztosítja, legmagasabb fűtési igényét is kielégíti Lev. cím: Kiss Péter kályhás, Mezőberény. 5—5

Telek-uralalom 100—200 hold föld szántásához traktort keres. Jelentkezni lehet a telki Gazdaságban vagy a Wagner fatelepen. 4

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél-évre 3.12 P, Egész évre 6.24 P

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egynapos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt
adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

EKE ÉS KARD

Irla: **Bárczay János**
földmivvelésügyi államtitkár.

Talán soha nem volt nagyobb szükség, mint most, ezekben az időkben arra, hogy teljes erőnkkel, legjobb tudásunkkal végezzük kötelességünket, mindenki ott, ahova sorsa, elhivatottsága állította s ahol legjobban szolgálhatja minyonyajunk közös érdekét.

Mint annyiszor már a történelem során, ma ismét küzdünk kell életünkért, nemzetünk fennmaradásáért. Ebben a küzdelemben egyikünk a kardot, másikunk az ekét szorítja. Kard és eke: két örök magyar jelkép, amely talán egy nemzet életében sem fonódott annyira össze, mint a magyarságban. Hiszen nemzeti létünk szinte örök harc volt. Harcoltunk és véreztünk egy évezreden át nemcsak magunkért, hanem a nyugati kulturáért is, s amikor magunkat védtük, védtük a keresztény Európát is. De ha békés idők következtek ránk, az acél a földet forgatta, hogy életet fakasszon mindnyájunknak a rögön, amelyért békében verejtékekkel dolgoztunk. A kard és az eke ugyanabból az acélból készül s ma mindnyájan tudjuk, hogy az ekét ugyanúgy kell szorítani, mint a kard markolatát, ha győzni akarunk. Nekünk, a polgári front katonáinak, ma ugyanúgy küzdünk kell, mint vitéz honvédeinknek, akik messze idegenben vivják nehéz, kemény harcukat. Mindnyájunknak tisztában kell lennünk azzal, hogy ma minden terület, minden kis talpalatnyi hely, nemcsak a mi egyéni érdekeinket szolgálja. A mi feladatunk: termelni minden erővel, hogy megadhassuk honvédségünknek mindazt, amire a győzelem kivívásához szüksége van. A kormány mindent elkövet, hogy a termelés zavartalanságát a háborus nehézségek ellenére is biztosítsa.

A földmivvelésügyi kormányzat a szántóföldi termés fejlesztése és színvonalának emelése

érdekében erőteljesen fokozta vetőmagakcióját. A termelés eredményeinek fokozása mellett nem szabad egy pillanatra sem elfelednünk azt, hogy a minőségi termés fejlesztésére is gondot kell fordítanunk, mert a háboru utáni versenyben csak így állhatjuk meg majd helyünket a világpiacokon. A háborus szükséglet követelte meg, hogy kötelezően elrendeljük az olajosmagvak termelését. Növényi olajtermelésünk fokozása ugyanis nélkülözhetetlen nemcsak közéletmezésünk és iparunk, de hadviselésünk szempontjából is. Ezek átvételi árának megállapítása a gazdák munkájával és az arra fordított termelési költségekkel arányban áll és megfelelő hasznot biztosít a termelőknek. Az olajosnövények fokozottabb termelése elősegíti állati takarmányhiányunk leküzdését is, és így hozzájárul ahhoz, hogy állattenyésztésünket közellátásunk szempontjából hus- és zsirszükségletünket biztosíthassuk. Az állattenyésztés fejlesztése érdekében továbbfokoztuk a különféle tenyészakciókat. Nagyobb összegeket fordítottunk a termelés eredményeinek fokozása érdekében a szikes talajok javítására, meszezésére is. Gondoskodtunk arról, hogy az országban egy talpalatnyi hely sem maradjon műveletlenül. Ott, ahol munkaerőhiány mutatkozik, munkásszázadok látják el a mezőgazdasági munkát.

Sajnos a rendkívüli időjárás következtében ebben az évben is nagy vízkárokat szenvedett az ország. Mindent elkövetünk, hogy ezeket a vízkárokat a lehetőséghez képest csökkentjük. Az utóbbi másfél évben termőföldek víztelenítésére, a megromlott viziművek helyreállítására és újak készítésére több mint 50 millió pengő államsegélyt folyósított a földmivvelésügyi tárca. Ennek az összegnek egy részét folyó- és patak szabályozási munkákra, védőgátak építésére és megerősítésére fordítottuk. Minden lehető eszközzel igyekeztünk, hogy a termőföldek víztelenítését minél gyorsabb ütemben végezzük, hogy

ezeket a területeket visszaadhassuk a termelésnek. Ebben az évben másfél millió hold került víz alá és ennek a területnek a felét sikerült víztelenítenünk.

A kormány intézkedései azt a célt szolgálják, hogy termelésünk zavartalanságát a nehéz

viszonyok között is fennartsuk és a lehetőséghez képest fejlesszük. Ebben a munkában mindnyájunknak teljes erőnkkel és legjobb tudásunkkal kell résztvenni. Nekünk, gazdáknak, keményebben kell szorítanunk az eke szarvát, hogy biztosíthassuk a kard győzelmét.

Felhívás a hősi halált halt árván maradt családjaihoz!

A folyó világháboruban árván maradt, többgyermekes, segítségre szoruló családok pontos címüket egyszerű levelezőlapon címekre jelentsék be.

Gyula, 1942. május hó 20.

vitéz dr. Sarkadi Márki Barnáné,
a hadiárva családok segítő bizottság védnöke,
(Gyula, Erdély S.-ut 20.)

A földadó és járulékaik elengedése

A pénzügyminiszter — mint ismeretes — már idejekorán intézkedett, hogy az árvizek és belvizek által borított földek földadóját és annak járulékait törölni lehessen. Az erre vonatkozó elemi károk bejelentésének határideje június hó 1. volt, a téli fagy által okozott károk bejelentésének határideje pedig április vége.

A vízborította területek földadójának törlesztése és mérséklésére vonatkozó rendelkezésekkel kapcsolatban érdeklődésre tarthat számot, hogy vajon másodszori bevetés esetén milyen adómérséklést, illetve indokolt esetben törlést kérhet a birtokos vagy a bérlő. Az erre vonatkozó intézkedések és a kialakult gyakorlati szerint ha a birtokos vagy bérlő az árvíz vagy belvíz által elpusztított első termést (vetést) legkésőbb május közepéig kiszántotta és a szántóföld siker reményében még másodszor is bevethető, akkor a földadó háromnegyedrészé engedhető el. Ha a károsultak az első termést (vetést) legkésőbb május közepéig nem szántották ki, úgy a kárt olyképen

birálják el, mintha a szántóföld másodszor már nem vethető be. Ilyen esetben tehát, ha a kár teljes, a földadót és járulékait teljesen törlik.

Ha a meg nem munkált és be nem vetett szántóföldet víz borítja és ezt oly időben vezetik le, amikor a szántóföld abban a gazdasági évben még sikerrel hasznosítható, úgy a vetés „első termésnek” számít. Ha már most ezt a földet elemi csapás éri és azt a birtokos vagy a bérlő kellő időben bejelentette, a termés teljes megsemmisülése esetén törlik az egész földadót és járulékait. Ha a birtokos adóelengedés céljából víz által borított és meg nem munkálható földjét bejelenti, de azt a kárbecslő bizottság bevetve találja és megállapítja, hogy a vetés olyan időben történt, amikor még megfelelő termés várható, akkor a bizottság kárt nem állapít meg. Ha azonban az ilyen vetést a termés betakarítása előtt elemi csapás éri, akkor a birtokos vagy a bérlő az elemi csapás nemére megállapított határidőn belül bejelenti a kárt s ilyen esetben a földadót és járulékait a kár mérvéhez képest megfelelő módon mérséklük vagy törlik.

Léggöztalmi Liga közgyűlés

A Léggöztalmi Liga helyi csoportja 1942 május 31-én délelőtt tartotta meg tisztújító közgyűlését, melynek első tárgya a Liga elnökének megválasztása volt.

A népes közgyűlést a magyar Hírszékgyűléssel nyitotta meg Lovas Zoltán a Liga ügyvezető alelnöke, ki üdvözölte a közgyűlést megjelent dr. Sorbán Jenő főszolgabírókat a Liga új elnökét és dr. Szász Lajos főjegyző léggöztalmi vezetőjét és röviden beszélt a Liga eddigi működéséről és kérte az elnök megválasztását. A közgyűlés egyhangúlag Bácsi Elek igazgató főmérnököt választotta meg elnöknek. Az elnököt egy 3 tagú bizottság hívta meg a gyűlésre, ki megköszönve a bizalmat kijelentette, hogy ezt a hazafias munkát — mely egyúttal honvédelmi munka is — szíves készséggel vállalja.

Ezután dr. Sorbán Jenő főszolgabíró szólalt fel, ki reámulatott a Liga nagy és magas szintű feladataira és az Önvédelem kiépítésének parancsoló szükségességére. Elvárja és megköveteli — mint mondotta — minden jóérzésű magyar embertől, hogy a Ligát erkölcsileg és anyagilag támogassa. A szervezés nehéz munkáját 3 hónap óta ügyvezető alelnök vezette — önzetlenül és járhatatlan ügybizalommal — és a Liga ügyeit jó kezében látja. Eddig a Ligának mintegy 1600 tagja van, ez azonban kevés, itt a község felének Liga tagnak kell lennie. Beszédét nagy tetszéssel és eljenzéssel fogadta a közgyűlés.

Ügyvezető alelnöknek: Lovas Zoltánt, titkárnak Virág Gizellát választották meg. Az elnöki tanács tagjaivá egyhangúlag: dr. Sorbán Jenő főszolgabíró, dr. Romváry Tibor j. b. elnök, Csernay Géza plebános, dr. Szász Lajos főjegyző, dr. Táby Andor szolgabíró, Halmágyi Ferenc igazgató, dr. Krisztián Kálmán, Salgó Sándor postamester, Egeressy László ret. lelkész, Farkas László utbiztos, Kovács Gábor községi bíró, G. Nagy László, Szabó A. Lajos, Izsó Ferenc földbirtokosok, Sántha Gábor ny. Máv. áll. előljáró, Benke Márton kereskedő és Fekete Sándor iparos választották meg.

Fegyelmű bizottságba: dr. Krisztián Kálmán, Pintér István mérnök és Szeghalmy Gyula nyug. igazgató.

Számvizsgáló bizottságba: Szabó József takarékpénztári

A M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium fennhatósága alatt működő

Szarvasi M. Kir. Tessedik Sámuel Középfoku Gazdasági Tanintézet

földbirtokosok, gazdák és bérlők négy középiskolát végzett gyermekei és általában az önálló gazdálkodásra készülő ifjak középfoku gazdasági szakiskolája. A tanintézet 487 kat. holdas tangazdaságának közel harmadrészen öntözéses gazdálkodás folyik. A tanintézetnek három öntözőtelepe van: 20 kat. holdas boltgárkertje és öntözőt gyümölcsöse, 108 kat. holdas mezőgazdasági öntöző telepe és 8 kat. holdas kísérleti rizstelepe. A tanintézet elvégzése a legalkalmasabb mód az öntözéses gazdálkodáshoz szükséges különleges szakismeretek és gyakorlati fogások elsajátítására. A tanintézet minden irányban korszerű felemeléssel és tanuló-otthonnal rendelkezik. A tanintézet elvégzése a katonai szolgálatnál karpaszományos jogot biztosít. A végzett növendékek mint „képesített gazdák” önállóan gazdálkodhatnak, vagy tanulmányaikat folytathatják a gazdasági és kertészeti akadémiákon, a műszaki és gazdaságtudományi egyetem mezőgazdasági és gazdasági tanári osztályán, jegyzői és számviteli pályára is mehetnek. Díjtalan felvételi tájékoztatót és jelentkezési ívet készséggel küld a Tanintézet Igazgatósága, Szarvas.

igazgató, Schuszték Sándor ev. tanító, Izsó Balázs, Zöld László tkp. tisztviselő.

Pénztári ellenőrnek: Békésy Lajos községi irodatiszt válasz-

latott meg.

A Liga női alcsoportha megalkulásának kimondása — és a költségvetés letárgyalása után — a közgyűlés véget ért.

Júniusban ezer községben tartanak vasnapokat

Japánban is rendszeresítik a vasnapokat.

A Fémgyűjtő Irodájának erővel folytatja a vasgyűjtés országos megszervezését, annál is inkább, mert célja, hogy az aratási munkálatok megkezdése előtt lehetőleg minél több községben tartassák meg a vasnapokat és az aratási idő alatt főleg a városokban folytatódjék a gyűjtés. Az aratási munkálatok befejezése után ismét a községekben rendeznek vasnapokat, párhuzamosan a vidéki városokkal.

Az ócskavasgyűjtés egyébként az egész világon nagy erővel folyik. Minden ország igyekszik a fontos nyersanyagból szükségletén felül is tárolni.

Igen érdekes intézkedést ho-

zott most Japán is az ócskavasgyűjtéssel kapcsolatban. Bár az elmúlt évtized alatt köztudomásulag óriási mennyiségű vasat tárolt és a meghódított területeken értékes bányákhoz jutott, mégis igyekszik nagy tartalékaikat gyarapítani. Ennek érdekében elrendelték a minden 5000-nél nagyobb lélekszámú községben a rendszeres gyűjtést és a magyar gyűjtéssel azonos módon ott is megrendezik a vasnapokat.

Tehát mindenki készítse elő vas- és fémhulladékait, hogy az összegyűjtött hulladékok mielőbb a rendeltetési helyükre jussanak.

Hősök ünnepén.

1942 május 31.

Gyoma község közönsége május utolsó vasárnapján a templomokban megtartott hálaadó isteni tiszteletek után délelőtt 11 órakor a Hősök szobránál ünnepélyes keretek között áldozott hősei és minden hősök emlékének az igen nagy számban felvonult lakosság és különösen nagyszámú fiatalok és különféle alakulatok jelenléte mellett.

A levante zenekar magyar nemzeti imádsága után az ének- és szivbemarkoló hangakkordjait vitte a szellő a négy világtáj felé, majd szavakat adtak elő igen kiérdemelt sikerrel Szász Erzsébet, Csontos István

polg. isk. tanulók és Weigert Irén levante leánya, a magyarság színes kis fejlődő virágai.

Az ünnepi beszédet, — igazi tűzharcosi lendülettel, gyújtó hatással, az egész közönség lelkesületét magával ragadva, — Fekete Sándor tűzharcos közs. irodatiszt tartotta. Beszédében elvezette hallgatói lelkét a balsorsú világháború gyászos mélységéig, onnan pedig fel a honvéd szuronyok félelmetesen csillogó magasságáig és a magasságból izzó hazaszeretettel tett bitvallást a magyar haza szeretetéből fakadó turáni hősiességnek a legragyogóbb lelkű, önzetlen és e hazának volt és

leendő kivétel nélkül mindannyi hőseiről, — hulló könyvekig telítve mundazoknak lelkét és szívet, akik magyarok voltak és ezután is szenvedő magyarok tudnak lenni.

Ragyogó szónoki szavakkal tudott kifejezést adni azokról az érdemeikről, amelyekért úgy a mai, mint a jövő nemzedékei hálával és elismerő megemlékezéssel tartoznak a volt és leendő hősöknek, hogy a magyar rónát, a rajta élő gyönyörű magyar népével, fiaival, leányaival elveszni nem hagyták és nem is hagyják soha.

A hős fiára büszke, de mégis érte aggódó összetört szívű édes anyáknak is szobrot állított a síró özvegyek és gyermekek könnyeiből és esedklő imáit egekig feltörő fohászaikból.

Ünnepi beszéde meghatóan ünnep lett és ünnep volt a jelenlevők számára.

A csodakristály. Nagyjelentőségű orvosi felfedezésről számolnak be a külföldi orvosi lapok. Egy ismert vegyész tudós a réz-klorid-oldat kristálya segítségével pontosan megállapítja az emberi szervezeti betegségeit. A mágikus kristályról rendkívül érdekes cikket közöl Tolnai Világlapja legújabb száma. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkezdelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Színházi újdonságok Budapest. A pesti színházi világ minden újdonságáról írásban és képből számol be a Délbáb színházi hetilap legújabb száma. A legfrissebb kulisszámögötti pletykák, magyar írók remek elbeszélései, riportok, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délbáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

Termeljünk konyhakerti növényeket. Közéletünk szempontjából igen fontos, hogy minden házikertben megtermeljünk a nélkülözhetetlen konyhakerti növényeket a család szükségletének biztosítására. 150 négyzetláb nagyságú területen egy négytagú család szükséglete biztosítható minden nagyobb költség nélkül. Ez a hasznos, gyakorlati tanácsokat tartalmazó utmutató ingyen kapható a Magyar Föld kiadóhivatalában (Budapest, VII. Erzsébet krt. 7.), a mezőgazdasági kamaránál, valamint a Gyümölcsstermelők Országos Egyesületénél és tággegyesületeinél.

Főzzünk kevés zsirral

A mostani háborus élelmiszer nehézségek miatt fontos, hogy háziasszonyaink a zsirral takarékoskodjanak.

A háztartásokban zsirral takarékoskodni elsősorban úgy lehet, hogy elkészítendő ételinkhez lényegesen kevesebb zsírt használunk, mint amennyit békeidőben használtunk fel.

A másik takarékosági lehetőség a különböző konyhatechnikai módok alkalmazásában keresendő. Így leveseink és főzelékeink nagy részét nem rántással, hanem habarással készíthetjük el. A habaráshoz tejet, tejfölt, áttört aludt-tejet, joghurtot használunk fel. Tejfélek hiányában az egyes zöldségfélék fővő levét is felhasználjuk a habaráshoz. Ilyen pl. a spárgaleves, zöldbab leves, stb.

A habarást természetesen melegen nem végezhetjük, mert a liszt megcsomósodik. A kevés liszttel simára kevert, azaz elhabart leves vagy főzelék süritői azután a főtt lével eresztjük fel és fejjorraljuk. A krémlevesek készítésénél sok esetben a süritő anyagot maga az áttört zöldségféle képezi, de süritethetünk egy-két szem burgonyával is. Ilyen pl. a kelkáposzta krémleves.

A zsirral való takarékoság harmadik módja a zsirtalan ételek. Vannak olyan levesek, amelyekhez semmi zsiradék, de süritő anyag sem kell. Ilyen pl. a husleves, halászlé. De zsir nélkül készülnek a nyáron kedvelt gyümölcslevesek és gyümölcsmártások, amelyek rendszerint savanykás gyümölcsökből készülnek. Ezeknek a leveknek és mártásoknak előnyös egészségügyi vonatkozásaik mellett igen nagy előnyük, hogy törődtebb gyümölcsökből, kullott almából stb. is készíthetők. Ilyenek pl. meggy-, egres-, almaleves, vagy mártás és így tovább.

Husoknál a rostonsült husok is ugyiszólván teljesen zsir nélkül készíthetnek és legfeljebb csak a rostosított kell lezsírozni.

Tejjelleg meglocsolva minden zsiradék hozzáadása nélkül készíthetjük pl. a ráchalat. Előnyösen használhatjuk fel a kifőtt marhahúst darált húsgombóc, tekercs vagy más alakban is burgonyás léstába főzve ill. sültve, amelyhez gombás, csipkebogyó vagy más tetszésszerű mártást adhatunk.

Jelentékeny azoknak az ételnek a száma, amelyek kevés zsirral is teljesen kielégítő és tápláló ételfogásokat nyújtanak. Ezek közül legelőbbje 1 tábl. ételként beállíthatók az étrendbe. Ilyenek pl. rakott vagy töltött kalarábé, rakott podlupko, rakott káposzta, rakott zöldbab, parajos omlett, gombás rizses zöldborsó, babgulyás, stb.

A fentemlítették közül egynéhány ételnek a leírását következő számmunkban fogjuk hozni.

Félix gyógyfürdő

Nagyváradtól 8 km-re.

49°C. hőfoku, kénes, rádiumos hévízforrás.

REUMA, CSUZ, ISCHIAS, IZÜLETI Bántalmak, női betegségek ELLEN, csonttörés után UTOLÉRHETETLEN GYÓGYHATÁSÚ MELEG FÜRDŐK, ISZAPPAKOLÁS. Állandó fürdőorvos.

S z a b a d f ü r d ő !

Egész éven át nyitva. A Jászovári prépostság kezelésében.

Képes tájékoztatót díjmentesen küld:

Fürdőigazgatóság. FÉLIX FÜRDŐ Bihar vármegye.

H I R E K

Választás. Gyoma község-képviselőtestülete legutóbb tartott közgyűlésén: Szilágyi István és Seprenyi Lajos községi iroda tisztekké. és helyökre: özv. Pintér Pálné Lukács Máriát és Békéssy Lajost választotta meg.

A Közellátási Miniszter a finomliszt és kenyérváltójegy, valamint a rizs vásárlására jogosító utalvány igénylése végett beszolgáltatott liszt árát a következőleg állapította meg: buzadara kg-ként 72 fillér, nullás liszt 68 fillér, egységes rozsliszt 40, egységes buzaliszt 40 fillér, (lisztereszkedő) elosztó által történő átvétel esetén. Ha azt kiskereskedő veszi át, az esetben a fent felsorolt áraknál 2 fillérrel többet tartozik fizetni.

A Légoltalmi Liga f. év június 4-én hirdett házcsoport parancsnokok nyilvános záróvizsgáját és a gáz és bombabemutatást — a szelvény időre való tekintettel — elhalasztotta és azt most vasárnap délután 4 órai kezdettel tartja meg a Központi ref. fiúiskola tantermében és udvarán. Érdeklődőket szívesen lát Légoltalmi Liga Elnöksége.

Házcsoport parancsnokok II. turnusának tanfolyama jun. hó 9-én, kedden este 7 órakor kezdődik a ref. fiúiskola 7-es számú tantermében. Ezen a tanfolyamon részt vesznek a II. körzet 6, 7, 8, 9, 10, 11 és a III. körzei 1—13 házcsoportok parancsnokai és helyettes parancsnokai. Az őket érdeklő tudnivalók a részökre kiadott határozatban fel van tüntetve.

Tizenöt ezer nyársat osztanak ki szénaszárításra. A földművelésügyi miniszterium a nyáron való szénaszárítás népszerűsítése céljából a zöldre szövetiségek útján 15 000 darab nyársat oszt ki. A nyársak használatára nézve a szövetiségek népszerűsítő bejelentő tartanak, elsősorban olyan vármegyékben, ahol viszonylag legnagyobbak a rét- és szántóföldi takarmánytermő területek, továbbá, ahol állami támogatással ellenőrzött állattenyésztő mintaközségek és mintalegelők vannak.

A Gyomai Dalárda június hó 7-én, vasárnap délután 3 órai kezdettel az Erzsébet-ligetben „séta-hangversenyi rendez, melyre a nagyjérdemű közönségét szeretettel meghívja a Rendezőség. Dal, zene, világposta, mókák, egyfelvonásos szindarabok stb. stb. — Mindenki ott legyen!

Ismét megnyílt a Földtani Múzeum. A földművelésügyi miniszterium fennhatósága alatt működő m. kir. Földtani Intézet az utóbbi években korszerűen fejlesztett, a legmodernebb műszerekkel, vizsgálati eszközökkel és más felszereléssel látta fel. A múzeum XIV., Stefánia-u. 14. szám alatt megtekinthető kedden és pénteken 50 fillér belépődíj mellett, vasárnap és ünnepnapon ingyen, mindig délután 10-től 1 óráig.

Sürgősen rendeljék meg a gazdákat a kálíműtrágyát. A földművelésügyi miniszterium felhívja a kálíműtrágya igénylők figyelmét ezeknek a műtrágyának kelő időben való megrendelésére. Kálíműtrágya elegendő mennyiségben van, de csak azok a gazdák számíthatnak őszi műtrágyaszükségletük kelő időben való leszállítására, akik megrendeléseiket az illetékes műtrágya-körzetképviselőhöz, illetve a Kálisóbehozatali R.T.-hoz (Budapest, V., Mária Valéria utca 12) a legrövidebb idő alatt beküldik. A szállítás lebonyolítására 4 hónap szükséges és ezért ajánlatos az őszi kálíműtrágya szükségletet már most megrendelni. A kálíműtrágya száraz helyen hosszabb ideig raktározható. A jelenlegi körülmények között számolni kell a szállítási nehézségekkel és csak a gazdák vállalkozását, ha az elkészült rendelések után a kálíműtrágyát megkésve, az őszi vetések után kapják meg.

Villamoshegesztő tanfolyam. A Magyar Műszaki Szövetség legközelebbi villamoshegesztő tanfolyamát vidékiek számára rendezti. A kéthetes kedvezményes tanfolyam tájékoztatóját a szövetség (Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 11 sz.) díjtalanul megküldi az érdeklődőknek.

Az Ifjú Repülő, a magyar repülő ifjuság képes havi repülő folyóirata gazdag és változatos tartalommal megjelent. Tartalma kielégíti a repüléssel foglalkozó, vagy foglalkozni vágyó ifjuság minden igényét, de ugyanugy érdekes és hasznos olvasmánya lehet az idősebbeknek is. Ebben a számban került befejezésre Zabolai érdekesítő kisregénye: „Az éjtörmény vadász útja”. Józsa Pál tanár novellája és különféle fénykép-felvételei díszítik még a lapot. Fiatalnak idősebbnek egyaránt hasznos szórakozás a gyufaskatulyából készíthető repülőgépmodel megépítése, amelynek részletes leírását adja a lap. Elbeszélések, érdekes hírvagy és sok más hasznos apróság egészíti ki a szórakoztató folyóirat legújabb számát. A Jánosy István szerkesztésével megjelent Ifjú Repülő mindenütt kapható. Ár 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal, (Budapest, VII., Király u. 93.) kívánatra ingyen küld.

A Magyar Föld legújabb száma a levante ifjuság gazdasági munkáját méltalja vezetőcikkekben. A magyar falu képes lapja a helyes kukoricakapátásról, a kecskenyésztés jelentőségéről közöl értékes szócikkeket. A nagykorúsi tenyészállatkiállításról számol be írásban és képekben. Elbeszéléseket, verseket, kisgazdák szócikkeket, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Tasnady Mária római levele magyar filmszínészek olaszországi munkájáról a Színházi Magazin legújabb számának szenzációja. Bucsulátogatás Muráti Lilinél. Sok édekes riport a nyári színház-újításokról, divat, mozi, viccrovat és Marnitz magazin gazdagítja az új számot, melynek melléklete a gyermekek kedvence a Kis Magazin.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Csáki Imre és neje Domokos Eszter fia Imre ref., Jeszenszki Sándor és neje Valent Jolán leánya Ida Anna Kornélia ref.

Házasságkötés nem volt.

Elhaltak: Balogh Balint 41 éves ref., Dobó Juliánna 29 éves ref., Bende Lajos 41 éves honvéd.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik drága halottunknak

BALOGH BALINT

temetésén megjelentek és részvételükkel fejdalmunkat enyhíteni igyekeztek ezúton mond köszönetet a gyászoló család.

özv. Balogh Bálintné és fia

Nyilttér*

Nyilatkozat.

Bene Józsefné ezúton értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy Baráth Jánossal semmi kapcsolatot vagy társas viszonyt nem tart fent és az ő üzleti vagy magán tartozásaiért semmi fizetési kötelezettséget vagy felelőséget nem vállal.

BENE JÓZSEFNÉ

*) E rovatban közöltekért a szerkesztőség és a kiadóhivatal felelősséget nem vállal.

SPORT

Körösvidéki Kerület I. osztály.

1. NAC II. 23 19 3 110:22 41
2. MTE 23 14 4 5 72:38 32
3. B. MÁV 22 13 4 5 66:37 30
4. MSE 22 13 3 7 65:46 29
5. GyTE 23 12 0 11 65:42 24
6. Hunyadi 23 9 6 8 50:49 24
7. Rokka 24 10 4 10 41:50 24
8. GyTK 24 10 2 12 43:82 22
9. N. MÁV 24 9 3 12 71:58 21
10. GyAC 22 9 3 10 34:35 21
11. KoTE 23 9 1 13 45:72 19
12. OTK 22 4 6 12 32:68 14
13. OMTK 21 4 5 12 28:60 13
14. OFC 21 2 0 19 10:72 4

A B. Törekvés—Gytk mérkőzésen látottak után mindenki a komplett Gytk csapatának felállításában bizott a nagyváradiak ellen.

Ez a bizakodás csak remény volt, mert a NAC ellen nem tudott kiállani Császár, Kárpáti, Magyar és Laposnyik. Így a Gytk ismét 4—5 tartalékkal kellett, hogy kiálljon.

Nagyvárad—GYTK 8-1 (4-1)

I. o. bajnoki. Vezette: Kován.

Az első percek úgy indultak, hogy a tartalékos Gytk megállja a helyét. Egyik támadás a másikat követi és több meleg helyzet adódik a NAC kapuja előtt. Minden támadás az ötösön belül csődöt mond. A csatárokra nincs egy csep szerencséjük. Hol kapufát, hol a jól védő kapust találják el a labdával. Néha-néha eljutnak Dancsó kapujához, de ők sokkalta biztosabbak a kapu előtt és egymás után 3 gólt ragasztanak a gyomai kapuba. A Gytk nem adja fel a küzdelmet és visszahúzza látogatásait a váradi kapu előtt — de a szerencse nagyon elpártolt. Végre a 35-ik percben Győrinek sikerült megörömi a jeget és szép ballábos lövésével megszerzi a Gytk egyetlen egy gólját. A gólról, újabb váradi gól a válasz, amiben kissé Dancsó is benne volt, 4-1-re végződött a félidő.

Szünet után a váradiak vannak fölényben és ezt meg is tartják a további 45 percen keresztül. A Gytk 11-es hez jut a 12-ik percben, de a helyezett lövés a külső kapufát surolva kerül a kapu mögé. A váradiak szép és technikás játéka teljesen felüli a Gytk játékosokat és azok megadják magukat. Nincs ellenálló erő. Nincs egy lendületes támadás és így nem volt nehéz a Nac megérdemelten a további 4 gólt megszerezni.

Bírálat: A NAC méltó az első helyre. Sőt a NB. II-ben is megállja a helyét.

Apollo Mozgó Gyoma.

Június 6

szombat

Camilla Horn, Attila Hörbiger:

Utolsó menet

Izgalmas karrier-történet a sportolók világából.
Kitűnő kiegészítő műsor.

Június 7—8

vasárnap—hétfő

Simor Erzsi, Bilcsi Tivadar, Kiss Manyi, Latabár Kálmán,
Vaszary Piri, Rajnay Gábor, Pethes, Makláry, Juhász:

Behajtani tilos!

Az első magyar slágerburleszk. Falrengetően kacagtató bohózat.
Magyar Világhíradó.

Június 10

szombat

Paul Hartmann, Lény Marenbach, Hans Söhnker:

Angelika

(Egy csók története)

Meghatóan szép, szenvedélyes szerelmi történet.

UFA világhíradó.

A Máv. nyári menetrendje.

Gyomáról a következő vonatok indulnak:

2.41 órákor személy	Békéscsabára
3.42 „ motor	Nagyváradra
5.24 „ motor	Szolnokon át csatlakozás Budapestre
6.37 „ motor	Békéscsabán át csatlakozás Gyulára
8.57 „ gyors	Budapestre
11.10 „ motor	Nagyváradon át csatlakozás Debrecenbe
14.31 „ motor	Vésztőre csatlakozás Kötégyán—Gyula
15.01 „ személy	Budapestre
18.31 „ gyors	Békéscsabára, csatlakozás Szeged—Gyula felé
18.32 „ motor	Mezőturon át Szarvasig
18.41 „ motor	Nagyváradra
20.12 „ motor	Békéscsabára.

Gyomára a következő vonatok érkeznek:

2.31 órákor személy	Budapestről
5.14 „ személy	Békéscsabáról
6.27 „ motor	Szarvasról Mezőturon át
6.55 „ motor	Nagyváradról
8.56 „ gyors	Békéscsabáról
14.13 „ motor	Nagyváradról
14.51 „ személy	Gyuláról Békéscsabán át
18.00 „ motor	Nagyváradról
18.26 „ motor	Gyuláról Békéscsabán át
18.31 „ gyors	Budapestről
20.07 „ motor	Budapestről
23.27 „ motor	Vésztőről

A 23 óra 45 perckor Gyomáról induló gyorsított C tehervonat postát, express árut, élelmiszert és gyorsárut visz Budapestre. További intézkedés hétfői napon mindenféle teher és gyors darab és kocsirakomány áru, ami egyébként korlátozás alá esik a vasútnál feladható. A kocsirakományoknál a be- és kirakási idő 6 órában van megállapítva. A Máv. kéri a közönséget, hogy ezt az időt a felek pontosan tartsák be.

Minden játékos külön-külön és együttesen dicséretet érdemel, de Kovács a többszörös válogatott még így is ki-magaslott.

A Gytk az első félidőben mutatott játéka alapján egy kis szerencsével, eldöntetlen eredményt érdemelt volna. A második félidőben már erről szó sem lehetett és így a Nac megérdemelten érte el a 8-1-es eredményt. A csapat leggyengébb része F. Nagy volt. A szélső, dacára annak, hogy jó futó, lemarad az akciókról és igen határozatlan Nagyobb

önbizalommal sokat javulhat. Dancsó rossz napot fogott ki, de a gólokról nem tehetett.

Kován nagy meglepéssel vezette a szép mérkőzést.

**Hirdessen
lapunkban**

ENDRÓDI MOZI
1942. június 7—8-án, vasárnap
3 5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
Nagy történelmi film!

Hadjárat Jugoszlávia ellen

A tizenhét napos villámháborút mutatja be ez a világra szóló esemény, mely a nézőközönséget végig izgalomba tartja.

1942. június 11-én, csütörtökön
7—9 órákor.

Ragyogó vigjáték!

Közbelép a feleségem

Főszereplők:

Irene Dunne és Cary Grant.

Házassági komédia tele váratlan bonyodalmakkal és sok kacagtató jelenetekkel.

A csütörtöki előadások
ketten egy jeggyel!

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és UFA híradókkal.

Érdekes,...

hogy napi hat órai alvás öregnek, fiatalnak egyaránt elég. Napoleon napi négy-öt órát aludt, ugyanígy Edison a feltaláló s teljesen fenn tudták tartani testi és szellemi frissességüket.

hogy a gyümölcs héján veszedelmes beleség okozók vannak. Három szem piacon vett cseresznyén 26 ezer baktérium volt. Azért a gyümölcsöt jól lemosva, vagy hámozva kell fogyasztani.

Publikáció

10 szög, 40 fillér, minden további szó 4 f.

Jutányos áron vállal mindennemű ácsmunkát, továbbá egy jó családból való fiút fizetéssel tanulónak felvesz Molnár Elek képesített ácsmester. Lakik: I. Arany János u. 14. 2—2

Iványi Aladár és István cég, lucerna szénát és gyepszénát minden mennyiségben vásárol. 3—2

A Herter Kovács-féle ház a Horthy Miklós uton Kovács-műhellyel együtt eladó. Érdeklődni lehet Horthy Miklós ut 55. sz. alatt. 1—4

Bácsy Imre nyug. vasutas Petőfi ut 31. számú háza eladó. 1—1

Egy vadonat új ebédlő-asztal és egy kerti-garnitúra azonnal eladó. A kerti-garnitúra áll egy asztal és három fotelből. Érdeklődni lehet a Tiszavidéki malom portásánál. 2—2

Legjobb befektetés egy jó cseréphályha. Pénzét is biztosítja, legmagasabb tűtési igényét is kielégíti. Lev. cím: Kiss Péter kályhás, Mezőberény. 5—5

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teker Sándor.

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Hegyelőre 1.56 P. Fél évre 3.12 P. Egész évre 6.24

Szefizetést postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280

Lapzárta csillórtól este 6 óra

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 84.

Telefon: 22.

Hirdetések díjzabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Őszinte beszéd

Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi minisztert a szegedi Horthy Miklós Tudományegyetem az egyetem alapítása és továbbfejlesztése körül szerzett érdemeiért a Horthy Miklós Emlékéremmel tüntette ki. Ebből az alkalomból a miniszter igen nagyjelentőségű beszédet mondott, amelyet jó lesz, ha országszerte mindenki meghall és megért. Tulajdonképpen magától értetődő dolgokat mondott, de vannak idők és helyzetek, amikor egyesek éppen a magától értetődő dolgokról nem akarnak tudomást venni s ezért kell róluk nyíltan és egyenesen beszélni.

Hóman Bálint kultuszminiszter bizonyos téves fogalmakat oszlatott el, amelyeket eloszlítani kötelesség az egyetértés érdekében. Megmondta, hogy Magyarország nem nemzetiségi állam, hanem a szentistváni gondolat értelmében magyar nemzeti állam, mert a Kárpátok medencéjében ennek a földnek nemzetformáló, államszervező, országépítő népe a magyar. Senki sem akarja letagadni, hogy az ország az idők folyamán idegen népelemeket is befogadott és a magyar állam mindenkör számolt és ma is számol azzal, hogy határai között más nemzetiségű népelemek is élnek de ez az alaptétel nem változtat. Csak arról lehet szó, hogy megadjuk nemzetiségeinknek a kulturális fejlődés jogát, a közigazgatásban biztosítsuk számunkra az anyanyelv használatát, de csak a szülő kívánságára, mert a család joga meghatározni, hogy melyik nemzetiséghez tartozik a gyermek. A német kisebbség kivételével a nemzetiségek helyzetét a régi magyar tradíció szabályozza, a német kisebbség részére pedig az a szerződés biztosítja a jogokat, amelyeket még néhai gróf Csáky István kötött annak idején Bécsben.

A magyar állam, amikor humanusan és testvériesen bánik nemzetiségeivel, ugyanakkor jogot érez arra, hogy a nemzeti-ségtől teljes lojalitást és hűségét

követelje az irányítás és felügyelet jogát a művelődéspolitikában minden területén. „Nem engedhetjük kétségessé tenni a magyar állam iskolai felségjogát, amit a történeti egyházakkal egyetértve gyakorol” — mondotta a miniszter s hozzáfűzte még azt is, hogy az iskolákban természetesen nemzetellenes tanítást nem lehet gyakorolni, mert nincs a világon olyan állam, ahol ez lehetséges lenne.

A magyar kulturpolitika feladata a magyarság és a vele a magyar állam keretében együttélő nemzetiségek kulturális fejlődésének biztosítása és annak a békének a megteremtése, amely ennek a fejlődésnek a kulcsa. „Aki nem illeszkedik bele ebbe a gondolatmenetbe, aki nem tud megférni a közösséggel, annak itt nem lehet hazája” — hangsúlyozta a vallás- és közoktatásügyi miniszter, de

hozzátette azt is, hogy mindkét fél részéről békét akarunk, nem harcot. A nemzetiségek, ha nem beszélnek is magyarul, de honfitársaink s így velünk egy uton kell, hogy járjanak.

Az ország lakossága igen nagy meglepődéssel veszi tudomásul Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter megvilágosító, határozott beszédét. A téveszmék zürzavarában, kellemtelen befejezett tények teremtésére irányuló titkos törekvések idején, üdítőleg és megnyugtatólag hat ez a beszéd. Egyenes volt, nyílt és őszinte. Pontosan megmondta, hogy mit akarunk, mit adunk és ennek fejében mit várunk. Aki tisztességes magyar állampolgárnak érzi magát s a szentistváni hazának hű fia, az csak örülhet ennek a beszédnek, legyen az anyanyelve akár magyar, akár német, akár román, akár szlovák

Felhívás!

A cséplési és szántási munkálatok zavartalan biztosításának érdekében felhívom a gazdák, cséplőgéptulajdonosok és általában az érdekeltek figyelmét, hogy különös tekintettel a korlátozott szállítási lehetőségekre, — nemcsak elsőrendű hazafias kötelességből, de jól felfogott sajátérdeükben is, — már most gondoskodjanak a cséplési és szántási munkálatokhoz szükséges üzemanyagokról (szén, ásványolajok, kenőanyagok, gépszijak stb.) és ezeket a rendelkezésünkre álló minden lehetőség szerint, a munkálatok idejére már most előre saját maguknál tárolják. Gondoskodjanak továbbá a pótlásra szoruló alkatrészek beszerzéséről és a gépszijak javításáról is.

Cséplési és gőzekeszantási szénszükségletét mindenki ugyanannál a bányánál, vagy kereskedőnél rendelje meg, ahol tavaly vásárolta. A szénrendeléshez az illetékes főszozolgabíró, polgármester vagy a m. kir. közellátási felügyelő igazolása szükséges.

Az ásványolajokat és kenőanyagokat ugyancsak annál a lerakatnál, nagykereskedőnél, kereskedőnél kell beszerezni, ahol az érdekelt üzemanyagát az elmúlt évben is beszerezte.

A gépszijakat az „Anyagigénylés zároltkészletből” című nyomtatványon a Bóripari Anyaggazdálkodás Szakbizottságától (Budapest, IV., Türr István utca 4.) kell igényelni. Az igénylésen fel kell tüntetni: az igényelt gépszij méretét és minőségét. Ezt az igénylést a községi előjáróság igazolásán kívül, még a járási főszozolgabíróval is igazoltatni kell.

Amennyiben fenti anyagok szállításánál késedelem, vagy zavar mutatkoznának, ezt a körülményt az érdekelt haladéktalanul közölje a m. kir. közellátási felügyelőséggel, Gyula.

Gyula, 1942 május 11.

BELICZEY MIKLÓS st.

főispán,

közellátási kormánybiztos

Három lisztnagykereskedőt jelöltek ki Békéscsabán

Vitéz dr. sarkadi Márki Barna alispán kijelölte a lisztnagykereskedőket. Békéscsabán három lisztnagykereskedőt jelöltek ki: a Juhász és Társa céget, melyet a szeghalmi járás teljes lisztforgalmának lebonyolításá-

val is megbíztak, Szabó Lajost, aki megbízást kapott a gyomai járás teljes lisztforgalmának lebonyolítására is és Bagyinka Dánielt, aki a békési járás teljes lisztforgalmának lebonyolítását is tartozik elvégezni.

Ujból megállapították a borvidékek területét

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amellyel a borvidékek területét és elnevezését újból megállapította. A rendelet szerint a földművelésügyi miniszter két új borvidéket állított fel az egyik az érmelléki borvidék, amely magában foglalja Bihar vármegye élesdi, érmihályfalvi, margittai, nagyvárad, szalárdi székelyhídi járásainak, továbbá Szatmár vármegye avasujvárosi, erdődi, kápolnokmonostori nagybágyai, nagysomkúti, szatmárnémeti és színerváraljai já-

rásainak, Nagyvárad és Szatmárnémeti tj. városok, végül Szilágy vármegye területén tekvő szőlőket, a másik az erdélyi borvidék, amely Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Maros-Torda, Háromszék és Udvarhely vármegyék, továbbá Kolozsvár és Marosvásárhely tj. városok területén tekvő szőlőket foglalja magában.

A visszafoglalt Délvidéken lévő szőlőterületeket a már meglévő villány-sikiósi, duánantuli és alföldi borvidékekbe sorolták be.

A gyomai állami polgári fiú és leányiskola tornaünnepélye

Lélekemelő tornavizsgát, ill. tornabemutatót rendezett a gyomai polgári iskola a ligeti sportpályán május 4-én.

Nagyszámu helybeli és vidéki érdeklődők, szülők és iskolabarátok gyönyörködtek a polgári iskolában folyó tornatanítás csodás, szép eredményében, amely már szinte megis haladja azt az eredményt, amit a polgári iskolai testneveléstől, ill. tornatanítástól várni lehet.

Az iskola két kiváló, lelkes testnevelőjének érdeme, hogy a tanulók ilyen alapos, lelkes és tudatos testnevelésben részesülhetnek, amelynek szép bizonyítéka volt a május hó 4-iki tornaünnepség.

Már a műsor összeállítása a két kiváló testnevelő tanár szak tudását, izlését igazolja. A gyakorlatokat úgy válogatták össze, hogy a teljes képet nyerjen a néző arról az alapos és tervszerű testnevelő munkáról is, amely a polgári iskolában folyik.

Órult a szívünk, lelkünk, midőn fiainkat és leányainkat ott láttuk az ütemes és ritmusos gyakorlatok végzése közben, feszülő izmokkal és ragyogó szemmel a ragyogó napfényben, és gyönyörködtünk abban a szép eredményben, amit a test erőinek csak rendszeres és tudatos fejlesztésével lehet elérni.

A fiúk gyakorlatát a pontosság, ügyesség és az erő jellemezte. Szinte egyik csodálatból a másikba esett a néző a sok ügyességet és erőt kívánó plint és talajtorna gyakorlatok bemutatása alkalmával, amelynek szép befejezője volt a sokféle gúla, ami a fiúk tornáját tanító Wimmer Kálmán, tanár nagyon lelkes munkájának az eredménye.

A leánytornát Villányi Nándorné tanítja. A leány-tornát sok ritmus, hangulat, szépség, szin és kedvesség jellemezte. Különösen szép volt az aratókép és arató tánc, amely teljes szépségében mutatta azt a hatalmas erőt, amely népi táncainkban olyan fenséges erővel és magávalragadó hatásával viszi a nézőt oda, ahol feltrisszül, megpihen a munkás a hétköznapiok után, és igazi ünnepi hangulatba ringatja.

Örömmel és jóleső érzéssel néztük, hogy ilyen lelkes tanárok tanítják a polgári iskolában a tornát. Büszkéek és nyugodtak is vagyunk, hogy gyermekeink testnevelése ilyen gondossággal és szeretettel történik. M.

A M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium fennhatósága alatt működő

Szarvasi M. Kir. Tessedik Sámuel Középfoku Gazdasági Tanintézet

földbirtokosok, gazdák és bérlők négy középiskolát végzett gyermekei és általában az önálló gazdálkodásra készülő ifjak középfoku gazdasági szakiskolája. A tanintézet 487 kat. holdas tangazdaságának közel harmadrészen öntözéses gazdálkodás folyik. A tanintézetnek három öntözőtelepe van: 20 kat. holdas bolgárkertje és öntözőit gyümölcsöse, 108 kat. holdas mezőgazdasági öntöző telepe és 8 kat. holdas kísérleti rizstelepe. A tanintézet elvégzése a legalkalmasabb mód az öntözéses gazdálkodáshoz szükséges különleges szakismeretek és gyakorlati fogások elsajátítására. A tanintézet minden irányban korszerű felemeléssel és tanuló-otthonnal rendelkezik. A tanintézet elvégzése a katonai szolgálathoz karpaszományos jogot biztosít. A végzett növendékek mint „képesített gazdák” önállóan gazdálkodhatnak, vagy tanulmányaikat folytathatják a gazdasági és kertészeti akadémiákon, a műszaki és gazdaságtudományi egyetem mezőgazdasági és gazdasági tanári osztályán, jegyzői és számvevőségi pályára is mehetnek. Díjtalan felvételi tájékoztatót és jelentkezési ívet készséggel küld a Tanintézet Igazgatósága, Szarvas.

220 községben tartották meg június első hetében a vasnapokat

Közel két és félmillió kiló az eredmény.

Június első hetében a kidolgozott terveknek megfelelően megkezdtek a Fémgyűjtő szervezetei a gyűjtési munkát és kétszázhusz községben már megtartották a vasnapokat. A tavalyi gyűjtés tapasztalatai és az adott körülmények figyelembevételével több olyan szervezeti ujitást kezdeményeztek, amely meggyorsította és megkönnyítette a gyűjtési munkát. Így mindenütt idejekorán gondoskodtak a szükséges fuvarerőről, napszámosokról, alapos terv szerint végezték a vasut-hozzáállítás és berakás munkálatait, úgyhogy mint egy óramű szerkezeteként dolgozott a Fémgyűjtő vasnap-szervezete.

Ennek a kitűnő szervezettiségek tulajdonítható, hogy az

eredmény felülmúlta a várakozást és az első héten a vasnapot rendező kétszázhusz községben 2.375.000 kg ócskavas- és fémhulladékot szolgáltatott be. A szállítási szervezetség pedig lehetővé tette, hogy ez a nagy mennyiség, mely az ország különböző részéről gyűlt össze, máris eljutott a központi gyűjtőhelyekre

A hatóságok támogató magatartása sokban hozzájárult az eddig megtartott vasnapok sikeréhez, s így remélhető, hogy a további gyűjtési időszakban jóval több vas- és fémhulladékot ajánlanak fel, mint az előző esztendő során.

Június második havában kétszázötven községben tartják meg a vasnapokat.

Hogyan készítsünk el zöldfőzelékeket és salátákat

Győrffy Bengyel Sándor közellátási miniszter a vitaminkert akcióval párhuzamosan megvalósította a közellátás kísérleti konyháját is, amelynek egyik legfontosabb célja az, hogy a háborús népelelmezés megjavítása érdekében széles körben ismertté tegye a vitamindsutápanyagok helyes elkészítési módjait. A Közellátási Hivatal kísérleti konyhája rövid párhetes működése első eredményképpen érdekes kiadványt tett közzé, amelyben a zöldfőzelékek felhasználását és elkészítését ismerteti a korszerű főzéstechnikai eljárások segítségével. A „Táplálkozunk helyesen” című sorozat kiadványaként most jelent meg az „Együnk zöldfőzeléket” című gyakorlati tanácsokat és utbagazításokat aó füzet, amely a háborús világban nélkülözhetetlen mindenki számára. A

füzet ismerteti a tavaszi és nyári zöldfőzelékfélék fogyasztásának jelentőségét és utmutatást ad az anyák részére a csesemő és kisgyermek táplálkozására vonatkozóan. Száznál több recept alapján ismerteti a zöldség és főzelékfélék felhasználását. Gyakorlati utmutatásokat ad étkezésünk változatossá tételére és végül megtanít arra is, mit tegyünk, nehogy a megmaradt ételek elromoljanak.

A zöldségfélék elkészítését tárgyaló füzet, — amelyet dr. Somos Elemér miniszteri osztálytanácsos szerkesztett — a Stádium Rt. kiadásában jelent meg. A füzet kapható minden újságárusnál, dohánytőzsdében, IBUSZ pavillonban, vidéken pedig ezenfelül még az egyes közellátási felügyelőségeknél is, darabonként 20 filleres árban.

Tisztelettel értesitem a nagy-
érdemű közönséget, hogy a
szokásos nyári

tánciskolámat

diákok részére

június 25-én délután 4 órakor
az Uri-Kaszinó termében meg-
nyitom.

Tisztelettel :
HAVANCSÁK ISTVÁN
okl. táncitanító.

Sürgősen rendeljék meg a
gazdák a kálíműtrágyát. A föld-
művelésügyi minisztérium felhívja
a kálíműtrágyát igénylők figyelmét
ezeknek a műtrágyáknak kellő idő-
ben való megrendelésére. Káli-
műtrágya elegendő mennyiségben
van, de csak azok a gazdák szá-
míthatnak őszi műtrágyaszükség-
letük kellő időben való leszállítá-
sára, akik megrendeléseiket az
illetékes műtrágya-keretképviselő-
höz, illetve a Kálisóbehozatali R.T.-
hoz (Budapest, V., Mária Valéria
utca 12) a legrövidebb idő alatt
beküldik. A szállítás lebonyolítá-
sára 4 hónap szükséges és ezért
ajánlatos az őszi kálíműtrágya
szükségletet már most megren-
delni. A kálíműtrágya száraz he-
lyen hosszabb ideig raktározható.
A jelenlegi körülmények között
számolni kell a szállítási nehézsé-
gekkel és csak a gazdák vállala-
sára kárát, ha az elkészített rendelé-
sek után a kálíműtrágyát megkésve,
az őszi vetések után kapnak meg.

Felvételek a Gyárgondozónői
tanfolyamra. A Budapest Székes-
főváros Iskolánkívüli Népművelési
Bizottsága felügyelete mellett mű-
ködő kétéves Gyárgondozónői tan-
folyamra a felvételek megkezdőd-
tek. Beiratkozás Baloghy Mária
igazgatónőnél Budapest II. Bimbó
ut 3. I. 5. Telefonon: 357—182.
(reggel 8—11 között) június hó
30 ig.

Felvételek a Kisanyák Isko-
lájába. A Budapest Székesfőváros
Iskolánkívüli Népművelési Bizott-
sága felügyelete mellett működő
egyéves egészségügyi és pedagó-
giai tanfolyamra a felvételek meg-
kezdődtek. Beiratkozás Baloghy
Mária igazgatónőnél Budapest II.,
Bimbó ut 3 I 5. Telefon: 357—
182 (reggel 8—11 között) június
30 ig.

Ismét megnyílt a Földtani
Museum. A földművelésügyi mi-
nisztérium fennhatósága alatt mű-
ködő m. kir. Földtani Intézetet az
utóbbi években korszerűen fejlesz-
tették, a legmodernebb műszerek-
kel, vizsgálati eszközökkel és más
felszereléssel látták el. A museum
XIV., Stefánia-u. 14. szám alatt
megtekinthető kedden és pénteken
50 fillér belépődíj mellett, vasár-
nap és ünnepnapon ingyen, min-
dig délelőtt 10-től 1 óráig.

Főzzünk kevés zsirral

Kevés zsirral vagy zsirnélküli készíthető ételek.

Zöldbaleves: A szálkáitól tisztított, feldarabolt zöldbabot gyengén sózott vízben puhára főzzük. Szitán áttört aludttejet lisztel összekeverünk, majdha csomómentes feleresztjük a zöldbab fővő levével, apróra vágott petrezselyemzöldjével kevés ecettel izesítjük, felforraljuk.

Kelkáposzta krémleves: A leforrázott kelkáposztát metéltre vágjuk, hozzáadunk kockára vágott burgonyát és sóvizben puhára főzzük. Szitán áttörjük, feleresztjük a fővő lével. Ha van izesítjük tejjel vagy aludttejjel.

Tököfőzelék: Kevés vízen megpróbáljuk a gyalult tököket, kevés ecettel meglocsoljuk, hogy ne főjjen nagyon szét. Böven szorunk rá vagdalt kaprot, majd aludttej és lisztből habarást készítünk és behabarjuk. Sóval izesítjük.

Készíthetünk parajfőzeléket áztatott zsemlyével szaporítva rántás nélkül, de akkor keverjük bele egy tojássárgáját tálalás előtt. Ezzel fokozzuk tápértékét.

Almaleves: Hulladék almát tisztítva kockára vágunk, megfőzzük s ha puha, tejsavas habarással behabarjuk. izesítjük kevés só, cukor, esetleg citromlével.

Halászlé! Vékony karikára szelt hagymát egy ujni vízben 5 percig forraljuk, meghintjük bőven pirospaprikával, rárajuk az előre besózott halszeleteket, fejet, vízzel feleresztjük, hogy ellepje és lassan főzzük fedő nélkül kb. 1 óráig. Zöldpaprikát és paradicsomot szeletelhetünk tálalás előtt bele.

Ráchal: Hajában főtt burgonyát felszeletelünk és kibéreltünk vele egy pecsenyesütőt. Rárajuk az előre kettészelt, besózott halat, tetejére teszünk karikára szelt hagymát, paradicsomot és zöldpaprikát. Tejjel meglocsolva sütőben megsütjük, kb. 30 percig.

Rakott karalábé: A szeletelt karalábét kevés sóvizben puhára pároljuk. Saját zsirjában párolunk darált marhahúst és készítünk párolt rizst, ezeket fűszerezük és összekeverjük. Soronként lerakjuk; kalarábét rizses húst, kalarábét a tetejére szorunk vagdalt petrezselymet. Anyagkiszabás: 8 db kalarábé, 35 dkg darált marhahús, 15 dkg rizskása, 3 dkg zsír.

Spárga egytál: A spárgát megtisztítjuk vigyázva, hogy a legizesebb részét a fejet le ne törjük. Kaparással tisztítjuk, míg a rostokat le nem kapartuk. A tisztított spárgát gyengén sózott vízben puhára pároljuk. Kevés forró zsirba tesszük és felvert tojást öntünk rá és megsütjük. A tetejére lehet apróra vágott metélőhagymát vagy petrezselyemzöldjét szórni.

Anyagkiszabás: 1 kg spárga 5 dkg zsír, 5 db tojás.

(Folyt. köv.)

Tábori posta 134/18 1942. V. 22.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Szerető lelkű, öreg tüzér, harcos Édesapám biztatásdra, kedves Édesanyammal karöltve több jó szomszédasszony a plünkösdi ünnepekre többkiló csigatésztát küldött címemre, bajtársaimnak és nekem. Nincs szó, mely ki tudná fejezni azt a hálát, mit szívünk érez, hogy az otthoniak ilyen nagy szeretettel gondolnak ránk. Messze vagyunk, de mégis otthon, mert minden lépésünkkel érezzük, hogy velünk vannak, imádkoznak értünk és erősítik lelkeinket szerető gondoskodásaikkal.

Nem csalódtam a kedves, jó szomszédainkban, akik nemcsak jó emberek, de jó hazafiak is. A következő asszonyok segédkeztek és anyagi áldozattal készítették a csigát: Édesapám, Édesanyám, Nagyanyám, Négyesi Gergelyné, Szabó Imréné, Veres Imréné, Sarkadi Lajosné, Bodon Bálintné, Makcsali Jánosné, Szilágyi Erzsébet, Máthé Istvánné, Vatai Lászlóné, Csáki Józsefné és Gyomai Józsefné. Bajtársaim nevében hálás szívvel köszönöm és ígérjük, hogy nem maradunk adósok érte.

Szerető tisztelettel

KRUCHIÓ ENDRE szakaszvezető.

ÉDESANYÁM

Édesapám,
Édesanyám lelkem
És Ti többi gyomai Asszonyok,
Gyenge Muzsám
Megköszöni versben
A Ti kedves, édes jószágok.

Kevés ahhoz
Ezer szív hálája
A szép szavak fája nem termi meg,
Oly aranyos,
Nincs a rózsája,
Mit tettetek szívünkbe elvetett.

Mindörökre
Ott fog viritani
A szívünkben, ott hull el a magja,
Hogy jövőnkben
Legyen mit aratni,
Jóságok bőven visszaadja.

Sast nemzenek
A sasok. Nubia
Párduca nem szül gyáva nyulat; a
Vad tigrisnek
Meg kell lapulnia,
Ha virtusunk körmét mutatja.

Nagy Berzsenyi
Szava szent: Mi álljuk
Kemény szívvel a fekete sarat,
Buzát vetni
Csak sirunk felett tud
Más nemzet a Kárpátok alatt.

Csigát kaptunk
Messze orosz földön,
Fehér lisztből gyurt, egyszerű csigát.
Feházkodtunk,
Nagy volt az öröm.
Isten áldjon meg minden jó anyát!

Már oly régen
Nem volt ünnepnapunk,
De ez a nap — Istenemre! — az.
Harminégyen
Vigan kanalazunk:
Hősihálalt halt tárukba tiz kakas.

Szép kis család,
Szereti az Isten.
Az asztalfőn mosolyog Zászlós ur.
Én a villát
Leejtém hirtelen,
Ne lássák, a könnyem kicsordult.

Édesapám,
Édesanyám lelkem
És Ti kedves gyomai Asszonyok,
Fényes trónján
Áldjon meg az Isten,
Köszönöm a kedves jószágok.

1942 május 15-én.

KRUCHIÓ ENDRE
szakaszvezető.

HIREK

Az új népiskolai rendtartás.

A kultuszminiszter elrendelte szeptember elseji hatállyal az új népiskolai rendtartás életbelépését. Az új rendtartás arról intézkedik, hogy a népiskolai beiratkozásokat szeptember első három köznapján kell megtartani. Zsidó hitfelekezeti iskolába zsidónak nem tekintendő gyereket felvenni nem szabad. Az első osztályba csak azt a gyermeket lehet felvenni, aki hatodik életévét az iskolaév kezdetét megelőző július hó 30-ig betöltötte a gyermek gondviselője azonban kérheti a beiratást abban az esetben is ha a gyermek 6. életévét szeptember 15-ig tölti be. Népiskolában semmiféle célra sem szabad gyűjteni. A tanítónak a fegyelmezésben önuralommal párosult következetességgel kell eljárni.

A be nem érett gabona felhasználási tilalma.

A Közellátási Hivatal felhívja a gazdák figyelmét, hogy a be nem érett gabona takarmányozásra való felhasználásának tilalmazásáról 1941 május 10-én kiadott miniszteri rendelet jelenleg is érvényben van. Ezek szerint tehát a be nem érett (zöld) búzát, rozst, kétszerest felhasználni, levágni, vagy bármely más módon a földtől elválasztani és ebben a formában, vagy legeltetés útján takarmányozásra felhasználni nem szabad. Elemi kár esetén a gazdasági felügyelőség felmentést adhat a tilalom alól.

Feleannyi sört iszunk az idén, mint tavaly. Az árpára nagyobb szükség van más téren, korlátozzák a sörgyártását és arányosítják az elosztást.

A közszükségleti cikkek árának szabályozásáról legutóbb több rendelet jelent meg. A háborús helyzetből és a tagadhatatlanul fokozódó nehézségekből arra lehetne következtetni, hogy a kormány bizonyos áremelést engedélyezhelne. Ezzel szemben az ár-ellenőrzés rendszerének eredményessége és árpolitikánk nagyvonalúsága következtében sikerült egyes fontos közszükségleti cikkek árát mérsékelni. A horgonyzott bádógárak „egységes fogyasztói árái” megállapították, ami annyit jelent, hogy ez a tömegcikk az ország minden részében ugyanazért az összegért kapható. Nincs mód tehát arra, hogy egyesek helyi áruhiányt idézzenek elő s ilyen módon felhajtásák az árakat. A bádógárak új árai általában 8 százalékkal olcsóbb az eddigieknél. — A közellátási miniszter másik rendelete a vegyes gyümölcsös és a szilvaiz árát mérsékelte, és pedig július 1-től kezdődően 20 fillérrel és szeptember 1-től kezdődően további 20 fillérrel. Két hónap alatt tehát kilonként már 40 fillérrel olcsóbbodik a gyümölcsös.

Békés közsgében megtiltotta a főszolgabíró a husnak vidékre szállítását.

Öthónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten, VIII., Vas-utca 11 szám alatt a Baross Szövetség oly ifjak és leányok számára, akik valamely oknál fogva hosszabb ideig tartó tanulmányokat nem folytathatnak. A tanfolyamon részt vehetnek középiskolában érettségizett fiúk és lányok is. A 17 éven aluliak nem vehetnek részt a tanfolyamon. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi invezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépirás. Az előadások f. évi október 1-én kezdődnek és délután 3-tól 7-ig lesznek. Beirási díj 30 P. Tandíj 100 P, mely havi 20 pengős részletekben is fizethető. A beiratkozásnál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány.

Villamoshegesztő tanfolyam.

A Magyar Műszaki Szövetség legközelebbi villamoshegesztő tanfolyamát vidékiek számára rendezi. A kéthetes kedvezményes tanfolyam tájékoztatóját a szövetség (Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 11 sz.) díjtalanul megküldi az érdeklődőknek.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Igrécz Ede és neje Kopcsák Lujza fia Ede Béla rk., Kriszt Márton és neje Kalina Ilona fia Gyula ág. ev., Nagy Károly és neje Domokos Eszter fia Károly ref., Icsa Antal és neje Szalóki Juliánna leánya Juliánna ref.

Házasságot kötöttek: Barát Endre és Papp Teréz.

Elhaltak: Szabó Bálint 83 éves ref.

Nyilttér* Nyilatkozat.

Bene Józsefné ezton értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy Baráth Jánossal semmi kapcsolatot vagy társas viszonyt nem tart fent és az ő üzleti vagy magán tartozásaiért semmi fizetési kötelezettséget vagy felelőséget nem vállal.

BENE JÓZSEFNÉ

*) E rovatban közölte a szerkesztőség és a kiadóhivatal felelősséggel nem vállal.

Az Ifju Repülő, a magyar repülő ifjuság képes havi repülő folyóirata gazdag és változatos tartalommal megjelent. Tartalma kielégíti a repüléssel foglalkozó, vagy foglalkozni vágyó ifjuság minden igényét, de ugyanugy érdekes és hasznos olvasmánya lehet az idősebbeknek is. Elbeszélések, érdekes híryanag és sok más hasznos apróság egészíti ki a szórakoztató folyóirat legújabb számát. A Jánosy István szerkesztésével megjelenő Ifju Repülő mindentől kapható. Ára 30 fillér. Műtatványszámot a kiadóhivatal, (Budapest, VII., Király u. 93) kívánatra ingyen küld.

Földműves otthon Pesten címmel írt vezetőkötet Pulay János, a Délvidéki Munka című lap szerkesztője a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. A Thomka kassa előnyeiről közöl hírt. Elbeszéléseket, verset, kisczudák szócikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Műtatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

A boldog és boldogtalan házasság. Régi mondás, hogy leánynak nem elég férjet szerezni. azt meg is kell tartani, nehogy a házasság boldogtalan legyen. Egy ismert lélekbuvár érdekes cikkét és számos jótanácsait közli az ideális házasságról Tolnai Világlapja legújabb száma. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkezdelt rovatokon kívül szaz kép található a népszerű képeklapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Ujdonságok a pesti színházakban. A pesti színházi világ minden ujdonságáról írásban és képen számol be a Délibáb színházi hetilap legújabb száma. A legfrissebb kulisszámogótti pletykák, magyar írók remek elbeszélései, riportok, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

Apolló Mozgó Gyoma.

Június 13

szombat

Jávör Pál, Tolnay Klári, Rajnay Gábor, Peéry Piri és Pataky Jenő:

Egy csók és más semmi

Vidám, romantikus, szerelmi történet.
Ezenkívül: Olasz tengeri ütközet.

Június 14-15

vasárnap-hétfő

A legszebb, legizgalmasabb, legmegrázóbb háborus filmtörténet:

STUKÁK

Egy repülő század hősi küzdelmei, vakmerő bravurjai. Nagy hősök példátlan önfeláldozása. A hazaszeretet és bajtársasság himnusza.

Főszereplők: C. Raddatz A. Hehn.
Magyar Világhíradó.

Június 17

szombat

Dayka Margit, Kliss Manyi, Vaszary Piri, Mály Gerő, Hámory Imre, Gózon és Pethes:

Borcsa Amerikában

Kittűnő, hangulatos magyar vígjáték.
UFA világhíradó.

A Máv. nyári menetrendje.

Gyomáról a következő vonatok indulnak:

2 41	órákor	személy	Békéscsabára
3 42	"	motor	Nagyváradra
5 24	"	motor	Szolnokon át csatlakozás Budapestre
6 37	"	motor	Békéscsabán át csatlakozás Gyulára
8 57	"	gyors	Budapestre
11 10	"	motor	Nagyváradon át csatlakozás Debrecenbe
14 31	"	motor	Vésztőre csatlakozás Kőtegyán—Gyula
15 01	"	személy	Budapestre
18 31	"	gyors	Békéscsabára, csatlakozás Szeged—Gyula felé
18 32	"	motor	Mezőtúron át Szarvasig
18 41	"	motor	Nagyváradra
20,12	"	motor	Békéscsabára.

Gyomára a következő vonatok érkeznek:

2 31	órákor	személy	Budapestről
5 14	"	személy	Békéscsabáról
6 27	"	motor	Szarvasról Mezőtúron át
6 55	"	motor	Nagyváradról
8 56	"	gyors	Békéscsabáról
14 13	"	motor	Nagyváradról
14 51	"	személy	Gyuláról Békéscsabán át
18 00	"	motor	Nagyváradról
18 26	"	motor	Gyuláról Békéscsabán át
18 31	"	gyors	Budapestről
20 07	"	motor	Budapestről
23 27	"	motor	Vésztőről

Megkönnyítették a gazdánikotin beszerzését. A földművelésügyi miniszternek, a belügyminiszterrel egyetértőleg most kiadott rendelete értelmében a növényvédelmi célokat szolgáló gazdánikotin (kedvezményes áru nikotin) beszerzéséhez szükséges „Méregjegy“-eket tagjaik részére a hegyközségek is kállíthatják és kiszolgáltathatják. A hegyközségek a „Méregjegy“-eket ugyanolyan feltételek mellett adják ki, mint amilyen feltételeket a korábbi rendelkezések a községi előjárások (polgármesterek) részére megállapítanak.

A zsidók katonai szolgálatát szabályozza honvédelmi törvényt kiegészítő javaslat, amelyet a honvédelmi miniszter már ismertetett. Eddig miniszteri rendelet mondta ki, hogy zsidó, illetőleg zsidónak tekintendő személy fegyveres szolgálatot nem teljesíthet. Most törvény rendezi véglegesen ezt a kérdést. A törvény szerint zsidók csak kiegészítő szolgálatot teljesíthetnek és levante-képzés helyett is csak kiegészítő szolgálatra való előképzésben részesülnek. Legfontosabb újítása a törvénynek, hogy ez is fajvédelmi alapon áll. Tehát az tekintendő zsidónak, aki az 1941. évi XV. t.-c (házassági törvény szempontjából) zsidó.

ENDRÓDI MOZI

1942 június 14-15-én, vasárnap
3 5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
Szigligeti Ede örökbecsű népsziműve!

A CIGÁNY

Főszereplők: Rózsahegyi Kálmán, Pataki Jenő, Zimonyi Márta, Adorján Éva stb. Ezt a kedves népsziművet vitték filmre, amely sok évekig a színpadon, most a filmen hódítja a közönséget, Kálmán bácsi kedves játékával.
Szép kiállítás!

1942 június 18 án, csütörtökön
7-9 órákor.

Bájós és üde vígjáték!

Érett lányok

Főszereplők: Nagy Kató, Ilse Werner, Hans Moser, Theo Lingen.
Négy lány, akik vidámsággal kiküzdik maguknak a boldogságot.
Kedves, szórakoztató film.

A csütörtöki előadások
ketten egy jeggyel!

A műsor kiegészítve.
Vígjáték és UFA híradókkal.

Vidám sorok.

Szerilem.

Fiu: *Eljössz velem a világ végére is?*

Leány: *Megyek. De este hétre itthon legyünk, mert különben anyám megpofoz.*

Büvészet.

— *Most pedig, szabad kérnem a következő műtatványhoz három urat a nézőtérrel.*

Egy hang:

— *Csak ketten vagyunk.*

Műteremben.

Egy közellátó ur nézegeti a képeket és megszólal:

— *Kit ábrázol ez a ronda kép?*

— *Bocsánat, uram, — feleli a művész — az ott nem kép, az tükör.*

Publikáció

10 szöveg 40 fillér, minden további szó 4 f.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepén.

Jutányos áron vállal mindennemű ácsmunkát, továbbá egy jó családból való ügyes fiút tanulónak felvesz Molnár Elek képzett ácsmester. Lakik: I Arany János u. 14. 2-2

Iványi Aladár és István cég, lucerna szénát és gypszenát minden mennyiségben vásárol. 3-2

Rákóczy utca 3 szám alatt 2 egymásba nyíló üres helyiség és 1 butorított szoba kiadó. 3-1

A Herter kovács féle ház a Horthy Miklós uton kovács-műhellyel együtt eladó. Érdeklődni lehet Horthy Miklós ut 55 sz. alatt. 1-5

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám: 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Horthy Miklós

Kállay Miklós miniszterelnök rádióbeszéde

— Főméltóságú Kormányzó Ur! A magyar katona kint a fronton, minden magyar: az egész nemzet emlékezik ma, ünnepel és köszönt. Hátat ad az Uristennek, hogy itt van közöttünk, itt az élünkön és rajongó szeretettel, fanatikus bizalommal, áhítatos tisztelettel köszönti születésnapján; köszönti mint embert és lajtánk elhivatottságának inkarnációját.

— Hetvenöt év küszöbén töretlen erővel, erős kézzel, soha nem változó célkitűzéssel és hittel vezet, irányítja és meleg szívének napsugarával árasztja el magyar világunkat.

— Erős keze jelenti országunk védelmét, rendjét, az emberi jog és lét biztonságát; nem változó célkitűzései jelentik nemzeti létünk beteljesedését, állandóságunkat, történelmi múltunkat, jövőnket és jelentik mindenekfelett multunk és jövőnk megdönthetetlen alapján: a magyar becsületet.

— Meleg szíve tesz emberivé, magasabbrendű nemzetté, amely nem gyűlöl, nem üldöz, nem bosszuálló, de ha kell — ítél, amely szeret, azért vonz és mert igazságos, meg is bocsát.

— A történelem arra tanít, hogy országok, népek sorsa az országlásnak minden formájában, minden állam formában egy vezető, irányító kézben van. Ennek a ténynek lehetnek más-más alkotmányjogi formái, de az abszolutizmustól a diktatúrákon keresztül a köztársaságokig egy akarat, egy irányítás érvényesül mindig.

— Ez az egy akarat, egy irányítás Magyarországon: Horthy Miklós, az ország kormányzója. Az alkotmányos, a felelős kormány élén mindig felelősség vállalásával és tudatával szögeztem le ezt, mert majd 25 éves országlás után tudja mindenki, hogy annak, ami van, amit meg tudtunk menteni a nagy összeomlás után, amit azóta építet-

tünk, amit erősítettünk és amit még ez az ország teljesít, az az Ő országlásának, az Ő nevének, az általa megteremtett magyar világnak vele elválaszthatatlanul összeforrott eredménye és alkotása.

— A Vezért, a Kormányzót, a törhetetlen akaratot hangsúlyozom és ünneplem. De büszkén hirdetem, hogy Magyarország Horthy Miklóssal az élén az európai kontinens hadviselő államai között talán az egyedüli, amely ősi alkotmányos életét és berendezkedését lényegét töretlenül mentette át az 1914-ben megindult nagy világégés óta.

— Ez az ország, ez az állandóság, ez a változatlan jogfejlődés ma is, mint mindig az emberi szabadságjogok őre és teljesíti megint történelmi hivatását mint végvára mindannak, ami a mai európai kultúrát megteremtette. Előretolt orszeme a latin kereszténységnek és kulturának, a germán civilizációnak. Mi voltunk a végső kéleti bástyafokai mindannak, ami ezt a világot kialakította.

— A latin reneszánsz felvilágosodása, a germán humanista mozgalom, a reformáció és az ellenreformáció nagy tisztítótüze, a francia forradalom eszméiramlata, az utána jövő, nyugalmában is rohanó évszázad minden megmozdulása futott rajtunk végig. Ebben éltünk benne, ezért voltunk és vagyunk: Európa. Nem mi, de a történelem, a kultúra és a civilizáció huzott határvonalat közénk és a Kelet közé. És a történelem rendelése volt, hogy soha be ne hódoljunk a hódítóknak, hogy mindig harcoljunk és ezért mindig feltámadjunk. A történelem rendelése volt küldetésünk Európa keleti végvárán, hogy ebből a végvárból védjük mindig,

egyedül, magunkra hagyva a Nyugatot. Védjük minden támadás ellen s meg is tört minden támadás ezen a földön — csak mi veszítettünk sokat.

— Ma megint történelmi küldetést teljesítünk. Értse meg a barát, akivel együtt harcolunk, értse meg az egész világ: mi újra a keresztért, a kultúráért, a civilizációért, az emberiségért, a tiszta otthonért, a mosolygó gyermekért, mindenért, amiért embernek lenni és élni érdemes és mindenekfelett a fogalomná magasztosult Hazáért, a történelem által formált nemzetért, az ősi Magyarország-

ért harcolunk. Sorsunkat megint a kultúrához, a civilizációhoz kötöttük, de ma nem harcolunk egyedül. Szövetségeseink vannak és van vezérünk és a vezér mögött egységes, meg nem ingó, félre nem vezethető új erejű magyar nép.

— Ennek a népnek nevében — tudom, hogy minden húfiának az akaratával — köszöntöm ma Magyarország kormányzóját: Horthy Miklóst. Hetvenötves kora küszöbén köszönjük Neki a magyar feltámadás, megerősödés multját és bizzuk rá a magyar jövőt. Áldja meg az Isten!

Baiczai Beliczey Miklós főispán látogatása Gyomán

Szívesen látott vendége volt szombaton a gyomai járás közönségének. Békésvármegye szeretett főispánja kereste fel községünket, hogy személyesen tárgyaljon a község vezetőivel. A Főispán ur a főszolgabírói hivatalban fogadta a község vezető tagjait, kikről az aktuális politikai helyzetről, főként pedig a járás közönségét érdeklő közéleti kérdésekről tárgyalt.

A megbeszélés után egytál ételes ebéd volt — a Főispán ur határozott kívánságára, tekintettel a mai helyzetre, szűk körben és szerény keretek között. Mindössze 26-an vettek ezen részt. A Főispán ur a tőle megszokott szívélyes és közvetlen hangon válaszolt minden felszólalónak. A jelen voltak és a járás közönsége ebből az értekezlethől erőt és hitet merített a jövőre, mert ismételt meggyőződött, hogy nincsen magára hagyatva, a kormány exponense mellette áll mindenkor tanácsával, jóindulatu akarással segítségére siet.

Új intézkedések az idejű termésrendeletben

A hivatalos lap csütörtöki száma közölte az idejű termésrendeletet. Az új termés szabályozása, a tavalyi évhez hasonlóan, a gabonalap útján történik. Mindazok, akik az 1942. évben gabonát termelnek, kötelesek a községi előjáráságtól június 15—30 között gabonalapot kiváltani.

A rendelet új intézkedése a tavalyival szemben, hogy bevezeti a kenyérgabonajegy intézményét. A kenyérgabonajegy a vámörülésre jogosultak és a háztartásukhoz tartozók kenyér- és

lisztellátásának szabályozására. valamint a termelő gazdaság szükségletére meghagyott kenyérgabona elszámolására szolgál. A kenyérgabonajegy jogosultakat a rendelet a fejadag szempontjából három csoportba sorozza. Az első csoportba tartozó nehéz testi munkát végző férfiak, akik 1882—1926. években születtek, évi fejadag 240 kilogramm kenyérgabona. A második csoportba tartozók, az 1936. évben és az azelőtt született személyek, ha nem tartoznak az első csoportba, évi fejadagja 180 kilogramm, a

harmadik csoport, az 1937-ben és azután született gyermekek. fejadagja évi 120 kilogram. A kenyérgabona-jegyet másra átruházni tilos, az elvesztett jegy helyett újat nem adnak ki. A termelő a nála meghagyott kenyérgabonából bér, haszonbér, szolgálati szerződés vagy egyéb természetbeni szolgáltatás címén csak annak adhat ki a kenyérgabonát, akinek kenyérgabonajegye van. Intézkedik a rendelet a konvenciók eselédnek, a részaratok és summások részére rendszeresített gabonapótljegyek kiadásáról.

A kenyérgabona cséplését a rendelet úgy szabályozza, hogy kézi erővel, vagy nyomtatással gabonát csépleni nem szabad, csak külön engedély alapján. A cséplés ellenőrzésére a közellátási miniszter törvényhatóságoknál cséplési miniszteri biztost, a közellátási kormánybiztos járásonként cséplési főellenőrt, az üzembeállított cséplőgéphez pedig cséplési ellenőröket nevez ki. A cséplési ellenőrök valószínű száma az üzemben levő cséplőgépeknek megfelelően 28 000 lesz. A ki-nevezettek működésük előtt fogadalmat tesznek. A termelő gabonáját a jó gazda gondosságával köteles elcsépeletni. A cséplés alkalmával az elcsépelet gabona mennyiségét, az arató- és cséplőrész, a háztartási szükségletre megbogyott gabonamennyiségét, a vetőmagra és gazdasági szükségletekre megbogyott mennyiségét és a beszállítandó gabonamennyiséget a cséplési ellenőr köteles a termelő gabonalapjára feljegyezni. Kenyérgabonából a termésnek az arató, az arató- és cséplőrész, a háztartási szükséglet, az elszámolásra megbogyott vetőmag és gazdasági szükséglet levonása után fennmaradó részét kell beszállítandó mennyiségként feljegyezni, a takarmánygabonából pedig azt a mennyiséget, amelyet a közellátási miniszter igénybevesz.

A takarmánygabona igénybevétele a rendelet úgy intézkedik, hogy a közellátási miniszterrel egyetértően a teljes árpatermésnek legfeljebb 22 százalékát, a teljes zabtermésnek pedig legfeljebb 30 százalékát veheti igénybe. További pontos rendelkezés, hogy az arató- és cséplőmunkások a zabtermésből részt nem kaphatnak, hanem azt a termelőnek készpénzben kell megváltania. Az árpa- és zabmennyiségek igénybevétele alól a közellátási miniszter egészben vagy részben felmentést adhat annak a termelőnek, aki takarmánygabonával biztalt állatát a köz-

ellátás céljára rendelkezésre rendelkezésre bocsájta

A gabona beszállítása körzetenként történik, a Hombár szervezetei útján. A közellátási miniszter az ország területét vásárlási körzetekre osztja fel. A termelő a beszállítandó gabonát a cséplés befejezésétől számított 15 nap alatt köteles megvételeire felajánlani a körzetben működő valamelyik Hombár bizományosnak, aki a gabonát a hatóság által megállapított áron tartozik megvásárolni. Részletesen szabályozza a termelők elszámolási kötelezettségét, a gabona felhasználásának módját, szabályozza a vetőmag beszerzését s megtiltja a búzának, rozsnak és kétszeresnek takarmányozási vagy szeszfőzésre való felhasználását. Ha a termelő a vetőmag céljára megbogyott kenyérgabonát bármely oknál fogva rendeltetésének megfelelően nem használta fel, köteles azt beszállítani.

Gabonát és lisztet az ország egész területén csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani. Új intézkedés a vámörlési díj-

nak pénzre való megváltása. A malom azt a vámörlési díjat szedheti, amelyet a közellátási miniszter a többi gazdasági miniszterekkel egyetértően állapít meg. A liszt- és a kenyérgabona igényjogosult ellátatlan lakosság szükségletének fedezésére szolgáló kenyérgabonát vagy lisztet a törvényhatóság első tisztviselőjének előterjesztése alapján a közellátási miniszter a Hombár útján utalja ki a törvényhatóság részére.

A takarmánygabona felhasználásával és forgalmával kapcsolatban a rendelet úgy intézkedik, hogy a termelő a nála meghagyott takarmánygabonát saját gazdasági szükségletére felhasználhatja, a Hombárnak vagy a vásárlási engedéllyel rendelkező vevőnek a hatóság által megállapított áron eladhatja. A rendelet végül közli a büntető rendelkezéseket, valamint azoknak a nyomtatványoknak a mintáját, amelyek az új gazdasági évben a kenyér- és takarmánygabona forgalmának lebonyolításához szükségesek. A rendelet száma 3600-1942. M E.

Meghalt Gyórfy-Bengyel Sándor közellátásügyi miniszter

Gyórfy-Bengyel Sándor szolgálaton kívüli vezérezredes, m. kir. titkos tanácsos, m. kir. közellátásügyi miniszter vasárnap hajnalban Budapesten elhunyt. Gyórfy-Bengyel Sándort agyvérzés ölte meg.

A Kormányzó Ur Óloméltósága a következő részvétlívírtot intézte özv. Gyórfy-Bengyel Sándornéhoz.

Megdöbbenéssel értesültem nagyméltóságod férjének oly hirtelen bekövetkezett elhunytáról. Mint katona hosszú éveken át önfeláldozó odaadással és kiváló szakértelemmel szolgálta a honvédség korszerű felszerelésének fontos ügyét, értékes működésével jelentő érdemeket szerezve a hadsereg ütőképességének emelése körül. Mint a magyar királyi kormány tagja pedig önfeláldozó odaadással követett el minden tőle telhetőt, hogy az ország közellátása a nehéz viszonyok között biztosított legyen.

Mélyen átérzve a súlyos veszteségeket, nagyméltóságodnak bensőséges részvételemet nyilvánítom.

HORTHY sk.

Gyórfy-Bengyel Sándor pályafutása

Az elhunyt miniszter 1886 február 15-én született. Középiskolai tanulmányait Budapes-

ten a kegyesrendiek főgimnáziumában, Sopronban a honvéd főreáliskolán, majd Budapesten a VI. kerületi állami főreáliskolában végezte. Középkolai tanulmányainak elvégzése után a Ludovika Akadémia növendéke lett. Az akadémiát jeles eredménnyel végezte és 1905-ben hadnaggyá avatták. Elvégezte a honvéd felső tiszti tanfolyamot is. 1910-ben lett főhadnagy. A világháborúban az orosz harctéren, Észak-Magyarországon, Nyugat-Galiciában, az olasz fronton, Bukovinában és a Keleti-Kárpátokban több, mint három évig teljesített szolgálatot. 1917-ben a honvédelmi minisztériumban nyert beosztást. A nemzeti hadseregben a főparancsnokságnál, a honvéd vezérkarnál és a hadiakadémián teljesített szolgálatot 1928-tól igen fontos beosztásban működött a honvédelmi minisztériumban, 1936-tól kezdve pedig a honvédelmi minisztérium anyagi csoport főnöke lett és e hatáskörébe tartozott a hadsereg modern felszerelése és hadikészültségbe való helyezése, anyagi és szervezeti, valamint utánpótlási ügyek intézése.

A közellátás terén közismert erélyével és kiváló szervező képességével nagy érdemeket és széleskörű tapasztalatokat szerzett. 1940 októberében a

Kormányzó ur a m. kir. titkos tanácsosi méltóságot adományozta neki, 1941 február 15-től a honvédelmi miniszter helyettese lett és 1941 szeptember 15-én nevezte ki a Kormányzó ur közellátásügyi tárca nélküli miniszterré. Ebben a minőségében mindent elkövetett, hogy az ország közellátását biztosítsa. Igazságos, erélyes ember volt, akit rajongásig szerettek munkatársai.

Megjelent az új rendelet a sütőipari termékek előállításának szabályozásáról

A hivatalos lap szombati számában rendelet jelent meg a fehér kenyér készítésének engedélyezéséről és egyes sütőipari termékek előállításának szabályozásáról. Ez a rendelet kiegészíti a gabona- és tengeri kiörlésnek, a kenyérfőzésnek és a liszttel való takarékos gazdálkodásnak szabályozásáról a múlt év augusztusában kiadott miniszteri rendeletet.

Az új rendelkezés értelmében az eddig engedélyezett kenyérfajtákon felül a törvényhatóság első tisztviselőjének engedélyével „fehér kenyéret is szabad finom búzalisztból készíteni”. A burgonyát a fehér kenyér készítéséhez ugyanúgy kötelesek a sütőiparosok felhasználni, mint az egységes búzakenyérhez. A rendelet kimondja, hogy a községi előjáróságoknak 100 kilogram sulyu kenyérré szóló kenyérszelvény ellenben a fehér kenyér készítéséhez 75 kg finomlisztet, illetőleg ott, ahol a kenyérsütéshez burgonya felhasználása kötelező, 71 kg finomlisztet kell kiutalniok. Ahol a kenyérfejadagot kenyérlisztben szolgáltatják ki, ott kenyérliszt helyett ugyanolyan mennyiségű finomlisztet is lehet ki szolgáltatni.

A sütőipari termékek előállításának szabályozásával kapcsolatban a rendelet kimondja, hogy azok a sütőüzemek, amelyek percc előállítására engedélyt kaptak, „csak finomlisztből készült perccet állíthatnak ki”, illetőleg hozhatnak forgalomba. Szárasztászatéléket és morzsakészítés céljára szolgáló tészta csak finomlisztből szabad előállítani.

A fenti rendelettel egyidejűleg a közellátási miniszter rendeletet adott ki a fehérkenyér árának megállapításáról. A rendelet szerint a fehérkenyér viszonteladói ára 69 fillér, fogyasztói ára pedig 74 fillér kilogramonként.

Főzzünk kevés zsirral

Kevés zsirral vagy zsirnélkül készíthető ételek. (2)

Majorannás hus galuskával, salátával: Kis fej vereshagymát apróra összevágunk és kevés zsiron megfonnyasztjuk. Lángról levéve, megszórjuk pirospaprikával és beleteszünk darált marhahúst. Ezt addig pároljuk a hagymás zsirban, míg szemcsékre szét nem esett. Cspetnyi majorannával izesítjük, közben készülünk galuskatésztát, azt kifőzzük és beleszedjük a majorannás husba. Ha van tejjelünk, vagy aludttejünk, adhatunk hozzá. Salátát tálalunk melléje. Anyagkiszabás: fél kg darált marhahús, 40 dkg liszt, 1 darab tojás, 3 dkg zsir, fűszerek, 2 dl tejjel, vagy aludttej.

Salátafőzelék kolbásszal: A salátának a nagyobb leveleit használjuk el a főzelékhez, a szivét tegyük félre másnapra, hüvös helyen salátás egytálnak. A metéltre szelt-tisztított salátát meleg zsirban pároljuk. Megszórjuk bőven vagdalt kaporral, vagy liszttel. Feleresztjük, izesítjük sóval, citromlével, kevés aludttejjel. Karikára szelt kolbászt teszünk bele és pár percig főzzük vele. Anyagkiszabás: 10 fej saláta, 2 csomó kapor, negyed kg kolbász, 2 dl aludttej, citrom.

Rakott podlupka: A podlupkát széles metéltre vágjuk és kevés sós vízben puhára főzzük. Saját zsirjában puhára párolunk darált marhahúst. Rizksását kevés zsiron megforgatjuk, majd vízzel feleresztjük és puhára pároljuk. Fűszerezzük sóval, fűszerpótlóval és összevegyítjük a rizst a hussal. Soronként tálba rakjuk, kelkáposzta rizses hus, majd ismét kelkáposzta. A tetejére tehetünk, ha van tejjel, vagy áttört aludttejet is. Anyagkiszabás: háromnegyed kg podlupka, 35 dkg darált marhahús, 15 dkg rizs, 2 dkg zsir, 2 dl tejjel vagy aludttej.

Salátás egytál: Tisztított, mosott salátát készítek egy izes salátalével (ecet, víz, só, cukor). Keménytojást főzök, hajában főtt tisztított karikára szelt burgonyát veszek és soronként lerakom. Saláta, karikára szelt tojás, szeletelt burgonya, szeletelt retek, karikára szelt kolbász, ismét saláta. Tetejére öntök a saláta levéből. Anyagkiszabás: 4 fej saláta, 1 csomó retek, 4 tojás, 15 dkg kolbász, 3 szem burgonya.

(Folyt. köv.)

Hirdessen
lapunkban

Fáry István és Kovács József iparfelügyelők megbízása

Az iparügyi miniszter vármegyénket érintő jelentős személyi változást idézett elő 30 400/1942 IV. számú rendeletével, amellyel Fáry István kir. műszaki főtanácsost a szegedi iparfelügyelői kerület vezetésével, míg Kovács József kir. ipari főfelügyelőt a gyulai iparfelügyelői kerület vezetésével bizta meg.

Fáry István főtanácsost sajnáljuk, hogy elhagyja vármegyénket, Kovács József főfelügyelőt örömmel köszönjük előléptetésével.

Volt képviselők a kereskedői pályán

Érdekes két cégbejegyzést közlünk a „Központi Értesítő” 1942. évi június hó 11-én megjelent számából:

Építő-, tüzelő-, üzemanyagok kereskedelmi KFT. Budapest.

Budapesti kir. tvszk 1942. IV. 15 Cg 43393/8. 29259/2. — Dr. Zeőke Antal, III., Zsigmond utca 106. alatti lakos ügyvezető e minősége és szerződészerű cégjegyzési jogosultsága továbbá a társasági szerződés 8. és 9. pontjának az 1942. évi február hó 8. napján kelt pótszerződés által elhatározott módosítása bejegyeztetett. Ezen módosított társasági szerződés szerint 1942. évi február hó 8-iki pótszerződésben a tagok a társaság ügyvezetőjéül dr. Zeőke Antal volt országgyűlési képviselőt, III., Zsigmond-u. 106. a. lakost rendelik ki. Az ügyvezető jogosult általános kereskedelmi meghatalmazottat ki-rendelni. A cégjegyzés olyképen történik, hogy a társaság az előírt vagy előnyomott cégéhez dr. Zeőke Antal ügyvezető — utóbbi pp. toldattal — aláírását csatolja. — Dr. Gervay Mihály ügyvezető e minősége és cégjegyzési jogosultságának megszűnése bejegyeztetett. — (1652.) (Lásd 1941. évfolyam 22.) (CLXXXVII kötet, 196 lap) (1942—24)

Fa- és Gyermekjátékárugyár KFT. Kispest.

Pestvidéki kir. tvszk 1942: III. 7. Cg. 5943/1942. 1592/1. — Ez a korlátolt felelősségű társaság az 1942. évi március hó 2. napján kelt társasági szerződés szerint keletkezett Székhelye: Kispeszt. Tartama: határozatlan idő. A vállalat tárgya: mindennemű fából vagy tulnyomórészt fából készült termékeknek a kisipar körét meghaladó gyárszerű gyártása és forgalomba hozása. Fadrugyáraknak, fetelepeknek, erdőkitermelő vállalatoknak létesítése belföldön és külföldön. Fával vagy tulnyomórészt fából készült termékekkel való kereskedés. Törzstőkéje 10.000 pengő, azaz Tizezer pengő. Az ügyvezetők: Andaházi-Kasnya Béla (Szirtes-u. 28) és Peidl Rózsi (Teréz-körcut 47 sz.) budapesti lakosok. — A cégjegyzés akként történik, hogy az előírt vagy előnyomott cégszöveg alá két ügyvezető, vagy egy ügyvezető és egy cégvezető — ez utóbbi a pp. toldat alkalmazásával — nevét írja — Telephely: Rózsa-utca 25 szám. (XVII. kötet, 217. lap.) (1942—24)

H I R E K

Kinevezték a megyei miniszteri cséplési biztost. A m. kir. közellátási miniszter a vármegye főispánjának előterjesztésére Békés vármegye területére 1942. évi július hó 1-én kezdődő érvénnyel cséplési miniszteri biztossá kinevezte Szabó Árpád nyug. polgári iskolai igazgató mezőberényi lakost.

Zenevizsga—hangverseny. Benke Lajos zene tanár növendékeinek nyilvános vizsgahangversenye a Gyomai Dalárda közreműködésével f. hó 21-én délután 3 órakor lesz az Uri-Kaszinó nagytermében, melyre a zenekedvelők és zenepedagógia iránt érdeklődők közönség figyelmét ezúton is felhívjuk.

Háromszázötven telepen osztályozták az összegyűjtött ócska-vasat.

NEMZETKÖZI VÁSÁR. Néhány hete határozta el a minisztertanács, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásárt az idén „háborus vásár” jelleggel Szent István-hetében, augusztus hó 14—24-ig fogják megrendezni és máris igen nagyszabásu keretekben bontakozik ki az ez évben kivételesen nyár utóján megtartandó Nemzetközi Vásár.

Helyreigazítás. A múlt heti számunkban megjelent Kruchó Endrénének egy kis verses cikke, melynek névsorából Kéri Istvánné neve tévedésből kimaradt, miért is szíves elnézését kérjük.

Mezőturon mintegy 320 foggyasztó részvételével vízvezeték építését végzik és ehhez új ártézikutat furnak.

Churcill, az angol miniszter ismét Amerikába utazott.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a szokásos nyári

tánciskolámat diákok részére

június 25-én délután 4 órakor az Uri-Kaszinó termében megnyitom.

Kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását.

Tisztelettel:

HAVANCSÁK ISTVÁN
okl. táncitanító.

A nyaralók élelmiszerellátásának kérdésében a kormány felhatalmazása alapján a közellátási miniszter új rendszert vezetett be. Aki allandó lakóhelyéről gyógyulás, üdülés, nyaralás céljából 3 napnál hosszabb időre eltávozik, a nyaralás helyen csak úgy kaphat jegyre kiszolgáltatható élelmiszereket, ha közellátási igazolványt szerez be. A közellátási igazolványt az állandó lakóhely szírint illetékes községi előjáróság (városokban polgármester) adja ki. Ugyanezen rendelet kimondja, hogy ha a nyaralónak állandó lakóhelyén nincs élelmiszerjegye, vagy pedig a nyaralás helyén egyes élelmiszerek forgalmát jegyhez kötötték holott otthon azok szabadon vásárolhatók, akkor élelmiszerjegyeket adnak ki neki. Kenyérváltójegyekért az ország egész területén — Budapestet kivéve — úgy a pékeknél, mint egyéb üzletekben lehet kenyeret vásárolni. Olyan helyeken, ahol a múlt évben legalább 200 nyaraló volt, zsirjegyet kell bevezetni. A zsiradag fejenként és hetenként legfeljebb 12 deka zsir, vagy 14 deka hár, illetve 14 deka zsirszalonna vagy pedig 15 deka bőrszalszalonna lehet.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Szántó István és neje Szalai Julianna leánya Julianna ref.

Házasságot kötöttek: Nagy Sándor és Fagyas Margit, Biró Gyula és Radnai Erzsébet, Molnár Gyula és Izsó Eszter.

Elhaltak: özv. Harmati Lászlóné Biró Julianna 85 éves ref., özv. Zsomba Pálné Molnár Zsuzsánna 78 éves ág. ev., Szilágyi Lajosné Megyeri Julianna 52 éves ref.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen drága jó édesanyánk, nagymamánk

özv. Harmati Lászlóné szül. Biró Julianna temetésén megjelentek és részvevőikkel nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálas köszönetet.

A gyászoló család

Nyilttér*

Nyilatkozat.

Bene Józsefné ezúton értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy Baráth Jánossal semmi kapcsolatát vagy társas viszonyt nem tart fent és az ő üzleti vagy magán tartozásaiért semmi fizetési kötelezettséget vagy felelőséget nem vállal.

BENE JÓZSEFNÉ

*) E rovatban közölte a szerkesztőség és a kiadóhivatal felelősséget nem vállal.

A gyomai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.
1893/1942. tk. szám.

Árverési hirdetés kivonat

Szalicsnyó Sándor debreceni lakos (képv. dr. Legeza Tibor ügyvéd Gyoma) végrehajtónak Pápai Lajosné született Adám Sára gyomai lakos végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyben a telekkönyvi hatóság a utóajánlatra az újabb árverést 89 pengő 27 fillér tökekövetelés és járuléki behajtása végett a Gyoma községben fekvő, s a gyomai 8047 számú telekkönyvi betétben A + 1 sor. 11342/18. helyrajzi szám alatt foglalt, Csudaballa pusztán elfekvő 2 kat. hold 800 négyszögöl területű szántó művelési águ s egészben végrehajtást szenvedett tulajdonát képező ingatlanra 2140 (Kettő-ezeregyszáznegyven) pengő 50 fillér kikiáltási árban, — továbbá

ugyancsak a gyomai 8047 számú telekkönyvi betétben A + 2 sor. 11341 helyrajzi szám alatt foglalt Csudaballa pusztán elfekvő 671 négyszögöl területű s egészben végrehajtást szenvedett tulajdonát képező rét ingatlanra 304 (Háromszáznegy) pengő kikiáltási árban, — végül

ugyancsak a gyomai 8047 számú telekkönyvi betétben A. + 3 sor. 11340/9 helyrajzi szám alatt foglalt Csudaballa pusztán elfekvő 172 négyszögöl területű s egészben végrehajtást szenvedett tulajdonát képező legelő ingatlanra 37 (Harminché) pengő 50 fillér kikiáltási árban elrendelie.

Kimondja a telekkönyvi hatóság, hogy a jelen árverés a fentkörülirt ingatlanokra vonatkozólag C.17. sorszám alatt a 4655/1935 tkv. sz. végzéssel Adám Lajosné sz. Zsadányi Juliánna javára bekebelezett holligtartó haszonélvezeti jogot nem érinti, miért is ezen haszonélvezeti jog továbbra is épségben marad.

Az árverést 1942. évi július hó 14. napján délelőtt 10 órakor a telekkönyvi hatóság helyiségében (Szabadság-tér 1. sz. 3. ajtó) fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlanok a kikiáltási ár a 11342/18 helyrajzi számú ingatlan 1569 P 70 fillér, azaz Egyezer-öttszázhatvankilenc pengő 70 fillér. — a 11341 helyrajzi számú ingatlan 226 P 60 fillér, azaz Kettőszázhuszonhat pengő 60 fillér s végül a 11340/9 helyrajzi számú ingatlan 27 P 50 fillér, azaz Huszohét pengő 50 fillér vételárnál, mint az utóajánlattevő által beígért összegeknél alacsonyabb áron nem adhatók el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Gyoma, 1942. évi május hó 29. napján.

Dr. Pigniczky sk. kir. járásbíró.

A kivonat hitelül:
Sáfró Károly díjnak.

Apolló Mozgó Gyoma.

Június 20

szombat

Kizárólag 16 éven felülieknek!
MARLENE DIETRICH ezévi egyetlen világfilmje:

BIZSU

(Szumátra angyala)

Lebilincselően érdekfeszítő, látványos amerikai filmtörténet.

Kittinő kiegészítő műsor.

Június 21—22

vasárnap—hétfő

Simor Erzsi, Szilassy László, Vaszary Piri, Bilicsi Tivadar,
Szondy Biri, Pethes Sándor:

Kölcsönkért férjek

Kittinő magyar vígjáték-ujdonság. Elejétől végig kacagó-orkán!
Magyar Világhíradó.

Június 24

szombat

Camilla Horn, Theodor Loos, Fritz Kampers:

Szebasztopolpáncélos

Páratlanul izgalmas és aktuális filmdráma az orosz ellenforradalom idejéből.

UFA világhíradó.

Meghívó. A jó Isten segítségével és ezüstkalászos gazdáink erős akarataival sikerült ismét lezárni egy a földműves társadalom jobb-létét előmozdítani akaró tevékenységet — az ezüstkalászos gazdák határjárását és udvarszemléit. Az azokon szerzett tapasztalatok megbeszélése céljából az önképző gazdakör 1942 június hó 21-én (vasárnap) délután fél 3 órai kezdettel a Felsőrézsi Olvasókör nagytermében diszközgyűlést tart, melyre községünk minden érdeklődő tagját tisztelettel meghívjuk és szeretettel várjuk.

A száritott zöldség árát kilónként 20—60 fillérrel, vagyis 5—8 százalékkal mérsékelte a kormány. Ez az intézkedés a városi lakosság szempontjából igen fontos, s egyben a rendelet is mutatja, hogy az ármérséklésnél szociális és népegészségügyi szempontokat is érvényesít a kormány, mert fontos nemzeti cél ez, hogy népünk helyesebben, minél több zöldségféle felhasználásával táplálkozzék. Itt említjük meg, hogy a zöldségszáritás az elkövetkező hónapokban rendkívül fontos szerephez fog jutni. Mint ismeretes, az idén igen sok parlagon hevert földet, belsőséget és üres telket hasznosítottak zöldségtermelés céljára, tehát a zöldségtermesztés nagy lendületet vett. Tekinve, hogy az elkövetkező télen sokféle közellátási nehézséget kell leküzdeni, okosan cselekszik mindenki, ha télire száritott zöldséget tesz el, amelynek lépértéke bizonyos tekintetben nagyobb mint a konzerveké. A közellátási kormányzat éppen ezért a közeljövőben tájékoztatást fog adni arról, hogy házi eszközökkel és eredményesen hogyan kell zöldséget aszalni.

A honvédelmi törvény novellája nemcsak a zsidó kérdést rendez, hanem a háborus helyzettel kapcsolatos fontos szociális rendelkezéseket is tartalmaz. Így a háborus katonai szolgálatot teljesítő közszolgálati alkalmazottak, valamint a magánalkalmasítottak érdekében kedvezményeket állapít meg. Többek között kimondja, hogy a Kormányzó ur által alapított kardos és kosorus tűzkereszt-tel kitüntetettek ugyanolyan kedvezményekben részesülnek, mint a múlt világháború tűzharcosai. Ezek a kedvezmények legnagyobb részben a hősi halottak hozzátartozóira is vonatkoznak. Egyébként a javaslat felemeli a hadipótlékot és kiterjeszti az igényjogosultak körét.

Az Ifju Repülő, a magyar repülő ifjuság képes havi repülő folyóirata gazdag és változatos tartalommal megjelent. Tartalma kielégíti a repüléssel foglalkozó, vagy foglalkozni vágyó ifjuság minden igényét, de ugyanugy érdekes és hasznos olvasmánya lehet az idősebbeknek is. Elbeszélések, érdekes híranyag és sok más hasznos apróság egészíti ki a szórakoztató folyóirat legújabb számát. A Jánosy István szerkesztésével megjelenő Ifju Repülő mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal, (Budapest, VII., Király u. 93.) kívánatra ingyen küld.

Az erdélyi gazda bátyja címmel írt vezetőcikket Juhos László a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszélésekkel, verssel, kiscsodák szakkikélt, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

ENDRÓDI MOZI

1942 június 21-22-én, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
A szezon legszebb új filmje!

Néma kolostor

Br. Eötvös halhatatlan Karl Haneijának filmváltozata.

Főszereplők:

Jávor Pál, Tolnay Klári, Lukács Margit.
Egy gróf és egy grófnő romantikus történetét és vívódását tárja elénk a megható dráma, a legváltozatosabb jelenetekben.

Aki szépet akar látni, nézze meg!

A műsor kiegészítve.

Vígjáték és UFA híradókkal.

— A magyar csikós majd elintézi az amerikai cowboyt, Timosenkónak valami közbe jöhetett, a beszivárgó zsidók, az amerikai hadüzenet már megtörtént, de mi lesz tovább — és egész sereg időszzerű, kacagtató tréfával, tréfás rajzzal van tele a Drókefe e heti száma.

Myár a pesti színházi világban. A nyári hónapok minden újdonságáról írásban és képen számol be a Délibáb színházi hetilap legújabb száma. A legfrissebb kulisszámögötti pletykák, magyar írók remek elbeszélései, riportok, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

A „madárlátta-kenyér“ csak ugyan táplálóbb. Tolnai Világlap új számában. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dúd során és a közkedvelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Publikáció

10 szög 40 fillér, minden további szó 4 f.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepén.

Jutányos áron vállal mindennemű ácsmunkát, továbbá egy jó családból való ügyes fiút tanulónak felvesz Molnár Elek képesített ácsmester. Lakik: I. Arany János u. 14. 2—3

Iványi Aladár és István cég, lucerna szénát és gyepszénát minden mennyiségben vásárol. 3—3

Rákóczy utca 3 szám alatt 2 egymásba nyíló üres helyiség és 1 butorozott szoba kiadó. 3—2

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

G Y O M A I U J S Á G

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyonia” cskaszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményi adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

ARASSUNK IDEJÉBEN!

Az Európaszerte uralkodó rendkívüli téli hideg és sok csapadékkal, későn beköszöntő tavasz két-három héttel késleltette a tavasziak elvetését és a kalászosok beérését.

Ez a 15—20 nap ugyanannyival több, előre nem látható fogyasztást — azaz hiányt — jelent a tartalékként tárolt gabonakészletekből; ezért a földmivelésügyi kormányzat felhívja minden magyar gazda figyelmét az aratás idejének szakszerű, korai megállapítására és a cséplés minél korábban való megkezdésére.

Az aratás idejében való megkezdése nemzeti érdek, mert köztudomású, hogy az aratás kései megkezdése miatt pergesből évről-évre hatalmas károsodás éri az országot. A gabonák aratási ideje a korai viaszéréssel esik egybe, amikor a gabona szeme már nem tejes, de körömmel könnyen átvágható. Az ilyen gabona legszébb és legteltebb szemű lesz, mert a keresztekben és asztagban utánérik, csiraképessége kiváló és pergesi veszteséggel számolni nem kell. Az aratás idejének meghatározását tehát nem a levélzet és a szár színe dönti el, hanem kizárólag a gabonaszem érési foka.

Ugyanilyen fontosságu a cséplés lehető legkorábbi megkezdése.

A földmivelésügyi kormányzat gondoskodott arról, hogy a cséplés megkezdéséhez szükséges ember, tüzelő, hajtó- és kenőanyag rendelkezésre álljon, a gazdák kötelessége pedig, hogy gyors aratással, behordással, csépléssel a kenyérmagvakat az ország közellátásának a leg-sürgősebben rendelkezésére bocsássák.

Minél tovább áll érés után a gabona lábön és minél később kerül a magtárba, annál több veszteség érheti és rendeltelési helyére, a fogyasztóhoz, s a küzdő magyar katonához való jutását a vasuton szállítás torlódása is késleltetheti. Ezeknek a

veszteségeknek ma a legkisebbre kell csökkeniök. A nemzet nemcsak a harctereken, hanem idehaza kaszával és el nem hanyagolható munkával barcol s a magyar gazda nem hagyhatja cserben nemzetét és harctéren

küzdő fiait.

Idejében arasson és csépeljen tehát minden gazda, mert a kenyérgabonára szükség van s az ország ellátása az egész országnak, tehát a gazdának is létfontosságu érdeke.

Vasárnap leplezték le Budapesten vitéz Gömbös Gyula szobrát

Vitéz Gömbös Gyula, Magyarország egykori miniszterelnökének szobrát június 21-én, vasárnap leplezték le Budapesten. A szobrot a Döbrentei-téren

helyezték el. Ünnepi beszédet a leplezési ünnepségen Tasnády Nagy András, a képviselőház elnöke mondott, igaz magyar szívrrel.

Julius 1-ig minden cséplőgéptulajdonos köteles üzemképes állapotba hozni cséplőgépét

A m. kir. miniszterium 3600 — 1942. M. E. számú rendelete előírja, hogy minden még használható cséplőgépet köteles birtokosa (tulajdonosa, bérlője) legkésőbb július hó 1. napjáig olyan üzemképes állapotba hozni, amely mellett a szemvesztesség és szemtörés a legkisebb

mértékre csökkenthető. Azt a cséplőgépet, amelyet birtokosa (tulajdonosa, bérlője) nem hoz az előbbi követelményeknek megfelelő üzemképes állapotban a honvédelmi szolgáltatás címén, térítés ellenében ideiglenes használatra igénybe veheti a hatóság.

Fogyasztók szükségletének biztosítása

A szerdai lapokban hivatalos helyről jött felhívás jelent meg, amely arra inti a gazdákat, hogy idején arassanak és csépeljenek, nehogy késői aratás, vagy megkésített cséplés következtében szemvesztesség álljon elő, mert a mai háborus viszonyok között minden magra szükség van. Ez a felhívás utal arra is, hogy az aratás az idén a rendkívüli időjárás miatt megkésített s így kétszeresen szükség van arra, hogy a terméssel jól gazdálkodjunk.

Az aratás késedelme azonban más fontos kérdéseket is felvetett. A tavalyi termés — mint ismeretes — nagyon rossz volt s a szükösen rendelkezésre álló gabonamennyiség csak a legnagyobb beosztás mellett és a

legszigorubban végrehatott készletgazdálkodási rendszer segítségével volt a gazdasági év végéig elegendő. Időközben háborus intézkedések váltak szükségessé, amelyek mindig növelik a fogyasztást és előre nem látható árvízkarok is súlyosbították a helyzetet. Különösen sok gondot okoz végül az a körülmény, hogy az időjárási viszonyok miatt az aratás megkésített s ezzel a gazdasági év hetekkel meghosszabbodott.

Értesülésünk szerint az illetékes körök most foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy milyen intézkedésekkel biztosítsák a fogyasztók szükségletét az átmeneti időre. Valószínűleg az eddigieken túlmenő rendszabályokra és a fogyasztás. néhány

hétre szóló csökkentésére is sor kerülhet, azonban a testi munkát végző egyének felemelt fejadagja előreláthatóan nem változik.

Az aratás késedelme ma európai jelenség s így külföldön is sokhelyütt összhangba kell hozni a fogyasztás rendszerét a gazdasági év meghosszabbodásával. Ez a kérdés természetesen ott jelentkezik a legsürgetőbben, ahol az aratás korábban szokott kezdődni s a fogyasztás előbb érkezik el a gazdasági év végéhez. A várható intézkedések minden valószínűség szerint biztosítani fogják az átmeneti időben a városi lakosság kenyérellátását is.

AZ IFJUSÁGI FÉMCSATA

Most egy éve, hogy a belső front anyagcsatájának egyik jelentős küzdelme, az ifjusági ócskavasgyűjtés megindult. A különböző ifjusági szervezetek: a diákkaptár, a levonték és cserkészek vállvetett erővel kezdték meg a gyűjtési munkát, hogy az ócskavascsata minél szebb eredményeket mutathasson fel. Az ifjuság munkájának buzdítására a Fémgyűjtő akkori-ban és most is kerékpárokat, valamint 8 napos nyaralást a Balatonon ajánlott fel azzal a feltétellel, hogy e díjakat a legtöbbet gyűjtő diákok kapják meg.

Igy indult meg az ifjusági ócskavascsata, melynek győztesei e héten, az iskolai évről ünnepélyeken vették át a Fémgyűjtő jutalmait. A díjnyertesek egész év folyamán állandó munkával jelentős mennyiségű ócskavasat és fémbulladékot gyűjtöttek össze és ezzel a tevékenységükkel hozzájárultak a belső front erejéhez és a külső front diadalmas harcának erősítéséhez.

Az ifjuság rendszeres gyűjtési munkája során a most lefolyt tanévben közel egymillió kg vas- és fémbulladékot gyűjtött össze. Az ifjuság vascsatája tehát meghozta az eredményt.

Julius elején indulnak a diákok a Balatonra, hogy a Fémgyűjtő díjai alapján nyaralásukat megkezdjék.

Felhívás!

A Légóttalmi Liga női alcsoportja egy 50 tagból álló leánygárdát óhajt beszervezni, felkérve azokat az 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927 és 1928 években született hölgyeket, akik a leánygárdába önként belépni óhajtának szíveskedjenek július hó 12-éig a Légóttalmi Liga ügyvezetőjénél a hivatalos órák alatt a Liga hivatalos helyiségében jelentkezni.

A leánygárda tagjai tagdíjat nem fizetnek.

A Liga célja ezzel az: hogy a légóttalom és önvédelem feladatainak ellátására megfelelően kiképzett utánpótlás álljon mindenkor rendelkezésre,

hogy amikor a Női alcsoportnak valahol fegyelmezett egységei kell mutatni, erre kellően kioktatott és begyakorolt nők álljanak rendelkezésre.

E feladatok teljesítése érdekében a gárda tagjai 5-ös turnusokban elvégzik a Légóttalmi Liga által rendezett házparancsnoki tanfolyamokat és részt vesznek a Liga által rendezett elsősegélynyújtási és tűzoltási tanfolyamokon is díjtalanul. A gárda tagjai azorkivül egy testnevelési tanárnő felügyelete és irányítása alá helyeztetnek.

A hölgyek által végzendő propaganda feladat célja, hogy a légóttalom nagy jelentőségét a köztudatba belevigye és megértesse a családtagjaival, szomszédokkal és így fokozatosan az egész társadalommal, hogy fegyelmezettséggel és csak az összes társadalmi osztályok bevonásával lehet kielégítő eredményt elérni. Ezzel kapcsolatban tagokat gyűjteni, teák és mulatók rendezésével a Ligát segíteni; és résztvenni az ingyen gázlámpa akció 2 filléres bélyegeinek terjesztésében. Segélyhelyek és mentőállomásokat rendezni.

A Liga a főszínt arra helyezi, hogy a légítámadások alkalmával előforduló sérülések, roszulások és esetleges gáztámadások által okozott megbetegedések helyszínen való, azonnali ellátására oktassák ki a hallgatókat.

Charitatív működése körébe tartozik a légítámadások következtében hajléktalanná vált lakosság elhelyezése, ételmezése, illetve az ezen feladattal megbízott hatósági közegek legszélesebb körű támogatása és segítése, — a gárda tagjainak az önvédelem feladatkörét annyira el kell sajátítani és olyan tökéletesen, hogy a hadbavonuli férfiakat helyettesíteni legyenek képesek, és a felszaporodott

munkában a Liga helyi csoportjának teljes értékű segítségét nyújthassanak. A legnagyobb és legszebb feladatot a leányifjúság a jólékonyság terén fejteli ki. A magyar leányokra vár az a szerep is, hogy a honi légvédelmi készültség esetén a segélyhelyekre beosztott hölgyek felügyelet nélkül otthonmaradt kisgyermekkei gondozását vállalják el.

Levente záróünnepély

Az elmúlt vasárnap tartotta meg a Gyomai Levente Egyesület az Erzsébet-ligeti sportpályán nagyszabású és szép sikerű záróünnepélyét, melyet szokatlanul nagyszámú közönség nézett végig. Megjelent az ünnepségen dr. Sorbán Jenő, a járás ügybuzgó főszolgabírája neje kíséretében, dr. Táby Andor szolgabíró, dr. Szász Lajos községi írójegyző, dr. Romvári Tibor járásbírósi elnök, dr. Pigniczky Endre járásbíró és még sokan mások.

Az ünnepély zenés felvonulással kezdődött, s csapatok fegyelmezett rendben felálltak díszoszlopvonalban a zászló előtt, melyet a Hiszekegy hangjai alatt s a csapatok tiszteletadása közben ünnepélyesen felvontak az árbóc csucsára. Majd kezdetét vette a különböző sport- és szórakoztató számokból összeállított gazdag és nívós műsor. Nagy tetszést aratott a leventék dán-torna-gyakorlata, melyet Gecsei Zoltán ref. tanító, levente-oktató ügyesen vezetett le. Ezután felváltva következtek a többi műsorszámok; síkfutás különféle távban, egészen 3000 méterig, magas és távolugrás, ügyességi gyakorlatok haditornabemutató és akadályversenyek. A polgári iskola leventeköteles növendékei szép és ügyes gúla-gyakorlatokat mutattak be Wimmer Kálmán tanár vezetésével. Igen nagy tetszést aratott a levente

Nem szétforgácsolni akarjuk ezzel az erőket, sőt a honvédelemünk érdekeit szem előtt tartva egyesült munkát akarunk teremteni a leányleventék gárdájával, mert összefogott erővel, nagyobb eredményt tudunk elérni.

Hölgyeim lépünk be a Légóttalmi Liga leánygárdájába!

LOVAS ZOLTÁN

a Légó. Liga ügyvezetője.

leányok ritmikus, zenés torna-gyakorlata, mely Kató Gáborné Erdei Julia ref. tanítónő vezetőnő odaadó és eredményes munkáját dicséri, de dicséri a leventelányokat is, akik ügyességgel és fegyelmezettséggel méltán kiérdemelték a közönség lelkes tapsát. Szépen mutatott a formaruhás, rohamsisakos leventék tűzoltó-bemutatója, akik komoly műsorszámukkal és igen jó szerelési idejükkel elismerést érdemeltek ki. Élénk figyelemmel kísérte a közönség a leventelányok kosárlabdamezőküzését, valamint a levente- ifjak alapos katonai előképzését bizonyító harcászati bemutatóját. Közben szórakoztató számok is voltak: katonanótákat énekeltek a leventék és szavaió-kórust adtak elő Somogyi Mihály ref. tanító, leventeoktató szakszerű irányítása mellett.

Végül ismét felálltak a csapatok a zászló előtt díszoszlopvonalban és Zöld Sándor ref. kántor, egyesületi elnök zárószavai és a leventék katonaimája után, a Himnusz hangjai közben a zászlót levonták s ezzel véget ért a közel három órás záróünnepély, mely gazdag és színvonalas műsorszámainál fogva reményteljes ígéret arra nézve, hogy ez a lelkes magyar ifjúság eredményesen fogja munkálni a Szébb Magyar jövőt!

A rendezés nehéz munkáját Zöld László főoktató az oktatói kar segítségével végezte.

Zenevizsga

Most is, mint minden évben szép számú hallgatóság körében vettünk részt Benke Lajos zenetanár növendékeinek évről-évről vizsgahangversenyén. Komoly figyelemmel kísérjük Benke Lajos zenetanár kulturális tevékenységét és őszintén kívánjuk neki, hogy ennyi eredményes munkássága után, most már Gyoma község keresztény rétege is fokozottabb mértékben támogassa kiváló képességű zeneoktójának működését. Egyedül a maga erejére támaszkodva,

éjjelt nappallá téve dolgozik, hogy a zenekulturának híveket, barátokat szerezzen, neveljen és tanítson. Igen figyelemre méltó az a törekvése, hogy a magyar zenét megkedveltesse ép úgy növendékeivel, mint hallgatóságával. Sajnos „ez a törekvése ez ideig?” még keveseknél talál kellő megértésre. Az elvetett mag már bontogatja hajtásait, s reméljük el is terebélyesedik.

A növendékek már az alsó fokon is meglepő képességeket

árultak el és határozottan megállászik játékaikon a szeretetteljes, tökéletes, szakoktatás eredménye. Az ovodás Altmann Tomi, ki elig nagyobb hegedűjénél, őszinte tapsra ragadta hallgatóságát. Salzman Pisii és Szusza, valamint Hartmann Éva, Szabó Mihály, Kovács Klára, Fekete Gabi, Szász Erzsé, Kádár Peti, Singer Ági a legjobb ulon haladnak, hogy szorgalmas tanulással szüleiknek és mind azoknak, kik a zenét szeretik játékaikkal örömet szerezzenek. Itt meg kell említenünk Singer Ági kicsiszolt kéztartását és szép lány billentését. Sokat várunk tőle.

A közép fokon láthattuk és hallhattuk azt a biztos fejlődést, amit el is vártunk Benke Lajos növendékeitől. De figyelemre méltó fejlődést észleltünk Kollmann Babánál, kinek ennyi javulás után most már egy jó hegedűre van szüksége, ami további fejlődésére igen előnyösen fog hatni, Weisz Ancit most hallottuk először. Kifogástalan hegedű tartás, szép és helyes vonóvezetés és fejlődés-képes tónus jellemzik hegedűjátékát. Kíváncsian várjuk a jövő évi vizsgára. Palotás Pistinél nagy technikai fejlődést tapasztaltunk. Ma egy kissé indisponált volt, de mind e mellett sem csalódtunk benne. Játékában igen akadályozta a nagy meleg, amely elbágyasztotta és ez érezhető volt játékán.

A zongoristáknál talán kezdjük a legkisebbel, Böszörményi Nórával. Böszörményi Nóra most is meglepetés volt. Igen szépen és jól zongorázott. Rendkívül bájos jelenség a zongora mellett. Őszinte, nagy tapsot kapott. Köhler Vilma szintén szépen játszotta Klementi Sonatináját. Böszörményi Éva már komoly zongorista. Bach, Beethoven, Godard művei szépen szólaltak meg keze alatt. Utoljára emlékezünk meg Vincze Elluskáról. Ő Gyoma kedvence. Most is ép úgy, mint a múltban, csak őszinte elragadtatással szólhatunk játékaról. Nagy virtuozitással játszotta Burgmüller: a torrás című művét, valamint Bach és Beethoven szerzeményeit. Nagy ígéret számunkra, büszkéek vagyunk rá.

Az egyéni számok után néhány együttes számmal is bebizonyították a növendékek, hogy nemcsak külön-külön, de társas számokban is megállják helyüket. Szép volt a Weisz-Palotás due, a Böszörményi testvérek négykezes játéka, de ki kell emelnünk a Kádár-Kollmann-Palotás triótól előadott Corelli vonós triót. Elismerést érdemelnek a többi együttesek is.

Sajnálattal kell megemlékeznünk a Gyomai Dalárda távolmaradásáról. Ez a dalárda Benke Lajos vezetése mellett már sok kedves és örömteljes percet szerzett a gyomai közönségnek és most is szívesen hallgattuk volna őket.

Főzzünk kevés zsirral

Kevés zsirral vagy zsirnélküli készíthető ételek. (3)

Babgulyás: Egy lis fakanál zsiron hagymát sárgára fonyasztok. Megszórom bőven paprikával és beleteszem a koczkára vágott marhahúst. Kevés vízzel locsolva félpuhára párolom. Este beáztatok nagyszemű babot, félpuhára főzöm, hozzávegyitem a pörkölthöz a leszűrt babot és a bab főzőlevével locsolva puhára párolom. Izesíthetjük aludttejvel. Anyagkiszabás: fél kg marhahús, fél kg bab, 2 dl aludttej, 4 dkg zsír, hagyma, só, paprika.

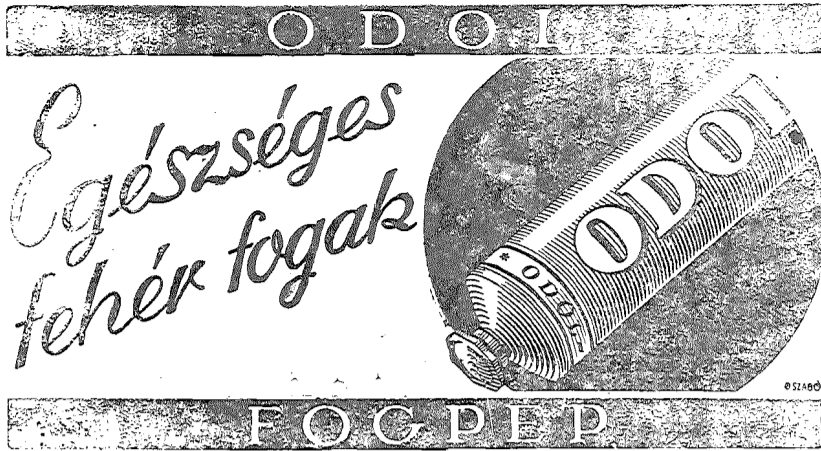
Rakottkáposzta (száritott): 10 dkg száritott káposztát megmosva beáztatunk. A áztató vízzel együtt főzzük, sóval izesítjük. Készítünk pörköltet marhahusból, vagy párisiból. Párolunk rizst. A pörkölt husát ledaráljuk és soronként lerakjuk: káposzta, pörkölt, rizs, káposzta, a tetejére aludttejet teszünk, vagy a pörkölt mártását. Anyagkiszabás: 10 dkg száritott káposzta, fél kg hus, 10 dkg rizs, 4 dkg zsír, fűszer, hagyma, esetleg 2 dl aludttej.

Rakott zöldbab (száritott): 10 dkg száritott zöldbabot beáztatok majd ugyanabban a vízben puhára főzöm. A leszűrt zöldbabot soronként lerakom, egy sor zöldbab, karikára szelt kolbász, karikára szelt keménytojás, majd ismét zöldbab. A tetejére piritott zsemlyemorzsát szórok. Ha van aludttej, azzal izesíthetjük. Anyagkiszabás: 10 dkg száritott zöldbab, negyed kg kolbász, 4 db tojás, 4 dkg zsír, 5 dkg morzsa, esetleg 2 dl aludttej.

Töltött karalábé: Gyenge egyforma kalarábékat kifurunk és a következő töltelékkel töltjük: darált marhahús, rizskása, só fűszerpótló összekeverve. A megtöltött kalarábékat az apróra vágott kalarábéval együtt gyengén sós vízben puhára pároljuk és ha puha, úgy készítjük el, mint a főzeléket. Anyagkiszabás: 10 kalarábé, 30 dkg darált hús, 8 dkg rizs, fűszerek, 4 dkg zsír, petrezselyemzöldje.

Parajos omlett: Tojás sárgáját kikeverjük liszttel, tejjel, majd áttört parajt, darált kolbászt adunk hozzá, végül a keményre vert habot lazán hozzákeverjük. Palacsinta sütőben kevés zsiron kisütjük egyenként. Anyagkiszabás: személyenként 1 tojás, egy tetézt kanál liszt, 1 evőkanál tej, 1 evőkanál paraj, 2 dkg kolbász, kevés zsír a kisütéshez.

Parajfőzelék bundáskenyérrel: Tisztított, jól megmosott parajt forró sós vízben 5 percig főzzük. Ledaráljuk, vagy áttörjük.

Világos rántást készítünk, feleresztjük a paraj levével, beleteszük a parajt, sóval, kevés hagymával izesítjük, kevés ideig főzzük. Kissé száradt kenyeret vékonyan felszeletelünk, majd felvert sózott tojásba mártva kevés forró zsirban kisütjük. Kevés zsirt vesz fel.

Sóskamártás tojással: Tisztított mosott sóskát forró zsirban párolunk. Ha levét elpárologta megszórjuk liszttel és feleresztjük csontlével, vagy vízzel. Izesítjük sóval, kevés cukorral és ha van tejfellel vagy aludttejvel. Tükörttojással táldljuk.

Zöldséges egytál: Kevés sós vízben párolt, szeletelt vegyes zöldséget soronként lerakunk vagy darált. párizsival vagy karikára szelt kolbásszal. A tetejét bőven megszórjuk vagdalt zöldpetrezselyemmel.

Gombás rizses zöldborsó: Párolunk petrezselymes zsiron gombát és zöldborsót. Mikor a borsónk félpuha, hozzáadjuk a meg nem mosott, ruhával megtörölt rizksádot, sóval izesítve, vizet felöntve keverés nélkül puhára pároljuk. tetejére szórjunk vagdalt petrezselymet.

H I R E K

Esküvői hír. Glück Vera és Weisz Rudolf Rezső f. június hó 28-án tartják esküvőjüket a gyomai izr. templomban.

A Légóltalmi Liga a II. csoport házparancsnokok tanfolyamát befejezte és a záróvizsgát is megtartotta. A tanfolyamot az 57 házcsoportparancsnok kielégítő eredménnyel elvégezte. A vizsgán, mely egyúttal bemutató is volt: megjelent a község részéről dr. Szász Lajos főjegyző légó. vezető, Kovács Sándor h. légó. parancsnok és Bácsi Elek igazgató főmérnök, a Légóltalmi Liga elnöke, kik a vizsga után megelégedésüknek adtak kifejezést. A következő tanfolyam a nagy munkaidőre tekintettel és a küszöbön levő aratási és cséplési munkákra — egyelőre elmarad.

A vetőmagvizsgáló intézetek vezetői a jövőben rendszeres értekezleteket tartanak. Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter a vetőmagvizsgáló foglalkozó állami intézmények munkájában az egyöntetűség és kölcsönös támogatás biztosítására a vetőmagvizsgáló intézetek vezetői részére rendszeres értekezletek tartását rendelte el, és az értekezlet szervezeti szabályzatát jóváhagyta. A vetőmagvizsgáló foglalkozó mezőgazdasági kísérletügyi, valamint kertészeti és erdészeti intézetek vezetői évenként legalább egyszer kötelesek értekezletre összejönni.

Esküvő. Zilahy Sarolta és Végh Béla f. hó 20-án tartották esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

Mozi előadás a Légóltalmi Liga javára. Az Apolló mozi tulajdonosa átértezte a mai komoly idők szavát. Hazafias érzésétől indítva minden évben egy napot enged át és ennek az előadásnak tiszta jövedelmét a Légóltalmi Liga rendelkezésére bocsátja. Az idén július 8-án lesz ez az előadás (szerdán), amikor a „Garzon lakás kiadó” magyar vígjáték kerül bemutatásra. Jegyek elővételben már június hó 30-tól kezdve kaphatók a Liga hivatalos helyiségében. A Liga kéri a nagyérdemű közönséget, hogy támogassa megjelenésével a helyi csoportot, mert azonkívül, hogy a bevétel a Liga céljait szolgálja, egy bájos, kedves előadást is kap, melyen kitűnően fog szórakozni.

Felhívás. A m. kir. Földmivelésügyi Miniszter ur 1942 évben lakarmánysiló és trágyatelep építési akciót tett folyamatba. Ezen akciók lebonyolításával a Mezőgazdasági Kamarát bizta meg. Felhívjuk a gazdák figyelmét, hogy ezen akció ügyében tanácsért vagy felvilágosításért forduljanak a békéscsabai Kamarai Kirendeltséghez.

Rommel német tábornagy az északafrikai angolszász 8 ik hadsereget teljesen szétzúzta.

NEMZETKÖZI VÁSÁR. Néhány hete határozta el a minisztertanács, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásárt az idén „háborus vásár” jelleggel Szent István-hetében, augusztus hó 14—24-ig fogják megrendezni és máris igen nagyszabású keretekben bontakozik ki az ez évben kivételesen nyár utóján megtartandó Nemzetközi Vásár.

Vidám sorok.

— Édesanyám, mondd mennyit érek én neked, — kérdi a kis Pisti, miközben hízogva simul anyjához.

— Drága kis életem, — válaszolja ellágyultan az anya — legalább százezer pengőt.

Pisti reménykedő tekintettel néz anyjára és úgy mondja:

— Nem adhatnál most belőle 30 fillért fagyalatra?

Vonaton.

A kalauz ráförmed az utasra:

— Azonnal oltsa ki a pipáját. Itt nem szabad dohányozni.

— Ezt nem tudtam.

— Nem tud olvasni? Ott a felirat: Ne tessék dohányozni!

| De azt is kiírták: Igyál keserűvizet — és ön iszik?

Kedves gyermek.

Pista átmászik a falon a szomszédék kertjébe.

— Mit keresel fiacskám? — kérdi a szomszéd.

— A nyitvesszőm átesett.

— Na, csak keresd. És hová esett?

— A bácsiék macskájába.

Nyár a pesti színházi világban. A nyári hónapok minden újdonságáról írásban és képben számol be a Délbáb színházi hetilap legújabb száma. A legfrissebb kulisszamögötti pletykák, magyar írók remek elbeszélései, riportok, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délbáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Eke Gyula és neje Forgács Mária leánya Aranka rk., Csaba Kálmán és neje Márton Erzsébet fia Imre rk., Kató Gábor és neje Bácsi Erzsébet leánya Ilona ref., Toldi László és neje Megyeri Teréz leánya Teréz ref., Kiss Antal István és neje Adamik Erzsébet leánya Erzsébet Edit rk., Grál Endre és neje Sebők Ilona leánya Irén ref.

Házasságot kötöttek: Köszt Ottó János és Zöld Mária, Végh Béla és Zilahy Sára Irén, Tótkai István és Rau Katalin.

Elhaltak: Csapó Imréné Fábrián Anna 58 éves rk., Szántó Sándor 90 éves ref.

Házasságkötés előtt kell a házassági kölcsönt kérni. Egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a házassági kölcsönök iránt, amelyeket a törvényhatóságok első tisztviselői az Országos Nép- és Családvédelmi Alapból rendelkezésükre bocsátott ellátmány terhére folyósítanak. A házassági kölcsönt a kérelmezők között azonban nagyon sokan vannak olyanok, akik csak a házasságkötés után terjesztik elő ez irányú kérelmüket. Az Országos Szociális Felügyelőség felhívja a házassági kölcsönt igénybevenni kívánó házaspárok figyelmét arra, hogy akik a házasságkötés után terjesztik elő kérelmüket házassági kölcsönben nem részesíthetők, mert ezeknek a kölcsönöknek célja a házasságkötés anyagi lehetővé tétele s nem a megkötött házasságok utólagos anyagi alátámasztása.

A nyaralók élelmiszerellátásának kérdésében a kormány felhatalmazása alapján a közellátási miniszter új rendszert vezetett be. Aki állandó lakóhelyéről gyógyulás, üdülés, nyaralás céljából 3 napnál hosszabb időre eltávozik, a nyaralás helyen csak úgy kaphat jegyre kiszolgáltatható élelmiszereket, ha közellátási igazolványt szerez be. A közellátási igazolványt az állandó lakóhely színtint illetékes községi előljáróság (városokban polgármester) adja ki. Ugyanez a rendelet kimondja, hogy ha a nyaralónak állandó lakóhelyén nincs élelmiszerjegye, vagy pedig a nyaralás helyén egyes élelmiszerek forgalmát jegyhez kötötték holott otthon azok szabadon vásárolhatók, akkor élelmiszerjegyeket adnak ki neki. Kenyérváltójegyekért az ország egész területén — Budapestet kivéve — úgy a pékekénél, mint egyéb üzletekben lehet kenyeret vásárolni. Olyan helyeken, ahol a múlt évben legalább 200 nyaraló volt, zsirjegyet kell bevezetni. A zsiradag jelenként és hetenként legfeljebb 12 deka zsir, vagy 14 deka hár, illetve 14 deka zsirszalonna vagy pedig 15 deka bőrszalonna lehet.

Milyen Ön a szerelemben? — megtudhatja a Színházi Magazin legújabb számából, amely az érdekes játékon kívül bemutatja a bolgár Karádyt, nagy képes tudósítást hoz a pesti filmszínésznők kolozsvári látogatásáról, Pünköszt Andor nyári kirándulásáról, a közkedvelt Vasi az „Aranysárga falevél” próbájáról rajzol érdekes karikatúrát. Melléklet a Kis Magazin.

Hirdessen
lapunkban

Apolló Mozgó Gyoma.

Június 27

szombat

Tempó 1 Izzalom 1 Románika 1

Nevadai hajtóvadászat

A férfiaság, erő és bátorság filmje. Főszereplők: Frachot Tone és Peggy Moran.

Nem kell megijedni

Fox hirdadó.

Pethes Sándor rövid magyar filmje.

Június 28—29

vasárnap—hétfő

Páger Antal, Muráti Lili, Vaszary Piri, Hajmássy Miklós:

MIÉRT?

A legkitünőbb magyar vigjáték sláger, a budapesti másodhetes mozgósín-házakat megelőzve.

Magyar Világhíradó.

Július 1

szombat

Anni Ondra és Heinz Rühmann ragyogó vigjátéka:

Csoda a hálókocsiban

Egy félszeg férj ezer ötletben és humoros jelenetben bővelkedő története.

UFA világhíradó.

SPORT

Körösvideki Kerület

I. osztály.

1. NAC II.	25	20	3	2	115:25	43
2. MTE	25	16	4	5	81:39	36
3. B MÁV	25	15	4	6	78:40	34
4. MSE	26	15	3	8	69:50	33
5. GyTE	25	14	0	11	73:44	28
6. Hunyadi	26	9	6	11	51:52	24
7. Rokka	25	10	4	11	42:54	24
8. N MÁV	26	10	3	13	72:62	23
9. GyAC	25	10	3	12	40:44	23
10. GyTK	24	10	2	12	43:82	22
11. KoTE	25	10	1	14	52:79	21
12. OMTK	23	6	5	12	36:62	17
13. OTK	24	5	6	13	37:69	14
14. OFC	24	2	0	22	13:89	4

Az elmúlt vasárnap, ritkán látható szép küzdelmet hozott a két csapat találkozására.

GyTK—Csabai karpaszományosok 2-0 (0-0)

Barátságos. Vezette: Imre.

Igazi futball időben futnak ki a csapatok és üdvözlik a kis számú közönséget

Imre sipjelére a Gytk színeit a következők képviselik: Máthé — Talán, Timár — Czifrák II., Czifrák I., Czifrák III. — Olajos, Kiss, Csalah, Csalah II., Laposnyik.

Karpaszományosok csapatában játszott Györi, Béres és több nagy nevű katonai játékos.

Györi indítja utnak a labdát és hatalmas iram alakul ki. Egyik támadás szebb mint a másik. Minden játékos ön magát akarja felül múlni a testcselekedben és technikában. A kevés számú közönség minden akciót tapssal futalmaz. Csalah a legjobb napjait is tulszárnyalja. Mindenben követi őt Györi és a kis termetű Laposnyik. Általában az egész csapat kiválót nyújt. A vendégek is minden dicséretet megérdemlnek. Közöttük Györi után Szakál, majd Bohus és Béres a sorrend. A mérkőzés első gólját Csalah remekül küldi a hálóba. Majd, nemsokára az ellenállha-

tatlan Laposnyik ragasztja a labdát a jobb sarokba, 2-0. A vendégek is próbára teszik a gyomai védelmet, de Talán áttörhetetlen és Máthé biztos öre a kapunak. Külön kiemelkedő Kiss Lajka tempóbírása. Lendületével az egész csapatot magával ragadta. A 90 percen keresztül egyenlő irammal küzdött. Minden dicséretet megérdemel a Czifrák trió is. Ugyancsak veszélyt jelentett Olajos labdája is a csabai kapura.

Mindent összegezve, minden játékos dicséretet érdemel. Az otthon maradt drukkerek pedig sainállhatják, mert ilyen mérkőzésben ritkán van részük.

Imre kifogástalan volt.

Öthónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten, VIII., Vasútc. 11 szám alatt a Baross Szövetség oly ifjak és leányok számára, akik valamely oknál fogva hosszabb ideig tartó tanulmányokat nem folytathatnak. A tanfolyamon részt vehetnek középiskolában érettségizett fiúk és lányok is. A 17 éven aluliak nem vehetnek részt a tanfolyamon. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépirás. Az előadások f. évi október 1-én kezdődnek és délután 3-tól 7-ig lesznek. Beírási díj 30 P. Tandíj 100 P, mely havi 20 pengős részletekben is fizethető. A beiratkozásnál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számai bő. Továbbá elbeszéléseket, verset, kiscsodák szakkcióit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

ENDRÓDI MOZI

1942 június 28-29-én, vasárnap

3 5-7-9 órákor,

hétfőn, Péter-Pál napján

5—7—9 órákor.

Szövetségeseink és honvédeink előnyomulása a bolsevizmus ellen

A KELETI CSATA

Első hatalmas összefoglaló film a szovjet elleni hadjáratról. A legnagyobb történelmi esemény napjainkban.

Mindenki nézze meg!

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA hirdókkal.

A Tolnai Világlap legújabb megjelenést számában a legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkedvelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 l.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepén.

Jutányos áron vállal mindennemű ácsmunkát, továbbá egy jó családból való ügyes fiút tanulónak felvesz. Molnár Elek képesített ácsmester. Lakik: I. Arany János u. 14. 2—4

A Légoltalmi Ligához egy rendes bejáró takarítónő kerestetik. Esetleg két tagból álló család ingyen lakást is kaphat. Jelentkezni lehet a Liga irodájában bármely nap délelőtt vagy délután, 1

Máday Aladárnál használt perme-tezőgépek eladó 1

Domokos Albert üzletében új férfi és női kerékpárok érkeztek és minden kerékpáralkatrészek kapható. Megszűnt a gumigond, itt van a „Nép” kerékpárabroncs. Ugyan ő egy ügyesfiút tanulónak felvesz. 1—1

Tengeridaráló, 3 lábas mely lisztre darál és másfajta felerősíthető tengeridaráló 19 pengőtől, továbbá vendégágyak, összecsukhatós dupla vörösréz sodronnyal 24 pengő 85 fillértől, kerítésdrófonatok minden számban, kályhák, tüzhelyek, tejszeparátor 6 havi részletre és más vasáru kapható Schwarcz József vaskereskedőnél Endrőd, Szent Imre ut 6. 2—1

A Herter kovács féle ház a Hortly Miklós uton kovács-műhellyel együtt eladó. Érdeklődni lehet Hortly Miklós ut 55 sz. alatt. 1—1

Rákóczy utca 3 szám alatt 2 egymásba nyíló üres helyiség és 1 butorozott szoba kiadó. 3—2

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tekét Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Árulás!

Mindig hangoztattuk, hogy Magyarországon még nem okozott elviselhetetlenül súlyos zavarokat a fogyasztó közönség ellátásában a háború. Egyrésztől le kellett mondani, más cikkekből szűkösen jutott, de még mindig volt valahogy. Természetes, hogy minél mélyebben lendülünk bele a háborúba, annál nagyobb erőfeszítésekre van szükség gazdasági téren is.

A harctéren küzdő honvédbajtársak frontjának megingathatatlan alapja az önfeláldozásig menő hősiesség. Büszkén mondhatjuk, hogy minden magyar honvéd önfeláldozásra kész. A harctéren a világ csodálatát és elismerését vívja ki a magyar katoná, aki rettenthetetlenül küzd és meg is hal — ha kell — a győzelemért.

Az itthoni front katonáitól nem kíván önfeláldozást a haza, hanem csak komoly munkát és a háborús helyzettel járó gazdasági nehézségek terhének megéri, testvéries vállalását.

Ki meri azt mondani, hogy az itthoni fronton is mindenki annyira odaadóan és olyan te gyelmezetten teljesíti kötelességét, mint a harctéren küzdő katonák ezrei?

Naponta hallunk méltatlan kikapadásokat, látunk bottlásokat és az itthoni front többi küzdőinek kijátszására, megrövidítésére irányuló kísérleteket olyanok részéről is, akiknek pedig magasabb képzettségük-nél és tekintélyesebb társadalmi állásuknál fogva jó példával kellene előljárniok a lemondásban.

Különösen időszerű erről beszélni most, amikor a magtárak, utolsó, szűkös készleteit kell előkotorni, hogy a mostoha időjárás által késleltetett új termésig kihuzzuk valahogy kenyérrel- és amikor javában folyik a háztartások összeírása az új kenyérgabona arányos elosztásának megalapozása céljából.

A kenyeret adagolni kell és

ez a feladat sohasem volt nehezebb, mint most, a harmadik vízkáros esztendőben!

Amilyen méltányos, hogy a természet lehető legigazságosabb felhasználásának biztosítására törekvő kormányrendelet több kenyeret igyekszik juttatni a nehezebb testi munkát végző fogyasztóknak, olyan méltánytalan, hogy egyes szellemi foglalkozású egyének tekervényes érveléssel, sokszor állászón hamis indokolással, vagy éppen csak állásuk súlyával igyekeznek az őket meg nem illető „testi munkás” vagy „nehéz testi munkás” minősítést kiverkedni, hogy így nagyobb fejadaghoz jussanak.

Ez árulás!

Gondolja meg mindenki, aki őt meg nem illető kenyéradagot fogyaszt vagy igényel, hogy a többletet egy olyan nehéz testi munkás szája elől eszi el, aki a kenyeret egyszerűbb és szűkösebb életkörülményei miatt nehezebben, vagy egyáltalában nem tudja pótolni.

Gondoljon továbbá a harctéren küzdő katonákra, ahol minden előjáró nemcsak a kötelességteljesítésben, hanem a lemondásban és nélkülözésben is elől jár és példát mutat!

Okulásul érdemes megismernedni azzal a Gálík Mátyás honvéd tizedessel, aki mint szakaszparancsnok teljesít szolgálatot Oroszországban. Bemutatjuk: Szeretetsomag érkezett hazulról, a messzi idegenbe. Gálík tizedes felbontotta a ládát és tartalmát kiporciózta. Ugy adódott, hogy eggyel kevesebb volt a porció, mint kellett volna. Gálík tizedes habozás nélkül jelentette ki, hogy ő lesz az, aki nem kap. Neki csak az illat és az illúzió jutott a sóvárogva várt hazából.

— A főhadnagy ur így szokta, ő mond le a részéről, ha nem jut valami.

Igy beszélt Gálík tizedes, aki pedig a polgári életben nem

diplomás ur, hanem egyszerű ipari munkás. Lélekben mégis nagyobb, mint egynémely itthoni „felsőbbrendű” egyéniség, aki gondosan köti meg a nyakendójét, de diestelenül bukik el a legelső erkölcsi próbán.

Ha azt akadjuk, hogy az itthoni front méltó legyen a harctéren küzdők frontjához, a legkönyörtelenebbül számoljunk le az árulókkal!

A belső frontnak is csak az lehet a megdönthetetlen alapja, ami a harctéri fronté: az erkölcsi nagyság, amelynek ott kell lakoznia mindenki lelkében és meg kell nyilatkoznia mindnyájunk mindennapi cse-

lekedeteiben.

Mi nem hódító háborút viselünk.

A mi frontunk a tisztultabb, a magasabb rendű erkölcs frontja!

Ezt a frontot kint fegyverrel, bent pedig méltó cselekvéssel kell tartani.

Minden kis árulás magában hordja a nagyobbak a csiráját.

Egyszer már megbűnhődött ez a nemzet, mert nem tudott elég korán leszámolni az árulókkal. Most bűnhődjenek az árulók!

Ki kell vetni az áldozatosan küzdők soraiból mindazokat, akik a mostani szűkös időkben így, vagy amúgy, másoknak a betevő falatjára spekulálnak.

Beliczey Miklós:

A gazdatársadalom felkészült az aratási és cséplési munkálatokra

A főispán nyilatkozott vármegyei körutjának tapasztalatairól

Megírtuk, hogy Beliczey Miklós főispán dr. Darók József, a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület titkára és dr. Ugrin László főszolgabíró kíséretében körutra indult a szarvasi járásban. A főispán és kísérete lóháton járta végig a szarvasi járás községeit és tanyavilágát. A háromnapos körut során Kondorosra, Csabacsüdre, Szarvasra, Békésszentandrásra és Öcsödre látogatott el. Korán reggel napfelkelte után már nyeregben ült a főispán s naplementéig tartott mindig az ut, minden tanyaházba bekopogtatott, hogy mindenki-vel otthonában beszélgethessen s a helyszínen kapjon képet a járás népének helyzetéről, kívánságairól.

Beliczey Miklóst mindenütt azzal a nagyszeretettel, mely tisztelettel és megbecsüléssel fogadták, mellyel a vármegye egész népe körülöleli a főispánt, a békési gazdák első gazdáját. Kitértek előtte mindenütt nemcsak a tanyaházak, de a szívek kapui is. Kedves ismerősként, nehezen várt vendég-

ként fogadták mindenütt, hiszen Beliczey Miklósnak nem ez volt az első útja a szarvasi járásban sem. Mióta a Kormányzó urunk bizalma a főispáni székhelybe ültette, azóta is több ízben járta végig az egész vármegyét, így a szarvasi járást is. Mostani körutján főként a közböbnálló aratási és cséplési munkákkal kapcsolatos kérdések tekintetében tájékozódott, meghallgatta az eléterjesztett kívánságokat és javaslatokat. Örömmel állapította meg, hogy Békésvármegye gazdanépe töretlen hittel végzi munkáját és felkészült a kenyeret jelentő gabona betakarítására.

Nyilatkozik a főispán eddig szerzett tapasztalatairól

Beliczey Miklós főispán a napokban fogadta lapunk szerkesztőjét hivatalában és eddigi körutján szerzett tapasztalatairól az alábbi nyilatkozatot adta:

— Kondoroson, Csabacsüdre, Szarvason, Békésszentandrason Öcsödön jártam a tanyák között, mely alkalommal mintegy

százhatvan kilométeres utat tettem meg lóháton. Általában véve a tanyavilág azt a részét kerestem fel, amely a községtől, valamint a műültől távol van és így ennek a résznek lakóival csak ritkán adódik alkalom összejönni.

— Mindenütt azt tapasztaltam, hogy tájékozott körültekintéssel, bizakodó nyugodt hangulatban vannak és az ideai gabonarendelethez a tavalyival szemben kétségtelen jóval egyszerűbb és jobb mivoltát értékelik. A vármegyének ezen a részén a legkevesebbet pusztítottak a belvizek és a kalászosokban kis közepes termés várható, a kapás növények is szép eredménnyel kecsegtetnek, amennyiben tíz napon belül kiadós esőt kapnak.

A vármegye főispánja a továbbiakban kitért a gazdatársadalom felkészültségére az aratást illetően.

— Azt tapasztaltam, hogy ezen a vidéken a kiszegdatársadalom — elenyésző kivétellel — a legnagyobb felkészültséggel várja az aratás és a cséplési munkálatok megkezdését. Ha valahol szükségét láttam bizonyos intézkedéseknek hiányok pótlására, nyomban meg is tettem és meggyőződésem, hogy a közigazgatás a megfeszített munkája ellenére is át fogja tudni haladni ezeket a nehézségeket. Legnagyobb örömmel töltött el az a megértés és bizalom, amelylyel kivétel nélkül mindenütt megnyilvánult Kallay Miklós politikája mellett.

— Körutamat előreláthatóan néhány nap múlva a gyomai járás területén folytatom, mert a magam közvetlen tájékozódásától eltekintve súlyt helyezek, hogy így a tanya világ lakóival érintkezést találjak és beszélgetést folytassak — fejezte be nyilatkozatát a főispán.

Békésmegye tanya világnak népe mindenütt a legnagyobb szeretettel fogadta a főispánt és várja, ahova még nem ért el, mert mégis csak lelkesítő érzés az, hogy a vármegye feje a legmagyarabb közlekedési eszközön, lóháton jelenik meg ott, ahol éppen a legnagyobb szükség van segítségére.

Legalább háromszor kell kapálni a kukoricát

Sokezer kísérlet eredményének nyomán országosan beigazolódott, hogy a kukoricát mindenütt legalább háromszor kell megkapálni, mert ezzel az egyszerű ápolási művelettel jóval nagyobb terméseredményeket lehet elérni. Ezeket a kísérlete-

ket nemcsak a kísérleti telepek, de kiszegdák ezrei végezték és maguk állapították meg az eredményeket. Érdeke tehát minden gazdának, hogy kukoricaföldjét legalább háromszor kapálja meg, mert ezzel a talaj nedvesség tartalmát megőrzi, állapotát javítja, a gáz irtja, a kukorica érését siettetti és általában olyan előnyöket biztosít, amelyek messze fölülte állanak a végzett többletmunka költségeinek.

Szent István hetében alakul meg az Arany- és Ezüstkalászos Gazdák Orsz. Szövetsége

Az Országos Mezőgazdasági Kamara a Földmivvelésügyi Minisztérium megbízása alapján az Arany- és Ezüstkalászos Gazdák Országos Szövetsége megalakításának megbeszélésére egy szűkebbkörű előkészítő bizottságot hívott össze, melynek határozata alapján a Szövetség alakuló közgyűlését ünnepélyes

A többszöri kapálás megakadályozza, hogy a gyomok magjukat elhullassák és a jól kapált föld után a következő éveknek minden munkája egyszerűbb és jobb. Háboru van, a kukoricára fokozott mértékben van szükség. A termőterületet nem lehet emelni, de a termés hozamot igen. Csak a munkát kell egyszerűen fokozni, vele emelkedik a termés hozam is.

keretek között Szent István hetében rendezik meg. Az ország arany és ezüstkalászos gazdái összetegő politikamentes Szövetségre nagy feladat vár a mezőgazdaság átállítása, fejlesztése és tervszerű irányítás terén, ezért a megalakulás elé az ország arany- és ezüstkalászos gazdái nagy várakozással tekintenek.

Repülő-bizottság ellenőrizi az ócskavaskészletek bejelentését

Számos büntetés a rendeletek kijátszásáért

Az illetékes tényezők súlyt helyeznek arra, hogy a rendelkezésre álló ócskavas- és fémhulladék készletek pontosan az anyag bizottság utasítása alapján használtassanak fel. Az ezzel kapcsolatban elkövetett visszaéléseket szigorúan büntetik. A készletbejelentések és az előírás szerű felhasználás ellenőrzésére most repülőbizottság működik, mely az egész ország területén végzi munkáját. A bizottság feladata a szigorú ellenőrzés, ami kiterjed a rendeletek pontos betartására, s arra, hogy ócskavas vagy fémhulladék ne vonassék el a gyűjtés elől.

Az érvényben lévő rendelkezések kijátszóival szemben szigorúan eljárnak. E héten is számos büntetés sújtotta azokat, akik zárt ócskavaskészletüket engedély nélkül adták el, ilyet

vettek, készletüket nem jelentették be, vagy nem szolgáltaták ki.

Szegeden ócska-sinkészlet bejelentésének elmulasztása miatt 50 pengő pénzbüntetésre, vagy 10 napi elzárásra ítélték Kovács Ferenc ingatlanközvetítőt. Vácott ócskavas engedély nélküli eladásáért Perlusz Márton mézárasmestert 200 pengő pénzbüntetéssel, ócskavas engedély nélküli vásárlásért Kummer Albert kovácsmestert 50 pengő pénzbüntetéssel sújtották. Budapesten Kléri Istvánnét felszabadítás nélküli töredék eladásáért 100 pengő, Spiesz Vilmost a töredék átvételéért 150 pengő pénzbüntetésre ítélték. Hasonló visszaélésekért pedig több személy ellen a közigazgatási életre káros tevékenység miatt közigazgatási eljárás van folyamatban.

Hogyan történik a kenyérgabonajegyek kiadása

A termésrendeletre vonatkozó közellátásügyi miniszteri utasítás kimondja, hogy mindenki, aki vámörülésre jogosult, a községi előljárástól kenyérgabonajegyet kap. Kenyérgabonajegy két színű van: piros és kék. Kékszínű kenyérgabonajegyet kapnak azok a birtokosok és bérlők (beleértve a kertészetet és szőlőt), akik összesen legalább 5 kat. hold földön

gazdálkodnak és kizárólag a mezőgazdaságból élnek, vagyis más foglalkozásuk, jövedelmük nincsen. Ugyancsak kékszínű kenyérgabonajegyet kapnak a mezőgazdasági munkások (konvencióssok, pásztorok, időszi munkások, napszámosok) továbbá a vámörülő malmok tulajdonosai, bérlői és alkalmazottai a háztartásukhoz tartozókkal együtt. Mindenkinek más-

nak, aki vámörülésre jogosult, piros színű kenyérgabonajegyet adnak ki. Kivételt tesz a termésrendelet az 5 kat. holdon felüli, kizárólag mezőgazdaságból élő gazdákkal, amennyiben a családfő, vagy háztartásához tartozó fia hadbavonult (nemcsak bevonult), vagy pedig, ha a családfőnek legalább 4 gyermeke van. Az ebbe a csoportba tartozóknak piros jegy helyett szintén kék jegyet adnak ki. A háztartáshoz tartozók (beleértve a házi és bennkosztos eselédet is) mindig olyan színű jegyet kapnak, mint amilyen a családfőt megilleti.

A kék kenyérgabonajegy alapján a szükségletet a Hombár bizományosoktól, vagy azoktól a vámörülő malmoktól lehet beszerezni, amelyek erre engedélyt kaptak. A piros színű kenyérgabonajegy nem jogosít vásárlásra.

Az arató- és cséplőmunkások részének kimérésekor a eséplési ellenőr annyi szelvényt vág le a munkások kenyérgabonajegyéről, amennyinek megfelelő mennyiséget az arató és eséplő rész kitesz. Ha ezután a munkásnak kenyérgabonából még hiánya van, azt a Hombár bizományostól, vagy vámörülő malmoktól kék gabonaszelvény ellenében készpénzért beszerezheti.

A kenyérgabonajegyre jogosultakat a községi előljáráóság 1942 június 15—30-ika között a június 15-i állapot szerint írja össze, mégpedig külön a kék és külön a pirosjegyre jogosultakat. Az összeírást háztartásonként végzik el. Az összeíró ívbe a háztartás fejét (családfőt) névszerint veszik fel, a háztartáshoz tartozókat pedig csak számszerint.

Az összeírásnál 3 kategóriát különböztetnek meg:

a) az 1882—1926 években született nehéz testi munkát végző férfiakat,

b) minden mást, aki 6. életévét 1942-ben betölti, vagy annál idősebb,

c) az 1937. évben és az azután született gyermekeket.

Az összeírásek alapján adják ki a jogosultaknak a községi előljáráóság pecsétjével ellátott kenyérgabonajegyeket. A jegyek átvételét az átvevőnek aláírásával kell igazolni. Kenyérgabonajegyet a községi előljáráóság csakis a községben állandó lakhellyel bíróknak ad ki.

A kenyérgabonajegyre jogosultak összeíráásával egyidejűleg írják össze háztartásonként a kenyér- és lisztjegyre jogosult ellátatlanokat is.

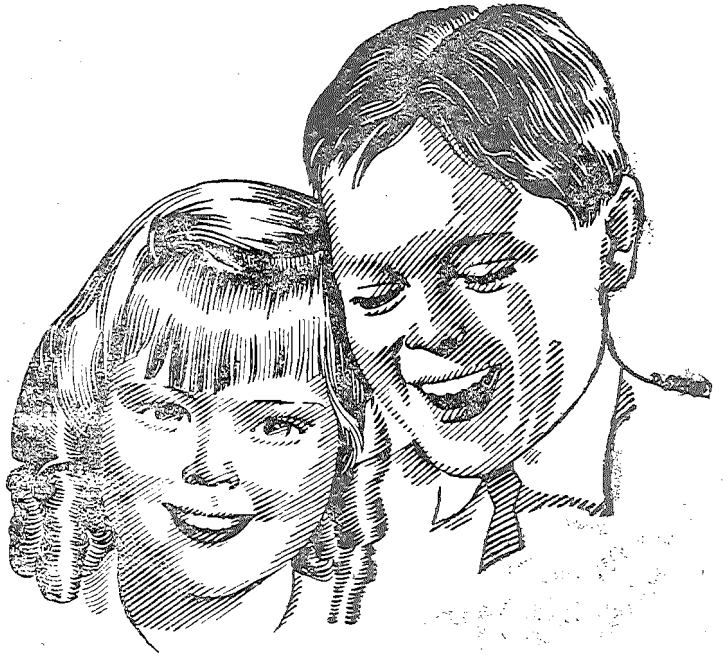
Fejadagok új megállapítása

Jelentettük, hogy a gazdasági év előre nem látott meghosszabbodása és egyéb rendkívüli nehézségek miatt előreláthatóan a fogyasztási fejadagok új megállapítására kerül sor. A fogyasztási fejadagok csökkentése — mint megírtuk — nem fogják érinteni a nehéz testi munkát végző rétegeket. A várható intézkedésekkel kapcsolatban beavatott helyről rámutatnak arra, hogy a gabonakészletgazdálkodás terén most mutatkozó nehézségek ma teljesen mások, mint az elmúlt gazdasági évben voltak. Az elmúlt 1940—41-es gazdasági évben a termés szintén gyenge volt és a rendelkezésre álló készletek a jó részt ellátatlan erdélyi területek visszacsatolása következtében nagyon megcsappantak. A fogyasztás az 1941. évi tavaszi délvidéki hádjárat, majd a Szovjetország elleni elkerülhetetlenül szükségessé vált mozgósítás következtében váratlanul megnövekedett és az akkori intézkedések csak bizonyos késsedelemmel és nehezen tudtak megbirkózni a váratlanul felmerült közellátási problémákkal. Annak idején a gazdasági év közepe táján előbb az 50 holdon felüli gazdaságokat számoltatták el a termésről, majd később az 50 holdon aluli gazdaságok termését és készletét is számbavették. Ezek az intézkedések azonban csak felsíkerrel jártak s azt lehet mondani, hogy a tavalyi teljesen kiépített gabonakészletgazdálkodás nem is volt megszervezve. Ennek folyamánaképpen az aratás előtti időben súlyos hiányok álltak elő. Az idén több tekintetben más a helyzet. Az időjárás mostohasága miatt meghosszabbodott ugyan a gazdasági év, hiszen később kezdődik az aratás és az árvíz-pusztításai is fokozzák a közellátás problémáit, azonban a kormány a tavalyi tapasztalatokon okulva már kelő időben elhatározta, hogy bizonyos radikális intézkedéseket fogantat az átmenet idejére. Az illetékes körök tudatában vannak annak, hogy ezek az intézkedések nem rokonszenvesek és a fogyasztóközönségtől áldozatot követelnek. Azonban ma még aránylag csekély megszorítással lehet az átmeneti időben a fogyasztók szükségleteit biztosítani és így a nagytömegek alig fogják megérezni a gazdasági év végén jelentkező hiányt. Egyben arról is kezkeskednek a kormány intézkedései, hogy a csekély mértékben csökkentett fejadagokat mindenki valóban meg is kapja.

HIREK

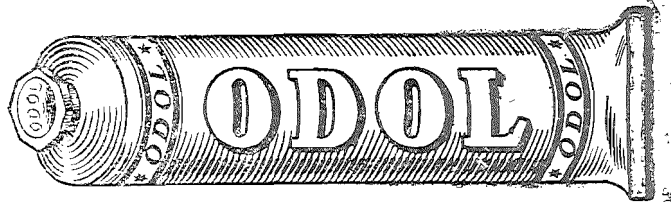
Munkaszolgálatosok. A Földmívelésügyi Miniszter ur a 73618-1942. II. 1. sz. rendelete folytán a kiképzésre bevonult közérdekű munkaszolgálatosok egy részét tanfolyamon mezőgazdasági gépkezelőkké képezette ki azért, hogy a hadköteles traktortulajdonos, vagy mezőgazdasági gépkezelő behívása esetén, azt így pótolni lehessen. A gépkezelővé kiképzett közérdekű munkaszolgálatosok ugyan is tekintettel arra, hogy őstermelői munkálatoknak zavartalanosságát biztosító szolgálatosok igénybevétele 196.900/1941. F. M. sz. rendelettel az egész ország területére már el van rendelve, akadálytalanul behívhatók. Amennyiben a vármegyeterületén valamelyik traktortulajdonos, vagy gazda hadköteles mezőgazdasági gépkezelőt behívták és az nem rendelkezik sem hadköteles mezőgazdaság gépkezelővel, vagy az ilyet pótolni nem tudja, úgy kérelmére az illetékes Mezőgazdasági Kamarához fordulhat, améy a lakhely, stb. szerint a legcélszerűbbnek látszó mezőgazdasági munkaszolgálatost az Országos Mezőgazdasági Kamara útján honvédelmi munkajegy felhasználásával behívhatja.

Mozi előadás a Légoltalmi Liga javára. Az Apolló mozi tulajdonosa átérte a mai komoly idők szavát. Hazafias érzésétől indítva minden évben egy napot enged át és ennek az előadásnak tiszta jövedelmét a Légoltalmi Liga rendelkezésére bocsájta. Az idén július 8-án lesz ez az előadás (szerdán), amikor a „Garzon lakás kiadó” magyar vígjáték kerül bemutatásra. Jegyek elővételben már június hó 30-tól kezdve kaphatók a Liga hivatalos helyiségében. A Liga kéri a nagyérdemű közönséget, hogy támogassa megjelenésével a helyi csoportot, mert azon-

Milyen bájosak

az egészséges vidám gyermekek különösen, tisztán lehelletük üdeségét érezzük. A száj és a fogak ápolása éppen olyan fontos, mint a bőr. Szoktassuk tehát a gyermekeket már kora ifjúságuktól kezdve rendszeres fogápoláshoz — mégpedig ODOL fogpéppel.

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

kívül, hogy a bevétel a Liga céljait szolgálja, egy bájos, kedves előadást is kap, melyen kitűnően fog szórakozni.

Felhívás a gyomai fodrász szakosztálytól. Tisztelettel felhívjuk vendégeink figyelmét, hogy 54.040/1942. számú miniszteri rendelet folytán személyzetünket napi 11, szombaton pedig 12 órát szabad foglalkoztatni. Üzleteinket tehát a következőképpen tartjuk nyitva: reggel 7-től este 7-ig (1 óra ebéd idő), szombaton este 8 ig, vasárnap 7-től déli 12 óráig

A „beszélő” hajsza. Bűnügyi és orvosi szempontból egyaránt nagy jelentősége van Hirden norvég orvosprofesszor szenációs megállapításainak. A tudós különböző folyadékok segítségével egyetlen hajszálból megállapítja a tulajdonos életkorát — ezt az érdekes hírt olvashatjuk Tolnai Világlapja legújabb megjelent számában. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkezdelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Özv. Feiler Ernőné, úgy a maga, mint az egész gyászoló család nevében lélekben a legmélyebben megrendülve, mélyszégyen gyászában megtört szívvel jelenti forrón szeretett drága jó férjének, szerető testvérnek, rokonnak

Feiler Ernő

ág. evangélikus lelkésznek

életének 55-ik, boldog házasságának 29-ik évében a Mindenhatóban helyezett alázaos hittel f. évi július 1-én, reggel 4 órakor békében történt elhunytát.

A megboldogult földi maradványai f. hó 3-án délelőtt 10 órakor, a helybeli ág. evangélikus temetőben az ág. ev. vallás szertartása szerint fog örök nyugalomra helyeztetni.

Gyoma, 1942. évi július hó 1.

„Urunk, Istenünk, hazatért szolgálodat öleld szerető atyai kebledre, az őt gyászolóknak pedig Te magad adj békítő vigasztalást, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.”

Feiler Lajos
Felkay Jenő

testvérei.

Feiler Izabella
Feiler Mici

Fonyad Gyuláné
Mester Istvánné
Dubovay Gézáne
sógornői.

Hirdessen
lapunkban

Rommel német tábornagy az északafrikai angolok 8 ik hadseregét teljesen szétverte és az angolok seregei mindenütt fejvesztetten menekülnek Egyiptomban, a Nilus-folyó deltája felé.

Anyakönyvi hírek

Születtek: G. Nagy János és neje Papp Etel fia László ref., néhai Lugosi Károly és neje Virág Emilia Frelka leánya Aranka Éva rk., Szujó János és neje Hricz Mária fia László rk., Lukács Sándor és neje Karbner Katalin leánya Éva Mária ref., F. Kiss János és neje Balogh Róza leánya Jolán Mária ref.

Házasságot kötöttek: Weisz Rudolf Rezső és Glück Vera, Mariányi (Munkhárt) Lajos és Derkeovics Ilona.

Elhaltak: Csaba Imre 9 napos rk., Braun Márton ág. ev. 68 éves, Harmati Mihályné Szilágyi Jolán ref. 30 éves, Kurilla István rk. 81 éves, Feiler Ernő ág. ev. 55 éves, Szatmári László ref. 17 éves.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtetetlen jó férj, apa, nagypapa, testvér, sógor és rokon

BRAUN MÁRTON temetésén megjelentek és részvételükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek ezúton mond hálás köszönetet

A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtetetlen drága jó gyermek, feleség, édesanya, testvér és rokon

HARMATI MIHÁLYNÉ szül. Szilágyi Jolán temetésén megjelentek és részvételükkel nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló család

A Gyomai Termelői Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet igazgatósága és felügyelőbizottsága mélyszégyen fájdalommal jelenti, hogy

FEILER ERNŐ
ev. lelkész,

igazgatóságának elnöke munkás és eredményes életének 55-ik esztendőjében, 1942 július hó 1-én elhunyt.

Emlékét soha el nem múló kegyelettel fogjuk megőrizni!

Apolló Mozgó Gyoma.

Julius 4

szombat

Izgalom, rejtély, megdöbbenő kalandok:

A mumia bosszúja

Két kalandvagyó fiatalember és egy gyönyörű nő kalandja, Egyiptom misztikus földjén. Főszereplők: Dick Foran és Peggy Moran. Kitűnő kiegészítő műsor!

Julius 5-6

vasárnap-hétfő

Tolnay Klári, Jávor Pál, Lukács Margit, Egerváry Bea, Pethes Sándor, Maklár Zoltán:

Néma kolostor

A sirontuli szerelem hatalmas drámája. Egy elhibázott élet küzdelmes története. Magyar Világhíradó.

Julius 8

szerda

A Légóttalmi Liga helyi csoportja javára!

Turay Ida, Pataky Jenő, Simor Erzs, Rajnay Gábor, Juhász J., Maklár Z.

Garzonlakás kiadó

Ötletes, fordulatos magyar vigjáték. UFA világhíradó.

A tiszta jövedelem hazafias célt szolgál!

NEMZETKÖZI VÁSÁR. Néhány hete határozta el a minisztertanács, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásárt az idén „háborús vásár” jelleggel Szent István-herében, augusztus hó 14-24-ig fogadják megrendezni és máris igen nagyszabású keretekben bontakozik ki az ezévből kivételesen nyár utóján megtartandó Nemzetközi Vásár.

A magyar társadalom repülőlapja, a Magyar Szárnyak, július első száma megjelent. A lap gazdag és változatos tartalmának javarészeiben a honvéd légierők tevékenységével foglalkozik. Nagyszertű képes oldalak mutatják be a honvéd légierők gépeit, harcát, színes és izgalmas riport számol be a honvéd zuhanóbombázók, az eddig alig ismert „zubó”-k munkájáról. Méray Horváth Róbert nagyszertű új vitorlázó repülő-rekorder nyilatkozik a lapban, érdekesen írja le teljesítményének részleteit. Jánosy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelent Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-u 93) küld.

A legújabb betegségről, a Serranitis-ről számol be a Színházi Magazin legújabb száma. Szentgyörgyi Elvira látogatása Palló Imrénél pándi tanyáján. Mihályfi Béla, a Kolozsvári Nemzeti Színház új igazgatója beszél. Raffay Erzsik japán dalokat énekel a japán közönség előtt. Vasi a Hullámban. Gyönyörű képek a nyaraló Honthy-ról. A strandolók számára új érdekes játék van. Gazdag divatrovát, vicelap és Kiss Magazin egészíti ki az új számot.

Az Ifjú Repülő, elbeszélések, érdekes híranyag és sok más hasznos apróság egészíti ki a szórakoztató folyóirat legújabb számát. A Jánosy István szerkesztésével megjelent Ifjú Repülő mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal, (Budapest, VII., Király u. 93.) kívánatra ingyen küld.

Ujabb keresztlevélhamisítókát leplezett le a fővárosi rendőrség. A hamisítók a Dohányutcai zsinagóga előcsarnokában árusították a hamis okmányokat, hamis keresztleveleket, hamis bejelentőlapot, hamis élelmiszerjegyeket. Különösen a beszivárgó szlovákiai zsidók vették a hamis okmányokat, vásárlási könyvet. A szlovákiai zsidók a munkaszolgálat, részben a kitoloncolás elől szöktek Magyarországra. A rendőrség több egyént őrizetbe vett, többet meg internálásra terjesztett elő. A hamisítók vezetői Gárdos Pál 31 éves volt zsidó színész, Lázár Marcel, Juhász Miklós vésnök, Székely Sándor 28 éves fényképész, valamennyien rovottmultuk, internálva is voltak már. A rendőrség most óriási turnusban állítja elő a hamis okmányokkal rendelkező zsidókat.

Nyári színházi ujdonságok Budapesten. A nyári idény színházi ujdonságáról írásban és képben számol be a Délibáb színházi hetilap legújabb száma. A legfrissebb kulisszámögötti pletykák, magyar írók remek elbeszélései, riportok, gazdag filmrovát, divat rovát, rejtvények, humor, tükéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

ENDRÓDI MOZI

1942 július hó 5-én, vasárnap
3-5-7-9 órákor.

A szokásos nyári szünetet megelőző utolsó előadás!

HALLÓ JANINE

Rökk Marika világhírnéje.

Főszereplők: Rökk Marika, Johannes Heszters, Rudi Godden, Mady Rahl. Fényes kiállítású film, amelyben Rökk Marika táncol, énekel, pityereg és hódít. Gyönyörű zene!

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA híradókkal.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakköveit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Publikáció

10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 f.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepén.

Jutányos áron vállal mindennemű ácsmunkát, továbbá egy jó családból való ügyes fiút tanulónak felvesz. Molnár Elek képesített ácsmester. Lakik: I. Arany János u. 14. 2-5

A **HOMBÁR** szövetkezet értesíti a gazdaközönséget, hogy aki augusztus 5-ig a búzáját Hombár szövetkezetéhez bevizsgálja, korpa utalványt kap.

I. ker. Baross utca 24 sz. alatt egy férfiöltöny ruha és egy kalap van eladó. 1-1

A Légóttalmi Ligához egy rendes bejáró takarítónő kerestetik. Esetleg két tagból álló család ingyen lakást is kaphat. Jelentkezni lehet a Liga irodájában bármely nap délelőtt vagy délután. 2

Máday Aladárnál használt permezőgépek eladó. 2

Hoffmann Ferenc pék Endrőd, egy jó házból való erős 16 éves fiatal fiút tanulónak felvesz. 2-1

Tengeridaráló, 3 lábas mely tisztára darál és másfajta felerősíthető tengeridaráló 19 pengőtől, továbbá vendéglátó, ágyak, összecsukható dupla vörösréz sodronnyal 24 pengő 85 fillértől, kerítésdrótfonatok minden számban, kályhák, tüzhelyek, tejszeparátor 6 havi részletre és más vasáru kapható Schwarcz József vaskereskedőnél Endrőd, Szent Imre ut 6. 2-2

Rákóczy utca 3 szám alatt 2 egymásba nyíló üres helyiség és 1 butorozott szoba kiadó. 3-2

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjazásai:

Egyházasbős (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Lossonczy István

Losonci Lossonczy István 1883-ban Miskolcon született régi nemesi családból. Gimnáziumi tanulmányait a miskolci református főgimnáziumban végezte, majd jogot hallgatott a budapesti egyetemen. Egyetemi tanulmányai után a katonai pályára lépett és huszártiszt lett. A világháborút az első naptól az utolsóig végigharcolta, részint mint csapattiszt, majd vezérkari beosztásban, mint a 6. lovasdandár és az 1. lovashadosztály vezérkari tisztje. A kommunisták halálra ítélték, de sikerült elmenekülnie és eljutni Siófokra a nemzeti hadsereghez, ahol a fővezérségnél teljesített szolgálatot. Hosszabb ideig a Honvédelmi Minisztériumban működött mint csoportvezető. 1922-ban nyugállományba ment, mint őrnagy. Ezidőtől kezdve felesége birtokán gazdálkodott Tiszaderzsi gazdaságában öntözőgazdálkodást létesített, amely a mai napig is mintatelepül szolgál. Mint gazdálkodó, állandóan mezőgazdasági, öntözési és szociális kérdésekkel foglalkozott ezen a téren élénk publicisztikai tevékenységet fejtett ki. Több éven át elnöke volt a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarának. Elnöki minőségében számos komoly mezőgazdasági tanulmányt írt. Ugyancsak élénk résztvevő Szolnok vármegye közéletében, mint virilis jogu törvényhatósági bizottsági tag. Közéleti tevékenysége mellett történelmi és régészeti tanulmányokat folytatott. Régészeti szakkikkek nemzetközi viszonylatban is nagy megbecsülésnek örvendenek.

Politikai pályafutását 1936-ban kezdte meg, amikor Gömbös Gyula halála után egyhangú választás alapján az abádszalóki kerület képviselőjévé választották. Képviselői minőségében több beszédet mondott a mezőgazdasági és öntözési problémákról, majd 1938-ban az öntözési hivatal felállításáról szóló törvényjavaslat tárgyalásakor a Nemzeti Egység Pártjának vezérszónoka volt. 1938-ban

Hajdu vármegye és Debrecen szabad királyi város főispánjává nevezték ki. 1939-ben a VI. hadtest országmozgósítási kormánybiztosa. Amikor 1940. év végén a közellátás központi szervezésével kapcsolatban közellátási kormánybiztos lett Debrecen és a vármegye területén oly mintaszerűen szervezte meg a közellátást, hogy sok berendezését országos viszonylatban is mintául vették. Két év szervezőképességével működési területén a legnehezebb viszonyok között is biztosította a közellátás rendjét és nyugalmát. 1941. szeptemberében az újonnan szervezett Közellátási Hivatalt politikai államtitkárává nevezték ki, hogy a közellátás terén szerzett értékes és gazdag tapasztalatait országos viszonylatban is érvényesíthesse. Működése kezdetén páratlan erélyességgel végetvetett a főváros élelmezésében mutatkozó zavaroknak. Személyes tapasztalatakat szerezve a legsürgősebb esetekben azonnal intézkedett minden adminisztráció nélkül. Mint Györfly-Bengyel Sándor legfőbb munkatársa és tanácsadója, a közellátási igazgatás megteremtője és a közellátással kapcsolatos kérdések legalapvetőbb ismerője.

Évtizedes saját tapasztalatai

alapján kiváló ismerője gazdaságoknak. Államtitkári működése alatt állandóan ellenőrizte a vidéket, bejárta mindazon helyeket, ahol zavarok voltak és a helyszínen kiadott rendelkezésekkel szüntette meg a bajokat. Több ízben külföldi tárgyalásokon vett részt, ahol nagy segítségére volt az a körülmény, hogy négy világnyelven beszélt.

Lossonczy Istvánt államtitkári állásában érte a legfelsőbb megbízás. Személyében olyan ember került a miniszteri pozícióba, aki válságos időkben a legalkalmasabb e fontos hely betöltésére. Katona volt — a világháború egyik legszebben dekorált tisztje — gazdaember, aki évtizedeken át saját birtokán tanult és dolgozott, széles látókörű, európai műveltséggel rendelkező közéleti férfi, akinek figyelme a legkisebb dolgokra is kiterjed. Izig-végig magyar ember, aki fajtáját fanatikusan szereti, de hibáit is jól ismeri. Kiváló szervező és gyors, erélyes intézkedő, aki tökéletesen látja közellátásunk megoldandó kérdéseit. Eddigi működése alapján mindenki a legnagobb bizalommal tekint jövőendő munkásága elé, mert személye biztosítéka a közellátási kérdések szakszerű megoldásának.

Állami zárószámadások

Nemrégiben terjesztették be a Képviselőházba a múlt költségvetési évről szóló állami zárószámadásokat. Ezek a zárószámadások igen kedvező képet mutatnak a magyar állam pénzügyeiről, hiszen a háborús költségvetés ellenére sikerült az előirányzatnál jobb eredményeket elérni s az állam bevételei fedezték a kiadásokat. Ez azonban csak pénzügyi része a kérdésnek. Van az állami zárószámadásoknak egy másik nagy tulajdonsága, amely milliós pénzügyösszegekben ki nem fejezhető erőt és értéket jelent. Ez pedig az, hogy az adófizetőképesség megjavult a fizetőkészség, tehát az adómorál is.

Vannak adónemek, amelyek az előirányzathoz képest százszázalékban befolytak, de egyes adónemekből a bevétel erősen túlhaladja még a százszázalékos is. Ez nem más, mint névtelen és ismeretlen adófizetők tömegének példás kötelelességteljesítése, felelősségérzete és áldozatkészsége. A legjobb adótörvény és a legszigorubb ellenőrzés sem ér semmit, ha az adófizetőt nem hatja át az a kötelelességtudat, hogy a nemzet iránt le kell rónia bizonyos áldozatokat. Az adómorált büntetésekkel és kényszereszközökkel ideig-óráig lehet talán védeni, de tiszta adómorált erőszakkal megteremteni nem!

Az adómorál javulása azt bizonyítja, hogy manapság szorosabb lelki kapcsolat áll fenn az ország vezetői és a vezetettek között, mint a régi liberális időkben, amidőn valóságos tudományos tökélyig fejlődött gyakorlata volt az adózás alól való kibuvásnak. De az is következik a zárószámadások öröndetes eredményeiből, hogy a kormány gazdaságpolitikája és társadalompolitikája is helyes. Mert az adómorál javulása összefügg az új keresztény existenciák tömegeinek keletkezésével és azzal, hogy sok keresztény ember került olyan nagyjövedelmű, magasabb pozícióba is, amelyeket eddig a zsidóság tartott megszállva. Vég-eredményben tehát a zárószámadás számszerű és nem számszerű eredményei egyaránt csalhatatlanul jelzik, hogy a magyar társadalom mélyreható átalakulása és megtisztulása folyamatban van.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a gazdasági felügyelői tisztviselői létszámába Nehrebeczky Viktor (Ungvár) és Hadadi László (Szalárd) m. kir. gazdasági gyakornokokat a X. fizetési osztályba sorolt m. kir. gazdasági segédfelügyelőkké. Nagy-Kardos János (Gyoma), Keresztési Tibor (Nyárádszereda), Herényi Jenő (Pécs), Felszeghy Pál (Tiszaföldvár), Kmetőnyi István György (Sopron), Stóhr János (Budapest), Zsiga István (Karcag), Melcsok Zoltán (Lenti), Pafféri Géza (Devecser), Ilaz Pál (Eger), Vágó László (Szekszárd), Mészáros András (Eger), Nánássy György (Csenger), Módos György (Galánta), Szabó Péter István (Kaposvár), Csorba Elek (Zombor), Nagy Lajos (Budapest), Koflanovits Miklós (Técső, ifj. Spett Ernő (Török-szentmiklós), Szvetits László (Makó), Krafft H. Walter (Somorja), Balogh Pál (Nyíregyháza), Mego Tibor (Barot) és Miklósi László (Kaposvár) m. kir. gazdasági gyakornokot a X. fizetési osztályba sorolt ideiglenes minőségi m. kir. gazdasági segédfelügyelővé kinevezte

PLETYKA

Futó tűzként terjed, megméltelyez, rombol, családileteket tesz tönkre, gyermekes családokat választ szét, rágalmaz és egzisztenciákat rombol. Gyűlölködésből, irigységből ered s nem számít, hogy tanultember, munkás, gazda, vagy iparos, nő-e vagy férfi. Kitalálják, kóholják és futótűzként terjed.

Legtöbbször azoktól ered, akiknek lakarni valójuk van. Tehát elindítják és megy, hőmpölyög, mindent elsöpörve az utjából, mint egy megáradt folyam. Helyén csak piszok, összetört becsületek és szétzilált családok maradnak.

Kéjjel szinte szadizmussal vájkálnak mások életébe, becsületébe, ruházódásába, modorába, háztartásába, szórakozásába.

Minden cselekedetedet még a jót is félre magyarázzák, hogy aztán boldogan tovább adhaszák. Tönkre teszik az emberek életében a jót és a szépet tönkre teszik magukat az embereket aztán lesajnálják őket és félre dobják.

A káromkodás ellen országosan hadjárat indult nem-e lehetne ez ellen is egy hadjáratot indítani? Ha meggondoljuk ennek még sokkal nagyobb a romboló értéke talán.

Szinte hibetellen, hogy ma mikor ugy is olyan sok bánat, gond, baj szakad az emberekre ez a gyom, amely előli a szép és nemes cselekedeteket, egyéniségeket s törekvő dolgos embereket ez él, nagyra nő s tovább szaporodik.

Ma mikor a harctereken emberek milliói küzdenek az ott-honiak szebb és boldogabb jövőjéért akkor akadnak emberek, akik ahelyett, hogy egymást támogatják, jóban, rosszban egymást segítenék, megbecsülnék ahelyett gyűlölik, irigykednek, pletykálnak.

Ezek az emberek talán elfelejtik, hogy pont a mai világban van ennél sokkal szebb és értékesebb cselekedet hazafias, szociális, nemzeti munka s ha van idejük mást szapulni és tönkre tenni, akkor annál jobban kell legyen ezekre is.

Nem tudom feltételezni a mai időkben, hogy ha mindnyájan összefognánk ezek ellen nem-e tudnánk eredményt elérni és ezt a zavaros folyamatot megállítani.

Ma talán rajtam van a sor, de nem biztos hogy holnap talán rajtad, tehát fogjunk össze ellenük és lökjük ki közülünk ezt a kártékony gyomot minden szépet és jót megölő pletykát.

T.né.

Köszönetnyilvánítás

A Légóltalmi Liga Elnöksége nevében kötelességemnek tartom, hogy nyilvánosan köszönetet mondjak:

Itj. Fábrián Béla mozitulajdonosnak, ki önzellenül hazafias érzésétől indítva egy napi bevételéről lemondott, s annak tiszta jövedelmét 123 pengő 50 fillért felajánlotta a Liga helyi csoportjának.

Köszönetet mondok: kedves közönségünknek, akik megjelenésükkel támogatták és hozzásegítették a Ligát ehhez a bevételhez, — azoknak, akik névtelenek óhajtván maradni, — a mozi jegyen kívül 5 pengő 14 fillért adományoztak, Örfy János igazgató urnak, ki a villanyáramot — tekintettel a

honvédelmi célra — díjmentesen adta, — a rendőrségi és tűzoltósági őrszolgálat tagjainak, kik szolgálati díjukról lemondtak, Mészáros Piroska és Virág Irén urleányoknak, kik egy teljes héten keresztül — ebben a nagy melegben fáradoztak a jegyek árusításával —, a mozi fáradhatatlan és agilis ügyvezetőjének Szabó Ferenc urnak, a mozi összes személyzetének, kik mindenben segítségünkre voltak és támogattak bennünket és ez által lehetővé tették, hogy a legszükségesebb dolgokat, kötszereket stb. beszerezhessük.

Áldja meg őket a magyarok Istene!

LOVAS ZOLTÁN
ügyvezető.

Uj területen indul meg a fémgyűjtés

Többmillió kiló nyersanyagot biztosít az új magyar eljárás.

A vasnapok során sok olyan anyagot ajánlott fel a közönség, amit megfelelő feldolgozási eljárás hiányában eddig nem lehetett hasznosítani. Konzervdobozokat, tetőlemezeket, fémmele bevont vas használati tárgyakat kellett félretenni, mert nem volt feldolgozásukra megfelelő ipari eljárás. Hosszas kísérletezés után sikerült olyan magyar eljárást találni, amely ezeket az eddig nyersanyaggyűjtési szempontból értéktelen anyagot igen hasznossá teszi.

A horgonnyal és ónnal bevont lemezeket az új eljárás mentesíti az óntól, illetve horgonytól. Ily módon a leválasztott ón és horgony nyersanyag hadi célokra felszabadul és a vaslemezek is felhasználhatók

válnak.

Szakkörök számítása szerint az új magyar eljárás alkalmazásával többmillió kiló anyagot lehet a vas és fém nyersanyag gazdálkodás rendelkezésre bocsátani.

Azonkívül ezáltal sikerült gyümölcs permétezésre alkalmas anyagot, valamint az ipar részére nélkülözhetetlen forrasztó anyagokat is előállítani.

A Fémgyűjtő a jövőben tehát ezeknek az anyagoknak a gyűjtését is bekapcsolja munkaprogramjába

Egyébként június folyamán 1150 községben tartottak vasnapot és ezeken ismét két és félmillió kiló anyag gyűlt össze.

A vasnapok júliusi programjában már több nagy város gyűjtése is szerepel.

Liba és kacsza forgalmahozatala

Az idej liba és kacsza fogyasztásának korlátozása tárgyában kiadott rendelettel kapcsolatban a M. Kir. Közellátási Hivatal a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

Több helyről érkezett kérés folytán a M. Kir. Közellátási Hivatal kivételesen hozzájárult ahhoz, hogy a június hó 26. előtt tömésre fogott idej libák és kacsák a mai naptól számított 10 napon belül élő állapotban piacra hozhatók kényeszereladás céljából. Ezeket a piacra hozott tömött libákat és kacsákat csak a Magyar Baromfikiviteli Egyesülés tagjai vásárolhatják fel vagy közvetlenül, vagy a Magyar Tojáskiviteli

Egyesülés által adott sorszámozott, fényképes, szedői igazolvánnyal ellátott megbizottaik útján.

Az így felvásárolt libák és kacsák közforgalomba nem hozhatók és azokat a felvásárlást végző Magyar Baromfikiviteli Egyesülés tagjai kizárólag a M. Kir. Közellátási Hivatal rendelkezésére kötelesek tárolni. A fenti rendelkezések szigorú betartását a hatóságok ellenőrizni fogják.

Hirdessen
lapunkban

Zárgondnokokat rendel ki a kormány a zsidó birtokokra

A hivatalos lap báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter rendeletét közli a zárlat alá helyezett zsidóbirtokok kezelésére kirendelt zárgondnokok utasításáról. A földművelésügyi miniszter ugyanis — a zsidók mezőgazdasági ingatlanainak mielőbbi átvételére vonatkozó kormányprogramnak megfelelően — a zsidó tulajdonában levő számos ingatlanok zárlati kezelését rendelte el. A rendelet a termés fentartásához és fokozásához fűződő érdekek figyelembevételével részletesen szabályozza a zárgondnokok feladatát, jogkörét, zárlati kezelés-bevétel és a zárgondnok számadásának módját, a zárlati kezelés bevételeinek felhasználását és utasítást tartalmaz, hogy a zárlat kezelésbe vett ingatlanokat miként kell hasznosítani, illetve megművelni. A zárgondnok feladatát haszonbérbeadás útján látja el, vagy a vagyontárgyakat maga kezeli.

A zárlati kezelésbe vett vagyontárgyak tulajdonosa, haszonélvezője vagy haszonbérelője a zárgondnoknak utasításokat nem adhat. A zárgondnok jogosult mindazokra a jogcselekményekre, melyek a gazdálkodás folytatásával s a zárlati kezelésbe vett vagyontárgyak átlagának fenntartásával rendszerint járna. A ingatlanokat nem idegenítheti el s a rendes gazdálkodás keretében szükséges vagy szokásos elidegenítés vagy elhasználás kivételével nem idegenítheti el és nem használhatja el az ingatlanok alkotórészeit, tartozékait s a leltárba felvett egyéb vagyontárgyakat sem. Szabadkézből értékesítheti azonban azokat az ingóságokat, amelyeknek hatóságilag megállapított árak van. Köteles a zárlati kezelésbe vett vagyontárgyakról és a kezelésükkel kapcsolatos bevételekről és kiadásokról áttekinthető, pontos és okmányokkal igazolt számadást vezetni. A pénzbevételeket köteles az e célra nyitott számlára lehetőleg a legközelebbi hitelszövetkezetnél vagy más pénzügyintézetnél gyümölcsözően elhelyezni. A zárgondnoknak a zárlati kezelésbe vett ingatlanokat és egyéb vagyontárgyakat lehetőleg haszonbérbeadás útján kell hasznosítani. A haszonbérleti szerződés csak a felügyeleti hatóság jóváhagyása mellett érvényes. A rendelet a továbbiakban meghatározza a haszonbérbeadás feltételeit.

H I R E K

Ujtások a Nemzetközi Vásárra vonatkozólag. Az ezévből megtartandó Budapesti Nemzetközi Vásár időpontja egybeesik a budapesti Szent István-ünnepségekkel, mivel a Vásár augusztus 14-től 24-ig tart. A féláru kedvezmény érvényes: Budapestre augusztus 12-nek 0 órájától augusztus 26-nak 24 órájáig. Visszatúrára augusztus 14-nek 16 órájától augusztus 26-nak 24 órájáig. A vásárlási igazolványok ára 3 pengő 50 fillér. Kapható a Gyomai Ujság Szerkesztősége és Kiadóhivatalánál. Tekintettel arra, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár sokkal kevesebb vásárlóval fog rendelkezésre bocsájtani, mint az előző években, felhívjuk a vásárlókat a közönséget, hogy akik ezen igazolványokra igényt tartanak, már most szíveskedjenek előjegyezteni, és árát előre kifizetni, mert az igazolványokat csak július hó 30-ig lehet árusítani.

Megjelent az új termésrendelet részletes magyarázata. Az új termés felhasználásáról szóló rendeletek a legközelebbi érdeklők a termelő gazdákat, a mezőgazdasági munkavállalókat és alkalmazottakat, a cséplőgéptulajdonosokat, a cséplésnél fogalkoztatottakat, malmokat és azok alkalmazottait, de fontos és felelősségteljes kötelességeket irnak elő a közigazgatási és tanügyi közegek számára is. Ezért végeztek közérdekű és hasznos munkát dr. Holecky Endre és dr. Kardos Tibor miniszteri titkárok, akik a rendeleteket ismertető és gyakorlatilag magyarázó formában dolgozták fel. A rendeleteket kérdés és felelet formájában tárgyalt és a fontos haláridőket naptári pontossággal összefoglaló füzet most jelent meg. A 84 oldal terjedelmű kis kézikönyv 1.20 pengős áron rendelhető meg az ár előzetes beküldése mellett „Az Új Termésrendelet” Kiadóhivatalánál: Budapest, V. Katona József utca 23/a. Telefon: 111-098.

Lenyisszantották a bajuszát — testisértés miatt feljelentést tett. „Testisértés” miatt tett feljelentést a nagyváradi csendőrsőrn egy derék mesterember, akinek ismeretlen tettes kocsmái szundikálás alatt remekül ápolt hatalmas magyar bajusza félszárát levágta. A derék polgár azt vallotta, hogy a felhaborító sérelem előtt olyan bajusza volt, amit még Pesten is megbámultak. Azzal nyugtatták meg a különös feljelentőt, várja meg, míg kinő a bajusza és szokjon le a kocsmái szundikálásról s akkor többet nem lesz baj a bajusszal.

Értesitem a n. é közönséget, hogy a **diák-tánciskola** ideje alatt vasárnap délután 5-től 9-ig **össztáncot tart**, az Uri-Kaszinóban.

Különórán könnyen elsajátítható módszer szerint tanítja az **összes táncokat**.

Kívánatra háznál is.

HAVANCSÁK tánc és mozgásművészettanítóképzőt végzett okl. tánc tanító.

Kirándulás Bihar és Kolozsmegyébe

A közeli napokban egy kisebb kiránduló társaság indul Bihar és Kolozsmegye magyar területi érdekességeinek megtekintésére. Vázlatos utiprogramjuk a következő: vasuton Nagyváradon át Révig. Itt a pompás Révi sziklaszoros, Tündérvár, az aggtelekihez hasonló Zichy cseppkőbarlang bejárása. Fürdés a Sebes-Körösben. A Jád-völgy remek részleteinek megtekintése. Jádtól Csucsáig 16 kilométer vasuton. Az elragadó szépségű szoros bejárása. A rómaiak korból fennmaradt Sebesvár romjainak és környékének megtekintése. A Drágán- és Sebespatak csodavölgye. A néprajzi szempontból érdekes Kalotaszeg és főhelyének: Bánffyhunynak megtekintése. Vissza a Királyhágón át. Turaidő 3-4, esetleg több nap. Éjjeli szállás cserkész sátorban. A kirándulókhoz 1-2 tag még csatlakozhatik. Érdeklődők forduljanak Szeghalmy Gyula igazgatóhoz Horthy Miklós ut 28 szám alatt. Élelmezés hdtizsákból, illetve előre elküldött póstacsomagból.

Vidám sorok.

— Hallottam, hogy téged, Jóska háromszor pofonított.

— Igaz,

— Hát ezt nem értem, hiszen neked mindig járt a szád, hogy nyomorékká vered azt, aki téged egyszer pofonított.

— Na jó, jó, de engem Jóska nem egyszer ütött pofon...

Fürdés mindenestre.

A páciens elmegy az orvoshoz és azt kéri tőle:

— Mondja, doktor ur, okvetlen fontos, hogy gyógyfürdőre menjek?

Az orvos végignéz rajta, különösen a nyaka táján és azt mondja:

— Magának már egy közönséges fürdő is jót tenne.

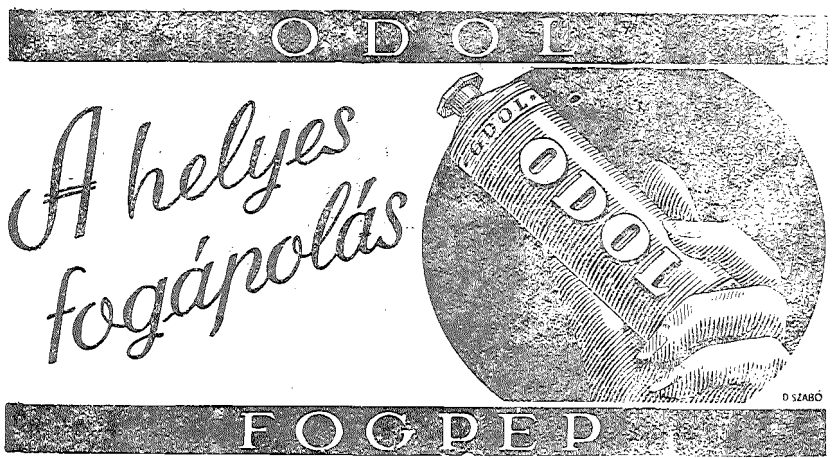
Arverésen.

Az árverés vezetője csendet kér és így szól:

— Uraim, itt a teremben elvezett egy pénztárca. A tulajdonos a megváltónak száz pengőt ígér.

Egy hang közbeküldt:

— Száztíz!

Ujraszabályozták a konyhakerti és virágmagvak forgalombahozatalát. Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter most kiadott rendeletével újraszabályozta a konyhakerti és virágmagvak forgalombahozatalát. A rendelet szerint a jövőben konyhakerti és virágmagvakat csak zárt csomagolásban lehet ipárszerűleg forgalombahozni. 5 kg-nál több magot tartalmazó csomagot fémmzárral, 5 kg-nál kevesebb, de 100 gr-nál több magot tartalmazó csomagot papírszalaggal, végül a 100 gr-nál kevesebb mennyiséget tartalmazó csomagot szintén papírszalaggal kell lezárni, vagy a papírcsokót kell megfelelően papírszalaggal leragasztani. A fémmzáron, illetőleg a papírszalagon a forgalombahozó nevét fel kell tüntetni. A rendelet mellékletében felsorolt konyhakerti és virágmagvaknak meg kell felelni a rendeletben meghatározott mértékű tisztaságnak és csirázóképességnek és ezt a körülményt az áru burkolatán is fel kell tüntetni. Ez a rendelkezés biztosítja, hogy a jövőben csak teljesen megbízható konyhakerti és virágmagvak kerüljenek velés céljára forgalomba.

Felvétel szőlészeti és borászati szakiskolába. Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter a bihardiószei, kecskeméti és soproni m. kir. szőlészeti és borászati szakiskolák 1942/43. tanévére felvételi pályázatot hirdetett. A háromévfolyamu szakiskolába tanulókul azok vehetők fel, akik 17. életévüket betöltötték, az elemi népiskolák VI. osztályát sikerrel elvégezték és gyakorlati munkák végzésére alkalmatlan testalkattal bírnak. A szakiskolák internátussal kapcsolatosak. A havi ellátási díj személyenként 20 pengő. A tanév mindegyik szakiskolánál október 1-én kezdődik. A pályázati haláridő augusztus 20-án jár le. Bővebb felvilágosítással a nevezett szakiskolák igazgatóságai szolgálnak.

Tolnai Klári és Kiss Manyi Rádió novelláit hozza a Színházi Magazin új szenzációs száma, melyben Rácz Vilmos ír cikket a mai színészetéről, ifj. Ambrózy Ágoston a Balatonról, Hortobágyi

Jenő érdekes tudósítása a táborból, Szörényi Éva a Kékesen. Rengeteg tréfa, móka, riport, divat tudósítás érdekes, ujszerű rejtvény teszik a legolvasottabb a Színházi Magazint, melynek szindarabja a Madác Színházi nagy sikere a Domi Gyermekmelléklete pedig a gyermekek kedvence a Kis Magazin.

A kerékpárgyártásban forradalmi újítást jelent a Berlinben most bemutatott „Lahn” rendszerű kerékpár. A bemutató alkalmával élénk érdeklődést keltett a kerékpár rövid, összenyomott formája. A kerekek szorosan egymás mögött foglalnak helyet az új konstrukción. A taposó kar csapágya nem a kerekek között, hanem a hátsó kereken kapott elhelyezés; a taposás iránya ezzel függőleges lett, ami nagy erőmegtakarítást tett lehetővé. A hátsó kereken a taposó karon kívül csak még egy 20 cm. dob látható, amely a csapágyon kívül a szabadon futó berendezést, a fékeket és a lámpát tápláló dinamót is magában foglalja. Ezeknek a fontos alkatrészeknek az időjárás behatásaitól való megóvásáért a kerékpárosnak nem kell törődnie. Egyszerű a kerékpáros feladata a tömlőfoltolás esetén is: míg eddig a kerekek kiemeléséhez a hajtóláncot le kellett venni, az új konstrukciónál elegendő két csavar eltávolítása. Ujszerű és rendkívül praktikus az áttételcsere is, amit néhány perc alatt könnyűszerrel végre lehet hajtani. A kerékpár az eddigi legkönnyebb típusnál is mintegy 25 százalékkal könnyebb. Az új találmány sokkal kényelmesebbé teszi a kerékpározást, annak gyors elterjedése biztosítottak látszik.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Hanyecz András és neje Fabulya Judit fia András ág. ev., Dávid Antal és neje Juhász Mária fia Sándor ref.

Házasságot kötöttek: Sz. Nagy Lajos és Gránicz Erzsébet, Hajdu Sándor és Kovács Etel.

Elhaltak: Peyer Mihályné Beinschróth Zsuzsanna 71 éves ág. ev., Izsó Lajos 51 éves ref., özv. Béres Józsefné Kruchió Zsófia 83 éves ref.

Tudja-e . . .

hogy a gümökórral fertőzött tehén teje és tejterméke nemcsak az állatokra, de az emberre is veszélyes. Ezért a teheneket évente legalább egyszer tanácsos megvizsgáltatni.

hogy a levegő 32 ezer méter magasságban százszor ritkább, mint a tengerszinten. Apró kísérleti lég-gömbökkel állapították ezt meg, melyek ember nélkül 35 ezer méter magasságba is felmennek.

hogy a fagyott burgonyát, répát nem kell kidobni. Meg lehet menteni. Használat előtt 24 órára hideg vízbe tegyük és utána nyugodtan felhasználhatjuk takarmányozásra.

hogy aki nem akar munkába állani, azt könnyen katonai munkatáborba utalhatják.

hogy a középkorban a emberek milliói még nem ismerték az inget. A lenvászoning a 16. században olyan ritkaság volt, hogy a leggazdagabb és legelőkelőbbek sem tartottak belőle egy párnál többet.

— hogy Franciaországnak volt első és harmadik Napóleonja, második Napóleon császárról azonban nem tud a történelem. Franciaország ezt a tréfát egy sajtóhibának köszönheti. Amikor III. Napóleon, Franciaország akkori elnöke felvette a császári címet, a belügyminiszter kiáltványban tudatta a nagy eseményt a néppel és kiáltványt ezekkel a szavakkal fejezte be: „Tehát ez legyen a jelszavunk: Éljen Napóleon III!” A Napóleon neve után következő három felkiáltójelet a szedő a római hármassal tévesztette össze és így került Napóleon neve után a hármasszám. Amikor a sajtóhibát észrevették, már késő volt a császárt III. Napóleon néven életelő tömeg felvilágosítására, úgyhogy a császár végül is jobbnak látta a nem saját jószántából választott név használatába belenyugodni.

hogy az égboltozat legmagasabb pontját is egy sajtóhiba keresztelte el zenitnek. Amikor a spanyolok a 16. században kiadták az első csillagászatot, az arab „zemt” szó m-jének harmadik lába fölött a szedő, valószínűleg egy légy tréfája következtében pontot látott és a szót zenitnek olvasta. A könyv nyomán a zenit szó minden európai nyelvben elterjedt.

hogy a megkövesedett maradványok tanúsága szerint a csont-héjju gyümölcsök Európában, Kelet-Ázsiában és Észak-Amerikában már a kréta-harmadkorban is el voltak terjedve. Az egyetlen harmadkori éper-maradvány Magyarországáról került elő.

Apoló Mozgó Gyoma.

Július 11

szombat

Páger Antal, Komár Julia, Erdélyi Mici:

A miniszter barátja

A magyar filmművészet kimagasló eseménye.
Kedves, hangulatos, romantikus történet.

Július 12—13

vasárnap—hétfő

Charles Boyer és Margaret Sullovan óriási sikerű
filmszenzációja:

Mellékutca

Egy csodálatos szerelem regénye.
Gyönyörű! Művészi! Megrázó!
Magyar Világhíradó.

Július 15

szerda

A bajtársiasság és hazaszeretet hőskölteménye:

Oroszlánkölykök

A hétéves háború kishőseinek szívbemarkoló története.
Főszereplők: Mathias Wieman, Carsta Löck, Andrews Engelman.
UFA világhíradó.

SPORT

Körösvidéki Kerület
1. osztály.

1. NAC II.	26	20	3	2	117:28	43
2. MTE	25	16	4	5	81:39	36
3. B MÁV	26	15	6	6	80:42	35
4. MSE	26	15	3	8	69:50	33
5. GyTE	25	14	0	11	73:44	28
6. Hunyadi	27	10	6	11	55:63	26
7. GyAC	26	11	3	12	41:44	25
8. Rokka	26	10	4	12	43:58	24
9. N MÁV	26	10	3	13	72:61	23
10. GyTK	26	10	3	13	46:86	23
11. KoTE	26	10	2	14	52:82	22
12. OMTK	25	8	5	12	43:65	21
13. OTK	26	5	7	14	41:76	17
14. OFC	26	3	0	23	19:95	4

Eldöntetlenül végződött az
1941—42. évi bajnokság utolsó
mérkőzése.

GYTK—KOTE 3-3 (1-1)

I. o. bajnoki. Vezető: Énekes.
GyTK: Gálos — Jakó, Kárpáti —
Czifrák, Pocsai, Csalah — Olajos, Göt-
ter, Villányi, Császár, Györi.KOTE: Hudák — Magyar, Bencsik
— Vass, Kolompár, Kugyela — Berger,
Hajdu, Bikfalvi, Kolompár II., Nagy.

Mindkét csapat tudatában volt a mérkőzés fontosságának és mindent beleadtak. A mérkőzés igen meleg légkörben zajlott le. A Gytk volt a többet támadó, de a Kote sem hagyta magát. Az első gólt a gyomai csapat szerzi meg Györi révén. A góltre erős Kote támadás a válasz és igen belemenősen. A közönség nem szívesen nézi a kondorosi játékosok játékmódját és megtorlást követel. 30-ik percben Bikfalvit az ötösig hagyják befutni és a center nem hibáz, 1-1. Erős mezőnyjáték alakul ki. A játékosok idegesek. 40-ik percben a Gytk-nak adódik nagy helyzete, de a kondorosi védők az utolsó pillanatban tisztáznak, 44-ik percben 11-es a gyomai csapat ellen. A büntetőnek Hajdu áll neki és nagy lövésért Gálos gyönyörűen védi. Ezzel vége is a félpálynak.

Szünet után Gytk ostrom következik és mégis a Kote szerzi meg a gólokat. A szabadon hagyott Hajdu lefutja a védelmet és megszerzi a vezetést, 1-2. Alig telik el 5 perc újabb gólt rug a Kote Bikfalvi révén, aki lestről indult. Igen hangos a nézőtér. A Gytk csapata átveszi az iramot és elsősorú lendülettel támad. 30-ik percben Pocsai harminc méterről irtózálos bombát küld a kondorosi kapu jobb felső sarkába, 3-1. A gólt még több erőt ad a gyomai csapatnak és igyekszik a győzelmet megszerzeni. 35-ik percben a Kote kapus leboxolja Olajost, aki elterül. A partizeljő ínt és a büntető pontra mutat. A játékvezető nem ad 11-est. A Gytk igyekszik mindent leküzdeni és tovább támad. 38-ik percben Czifrák megszerzi a kiegyenlítést, 3-3. Még néhány perces tűzijáték és vége a mérkőzésnek.

Mindkét csapat nagyon küzdött. Az eredmény kedvezően alakult a Kote csapatára. A Gytk megérdemelte volna a győzelmet. A mezőny legjobbja Gálos volt. Az ő védése a Gytk góljait 90 százalékkal csökkentette volna. Utána Császár, Csalah és a táradhatatlan Pocsai következik. Györi ma is veszélyes csatár volt. Olajos szép labdákat adott.

A Kote legjobbja Bikfalvi volt. A soron következő Vass, Hajdu és Magyar, de általában mindkét csapat jól nyújtott.

Énekes rossz napot fogott ki.

Talánt és Laposnyikot egy-egy évre tiltotta el a játéktól a Gytk fegyelmi bizottsága és a ítéletet felterjesztette a Kerületi Elnökséghez. Kár, hogy a két dierék játékos hallgatott a rossz tanácsadókra, mert cselekedetükkel nem csak ön maguknak ártottak, hanem egyesületüknek is és ezen felül annak az egyesületnek is, ahová esetleg az új szezonra gravitáltak. A szabályok értelmében a két játékos az év letelte előtt nem szerepeltethető és nem igazolható sehová sem.

Domokos Albert üzletében új férfi és női kerékpárok érkeztek és minden kerékpáralkatrészek kapható, megszünt a gumigond, itt van a „Nép” kerékpárabroncs. Ugyan ő egy ügyesfiút tanulóknak felvesz. 1—1

Gyoma község
ingatlanforgalma

kk. Dávid Gizella és társai vettek tanyaföldi szántó 1/6-od részét Dávid Lajostól 900 pengőért.

Tóth Lajos és Nagy Erzsébet vett 3 hold 924 n-öl pocozugi szántót Gaál Eszter és társaitól 10.000 P-ért.

özv Gaál Dánielné vett pocozsántó ingatlant Gaál Eszter és társaitól 1833 P-ért.

Kner Erzsébet megvette a Wagner Péter házát 17.500 P-ért.

Jenei Bálintné vett egy révlaposi beltelket vitéz Györi Lászlótól 1000 P-ért.

Szujó István és neje Korcsok Piroška vett egy csodaballai szántót Farkasinczy Imre és társától 3000 P-ért.

Kun Lajos 1 hold 636 n-öl csergettyűlaposi szántóját 1000 pengő értékben fiának Kun Sándornak ajándékozta.

Hornyák Viktória vett Rósz Ádám-tól egy fél beltelkes házat 1000 P-ért.

Szabó Bálint és neje Fekete Erzsébet vették Kató Gergely és neje pocozugi ingatlanát 6000 P-ért.

id. K. Molnár Sándor és neje vettek pusári szántót K. Molnár András-tól.

Varga Gábor németzugi szántó ingatlanát vette kk. Kiss Imre 110 P-ért.

kk. Csáki Lidia vett zsófi-majori szántót Bartik József és társaitól 1320 pengőért.

Barok Istvánné Cs. Nagy Ilona vidó-laposi szántóját 2000 P-ért vette Kovács Elek és neje Cs. Nagy Margit.

Publikáció

10 szög 40 fillér, minden további szó 4 f.

Jutányos áron vállal mindennemű ácsmunkát, továbbá egy jó családból való ügyes fiút tanulónak felvesz Molnár Elek képesített ácsmester. Lakik: I. Arany János u. 14. 2—6

A HOMBÁR szövetkezet értesíti a gazdaközönséget, hogy aki augusztus 5-ig a buzáját Hombár szövetkezetéhez be-szállítja, korpa utalványt kap.

I. ker. Garzó Gyula utca 1 szám alatt egy férfiöltöny ruha van eladó.

Tandi Imrénének Hősök Emlékutja 109 szám alatti italmérése berendezéssel, jogfolytonossággal eladó. 2—1

Ne üljön fel senkinek, amíg meg nem győződik személyesen arról, hogy KISS kályhás — Mezőberény, Fötér — tényleg árulja és készíti is a környékben a legszebb cserépkályhákat, kandallókat, kemencéket, átrak, javít mindennemű fűtőeszközöket. 5—1

Hoffmann Ferenc pék Endrőd, egy jó házból való erős 16 éven felüli fiút tanulónak felvesz. 2—2

Tengeridaráló, 3 lábas mely lisztre darál és másfajta felerősíthető tengeridaráló 19 pengőtől, továbbá vendégágyak, összecsukhatós dupla vörösréz sodronnyal 24 pengő 85 fillértől, kerítésdrótfonatok minden számban, kályhák, tűzhelyek, tejszeparátor 6 havi részletre és más vasáru kapható Schwarcz József vaskereskedőnél Endrőd, Szent Imre ut 6. 2—2

Rákóczy utca 3 szám alatt 2 egy-másba nyíló üres helyiség és 1 butorozott szoba: kiadó. 3—3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csülörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

ÚJ MAGYAR JÖVŐ

Az egyik német ifjúsági vezetővel beszélgettünk nemrég. Érdeklődésünkre, hogy milyen szempontok szerint válogatják össze a külföldi tartózkodásra küldendő fiúk és lányok csoportjait, így válaszolt: „elsősorban jellempróba alapján”. Aztán kifejtette, hogy külföldön minden egyes német gyermek Németországot képviseli és ennek teljes tudatában is van. Tudják, hogy ha viselkedésükkel, magatartásukkal szégyent vallnak, akkor országuk, népük hírnevét rontják, viszont a becsületes helytállással egyenként és együttvéve is dicsőséget szereznek hazájuknak. Az új német ifjúságnak ez az erkölcsi magatartása igen figyelemre méltó. Nem véletlen, hogy a genfi beszélgetéssel csaknem egyidejűleg az egyik harcos budapesti folyóiratban a következőket olvassuk: „Az új Európa elsősorban új lelkeséget jelent, a gondolkodásmód, az értékelés és az erkölcsi magatartás megváltoztatását. Lelki értékeket mindig csak neveléssel hozhatunk létre. A biológiaiilag értékes ember, még ha született zseni is, csak nyersanyag. A nevelés teszi a lelket értékké. Az individualista felfogással szemben az új nevelés alapelve, hogy csak az egymással összefüggő és harmónikus világnézeti egész alkotó tudományos és erkölcsi ismeretek fejleszthetnek ki harmónikus lelkeséget és határozott erkölcsi magatartást. Magasabbrendű boldogságot csak az érhet el, aki folyton fejleszti, tökéletesíti önmagát. A nemzet tenmaradása és fejlődése szempontjából életbevágóan fontos erkölcsi nevelés feladatait a közösségi erkölcs törvényei határozzák meg. Az a nemzet, amely sorsdöntő időkben sem veszi tekintetbe a közösségi erkölcs szabályait, elvesz a történelmi erők csapásai alatt.”

Meggyőződésünk, hogy a mai sorsdöntő időkben csakis a közösségi erkölcs szellemében nevelkedett magyar ifjúság lesz

képes bátran és rendíthetetlenül mellet szegezni minden nehézségnek és veszedelemnek, a-

mellyel az új erős és becsületes magyar jövő építése közben szembe találja magát.

Beliczey Miklós főispán vezette öt törvényhatóság küldöttségét a miniszterelnök elé

A vármegye főispánja Békés Csanád, Csongrád, Hódmezővásárhely és Szeged törvényhatóságainak nevében küldöttséget vezetett a miniszterelnök elé azon árvízkárosult gazdák érdekében, akiknek a földjei még ezidőszert is megmunkálhatatlanok a részben még most is ott tárolt vizek vagy a vizek okozta nagy mértékű kiterjedés és elsősorodás következtében. A békésmegyei főispán által vezetett küldöttségben az érdekelt öt törvényhatóság főispánjai, összes felsőházi tagjai és országgyűlési képviselői is résztvettek.

A miniszterelnök nagy megértéssel és jóakarattal fogadta a küldöttséget, nagy figyelemmel hallgatta meg a főispán előterjesztéseit, majd különös melegséggel érdeklődött az összes problémák és az egyes részletkérdések iránt is. Egyes és a további csatornázási munkálatoknak még gyorsabbá tétele érdekében azonnali rendelkezéseket is kiadott, azonban a

vizektől károsult földtulajdosoknak az eddig érvényben lévő és adókedvezményt biztosító segélyezéseken kívül nagyobb arányú további segélyezéseket határozottan nem tudott kilátásba helyezni, mert — mint ahogyan válaszában mondotta, — az ország anyagi helyzete a mai rendkívüli erőfeszítések idejében minden jóakarat mellett sem bírhat el külön és az államháztartást rendkívüli módon ujabban megterhelő segélyezési akciókat, már csak azért sem, mert hiszen épen az érdekelt törvényhatóságok javára most folyamatban levő csatornázási munkálatok is, — amelyekre minden erőt koncentrálni kell, — rendkívül nagy kiadásokat jelentenek az államháztartásnak.

A miniszterelnök ur egyébként minden vonalon való további megértő jóindulatáról és segítő szándékáról biztosította az érdekelt törvényhatóságoknak a küldöttségben megjelent tagjait.

Búcsút mondtak és elindultak a gyomai honvédek is!

Bensőséges, meleg ünnepléssel, a hétköznap ellenére is igen szép számú közönség jelenlétében, ünnepi hangulatban vett búcsút a hét folyamán Gyoma társadalmi Honvédei től. Az igen jól előkészített és megszervezett búcsuztatás nagy számú résztvevője, a meleg és mégis könnyekben uszó hangulat, a sok-sok virág és cigaretta a gyomai asszonyok és leányok munkájával összegyűjtve mind-mind tanubizonyosságai annak a szeretetnek, amely

apáinkat, fiainkat, véreinket hosszú utjára elkíséri. De bizonyossága annak is, hogy a gyomai társadalom igenis, mégis csak tud lelkesedni akkor, ha olyan Szent ügyről van szó, mint Honvédeink ügye!

A búcsuztatás ünnepségét a leventezenekar indulókkal nyitotta meg, majd az állomásparancsnok Ur megérkezése után az elvonuló alakulat parancsnoka jelentést tett. Ezután az állomásparancsnok Ur búcsuztatta a honvédeket, majd az

állomás egyik századosa tartott izzó hangú buzdító beszédet, melynek során — többek között — az alábbiakat mondotta: „Ezeréves multjában a magyar mindig az Igazság zászlaja alatt harcolt! Ma is az Igazságot kell megvédenetek Bajtársak! „majd az áldozatoságról szólva így folytatta: „Hol vagyunk még mi a nagy áldozatoktól? Hiszen gondolkozatok csak Bajtársak! Most, amikor peng a kasza a határban és jól láljátok, hogy az aratás napjáig fehér kenyér jut a szalonnához, ugy-e megnyugt benneteket is az az érzés, hogy a közellátás ily jól és biztosan gondoskodik ittonmaradó hozzátartozóitokról is! Látjátok Bajtársak, hogy a Haza sokszorosan hálás kíván lenni fiainak áldozatoságáért! Magatok olvashattatok, hogy hadigondozó tiszt urak vannak; hogy épül a sok ingyen, sokgyermekes családi ház; hogy osztják már a sokszáz pengőket kitevő házassági kölcsönöket és hogy simogató, zöldkeresztes nővérek kezei védik, óvják, ápolják itthonmaradt családtagjaitokat...”

Ezután Gyoma község képviselőjében és nevében dr. Legeza Tibor ügyvéd a következőkkel búcsuztatta — többek között — a Honvédeket: „Ma még csak a külső front az életveszélyek, a virtus és a lovasgiasság magyar katonai erényeinek komoly találkozása, de lehet, hogy jön idő, amikor a belső frontot is annyi veszéllyel kell majd tartani. Az a nemzet, melynek tulnyomó áldozatos fiai vannak, halad a népek országútján az élen. A Ti áldozatos kitartásotok, legyelmetek és az ellenséggel szemben őrtállástok adja nekünk a belétek vetett bizalmunkat, hitünket a jobb jövő magyar reményének teljesítése felé. És amint most elindultok a legfelsőbb Hadur parancsára a becsület mezejére, Hazánk jövőjéért és ősi szabadságunkért barcolni, veletek lesz és mindenüvé elkísér az egész magyarság téltő szeretete, hűséges gondoskodása, soha el nem muló hálája!...”

A beszédek elhangzása után a katonák elfoglalták helyüket a vasúti szerelvényben, majd rövid, de annál érzékenyebb bucsu következett, s röviddel ezután, menetrendszerű pontossággal ismét ki gördült Oroszország felé egy katonavonat...

Szem nem maradt szárazon és a hangos zokogásokat is csak a leventezenekar indulóinak hangja nyomhatta el, hogy mintegy jelkép fájó érzéseinkben is fegyelemre tanítson bennünket akkor, amidőn meg kellett tanulnunk, hogy a fájdalomnak és a fájdalom könnyének nincs helye akkor, midőn mieink ilyen Szent ügyért indulnak harcba és mi mindnyájan biztos meggyőződéssel, fanatikus Hittel és erővel úgy lobogtatjuk kendőinket utánuk, hogy: „a boldog viszontlátásra!..

Felhívás

A Légóltalmi Liga női alcsoportja egy 50 tagból álló leánygárdát óhajtott beszervezni, felkértek azért azok az 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927 és 1928 években született hölgyek, akik e leánygárdába önként belépni óhajtanak szíveskedjenek a Liga ügyvezetőjénél a hivatalos órák alatt a Liga hivatalos helyiségében jelentkezni.

A leánygárda tagjai tagdíjat nem fizetnek.

A Liga célja ezzel az: hogy a légóltalom és önvédelem feladatainak ellátására megfelelően kiképzett utánpótlás álljon mindenkor rendelkezésre,

hogy amikor a Női alcsoportnak valahol fegyelmzett egységet kell mutatni, erre kellően kioktatott és begyakorolt nők álljanak rendelkezésre.

E feladatok teljesítése érdekében a gárda tagjai 5-ös turnusokban elvégzik a Légóltalmi Liga által rendezett házparancsnoki tanfolyamokat és részt vesznek a Liga által rendezett elsősegélynyújtási és tűzoltási tanfolyamokon is díjtalanul. A gárda tagjai azonkívül egy testnevelési tanárnő felügyelete és irányítása alá helyeztetnek.

A hölgyek által végzendő propaganda feladat célja, hogy a légóltalom nagy jelentőségét a köztudatba belevigye és megértesse a családtagjaival, szomszédokkal és így fokozatosan az egész társadalommal, hogy fegyelmzettésséggel és csak az összes társadalmi osztályok bevonásával lehet kielégítő eredményt elérni. Ezzel kapcsolatban tagokat gyűjteni, teák és mulatságok rendezésével a Ligát segíteni, és résztvenni az

ingyen gázalarc akció 2 filléres bélyegeinek terjesztésében. Segélyhelyek és mentőállomásokat rendezni.

A Liga a fősúlyt arra helyezi, hogy a légítámadások alkalmával előforduló sérülések, roszulások és esetleges gáztámadások által okozott megbetegedések helyszínen való, azonnali ellátására oktassák ki a hallgatókat.

Charitatív működése körébe tartozik a légítámadások következtében hajléktalanná vált lakosság elhelyezése, ételmezése, illetve az ezen feladattal megbízott hatósági közegek legszélesebb körű támogatása és segítése, — a gárda tagjainak az önvédelem feladatkörét annyira el kell sajátítani és olyan tökéletesen, hogy a hadbavonult férfitársakat helyettesíteni legyenek képesek, és a felszaporodott

munkában a Liga helyi csoportjának teljes értékű segítségét nyújthassanak. A legnagyobb és legszebb feladatot a leányifjúság a jótékony terén fejteli ki. A magyar leányokra vár az a szerep is, hogy a honi légvédelmi készültség esetén a segélyhelyekre becsztott hölgyek felügyelet nélkül otthonmaradt kisgyermekkei gondozását vállalják el.

Nem szűnt meg érdekelni akarjunk ezzel az erőket, sőt honvédelmünk érdekeit szem előtt tartva egyesült munkát akarunk teremteni a leányleventék gárdájával, mert összefogott erővel, nagyobb eredményt tudunk elérni.

Hölgyeim lépünk be a Légóltalmi Liga leánygárdájába!

LOVAS ZOLTÁN
a Légó. Liga ügyvezetője.

Az új mezőgazdasági közigazgatás

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslat a mezőgazdasági termelés rendjének biztosítása érdekében korszerűsíti és a közérdekű kiváltságnak megfelelően át alakítja, illetőleg megreformálja a mezőgazdasági közigazgatást is. Ez az intézkedés természetes és logikus következménye annak, hogy az állami ellenőrzés a törvény életbelépte után lényegesen nagyobb területre fog

A mezőgazdasági közigazgatás reformja

Legtöbb hatóság természetesen továbbra is a földművelésügyi miniszter marad, azonban a decentralizálás jelentékeny lesz. A miniszterium eddigi munkakörének nagyrészt a gazdasági felügyelőségek, Mezőgazdasági Kamarák és más megbízott gazdátársadalmi érdekképviseleti szervek látják el. Megalakul ezenkívül, mint legfőbb véleményező testület, az Országos Mezőgazdasági Tanács, amelynek elnökét a földművelésügyi miniszter nevezi ki. Ennek a tanácsnak tizenöt tagja, a gazda társadalmi szervezeteknek egy-egy kiváló egyénisége lesz. A Tanács minden fontosabb mezőgazdasági termelési

kiterjedni, mint amilyen ma tényleg a mezőgazdálkodást illetően érvényben van. Több lesz a kísérleti birtok, a mintabirtokok, sokkal több gazda részeseül kedvezményekben mint ma, az állam tehát közérdekű kötelezettséget teljesít, amikor ellenőrzi, hogy az adópénzből juttatott támogatást azok, akik ebben részesültek, valóban a mezőgazdasági fellendülésére és okosabban használják-e fel.

és értékesítési kérdésben votumot fog adni és ezzel alámasztja a kormányt minden egyes közérdekű intézkedését.

Kibővül a közigazgatási bizottság mezőgazdasági albizottságának hatásköre is és bizonyos kérdésekben, mint például a birtokkezelő kirendelése tárgyában véglegesen fog dönteni. De leginkább a gazdasági felügyelőségek hatásköre fog kibővülni, mert ezek lesznek országsszerte az őrök annak, hogy vajjon közérdekű okosabban gazdálkodást folytatnak-e a kedvezményben részesült birtokok, sőt más birtokosok is a hazai földön.

„Gazdasági előljáró”

Új intézményt létesít a javaslat a gazdasági előljárók személynében, akiket a földművelésügyi miniszter nevez ki és pedig minden nagyobb községbe egyet, kisebb községbe pedig körzetenként egyet-egyét. A gazdasági előljáró a község egész

gazdálkodását ellenőrzi, előmozdítja az okosabban gazdálkodást minden vonalon. Ő a községi mezőbizottsági bizottság titkára és hivatalból tagja a községi képviselőtestületnek.

Gazdasági előljáróvá arany, vagy ezüstkalászos gazdákat,

alsó vagy középfokú gazdasági intézetet végezt és megfelelő gyakorlattal rendelkező szakembereket kell ki nevezni. Ahol azonban a mezőgazdasági termelés színvonala megkívánja, gazdasági akadémiát végzett szakembereket kell alkalmazni.

Több szakember

Amikor tehát a törvényjavaslat az egész közigazgatás homlokterébe állítja a mezőgazdaság intézményes fejlesztését és ezt a célt tekintti ma a kormányzat is a legfontosabbnak, a mezőgazdasági közigazgatás területére nem kis hatáskörrel bevonul a szakértelem, szerepet kap a szakképzett gazda. Ennek jelentősége agrárországban felmérhetetlen. Elsősorban bizonyára azért, mert a jövőben sokkal érdekesebb lesz a rátermelt fiatal embereknek gazdasági képeztést, oklevelet szerezni, mint a múltban. Szakemberek fogják az ország egész mezőgazdasági termelő munkáját irányítani, ami azt jelenti, hogy bizonyára több és jobb kenyere lesz az országnak. Kivételre is több jut, tehát bevételeink is növekedni fognak. Vagyis a mezőgazdaság fejlesztése egyenlő az egész ország gazdasági életének fellendülésével a jólét fokozásával.

Nehéz testi munkások fejadagja

A m. kir. közellátási miniszter körrendeletet adott ki a közellátási kormánybiztosokhoz a nehéz testi munkát végző mezőgazdasági munkások fejadagjáról. A alaprendelet szerinti a kenyérgabonajegyre jogosultak évi tejadagja 16 és 60 év között 240 kg kenyérgabona. Minthogy a rendkívüli helyzet következtében több helyen szükségessé válik az, hogy 60 éven felüli férfiak végezzék el a bevonultak munkáját, a miniszter feljogosítja a közellátási kormánybiztosokat arra, hogy a nehéz testi munkát végző 60–65 éves férfiaknak, főleg gazdasági eseléseknek és időszerű munkásoknak is, évi 240 kilogramm kenyérfeadagot állapíthassanak meg. A rendelkezés értelmében a községi előljáróság (polgármester) az engedélyes eddigi évi 180 kg-os (havi 15 kilogrammos) kenyérgabonajegyét évi 240 kilogrammos (havi 20 kilogrammos) kenyérgabonajegyre cserélheti ki.

Hirdessen
lapunkban!

Költő vagyok

Költő vagyok, elégedett,
Bőven jut a tiszteletidj.
Elég nekem dicséretnek,
Ha jó Apám levelet ír:
— Szépen irtad! Nagyon szép volt
Ez a versed, kedves fiam! —
Vagy pedig az Édesanyám
Írja: — Versed megsirattam! —

Nem vágyom én dicsőségre,
Nevem ugys halhatatlan:
Honvéd vagyok, hősen halok
Majd egy győzelmes rohamban.
Nem pap temet, a bajtársam
Ácsól majd rám egy keresztet —
Habár egy márványhegy járna,
Ki a Hazdért elesett!

Elfujja majd a keresztet
Egy-kettőre a forgószelel,
De nagy, szabad lesz a Hazám —
Hősi nevem örökké él...
Honvéd voltam. Hajtókámon
Sok-sok versem lesz a csillag,
Valahányszor olvassa majd
Jó Édesanyám — megsirat.

1942 május 2-án.

KRUCHIÓ ENDRE
szakaszvezető.

Korpajuttatás a kenyérgabona szállítások után

Az ország augusztus havi liszt-ellátását már az új búzából és új roszból kell biztosítani. Hogy ezen a téren semminemű fennakadás ne lehessen, a Közellátási Hivatal felhívást intézett az ország délibb részein fekvő gazdaságokhoz, — ahol az aratás és a cséplés korában megindulhat — hogy az elcsépellt kenyérgabont előbb szolgáltatassák be a Hombárhoz, illetve az őrléssel megbízott legközelebbi malomba.

Ennek a munkának a meggyorsítása érdekében a gazda a július hónapban leszállított kenyérgabona mennyiségek után a rendes kiutalásán felül külön korpajuttatásban részesül és pedig az, aki július 20-ig szállít, 15 százalék, aki július 21—25-e között szállít, 10 százalék, aki pedig július hó 25—31-e között szállít, 5 százalék korpát kap a leszállított kenyérgabonamennyiség után.

A Hombár vasuton természetesen csak teljes kocsirakományokat szállít. Mivel azonban a Közellátási Miniszter Ur a említett akcióban, illetve kedvezményben a kisebb gazdákat ugyanúgy kívánja részesíteni, mint a nagyobbakat, a Hombárt utasította, hogy bizományosai a korpajuttatást azoknak a kisebb gazdáknak is biztosítsák, akik kenyérgabont nem teljes kocsirakományban adnak át a fentközölt határidőkön belül.

HIREK

Személyi hír. Dr. Biró János kir. ügyészségi megbízott f. hó 4. napján Budapesten a m. kir. Kuria bírói és ügyvédi Vizsgálóbizottsága előtt a bírói és ügyvédi vizsgát sikerrel kiállotta. Gratulálunk.

Bajtársi Szolgálat cím alatt megalakult egy 32 tagból álló, s a gyomai társadalom minden tétéből kiválasztott tevékeny rársaság. A tagok minden héten szombaton este 8 órakor jönnek össze — az Elnökség engedélyezéséből — az Uri-Kaszinóban. A társaság főcélja: a hadbavonultak itthon maradt szegénysorsu családtagjainak — de más szegényeknek is — némi anyagi segélyezése és ügyesbajos dolgaiban való eljárás. Pannaszok és kérelmek felvételére a társaság községünk Előljárósága áltai felajánlott mérnöki iroda helyiségében minden vasárnap d. e. 9—11 óráig tart szolgálatot. Örömmel értesültünk e dicséretre méltó vállalkozásról és készséggel hozzáuk községünk lakosai tudomására.

Iparosok és kereskedők hitel-ellátása. Tájékoztató a kedvezményes feltételek mellett folyósítható kölcsönökről címmel dr. Bodó József, az Ipartestületek Országos Központja s. fogalmazója az iparosok és kereskedők által kedvezményes feltételek mellett igényelhető kölcsönről nyújt világos magyarázatokkal ellátott tájékoztatót. Részletesen ismerteti, hogyan kaphat iparos és keresetnélküli, kisipari, kiskereskedelmi, keresztény kereskedelmi, közleplejárati, áruváltószámítolási, termelési és munka-, garanciális, szövetkezeti, export- és egyéb különleges hitelek, hogyan juthat a Nemzeti Önállósítási Alap kölcsönhöz, LÁB-és FAKSz kölcsönhöz, s. b. ismerteti a keleti és erdélyi részek hitellellátását lebonyolító pénzügyzeteket. A munka részletesen, gyakorlati példákkal megvilágítva ismerteti az egyes hitelakciók célját, a kölcsönök einyerésének feltételeit, a kérvények kitöltésének és felszerelésének módját a kamatmagasságát, a visszafizetés módzatait s. b., általában a legmesszebbmenő részletekig menő tájékoztatást nyújt nemcsak a kölcsönt igénylő iparosok és kereskedők, de az érdekeltek részére felvilágosítással szolgáló érdekképviseleti vezetők, hivatalok intézmények részére is. A tájékoztató munka ára 4 pengő. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest, VII., Erzsébet-körut 9. 1/3. IPOK) és az ipartestületeknél.

A tengelyesapatok tovább üldözik a megvert és szétugrasztott Timosenkó bandáit a Don-folyó déli részén.

Már a gyermekeknek is

ODOLO fogpéppel kell fogaikat ápolni.
ODOLO fogpép megőrzi a fogak szépségét
egészségét.

ODOLO
fogpép

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

A gazdák most szerezzenek egymástól gabonavetőmagot. Az ideai termésrendelet alapján a gazda kat. holdankét számítva búzából 120, roszból, vagy árpából 110, zabból pedig 80 kg vetőmagot tarthat vissza magának a cséplés után. A rendelet megengedi azt is, hogy az a gazda, akinek megfelelő vetőmagja nincs, gazdatársától magot cserélhessen. Felhívjuk tehát a gazdák figyelmét arra, hogy már most szerezzenek be egymástól vetésre alkalmas magot.

Tilos levágni az éretlen zabot. Arra az igen fontos honvédelmi érdekre tekintettel, hogy a magnak vetett zabot a gazdák be nem érett (zöld) állapotban le ne vágják és levágott állapotban, vagy legeltetés után fel ne takarmányozhassák, a kormányrendeletben tiltotta meg a be nem érett zabnak lekaszálását, levágását, vagy bármi módon a földtől való elválasztását és levágott állapotban, vagy legeltetés után való feltakarmányozását. Természetesen nem vonatkozik a rendelet hatálya az olyan kevert vetésű zabra, amelyet más növény támasznövényként vetettek el (pl. zabosbüköny), Elemikár esetében, vagy akkor, ha a vetésnek szemtermesztésre való meghagyása nem gazdaságos, a rendelet alól a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőség adhat felmentést.

Ujítások a Nemzetközi Vásárra vonatkozólag. Az ezévbem megtartandó Budapesti Nemzetközi Vásár időpontja egybeesik a budapesti Szent István-ünnepségekkel, mivel a Vásár augusztus 14-től 24-ig tart. A féláru kedvezmény érvényes: Budapestre augusztus 12-nek 0 órájától augusztus 26-nak 24 órájáig. Visszatúzásra augusztus 14-nek 16 órájától augusztus 26-nak 24 órájáig. A vásárlási igazolványok ára 3 pengő 50 fillér. Kapható a Gyomai Ujság Szerkesztősége és Kiadóhivatalánál. Tekintettel arra, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár sokkal kevesebb vásárgazolványt fog rendelkezésre bocsátani, mint az előző években, felhívjuk a vásárlatógató közönséget, hogy akik ezen igazolványokra igényt tartanak, már most sziveskedjenek előjegyeztetni, és árát előre kifizetni, mert az igazolványokat csak július hó 30-ig lehet árusítani.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkkel jelent meg. A magyar falu képeslapja, mely gazdasági cikkekből számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

Német űrnaszád önfeláldozása. Hősi önfeláldozással mentett meg egy német űrnaszád egy nagy német szállító gőzöst. Brit tengeri haderők meg támadták egy német hajókaravánt. Az egyik űrnaszád parancsnoka észrevette, hogy angol tengeralattjáró torpedója a víz alatt egyenesen a német szállító-gőzös felé tart. Csak pillanatig gondolkozott, azután cselekedett. A nagy hajót csak azzal menthette meg, ha a saját naszádjával felfogja a kilőtt torpedót. Nyugodtan megváltoztatta kis járművének irányát és egyenesen a torpedó irányába kormányozta az űrnaszádot. Az űrnaszádból önfeláldozó tettének emlékének kívül semmi sem maradt meg, de az értékes nagy szállító-gőzös megmenekült.

Felvétel a debreceni egyetemre. A debreceni mi. kir. Tiszta István-Tudományegyetem hit-, jog- és állam-, orvos-, bölcsészettudományi, ennek matematikai és természettudományi csoportjára a rendes beiratkozás a 1942-43. tanév I. félévére szeptember hó 1-15-én estig tart. Dékáni engedéllyel beiratkozni szeptember hó 16-20-ig, rectori engedéllyel szeptember 21-30-ig lehet. A felvételi kérvényeket az illetékes karhoz címzetten 1942. augusztus hó 1 és 31. közt kell benyújtani. Eredeti okiratok szükségesek. Részletes tájékoztatás jelent meg a Budapesti Közlöny 1942. június 24-iki számában, s felvilágosítást nyújt a rectori hivatal. Az egyetemen férfi és női internátusok működnek.

Felvétel szőlészeti és borászati szakiskolába. Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter a bihari-dőszegi, kecskeméti és soproni m. kir. szőlészeti és borászati szakiskolák 1942/43. tanévére felvételi pályázatot hirdetett. A háromévfolyamu szakiskolába tanulóknak azok vehetők fel, akik 17. életévüket betöltötték, az elemi népiskolák VI. osztályát sikerrel elvégezték és gyakorlati munkák végzésére alkalmas testalkattal bírnak. A szakiskolák internátussal kapcsolatosak. A havi ellátási díj személyenként 20 pengő. A tanév mindegyik szakiskolánál október 1-én kezdődik. A pályázati határidő augusztus 20-án jár le. Bővebb felvilágosítással a nevezett szakiskolák igazgatóságai szolgálnak.

Felhívás a gyomai fodrász szakosztálytól. Tisztelettel felhívjuk vendégeink figyelmét, hogy 54.040/1942. számú miniszteri rendelet folytán személyzetünket napi 11, szombaton pedig 12 órát szabad foglalkoztatni. Üzleteinket tehát a következőképpen tartjuk nyitva: reggel 7-től este 7-ig (1 óra ebéd idő), szombaton este 8-ig, vasárnap 7-től déli 12 óráig.

Apollo Mozgó Gyoma.

Julius 18

szombat

Richard Dix és Brenda Joyce:

MEGÉRTÉS

Gyönyörű társadalmi színmű a diákélet kalandos, szerelmes, ifjúságtól duzzadó éveiről.
FOX HIRADÓ.

Julius 19-20

vasárnap-hétfő

Szelezky Zita, Páger Antaal, Lázár Mária,
Nagy István, Mezey Mária:

Egy éjszaka Erdélyben

A könny és mosoly filmje. Hangulatos, kedves, romantikus történet.

Magyar Világhiradó.

Julius 22

szombat

Francia különlegesség:

MÁKVIRÁGOK

(Hajtóvadászat)

Hajszu vadra, nőre és pénzre. Izgalmas mese, pompás humor.
Főszereplők: Vivian Romance, Elvire Popesco, Jules Berry.

UFA világhiradó.

A Máv. nyári menetrendje.

Gyomáról a következő vonatok indulnak:

2.41	órákor személy	Békéscsabára
3.42	" motor	Nagyváradra
5.24	" motor	Szolnokon át csatlakozás Budapestre
6.37	" motor	Békéscsabán át csatlakozás Gyulára
8.57	" gyors	Budapestre
11.10	" motor	Nagyváradon át csatlakozás Debrecenbe
14.31	" motor	Vésztőre csatlakozás Kötegyán-Gyula
15.01	" személy	Budapestre
18.31	" gyors	Békéscsabára, csatlakozás Szeged-Gyula felé
18.32	" motor	Mezőturon át Szarvasig
18.41	" motor	Nagyváradra
20.12	" motor	Békéscsabára.

Gyomára a következő vonatok érkeznek:

2.31	órákor személy	Budapestről
5.14	" személy	Békéscsabáról
6.27	" motor	Szarvasról Mezőturon át
6.55	" motor	Nagyváradról
8.56	" gyors	Békéscsabáról
14.13	" motor	Nagyváradról
14.51	" személy	Gyuláról Békéscsabán át
18.00	" motor	Nagyváradról
18.26	" motor	Gyuláról Békéscsabán át
18.31	" gyors	Budapestről
20.07	" motor	Budapestről
23.27	" motor	Vésztőről

A zsidóknak megtiltják keresztény cseléd-lányok alkalmazását. A fajvédelmi törvény életbelépése óta szerzett tapasztalatok alapján több oldalról az a kívánság nyilvánult meg, hogy a zsidókat tiltsák el bizonyos korhatáron aluli keresztényen cseléd-lányok alkalmazásától. Az illetékes hatóságok helyeslik ezeket az elgondolásokat és megakarják szüntetni annak lehetőségét, hogy a fajvédelmi törvény által érintettek visszaélhessenek a náluk szolgáltatott teljesítő, tehát tőlük függő viszonyban levő keresztényen cseléd-lányok helyzetével. Értesítésünk szerint már készül az intézkedés,

amely megtiltja a zsidóknak bizonyos korhatáron aluli — valószínűleg 45 évesnél fiatalabb — keresztényen cseléd-lányok alkalmazását.

Nyári színházi újdonságok Budapestben. A nyári idény színházi újdonságáról írásban és képből számol be a Délibáb színházi hetilap legújabb száma. A legfrissebb kulisszamögötti pletykák, magyar írók remek elbeszélései, riportok, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a diák-tánciskola ideje alatt vasárnap délután 5-től 9-ig **össztáncot tart**, az Uri-Kaszinóban.

Különórán könnyen elsajátítható módszer szerint tanítja az összes táncokat.

Kívánatra háznál is.

HAVANCSÁK tánc és mozdulatművészettanítóképzőt végzett okl. tánc-tanító.

Megjelent az új termésrendelet részletes magyarázata. Az új termés felhasználásáról szóló rendeletek a legközvetlenebbül érdeklők a termelő gazdákat, a mezőgazdasági munkavállalókat és alkalmazottakat, a cséplőgéptulajdonosokat, a cséplésnél foglalkoztatókat, malmokat és azok alkalmazottait, de fontos és felelősségteljes kötelességeket irnak elő a közigazgatási és tanügyi közegek számára is. Ezért végeztek közérdekű és hasznos munkát dr. Holecky Endre és dr. Kardos Tibor miniszteri titkárok, akik a rendeleteket ismertető és gyakorlatilag magyarázó formában dolgozták fel. A rendeleteket kérdés és felelet formájában tárgyaló és fontos határidőket napközi pontossággal összefoglaló füzet most jelent meg. A 84 oldal terjedelmű kis kézikönyv 1.20 pengős áron rendelhető meg az ár előzetes beutalása mellett „Az Új Termésrendelet” Kiadóhivatásánál: Budapest, V. Katona József utca 23/a. Telefon: 111-098.

Publikáció

10 szöveg 40 fillér, minden további szó 4 f.

Jutányos áron vállal mindennemű ácsmunkát, továbbá egy jó családból való ügyes fiút tanulóknak felvesz Molnár Elek képesített ácsmester. Lakik: I. Arany János u. 14. 2-7

A HOMBÁR szövetkezet értesíti a gazdaközönséget, hogy aki augusztus 5-ig a búzáját Hombár szövetkezetbe beszállítja, korpát utalványt kap.

I. ker. Garzó Gyula utca 1 szám alatt egy férfiöltöny ruha van eladó.

Tandi Imrének Hősök Emlékülje 109 szám alatti italmérése berendezéssel, jogfolytonossággal eladó. 2-2

Ne üljön fel senkinek, amíg meg nem győződik személyesen arról, hogy KISS kályhas — Mezőberény, Fötér — tényleg árulja és készíti is a környékben a legszebb cserépkályhákat, kandallókat, kemencéket, átrak, javít mindennemű fűtőeszközöket. 5-2

Kossuth Lajos-utca 26 sz. alatti ház eladó. 3-1

I. ker. Baross-utca 24 sz. alatt egy férfi ruha van eladó. 2-1

Szerkesztésért és kiadásért felel: WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungária könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tékét Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 Ft, Fél évre 3.12 Ft, Egész évre 6.24

Belfizetések postacsékkal:

„Hungaria-nyomda Gyoma” csekkszám. 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGARIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 54.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezmény!
adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Közösségképtelenek!

A legújabb német fogalom kifejezése a szó Jelenti megrendszabályozását, bekapcsolását azoknak az elemeknek, akik ilyen nehéz időkben a nemzet közösség életének nemcsak javára nincsenek, de határozottan kárára vannak.

Előző cikkünkben beszéltünk a minőségről. Nemcsak az egyének, de a nemzet minőségbeli felemelkedéséről is beszéltünk. A nemzet minőségét nem csak úgy lehet javítani, hogy az erre alkalmas egyének tevésegeit kifejlesztjük, de úgy is, ha a minőség tehertételeit, lehozóit, rontóit, javíthatatlan elemait megrendszabályozzuk, lekapcsoljuk, a nemzeti közösségből kikapcsoljuk.

Hát a németek most ezt csinálják! A nemzeti közösség életének tehertételeit külön-szigoru intézkedések ntján erre rendelt szervezetekkel, táborokkal megpróbálják megrendszabályozni és a javíthatatlanokat kikapcsolni a nemzeti közösségből. Föl is sorolják kik a közösségképtelenek? Legelső-sorban idesorozzák „a panaszkodó-hajlamukat”. Az állandóan panaszkodókat, elégedetlenkedőket, másokat izgatókat, lázítókat, vészmadarakat, kik a közösség amugy is nehéz életét még nehezebbé teszik. 2.) Idesorolandók a „munkakerülők”, kik vagy kihúzzák magukat mindennemű munkából, vagy csak immel-ámmal végzik a kiszabott közösségi kötelességeiket. 3.) Idetartoznak az „élősdiek”. Akik az ajtóról-ajtóra, hivatalból-hivatalba járnak különféle intézményekben s mindenütt munkanélkül szíjják a nemzet életerejét. 4.) Idetartoznak a „rosz háztartásvezetők”, nemkülönb a gyermeknevelést elhanyagolókat. Hanyag, rendetlen, pazarló háztartásvezetés nemzeti vagyon pusztító, eltekintve attól, hogy a család tagjainak életét is nehezé teszi. A nemzet legdrágább kincse a gyermek. Aki a gyermekét nem gondozza éber ügyelemmel,

nem hoz meg érte minden áldozatot, vagy éppen rosszra neveli, a nemzet közösségi életének legnagyobb ellensége. 5.) Kikapcsolják a nemzeti közösségből az „iszákosokat”. Akik a nemzet egy tagjának munkerejét vonják el a közös termeléstől, a nemzet egyik tagját minőségben leépítik, sőt tönkreteszik és általa esetleg a fiaiban a következő generációt. 6.) Lekapcsolják továbbá az „erkölcs-telen életűeket”. Ezek tönkreteszik magukban a nemzet

egyik tagjának önmaga fölött rendezni tudását dolgozni, alkotni, teremteni tudó erejét. Nem beszélve arról, hogy megfertőzik a hozzájuk tartozókat, körülöttük élöket. Tanulság: Vége a régi világ „szabadságának”. Tehát nem a szabadságnak, de szabadosságának. Amikor a nemzeti közösség, nemzeti vagyon, nemzeti erkölcs, nemzeti lélek rothadói szabadon és felelősség nélkül rothasztottak! Az új Európában a megjavíthatókat javulásra kényserítik, a javíthatatlanokat kikapcsolják a nemzeti közösség életéből.

Beficzey Miklós főispán:

Joggal nevezhető a belső front árulójának, aki illetéktelen előnyöket követel magának

Vita egy újságcikk körül a közigazgatási bizottságban — A főispán választát egyhangu lelkesedéssel vették tudomásul

A közigazgatási bizottság szerdai ülésén az alispáni jelentés fölött meginduló vita szónoka dr. Sebők Elek volt. Fejszóalásának kiemelkedő része az a kérdés volt, melyet a vármegye főispánjához intézett.

— Két héttel ezelőtt — mondotta Sebők Elek bizottsági tag — egy vezércikk jelent meg a „Békési Újság”-ban. Ennek a cikknek „Árulás” volt a címe és ilyen kitételek foglaltak benne (olvassa a Békési Újságból):

„Az itthoni front katonáitól nem kíván önfeláldozást a haza, hanem csak komoly munkát és a háborus helyzettel járó gazdasági nehézségek terhének megértő, testvéries vállalását.

Ki meri azt mondani, hogy az itthoni fronton is mindenki annyira oda adóan és olyan fegyelmezetten teljesíti kötelességét, mint a harcúterén küzdő katonák ezrei?”

„Naponta hallunk méltatlan kitakadásokat, látunk bolla-sokat és az itthoni front többi küzdőinek kijátszására, meg-

rövidítésére irányuló kísérleteket olyanok részéről is, akiknek pedig magasabb képzettségüknel és tekintélyesebb társadalmi állásuknál fogva jó példával kellene előjárniok a lemondásban.”

„Különösen időszerű erről beszélni most amikor a magtárak utolsó, szükös készleteit kell előkotorni, hogy a mostoha időjárás által készeltetett új terméseg kihúzzuk valahogy kenyérrel és amikor javában folyik a háztartások összeírása az új kenyérgabona arányos elosztásának megalapozása céljából.”

„A kenyeret adagolni kell és ez a feladat sohasem volt nehezebb, mint most, a harmadik vizkáros esztendőben!”

„Amilyen méltányos, hogy a termés lehető legigazságosabb felhasználásának biztosítására törekvő kormányrendelet több kenyeret igyekszik juttatni a nehezebb testi munkát végző fogyasztóknak, olyan méltánytalan, hogy egyes szellemi foglalkozású egyének tekervényes

érvelései, sokszor átlátszóan hamis indokolással, vagy éppen csak állásuk súlyával igyekeznek az öket meg nem illető „testi munkás” vagy „nehéz testi munkás” minősítést kiverelkedni, hogy így nagyobb fejadaghoz jussanak.”

„Ez árulás!”

„Gondolja meg mindenki, aki őt meg nem illető kenyéradagot fogyaszt vagy igényel, hogy a többletet egy olyan nehéz testi munkás szája elől veszi el, aki a kenyeret egyszerűbb és szükösebb életkörülményei miatt nehezebben, vagy egyáltalában nem tudja pótolni.”

(Tovább olvassa:)

„Ha azt akarjuk, hogy az itthoni front méltó legyen a harcúterén küzdők frontjához a legkönyörtelenebbül számoljunk le az árulókkal.

A belső frontnak is csak az lehet a megdönthetetlen alapja, ami a harcúteri fronté: az erkölcsi nagyság, amelynek ott kell lakoznia mindenki lelkében és meg kell nyilatkoznia mindnyájunk mindennapi cselekedetében.”

(Befejezi az olvasást:)

„Egyszer már megbűnhödött ez a nemzet, mert nem tudott elég korán leszámolni az árulókkal. Most bűnhődjenek az árulók!”

„Ki kell vetni az áldozatosan küzdők soraiból mindazokat, akik a mostani szükös időkben így, vagy amugy, másoknak a betevő falatjára spekulálnak.”

Dr. Sebők Elek letéve az az újágot így folytatta:

— Ez a cikk Békés közép-osztályában nagyméltatlankodást váltott ki, amely társadalmi osztály a hivatkozott cikk egyes kitételeiben a középosztály elleni támadást vélt látni. Dr. Sebők Elek ezután a középosztálynak vitathatatlanul nagy nemzetfentartó érdemeiről szó-lott, majd azt mondotta, hogy örül annak, amit most tudott meg, hogy a cikket nem a lap szerkesztője írta és az is megnyugtatta, hogy a cikk az összes vármegyei lapokban megjeleni.

(A kérdéses vezércikk a Békésmegeyi Hirlapból sajtóteche-

nikai okokból maradt ki. A szerk.)

Beliczey Miklós főispán a legnagyobb figyelem közt adta meg a választ:

— Tudomásom van a cikkről, ismerem annak tartalmát és annak figyelmeztető szándékát indokoltan találtam. A cikket nem a Békési Újság felelős szerkesztője írta, hanem a vármegye egyik régi eminens hívatásos újságírója.

— A cikk semmi esetre sem a középosztály elleni éllel íródott s illet belemagyarázni csak a cikk tendenciájának teljes félre értésével lehet. A cikkben nem a középosztályról általában, hanem kifejezetten csakis olyan elítélendő egyesekről van szó, akik még ma sem tudják kellő lelkiismerettel felfogni a sokszor emlegetett belső frontok épen a közellátás vonalán fennálló rendkívüli fontosságát. Helyesen utal a cikk arra, hogy a közvéleménynek fokozottan súlyosbító elbíráltása alá tartoznak az ilyen lelkiismeretlen egyének akkor, ha azok történetesen az intelligencia köréből kerülnek ki.

— Mert hiszen nem kétséges — és ezt az amelkedett hangon mondta a főispán — hogy az a bizonyos belső front azon áll, vagy bukik, mennyire tudjuk egyéni érdekeinket alárendelni a közösség mindenek fölött való céljainak. Hangsúlyozom, hogy mindenkinek — és pedig kivétel nélkül — itthon egyik legelső hazafias és becsületbeli kötelessége alárendelni magát a közösség érdekeinek tudomásulvéve, hogy mindenkinek csak annyi jár, amennyi neki ki van szabva. Aki ezt nem teszi és helyzetét vagy összekötéseit arra akarja felhasználni, hogy magának illethetetlen és jogtalan előnyöket szerezzen, azt a hívatkozott cikk joggal nevezi belső front árulójának. Az ilyen egyénekkel szemben, érdemük szerint, magam is így fogok eljárni.

— A nemzet testvéri közösségében különféle társadalmi osztályokról beszélni ma egyébként sem tartom időszerű megjelölésnek mert azokkal a kivételekkel, akiről a cikk szól éppen a nemzetnek nagy testvéri közössége az, amely nem azonosítja magát.

— Az a középosztály tehát — amelyiket hangsúlyozom, nem ért támadás, — éppen ezért a védelemre sem szorul a jelen esetből kifolyólag, mert ha támadás érte volna úgy elsőnek sietnék az ott rejlő nagy nemzetfenntartó értékek megvédésére.

— Végezetül, csak azt jelent-

hetem ki, hogy a közönség parancsai ellen elkövetett vagy akár csak megkísérelt minden visszaélési, személyre, foglalkozásra, társadalmi állásra való tekintet nélkül, kérielhatetlenül és könyörtelenül fogok megtorolni. Ez a válaszom dr. Sebők bizottsági tag ur kérdéseire

Statárium elé kerülnek a terménygyujtogatók és büntársaik

Illetékes helyről a következő felvilágosító közleményt adták ki:

Bárki, aki — feltehetőleg a Magyarországgal ellenséges hatalmak ügynökei által félrevezetve vagy megvesztegetve — bárminemű dolog szándékos megrongálása vagy megsemmisítése által, így különösképen bárminemű termény vagy más közszükségleti cikknek tűzszer számmal vagy vegyszer alkalmazása által történő felgyújtásával a magyar állam vagy szövetséges fegyveres erejének vagy a velük működő fegyveres erőnek szándékosan hátrányt okoz vagy az ellenségnek szán-

és kérem válaszom tudomásul vételét.

A közigazgatási bizottság tagjai egyhangu lelkesedéssel fogadták a főispán félre nem érthető határozott válaszát, amelyei Sebők Elek bizottsági tag is köszönettel vett tudomásul.

dékosan előnyt szerez, avagy a honvédelem érdekeit sérti:

a honvéd büntetőbíráskodás körében rögtönbíráskodás (statárium) alá esik és haláltal büntetendő. Halálbüntetéssel sújtja a rögtönbíráskodás a tettesen és részesen részt az ilyen cselekményre létrejött szövetség tagjait, ugyancsak azt, aki mást ilyen cselekmény elkövetésére felbújt. Mindenképpen, aki a fentemlítt cselekmény elkövetéséről az arra irányuló előkészületről tudomást szerez, köteles azt haladéktalanul feljelenteni a legközelebbi közbiztonsági szervnél (csendőrr, rendőr).

Tekintetes Szerkesztő úr!

Először kukorékolt a pünkösdi csigalevesbe szánt kakas, mikor riadót kiáltott az ügyeletetes, pünkösdi hajnalán. Ez már mégsem járja! — morogtak a gyengébbiek a kálvinisták, mert a héten többször volt ilyen gyors-ébresztő, de azért, mint az már öreg katonákhoz illik, pár pillanat és már be voltak fűzve a bakkancsok.

Azonban jó az Isten és legjobban szereti a géppuskás fiait, mert a harmadik gépkocsi, mely minket vitt volna a rendeltetési helyünkre, valahol lemaradt és először, mióta katona vagyok, megtörtént az a csoda, hogy a mi riadónk le lett fűzve. És még gyorsabban, mint felszereltünk, már horkoltunk is. Mi már megszoktuk, hogy fel-felkelünk, nem zavarja későbbi atmunkat, mely egyformán édes szalmatekelyünkön, az árokparton, esőben, sárban, havon és kősziklákon.

Délelőtt a „Mi papunk“ tartott szép Istentiszteletet. Lelekesedéssel szállott az ének az ittmaradt két szakasz honvéd ajkán imádkozva Hazánkért, szüleinkért, no és Bajtársainkért, akik most nem dicsérhetik velünk együtt Istent, mert valahol messze rohannak már, a Fekete-tenger felé.

Gyönyörű szép idő van. A gesztenyefa most virágzik. Saj-

nos, rengeteg a cserebogár és alaposan lekoppasztják a fiatal leveleket, virágokat. Este felhő módjára rajzanak a fák felett. Meg is születte az első jó bemondás, egyik nap délelőtt: „Rajparancsnokok cserebogárért!“ Ugyanis, minden hideg ételmezeri a rajparancsnokok vesznek fel, így a rajparancsnok a világ legelőfogaltabb embere, mindenütt jelen van és igazságosan osztja el a lekvárt.

Dél felé a helybeli kisközség vendéglőjének konyhája soha se érzett jó illattal telt meg: rotyogott a csigaleves és a tyuk-paprikás. Egy-két cigaretta csodát tett. Minden került, amire szükségünk volt: zöldség, paprika, sőt, zászlós urunknak még egy porcellán tányért is sikerült szerezni. Mi, természetesen, túlkörfényére sürolt alumínium csészével vártunk az ünnepélyes ebédre, ami urasan, egyórára kész is lett. Bevált Édesapám inteime, hogy: „Vigyázz szakács! Négy liter lébe egyösszemarék csigát tegyél!“ Jól sikerült minden, sőt, jobbra igazodva kétszer üveg sorakozott az összetolt asztalokon, ami állítólag sör volt, de orosz gyártmány.

Ünnepélyes csendben hangzott fel az ima:

— Felséges Isten! Mindannyiunk mennyei Édesapja, ki

egyformán gondot viselsz a legkisebb fűszálltól az őserdő legnagyobb fájáig, kinek tudta nélkül egy levél sem esik le a fáról — hálát adunk Neked, hogy a mai napon is gondoltál ránk, megterítetted számunkra asztalod. Kérünk téged, áldd meg otthonlévő szüleinket, a magyar asszonytestvéreinket, akik szerető szívvel gondolnak reánk, az otthoni életük tenger gondjai mellett is szerető ajándékkal igyekeznek könnyebbé tenni itteni napjainkat. Áldd meg őket jó Istennünk és küldd el hozzájuk bátorító Szentlelked, hogy ne csüggedjenek az eljövendő nehéz napokban, hiszen egyszer mindannyian hazamegyünk és egy nagy, szabad Magyarhaza polgárai leszünk. Most pedig jövel Atyánk, légy vendégünk, amit adtál, áldd meg, kérünk. Amen.

Szerettem volna, ha látta volna Édesanyám, Négyesi néni és a többi kedves gyomai asszony a vidám kanalazó fiait. Vágyunk teljesült. Nem hiába óhajtották készítés közben: Csak eljutna hozzájuk, csak megkapnák! Megkaptuk, meglőztük és hálással köszönjük.

A leves után fiatal zászlós urunk állott fel szólásra, akinek beszédéből kiragadom a következő mondatokat: Bajtársaim! Jól tudom, mindannyian, velem együtt, két évi katonáskodás után, a leszerelés előtti pillanatokban, szüleitek, kedveseitek bucsúja nélkül jöttetek ide ki, mert úgy kívánta a Haza, akkor, midőn hadba szállott a huszadik század tatárjával, az orosz-szal. Biztosra vittük a karácsonyi szabadságot és husvétra a beigért leszerelést. Azonban a fennálló események miatt a pünkösdi ünnepeket is itt töltjük el, hála a jó Istennek egészségesen, akkor, mikor már több bajtársunk hónapok óta nehéz harcokban vesz részt és sokan már nem is mennek haza soha, legörögőbb kincsüket adva, megdicsőültek a Hazáért. Tudom, sokaknak fáj a szive, hazagondolnak a zöldelő mezőkre, a fecskefészkes kis házakra, az öreg Szülekre, testvérekre, menyasszonyokra. De ne feledjétek bajtársaim, a Hazának kívánni mindent joga van, minden szépet és jót, ami a honi föld határain belül foglaltatik. És inkább legyünk mi itt, mint-hogy falvainkat orosz hordák dujják fel, megcsufolják magyarságunkat és ezer-ezer ház küszöbét benőjje a tű. Adjon erőt a csüggedőnek, ha lenne köztetek olyan. Az a szeretet, amivel bennünket az otthoniak elhalmoznak — gondoljatok a

kedves miskolci zárdai leányö-vendékeire, akik érmelegítőket küldtek a csikorgó téiben, a gyomai leventelányokra, akik husvétünnepre cigarettát; — és most megint a gyomai kedves, jó asszonyokra, akik csigatésztát küldtek a pünkösdi ebédünkre. Szerreinek bennünket és imádkozik otthon érettünk mindenki, így nekünk itt örülni kell, hogy küzdhetünk azokért, akik már egy világégésben kivették részüket, mert így kívánja a Haza, a becsületei. Gondoljatok azokra a kedves, szép magyar lányokra, akik hazavárnak minket szerelmes csókkal és egy szebb jövőbe vetett hittel. Azoknak is fáj ez a szép május, de nézzetek körül ebben a szerencsétlen országban, itt láthatjátok, mit jelent vörösnek lenni! Nézzetek itt meg a lányokat és tudom, mindegyikötöknek az lesz a szava: „Harcolunk és győzünk!”

— Most pedig ürítsük poharainkat a kedves gyomai lányok és asszonyok egészségére!

Megelégedve hagyjuk el asztalunkat. Tele volt a hasunk és a lelkünk, sőt, még a fejünk is, mert a ritkán fogyasztott szeszessel kezelt fogott velünk és nagyon szép ukrán lányok sétáltak az azon a délután a . . . -i főutcán.

Gyönyörűen zöldel az egész vidék, de még a tavalyi hatalmas asztagok sok helyen egészbe állanak. A kék égen a felhők között zugnak a repülőgépek, az országutakon beláthatatlan gépkocsioszlopok menetelnek kelet felé: nagy aratás lesz a nyáron, de a karácsonyunk már boldog lesz!

Kedves Szerkesztő Ur! Jól vagyok, egészséges, amit kedves Szerkesztő Urnak is kívánok és a kedves gyomai asszonyoknak. Jószágukat nem fogjuk soha elfelejteni.

Szerelő tisztelettel:

KRUCHIÓ ENDRE
szakaszvezető.

A cséplés teljes gázzal folyik a határban

A cséplési munkálatok zavartalanul folynak. A kedvező időjárás is hozzájárul, hogy ezt a nehéz testi munkát a szerződötelt munkások elbírják. Minden cséplőgép-nél a kijelölt cséplési ellenőrök tapintatosan végzik munkájukat és reméljük, hogy a párhétiek tartó cséplés alatt nem lesznek panaszok.

Nem hiába volt a buza érésére a legkedvezőbb időjárás, a buzák nagyrésze a 82 kg. fajsúlyon felüli sulyban kerülnek eladásra. A buzaszemek teltek, acélosak és valószínűleg a legjobb sikértartalmuak.

Megállapították az új gabonaárakat

A július 23-i Budapesti Közlönyben megjelentek az új gabonaárak. Ezek szerint a 78 kg. hl. sulyu szokványminőségű buza termelői ára az ország bármely feladóállomáson 100 kg-ként 30 pengő. 78 kg-tól 80 kg. fajsúlyig érvényes ez az ár.

A 80 kg-nál magasabb hl. sulyu buza ára 100 kg-ként 1 pengővel, a 81 kg-nál magasabb hl. sulyu buza ára pedig 100 kg-ként 1.50 pengővel 30 pengőnél. Ha buza kifogástalan minőségű, állapota csira, doh és üszögmentes, 1 százaléknál több idegen anyagot nem tartalmaz és a szemek túlnyomóan legalább 60 százalékból acélosak és általában jól fejlettek.

Amennyiben a buza 3 százaléknál több keveréket (üszögöt, idegen magféléket stb.) tartalmaz, 3 százalék felett minden megkezdett 1 százalék őrlésére és takarmányozásra alkalmas keverék után 100 kg-ként 20 fillér, míg az egyébkeverék után 100 kg-ként 30 fillért kell levonni.

Amennyiben a buza 3 százaléknál több csirás szemet tartalmaz, 3 százalék felett minden megkezdett 1 százalék csirás szem után 100 kg-ként 20 fillért kell levonni.

Árpa:

Az 1942. évben termelt 65 kg. hl. sulyu szokványminőségű takarmányárpa termelői ára az ország bármely feladóállomáson 100 kg-ként 24.50 P.

Minden teljes 1/2 kg. hl. sulyú többlet után 66 kg. hl. sulyig bezárólag 100 kg-ként 12 fillért kell hozzáadni, míg minden teljes 1/2 kg. hl. sulyhiány után 12 fillért kell levonni.

Amennyiben a takarmányárpa 3 százaléknál több keveréket (üszögöt, idegen magféléket stb.) tartalmaz, 3 százalék felett minden megkezdett 1 százalék őrlésre és takarmányozásra alkalmas keverék után 100 kg-ként 12 fillért, míg az egyébkeverék után 25 fillért kell levonni.

Zab:

Az 1942. évben termelt 41 kg. hl. sulyu sokváymínőségű zab termelői ára az ország bármely feladóállomáson 100 kg-ként 27 P.

A 41 kg-nál magasabb hl. sulyu zabért felár nem fizethető.

Minden teljes 1/2 kg. hl. sulyhiány után 100 kg-ként 13 fillért kell levonni.

Amennyiben a zab 3 százaléknál több keveréket tartalmaz, 3 százalék felett minden megkezdett 1 százalék őrlésre és takarmányozásra alkalmas keverék után 100 kg-ként 13 fillért, míg egyébkeverék után 100 kg-ként 25 fillért kell levonni.

Magyar árat:

A fenti megállapított árak vasúti kocsiba, illetőleg uszdyba, vagy a

malomraktárba az eladó költségén legatöbb 15 tonnás tételben bera-kott árura vonatkoznak.

A 15 tonnánál kisebb tétel vásárlásánál a lényeg felmerülő gyűjtési és egyéb költségeket 100 kg-ként összesen 50 fillér összegben a termelő részére kifizetendő árból le kell vonni, ugyancsak le kell vonni a vasútra, vagy hajózáshoz való fuvarozásnak a községi előjártság által igazolt és a közellátásügyi miniszter által jóváhagyott „Tájékoztató”-ban feltüntetett költséget.

H I R E K

Beliczey Miklós főispán folytatja lovagló körutját a gyomai járásban. Megírtuk, hogy Beliczey Miklós főispán a szarvasi járásban megkezdett lovagló körutját aratás után folytatja. A főispán, hogy mindenhol eljusson, már a jövő hét szerdáját megkezdi, illetve folytatja körutját s ezúttal a gyomai járást látogatja meg. Erre az utra is elkíséri Darók József dr., a Békésvármegyei Egyesület titkára, aki a napokban tért haza szabadságáról s ott lesz a főispán kíséretében dr. Sorbán Jenő, a gyomai járás főszolgabírája is. Beliczey Miklós főispán épp úgy mint a szarvasi járásban, itt is a gazdákat és a gazdaságokat látogatja meg s az egész utat lóháton teszi meg lanyáról-lanyára.

A vármegyei Főispán ur 1942. július 16-án kelt 741 sz. rendeletével a gyomai áll. anyakönyvi kerületbe Fekete Sándor községi iradatiszttel teljes halálközörmű anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

Olcsóbb lesz a kenyér kilónként 4 fillérrel. A sertés kilónkénti eladási árát élősúlyban 2 P 10 fillérben állapította meg a kormány.

Asztag tűz. Július hó 19-én vasárnap éjjel Kádár Jánosné Kovács Katalin páskomi lanyáján tűz támadt és leégett 110 kereszt buza. A tűzhöz kivonult a tűzoltóság is. Az égő asztagot eloltani nem sikerült azonban az asztag melletti cséplőgépet megmentették. Mint-hogy megállapítást nyert, hogy a tűzet gyújtogatás okozta a nyomozás ezirányban folyik.

Budascsti Nemzetközi Vásár

augusztus 14-től 24-ig. Igazolványok már most beszerezhetők, siessen igazolványát előre biztosítani, mert azok csak július 30-ig árusíthatók.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Viznyai József és neje Wagner Juliánna fia József ref., Pfeiffer Ádám és neje Szmolai Ilona fia György ág. ev., Nyitrai János és neje Peyer Erzsébet fia János ág. ev., Fülöp Imre és neje Cserenyecz Ilona fia Imre rk., Mogyeri János és neje Turóczy Margit leánya Gizella ref., Vig Imre és neje Molnár Mária leánya Mária Magdolna ref., R. Nagy Sándor és neje Eke Vilma leánya Vilma ref.

Házasságot kötöttek: Sóczó István és Prjevara Anna.

Elhaltak: Kun Gergely 73 éves ref., Nagy Józsefné Otajos Etelka 55 éves ref., Nyitrai János 1 napos ág. ev., Zöld Dániel 51 éves ref., özv. Putnokki Lajosné Zöld Rozália 71 éves ref., özv. Biró Balázné H. Szabó Klára 74 éves ref.

A féláru utazásra jogosító

Nemzetközi Vásár igazolványok csak július 30-ig kaphatók:

Wagner Márton Fiai cégnél, Domokos Albert, Varga Pál és a Hangya Üzletében.

A gazdák most szerezzenek egymástól gabonavetőmagot. Az idei termésrendelés alapján a gazda kat. holdanként számítva búzából 120, rozsból, vagy árpából 110, zabból pedig 80 kg vetőmagot tarthat vissza magának a cserézés után. A rendelet megengedi azt is, hogy az a gazda, akinek megfelelő vetőmagja nincs, gazdatársától magot cserélhessen. Felhívjuk tehát a gazdák figyelmét arra, hogy már most szerezzenek be egymástól vetésre alkalmas magot.

Tilos levágni az éretlen zabot. Arra az igen fontos honvédelmi érdekre tekintettel, hogy a mának vetett zabot a gazdák be nem érett (zöld) állapotban le ne vágják és levágott állapotban, vagy legeltetés után fel ne takarmányozhassák, a kormány rendeletében tiltotta meg a be nem érett zabnak lekaszálását, levágását, vagy bármilyen módon a földről való elválasztását és levágott állapotban, vagy legeltetés után való feltakarmányozását. Természetesen nem vonatkozik a rendelet hatálya az olyan kevert vetésű zabra, amelyen más növény támasznövényeként vetettek el (pl. zabosbüköny), Elemítár esetében, vagy akkor, ha a vetésnek szemtermesztésre való meghagyása nem gazdaságos, a rendelet alól a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőség adhat felmentést.

Iparosok és kereskedők hitellátása. Tájékoztató a kedvezményes feltételek mellett folyósítható kölcsönökről címmel dr. Bodó József, az Ipari és Kereskedelmi Központja a. fogalmazója az iparosok és kereskedők által kedvezményes feltételek mellett igényelhető kölcsönről nyújt világos magyarázatokkal ellátott tájékoztatót. Részletesen ismerteti, hogyan kaphat iparos és keresetnélküli, kisipari, kiskereskedelmi, keresztyén kereskedelmi, közleplejárati, áruváltószámítólási, termelési és munka-, garanciális, szövetkezeti, export- és egyéb különleges hitelek, hogyan juthat a Nemzeti Önállósítási Alap kölcsönhöz, LÁB- és FAKSz kölcsönhöz, stb. ismerteti a keleti és erdélyi részek hitellátását lebonyolító pénzügyi feladatokat. A munka részletesen, gyakorlati példákkal megvilágítva ismerteti az egyes hitelakciók célját, a kölcsönök elnyerésének feltételeit, a kérvények kitöltésének és felszerelésének módját a kamat nagasságát, a visszafizetés módjait stb., általában a legmegszembemelő részletekig menő tájékoztatót nyújt nemcsak a kölcsönigénylő iparosok és kereskedők, de az érdekeltek részére felvilágosítással szolgáló érdekképviseleti vezetők, hivatalok intézmények részére is. A tájékoztató munka ára 4 pengő. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest, VII., Erzsébet-körút 9. I/3. IPOK) és az ipartestületeknél.

Apollo Mozgó Gyoma.

Julius 25

szombat

Heinz Rühmann ragyogó vigjátéka:

Igy is lehet repülni

Egy balkezes pilóta kacagató kalandjai repülőgépen és léggömbön.

Julius 26-27

vasárnap-hétfő

Jávor Pál, Szörényi Éva, Svéd Sándor, Berky Lili, Mály Gerő, Gózon Gyula:

Mária nővér

Az elmúlt szezon legnagyobb sikerű magyar filmalkotása.
Egy nagy szerelem megrázó története.
Magyar Világhíradó.

Julius 29

szombat

Csak 16 éven felülieknek!

Merészt! Ujszerűt! Izgalmas!

A bűnös nő

Van-e visszalérés a lejtőről? Az igaz szerelemben meglisztulva vissza térhet-e a bűn utjáról a megtévedt leány? Erre ad feleletet ez a lenyűgöző film!
Főszereplők: Paola Barbara, Vittorio de Sica.
UFA világhíradó.

A Máv. nyári menetrendje.

Gyomáról a következő vonatok indulnak:

2.41	órakor személy	Békéscsabára
3.42	" motor	Nagyváradra
5.24	" motor	Szolnokon át csatlakozás Budapestre
6.37	" motor	Békéscsabán át csatlakozás Gyulára
8.57	" gyors	Budapestre
11.10	" motor	Nagyváradon át csatlakozás Debrecenbe
14.31	" motor	Vésztőre csatlakozás Kötgyán—Gyula
15.01	" személy	Budapestre
18.31	" gyors	Békéscsabára, csatlakozás Szeged—Gyula felé
18.32	" motor	Mezőtúron át Szarvasig
18.41	" motor	Nagyváradra
20.12	" motor	Békéscsabára.

Gyomára a következő vonatok érkeznek:

2.31	órakor személy	Budapestről
5.14	" személy	Békéscsabáról
6.27	" motor	Szarvasról Mezőtúron át
6.55	" motor	Nagyváradról
8.56	" gyors	Békéscsabáról
14.13	" motor	Nagyváradról
14.51	" személy	Gyuláról Békéscsabán át
18.00	" motor	Nagyváradról
18.26	" motor	Gyuláról Békéscsabán át
18.31	" gyors	Budapestről
20.07	" motor	Budapestről
23.27	" motor	Vésztőről

Mi a ponyva? — a Színházi Magazin új számában nyolc magyar író felel erre a kérdésre. Eredeti tudósítás a Kállay-Vásárhelyi esküvőről, Páger Antal megcáfolja, hogy vissza vonul a színpadtól, Simor Erzsébet a Csorba-tó körül ír képes levelet, Szántó Dénesnek Dayka Margit tesz bizalmas nyilatkozatot. Szentgyörgyi Elvira Lukács Margit Szentendrei nyaralásáról számol be, Vasi ezuttal a a Szigeti művészeket veszi ceruzahegyre. Kiss Manyi kecskéje egészséges ikreknek adott életet. Érdekes rejtvényrovat, vicclap díszítik az új számot, melynek színdarabja a „Domino“.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

**Hirdessen
lapunkban**

Gyoma község ingatlanforgalma

Sárhegyi Károly és neje eladták 1800 P-ért zsófiadűlői szántójukat Wolf Mihály és nejének.

Weigert József és neje Frei Magdolna vettek telki szántót Oláh Istvántól 200 pengőért.

Szilágyi Lajos nős Molnár Sárával csereszterződést kötött Rácz Ferenc és nejevel, 5000 pengő értékben házra és szántóra vonatkozóan.

Kovács Sándorné és társa előhalmi szántóját megvette Molnár András 1600 pengőért.

Kiss Jánosné Dékány Erzsébet vett félhalmi dűlői szántót Márton Balint és társaitól 1350 pengőért.

Ladnai Sándor és neje Bosnyák Eszter vett egy hold 1289 n-öl szántót Izsó Lajostól 5000 pengőért.

kk. Pataki Irén javára vétetett egy beltelkes lakóház Szaniszlai László és nejétől 5900 pengőért.

Keszthelyi Jánosné Gellai Franciska vett 2 hold 1100 n-öl nagyalási szántót Svábi Margittól 2250 pengőért.

Táncos Kálmán és neje Pál Etel vett 2/12-ed házrészt Papp Endrénétől 2300 pengőért.

Kocsis János nős Ágoston Juliánával vett 545 n-öl zöldlapi szántót K. Kocsis Imrétől 400 pengőért.

Miklovitz Imréné T. Kiss Róza vett egy beltelkes ház 1/6-od részét Miklovitz Endrétől 450 pengőért.

Ágoston Lajos megvette Kristóf Józsefné Lehoczki Zsuzsanna kölesfenéki szántóját 5000 pengőért.

Kiss Mihály vett egy hold 1575 n-öl csergettyűlapi szántót 2000 pengőért Kristóf Józsefnétől.

Kocsis Jánosné Csáki Margit vett 1282 n-öl kölesfenéki szántót 1000 pengőért H. Juhász Józseftől.

Csapó Mihályné vett egy tehénjárást és másfél sertésjárást 280 pengőért Karakas Vilimától.

Publikáció

10 szócig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Jutányos áron vállal mindenemű ácsmunkát, továbbá egy jó családból való ügyes fiút tanulónak felvesz Molnár Elek képesített ácsmester. Lakik: I. Arany János u. 14. 2-7

A HOMBÁR szövetkezet értesíti a gazdaközönséget, hogy aki augusztus 5-ig a buzáját Hombár szövetkezethez be szállítja, korpa utalványt kap.

I. ker. Garzó Gyula utca 1 szám alatt egy férfiöltöny ruha van eladó.

Ne üljön fel senkinek, amíg meg nem győződik személyesen arról, hogy KISS kályhás — Mezőberény, Fötér — tényleg árulja és készíti is a környékben a legszebb cserépkályhákat, kandallókat, kemencéket, átrak, javít mindennemű fűtőeszközöket. 5-3

Kossuth Lajos-utca 26 sz. alatti ház eladó. 3-2

I. ker. Baross-utca 24 sz. alatti egy férfi ruha van eladó. 2-2

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tektet Sándor.

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

NINCS HELYÜK KÖZÖTTÜNK

A nemzetvédelmi szervezetek értekezletén elmondott hatalmas beszédében a miniszterelnök többek között szólott arról a „vékony és átlátszó” rétegről is, amely szavai szerint létét hamis hírek terjesztésére, hazugságra, a gyanúsításra, a destrukcióra alapozza. Kereken kijelentette a miniszterelnök, hogy ezek a lelkek rendjének legnagyobb ellenségei ezeknek nincs helyük közöttünk! Kijelentette a kormányelnök, hogy ezekkel szembe kell fordulnunk, ha a nemzetet megakarjuk őrizni a maga tisztaságában.

Egyenes, határozott, magyar beszéd volt Kállay Miklós beszéde. Érthet belőle mindenki.

Nem pusztán az a kötelességünk tehát, hogy mi magunk becsülettel végezzük feladatunkat munkahelyünkön, fejelemzetten vállaljuk az áldozatokat, miket a háborus idő rakott vállunkra, hanem egyenesen kötelességünk szembefordulni azzal a „vékony és átlátszó” réteggel, mely a nemzet lelkének rendjét akarja megbontani.

A miniszterelnök feleslegesnek tartotta, hogy név szerint nevezze meg a hamis hírek terjesztőit, a lélekrombolók hadát, hiszen jól tudjuk mindnyájan, kik várják, veszik át és adják tovább a moszkvai és londoni rádiótól a Zs-vitamint, kiknek lenne érdekük, hogy felboruljon a nemzet egysége.

A dolgozó keresztény tömegek tudják, hogy maguk, családjuk élete és jövője ellen vétenének, ha egyetlen pillanatra is megtántorodnának őrhelyükön. A gyári munkás éppen úgy, mint az iparos vagy a rendőr, csendőr, hivatalnok, minden dolgozó magyar érzi vállán az idők súlyát s tisztában van azzal, hogy a maga sorsa csak akkor fordulhat jobbra, ha a nemzet győzelmesen kerül ki az új világháborúból. Életünk elszakíthatatlanul forrt össze a magyar földdel. Egy hazánk van, Magyarország, e nagy világon kívül valóban

nincsen számunkra hely, nem úgy, mint éppen a „vékony és átlátszó” réteg tagjainak, akik — bizonyosság rá történelmük — aszerint változtatják hazájukat, amint érdekük kívánja. Nekik mindegy, hogy hol élnek, a fontos számukra az, hogy bárhol is, de jól éljenek, nekünk bölcsőnk, életet adó édesanyánk, és szent szemledőnk a magyar föld. Bennünket az ősök vérével szerzett és apáink vérével szerzett és apáink vérével védett föld köti össze, melyben őseink porladó csontjai jelentik egymásba ölelkező gyökereinket, ők olyanok, mint a paraziták, melyeknek nem fontos a föld, csak a rajta élő növény,

mitől elszívhatják az életet.

Keresztény magyar ember nem lehet rémhírtérjesztő, nem törhet a nemzet ellen, hiszen valamennyiönknek, akik itthon vagyunk, vagy testvérünk, apánk, gyermekünk, rokonunk kint van a fronton. Akiról a miniszterelnök szólott, nem tartoznak a nemzet testéhez, csak a nemzet testén élnek. Bűnös üzemük fényleg nagyon átlátszó, de tévednek, ha azt hiszik, hogy sokáig üzhetik közöttünk cselészövésüket.

Kállay Miklós kimondta a szót: nincs helyük közöttünk s ez a szó mint nagy vád hangzott el, mely után nem késhet a végző ítélet sem. Sz.

kazalfecskendő tartányában az üzemi idő alatt állandóan vizet kell tartani.

A cséplés munkahelyén egy kerékpárt kell tartani, amellyel tűz esetén a tüzet gyorsan lehet jelteni.

A cséplés helyén netán keletkező tüzet gőzgéppel három-három hosszú vészjellel kell jelezni.

Sertéshizlalás

Az a gazda, aki a közellátás részére sertést hizlal árpa-beszolgáltatás alól felmentést kaphat.

Az ideai gabonarendelet rendelkezése szerint a termelő teljes árpatermelésének 22 százalékát köteles a Hombárhoz beszolgáltatni. A 108.100/1942. K. M. számú rendeletben a közellátásügyi miniszter lehetővé teszi, hogy az alább meghatározott beszolgáltatási kötelezettség alól a vármegyei közellátási felügyelőség részben vagy egészben felmentést adhasson annak a termelőnek, aki a Magyar Állat és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezettel (MÁSz-szal) szemben arra vállal kötelezettséget, hogy legalább 10 darab és egyenként 145 kg súlyú hizott sertést beszolgáltat. A 10 darab sertés beszolgáltatására több termelő közösen is vállalhat kötelezettséget.

A termelő a felmentést az árpa beszolgáltatására közellátási felügyelőségtől legkésőbb az 1942. évi augusztus hó 15. napjáig kérheti. Nem lehet felmentést kérni arra az árpamennyiségre, amelyet a termelő a Hombár-bizományosnak már megvételre felkínált.

Sertésenkint számítva legfeljebb egy és fél mázsa árpa beszolgáltatás alól lehet felmentést adni. A felmentés alapján a termelő igényt tarthat arra, hogy sertésenkint számítva a felmentett árpamennyiségen felül az 1942. évi saját termésű és beszolgáltatandó kukoricából három és fél mázsát megtartsa.

Tűzvédelmi óvórendszabályok a cséplés munkahelyén

1. Csak a tűzbiztonsági követelményeknek megfelelő és bizonyítvánnyal ellátott gőzcséplőgéppel, traktorral, villamoserővel hajtott motorral szabad csépleni.

2. A gőzgépet, traktort a cséplési munkahelyen csak előzőleg kellően feltisztított helyre szabad állítani.

3. Csépleni csak virradattól származó szabad.

4. A cséplés helyén dohányozni, tüzet gyújtani, nyílt lángot használni szigorúan tilos.

5. Étel főzés céljából rögtönzött tüzhelyet az asztagtól, kazaltól csak 100 méter távolságon kívül lehet létesíteni. A főzés befejezése után pedig a tüzet el kell oltani, a parazsat vízzel gondosan le kell locsolni.

6. Gőzgépet és nem villamos erővel hajtott motort úgy kell felállítani, hogy az az asztag, kazal mellé ne kerüljön. A hajtó és hajtott kerekek között legalább 8–12 méter távolságnak kell lenni.

7. A gőzgépből kikerülő hamut, salakot vízzel azonnal jól és gondosan le kell locsolni.

8. A gőzgépnek más munkahelyre való átállításakor az előző helyen maradt hamut,

salakot le kell locsolni.

9. Szalmával való tüzelés esetén a hordásra használt utat időközönként fel kell gereblyézni, s azt tisztán kell tartani.

10. Gyakran kell ellenőrizni, hogy a gőzgép tüzelő és szikrafogó szerkezete a tűzbiztonsági követelménynek megfelelő-e még. Amennyiben az időközben javításra szorul, annak megjavításáról haladéktalanul gondoskodni kell.

11. Robbanó motornál meg kell követelni azt, hogy a kipuffogó biztonsági edénnyel legyen felszerelve.

12. A robbanó motor üzemanyaga hordóból csak robbanást gátló szivattyúval emelhető ki. A motor közelében üzemanyagból csak 1–1 munkanapra szükséges mennyiséget lehet tárolni. A tartalék készlet jól zárható vashordóban, a motortól, asztagtól, kazaltól távol s elkülönített helyen tartható, amelyet a nap hevétől meg kell óvni.

13. A targoncafecskendőt a gép mellett könnyen megközelíthető helyen kell tartani, ahonnan azt késedelem nélkül igénybe lehet venni. Cséplés ideje alatt hordókban oltásra alkalmas vizet kell tartani. A

Az a termelő, aki mentesítő igazolványt kapott köteles a községi előjáráságtól (polgármestertől) kérni, hogy gabonalapjára (a hivatalos feljegyzések rovatába) a mentesítő igazolvány számát és a beszolgáltatás alól mentesített árpa mennyiségét jegyezzék fel.

Gyula, 1942 július 24.

BELICZEY MIKLÓS sk.
főispán,
közellátási kormánybiztos.

Az Alpokon és a Dunán át szállították az olasz gyorsnaszádokat a Fekete-tengerre

A Giornale d'Italia érdekes cikkben írja meg, hogy miként szállították az olasz gyorsnaszádokat a Fekete-tengerre, ahol azután azok olyan eredményesen avatkoztak be Szabasztopolnak a tenger felől való elzárásába. A cikk szerint a naszádokat szárazföldi úton, az Alpe-seken és a Semmering-szoroson át a Dunához vitték le, ott azután a dunai úton jutottak le Galac román kikötővárosig. A gyorsnaszádok törzsét két-két teherkocsira rakták, amelyek hatkerékűek voltak, ezeket aztán vontatókocsik húzták.

Mint hogy a gyorsnaszádok 18 méternél hosszabb és mintegy 5 méter széles, súlya pedig kerekén 200 métermáza, a tengelyen való szállítás meg lehetőségekbe ütközött. Különösen az alpesi utak görbületein kellett nagy elővigyázatossággal és ügyességgel haladni, hogy az autók hosszú karavánját sértetlenül lehessen átvinni. A hegyi falvakban, amelyekben az utak a parasztkunyhók között összeszűkülnek, különösen nagy akadályt alkottak a kiugró fedelek és erkélyek. Még nehezebb volt az átjutás a vasúti aluljárókon, ha azok nem érték el a megkívánt négy méter magasságot. Ilyen esetekben mélyebbre kellett ásni az utat.

Mint hogy a parancs úgy szólt, hogy a gyorsnaszádokat egy hónapon belül harcra kész állapotban kell eljuttatni a Fekete-tengerre, a szállítás műveletének nagy gyorsasággal kellett lebonyolódnia. Az olasz autókarakaván a 700 km. hosszú utszakaszt a hegyi utak minden nehézsége ellenére négy nap alatt tette meg. A Duna partján azután a gyorsnaszádokat pontonokra rakták és így indult meg a szállítmány a folyamon lefelé. Három napig tartott a dunai út, ezalatt a pontonok fedelzetén éjjel-nappal dolgoztak, hogy a naszádokat összeállítsák s mint hogy a szárazföldi szállításra minden alkatrészüket szét kellett szedni.

Kossuth Lajos hintója utban Budapest felé

A bánáti magyarság szerezte meg Szerbiában a nemzet értékes történelmi ereklyéjét, amelyben Törökországba menekült

A megszállott Bánát egyetlen magyar napi lapja a „Torontál” érdekes magyar vonatkozású hírről számol be.

Kossuth Lajos batárja, amelyvel annak idején a szabadságharc leverése után Szerbián keresztül Törökországba menekült, utban van Budapest felé és ott a Nemzeti Múzeumban helyezik el.

Kossuth kíséretével 1849-ben Orsován keresztül érkezett Szerbiába. Előzőleg Orsován elásatta a magyar Szent Koronát, mivel nem akarta külföldre vinni. Szerbián keresztül egy nagy batárban tette meg az utat és a batár Paratyinban maradt. A megszállás alatt a belgrádi szerb lapok közötték ennek a batárnak a fényképét is és hivatkoztak arra, hogy mennyire tisztelték Kossuthot. Kossuth, a nagy szabadsághős népszerűségére jellemző, hogy a

batárt ereklyeként megőrizték és az a legutóbbi időkig Szmiljanics Zsivojin paratyini lakos tulajdonában volt.

Jugoszlávia összeomlása és a német megszállás után a bánáti magyarság mozgalmat indított a kocsik megszerzésére. A mozgalom vezetője Lotz Ákos Pál dr. volt, aki a megszálló német csapatok parancsnokságának segítségét kérte. A szerbiai német főparancsnok néhány nappal ezelőtt megadta hozzájárulását a kocsik elszállításához. A bánáti magyar népcsoport már birtokába vette Kossuth egykori batárját és előkészületek már megtörténtek, hogy a kocsik mielőbb Budapestre kerüljen. Bánátban valóságos, diadalmenetben szállítják a batárt, a magyar lakosság megcsodálja és kegyelettel emlékezik meg a nagy magyar szabadsághősről.

Nagybányán 60 tonna hulladékanyag gyűlt össze 3 nap alatt

A vasnapokkal kapcsolatban a Fémgyűjtő közgei nemcsak a hulladékanyagot veszik át, hanem mindazokat a háztartásokban nélkülözhető és elavult tárgyakat is, amelyeknek nyers anyaga felhasználható. Számos levélre és érdeklődésre a napi sajtó után közli a Fémgyűjtő, hogy megbízottai a jövőben szívesen veszik át azokat a tárgyakat, amelyeket hazai lakosság a nemzetgazdasági szempontból fontos ügy érdekében felajánl. Átvesszik tehát a nélkülözhető háztartási cikkek közül a csillárokat, bronz hamutartókat, mozsártörőket, vázákat, gyertyatartókat, vasalókat, függőnytartórudakat, szobrokat stb.

A tárgyak ellenértékét éppúgy kifizeti, mint a hulladékanyagét. A vasnapok egyébként

az egész országban továbbra is lendületesen folynak. Nagy eredményt értek el legutóbb Nagybányán, ahol a 3 napos vasnap alatt több, mint 60 tonna hulladékanyag gyűlt össze.

Az európaszerte egyre növekvő méretekben induló vas- és fémgyűjtésre jellemző érdekes hír érkezett Németországból, ahol Speer birodalmi miniszter most felhívást intézett a Birodalom lakosságához, amelyben a hazai vas- és fémhulladék gyűjtés fontosságára hívta fel az ország figyelmét. A miniszter megállapította, hogy a harcsteren felhalmozott nagymennyiségű hulladékanyagok hazaszállítása helyett az ottani vas- és fémhulladék gyűjtés hivatott a termelés folytonosságát biztosítani.

A zsidótörvény kijátszása miatt internáltak két hódmezővásárhelyi zsidót

A hódmezővásárhelyi rendőrségnek tudomására jutott, hogy Balogh Mihály Bethlen István utcai cipész, továbbá Lévai Zoltán és Ániszfeld János között a zsidótörvény kijátszására irányuló megállapodás jött létre.

Az eset előzménye az, hogy Lévai Zoltánnak a zsidótörvény

értelmében el kellett hagynia a Khöne-gépgyár hódmezővásárhelyi vezérképviselőt. Hogy mégis megmentse a menthetőt, rábeszélte Balogh Mihályt, hogy váltson iparigazolványt és szépen fog keresni Balogh Mihály megszédült és Lévai tanácsára kikérte az iparigazolványt. Az

idők folyamán kiderült, hogy az üzletbe pénz is kell. Ekkor kapcsolódott a dologba Ániszfeld János, aki 14.000 pengő folyósított

Végül mindezek kiderültek a lefolytatott nyomozás adatai igazolják a büntetendő cselekményt.

A szövetkezés eredményeként a rendőrség úgy Lévai Zoltánt, mint Ániszfeld Jánost internáltatta. Ettől függetlenül természetesen lefolytatják a büntető eljárást.

Nyílt-tér* Felhívás!

1000 (ezer) pengő jutalmat adok a gyomai tanyai asztalgyűjtőgatóm nyomravezetőjének. Felkérem azokat, akik netalán tudnak ilyen személyről jelentsék a csendőrségnek.

KÁDÁR JÁNOSNÉ
Gyoma,
VI., ker. 256 szám.

*) E rovatban közöltékért a szerkesztőség és a kiadóhivatal felelősséget nem vállal.

Vitamin források

Az ország jelenlegi gyümölcsfaállománya közel 50 millió darab. A rosszminőségű, régi gyümölcsfajták kicserélése és az elemi csapások következtében kipusztult fák miatt 20 millió fa átültetéséről kell gondoskodni. Kiterjesztik a gyümölcsfák törzskönyvezését, a termelőket mintegy 150 törzskönyvező egyesületben tömörítik, 50 törzsgyümölcsös létesül. A zöldségtermelés fokozására árkedvezményrel palántákat és vetőmagvakat osztanak ki. Fokozzák a primörök termelését. A törvényjavaslat munkaterve alapján hűtőházakat, gyümölcsfárolókat és aszalókat építenek. Vajna Béla kamarai h. igazgató ismertette a földművelésügyi miniszteriumnak a gyümölcsértékesítés előmozdítása érdekében a közeljövőben tett intézkedéseit. A gyümölcs-, zöldség- és főzelékek friss és feldolgozott állapotban való értékesítésére megfelelő egyezményeket kötöttünk Németországgal, Svájjal, Svédországgal és Finnországgal, a protektorátus felé pedig kompenzációs megállapodás alapján bonyolítják le az exportot. Marosvásárhelyen, Kecskeméten, Kolozsváron és Győrött hűtőházakat építenek és számos gyümölcsösomagoló létesül az ország több részén,

Megállapították az új árakat

Olajos magvak termelői ára:

Repce	68 P
Vadrepce	52 P
Len	75 P
Rostlen	57 P
Napraforgó	50 P
Tök	65 P
Szójabab	60 P
Ricinus I.	100 P
Ricinus II.	75 P
Olajzöld	53 P
Gomborka	65 P
Kender	120 P
Rostkender vető	150 P

Heremagfélék termelői ára:

90 %-os tiszt. heremag	280 P
90 " " lucernamag	385 P
90 " " baltacin	80 P

Kenyérár:

Gyomán az egységes buzakenyér, rozskenyér, rozsos buzakenyér és árpás buzakenyér legmagasabb ára kilógrammonként 42 fillér legmagasabb viszonteladói ára a vevő üzletébe szállítva kilógrammonként 40 fillér.

Élősertés-árak:

A hizlálás céljára eladott egészséges, ivartalanított orbánc ellen beoltott, szimultánított, élő sertésekért számítható legmagasabb termelői árak a következők:

25—30 kg súlyu	3.20 P
30—35 kg súlyu	2.95 P
35—40 kg súlyu	2.75 P
40—45 kg súlyu	2.60 P
45—50 kg súlyu	2.48 P
50—55 kg súlyu	2.40 P
55—60 kg súlyu	2.32 P
60—65 kg súlyu	2.26 P
65—70 kg súlyu	2.20 P
70—75 kg súlyu	2.15 P
75—80 kg súlyu	2.10 P
80—85 kg súlyu	2.06 P
85—90 kg súlyu	2.02 P
90 kg súlyu sertés	2.— P

A tej ára:

községekben literenként 34 fillérenél, viszonteladói és piaci ára községekben 32 fillérenél magasabb nem lehet.

Bab:

A legfeljebb 2 százalék idegen anyagot tartalmazó bab legmagasabb termelői ára a gyűjtő, kereskedő, vagy bizományos raktárba, illetve vasútra szállítva 100 kg-ként a következő: fehér szokvány- és gyöngybab 50.— P, fehér hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fülj és egyszínű színes 64.— P, tarka, vegyes és egyéb bab 56.— pengő.

Borsó:

Legfeljebb 2 százalék idegen anyagot tartalmazó — egyszóval élő — zsiszimentes borsó legmagasabb termelői ára 10 tonnás vasúti kocsiba, vagy uszályba rakva 100 kg-ként a következő:

Sárga (Victoria)	53.— P
Zöld (Express)	45.— P

Lencse.

Az együttesen legfeljebb 5 százalékos idegen anyagot és léhaszemet tartalmazó élő zsiszimentes lencse legmagasabb termelői ára 10 tonnás vasúti kocsiba, vagy uszályba rakva 100 kg-ként a következő:

Kis szemű	54 P
Közép szemű	64 P
Nagy szemű	74 P

Bükköny:

96 százalékos tisztaságú szőszös bükköny ára 115 P, 96 százalékos tisztaságú pannon bükköny 50 P, 96 százalékos tisztaságú tavaszi bükköny 40 pengő.

Köles és hajdina ára:

Fehér, vörös, szürke vagy japán köles 32 pengő.

Mák, mustármag stb. termelői ára:

Mák	175 P
Mustármag	160 P
Köménymag	380 P
Édes köménymag	300 P
Ánizsmag	250 P
Koriander	80 P

H I R E K

A Szózat éneklése tárgyában. Egyes énekkarok a Szózatot a könnyebb énekelhetőség kedvéért Vörösmarty eredeti szövegének megváltoztatásával éneklék. Ezek a szöveg módosítások szoros annyira lényegbe vágóak, hogy nemzeti hitvallásunk értelmének eltorzítására vezetnek. Az első versszak utolsó sorát például így éneklék: Itt éneked és meghalnod kell. A hasonló visszasszágok elkerülése végeit elrendelték, hogy a Szózat énekes előadásában Vörösmarty szövegét változatlanul meg kell hagyni s azt értelmezavaró hozzá toldásokkal kiegészíteni nem szabad.

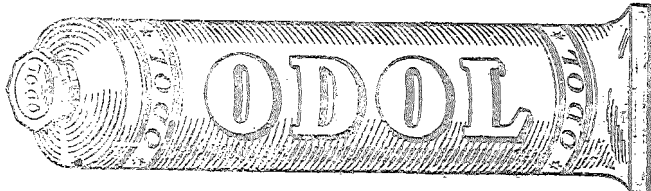
A vadászati tilalmi idők megváltoztatása. A földművelésügyi miniszter a következő vadászati évadra a múlt évi vadászati tilalmi időszakokat kisebb mértékben megváltoztatta. A szarvastehen és szarvasborjú vadászatának idejét 15 nappal, február 15-ig meghosszabbította, valamint a vadászközönség kívánalmait méltányolva a mezei nyul vadászatának kezdetét 15 nappal előre helyezte, úgy, hogy az idén már október hó 15-étől lehet nyulra vadászni. A elmúlt tél folyamán nagy pusztulást szenvedett fácánállomány védelme érdekében a fácánkatas vadászati idejének változatlanul hagyása mellett a fácányul vadászatát egy hónapra — decemberre — korlátozta.

Német keleti hadsereg átlépte a Don-folyót.

A dohányosok

férfiak és nők — könnyen megakadályozhatják fogdik elszíneződését, ha azokat naponta rendszeresen ODOL fogpéppel kezelik. Az ODOL-fogpép nemcsak alaposan tisztítja a fogakat, hanem fel is frissít s úde lehelletet is biztosít. Tehát a mindennapos száj- és fogápoláshoz használjunk ODOL-fogpépet

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

A Magyar Kir. Honvédelmezőraktár parancsnokság Debrecen, Hajnal-utca 2 szám. Lőerőre berendezett használt járgányos széna préseket vásárol. Ajánlattevők ajánlataikat árjelöléssel a fenti címre postafordultával küldjék be.

Gyoma község mozi látogató közönségéhez! Értessük a mozi látogató közönséget, hogy az Apollo Mozgó tulajdonosa lehetővé tette a „Pepita kabát” című vidám magyar film lejátszását a GyTK felszerelése javára tartandó mozi előadást. Ezúton is meghívjuk kedves sport pártoló közönségünket augusztus hó 6-án, csütörtökön esti mozi előadásunkra.

20 millió kilogramm bomba. (MS) A keleti fronton egy német harcirepülőötleték kiszámította, hogy a háború megindulása óta eddig 20 millió kilogramm bombát dobott. Ennek a hatalmas bomba mennyiségnek ledobására, mely 15.840 vasúti kocsit töltene meg, a kötelék repülőgépeinek 11.879.250 kilométer utat kellett megtenniük, ami a föld területének 296 szorosát teszi ki.

Négy gyermeke született egy évben. Egy északmországi faluban egy asszony hat év alatt kilenc fiúnak adott életet. Ezek közül négyen ugyanabban az évben születtek, az első ikerpár januárban, a második ugyanazon év decemberében.

Budapesti Nemzetközi Vásár

augusztus 14-től 24-ig. Igazolványok már most beszerezhetők, siessen igazolványát előre biztosítani, mert azok csak augusztus hó 6-ig árusíthatók.

Ahol minden macskának csengőt kell viselnie. A portugáliai Verral városka előjárósága elrendelte, hogy a város minden macskáját nyakára akasztott csengővel kell ellátni. Az intézkedés célja, hogy a macskákat megakadályozzák a városka éneklőmadarainak pusztításában. — De mit szólnak ehhez vajon az egerek?

Nyári érdekességek a színházi világban. A nyári színházi világ minden érdekességéről színes képen számol be a Délibáb színházi heilap legújabb száma. A legfrissebb kulisszámögölli pleykák, magyar írók remek elbeszélései, riportok, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legsebbe színházi heilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

Érdekes,...

hogy az indiánok a lóban, mely csak a 16. század elején a spanyol hódítókkal jutott el Amerikába, földönúti lényt láttak. Egy sebességtől, melyet Cortez kénytelen volt hátrahagyni, Mexikó indiánjaiban olyan félelmet váltott ki, hogy csak virágokkal merték etetni és így a ló természetesen hamarosan kimúlt.

hogy Perzsia egyes részein a könnynek csodálatos gyógyítóerőt tulajdonítanak. Gyászünnepek alkalmával Perzsiában a gyászolók ezért kis szivacsot kapnak könnyeik felszárítására. A szivacsokat azután gondosan összegyűjtik és tartalmukat egy edénybe csepegtetik és gondosan megőrzik.

hogy az ebédő mint külön erre a célra berendezett szoba csupán a 16. század vége felé jött divatba. Addig a gazdagok, ha egyedül voltak, meglehetősen kezdetlegesen berendezett előszobában étkeztek, ünnepélyes vendéglátás idején pedig a „nagyteremben”. A szegényebb néposztálybeliek a konyhában étkeztek.

hogy már a régi Rómban is voltak vegetáriánusok. Seneca és Plutarchos szintén a meggyőződéses növényevők közé tartoztak és az utóbbi írásában is hevesen osztorozta a húsevés visszásnak minősített szokását.

hogy az antialkoholizmus mozgalmá már régi Egyiptomban is ismeretes volt. A Bibliából is jól ismert II. Ramses fáraó, aki Krisztus előtt a második évezredben élt, már alkoholelles egyesület alapítóját az egyiptomiak iszákosságra való hajlamosságának leküzdésére.

hogy a régi népek hiedelme szerint nap- és holdfogyatkozás alkalmával a két égitest életre halálra viaskodik egymással és ha a napnak sikerülne a holdat elnyelnie, nyomban bekövetkeznék a világ vége. A szerencsétlenség megakadályozására a nép pokoli lármával akart a hold segítségére sietni és hogy a zenebona hatóságból legyen, a kaszákat, edényeket és többi vasból készült háztartási eszközeit is szóhoz juttatta. A Monarkidban ez a szokás még száz évvel ezelőtt is divatban volt.

hogy voltak esetek, amikor a színészeket nem kifütyülték, hanem kiábrították. Ez is csak a műveltek hit angolszászoknál történhetik meg.

hogy a cápa egy alkalommal képes másfél métermázsza halat is elfogyasztani.

hogy a madarak között a verebek a legrosszabb repülők.

hogy Grönland jégtakarója helyenkint 2700 méter vastagságot is elér.

Apollo Mozgó Ujyoma

Augusztus 1

szombat

Paula Wessely és Attila Hörbiger filmóriása:

Az ősi rög

A kisebbségi sors megrázó törtérete.
A leguagyobb német és magyar kitüntetést nyert remekmű.

Augusztus 2-3

vasárnap-hétfő

Csak 2 napig!

Páger Antal, Szörényi Éva, Szilasy László, Zsilley Margit, Bilicsi, Földényi L.

RÉGI KERINGŐ

Kalandos, zenés, romantikus vígjáték. Csupa humor, ötlet, vidámság.
Budapest legnagyobb filmszenzációja. Magyar Világhíradó.

Augusztus 5

szerda

Szelezky Zita, Páger Antal, Egri Mária, Mály Gerő, Vaszari Piri,
Bilicsi Tivadár, Pethes:

Nehéz apának lenni

Könnyekig nevetelő vígjáték attrakció.
UFA világhíradó.

Augusztus 6

csütörtök

Az előadás tiszta jövedelme a GyTK felszerelése javára fordították!
Egri Mária, Latabár Kálmán, Kiss Manyi:

Pepita kabát

Remek magyar burleszk-vígjáték.

Kitűnő kiegészítő műsor.

A féláru utazásra jogosító

Nemzetközi Vásári igazolványok csak
augusztus 6-ig kaphatók:Wagner Márton Fiai cégnél, Domokos Albert,
Varga Pál és a Hangya üzletében.Gyoma község Előjáróságától.
ad. 40/1942.

Vásári hirdetmény

Gyoma községben a legközelebbi országos vásár a következő napokon tartatik meg:

augusztus 6-án, csütörtökön szarvasmarha, juh, kecske és sertés,
augusztus 29-én, pénteken ló, szamár, öszvér,
augusztus 30-án, szombaton kirakódó vásár.

A vásárra jövő iparosok tartoznak iparigazolványukat magukkal hozni. Az 1939. évi IV. tc. hatálya alá tartozó zsidókereskedők az országos vásarterületéről — mint kereskedők — kivanak tiltva, a vásáron ki nem pakolhatnak, semmit sem vehetnek és semmit nem adhatnak. Az igazoltatásokra való tekintettel az 1939. évi IV. tc. hatálya alá nem tartozó zsidók tanúsítványt, vagy a községi előjáróságtól nyert igazolást hozzanak magukkal.

Az állatvásárra szabályszerű marhalelével mindenféle állat felhajtható. — Minden sertésről külön-külön marhalelével állítandó ki.

Gyoma, 1942. július hó 24.
Dr. Szász Lajos sk. Kovács Gábor sk.
főjegyző. bíró.

A Magyar Föld heli képeslap képekkel és értékes cikkekkel jelent meg. A magyar falu képeslapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kiscsodák szakkikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

MEGHÍVÓ.

A Gyomai Testedzők Köre 1942. évi augusztus hó 10-én, határozatképtelenség esetén 1942. augusztus hó 18-án este 8 órai kezdettel az Iparos Otthonban lévő Club helyiségében részleges tisztújítással egybekötött rendkívüli közgyűlést tart, melyre tagjait ezúttal is meghívja. Az einökség tekintettel a tárgysorozatban feltüntetett, valamint az egyesület érdekében folytatandó egyéb ügyek letárgyalására a tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri.

Tárgysorozat:

1. Ügyvezető-elnök beszámolója az elmúlt 1941/42 bajnoki szezonról és az ezzel kapcsolatos fontosabb eseményekről.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztári jelentés
4. Részleges tisztújítás megejtése.
5. Esetleges indítványok.

ELNÖKSÉG.

Vasérctermelés homokból. Szorgalmas munkáskezek és barmulatos gépi berendezések segítségével állítják elő a vasércet a tengeri homokból Olaszországban. Erről a vasérctermelésről rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl Tolnai Világlapja legújabb száma. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkedvelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Nyíltér*

Köszönet nyilvánítás.

Mikor felettes hatóságom rendelkezése szerint megválok a gyomai állami polgári fiu- és leányiskolától, hogy a szegedi II. ker. állami polgári iskola vezetését vegyem át, mely tisztelettel bucsuzom el ezuton is Gyoma község Előjáróságtól, Társadalmától, az iskolámat látogató tanulók Szüleitől és minden kedves Baráttomtól.

Őszinte háldával és tisztelettel köszönöm meg irántam tanúsított barátságukat és pártfogó támogatásukat kérve, hogy jóindulattal elbírálásukat tartsák meg továbbra is a gyomai állami polgári iskola és tanári testülete iránt.

Hátas köszönetem ismételt kifejezése mellett a legkiválóbb tisztelettel bucsuzom el.

Gyoma, 1942. évi július hó 28.

BUS ANDRÁS TIBOR
áll. polg. isk. igazgató.

*) E rovatban közölteért a szerkesztőség és a kiadóhivatal felelősséget nem vállal.

Gyoma község ingatlanforgalma

Izsó Benedekné vett egy telijárás és egy sertésjárást 290 pengőért. Tari Dánieltől.

Molnár Istvánné Fekete Erzsébet 6 hold 1480 n. ö. póhalmi szántót Katona Sándortól 5000 pengőért.

Julis Lajos és neje Polányi Verona vettek nagyállási ingatlant Gyuris István és társától 1650 pengőért.

Barna Gábor vett pocosi ingallant Bogoly Józseftől 1650 pengőért.

Publikáció

10 szöveg 40 fillér, minden további szó 4 f.

Jutányos áron vállal mindennemű ácsmunkát, továbbá egy jó-családból való ügyes fiút tanulónak felvesz Molnár Elek képesített ácsmester. Lakik: I. Arany János u. 14. 2-8

A HOMBÁR szövetkezet értesíti a gazdaközönseget, hogy aki augusztus 5-ig a buzáját Hombár szövetkezethez becsalítja, korpa utalványt kap.

I. ker. Garzó Gyula utca 1 szám alatt egy férfiöltöny ruha van eladó.

Értesitem a nagyérdemű közönseget, hogy a szegedi állami csemétekert összes szőlő- és gyümölcs-oltványai nálam megrendelhetők özv. Vass Andrásné dohánykisárus. 1

Ne üljön fel senkinek, amíg meg nem győződik személyesen arról, hogy KISS kályhas — Mezőberény, Fötér — tényleg árulja és készíti is a környékben a legszebb cserépkályhákat, kandallókat, kemencéket, átrak, javít mindennemű fűtőeszközöket. 5-4

Kossuth Lajos-utca 26 sz. alatti ház eladó. 3-3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24 P

Befizetések postacsekken:

„Hungaria-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

A Főispán

Békés vármegye főispánjának szemleutja a gyomai járásban

A Főispán nyeregbe száll és immár évről-évről bejárja a vármegye egyes járásait, hogy annak a földnek sarjadékait, melyből Ő és Ősei is származnak közelebből megismerje, meghallgassa kérelmeiket és megismerje panaszait. Teszi ezt akkor amidőn a szó legszorosabb értelmében véve háromszázezer lélek gondját baját intézi, de nemcsak intézi és igazgatja népének sorsát, hanem vármegyéje minden egyes lakosának ügyes-bajos dolgát személyes ügyének érzi. A Főispán olyankor amikor vármegyéjét járja komoly, nagyon komoly munkát végez. Meglátogatja a föld egyszerű népét, azt a népet mely termel és dolgozik, hogy ez a Haza az ősök földje továbbra is fennmaradhasson egy újabb ezredéven át. A Főispán a szó legszorosabb értelmében honmentő és nemzetfenntartói munkát végez ilyenkor. Bekopogtat a gazdaember és az egyszerű földművelő ember házába és mindenhol ahová betér az első pillanatban már otthon érzi magát, már beférközött a házigazda és ház népének szívébe. A Főispán meglátogatja a nehéz gondokkal küzdő póhalmi telepéseket és e látogatás hírére összesereglik Póhalom népe és spontán ünnepli a magas vendéget. És elindul a szó a buzdító, a bátorító az igaz magyar szó a Főispán ajkairól, ömlenek a mondatok, az emberek szíve megnyílik és a sok-sok becsületes magyar szembelevési nézését a Főispán meleg tekintetébe és az ember úgy érzi, hogy a lelkek csordultig megtelnek szeretettel, tisztelettel és nagybecsüléssel a Főispán iránt, aki szinte pusztá megjelenésével szítja a szeretetet, a hazafias összetartás, a tettekre készség és a kitartás érzését a lelkekben. A csudaballai puszták végtelen sikságjain az egyszerű pásztorlakás-

előtt álló eperfa előtt a Főispán leszáll lováról és miután megszegi Gyoma és Endrőd községek birái által neki átnyújtott és az új lisztből készült kenyeret, elfogyasztja szerény ebédjét a hosszú fárasztó ut után. A Főispán azonban ebédjét nem egyedül fogyasztja el, hanem az egyszerű pusztai és falusi népfiai körében és az ebéd alatt mindenki úgy érzi, mintha egy családi asztalnál ülne a családőkörül. A Főispán rövid pihenő után folytatja fárasztó útját, rekkenő hőségben, porban, szíkeken, mezőkön, nagy legelőkön át, mert úgy érzi, hogy még több, még sok embert kell buzdítani és még várnak rá többben, sokan, akik a Ő hitéből és erejéből akarnak meríteni. Utja közben eléri a csejtpusztai öreg iskolát, ahol az országzászló előtt Csejtpusztai népe élükön kiváló tanítómesterükkel várja sok-sok szeretettel és teljes bizalommal. A csejtpusztaiak vezetője a kiváló tanító, a kitűnő magyar ember gyönyörű beszédben üdvözlö a Főispánt, majd asszonyok, magyarruhás lányok, legények és gyermekek járulnak elébe virággal, gyönyörű buzakalász koszorúval, mely nemzetiszínű szalaggal van átkötve és e szegény pusztai nép, mely Isten akaratából évek óta a légkeservebb viszonyok között él, boldognak és megelégedettnek látszik, hogy megjelent közöttük egy Ember, akinek szeméből sugárzik a szeretet melege és akiről tudják, hogy minden emberileg lehetőleg elkövet a megsegítésükre. Majd felhangzik a szó a Főispán ajkairól és a beszéd közben, mely csupa szeretet és megbecsülés a föld népe iránt nagyon sokan öregek és fiatalok egyaránt könyborult szemekkel áhítatos csendben hallgatnak és szinte látszik, hogy ezeknek a szavaknak mindegyike elraktározódik a

lelkekben. De ismét tovább megy a Főispán és láthatja őt porosan, egyszerűen de mégis magasztosan Udvarnok, Simaizug és Nyilas népe. Rövid éjszakai pihenő után már kora reggel tovább megy a Főispán ismét lóháton hosszú utra a gyomai Páskumokon, Hasitáson, Keselyősön és Endrődszentlászlón keresztül. A kép ugyanaz. Minden házban ahová betér meleg szeretettel és őszinte tisztelettel fogadják, szeretetük minden jelét adják a föld egyszerű munkálói és szinte látszik a boldogság az arcokon amint egy-egy tanyára a vármegye Nagyura beköszönt. Ez a Főispán pedig baiczai Beliczey Miklós Békés vármegye főispánja, a mi főispánunk, aki a Kormányzó ur Őfőméltóságának bölcs rendelkezése folytán éppen a mai nehéz időkben vezetői és kormányozza Békés vármegye sok bajjal küzdő népét.

* * *

Baiczai Beliczay Miklós Békés vármegye főispánja a múlt héten 29-én reggel 7 órakor szükkörű közvetlen kísérettel dr. csernefalvi Sorbán Jenő járási főszolgabíróval és dr. Darók Józseffel Békés vármegye Gazdasági Egyesületének vármegyeszerte népszerű titkárával a gyomai székház előtt nyeregbe szállt, hogy a gyomai járás községeinek határát megszemlélje és a rendelkezésére álló rövid időhöz mértén néhány tanyában látogatást tegyen. A Főispán ur kíséretéhez tartoztak még dr. Táby András szolgabíró vezetésével dr. Szász Lajos községi főjegyző, Kató Lajos községi jegyző, Kovács Gábor községi bíró, Izsó Ferenc községi gazda, Herter Ádám községi esküdt Gyomáról, míg dr. Tóth Libor h. községi főjegyző, Kalmár Imre községi bíró, Kovács Sándor községi gazda, dr. Tóth István ügyvéd Méc. főtitkár Endrődről, továbbá dr. Bíró Zoltán ügyvéd, vármegyei Méc. főtitkár, akik kocsin tették meg az utat a lovasok, illetve az élen haladó Főispán ur után. A főispáni szemle ut utiránya következő

volt: az első napon meglátogatta a Főispán ur Telek-pusztán Csermák Kálmán uradalmi tisztartó Méc. kerületi vezetőt, majd Póhalomban Rácz Lajos kiskgazdát, a póhalmi gazdakörben összesereglett póhalmi gazdákat és munkásokat, akikkel hosszabb ideig az időszerű kérdésekről a legközvetlenebb hangon elbeszélgetett. Utána a Főispán urat és kíséretét Zs. Timár András kiskgazda látta vendégül, majd Endrőd község csudaballai tanyáján a Főispán ur és kísérete elfogyasztván szerény ebédjüket a következő állomás Csejtpusztára volt, ahol a csejti iskola, illetve országzászló előtt úgyszólván Csejt egész lakossága kiváló vezetőjüknek Lesniczki István községi tanítónak az élén várta a Főispán ur Őfőméltóságát és egy felejthetetlen ünnepséget rendezett a Főispán ur tiszteletére. Az ünnepség lezajlása után Beliczey főispán ur rövid ideig Lesniczki István tanító vendége volt, majd az iskolában elbeszélgetett az ott megjelentekkel. Meg kell jegyezni és ki kell emelni, hogy a Csejtpusztán spontán elhatározásból és kizárólag a Főispán ur iránt érzett szeretetből megrendezett ünnepély a maga egyszerűségében és őszinteségében olyan szép volt, hogy aki azon résztvehetett sohasem fogja azt elfelejteni. Majd tovább haladva látogatást tett Őfőméltósága Varju Elek kiskgazda tanyáján és Kovács Sándor simai tanyáján, ahol a vendégszeretetükről híres Kovács házaspár uzsonnával kedveskedett a Főispán ur Őfőméltóságának. Onnan a Főispán ur és kísérete a Nyilasi Olvasókörebe ment, ahol a nyilasiak népes csoportja élén Farkas Sándor tanító üdvözlése után a Főispán ur elbeszélgetett a jelenlevőkkel majd onnan is tovább haladva este 8 órakor érkezett a járási székház elé, ahol meg is szállt.

A második uapon a reggeli órákban ismét elindulva a Főispán ur és kísérete betért Kádár Elek, Lukács László és végül Kovács Gábor községi bíró tanyájára, mely tanyákon a házigazdák meleg szeretettel fogadták Őfőméltóságát és kísé-

retét és a mai időkhöz mért, de magyaros vendégszeretettel látták el. Az endrődszentlászlói jegyzői kirendeltség területén a Főispán ur Óméltósága megtekintette az árvizsújtott területeket, majd kíséretével együtt Kalmár Imre endrődi községi bírót és családját látogatta meg, ahol hosszabb ideig tartózkodott, majd az endrődi Hangya szövetkezetben elköltött ebéd után — mely ebéden részt vettek a jegyzői kirendeltség közgazgatási és társadalmi vezetői — befejezván a gyomai járásban megtett szemle útját, Gyulára utazott.

A Főispán urat mindenütt, ahol megjelent lelkesedéssel és szeretettel fogadta a gyomai járás népe. A Főispán ur csodálatos szakismerettel és tudással szólott hozzá főképpen termelési és közellátási kérdésekhez minden e témakörhöz tartozó ügy érdekelt, megtekintette a gazdák állatállományát, felment a padlásokra, hogy meggyőződjék a termés minőségéről és mennyiségéről, megállt a cséplőgépeknél, hogy érdeklődjék a munka menete iránt és a kíséret minden egyes tagjának az volt az érzése, hogy a Főispán ur Óméltósága a gyomai járás viszonyait, az ittenlakó nép életkörülményeit, a nehézségeket, mely e népre vár mind-mind megismerte és mi biztosra vesszük, hogy a Főispán ur segítő keze mindenkor ki fog nyulni felénk amikor segítségért Hozzá folyamodunk.

Felejthetetlen két nap volt és mi kérjük a Mindenhatót adjon Főispán urunknak erőt és egészséget, hogy nehéz és felelősségteljes munkáját Békésvármegye lakosságának és ezzel a magyar nemzet összességének javára is a mai fiatalos erejével végezhesse tovább.

Augusztus 8-án lép életbe az új zsirrendelet

A hivatalos lap csütörtöki száma közli a közellátásügyi miniszter rendeletét a zsirforgalmának és fogyasztásának módosításáról. A rendelet értelmében Budapest területén, valamint azokban a községekben és városokban, ahol a zsirjegyrendszert bevezették, ez évi augusztus 8-tól november 30-ig bezárólag a zsiradag fejenként és havonként 60 deka zsir, vagy 72 deka hárj, vagy bőrnélküli szalonna illetve 80 deka bőrszalonna.

A nehéz testi munkások fejadagja a rendelet szerint havonta és fejenként 96 deka zsir,

108 deka hárj, vagy bőrnélküli zsirszalonna, illetve 120 deka bőrszalonna.

A július 1-ével kiosztott zsiradék jegyek ellenében tehát csak a fent megállapított mennyiségeket szabad kiszolgáltatni, függetlenül attól, hogy a zsiradékjegy milyen mennyiségre szól.

A rendelet augusztus 8-án lép életbe.

Nehezen tudok szebbet elképzelni, mint háboruban vadászrepülőnek lenni

Szerdán este negyed 9 órakor vitéz nagybányai Horthy István repülőfőhadnagynak, Magyarország kormányzóhelyettesének hangját hallottuk a rádióban, aki több hét óta a keleti fronton teljesít szolgálatot. A rádióriportból megtudjuk, hogy a szolnoki vadászrepülők valahol Oroszországban egy zugó tölgyes mélyén elrejtve tanyáznak. Vitéz Horthy István repülőfőhadnagya éppen bevetésen volt a Don felett, amikor a rádióriportere a szolnoki vadászok repülőterén megjelent és a Kormányzóhelyettes ur megérkezését várta a feladat megoldása után.

Magyarország kormányzóhelyettese hetek óta éli itt a magyar katona táborigényét, jóban rosszban együtt van bajtársaival, akik rajongó szeretettel és bizalommal veszik körül a „főhadnagy urat”, aki rajának élén a legveszélyesebb feladatokat oldotta meg és alárendeltjei lelkesen beszélnek arról, hogy a Kormányzóhelyettes ur itt a háboru veszélyes kavargásában is ugyanazzal a bámulatraméltó nyugalommal, fölényes tudással és a magyar katona semmitől vissza sem rettenő bátorságával ül a gépében. Feljebbvaló és alárendeltjei egyaránt a leg-

melegebb hangon beszélnek a főhadnagy ur bajtársi érzéséről.

A rádióriporterének kérdésére rövid, katonás válaszokat adott. Megtudjuk, hogy eddig husz repülésen vett részt, tizenkét esetben az ellenség felett összesen huszonhat és fél órát töltött így a levegőben.

A rádióriporter azt kérdezte ezután, hogy milyen feladatokat szeretnek legjobban végezni a vadászrepülők?

— Minden repülés élvezetes. A külső körülményektől függ, mennyire válik érdekessé, — válaszolta a Kormányzóhelyettes ur.

A rádióriporterének arra a kérdésére, hogy volt-e alkalma meglátogatni a földön küzdő csapatokat, ez volt a válasz:

— Eddig csak a hadseregparancsnokságot látogattam meg. Nem szívesen hagyom az osztályt. Az ember attól tart, hogy esetleg valamilyen vállalkozást elmulaszt.

Végül arra az utolsó kérdésre, hogy mit üzen haza az ifjúságnak, így hangzott a rövid, de annál többet mondó válasz:

— Azt üzenem, nehezen tudok szebbet elképzelni, mint háboruban vadászrepülőnek lenni.

Ruhagyűjtési akció

Kontinensünk időjárása pár év óta szokatlan ingadozásokat mutat. Dermesztően hideg telek váltogatják egymást, fagyos tavasszal és esős hűvös nyárral. Mindnyájunk élénk emlékezetében van az elmúlt három esztendő téli időszaka, amikor izeitőt kaptunk a Sarvidékek és Szibéria, eddig csak könyvben olvasott hidegéből. Megismertük a nagy orosz síkság fagyos szeleit és fázósan összehuzódva keserektünk az időjárás e szokatlan megnyilatkozásai miatt.

Szinte el is feledkeztünk arról, hogy háboru van. Az ellenséges hírverés által bejelentett „tél generális” megjelenése nem váltott ki belőlünk semmiféle hatást, Nem törődtünk tél tábornokkal mindaddig, amíg részt

nem vállaltunk az új Európáért folyó küzdelemben és nem került arra sor, hogy véreink, hozzátartozóink és fiaink is megismerkedjenek az ellenség-nél is sokszor, veszedelmesebb téli időjárás szeszélyeivel. Hála Istennek, a korszerűen felszerelt hadseregek játszi könnyedséggel szállnak szembe az időjárással s a modern stratégia, a legújabb kor hadvezetése nem hagyja befolyásolni magát a tél hidegétől és a nyár forróságától.

Mégis arra kell gondolnunk, hogy az elkövetkező télen a magyar fiuknak helyt kell állniuk minden körülmények között. Ehhez a helytálláshoz pedig segítséget kell nyújtani mindenkinek, aki a tél viszontagságait odahaza, békés polgári

környezetében és a viszonylag meleg azoba meghittségében éli át. Az itthonlevők erkölcsi kötelessége, hogy ne csak gondolatban, hanem tettekben is megemlékezzenek azokról a hőshonvédekről, akik életüket és egészségüket teszik kockára azért, hogy a magyar földet megóvják a háboru borzalmaitól. A magyar katona a legkorszerűbb felszereléssel veszi fel a harcot az ellenséggel, de az időjárás sajátosságai sokszor különleges védőfelszerelést kívánnak meg. S ez a védőfelszerelés a magyar társadalom hálájának és szeretetének külső megnyilvánulása, amikor a távoli harctereken küzdő magyar honvédek részére nagyszabású téli ruhagyűjtési akciót kezd meg.

Naponta ezrével érkeznek a levelek a szerkesztőséghez s a levélírók egyhangulag annak a szükségességét hangoztatják, hogy nagyarányú társadalmi akció keretén belül intézményesen szervezzék meg a téli ruhagyűjtést. Egyszerű falusi emberek ajánlják fel egyetlen meleg ruhadarabjukat, hazafias érzésű uriaszonyok bundáikat, sportolók téli felszerelésüket, munkások egyetlen meleg pulloverüket. Ez az óriási érdeklődés, ez az áldozatkész felajánlás arra készíti az illetékeseket, hogy országos viszonylatban intézményesen előkészítsék, illetve megszervezzék a téli ruhagyűjtését. Addig is, ameddig a gyűjtés részletei ismeretessé válnak, már most célszerű előkészíteni azokat a holmikát, amelyeket felajánlunk hősi fiainknak megsegítésére. Felesleges rámutatni arra, hogy mindenkinek elsőrendű kötelessége, valamit adni az akció javára, hiszen az eddig beérkezett felajánlások arra mutatnak, hogy a magyar társadalom minden rétege becsületbeli kötelességének tartja ezzel is részt kérni a háborus terhek elviseléséből. Rövidesen megjelennek az ország minden városában, minden faluban, sőt a legtávolabbi eső tanyákon is a gyűjtők. Fogadjuk jószívvel őket és adjunk nekik mindent, amit csak nélkülözhetünk, mert azoknak adjuk, akik értünk, népünkért és fennmaradásunkért harcolnak.

Vidám sorok.

— Bizonyos vagy abban, hogy Ákos négyeszer olyan idős, mint te vagy?

— Tökéletesen. Mikor én ötészendős voltam, akkor ő tízéves volt...

Huszonöt évvel ezelőtt halt meg Gyóni Géza muzsika fogságban

Még mindig Szibériában
pihennek a nagyevű
szarvasi diák porai.

1917. év nyárelőjén hunyta le örökre szemét Krasnojarszban Gyóni Géza, az első világháború legnépszerűbb magyar költője. Przemysl várának kapitulációja után került fogságba sok tízezer hősen harcoló magyar társával. Az oroszok a távoli Szibériába hurcolták a fogoly magyarokat és Gyóni megtört testtel, háborgó lélekkel 26 hónapon át várta a megszabadító halált a rabkórház bedeszkázott, vasrácsos ablaku szobájában.

Gyóni Géza bátyjával, Mihály főhadnaggyal került fogságba, aki két héttel korábban halt meg öccsénél. Ez a csapás csak siettetette a költő elméjének teljes elborulását. Sokáig állt szótlanul testvérbátyja halotti ágya mellett, megmagsimogatta kihűlt homlokát, újjára huzta jeggyűrűjét s kihűlt szívére tette a Mihály feleségétől, az édes hazai tájról érkezett levelet. A temetésekor görcsös, könnytelen zokogás rázta meg a poéta állatatermetű testét, aztán apátidőbe süllyedt, lehajtott fejjel járkált napokig s szemeiben különös tüzek gyultak. Egy hét múlva már teljesen elborult órái vannak, víziók gyötrik, néha kidőlni kezd, hogy nem hagyja ott Mihály főhadnagy testét, hazaviszi, hogy otthoni rögök alatt pihenhessen. Az utolsó napon széteszti kisebb értéktárgyait a jóbárák között. Megérezte, hogy érte jön a halál. Késő este teljes erővel kitört rajta a téboly, ki akart ugrani az ablakon, érces hangon a vitéz magyarokat hívta, hogy segítsenek megvédeni hazáját. Aztán fekete varjakkal viaskodott, amelyek virágos szekéren akarják elvinni a földről. A halál közvetlen küszöbén még felcsillant benne az égi szikra, felugrott az ágyból és a barakk fehérre meszelt falára ceruzájával hatalmas betűkkel írta e négy sort:

Térjetelek meg

És szeresettek!

Elnyel mindeneket a hőség

És csak Istené a dicsőség...

El volt az utolsó verse. Ágyába visszazuhant — meghalt. Halála napján töltötte be 33-ik évét. Azóta idegen földben porlik. Tetemét haza akarták hozni, e célra tekintélyes összeg gyűlt össze, de a kegyeletes aktust az új világháború megghiúsította.

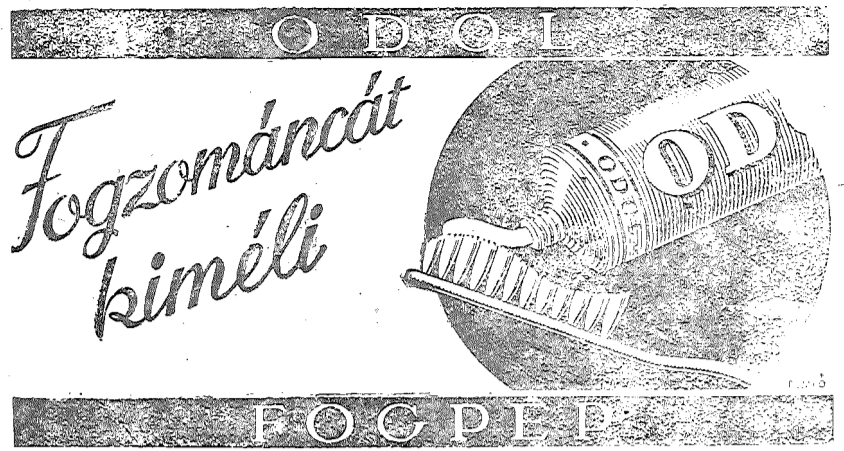
**Hirdessen
lapunkban**

HIREK

Felvétel a debreceni egyetemre A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem hit-, jog- és állam-, orvos-, bölcsészettudományi, ennek matematikai és természettudományi csoportjára a rendes beiratkozás az 1942—43. tanév I. félévére szeptember hó 1—15 én estig tart. Dékáni engedéllyel beiratkozni szeptember hó 16—20-ig, rectori engedéllyel szeptember 21—30-ig lehet. A felvételi kérvényeket az illetékes karhoz címzetten 1942 augusztus hó 1 és 31 közti kell benyújtani. Eredeti okiratok szükségesek. A dékáni hivatalok csak kellőleg felszerelt kérvényeket fogadnak el. Akik tandíjmentességért folyamodnak, kérelmüket a illetékes karhoz 1942 szeptember 1-ig nyújtják be. Űrlapok az illetékes dékáni hivatalban kaphatók. Részletes tájékoztatás jelent meg a Budapesti Közlöny 1942 június 24-iki számában, s felvilágosítást nyújt a rectori hivatal. Az egyetemen férfi és női internátusk működnek. Erre nézve az internátus, illetőleg kollégium igazgatósága nyújt részletes tájékoztatást.

Az új mezőgazdasági árak. Dr. Horeczky Endre miniszteri titkár és dr. Kardos Tibor miniszteri s. titkár 76 oldalas gyakorlati szempontból igen áttekinthető kézikönyvben dolgozták fel az új mezőgazdasági terményárakra vonatkozó rendeleteket. A kézikönyv magyarázatokkal ismerteli a gabonaárakat, a hüvelyeseket, magvak, takarmányrépa, komló, kender, len, hagyma, szalastakarmány szalma stb. árakat, de tartalmazza a tej, vaj, turó, sertések árait is. A kis kézikönyv ennél fogva nélkülözhetetlen minden gazda, kereskedő, molnár és a mezőgazdasággal összefüggő iparos részére, de a fogyasztó közönség is nagy hasznát veheti. A közérdekű kiadvány megrendelhető az 1.20 pengős ár előzetes beküldése mellett. Az új termésrendelet kiadóhivatalánál. Budapest, V., Katona József utca 23/a. Telefon: 111—098.

„Huzd le a cipőd, ha számolni akarsz“. Megállapított tény, hogy a néhány nép, annyiféle számrendszert ismerünk. Mi magyarok a csillagászati megfontolásokon alapuló hetes számrendszert használjuk, a görögök és rómaiak az ötös számrendszert vezették be ezt a megállapítást olvashatjuk Tolnai Világlapja legújabb számában. A legjobb magyar írók szép novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dúsan során és a közkezdelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Kedvezményesáru-mésziszap gazdáik részére. A m. kir. földmivelésügyi miniszter 144.920—1942. sz. rendeletével Békés vármegye azon gazdái részére, akik mészben szegény, savanyu, vagy kötött természetű talajaikat cukorgyári mésziszappal javítani akarják, kedvezményes áru mésziszapot engedélyezett a mezőhegyesi, illetve a szolnoki cukorgyárból történő szállítással a vasúti fuvardíj 50 százalékanak visszatérítése mellett. A vonatkozó bővebb tájékoztató és az igényléshez szükséges nyomtatványok a községi előjáróságoknál (polgármesteri hivataloknál) az érdeklődők rendelkezésére állanak. Az igényléseket a békéscsabai m. kir. mezőgazdasági vegykipérlési állomás szakvéleményével együtt a Békésvármegyei Gazdasági Egyesülethez Békéscsabára kell beküldeni.

Tenyészszeretéseket hoztunk be Németországból. Hussertés-tenyésztésünk vérfrissítése érdekében a földmivelésügyi miniszter Németországból a Hussertés-tenyésztők Országos Egyesületének közreműködésével 35 darab kiváló minőségű tenyészkanak és tenyész-kocát hozott be. A miniszterium kiküldöttjei ezeket a tenyészseretéseket, amelyek közül 23 darab a német nemessertés fajtához, 12 darab pedig a berkshire fajtához tartozik, részben a magdeburgi árverésen, részben pedig Sziléziában vásárolták meg. A behozott tenyészkanak közül 12 darabot a törvényhatóságok vásároltak meg a népies tenyésztés céljaira. A Budapestre érkezett tenyészseretéseket Konkoly-Thege Sándor földmivelésügyi államtitkár is megtekintette Battha Pál miniszteri tanácsos, az állattenyésztési főosztály vezetőjének kíséretében és elismeréssel nyilatkozott a behozott tenyészszállatok kiváló minőségéről.

Newyorkban az ottani érsek nyíltan szemébe mondta La Guardia zsidó polgármesterének a következőket: Ez a háború a zsidóság háborúja a világ ellen. A zsidóság célja a kereszténység kiirtása, illetve a nemzsidó népek rabszolgalánkra való fűzése.

A magyar repülésügy népszerű folyóirata, a Magyar Szárnyak, augusztusi első száma megjelent. A lap gazdag és változatos tartalmának jelentékeny részében a keleti arcvonalon küzdő honvéd légierők harcáról számol be. Képes oldalak színes és érdekes elbeszélések mutatják be hősi repülőink harccselekményeit. A Jánossy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelent Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. király utca 93.) küld.

Ifjúságunk kedvelt repülőlapjának, az „Ifju Repülő“-nek most megjelent augusztusi száma a lezajlott nagyszerű országos repülő modelverseny jegyében jelenik meg. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő“ új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93.) kérjen.

Megindult a bomlás Szovjet-országon. Kiszivárgó hírek szerint „Pravda“ közlése részletesen beszámol arról, hogy a szovjet területén németbarát, szovjetellenes mozgalom ütötte fel a fejét. Leningrádban nagy taglétszámú szervezetet lepleztek le, amelynek letartóztatott résztvevőit már ki is végezték. A szervezet tagjai Vasziliev és Merkulov nevű egyének vezetésével a német csapatok támadásával egyidejűleg lektüzdjék a bolsevista csapatokat.

Németországban dolgozó 35 ezer magyar munkás husz millió pengőt hozott haza négy év alatt.

Orvos: Van étvágya?

Beteg: Hol van, hol nincs.

Orvos: Mikor nincs?

Beteg: Mikor jól beebédeltem.

Pénzbeszedő: Egyszer azt mondja, hogy az ur nincs itthon, másszor azt mondja, hogy az asszony nincs itthon. Hát voltaképpen melyikük szokott fizetni?

Szobaleány: Egyikük sem.

Érdekes,...

hogy „A suszter maradjon a kaptafánál” mondás már több, mint kétezer éves multra tekinthet vissza. Amint Apelles, az ókor leghíresebb festője, egyik képét egy alkalommal nyilvánosan bemutatta, az összesereglett nézők közé egy cipész is befurakodott. A cipész kifogásolni valót talált a szandálakon, mire a művész a hibát nyomban kijavította. Amikor azonban a sikeren felhőborodott ember most már olyan dolgokban is hibát keresett, amelyekhez nem értett, Apelles a következő szavakkal utasította vissza: „Suszter, maradj a kaptafánál!” Az anekdotát Plinius őrizte meg az utókor számára.

hogy az idén van éppen 450 esztendeje Amerika felfedezésének. Ebből az alkalomból az Egyesült-Államok nagyszabású ünnepségek keretében San Domingón monumentális Kolumbus-világítótorony teleplezését tervezik. Ezzel kapcsolatban érdekes megemlékezni róla, hogy az 50 évvel ezelőtt kiadott Kolumbus-émlékéleget a technikai civilizációjukra büszke amerikaiak a bátor genovai hajóst modern látcsóval ábrázolták. Jóllehet a messzeldőt csak 1608-ban találták fel. Ha a buvárhajóvesztély ellenére csakugyan sor kerül a tervezett ünnepségekre, az Ujvilág büszke polgárai most remélhetőleg nem fognak eköveini hasonló vaskos anakronizmust.

hogy még csak alig 30—40 éve színtartó a ruhafesték. Feltalálása előtt például egy halványkék selyemruha már az első napon fakó foltokat kapott. Koburg Lujza hercegnő, aki a legfinomabb orchidea-színű napernyőket kedvelte, csak néhány óráig hordott egy napernyőt és a méregdrága divatdruháiból nem kevesebb, mint 3000 darabot hagyott örökösire.

hogy a „Knigge”, az egy évszázadon át számtalan javított kiadást megért német illemtkönyv, száz évvel ezelőtt a következő szabályt írta elő a fiatal szerelmeseknek: „Az ifju ur gyengéd tekintet vet választottjára. A hölgy elpirul, pillantása nyugtalanul ide-oda csapong. A szerelmesek legfeljebb egyszer könnyedén megszorítják egymás kezét.. A fiatal ur megvet minden ételt lemond az alvásról és boldog, ha lihegő kebléből dadogó szavakkal kiröppenő vallomása félig elfullt csukló hangon válaszra talál.”

hogy a világ legnagyobb harangja Japán második legnagyobb városában, Olakában van. A nyolc méter magas, alul 17 méter területű, harang súlya 140.000 kilogram. (MN)

**Hirdessen
lapunkban!**

Apolló Mozgó Gyoma.

Augusztus 8

szombat

Charles Boyer és Hedy Lamarr:

ALGIR

Káprázatos szépségű, keleti szenvedéllyel fűtött izgalmas történet.
Két nagy művész tökéletes filmje.

Augusztus 9—10

vasárnap—hétfő

A VÁRLAK testvérfilmje.

Carole Lombard, Cary Grant és Kay Francis:

CSAK NÉVLEG...

Egy minden akadályt leküzdő nagy, mélységes szerelem megrázó története.
Magyar Világhíradó.

Augusztus 12

szerda

Jávör Pál, Bordy Bella, Szilassy László,
Mály Gerő és Bilicsi:

UZ BENCE

Nyirő József ismert regényének gyönyörű filmváltozata.
UFA világhíradó.

Jön!

A BESZÉLŐ KÖNTÖS

Jön!

Anyakönyvi hírek

Születtek: Soczó Gábor és neje Murzsi Juliánna leánya Mária ref., Szonda Bálint és neje Krizbai Róza Klára ref., O. Timár Mihály és neje Klein Erzsébet leánya Eszter rk., F. Kiss Bálint és neje Kéri Róza leánya Eszter ref.

Házasságot kötöttek: —

Elhaltak: Vásári Juliánna 13 hónapos ref., Borbély János 71 éves rk., Imre István 61 éves rk.

Mi ujság a színházi világban? A készülő új színházi eseményekről, a nyár érdekességeiről számos érdekes fényképes beszámolót közöl a Délibáb legújabb száma. A színházi képes hetilap a legfrissebb kullszamögötti pletykák, magyar írók remek elbeszélései, riportok, gazdag filmrova, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heli rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

Rettegj Rommel! — mert az angolok Palesztinában 10.000-es zsidó hadsereget szerveznek a német és olasz hadosztályok felállítására. No, ez menti meg az angolszászokat a végpusztulástól.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kiscikéket, szakkikéket, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

MEGHÍVÓ.

A Gyomai Testedzők Köre 1942. évi augusztus hó 10-én, határozatképtelenség esetén 1942. augusztus hó 18-án este 8 órai kezdettel az Iparos Otthonban lévő Club helyiségében részleges tisztújítással egybekötött rendkívüli közgyűlést tart, melyre tagjait ezúttal is meghívja. Az elnökség tekintettel a tárgysorozatban fellünetteti, valamint az egyesület érdekében folytatandó egyéb ügyek letárgyalására a tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri.

Tárgysorozat:

1. Ügyvezető-elnök beszámolója az elmúlt 1941/42 bajnoki szezonról és az ezzel kapcsolatos fontosabb eseményekről.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztári jelentés
4. Részleges tisztújítás megejtése.
5. Eselleges indítványok.

ELNÖKSÉG.

SPORT

GYTK—Sz. TURUL 3-0 (0-0)

Gyoma. Vezette: Matuska.

Az első osztályba került Turul S. E. volt a Gytk vasárnapi vendége. A nagy hőség dacára szépszámu közönség gyűlt egybe, hogy szemtanuja legyen a szarvasi csapat bemutatkozásának. A Turul kissé későn érkezve állott ki a mérkőzésre.

A játék tapogatózással indul és igen lanyhán folyik. Az első félidőben mindkét csapat egyformán szenved a nagy hőséget és ez a játék képében is kialakult.

A második félidőben már sokkalta jobban mozognak a játékosok. Különösen a Gytk csapata mutat fürgé játékokat. Az első gólt Győri a szokásos biztonságával szerzi meg, 1-0.

Alig kezdenek a csapatok újból Győri a gólszerző, 2-0. A Turul is át jut néháné a félvonalon, de eredményt elérni nem sikerül. A 30-ik percben Olajos a kapust is kijátszva megszerzi a harmadik gólt, 3-0. Nég néhány gyomai támadás, de újabb eredmény nem adódik.

Matuska jól vezette a mérkőzést.

A Gytk-nak több jövevű játékos sikerült leigazolni.

ENDRÓDI MOZI

1942 aug. 15—16-án, szombaton
N. B. A. napján 5—7—9 drakor,
vasárnap 3—5—7—9 óraker.Mozi szezon megnyitó
nagy magyar filmje!

BOB HERCEG

Operett.

Főszereplők: Szilassy László, Simor
Erzsi, Bilicsi Tivadar.

E kedves operett romantikus hangulata ma is régi erővel fogja meg a szíveket. Tréfáin mulatunk, érzékeny jelenetein meghatódunk és a zenéjében gyönyörködünk.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA híradókkal.

Bókay János „Szegény Ádám” című cikke díszíti az új számot, melynek vezércikkét Rác Vilmos dr. írta. Tasnády Iona elmondja a szép magyar beszéd titkát. Karády Katalin kis budai házat akar vásárolni. A hévizén nyaralók életéről nagy képes riport számol be. Vasi a híres karikatúrista megszőrteti a sztárokat. A strandolók számára érdekes játék a Csodakerék II. Kati, Kitty, Kalinka a szindarabja a Színházi Magazin legújabb számának gyermekmelléklete a Kis Magazin.

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

MŰTRÁGYA ELŐJEGYZÉS! Superfoszfát műtrágyára előjegyzéseket felveszünk. Tekintettel arra, hogy a műtrágyából csak kötött mennyiség áll rendelkezésünkre, így ajánlatos a szükséges mennyiség mielőbbi lejegyzése. — Előjegyzéseket Wagner Márton Fiai cégnél kell bejelenteni. Péti Só már kapható.

Két egymásbanyiló szoba és konyha kiadó, esetleg üzlet és műhely helyiségnek is megfelelő. Érdeklődi lehet Rákóczi utca 3 szám alatt. 2-1

Takarításért lakást adok gyermektelen házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légtöltési Liga hivatali helyisége takarításáért pedig havi bért fizetek. Jelentkezni lehet Lovas Zoltánnál.

Zöld Dánielné női-szabó tanulóleányt felvesz. Jelentkezni lehet Lehel utca 13 szám alatt. 2-1

Értesitem a nagydíjű közönséget, hogy a szegedi állami csemetekert összes szőlő- és gyümölcs-oltványai nálam megrendelhetők özv. Vass Andrásné dohánykísarús. 1

Ne üljön fel senkinek, amíg meg nem győződik személyesen arról, hogy KISS káyhás — Mezőberény, Főter — tényleg árulja és készíti is a környékben a legszebb cserépkályhákat, kandallókat, kemencéket, átrak, javít mindennemű fűtőeszközöket. 5-5

Szerkesztésért és kiadásért felel:

WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tékét Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 54.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Kötelesség

Kint vakítóan süt a nap, még a vékony vászonruhát is sokallja az ember — kinek jutna eszébe ilyenkor a bunda, a lábzsák, a hőcsizma és a tél egyéb rekvizitumai, amelyek békés nyári álmukat álmodják, körülbegeve a molyirtószer csipős illatával? Más esztendőkhöz talán jogos volt ez a tücsökszemlélet — most azonban, amikor az Apokalipsis zord lovasainak patkócsattogására ébredünk nap mint nap, annak a régi igazságnak, hogy „kormányozni annyi, mint előrelátni”, sokkal tágabb értelmezést kell adni. A magyar honvéd kemény lépteit ma még a nap hevétől tüzesre forralt homokon dobannak, de holnap már reá szakad a nyirkos orosz ősz és a szteppéken akadálytalanul száguldó szelek elhosszítják az első hófelhőket is. Csikorog a zuzmára a bakancs alatt, a hófórgeteg millió apró tüje szurkálja a viharokban kicserzett katonarácot, a jeges szél bebujik a köpeny alá, süpped a láb a hófult kátyukban. Gondolnunk kell már ma, gondoljunk is erre már ma, amikor a kánikula verejtékét töröljük az arcunkról.

Kormányozni annyi, mint előrelátni. Százszorosán igaznak kell lennie ennek és százszorosán igaz is ma, amikor a magyar honvéd kemény keze mindnyájunknak és mindnyájunk tündérországának, Magyarországnak jövőjét és sorsát hordozza a végtelen orosz pusztaságban. A honvédség raktáraiban már ma ott van a könnyű zubbony mellett a bekecs, a szellős ing mellett a prémes mellény, a nyári bakancs mellett a hőcsizma. De... valahogyan úgy hisszük, hogy ez a szeretet és hála, ami minden gondolkodó emberben szükségszerűen benne él a honvéd iránt, jogokat követel a maga számára is. Ha valaki úgy érzi, hogy kötelessége áldozatot hozni azért, aki nek a békés életét, a biztonságát, önmagának és családjának védelmét köszönheti, ám teljesítse a kötelességét. De, aki iga-

zán mélyen — magyarul érez, az nem kötelességet említ, hanem jogokat hangoztat. Jogot ahhoz, hogy áldozathozhasson, bár csak milliomodrésnyi áldozatot is azért, aki fiatal életét kínálja az ukrán mezőkön, a Don mentén, a Volga dombjai között. És ehhez a jogunkhoz ragaszkodunk! A honvédnek adhatunk eleget, adhatunk mindent, de sokat nem adhatunk. És ha a raktárakban elegendő is a téli holmi, mi, akik ónáluk milliószer könnyebb körülmények között állunk a hátsó arcvonal posztjain, mi azt akarjuk, hogy a mi bundánk melegítse az északi hóviharban őrtálló honvéd testét, a mi meleg keztünk simogassa meg a kezét, a mi hőcsizmánk tegye biztonságosabbá a lépteit. Adni akarunk

Nem azt, ami a feleslegünk, nemcsak azt, amit nélkülözni tudunk. Azt adjuk, ami hiányozni fog nekünk, amiből csak egy van — ne válogassunk a bundáink között, hanem adjuk oda az egyetlen szőrme kabátunkat, menjen vele a bélelt keztű is, jó lesz magunknak a vékonyabb keztű is, vagy semmi keztű. Csak a valódi áldozat adhatja meg azt az érzést, ami melegítőbb mindennél: a kielégített lelkiismeret érzését. És ha majd áttuj ványadt kabátunkon a város utcáin lopkodó decemberi szél, vagy megborzongunk vékony gunyáinkban a mezők hajnali hidegében, gondoljunk arra, akit a bundánk, a bekecsünk melegít. És bizonyosan nem fogunk fájni.

A jó közigazgatás fontossága

Kállay Miklós miniszterelnök látogatást tett Zalaegerszezen és ez alkalommal beszédet mondott, amelyben kitért számos, nemzetünket érdeklő kérdésre. Főleg a háborúval kapcsolatos gazdasági kérdésekkel foglalkozott a miniszterelnök, azokra a problémákra és mindannyiunk lelkében élő kérdésekre adott választ, amelyek a háborús nehézségekkel küzdő és a mindennapi élet gondjaival elfoglalt magyar kisembert foglalkoztatják.

Minden országban, tehát nálunk is a kormány egyik legfontosabb gondja és feladatai: a helyes szociális politika megvalósítása, azaz a dolgozó néprétegek, a kisemberek anyagi helyzetének javítása, megsegítése. Helyesen állapította meg erre vonatkozólag a zalai beszédében a miniszterelnök, hogy a szociális kérdések legjobb megoldása: a jó állami közigazgatás. Tekintetbe kell vennünk azt, hogy az ország területe az utóbbi években örvendetes módon és jelentős mértékben megnagyobbodott, de

ezenkívül a háborús idők megsokasították az állami közigazgatás feladatait. Ezek a szempontok feltétlenül szükségessé teszik a magyar közigazgatás gyökeres átalakítását. A legfontosabb szempont az, hogy a közigazgatásnak közel kell jutnia az egyes emberhez, alkalmazkodnia kell a helyi viszonyokhoz, ami különösen a nemzetiségek által lakott vidékeken fontos, de emellett természetesen mindig örködni kell az állami élet egysége felett, hogy közigazgatásunkban mindenkor a magyar szellem érvényesüljön. Ezt a célt szolgálja a belügyminiszternek a közigazgatási reformra vonatkozólag kidolgozott javaslata, de ugyancsak ennek a célnak az érdekében fogják alakítani a földművelésügyi igazgatást is, mert tényleg lehetetlen állapot az, hogy egy háromszáz pengős tenyészállat-segély például háromszor járja meg Budapestet, amíg eljut a faluba.

Elsősorban a gazdaközönseget, de a többi termelőréteget is ma főként az árszínvonal kérdése érinti. A gazdák azt

panaszolják, hogy a kormány nem emelte a buza árát, a fogyasztóközönységnek pedig az a panassa, hogy sok árut nem a hivatalos áron kap, hanem csak zúgforgalomban, azaz feketén jut hozzá. A gazdáknak tudomásul kell venniük, hogy a buzaár felemelése nem javított volna a helyzetükön, mert a magasabb buzaár a tisztviselői fizetések, az ipari munkabérek, az adók emelését jelentette volna s így egyáltalában drágulási folyamatot indított volna el. A kormány segítette a gazdákon azzal, hogy felemelte a tej- és a hizott sertés árát, s ezzel arra akarta gazdákat ösztökélni, hogy a fáradságosabb termeléssel a nemzet számára több értéket termeljenek. A gazdáknak tekintetbe kell venniük, hogy a mai időkben nem az a jó gazda, aki sokat akar keresni, hanem, aki minél többet termel!

Az árszínvonal kérdésében a kormány arra törekszik, hogy az ipari árakat a mezőgazdaságiakkal lehetőleg összehangba hozza. Az iparnak és a kereskedelemnek a mai rendkívüli időkben a legkisebb haszonnal kell megelégednie, éppen ezért az illetékes kormányzati szervek a gyári és kereskedelmi árakat újból átvizsgálják.

Tudatában van a kormány annak, hogy a legnehezebb helyzetben azok a mezőgazdasági munkások, gazdasági cselédek és kisemberek vannak, akik terményben kapják keresetüket, miután a buza árát a kormány maximálta. Éppen ezért a kormány gondoskodni kíván arról, hogy ezek a ráutalt rétegek minél olcsóbban jussanak a szükséges lábbelihez és ruházati cikkekhöz. Október 15-éig 350 ezer pár olcsó bakancs fog e kisemberek részére elkészülni, ezenkívül forgalomba kerül kétmillió pár tipuscipő, négyszáz ezer méter gypajuszövet és egymillió méter flanel. Ezek az olcsó ruházati cikkek kizárólag mezőgazdasággal foglalkozó kisembereknek fognak olcsó áron jutni.

A közellátás terén legfontosabb feladatnak jelölte ki a

miniszterelnök a fekete piac kiirtását, azaz a megszállt árak túllépésére irányuló törekvését leküzdését. A zugforgalom ellen tehát a kormány a legerősebb eszközökkel fog fellépni, hogy mindenkinek az egyenlő igazság alapján jusson rendelkezésünkre álló javakból.

Kormányrendelet az ipari növények jövő évi kötelező termeléséről

A hivatalos lap vasárnapi száma közölte a 4730—1942. M. E. számú kormányrendeletet, amely már most intézkedik az ipari növények kötelező termeléséről az 1942—43. gazdasági évben. A rendelettervezet a gazdák kívánságainak figyelembevételével készült, fontosabb rendelkezési a következők:

Minden olyan gazdálkodó, aki 15 kat. holdnál nagyobb szántóföldi művelés alatt álló ingatlonon gazdálkodik, szántóföldi területének 7 százalékán köteles ipari növényt termelni. A kötelező termelés kiterjed a napraforgóra, olajlenre, szójababra, ricinusra, rostlenre, kenderre, repcére. Ezek helyett természetesen mák, takarmánynyrtók, őszilip, esetleg gomborka és perilla is. Az eddigi termelőkre kötelező még a cukorrépa és dohány termelése is, ezek a növények azonban nincsenek bent a hét százalékban.

A rendelet megállapítja azokat a területeket, amelyeken az egyes felsorolt ipari növényeket termelni kell. Lehetővé teszi azonban, hogy a kijelölt ipari növények helyett az olyan gazdák, akik egyéb ipari növényeket szívesebben termesztenek, ezeket választhatják, viszont ilyen esetre esetén a gazdáknak valamivel nagyobb területen kell ipari növényt termelnie.

Bár a kormány a kötelező termesztés százalékos arányát felemelte, az új rendelet mégis lényegesen kedvezőbb a gazdáknak nézve, mint a múlt gazdasági évben érvényes rendelet volt.

A vetőmagellátás körül a múltban tapasztalt nehézségeket a rendelet kiküszöbölte.

A jövőben is a szerződéses termelők kataszteri holdanként 50 pengő termelési előlegre tarthatnak igényt. Lényeges további kedvezményt jelent azonban a termesztésre kötelezetteknek az, hogy a kormány minden olyan gazdának, aki szerződés mellett napraforgót, olajlent, szójaba-

bot, ricinust, rostlent és kenderet termel, hatósági áron biztosít kat. holdanként 30 kg.

péti sói és a jövőben is biztosítja a kormány a szerződéses termelőknek olajpogácsát.

Miklós cár mellszobrát szolgáltatta be a fémgyűjtőnek egy nyiregyházi hadirokkant

Befejeződtek a nyiregyházi vasnapok.

Kiemelkedő eredménnyel zárult a nyiregyházi vasnap, amelyen a hatóságok, a levették és város lakosságának minden rétege közreműködött a nagymennyiségű vas- és fémhulladék gyűjtésében. A nyiregyházi vasnapokon érdekes és kedves esemény is történt. Még az első világháborúban egy jekaterinoszlávi hadi kórházba került lábsebével Turnai Béla őrvezető. A hadikórház kertjében, amely egy régi cári orosz iskolában volt, a magyar katona egy 40 cm. magasságu Miklós cár mellszobrát talált. Az érdekes háborús emléket azóta magánál

őrizte otthon és most, amikor Nyiregyházán is megtartották a vasnapokat, hazafias kötelességének tartotta, hogy a régi „zsákmányt“ a Fémgyűjtőnek beszolgáltassa.

Miklós cár világháborús mellszobra tehát most helyet kap a régi és új háborús trófeák között, amelyek a vasnapok során felszínre kerültek.

Augusztus 26-án Székesfehérváron kezdődnek a vasnapok, amelyek egyébként az ország falvaiban is nagy lendülettel és egyre emelkedő eredménnyel folynak, de nagyon szép menynyiségben.

Több törvényhatóság területén elrendelték a sertéspestis elleni kötelező védőoltást

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter az elmúlt évben ingyenes állami oltóanyaggal nagyarányú oltásokat végeztetett. Ennek a széleskörű propagandának hatása sokkal több sertést oltottak, mint bármely más évben és ennek tudható be, hogy a sertéspestis által okozott veszteségek sohasem voltak olyan alacsonyok, mint a múlt évben.

A veszteségek további csökkentéséhez fűződő nemzetgazdasági és közéleti érde-

kekre tekintettel a mezőgazdaságfejlesztési program keretében már ezidén elrendelte a földművelésügyi miniszter egyes törvényhatóságokban (Abauj-Torna és Bereg, Csanád-Arad-Torontál k. e. e., Fejér és Maros-Torda vármegyékben és Kassa, Marosvásárhely és Székesfehérvár thj. városokban) a sertéspestis elleni kötelező oltás bevezetését. A szegényebb sorsúak sertését állami ingyenes oltóanyaggal fogják beoltani.

Vitamin források

Az ország jelenlegi gyümölcsfaállománya közel 50 millió darab. A rosszminőségű, régi gyümölcsfajták kicserélése és az elemi csapások következtében kipusztult fák miatt 20 millió fa átültetéséről kell gondoskodni. Kiterjesztik a gyümölcsfák törzskönyvezését, a termelőket mintegy 150 törzskönyvező egyesületben tömörítik, 50 törzsgyümölcsös létesül. A zöldségtermelés fokozására árkedvezményrel palántákat és vetőmagvakat osztanak ki. Fokozzák a primörök termelését. A törvényjavaslat munkaterve alapján hűtőházakat, gyümölcs-tárolókat és aszalókat építenek.

Vajna Béla kamarai h. igazgató ismertette a földművelésügyi miniszteriumnak a gyümölcsértékesítés előmozdítása érdekében a közelmúltban tett intézkedéseit. A gyümölcs-, zöldség- és főzelékek friss és feldolgozott állapotban való értékesítésére megfelelő egyezményeket kötöttünk Németországgal, Svájcjal, Svédországgal és Finnországgal, a protektorátus felé pedig kompenzációs megállapodás alapján bonyolítják le az exportot. Marosvásárhelyen, Kecskeméten, Kolozsváron és Győrött hűtőházakat építenek és számos gyümölcsösomagoló létesül az ország több részén.

Szigoru rendelet készül a zsidábujtatók ellen

Varga József kereskedelmi és ipariügyi miniszter a szakértők bevonásával már kidolgozta azt a rendelettervezetet, amely gátat vet az utóbbi időben már szinte túltengő látszatalkalmazásoknak és szinleges ipariüzéseknek.

A zsidóörvény értelmében zsidó nem kaphat iparjogosítványt mindaddig, amíg a zsidó ipariüzők száma a hatszázalékos országos arányszám alá nem esik. A törvénynek ezt a rendelkezését egyesek úgy igyekeztek kijátszani, hogy keresztény alkalmazottjuk nevére vállottak iparigazolványt és a keresztény alkalmazottat tüntették fel, mint tulajdonképeni ipariüzőt, de egyébként minden maradt a régiiben. Az ilyen visszaélések ellen tartalmaz szigorú megtorló intézkedéseket a kereskedelmi és ipari kormány rendelete.

Amennyiben beigazolódik, hogy szinleges ipariüzésről van szó, úgy az ilyen üzletet haladéktalanul becsukja a hatóság. Az ilyen üzlet árukészletét a rendelet szerint elfogják kobozni és igénybeveszi a hatóság az üzlethelyiséget vagy telepeit és azt más igénylőnek adja át. Külön büntetéssel sújtják nemcsak a volt zsidó tulajdonost, de elsősorban azt, aki odaadta magát szinleges ipariüzésre és amint mondani szokták „strómanként“ szerepel.

A törvényes rendelkezések szigorú betartását egyrészt az iparhatóságok fogják ellenőrizni és ugyancsak hivatalból végzik a felülvizsgálatot és az ellenőrzést a kereskedelmi és iparkamarák. A hatóságok el vannak készülve arra, hogy különböző feljelentések érkeznek majd hozzájuk a rendelet megjelenése után. A névtelen feljelentéseket a hatóságok, az iparfelügyelők azonban papírkosárba dobják.

Hírek szerint a napokban jelenik meg a kereskedelemügyi miniszternek a szinleges ipariüzés ellen irányuló rendelete és a rendelet megjelenésével egyidejűleg a különböző iparhatóságok és közületek is megkapják a végrehajtási utasítást is, amely a rendeletben foglalt alkalmazását előírja.

A nyakönyvi hírek

Születtek: Hegedűs Lajos és neje Gábor Ilona leánya Róza ref.

Házasságot kötöttek: Biró Sándor és Dobó Eszter

Elhaltak: Udvari Lászlóné K. Kiss Eszter 70 éves ref., Csikós Róza Zsuzsanna 18 éves ref., Vatai Sándorné Icsa Lidia 63 éves ref.

HIREK

Mindnyájunkon segít a Magyar Vöröskereszt! A Vöröskereszt Gyomai Fiókja a harctéren küzdő hős honvédeink és azok hozzátartozóinak felsegélyezésére f. évi augusztus hó 16-án vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel az Erzsébet-ligetben nagyszabású népünnepélyt este pedig 8 órai kezdettel ugyanott műsoros táncmulatságot rendez, melyre Gyoma község közönségét hazafias tisztelettel meghívja. Belépődíj a népünnepélyre tetszés szerint, a műsoros estre személyenként 1 P, családjegy 3 személyre 2.50 P, Táncos- és diákjegy 50 fillér. Mindenki ott legyen. Támogassuk adományainkkal a Magyar Vöröskeresztet, mert hazánkat szolgáljuk vele.

A földmivelésügyi miniszter újabb segélynyújtása az oroszhegyi tüzkárosultaknak. Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter az oroszhegyi tüzkárosultaknak kiosztott ekéken kívül további segélyképpen elrendelte, hogy az elpusztult takarmánykészletek pótlására haladéktalanul 2000 métermázsa szénát juttassanak a tüzkárt szenvedett gazdáknak. A szénának a helyszinre való szállítása augusztus 10 én kezdődött. A tűzvész során elpusztult 1000 darab gyümölcsfa pótlására ez év őszén 800 darab szilvafa- és 200 darab almafaoltványt osztanak ki ingyenesen. A földmivelésügyi miniszter rendkívüli fahasználatot engedélyezett az oroszhegyi közbirtokosság által a károsultak részére felajánlott 1500 köbméter épülelfa kitermeléséhez, az elpusztult gazdasági felszerelések pótlására pedig további segítséget nyújt.

Gondosan kell rakni a szalmakazlakat. A háborus viszonyok szükségessé teszik, hogy készleteinkkel takarékosan gazdálkodjunk. Nemcsak a gazdának, de az egész országnak is érdeke, hogy a most folyó cséplési munkálatok után a szalmát azonnal kazlakba rakják. A kazlakat gondosan kell befejezni és lekötöni, hogy azokban az eső vagy a szél kárt ne tehesen. Ahol megvan rá a lehetőség, helyesebb a szalmát pajtákba, csüökbe, vagy szalmatartókba rakni. Tekintettel az egész országban mutatózó takarmányhiányra, a gazdák a tavaszi szalmát ne használják fel almózásra, hanem kizárólag csak takarmányozásra.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és érdekes cikkekkkel jelen meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekből számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

Öthónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten, VIII., Vas utca 11. szám alatt a Baross Szövetség oly ifjak és leányok számára, akik a polgári iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezték, de hosszabb ideig tartó tanulmányokat valamely oknál fogva nem folytathatnak. A tanfolyamon részt vehetnek középiskolában érettségizett fiúk és leányok is. 17 éven aluliak nem vehetnek részt a tanfolyamon. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépirás. Az előadások f. évi október 1-én kezdődnek és délután 3-tól 7-ig lesznek. Beirási díj 30 P. Tandíj 100 P, mely havi 20 pengős részletekben is fizethető. A beiratásnál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány.

Kötelező a repcetermelés Hollandiában. Hollandiában a háborus viszonyok következtében erősen csökkent a zsirtermelés. A zsirellátás terén mutatkozó hiányt olajosmagvak termelésével kívánják kiegyenlíteni és ezért a repce termelését kötelezővé tették. A repce termelésre alkalmas területek tulajdonosait arra kötelezték, hogy vetésterületüknek 8 százalékát repcével vessék be.

Felvétel a debreceni egyetemre. A debreceni m. kir. Tiszta István-Tudományegyetem hit-, jog- és állam-, orvos-, bölcsészettudományi, ennek matematikai és természettudományi csoportjára a rendes beiratkozás az 1942—43. tanév I. félévére szeptember hó 1—15 én estig tart. Dékáni engedéllyel beiratkozni szeptember hó 16—20-ig, rectori engedéllyel szeptember 21—30-ig lehet. A felvételi kérvényeket az illetékes karhoz címzetten 1942 augusztus hó 1 és 31 közt kell benyújtani. Eredeti okiratok szükségesek. A dékáni hivatalok csak közzel felszerelt kérvényeket fogadnak el. Akik tandíjmentességért folyamodnak, kérelmüket a illetékes karhoz 1942 szeptember 1-ig nyújtják be. Ürlapok az illetékes dékáni hivatalban kaphatók. Részletes tájékoztatás jelent meg a Budapesti Közlöny 1942 június 24-iki számában, s felvilágosítást nyújt a rectori hivatal. Az egyetemen férfi és női internátusk működnek. Erre nézve az internátus, illetőleg kollégium igazgatósága nyújt részletes tájékoztatást.

Német és olasz tengeri és légi kötelékek egy erősen biztosított angol hajókaravánt szórtak szét a Földközi-tengeren.

Odollal kezdjük a napot,

mert a száj és a fogak ezer veszély között egész napon át munkában vannak. Az ODOL-fogpép a fogakat tisztán és egészségben tartja és a száját felfrissíti. Tehát a mindennapos száj- és fogápoláshoz használjunk ODOL-fogpépet.

ODOL

fogpép

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

A Szózat éneklése tárgyában. Egyes énekkarok a Szózatot a könnyebb énekelhetőség kedvéért Vörösmarthy eredeti szövegének megváltoztatásával éneklék. Ezek a szövegmodosítások sokszor annyira lényegbe vágóak, hogy nemzeti hitvallásunk értelmének eltorzítására vezetnek. Az első versszak utolsó sorát például így éneklék: Itt éléd és meghalnod kell. A hasonló visszasságok elkerülése végett elrendelték, hogy a Szózat énekes előadásában Vörösmarthy szövegét változatlanul meg kell hagyni s azt értelemzavaró hozzá toldásokkal kiegészíteni nem szabad. Tehát rendes éneklése: „Itt éléd, halnod kell“.

Mivel nyitnak a pesti színházak. A készülő új színházi eseményekről, a nyár érdekességéről számos érdekes fényképes beszámolót közöl a Délibáb legújabb száma. A színházi képes hetilap a legfrissebb kullisszamögötti pletykák, magyar írók remek elbeszélései, riportok, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

Bajor Gizi balatonföldvári pihenéséről. Fedák Sári évadnyitó bevoulásáról, Lázár Mária tihanyi nyaralásáról, Sennyei Vera balaton-

lelei fürdőzéséről hoz képes beszámolókat a Színházi Magazin új száma. Szelezky Zita fotográfikában válaszol Szentgyörgyi Elvirának. Érdekes Szörényi Éva eljegyzési képe és az Új Magyar Színházi megnyitásáról készült felvételek. Vasi ezuttal a sztárokkal rendez nagy riportot. Ujszerű rejtvényrovat, vicclap és szindarab díszítik az új számot, melynek melléklete a Kis Magazin.

Részség ellen insulin. Egy előkelő külföldi orvostani intézetben beható kísérletek folynak abban az irányban, hogy a részség állapotát insulin-befecskendezéssel szüntessék meg. — ez az érdekes hír olvasható Tolnai Világlapja — legújabb számában. A vérszegény gyógyítása. A legjobb magyar írók szép novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkedvelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Ifjuságunk kedvelt repülőlapjának, az „Ifju Repülő“-nek most megjelent augusztusi száma a lezajlott nagysikerű országos repülő modelverseny jegyében jelenik meg. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő“ új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93.) kérjen.

Érdekes,...

hogy az első bankjegyeket a kínaiak időszámításuk 2800 évében hozták forgalomba. Ezek a bankjegyek már sok tekintetben hasonlítottak a mai bankjegyekre, amennyiben feltüntették a kibocsátó bank nevét, a kibocsátás időpontját, a kibocsátást elrendelő pénzügyi főtisztviselő nevét, az értékét számban és írásban egyaránt megadták és meg voltak számozva. Szélükön a következő felírás volt olvasható: „Termeljél, ha tudsz, és kiadásaidban légy takarékos”. Papírjuk eperfa-rostból készült. Az első kínai bankjegyek egyetlen példányát a szentpétervári múzeum őrzi.

hogy Plinius jelentése szerint Cirus perzsa királynak volt a világon a legjobb emlékezőtehetsége. Cirus állítólag minden katonáját nevével tudta szólítani.

hogy a gyászruha színe nem mindenütt és nem mindig volt fekete. A kínaiak gyászszíne például fehér, a törököké kék, az egyiptomiaké sárga, a francia királyoké lila, a francia királynőké gesztenyebarna volt, a római nők pedig a császárság korában fehérben gyásztak.

hogy az i betű pontja az olasz újság megállapítása szerint 0.01 milligrammot nyom. Eszerint egy gramm tintával 100.000 i-re lehet pontot tenni.

hogy a Mars hőmérséklete délen átlagosan 15 fok a fagyponthoz fölötte, éjjel pedig 30–40 fok fagyponthoz alatt.

hogy a nyírfa kergét kőben szegény vidékeken sokszor utkésztésre használják, mivel gyantában való gazdagsága következtében az enyészetnek igen sokáig ellendül.

hogy az óceánok még a partoktól 800–1000 kilométer távolságban is apró rovaroktól nyüzsgenek, éppen úgy mint a szárazföld kisebb-nagyobb állóvizéi és folyói. Ezeknek a rovaroknak szaporodását sokáig nem tudták megmagyarázni, míg legújabbán sikerült megállapítani, hogy vándormadarak lehullott tollaira rakják petéiket.

hogy a csigák a növényi mérgekkel szemben teljesen érzéketlenek. Az ismeretes mérges növények és mérges gombák mindenestre nem ártanak nekik.

hogy Tutenkamen arany szarkofágját, amelyet eddig a kairói Egyiptomi Múzeum pincéjében őrztek, a fenyegető légiveszélyre való tekintettel, a kairói nemzeti bank különlegesen kiépített pincéjébe szállították. (MN)

Hirdessen

lapunkban!

Apollo Mozgó Gyoma.

Augusztus 15

szombat

Spencer Tracy és Hedy Lamarr:

AZ ASSZONY, AZ ORVOS ÉS A HARMADIK

Romantikus társadalmi filmregény a Metro filmgyár nagyujdosága.

Augusztus 16–17

vasárnap–hétfő

Simor Erzs, Földényi László, Hidvéghy Valéria,
Dajbukát Ilona, Pethes Ferenc:

Akit elkap az ár

Az első igazi, nagysikerű magyar kémifilm. Kémek—ellenkémek.
Nemzetközi szélhámósok. Izgalom, szerelem a kémkedés szolgálatában.
Magyar Világhíradó.

Augusztus 19

szerda

Páger Antal, Gordon Zita, Ráday Imre,
Rajnay Gábor és Komár Julia:

Évforduló

Izgalmas, megrázó emberi történet. Könny, mosoly, fájdalom, öröm.
A legművészebb magyar film.
UFA világhíradó.

A Máv. nyári menetrendje.

Gyomáról a következő vonatok indulnak:

2.41	órákor személy	Békéscsabára
3.42	„ motor	Nagyváradra
5.24	„ motor	Szolnokon át csatlakozás Budapestre
6.37	„ motor	Békéscsabán át csatlakozás Gyulára
8.57	„ gyors	Budapestre
11.10	„ motor	Nagyváradon át csatlakozás Debrecenbe
14.31	„ motor	Vésztőre csatlakozás Kőtegyán—Gyula
15.01	„ személy	Budapestre
18.31	„ gyors	Békéscsabára, csatlakozás Szeged—Gyula felé
18.32	„ motor	Mezőtúron át Szarvasig
18.41	„ motor	Nagyváradra
20.12	„ motor	Békéscsabára.

Gyomára a következő vonatok érkeznek:

2.31	órákor személy	Budapestről
5.14	„ személy	Békéscsabáról
6.27	„ motor	Szarvasról Mezőtúron át
6.55	„ motor	Nagyváradról
8.56	„ gyors	Békéscsabáról
14.13	„ motor	Nagyváradról
14.51	„ személy	Gyuláról Békéscsabán át
18.00	„ motor	Nagyváradról
18.26	„ motor	Gyuláról Békéscsabán át
18.31	„ gyors	Budapestről
20.07	„ motor	Budapestről
23.27	„ motor	Vésztőről

Berlinben Göbbels német birodalmi miniszter mondotta: „A zsidóknak nincs joguk, hogy közöttünk egyenrangú polgár szerepében tevékenykedjenek. Ha az utcán az üzletek előtt, a közlekedési eszközökön megszólalnak, nyomban el kell némitani őket, nemcsak azért, mert elvben soha sincs igazuk, hanem azért is mert, zsidók és zsidóknak nincs szavuk a gyülekezletben“.

A vadászati tilalmi idők megváltoztatása. A földművelésügyi miniszter a következő vadászati évadra a múlt évi vadászati tilalmi időszakokat kisebb

mértékben megváltoztatta. A szarvastehén és szarvasborjú vadászatának idejét 15 nappal, február 15-ig meghosszabbította, valamint a vadászközönség kívánalmait méltányolva a mezei nyúl vadászatának kezdetét 15 nappal előbbre helyezte, úgy, hogy az idén már október hó 15-től lehet nyúlra vadászni. A elmúlt tél folyamán nagy pusztulást szenvedett fácánállomány védelmének érdekében a fácánok vadászati idejének változatlanul hagyása mellett a fácántyúk vadászatát egy hónapra — decemberre — korlátozta.

ENDRÓDI MOZI

1942 aug. 15–16-án, szombaton
N. B. A. napján 5–7–9 drakor,
vasárnap 3–5–7–9 órákor.

Mozi szezon megnyitó
nagy magyar filmje!

BOB HERCEG

Operett.

Főszereplők: Szilassy László, Simor
Erzsi, Bilicsi Tivadar.

E kedves operett romantikus hangulata ma is régi erővel fogja meg a szíveket. Tréfáin mulatunk, érzékeny jelenetein meghatódunk és a zenéjében gyönyörködünk.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA híradókkal.

MEGHÍVÓ.

A Gyomai Testadók Köre 1942. évi augusztus hó 18-án, pontosan este 8 órai kezdettel az Iparos Otthonban lévő Club helyiségében részleges tisztújítással egybekötött rendkívüli közgyűlést tart, melyre tagjait ezuttal is meghívja. Az elnökség tekintettel a tárgysorozatban felütemelt, valamint az egyesület érdekében folytatandó egyéb ügyek letárgyalására a tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri.

Tárgysorozat:

1. Ügyvezető-elnök beszámolója az elmúlt 1941/42 bajnoki szezonról és az ezzel kapcsolatos fontosabb eseményekről.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztári jelentés
4. Részleges tisztújítás megejtése.
5. Esetleges indítványok.

ELNÖKSÉG.

Publikáció

10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 f.

MŰTRÁGYA ELŐJEGYZÉS!

Szuperfoszfát műtrágyára előjegyzéseket felvesszünk. Tekintettel arra, hogy a műtrágyából csak kötött mennyiség áll rendelkezésünkre, így ajánlatos a szükséges mennyiség mielőbbi lejegyzése. — Előjegyzéseket Wagner Márton Fiai cégnél kell bejelenteni. Péti Sós már kapható.

Két egymásbanyiló szoba és konyha kiadó, esetleg üzlet és műhely helyiségek is megfelelő. Érdeklődni lehet Rákóczi utca 3 szám alatt. 2-2

Takarításért lakást adok gyermektelen házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légóltalmi Liga hivatali helyisége takarításáért pedig havi bért fizetnek. Jelenkezni lehet Lovas Zoltánnál.

Zöld Dánielné női-szabó tanuló-leányt felvesz. Jelenkezni lehet Lehel utca 13 szám alatt. 2-2

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a szegedi állami csemetekert összes szőlő- és gyümölcs-oltványai nálam megrendelhetők özv. Vass Andrásné dohánycsiszárus. 2

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Sylvánia könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24
Befizetések postacsekken:
„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.
Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
„SYLVÁNIA” NYOMDA
G y o m a, Kossuth Lajos utca 64.
Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:
Egyhasáboz (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezmény!
adunk.
Megjelenik minden szombaton reggel.

Vitéz nagybányai Horthy István

A MTI jelenti: Vitéz nagybányai Horthy István, Magyarország kormányzóhelyettese, csütörtökön reggel az orosz harctéren, repülőgépen, hősi halált halt.

Ez a tragédia mélyes gyászba borítja az egész magyar nemzetet. Vitéz nagybányai Horthy István hősi magyar halála nagy és szent áldozat a létért és a jövőért küzdő hazáért.

A Kormányzóhelyettes ur Ötörméltósága hősi halottja az igaz magyar kötelességteljesítésnek. Nemes, alkotó élete és bátor katona-halála legyen világító példaadás mindnyájunk számára a haza iránt tartozó kötelességünk áldozatos és önfeláldozó teljesítésére.

E gyászra vált ünnepnek kialudt minden vigasztaló fénye: rettenetes dicsőség küllözött egünket. Mint augusztusi égből a hirtelen villámcsapás, úgy sújtott le szívünkre a fekete hír: vitéz nagybányai Horthy István, Magyarország kormányzóhelyettese hősi halálának gyász híre. Tudjuk, hogy a Sas fia azok fölött a mezők fölött szárnyal, ahol a hű kötelességteljesítés mindennapi kockázata a halál, de a tragédiák népének reményével bízunk a milliók drága kincsére vigyázó Gondviselésnek oltalmában és bízunk egyetemes szeretetünknek megtartó hatalmában. Az önszeretetnek makacs hitével hittünk jó csillagában. A szeretet és a Beléje vetett reménység által egy egész nemzet azonosult Vele, s életének sérthetetlenségében az öntenntartás ösztönével bizakodott. Hittük, hogy a szeretetnek ez a népszavazása, a pupillus hungaricus szava az Isten szava. Mert nyugodtabb jövődök és bátrabb létünk zálogát látuk Benne, aki holnap örvényei és sziklái között révkalauzunk lesz és segít majd a teremtő élet biztosabb pontjaihoz kormányozni dereglyénket.

Istenfő nép vagyunk, mert keresztbordozó nép vagyunk. Utunk a Golgota tövén vezet, de az Egek ellen nem lázadunk soha. Most mégis nehéz zabolát vetni fájdalunk lázongó indulataira. Mert ha szíven ver, mikor egy gyönyörű és ígéretekkel teljes férfiélet fonálát eltépi a kifürkészhetetlen Sors keze, — most minket is körülvesznek és megborzongatnak a halál angyalai, mert a szívünket elborító gyász besötétíti nemzeti holnapunk látóhatárát is. Fájdalunkat megsokszorozza a holnap rettenete. A sziget, amely e gyászos napon a mulandóság tengerében alámerült, örökre magával vitte e virágzó férfiélet gazdag gyümölcsseit is, amelyeket a szenvedések népe bizalmának és jóreménységének napsugarával értelt. Nemcsak az Atya büszkesége, egy nemes törzsnek legszebb ága lett a mulandóság zsákmánya, hanem egy nemzet legkedvesebb reménysége is. Életére a nemzet örlelke vigyázott és halálán az egész nemzet sír gyászosöltözetenben.

Dicsősége veszteségünkért még nem vigasztal. De lázongó fájdalunk könnyörgéssé válik, amellyel megostromoljuk az Egek Urának zsámolyát, hogy irgalmának balzsamát öntse ki a fájdalmas szívü Édesanyjára és a keserű poharat immár fenéki kiürítő Édesatyjára, akinek atyasága alatt egyetlen család annyiszor oldott kéveként széthulló magyarság. A minden magyaroknak Horthy István hősi halálán érzett fájdalom forróítja minden magyaroknak szeretetét Horthy Miklós, a megpróbált édesatyja a Haza Atyjára. Ha volt sajnó seb, amely másért vérzett, ha volt szeretet, amely most vigasztalt, most minden fájdalom eltörlődik e legnagyobb mellett és minden szeretet folyói a Haza Atyjának szívéhez görgetik vigasztalásukat. Minden virága a szeretetnek, amely bárhol a világon magyar szívből kikéi, most sorsunk őrizőjének lába elé hull.

Aki pedig jövőnknek záloga és legszebb reménységünk volt, éltető eszmévé finomul, hősi példaképpé válik és jelen lesz minden hű kötelességteljesítésben és a halálos hazaszeretet minden megnyilvánulásában. Itt a földön kihunyott egy élet világa, de történetünk égboltján kigyult egy csillag, amely fényével átsugárzik a századok éjjelén.

A Kormányzó urral a körmenet befejezése után közölték a lesújtó gyász hírt

Szent István napján reggel egyszerre két jelentés érkezett Budapestre a tragikus hírről, hogy az orosz harctéren hősi halált halt vitéz Horthy István kormányzóhelyettes. Az egyik jelentés a Katonai Irodához, a másik Kállay Miklós miniszterelnök címére jött. Keresztes-Fischer Lajos vezérezredes, a Katonai Iroda főnöke, a körmenet előtt, a Zsigmond-kápolnában közölte a halálhírt a miniszterekkel, majd Gerlóczy Gábor ezredes, szárnysegéd a körmenet alatt tett részletes jelentést a miniszterelnöknek, akivel ezután bárcinai Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár közölte a miniszterelnökségre érkezett hír tartalmát.

Horthy Miklós kormányzó csak a körmenet befejezése után értesült fiának hősi haláláról. A Kormányzó urral Keresztes-Fischer Lajos vezérezredes, főhadsegéd tudta a tragikus hírt, hogy fia hősi halált halt az orosz harctéren.

Nem sokkal ezután Kállay Miklós miniszterelnök és Szombathelyi Ferenc vezérezredes, a vezérkar főnöke együttesen jelent meg előtte kihallgatáson. A miniszterelnök a kormány részvétét tolmácsolta, a vezérkari főnök pedig a honvédség mély együttérzését fejezte ki a Kormányzó ur előtt.

Horthy Miklós kormányzó egy óra tájban autón Gödöllőre ment, hogy maga közölje a Főméltóságu Asszonnyal fiuk hősi halálát.

A fiatal Főméltóságu Asszony, aki e pillanatban is egy vöröskeresztes kórházvonaton teljesít szolgálatot, messze idegenbe, valahol Oroszországban értesült a megrendítő gyász hírről.

Kállay Miklós miniszterelnök rádióbeszédben bejelenti a kormányzóhelyettes hősi halálát

Kállay Miklós dr. miniszterelnök Szent István napján este 7 órakor a rádió stúdiójából szöveget intézett a magyar nemzethez. A miniszterelnök Ulllein-Reviczky Antal dr. rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, sajtófőnök, Haefler István miniszterelnökségi osztálytanácsos és Kállay Kristóf miniszteri titkár kíséretében jelent meg a rádió épületében, ahol vitéz Náray Antal tábornok, a rádió elnöke fogadta. A miniszterelnök azonnal a 2. számú stúdióba ment, ahol pontban 7

órákor a következőket mondotta a rádió mikrofonjába:

— István király napján az ezeréves dicsőséges magyar múlt ünnepén, szörnyű csapást mért a Sors nemzetünkre. Vitéz Horthy István repülőőrnagy, Kormányzó urunk fia, a magyar Kormányzóhelyettes, az első arcvonásban hősi halált halt. A dicsőséges történelmi napon a magyar jövő reménysége életét áldozta a dicsőség mezején.

— Mély gyászba borult az ország. Fialat özvegye, kicsi fia. Minden magyar, egész népünk. Sok anya remegve félti mostan fiát, de minden magyar anyának, embernek a legnagyobb veszteségét szenvedjük.

— István király, a Szent, az Országalapító Jobbja intésre emelkedett mindnyájunk felé. Ő is elvesztette fiát, de nemzete megmaradt és nagygyá lett. A csapás napján jelképét kell látnunk, hitünkkel a megnyilatkozás magasságáig kell emelkednünk, hogy kötelességünket a nemzetért, a jövőért, a többi kint harcoló bajtásért itthon,

akik pedig kint vannak, az országért és a maguk beesületéért úgy teljesítik és mindenki úgy teljesítse, ahogy azt magába szállt, de meg nem tört, nem csüggedő, öröklétre hivatott, csapásban, balsorsban újra keményedő nemzet minden fiának most még inkább teljesítenie kell. Példa van előttünk.

— A nemzet pedig gyásznapiján még rajongóbb, szeretőbb, könnyes szemmel néz Kormányzója és hitvese felé. Érezzék, hogy milliók vannak velük gyászukban és borulnak le az áldozat előtt, amit az apa és anya adott nemzetének. Mindnyájan és egyenként járulunk Kormányzónk elébe, kérvélve, hogy mint országalapító Szent István, maradjon erős vezessen, mert ő a nemzet hite, bizalma, biztonsága, ereje.

Horthy Miklóst nehéz órában adta nekünk a Gondviselés, azóta is mint egy ember áll mellette a nemzet, ma jobban, mint valaha. És mert ilyenek az apák és ilyenek a fiúk: örök a magyar!

Harsányi Pál esperes, felsőházi tag nagyhatású beszéde a mezőgazdasági javaslat vitájában

Ugy érzem és mélyen átérzem három rövid szóval meg kell indoklnom, miért szólalok én fel a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslat általános vitája alkalmával e magas törvényhozó házban, hol a gazdálkodásnak elméleti és gyakorlati tudásában az ország legelső nagy és kiscgazdái foglalnak helyet s ez a három rövid szó az: a szívem kötelez a felszólalásra.

A szívem kötelez a felszólalásra, melynek szerelme az ezredéves drága magyar föld, ennek füve, virága, buzakalásza, gyöngybarmata, fényes napsugára, multja és jövője, — a szívem kötelez a felszólalásra, melynek szerelme az én drága magyar népem az ő napbarnította, verejtéktáztatta orcájáról, kapától, kaszától, ekeszarvától kerges tenyérével, szántásban, vetésben aratásban egyaránt megtáradhatatlan, egyenesen hősi munkájában, mindezek felett föl alig értékelhető, példaként álló nemes gondolkodásában, becsületérvésében, Isten-félelmében, hazaszeretetésében, — a szívem kötelez a felszólalásra, mely hálára indít a földművelésügyi miniszter ur és az egész kormány iránt, amelyik ilyen nagy célkitűzésekkel, áldozatos megsegítéssel gondol erre a

magyar földre és népre, mint az ebben a törvényjavaslatban egybetoglaltatott és kifejezésre jut. A törvényjavaslat szerkezete már maga egy valóban nagyszerű kodifikátori munka nagyvonalu felépítésében és áttekinthetőségében is, ahol bevezetésében felállítja a nemzeti, honvédelmi és gazdasági tételt s megmondja, hogy irányelveket és eszközöket óhajt teremteni ezek megvalósítása érdekében, — azután az első részben foglalkozik a gazdasági művelődéssel és ezek érdekében álló kedvezményekkel, a második a háborús viszonyokban követelte parancsoló irányítással — a harmadik részben pedig a természet értékesítésével és megszervezésével: de mindezeket átlengi a lélek, a magyar lélek, a magyar jobb és boldogabb jövőért való lélek úgy, hogy én nemcsak nagyszerű kodifikátori munkát látok e törvényjavaslatban, hanem mindenek felett azt a lelket látom, mely munkálni és lángoltatni törekszik annak bizonyosságát és igazságát, hogy van ebben az isteni rendeltetésű magyar földben és ebben az isteni rendeltetésű magyar népben a költő szavai szerint „élni hit, jog és erő!”

A közelmúltban és a jelenben ez a harmadik milliárdos és lelket adó törvényjavaslat, me-

lyek közül az első a Darányi-féle s Bartha miniszter ur által képviselt honvédelmi — a második a belügyminiszter ur és Johann államtitkár ur által teremtett és képviselt közegészségügyi, családvédelmi és szociális törvények complexusa — a harmadik pedig, mely betetőzi az első kettőt, ez a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslat.

A törvényjavaslatnak erős mondhatnám egyedüli vitára alkalmat adható része a 25—29 §. melyhez én szóljanak hozzá az országnak e tárgyában leg tudatosabb és leggyakorlatiasabb szakértői, kiknek ok fejtéseit magam is igen szívesen hallgatom ismeretköröm kiővítésére és gazdagítására. Ezzel kapcsolatban én csak kettőt érzek, melyek közül az egyik az, hogy az erős irányítás a legelső magyar gazdának, a mindenkor földművelésügyi miniszternek a kezében van, ki maga is a magyar föld és magyar gazda bölcsességével és szerelmével nézi és állapítja meg meddig lehet szükséges és kell elmenni a honvédelem, létfenntartás és jobb jövő figyelembe vétele mellett az irányítással és ez már maga megnyugtató — a másik pedig az, hogy háboruban, mégpedig életre-halálra menő világ-háboruban vagyunk s a front mögött is mindnyájan frontbeli katonák vagyunk s a világ-háború végleges győzelme ott születik meg, ahol minthent kész szívvel, áldozatos hittel tudunk alárendelni a diadalra vezető akarathat.

Amiért azonban én különösképpen hálás vagyok, amiben különbem ez illusztris felsőház minden tagja kivétel nélkül egy s ami lényeg sugárzó lelke ennek az egész törvényjavaslatnak az az első rész, az 1—20 §., amely egész gazdasági életünket felemelni, — gazdatársadalmunkat, ennek valóban millióit, a legegyszerűbb rétegtől a legmagasabbig tudásban mélyíteni és szárnyaltatni célozza s munkájában anyagilag és szellemileg támogatni törekszik.

Ahogy széles perspektívát nyit az elméleti és gyakorlati tudás terén kezdve a főiskolától, a szakiskolákon át a legegyszerűbb téli és háztartási tanfolyamokig s ezek céljaira otthonokat épít, gazdaságokat állít be, ahogy ezek szogálatába szegődött a kísérletűgy minden támogatását, ahogy kifejleszti a legnemesebb termelési versenyt, ahogy megnyitja a tanulmányutakat, rendezni óhajtja államszolgálatot, mint az Eötvös-féle népművelési törvény, mely századokra szólóan örökíti meg a miniszter ur és a mai kormány emlékezetét!

Több van itt, mint egy ma élő és holnap elmuló törvény, melyen a rohanó idő keresztül gázol. A kulturált mezőgazdaság örök ereje lüktet ebben a törvényben, amely fel akarja emelni a nép millióit itt Kelet-Európa kapujában a mezőgazdasági kultúra olyan szintjére, hogy, amint fénylett a magyar nép évezredes hősi dicsőségében, messze sugározzék az új évezredben a mezőgazdasági tudásban s ennek következtében a jólétben is s így lesz ez a törvény, mint a 2 §. mondja és pedig helyesen mondja: nemzeti, honvédelmi, gazdasági törvény boldogabb jövőjére!

Különösen kiemeli óhajtom itt azt a részt, mely a mintagazdaságokkal foglalkozik. Ugy érzem, hogy az egyik legszebb része a törvénynek, mely a jövőben hasonlatos lesz a vitézi rendhez. Mikor a törvénytervezetnek ezt a részét olvastam, önkénytelenül fülemben csendült Balassai Bálint örök szép felhívása: „Vitézek! Mi lehet a széles föld felett szebb dolog a végeknél?“, — tovább folytatódott a mostani vitézi rend jel-szavával: „hős atyának hős fia legyenek“ — s valahogy úgy láttam és éltem át, hogy ennek a törvényjavaslatnak legmagasabb célja, hogy a magyar mezőgazdaság vitézi rendjét teremtsen meg, abból a magyar földművelő népből, melyet Isten is jókedvében teremtett, melynek izmaiba adta a munka acélos erejét nyílt tekintetében a napsugár fényét és tűzét, lelkébe csókolta a beesületnek és tisztességnek örök, drága értékét.

Egyenesen áldott a miniszter és áldott a kormány, amelyik szívére öleli ezt az értéket és a mezőgazdaság vitézi rendjévé csiszolni igyekszik ezt a drága gyöngyöt, a magyar földművelő népet minden szeretettel, minden milliárdos áldozattal s mint ennek a magyar népnek fia és sarja, mint e helyen, a törvényhozás felső házában egy nagy agrárvarmegyének képviselője, százezrek és milliók nevében köszöntöm a törvényjavaslatot megteremtő és képviselő földművelésügyi miniszter urat és a legszociálisabb érzésű egész kormányt azzal a kívánsággal, hogy minél hamarabb való győzedelmes béke után maguk gyönyörködjenek a magyar mezőgazdasági vitézi rend megteremtésében és felvirágoztatásában s századok hirdessék boldog magyar honban:

fény nevükre, áldás életükre, s majdan emlékükre. A törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadom.

Jól sikerült a Vöröskereszt műsoros est és népünnepély

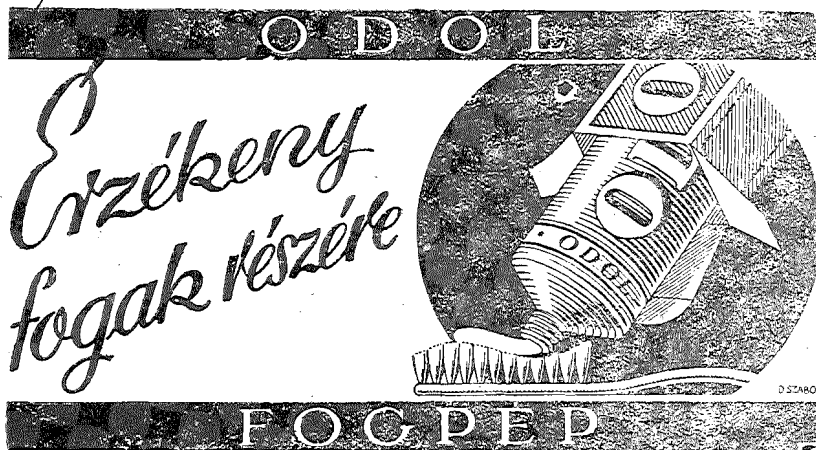
A Vöröskereszt Gyomai Fiókja a harctéren küzdő hős hős honvédekink felségélyezésére igen jól sikerült műsoros estet rendezett szombaton 15-én az Uri-Kaszinóban, 16-án pedig az Erzsébet-ligetben nagyszabású népünnepélyt, amelynek bevétele és tiszta jövedelme a legszebb reményeket is meghaladta. Bácsi Elek néni társelnök vezetése és irányítása mellett a rendezőség hölgy tagjai áldozatot és fáradságot nem kímélve munkálkodtak s különösen a természetbeni adományok összegyűjtésével járultunk hozzá a nagy siker eléréséhez, — amiért ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki szíves és a hazafias cél érdekében való közreműködésükért.

Szombaton a műsoros est dr. Biró János titkár rövid hazafias megnyitó beszéde után vette kezdetét. A szereplők községünk legfiatalabb leánykái közül kerültek ki, akiknek ez volt az első nyilvános szereplésük és talán éppen ezért volt olyan szép minden mozdulatuk. A két csoport tánc a székely dobogó és a Kállay kettős előadói Rákóczi Eszti, Nagy Ilonka, Tóth Erzsike, Seprenyi Panni, Valai Erzsike, Gecsei Gyöngyi, Szücs Piroška, Kató Margit, Pánczél Stefánia, Kiss Piroška, Vizsnyai Mariska, Erdei Erzsébet magyaros ruhájukban nagy tapsot váltottak ki.

Szépek voltak a szülő táncok előadói is: Pánczél Stefánia és Rákóczi Eszti rokoko táncra nagyon jól sikerült, nagy tetszést arattak, bájos volt a kis Tóth Judit és Seprenyi Panni a norvég táncban. Igazi rátermettséggel és élénkséggel járta el Valai Erzsike és Szücs Piroška a cigánytáncot, Nagy Ilonka egyedül is a spanyol táncot, továbbá Gecsei Gyöngyi és Timár Sándor a tarantellát.

Gyönyörű volt Köhler Vilma az eredeti jelmezben előadott keleti fantáziája, nagyhatást ért el, igazi, komoly művészi tehetség. Rendkívüli műsorszám és meglepetés volt Pulotás Gyöngyi magyar tánc. A magyar táncot csak olyan temperamentummal és átérzéssel lehet szépen táncolni, amilyennel ő rendelkezik. Örösi sikere volt. Az összes táncokat Havancsák István okl. táncitanító tanította be.

Hálás köszönetet fejezi ki végül az Elnökség Gyoma község Előjáróságának és Közönségének a sok szíves támogatásért és anyagi segítségért továbbá azoknak a közreműködőknek, akik munkájukkal igyekeztek előmozdítani műsoros est és népünnepély sikerét.

HIREK

Záróra 11 órakor. Vitéz nagybányai Horthy István, a kormányzóhelyettes ur öfömméltósága hősi halálával az országot élt nemzeti gyásszal kapcsolatosan vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter elrendelte, hogy az egész ország területére további intézkedésként semmiféle tömegmozgalom, ünnepszeg, felvonulás, előadás, színház, mozi, hangverseny, sportverseny, gyűlés nem tartható. Nyilvános helyen a zene tilos. Ez alól kivételnek helye nincsen. A zárórát este 11 órában állapították meg.

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki itthon, nyugodt kényelmet biztosító polgári környezetben és nem minden percben reá leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség téli ruhagyűjtő akciójára.

Már most gondoskodni kell jó vetőmagról. A földművelésügyi miniszterium ismétellen ezúton is felhívja a gazdák figyelmét, hogy a termés rendelet értelmében a gabonatermésből mindent megelőzően a vetőmagszükséglettel kell biztosítani. Az a gazda, akinek termése minőségénél fogva vetőmagnak nem alkalmas, terményét ugyan olyan mennyiségű és az azonos nemű gabonavetőmagra más gazdával kicserélheti. Akinek a vetőmag céljára szükséges gabonája sem termelt meg, vagy vetőmagszükségletét csere útján sem tudja fedezni, a községi előjáróság igazolványa alapján a Hombártól vásárolhat vetőmagot. Minden gazdának saját érdeke, hogy a saját maga idejekorán gondoskodjék a szükséges jó vetőmagról.

Ifjuságunk kedvelt repülőlapjának, az „Ifju Repülő”-nek most megjelent augusztusi száma a lezajlott nagysikerű országos repülő modelverseny jegyében jelenik meg. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93.) kérjen.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télben is helytállnak Magyarorszáért! Adjatok téli ruhát hadseregnek!

A rendőri büntetőeljárás egyszerűsítése. A közigazgatás racionalizálása terén nagy haladást jelent a belügyminiszter legutóbb megjelent rendelete a rendőri büntető eljárás egységes szabályozásáról. A rendelet szerint az ugynevezett pénzbüntetéses kihágási ügyeket korlátozás nélkül büntető paranccsal intézik. Így az eddig hosszadalmas tárgyalást igénylő ügyek nagy tömege és számos mellékkérdés a bonyolult eljárás helyett egyszerűbb elintézés alá kerül. Ezzel az ügyek nagy részét gyorsabban fejezik be, anélkül azonban, hogy a gyorsaság az érdemi elbírálás rovására esnék.

A szőlő- és borértékesítés biztosítása. Szőlőgazdáink örömmel látják, hogy az idén végre szép termés ígérkezik és megfelelő értékesítés mellett olyan jövedelemmel kecsegtet, amely legalább is részben kárpótolja őket a múlt évek gyenge eredményeiért. A földművelésügyi kormány tudatában van annak, hogy pár hét múlva kialakul a végleges helyzet, hogy mekkora termésre számíthatunk és akkor megfelelő rendelkezések történnek, hogy a nagy szőlőtermés következtében előálló kínálatot senki se használhassa ki az árak letörésére, hanem szőlőgazda hozzájuthasson fáradságos munkájának megérdemelt hasznához.

Az őszi színházi újdonságokról érdekes színházi cikkeket és riportokat közöl a Délibáb legújabb száma. A magyar írók kitűnő elbeszélései, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtélyek, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi helilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

Mindnyájunkon segít a Magyar Vöröskereszt! Tehát, mi is tartsuk kötelességünk, hogy adakozzunk!

— Hazánkat most az egyszer határainkon kívül védhetjük meg. Minden magyar honvéd az erős és nagy Magyarorszáért harcol. Könnyítsük meg emberföltötti feladatát, küldjünk neki minél több meleg téli ruhát!

Öthónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten, VIII., Vas utca 11. szám alatt a Baross Szövetség oly ifjak és leányok számára, akik a polgári iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezték, de hosszabb ideig tartó tanulmányokat valamely oknál fogva nem folytathatnak. A tanfolyamon részt vehetnek középiskolában érettségizett fiúk és leányok is 17 éven aluliak nem vehetnek részt a tanfolyamon. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépirás. Az előadások f. évi október 1-én kezdődnek és délután 3-tól 7-ig lesznek. Beírási díj 30 P. Tandíj 100 P, mely havi 20 pengős részletekben is fizethető. A beíratásnál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány.

A magyar társadalom népszerű repülőlapjának, a „Magyar Szárnyak”-nak augusztusi második példánya megjelent. A lap ezúttal is hű tükre az egész világ repülőeseményeinek, de elsősorban honvéd repülőink harctéri tevékenységéről számol be. Számos kitűnő felvétel és képes oldalak tarkítják az amugy is változatos újságot, amely fiatalnak öregnek egyaránt élvezetes és tanulságos olvasmány. A Jánossy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelent Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. király utca 93.) küld.

Ahol csak gyalog vagy öszvérháton szabad utazni. A háromujjú Chaldidike félszigeten, idilli csöndjében burkolozva, tőrt az ég felé az 1935 méter magas Áthosz hegység. Husz kolostor, tíz szerzetesek által lakott falu és százötven elszórt szegényes remetelak képviseli itt a lakosságot. Ez az ötven kilométer hosszú földnyelvet nő lába nem érintheti. A szerzeteseknek erről a birodalmáról érdekes, képekkel gazdagon illusztrált cikket közöl a Tolnai Világlapja legújabb száma. Legjobb magyar írók szép novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dúd során és a közkezdelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Románia megbünteti illetlen állampolgárait. A román miniszterelnök közleményt bocsátott ki, amely megállapítja, hogy a háboros idők ellenére az országban akadnak emberek, akik harctéri küzdő katonákhoz méltatlanoknak bizonyulnak és tékozló életmóddal, vagy illetlen viselkedéssel botránkoztatják meg a közönséget. An tonescu tábornagy ezért elrendelte, hogy a hatóságok ellenőrizzenek és toroljanak meg minden illetlen viselkedést: azokat, akik idejüket sétálásra, vagy szórakozásra használják fel, akik kicsapongó viselkedést tanúsítanak kényszeríteni fogják, hogy megértsék a valóságot. Így a rendelkezésbe ütköznek a következő cselekmények: ha a nők feltűnő hajviselettel, ríktó ruhával, meg nem engedett magatartással, önmaguk túlzott festésével, rövid szoknyával stb. mennek mosiba, közterekbe, vagy közfelfűtést kellene az utcán, továbbá, ha a férfiak kinyitják inggallérjukat, levetik kabátjukat, feltűrik ingujjakat, sportversenyeken botránnyt okoznak, csakugy, mint a csavargók és a foglalkozásnélküliek, munkatáborba kerülnek. A dohányzó kiskorú gyermekeket a rendőrök kötelesek elfogui. Azokat a gyermekeket, akik ebbe a hibába visszaestek, javítóintézetbe utalják...

Malacok fejték a tehenet. Egy makói tehenéstartó gazda, akitől sokan vásároltak tejet, megdöbbenve vette észre, hogy tehene, amely 10—12 liter adott naponta, az utóbbi időben csak 2—3 liter tejet ad, Először csak átmeneti állapotnak tartotta, később azonban gyanakodni kezdett a csordásokra, hogy talán azok fejték meg a tehenet. Figyeltette a pásztorokat, de semmit nem tapasztalt. Valaki azonban még is csak fejté a tehenet, ezért az istállóban is lesben álltak. Furcsa dolog derült ki azután. Éjjel, amikor a ház elcsendesedett, egyszer csak kinyitott az istállójajt és éhes rőfögéssel beburakodtak rajta a gazda malacai. Nekiestek az alvó tehennek és csámcsogva szívták lőgyéből a tápláló tejet. A szegény malacok kevés korpát kaptak és élelmezésüket ilymódon akarták megjavítani.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kiscsodák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Hirdessen

lapunkban!

Apolló Mozgó Gyoma.

Augusztus 23—24

vasárnap—hétfő

Anna Damman és Paul Wegener:

Nem vagyok áruló

Lélegzetállítóan izgalmas, lebilincselően érdekes mestermű, átszőve egy meghatóan szép szerelem tragikus történetével.

Enenkivül **KARÁDY KATALIN** énekes, rövid katonafilmje: **TÁBORI LEVELEZŐLAP.**

Magyar Világhíradó.

Augusztus 26

szombat

Szelezky Zita, Jávor Pál, Szalay Karola,
Maklár Zoltán és Kőműves Sándor:

Gül Baba

Romantikus, zenés-énekes vígjáték, a magyar filmgyártás büszkesége.

UFA világhíradó.

A Máv. nyári menetrendje.

Gyomáról a következő vonatok indulnak:

2.41 órákor személy	Békéscsabára
3.42 " motor	Nagyváradra
5.24 " motor	Szolnokon át csatlakozás Budapestre
6.37 " motor	Békéscsabán át csatlakozás Gyulára
8.57 " gyors	Budapestre
11.10 " motor	Nagyváradon át csatlakozás Debrecenbe
14.31 " motor	Vésztőre csatlakozás Kőtegyán—Gyula
15.01 " személy	Budapestre
18.31 " gyors	Békéscsabára, csatlakozás Szeged—Gyula felé
18.32 " motor	Mezőtúron át Szarvasig
18.41 " motor	Nagyváradra
20.12 " motor	Békéscsabára.

Gyomára a következő vonatok érkeznek:

2.31 órákor személy	Budapestről
5.14 " személy	Békéscsabáról
6.27 " motor	Szarvasról Mezőtúron át
6.55 " motor	Nagyváradról
8.56 " gyors	Békéscsabáról
14.13 " motor	Nagyváradról
14.51 " személy	Gyuláról Békéscsabán át
18.00 " motor	Nagyváradról
18.26 " motor	Gyuláról Békéscsabán át
18.31 " gyors	Budapestről
20.07 " motor	Budapestről
23.27 " motor	Vésztőről

Felvétel a debreceni egyetemre A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem hit-, jog- és állam-, orvos-, bölcsészettudományi, ennek matematikai és természettudományi csoportjára a rendes beiratkozás az 1942—43. tanév I. félévére szeptember hó 1—15 én estig tart. Dékáni engedéllyel beiratkozni szeptember hó 16—20-ig, rectori engedéllyel szeptember 21—30-ig lehet. A felvételi kérvényeket az illetékes karhoz címzetten 1942 augusztus hó 1 és 31 közt kell benyújtani. Eredeti okiratok szükségesek. A dékáni hivatalok csak kőlőleg felszerelt kérvényeket fogadnak el. Akik tandíjmentességért folyamodnak, kérelmüket a illetékes karhoz 1942 szeptember 1-ig nyújtják be. Űrlapok az illetékes dékáni hivatalban kaphatók. Részletes tájékoztatás jelent meg a Budapesti

Közlöny 1942 június 24-iki számában, s felvilágosítást nyújt a rectori hivatal. Az egyetemen férfi és női internátusk működnek. Erre nézve az internátus, illetőleg kollégium igazgatósága nyújt részletes tájékoztatást.

Kedvezményes áru mézsziszap gazdák részére. A m. kir. földmívelésügyi miniszter 144.920—1942. sz. rendeletével Békés vármegyében azon gazdái részére, akik mézben szegény, savanyu, vagy kötött természetű talajaikat cukorgyári mézsziszappal javítani akarják, kedvezményes áru mézsziszapot engedélyezett a mezőhegyesi, illetve a szolnoki cukorgyárból történő szállítással a vasúti fuvardíj 50 százalékának visszatérítése mellett. A vonatkozó bővebb tájékoztató és az igényléshez szükséges nyomtatványok a községi előjáróságoknál (polgármesteri hivataloknál) az érdeklődők rendelkezésére állanak.

ENDRÓDI MOZI
1942 aug. 23 24-én, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
Kacagtató magyar vígjáték!
Az ördög nem alszik

Főszereplők: Tolnay Klári, Csontos Gyula, Hajmássy Miklós, Dajbukát Ilona.

Aki nevetni akar, azt nem éri csalódás, ha megnézi ezt az ellenállhatatlanul jókedvű filmet.

A műsor kiegészítve.
Vígjáték és UFA híradókkal.

A vadászati tilalmi idők megváltoztatása. A földmívelésügyi miniszter a elkövetkező vadászati évadra a múlt évi vadászati tilalmi időszakokat kisebb mértékben megváltoztatta. A szarvashehen és szarvasborjú vadászatának idejét 15 nappal, február 15-ig meghosszabbította, valamint a vadászközönség kívánalmait méltányolva a mezei nyul vadászatának kezdtét 15 nappal előbbre helyezte, úgy, hogy az idén már október hó 15-től lehet nyulra vadászni. A elmúlt tél folyamán nagy pusztulást szenvedett fácánállomány védelme érdekében a fácánkakas vadászati idejének változatlanul hagyása mellett a fácántyúk vadászatát egy hónapra — decemberre — korlátozta.

Publikáció

10 szőig 40 fillér, minden további szó 4 f.

MŰTRÁGYA ELŐJEGYZÉS! Szuperfoszfát műtrágyára előjegyzéseket felvesszünk. Tekintettel arra, hogy a műtrágyából csak kötött mennyiség áll rendelkezésünkre, így ajánlatos a szükséges mennyiség mielőbbi lejegyzése. — Előjegyzéseket Wagner Márton Fiai cégnél kell bejelenteni. Péti Só már kapható.

Takarításért lakást adok gyermektelen házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek, A Légmentelmi Liga hivatali helyisége takarításáért pedig havi bért fizettek. Jelentkezni lehet Lovas Zoltánnál.

Zöld Dánlelné női-szabó tanulóleányt felvesz. Jelentkezni lehet Lehel utca 13 szám alatt. 2—2

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a szegedi állami csemetekert összes szőlő- és gyümölcs-oltványai nálam megrendelhetők özv. Vass Andrásné dohánykisárus. 2

Szerkesztésért és kiadásért felel: **WAGNER MÁRTON.**

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Sylvania könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tektet Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsекken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám: 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA
Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.
Telefon: 22.

Hirdetések díjazásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésből 10 százalék kedvezményt
adunk.

Megjelenik minden szombat reggel.

Békésvármegye Közönségéhez!

A messzi keleti harctéren küzdő honvédeink téli ruha felszerelésének kiegészítése tárgyában legfelsőbb helyről elhangzott kérés szózat a rádió és sajtó útján eljutott mindnyájunkhoz. Nem élhet olyan ember közöttünk, aki az augusztus 25-én meginduló gyűjtésnek lényegét — ha akarta — meg ne hallotta, meg ne értette volna.

Az állam minden emberileg lehetőleg megadott és meg fog adni a fronton harcoló katonáknak, de a minden vonalon érezhető nyersanyaghiány miatt ezen a téren is nélkülözhetetlen szükség vált azokra a téli ruhaneműekre, amelyek ma az itthon békés életüket élő polgári társadalomnak a tulajdonában vannak. Honvédeink — békésvármegyei apák, férjek, testvérek és gyermekek, — az emberiség történetének legnagyobb és legvéresebb háborúját vívják fennmaradásunk érdekében, a háborúnak minden hősi megpróbáltatása között olyan harctéren, ahol a télnek közismert — és minékünk minden fogalmunkat messze felülmúló — dermedt hideg vár rájuk. Nálunk, akik az itthoni fronton dolgozunk, az itthoni életnek minden gondja, átméleti nehézsége, hiányok, lemondás és nélkülözés mind el kell, hogy törpüljön és minden panasz el kell, hogy némuljon a külső fronton küzdőknek az áldozataival szemben akkor, amikor mi itthon a magunk otthonában, fedél alatt a szobában, — vagy bárhol máshol — de

mindenesetre békés környezetben élhetjük a magunk polgári életét. Ennek az itthoni frontnak magyarjához fordult most egy kéréssel a külső frontnak miérettünk ott álló magyarja!

Talán szerénység nélkül mondhatom, hogy ha valaki, úgy én is ösmerője lehetek Békésvármegye közönsége minden gondjának, bajának és problémájának, mert hiszen az elmúlt négy esztendőnek minden eseményében és sok mostoha körülményében együtt osztottunk. Éppen ezért tudom, hogy csak elvétve lehet városainkban olyan lakás, falvainkban olyan ház, és tanyáink között olyan otthon, ahonnan egy keztyűt, harisnyát, sapkát, nyakraválót, meleg alsót, vagy egyebet ne adhatnánk a magunk

testétől elvonva azért, hogy azoknak a testét melegíthessük vele, akik ezért a vértüket áldozzák miérettünk. Akinek több van, az többet adjon, — de adni mindenkinek kell, — mert nem létezik még egy olyan kicsiny porszem-sem, amelyikből még egy parányi darabkát ne lehetne elvenni!

Vérrel szereztük és egy évezreden át harccal védjük meg hazánkat és a nemzetnek ma joga van új áldozatokat kérni minden vonalon mindenkítől, a régi áldozatok eredményinek a fenntartására. Én hiszem amit kérek, — hiszem, hogy Békésvármegye közönsége ebben az adakozásban való részvételével is méltó lesz hagyományaihoz, méltó elődeihez és önmagához, hogy ez által is tettekben váljék kiváló tényezőjévé a mindnyájunk által hön öhajtott szebb, békés magyar jövődnek!

BELICZEY MIKLÓS
főispán.

Felhívás!

A magyar honvédek győzedelmes harcot viselnek a bolsevizmus réme ellen és harcolnak messze idegenben azért, hogy a vérről szentelt magyar rögöt, a családot, az új generációkat és mindent, ami szép és nemes megmentsék az emberi kultúra és civilizáció javára és leküzdjék az ázsiai rémet, amely millió és millió katonájával, repülőgéppel és tankjaival azért indult harcba, hogy az erópai kulturát végérvényesen letiporja.

Nem vitás, hogy ha az ázsiai hordák pusztító seregeinek nem állta volna útját a hatalmas Németbirodalom és a vele szövetségben lévő nemzetek Ma-

gyarországon már régen a pusztulás ütötte volna fel tanyáját.

A harc még folyik és folyini fog mindaddig, amíg a minden emberlenségéből kivetkező bolsevista rendszer — a világ szegye — legyőzött és összetörve porba hull.

A nyár már vége felé közeledik és ismét el kell készülnünk a rettenetes orosz télre ahol csak akkor fogják tudni hős fiaink a haza iránti szent kötelességeiket teljesíteni, ha a front és az otthon szíve összedobban és az otthon meghozza minden áldozatát a fronton küzdő honvédek érdekében. A magyar haza ismét áldozathozatalra hívja fel az itthonlévőket. Vagyis azokat, akik

viszonylagos jólétben és fűtött helyiségekben végzik munkájukat és akikre nem leskelődik minden percben a halál. Országosan megindul a gyűjtés honvédeinknek téli ruhával való ellátása érdekében. Minden magyar embernek, nőnek és férfinak, gyermekeknek és aggnak egyaránt elvitathatatlan kötelessége a téli ruha gyűjtési akcióban résztvenni olyképpen, hogy katonáinknak odaadja mindazt a téli ruhát és holmit amire feltétlenül szüksége nincs.

A téli ruha gyűjtésére szervezett bizottság tehát felhívja a lakosságot arra, hogy minden nélkülözhető téli ruhát és meleg holmit már most gyűjtse össze és azokat rendezve, kijavítva készítsa elő és az augusztus hó 25-ike és szeptember 4-ike között lakásán megjelenő gyűjtőbizottsági tagoknak elismervény ellenében adja át. A gyűjtés ideje alatt a községházán d. e. 9 és 11 óra, valamint d. u. 5 és 7 óra között állandó ügyeleti szolgálat lesz, ahol szintén át lehet adni az adományokat. Főképpen vonatkozik ez azokra, akiket munkájuk egész nap elszólít otthonukból és akiket a gyűjtőbizottság nem talál otthon, hogy adományukat a községházán is átadhassák.

Különösképpen a következő téli ruházati cikkek beszolgáltatására hívjuk fel a lakosságot: érmelegítő, meleg gyapju harisnya, lábszárvédő, fülvédő, nyaksál, hósapka, kötött-szövőtt ujjas mellény (szwetter), pokróc, sí felszerelés, sí cipő, hőszemüveg, szőrméskesztyű, szőrmés sapka, férfi bunda, női bunda, bundabétés, szőrmés bőrök, szőrmés lábzsák, kocsi-takarók, muff, boa, gyapju fonal, gyapjuból készült kötött ruha és mindenféle gyapju anyag.

A haza és mindnyájunk érdekében meg kell hozni ezt az áldozatot! Gondoljunk a 30-40 fokos hidegekben mindnyájunkat védő honvédeinkre és adakozunk!

Gyoma, 1942 augusztus 19.

A Gyomai Járás Téli Ruha Gyűjtő Bizottsága.

Bajtársi Szolgálat

Községünk mérnöki irodája aajtján egy hirdetésményszerű kiírás olvasható „Bajtársi Szolgálat” megnevezéssel. Elgondolkoztunk e kiírás lényegén. Sokan nem is tudják átérzeni első pillanatban, hogy mi is az a Bajtársi Szolgálat, vagy mi is az a Bajtárs. Hát mi tudjuk többet, mert volt alkamunk látni, érezni és tapasztalni a mult világháboru vérzivataros éveiben és feltudjuk fogni a Bajtárs szónak legszentebb értelmét és különösen tudjuk azt, hogy mit jelentett a harcra bevonultak itthon maradt családtagjai segítése. Azonban sajnosan kellett tapasztalnunk több esetben az itthon maradt családtagokkal szemben társadalmunk közönyét. Most tehát ettől a közönytől van hivatva a Bajtársi Szolgálat a harcba vonultak családtagjait megoltalmazni azért, hogy ahol a családító, vagy a családfenntartó távol van, hogy édes magyar hazánkért legszentebb kötelességét teljesítse, annak itthon maradt családját segítse nemcsak szóval, hanem tettel és anyagi segítséggel is.

A m. kir. Belügyminiszter ur a Honvédelmi Miniszter urral egyetértésben kiadott rendelete értelmében ilyen lelkes társaság alakult Gyomán is. Ezen társaság minden héten egyszer összejövetelt tart az Uri-Kaszinóban, ahol minden alkalommal a segíthetés céljára — egymás között önkéntes adakozásból — pénzt gyűjtenek és minden vasárnap délelőtt 9—11 óráig panasznapot tartanak a községháza mérnöki irodájában, ahol az itthon maradt családtagok kérelmét és panaszát veszik fel jegyzőkönyvbe és eljárnak az előadott kérelmek és panaszok tárgyában.

Igen jól esik nekünk látni, hogy akadtak társadalmunkból lelkes, jószívű és munkás tagok, akik az itthon maradt családok anyagi segítségét és ügyes-bajos dolgukban való eljárását, továbbá velük szemben a megkülönböztetett elbánást tüzték ki feladatokul.

Mindezekért örömmel üdvözljük a Bajtársi Szolgálat tagjait és dicsérjük működését. És megvagyunk győződve, hogy ezen Bajtársi Szolgálatot összehozó és annak további vezetésével is megbízott brassói Greising József ny. telekkönyvvezető a lelkes tagokkal együtt sok támogatást és segítséget fog nyújtani a hadba vonult honvédeknek itthon maradt családtagjainak.

BUDAPESTEN LESZ A TIZEZREDIK VASNAP

Elkészült a fémgyűjtő őszi munkaterve

Alapos munkálatok után a Fémgyűjtő elkészítette őszi munkatervét, mely megállapítja a Szent István nap utáni időszak gyűjtési programját. Az őszi munkatervnek érdekes és kimagasló eseménye lesz: a tizezredik vasnap. A program összeállításakor ugyanis kiderült, hogy a Fémgyűjtő munkájának megindulása óta megrendezett vasnapok során ehhez az érdekes jubileumához érkeznek el. A tizezredik vasnap színhelye októberben, Budapest lesz.

A Fémgyűjtő ez alkalommal érdekes adatokat állított össze. Megállapította ugyanis a ren-

delkezésre álló bőséges statisztikai adatokból, hogy a vasnapok és az egyéb gyűjtési munka során eddig 200 millió kg ócskavasat és 10 millió kg különböző fémhulladékot gyűjtöttek össze. A szervezet is egyre tágult az idő folyamán és nem csak a visszacsatolt területeket kapcsolta be nyomban visszatérés után a hálózatba, hanem a munkát az ország legkisebb községére is kiterjesztette. Az érdekes jubileum nemcsak a magyar nyersanyaggazdálkodásnak, hanem a vasgyűjtési munka történetének is jelentős eseménye.

Sürgősen kell jelentkezni a repcetermelésre

Nagyszabású termelési program-részletes és alapos kidolgozását jelenti a hivatalos lap augusztus 9-i számában megjelent 4730.1942. M. E. számú rendelet, amely az egyes ipar-növények kötelező termelése tekintetében intézkedik. A rendelet végrehajtása tárgyában illetékes hely a rádióban, a sajtóban, az érdekképviseletek és a termelést szervező vállalatok útján megtehető tájékoztatást juttat a gazdaközönséghez. Igen fontos azonban mielőbb felhívni a gazdaközönség figyelmét arra a körülményre, hogy az őszi repcevetések, illetve azok áttelelt területe is teljes egészében beszámítást nyer a rendelet szerinti kötelező olajmagtermelésbe.

A repce vetésének ideje augusztus 20-tól szeptember első harmadáig tart, ezért aki jó eredménnyel akar repcét ter-

melni, idejében kell a vetés-keresztülviteléről gondoskodnia. Az Olajmag Értékesítő Szövetkezet már igen jelentékeny területre szétküldötte a kedvezményesen szolgáltatott és az elmúlt szigorú telek során is jól bevált eredeti eszterházi nemesített repcevetőmagot. De ajánlatos, hogy mindenki, aki a repce termesztésébe még bekapcsolódni kíván, jelentkezését mielőbb elküldje az Olajmag Értékesítő Szövetkezetnek: Budapest, V., Vigadó-utca 4. Ezenkívül jelentkezni lehet a Futura központjánál: Budapest, V., Vigadó-utca 6., vagy a Futura bármelyik vidéki megbízottjánál. Tájékoztatás és díjtalan termesztési útmutató ugyanezeneken a helyeken kapható. A vetőmag megküldése kb. 14 napot vesz igénybe, ezért ki idejében akar vetni, annak azonnal kell jelentkeznie.

A járási közellátási ellenőrök megkezdték működésüket

A közellátásügyi miniszter, hogy az ország közellátási problémáinak elrendezését megnyugtatóbban biztosítsa és hogy közvetlen szervekkel rendelkezzen vidéken, az egyes járási székhelyeken, valamint azokban a megyei városokban, ahol közellátási felügyelőség nem működik. 1—1 közellátási ellenőrkinevezésével fokozottabb mértékben építette ki a Közellátásügyi Minisztérium vidéki szervezetét.

Folyó hó 15-ével 306 járási székhelyen, illetve megyei városban kezdték meg a közellátási ellenőrök működésüket. A közellátási ellenőrök a területileg illetékes m. kir. Közellátási Felügyelőségeknek vannak alárendelve. Feladatuk állandóan figyelemmel kísérni a helyi közellátás alakulását és az intézkedést kívánó megfigyelésekről jelentést tenni. Járásuk területén ellenőrzik a hatóságilag megállapított árak betartását,

figyelemmel kísérik a közellátással kapcsolatban kiadott rendeletek kellő időben történő végrehajtását. A helyi hatóságok, valamint a magánosok közellátással kapcsolatos kéréseit, problémáit és panaszait egyrészt közvetlenül intézik el, másrészt azok levezetésére megtehető intézkedést kernek.

A közellátási ellenőrök alkalmazása minden tekintetben a gyakorlati célt kívánja szolgálni és a közellátás adminisztrációját kívánja közvetlenebbé és gyorsabbá tenni.

A közellátásügyi miniszter vidéki szervezetének fokozottabb mértékben történő kiépítése szükségessé tette, hogy a minisztérium kebelében Közellátási Igazgatási Főosztály néven dr. Szabó-Jilek Jenő miniszteri tanácsos vezetésével külön főosztály szerveztesse, amelynek hatáskörébe tartoznak a közellátási kormánybiztosokkal kapcsolatos ügyek, a tájegységek közellátási problémái, a törvényhatósági székhelyeken működő M. kir. Közellátási Felügyelőségek, valamint a járási és megyei városok közellátási elnevelőinek tevékenységével kapcsolatos feladatok ellátása és végül a helyi közellátási hivatalokkal való közvetlenebb kapcsolat fenntartása, ilymódon a Közellátásügyi Miniszter vidéken rendelkezésre álló szerveinek közvetlen irányítása.

A közellátásügyi miniszternek a közellátási igazgatás gyorsabbá tételére irányuló törekvése azonban csak az esetben járhat eredménnyel, ha a termelő és a fogyasztó egyaránt megérti, hogy a jelenlegi háborus viszonyok közepette milyen honvédelmi érdekek fűződnek a közfogyasztás zavartalanságának biztosításához. A miniszter elvárja mindenkitől, hogy a járási közellátási ellenőrök munkáját támogassák, mert csak a hatóság és a közönség példás együttműködése esetén sikerül elérni a kitűzött célokat. Mindazok pedig, akik a mai nehéz időkben is egyéni érdekeiket érvényesítik a köz rovására, számolhatnak azzal, hogy a kormány a közérdek védelmében kénytelen lesz oly megtorló intézkedéseket hozni, amelyek alkalmasak arra, hogy egyes lelkiismeretlen nyereszkeskedőknek elmenjen a kedve a közellátás ellenes cselekményektől.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télen is helytállnak Magyarországiért! Adjatok téliruhát a hadseregnek!

A Körös-folyó

Állandóan szedi áldozatait. A héten Vörös Ferenc telekkönyvvezető 6 éves kis fia és kisleánya fürödtek lent felügyelet alatt, amikor kissé bejebb merészkeáltak és elkapta az ár. A kisleányt kihozta egy rokona, de addig a kis fiú belefutott a vízbe.

Kasuba György 9 éves és testvére Kasuba Mária 8 éves gyermek pedig a Kubikgödörben fürödtek. Mindkettő belefutott. Minden résztvettünk a bánatos szülőké.

Szigoritani kell a Körösben való fürdést!

Anyakönyvi hírek

Születtek: Lukács Endre és neje Muth Eteika fia Béla Endre ág. ev., Barla Károly és neje Csáki Irén leánya Irén rk., Schwalm Ádám és neje Weigert Magdolna fia Lajos ág. ev., Gyuricza András és neje Szabó Mária fia Lajos Imre rk., Erdő Zsuzsanna leánya Lidia ref., Bálint Sándor és neje Kató Klára leánya Klára rk., Gyuricza János és neje Szurovecz Mária fia István rk., Oláh Lajos és neje Putnoki Mária fia László István ref., Biró Gerzson és neje Nagy Róza fia Gyula ref., Garai Sándor és neje Tótká Eszter leánya Ilona ref., Cs. Szabó János és neje R. Nagy Róza fia László ref., Nun Mihály és neje Turóczy Jultanna fia András rk.

Házasságot kötöttek: Nagy Gyula és G. Kiss Lidia, Biró Lajos és Izsó Teréz.

Elhaltak: Fridrich Ferencné Hirt Angéla 81 éves rk., Klimó Lajos 69 éves rk., Kasuba György 9 éves ág. ev., Kasuba Mária 8 éves ág. ev., Kató László 1 éves rk., Cs. Szabó László 2 napos ref., Tóth Endréné Lada Gizella 30 éves ref., Vörös Ferenc 6 éves rk.

Vidám sorok.

— Ebből a levesből legalább tíz tányérra valót készíthetnél volna.

— Annyira izlett?

— Nem mondhatnám, de a tíz tányérban sokkal jobban elosztott volna az a só, amit most a kettőbe beletettél.

Törvénszéken.

Biró: Ön kiöltötte a felperes fogát. Mit tud védelmére felhozni?

Alperes: Olyan lyukas volt, hogy ugy is ki kellett volna húzatni.

Borbélynál.

— Mondja, mester, miért tart maga a műhelyében sündisznót?

— A lüskéi miatt.

— Nem értem.

— Ha nincs vendég, az inasom azon tanul beretválni.

HIREK

Beiratások a községi iskolákban. Értesitem az iskolázató szülőket, hogy a csudaballai, halmagyi és nyilasi községi elemi iskolákban a beiratások szeptember hó 2-án és 3-án lesznek, a tanítás 9-én kezdődik. A községi mezőgazdasági népiskolában szeptember 13-án és 14-én irunk be, a tanítást 15-én kezdjük. A beírás minden iskolában délelőtti 8—1 óráig tart. A mezőgazdasági népiskola I. osztályába csak VI. osztályt végzett tanulókat veszünk fel. Igazgatóság.

A községi Légoztalmi vezető felhívja az I., II. és III. körzet összes kiképzett házcsoport parancsnokait és helyettesparancsnokait, hogy az aratás és cséplés miatt abbamaradt házcsoport lakóinak alapkihészését sürgősen kezdjék meg akként, hogy az szeptember 15-ére befejezést nyerjen, annál is inkább, mert a Légo Liga másként nem tudja az ellenőrzést gyakorolni és a hátralévő IV. és V. körzet házcsoport parancsnokainak kötelező kiképzését szeptember 15-én megkezdeni. A házcsoport parancsnokok a kiképzés idejét, napját és óráját valamint a kiképzés helyét a Légo. Ligánál a kiképzés előtt 5 nappal írásban bejelenteni kötelesek. Bővebb felvilágosítást a bejelentés alkalmával a Liga csoport ügyvezetőjénél kapnak az érdekeltek. A községi főjegyző, légozt. vezető.

Pályázat. Országos zenei és irodalmi pályázatot hirdetnek 1. magyar nótára, mű és táncdalra (szöveggel, vagy anélkül), 2. magyarnóta-szövegre, mű és táncdalszövegre, 3. versekre. A pályázat lítkos. A magas díjak odaítéléséről pártatlan, szaktekintélyekből álló bírálóbizottság gondoskodik. Részletes felvilágosítást küld levelezőlap érdeklődésre: „Allegro” Kiadóvállalat és hangversenyiroda Budapest, VII., Barcsay utca 11 szám.

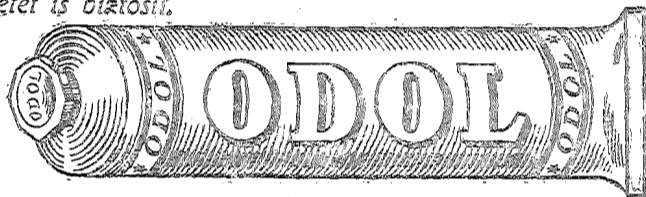
Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki lathon, nyugodt kényelmet biztosító polgári környezetben és nem minden percben reá leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség téli ruhagyűjtő akciójára.

Ifjúságunk kedvelt repülőlapjának, az „Ifjú Repülő”-nek most megjelent augusztusi száma a lezajlott nagyszerű országos repülő modelverseny jegyében jelenik meg. A Jánosy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifjú Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatalból (VII., Király utca 93) kérjen.

A puder és ajakruzs használata

még nem tökéletes kozmetika. Ellenben az ápolt fogor minden nő legszebb ékessége. Használjon tehát ODOLO-fogpépet, mert ettől nemcsak szépek lesznek a fogak hanem az írisz és úda lefelletet is biztosít.

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

Már most gondoskodni kell jó vetőmagról. A földművelésügyi minisztérium ismételten ezúton is felhívja a gazdák figyelmét, hogy a termés rendelet értelmében a gabonatermésből mindent megelőzően a vetőmagszükségletet kell biztosítani. Az a gazda, akinek termése minőségénél fogva vetőmagnak nem alkalmas, terményét ugyan olyan mennyiségű és az azonos nemű gabonavetőmagra más gazdával kicserélheti. Akinek a vetőmag céljára szükséges gabonája sem termelt meg, vagy vetőmagszükségletét csere után sem tudja fedezni, a községi előjáróság igazolványa alapján a Hombártól vásárolhat vetőmagot. Minden gazdának saját érdeke, hogy a saját maga idejekorán gondoskodjék a szükséges jó vetőmagról.

A szalmából készült ruha. A műrosiggyártás csodáiról, szalmából és a különböző növények koroiból készült textilanyagokról rendkívül érdekes cikket közöl Tolnai Világlapja új száma, amely változatos és gazdag tartalommal jelent meg. A felhőkarcoló-naplár, Hőhalál, Üzenet a múltból — üzenet a jövőbe, A forlyogó sziget című riportokai, valamint a legjobb magyar írók szép novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dus során és a közkezdvelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Felvételei a debreceni egyetemre. A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem hit-, jog- és állam-, orvos-, bölcsészettudományi, ennek matematikai és természettudományi csoportjára a rendes beiratkozás az 1942—43. tanév I. félévére szeptember hó 1—15-én estig tart. Dékáni engedéllyel beiratkozni szeptember hó 16—20-ig, rectori engedéllyel szeptember 21—30-ig lehet. A felvételi kérvényeket az illetékes karhoz címzetten 1942 augusztus hó 1 és 31 közt kell benyújtani. Eredeti okiratok szükségesek. A dékáni hivatalok csak kellőleg felszerelt kérvényeket fogadnak el. Akik tandíjmentességért folyamodnak, kérelmüket a illetékes karhoz 1942 szeptember 1-ig nyújtják be. Ürlapok az illetékes dékáni hivatalban kaphatók. Részletes tájékoztatás jelent meg a Budapesti Közlöny 1942 június 24-iki számában, s felvilágosítást nyújt a rectori hivatal. Az egyetemen férfi és női internátusk működnek. Erre nézve az internátus, illetőleg kollégium igazgatósága nyújt részletes tájékoztatást.

A magyar társadalom népszerű repülőlapjának, a „Magyar Szárnyak”-nak augusztusi második példánya megjelent. A lap ezúttal is hű tükre az egész világ repülőeseményeinek, de első sorban honvéd repülőink harciéri tevékenységéről számol be.

Érdekes...

hogy amióta a pénz fizetési eszköz, azóta vannak pénzrejtegetők is és amióta harisnyát hordának a nők, legendás hírlivé vált azóta ez a takarékpensselé előléptetett ruházati cikk. Régebben az a felfogás uralkodott, hogy csak arany, vagy ezüst pénzt dugnak az emberek a harisnyá „szárdába“, mivel ezeknek a nemes fémeknek nagyobb értékállandóságot tulajdonították, mint a papírpénznek. Most azonban a németek által megszállt egyik keleti területén alkalmazott bankszakértő halomra döntötte ezt az évszázados felfogást. A szóbanforgó területen az egyik bankó feltűnő módon kiment a divatból. Kiderült, hogy ezt a papírpénzt „takarékolják“! De miért, hiszen egészen csekély értéket képvisel. Hosszu időn keresztül végzett megfigyelések arra vezettek, hogy azért örvend ilyen különös közszeretetének a kérdéses bankó, mert a szokásos kép egy kifent bajszu dalids dalmokot ábrázol! Természetesen nők „tárolják“! Így győzte le a papír az aranyat.

hogy a férfinem egyik legszebb ruhadarabja, a nyakkendő valamikor katonai egyenruhát díszített. Először a magyar hadseregben szolgált horvát katonák kötötték át nyakukat tarka barka kendővel. A paraszt ma is szívesen hord egyszínű piros kendőt a nyaka körül, de azt egyszerűen bogra köti.

hogy száz éves multra tekint vissza a német testnevelésügy. Az első német tornaegyesületet Jahn alapította és ő találta fel a nyújtót és a korlátot is.

hogy a ruha teszi az embert és beszéd teszi a katonát. „A német nyelv tisztaságát védő egyesület“ kérdőíveket küldött szét a csapat-testekhez és 840 válasz érkezett be. A beküldött katonai kifejezések száma 250.000-i tesz ki. (Természetesen sok hasonló van közöttük.) A hatalmas csokorból kiragadunk néhányat mutatóba: az altiszt nevéét az olasz utépitő munkások felügyelőjének elnevezéséről kapta. Magyarul „hajcsárt“ jelent. A magasrangú tisztnek a katonai rangfokozat külső megjelölésének formája után „hernyovontató“ gúnynévnek „örvendenek“. A gépesített egészségügyi csapat neve „aspirin-kötélék“.

hogy 1912 augusztusában szállt fel a „Sárga-kutya“ nevű repülőgép a Frankfurt-Niederrad melletti elterülő Euler-repülőtérről, hogy az első hivatalos postacsomagot Darmstadtba szállítsa. A bélyeggyűjtők először ragaszthatták be gyűjteményükbe az első repülőpostabélyegyet. (MN)

Hirdessen

lapunkban!

Apolló Mozgó Gyoma.

Augusztus 29

szombat

Charles Boyer és Anna Bella:

A CSATA

Claude Farrère világhírű regénye, izgalmas érdekfeszítő történet.

Augusztus 30-31

vasárnap-hétfő

Szelezky Zita, Páger Antal, Tolnay Klári:

AZUR EXPRESS

Az elmúlt szezon legnagyobb magyar filmsikere, ötlet, humor, két órás kacagás. Magyar Világhíradó.

Szeptember 2

szerda

Francia különlegesség!

Kislány nagy kaland

Kitűnő párisi vígjátékujdonság.

Ezenkívül: FILM A FILMRŐL

Kiss Manyi és Pethes mókás rövid filmje.

UFA világhíradó.

A Máv. nyári menetrendje.

Gyomáról a következő vonatok indulnak:

2 41	órakor személy	Békéscsabára
3 42	„ motor	Nagyváradra
5 24	„ motor	Szolnokon át csatlakozás Budapestre
6 37	„ motor	Békéscsabán át csatlakozás Gyulára
8 57	„ gyors	Budapestre
11 10	„ motor	Nagyváradon át csatlakozás Debrecenbe
14 31	„ motor	Vésztőre csatlakozás Kötegyán—Gyula
15 01	„ személy	Budapestre
18 31	„ gyors	Békéscsabára, csatlakozás Szeged—Gyula felé
18 32	„ motor	Mezőtúron át Szarvasig
18 41	„ motor	Nagyváradra
20 12	„ motor	Békéscsabára.

Gyomára a következő vonatok érkeznek:

2 31	órakor személy	Budapestről
5 14	„ személy	Békéscsabáról
6 27	„ motor	Szarvasról Mezőtúron át
6 55	„ motor	Nagyváradról
8 56	„ gyors	Békéscsabáról
14 13	„ motor	Nagyváradról
14 51	„ személy	Gyuláról Békéscsabán át
18 00	„ motor	Nagyváradról
18 26	„ motor	Gyuláról Békéscsabán át
18 31	„ gyors	Budapestről
20 07	„ motor	Budapestről
23 27	„ motor	Vésztőről

Az őszi színházi ujdonságokról érdekes színházi cikkeket és riportokat közöl a Délibáb legújabb száma. A magyar írók kitűnő elbeszélései, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeieig szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillár.

Mindnyájunkon segít a Magyar Vöröskereszt! Tehát, mi is tartuk kötelességünknek hogy adakozzunk!

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkkel jelent meg. A magyar fatu képes lapja, mely gazdasági cikkekből számol be. Továbbá elbeszéléseket, verseket, kiscikákat, szakkikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

— Hazánkat most az egyszer határainkon kívül védhetjük meg. Minden magyar honvéd az erős és nagy Magyarországot harcol. Könnyítsük meg emberföltötti feladatát, küldjünk neki minél több meleg téliruhát!

ENDRÓDI MOZI

1942 aug. 30 31-én, vasárnap 3-5-7-9 órákor,

hétfőn egy előadás 8 órákor.

A legbájosabb magyar film!

Elkészett levél

Főszereplők: Szörényi Éva, Uray Tivadar, Teleki Sári, Kamarás Gyula, Maklári Zoltán.

Egy háborús levelezőlap 25 év után jut el a címzetthez, amely végig izgalmasan leköti a nézőt.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA híradókkal.

Hengercsiszolás

elektromos hideghegesztés és shapíng-gyalu fejpadmunkák, lyukasztott lemezek, graepeltőrekrosták, kalapácsos örlőgépek, öntöző szivattyúk, — motorral is, nagyhegesztések.

Osgyan mérnök BÉKÉSCSABA.

(v. rohamzászlóaljas t. tiszt.)

Gyoma község ingatlanforgalma

Kovács Imre és Bena Mária átruházák beltelkes lakóház 1/3-ad részét Solymosi Dezsőné javára 1000 pengő értékben.

Birtokelkülönítést eszközölt Molnár Bálintné és Megyeri Jánosné egymásközött 3000 pengő értékben.

Molnár Bálintné haszonévezeti joggal 3000 pengő értékben 2 hold 641 n-öl tanyai szántót átad Nagy Antalnak.

Wolf Mihály és neje Piltz Zsuzsánna vett egy pusári ingatlant Baráth Gergelytől 9000 pengőért.

Dr. Legeza Tibor vett 2/3-ad hárszert vitéz Czapáry Jenőné Manyi Olgától 21.000 pengőért.

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepén.

Takarításért lakást adok gyermektelen házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légmentelmi Liga hivatali helyisége takarításáért pedig havi bért fizetek. Jelentkezni lehet Lovas Zoltánnal.

Eötvös József utca 19 számú ház szabadkézből eladó. Érdeklődni lehet ugyanott. 1-1

Petőfi utca 12 szám alatt 1 szoba konyha kiadó. 1

Lehel-utca 3 számú ház eladó. Érdeklődni lehet kedd estig a tulajdonosnál. Szerdától Hunyadi utca 14 sz. alatt. 1

Szerkesztésért és kiadásért felel: WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Sylvania könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24
Szfizetések postacsekken:
„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.
Lapzárta ca. 10 óra este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
„SYLVÁNIA” NYOMDA
Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.
Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:
Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt
adunk.
Megjelenik minden szombaton reggel.

Hadirokkantak

A kormány és a gazdasági élet vezető tényezőinek törekvései, hogy a most folyó világháboru sebesültjeinek és sérültjeinek gondozására egészen új, az 1914–1918-as világháboru rendszereitől eltérő hadigondozási módszert léptessenek életbe.

Az új hadigondozási rendszer nem segélyekkel és alamizsnákkal, hanem komoly és állandó kenyérkereset, biztos megélhetés elősegítésével akarja kárpótolni a nemzet hőseit, akik legdrágább kincsüket áldozták fel a hazáért.

Ezt az elgondolást kezdettől fogva a legnagyobb lelkesedéssel tette magáévá a gazdasági élet is. Egyes érdekképviselések körében, így elsősorban a Budapesti Kereskedelmi és Ipar-kamara kebelében már hónapok óta mozgalom indult meg, hogy a haretéről testi fogyatkozással hazatérő honvédeket szakmájuktól esetleg eltérő olyan pályákra képezzék át, amely pályákon az illetők testi fogyatkozásai nem jelentenek leküzdhetetlen akadályt.

Az e célból létesítendő szervezetek rendelkezésére álló iparosok és kereskedők bevonulásával országszerte „átképző intézeteket” létesítenek. Ezek az intézetek, a körvonalazott elgondolás szerint már most, a háboru folyamán volnának megszervezendők, és pedig nemcsak a fővárosban, hanem minél több vidéki városban is, hogy ott a körzetükben lakó sebesült honvédeket felépülésük után átkepezhessék, a nekik alkalmas kenyérkereső pályákra.

A komoly egzisztenciát jelentő, tehát nem segélyszerű támogatással egyrészt számos munkaerőt lehet megtartani, sőt esetleg újonnan szerezni a termelő gazdasági munka számára, másrészt, mert ennek segítségével a köz különösebb megterhelése nélkül róhatja le a nemzet háláját hős fia iránt. Jelentős az elgondolás azért is, mert a gazdasági életben keresztény munkaerőt váró új pozíciók

közül igen sokat hiánytalanul be tudnak tölteni a hazatérő sebesült hősök, akik idehaza illymódon élvezhetik a gyümöl-

esét annak a jobb és igazságosabb jövőért vívott küzdelemnek, amelyben vérüket hullatták.

Repülőszerencsétlenség áldozata lett ifj. Károlyi Gyula gr. a Kormányzó ur veje

Ifj. Károlyi Gyula gróf, a Kormányzó ur veje szerdán délután 4 óra 7 perckor műrepülésre szállt fel az érdi repülőtéren Tasnady Nagy László kiképző oktatóval egy 100 lóerős repülőgépen. Károlyi Gyula gróf 1 éve repül s mint mérnök, kiváló gépkocsiveresenyő is volt. Harminkét percig tartózkodott a gép a levegőben amikor hozzáfogtak a műrepüléshez. A gyakorlatot ezer

méter magasságban kezdték el. Gyorsorsó gyakorlásához fogtak. Az érdi repülőtéren tartózkodó pilóták észrevették, hogy a gép 100 méterre ért a földhöz, az egyik pilóta kiugrott. A gép lezuhant, bele a folyóba, rá a pilótára. A repülőgép azonnal elmerült.

A szerencsétlenség után nyomban hozzá kezdtek a gép felkutatására, a kutatás azonban eddig nem járt eredménnyel.

Tessedik Sámuel szobrának ünnepélyes leleplezése Szarvason

Tessedik Sámuel szobrát 1942 szeptember hó 13-án, vasárnap délelőlt 12 óra 10 perckor kezdődő ünnepélyen leleplezik le. A szoborleleplezésre báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter kíséretében nagy számmal érkeznek Szarvasra a magyar mezőgazdaság legelőkelőbb vezetői. Az Egyetemes Evangélikus Egyházat báró Rádvánszky Albert m. kir. titkos tanácsos,

a Felsőház alelnöke, az Evangélikus Egyház világi felügyelője fogja képviselni.

Az ünnepélyre szóló meghívókat szeptember elején küldték széjjel.

12 óra 10 perckor a Tessedik Sámuel szobrának ünnepélyes leleplezése a róla elnevezett téren.

A szoborleleplezési ünnepélyt a Rádió 50 percen át közvetíti.

Állami kedvezmények a szikestajajok javítására

Számtalan gyakorlati tapasztalat bizonyítja, hogy a mézben szegény szikes talajainkat meszezéssel pl. meszes altalajjal való megterítéssel, amit digózásnak is neveznek, cukorgyári mészsizappal, mészkőporral stb. igen jó eredménnyel, tartósan és jövedelmezően meg lehet javítani. Ha a javítási munkálatot helyesen végezzük a sziki-

kes talaj a jellegzetes kedvezőtlen tulajdonságait elveszti, kémiai és fizikai tulajdonságai teljesen megváltoznak, omlós, porhanyós, jó, munkálható, vizet befogadó lesz és termelésre mondhatni ép úgy használható, oly nagy terméseket ad, mint az egyéb jó föld, amelyik soha sem volt szikes.

Habár a biztosan jó ered-

ménnyel megjavítható szike-seink összterülete több százezer kat. holdat tesz ki, mégis csak szörványosan s főleg csak Békés megye északi Szolnok megye déli részén javítják a szikeseiket, évente összesen csak alig 200–300 holdat javítanak meg. Ez rendkívül kevés. Mert, ha a mézben szegény szikeseinek összterületét 600.000 kat. holdnak vesszük ily ütemben mintegy 3000 esztendőre volna szükség azok megjavítására, vagy ha már a fáraók idejében kezdtek volna meg a szikeseink javítását, ily ütemben még most sem lennének azok megjavítva.

A szikeseink megjavítása, jobb termő állapotba hozatala ugy magán, mint nemzetgazdasági szempontból igen nagy fontosságú, nagy jelentőségű, mondhatni első rendű állami érdek is. Ezért a földművelésügyi Miniszter ur igen nagy súlyt helyez arra, hogy a szikjavítás minél jobban jobban elterjedjen, évente minél nagyobb összterületet kitevő szikestajaj javítsanak meg, hogy a jó eredménnyel javítható szikeseinek aránylag minél rövidebb időn belül meg legyenek javítva. Ennek elérése céljából a szikjavítást végző gazdákat különböző kedvezményben részesíti. Mivel a szikjavítás meglehetősen költséges, nagy befektetést igénylő talajjavítási munkálat a javítás tényleges költségeinek fedezésére kat. holdanként 450 pengőig terjedő hosszú lejáratú állami kedvezményes kölcsönt bocsájt rendelkezésre. A kölcsön 12 évre szól, két évig kamatmentes és a harmadik évi 2 százalékos kamatozás mellett 10 évi egyenlő részletekben törlesztendő. A kölcsönt bekebelezés nélkül egyszerűen kötelezvényre folyósítja s ha a kölcsön részleteinek visszafizetését a birtokos 3 és fél, illetve 8 és fél évig pontosan teljesíti, a további részletek elengedését kérheti, vagyis a kölcsön részleteinek pontos törlesztése esetében a kölcsön összeg 20–25 százalékát el is engedi. S az állami akcióban megjavított szikes-szántóföldnek addig meg-

állapított földadóját az állam 15 éven belül nem fogja emelni.

Ily módon, mivel a szikjavítási munkálat teljes költsége kedvezményes állami kölcsönrel fedezhető, a szikjavítás készpénzkiadás, legkisebb anyagi megterhelés nélkül elvégezhető, az a gazdának csak hasznát, jelentékeny jövedelem-többletet jelent. Ugyanis számtalan gyakorlati tapasztalat bizonyítja, hogy a helyesen végzett szikjavításnál a javítás költsége a javítás hatására elő álló terméstartalom értékében 3—4 év alatt, de kedvező körülmények között már 2 év alatt is megtérül. Vagyis mikor a javítás költségeire felvett kölcsönt törleszteni kezd, akkor, a terméstartalom érdekében a javítás költségének már jelentékeny része meg is térült és mivel az évi terméstartalom értéke jóval nagyobb, kedvező esetben 3—4-szer annyi mint a kölcsön törlesztendő részlete, a törlesztés könnyen teljesíthető, a törlesztés mellett is lényeges jövedelem-többlete van a gazdának.

Arról is gondoskodás történik, hogy a szikjavítás ne legyen kockázatos, az minden esetben kielégítő jó eredményrel járjon. Erőből a szikjavításra jelentkező minden egyes birtokos szikesföldjét állami szakemberek díjtalanul megvizsgálják, részben helyszíni, részben laboratóriumi vizsgálatokkal megállapítják a javítandó terület talajának sajátosságát, hogy javítható-e az, a javításnál mily módon célszerű eljárni, a javítási munkálatról mily eredmény várható stb. és tanácsokat, utasításokat adnak a javítás helyesen való keresztülvitelére. Mivel csak azon esetben javasolják a javítási munkálat keresztülvételét, ha attól az eddigi tapasztalatok szerint kielégítő jó eredmény várható, a szikjavítás kockázattal nem jár.

E munkálatokat Herke Sándor kísérletügyi főigazgató irányítással a szegedi m. kir. Talajtani Kísérleti Intézet végzi s minden szikjavítási ügyben díjtalan utasítást, tanácsot ad. Az állami kedvezményekért a birtokosoknak azon község előjáróságánál illetve város vezetésénél (polgármester) kell jelenteniük, amelyik község illetve város határába tartozik a megjavítandó szikes terület; ott az említett állami kedvezményekre vonatkozólag a részletes felvilágosítást is megkapják. A jelentkezésnél igénybejelentőt kell kitölteni és aláírni, melyben a birtokos bejelenti, hogy az évben hány hold szikes talajt kíván megjavítani, és arra mily összegű kedvez-

ményes állami kölcsönt igényel. Ezután a szakemberek a javítandó szikes terület talaját megvizsgálják és ha a javítástól kielégítő jó eredmény várható a földművelésügyi minisztérium egyszerű kötelezvényre a kért összeget folyósítja. Kívánatos, hogy akik a szikesföldjüket javítani akarják, azt mielőbb jelentsék be, hogy a pénz arra az időre, mikor a javítási munkálatot keresztül akarják vinni, rendelkezésre álljon, a javítási munkálatok keresztülvitele késedelmet ne szenvedjen.

Sürgősen kell jelentkezni a repce-termelésre

Nagyszabású termelési program részletes és alapos kidolgozását jelenti a hivatalos lap augusztus 9-i számában megjelent 4780.1942. M. E. számú rendelet, amely az egyes ipar-növények kötelező termelése tekintetében intézkedik. A rendelet végrehajtása tárgyában illetékes hely a rádióban, a sajtóban, az érdekképviseletk és a termelést szervező vállalatok útján megfelelő tájékoztatást juttat a gazdaközönséghez. Igen fontos azonban mielőbb felhívni a gazdaközönség figyelmét arra a körülményre, hogy az őszi repcevetések, illetve azok áttelelt területe is teljes egészében beszámítást nyer a rendelet szerinti kötelező olajmag-termelésbe.

A repce vetésének ideje augusztus 20-tól szeptember első harmadáig tart, ezért aki jó eredménnyel akar repcét ter-

Reméljük, hogy a magyar gazda közönség a saját érdekében, a jobb megélhetésének elősegítése végett is igyekezni fog a szikes földjét megjavítani s azan lesz hogy évente minél nagyobb területű szikeset javítson meg és hisszük, hogy a szikjavítás mindenhol, ahol javítható szikesek vannak megindul az említett állami igen nagy kedvezményekkel, oly nagy lendülettel, hogy 15—20 év alatt a jövedelmezően javítható szikesünk túlnyomó része meg lesz javítva.

melni, idejében kell a vetés keresztülviteléről gondoskodnia. Az Olajmag Értékesítő Szövetkezet már igen jelentékeny területre szétküldötte a kedvezményesen szolgáltatott és az elmúlt szigora telek során is jól bevált eredeti eszterházi nemessített repcevetőmagot. De ajánlatos, hogy mindenki, aki a repce termesztésébe még bekapcsolódni kíván, jelentkezését mielőbb elküldje az Olajmag Értékesítő Szövetkezetnek: Budapest, V., Vigadó utca 4. Ezenkívül jelentkezni lehet a Futura központjánál: Budapest, V., Vigadó utca 6., vagy a Futura bármelyik vidéki megbízottjánál. Tájékoztatás és díjtalan termelési útmutató ugyanezekben a helyeken kapható. A vetőmag megkötése kb. 14 napot vesz igénybe, ezért ki idejében akar vetni, annak azonnal kell jelentkeznie.

Vitamin források

A háborús viszonyok között elsőrendű fontossággal bír, hogy az ember szervezete, különösen télen, megkapja mind azokat a vitaminokat, amelyekből ellenálló képessége és munkabírása függ. Tudvalévő, hogy ezeket a nagyértékű vitaminokat főleg főzelékfélék és a gyümölcsök tartalmazzák.

A m. kir. Közellátási Hivatal Közellátási Hivatal a „Táplálkozásunk helyesen” című kiadványsorozatában most egy újabb füzetet adott ki, amely a zöldség és főzelékfélék téli eltevésével foglalkozik. A kiadvány ismerteti a zöldség és főzelékfélék téli tárolásának célját és jelentőségét, majd 30 különféle zöldség téli tárolásának módjait írja le. Külön fejezetet szentel a zöldség és főzelékfélék szárításának és aszálásának. Megemlékezik a savanyi-

tásról, sózással, gőzöléssel és ecettel való eltevési módokról közöl 100 recept alapján. Hasznos útmutatást ad a főzödények és tartósításra szánt üvegek helyes tisztítására és kezelésére.

A füzet 20 filléres árban kapható a Stádium könyvkereskedésekben, minden újságárusnál, dohány-tözsdekben, ISUSZ paviilonokban, vidéken pedig az egyes közellátási felügyelőségeknel.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb téiben is helytállnak Magyarországon! Adjatok téruháat a hadseregnek!

Bajtársi Szolgálat

Községünk mérnöki irodája aajtájsn egy hirdeteményszerű kiírás olvasható „Bajtársi Szolgálat” megnevezéssel. Elgondolkoztunk e kiírás lényegén. Sokan nem is tudják átérzeni első pillanatra, hogy mi is az a Bajtársi Szolgálat, vagy mi is az a Bajtárs. Hát mi tudjuk többet, mert volt alkamunk látni, érezni és tapasztalni a mult világháboru vérvizataros éveiben és feltudjuk fogni a Bajtárs szónak legszentebb értelmét és különösen tudjuk azt, hogy mit jelentett a harcra bevonultak itthon maradt családtagjai segítése. Azonban sajnosan kellett tapasztalunk több esetben az itthon maradt családtagokkal szemben társadalmunk közönyét. Most tehát ettől a közönytől van hivatva a Bajtársi Szolgálat a harcba vonultak családtagjait megoltalmazni azáltal, hogy ahol a családító, vagy a családfenntartó távol van, hogy édes magyar hazánkért legszentebb kötelességét teljesítse, annak itthon maradt családját segítse nemcsak szóval, hanem tettel és anyagi segítséggel is.

A m. kir. Belügyminiszter ur a Honvédelmi Miniszter urral egyetértésben kiadott rendelete értelmében ilyen lelkes társaság alakult Gyomán is. Ezen társaság minden héten egyszer összejövetelt tart az Uri-Kaszinóban, ahol minden alkalommal a segíthetés céljára — egymás között önkéntes adakozásból — pénzt gyűjtnek és minden vasárnap délelőtti 9—11 óráig panasznapot tartanak a község háza mérnöki irodájában, ahol az itthon maradt családtagok kérelmét és panaszát veszik fel jegyzőkönyvbe és eljárnak az előadott kérelmek és panaszok tárgyában.

Igen jól esik nekünk látni, hogy akadtak társadalmunkból lelkes, jószívű és munkás tagok, akik az itthon maradt családok anyagi segítségét és ügyes-bajos dolgukban való eljárását, továbbá velük szemben a megkülönböztetett elbánást látni ki feladatokul.

Mindezekért örömmel üdvözöljük a Bajtársi Szolgálat tagjait és dicsérik működését. És megvagyunk győződve, hogy ezen Bajtársi Szolgálatot összehozó és annak további vezetésével is megbízott brassói Greising József ny. telekkönyvezető a lelkes tagokkal együtt sok támogatást és segítséget fog nyújtani a hadba vonult honvédeink itthon maradt család tagjainak.

TÜKÖR

Sokszor okoz nehézséget kellemtelenséget és sértődöttséget a nevek írása, pedig igen nagy tévedésben élnek, akik azt gondolják, hogy ha a „ts“, „tz“, „ffy“ -vel és egyéb különleges végződés-sel írják nevüket, akkor föltétlenül nemeseknek hiszik őket. Pedig bármilyen különleges, cifra és kacskaringós legyen is a családi név írása, az magában véve még nem bizonyítja az egyén nemességét. Hirdbe fojtandák meg egyes emberk azokat, akik nevükből kettős mássalhangzó helyett csak egyet írnak, vagy az „y“ helyett egyszerűen „i“-t tesznek, mert ezzel csak kétségtelen bizonyítékot adják annak, hogy milyen messze állanak a valódi nemességtől, amely a lelkiség és a munkateljesítmény tényezőiből tevődik össze. Nemhirdbe mondotta ki elvként a nemzeti szocialista Németország, hogy mindenki annyit ér, amennyit és ahogyan dolgozik. Nálunk is letűnőben van már hála Istennek az a világ, amikor aszerint kellett megkülönböztetni a Szűcs és Szűcs nevű magyarokat, hogy az egyik így, a másik meg amúgy írja a nevét. Különösen elharapódzott Magyarországon az „y“ használatának félreértelmezése. Sokan gondolják ugyanis azt, hogy ha — minájárt a saját szakálukra is, de „y“-nal írják nevüket, (nem törődve azzal, hogy őseik hogyan írták!) akkor föltétlenül nemeseknek hiszi őket a világ. Pedig a-hogy a Telekies és Rákócziak tudtak nemesek és igaz magyarok lenni „y“ nélkül, úgy gondoljuk, hogy sok magyar ember nélkülözhetné azt a bizonyos „y“-t, amelyhez olyan kétségbeesetten ragaszkodnak.

Sajnos túl sok olyan akad ezek között a nevük írására annyira kényes és sértődős magyarok között, akik nemesek, hogy nem tesznek semmit annak a nemzetnek előrehaladása és felemelkedése érdekében, amelyre nevükben olyan gögösen rátartanak, hanem a nemzet legnagyobb megpróbáltatásai közepette tunyaságban és közömbösségben lölik ipszilonos éleüket. Ehhez a kérdéshez tartozik még az is, hogy az idegen nevű magyarok magyarosítassák-e nevüket? Történelmünkben elég példa van arra, hogy idegen nevű magyarok megállták helyüket, de a mai idők nem mindig értik meg azt, hogy egy idegen név is takarhat magyarul dobogó szívet. Itt természetesen nem törvényre gondolunk, hanem mindenkinek az érzésére és belátására.

Mindnyájunkon segít a Magyar Vöröskereszt! Tehát, mi is tartsuk kötelességünknek hogy adakozzunk!

HIREK

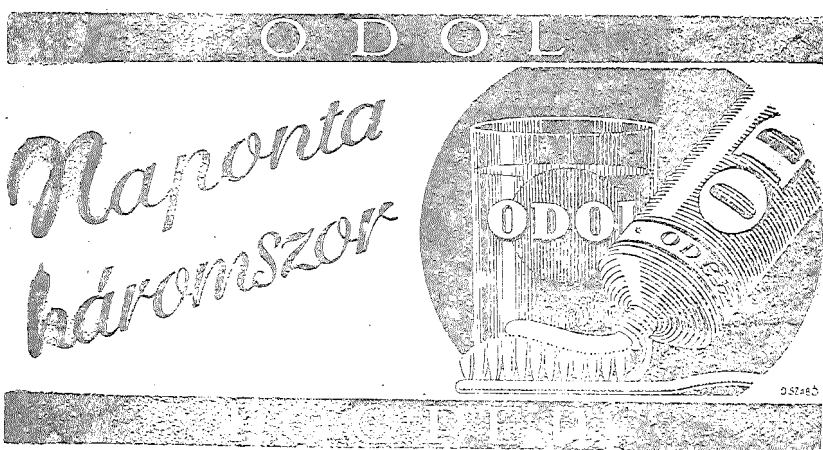
Értesítés. Értesítem kedves betegeimet és az OTI tagokat, hogy távollétem alatt állandó helyettesem van, aki naponta 9—12 és 3—6 órák között folytatja kezelésüket. Dr. Karácsonyi Ágoston.

A négyközépkiskolás vasutasok egyenjogúsítása az érettségizettekkel. A Máv elnöksége elhatározta, hogy a négy középkiskolai képzettséggel bíró alkalmazottaknak — ha erre érdemesnek bizonyultak — azt a kedvezményt biztosítja, hogy tisztviselői képesítő vizsgára bocsátja őket és a vizsga sikeres letétele esetén az érettségizett tisztviselőkkel azonos fizetési osztályba lépteti elő. Ugyancsak arról is döntött a Máv, hogy a lényeges katonai szolgálatra bevonult családos alkalmazottakról külön is gondoskodik. Így a tüzelőanyag beszerzésénél soronkívül utalványozzák a járandóságot a bevonultak hozzátartozóinak.

A községi Légóalmi vezető felhívja az I., II. és III. körzet összes kiképzett házcsoport parancsnokait és helyettesparancsnokait, hogy az aratás és cséplés miatt abbamaradt házcsoport lakóinak alapkiképzését sürgősen kezdjék meg akként, hogy az szeptember 15-ére befejezést nyerjen, annál is inkább, mert a Légo-Liga másként nem tudja az ellenőrzést gyakorolni és a hátralévő IV. és V. körzet házcsoport parancsnokainak kötelező kiképzését szeptember 15-én megkezdeni. A házcsoport parancsnokok a kiképzés idejét, napját és óráját valamint a kiképzés előtt 5 nappal írásban bejelenteni kötelesek. Bővebb felvilágosítást a bejelentés alkalmával a Liga csoport ügyvezetőjénél kapnak az érdekeltek. A községi főjegyző, légólt. vezető.

— Hazánkat most az egyszerű határainkon kívül védhetjük meg. Minden magyar honvéd az erős és nagy Magyarországiért harcol. Könnyítsük meg emberfölötti feladatát, küldjünk neki minél több meleg téli ruhát!

Megoldották a domboru fényképezés kérdését. Mint a „Paris Soir“ jelenti, Maurice Bonnet 18 évi, állandó munkával minden igényt kielégítő formában megoldotta a plasztikus fényképezés sok kutatót foglalkoztató kérdését. A gép felvétele közben köríven mozog. A körülből két másodperces exponálási idő alatt, egy szűrőn keresztül ilyenformán két oldalról jutnak a tárgyról érkező fénysugarak a fényérzékeny lemezre. A szokásos eljárással előhívott kép természetesen elmosódott egy kissé, egy újabb szűrőn keresztül szemlélve azonban a domborúság tökéletes látszatát kelti.

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki itthon, nyugodt környezetben és nem minden percében reá leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség téli ruhagyűjtő akciójára.

MEGJELENT a „Magyar Szárnyak“-nak szeptemberi első száma. A magyar repülő-társadalom népszerű folyóirata e számának majdnem teljes terjedelmét a keleti fronton hősi halált halt Kormányzóhelyettes ur emlékének és vitéz honvéd repülőinek szenteli. Már csak ennél fogva is a magyar nemzet minden egyes tagjának számára érdekes olvasmány a Magyar Szárnyak legújabb száma. Előjáróban Ember Sándor dr., a Nemzeti Repülő Alap elnökének gyászszóit közli a lap, majd elsőkézből, a frontról tábori postával érkezett tudósítást közöl a Kormányzóhelyettes urról. Nagyszerű magyar képes oldalakat kapunk, eredeti izgalmas háttér felvételeket, amelyek fényes bizonyítékai repülőink nagyszerű hősteteinek. A Jánosy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelenő Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. király-utca 93.) küld.

Pályázat. Országos zenei és irodalmi pályázatot hirdetnek 1. magyar nótára, mű és táncdalra (szöveggel, vagy anélkül), 2. magyarnóta-szövegre, mű és táncdalszövegre, 3. versekre. A pályázat titkos. A magas díjak odaítéléséről pártatlan, szakértőbírák által álló bírálóbizottság gondoskodik. Részletes felvilágosítást küld levelezőlap érdeklődésre: „Allegro“ Kiadóvállalat és hangversenyiroda Budapest, VII., Barossy utca 11. szám.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkel jelent meg. A magyar falu képe lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá ebeszélések, verset, kisregdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Irányítható időjárás. A Jaumann berlini tanár hosszabb idő óta foglalkozik az irányítható időjárás problémájával és kísérleteit állítólag siker is koronázta. Legutóbb is erre lehet következtetni frankfurti tudósok jelentéséből, amely szerint Jaumann elmélete nem megvalósíthatatlan, ha megteremti a hozzá való szükséges berendezéseket. Jaumann szerint Európában igen könnyű volna egy kiegyenlített időjárást állandósítani, amely valamennyi országban átlagon felüli jó termést biztosítana, de a legrosszabb esekben is lehetetlenné tenné a kedvezőtlen időjárás következtében előállott rossz termést.

Megjósolja a születendő gyermek nemét egy új találmány. Bécsben Oskar Naezpel bécsi egyetemi tanár a napokban fejezte be kísérleteit, amelyek lehetővé teszik, hogy az orvosok a születés előtt megmondják a születendő gyermek nemét. Jelentésében az egyetemi tanár megállapítja, hogy kísérletei során az általa kidolgozott módszer segítségével 100 esetből 86 esetben vált be a jóslás.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Németh István és neje Fekete Lidia fia István Imre ref., Liziczai András és neje Bordács Ilona fia András rk. Perei László és neje Harman Emma fia László Endre ref., Fekete Lajos és neje Szarvas Margit leánya Judit Mária ref.

Házasságot kötöttek: Márton Bálint és Vatai Róza; Zöld és Dobó Erzsébet.

Elháltak: Nádudvari László 84 éves ref., Vizsnyai István 75 éves ref., Forgács János 6 hónapos ref.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátaimhoz és ismerőseimhez, kik drága kis fiunk tragikus elhunyt alkalmából részvételükkel felkeresni szivesek s fájdalomukat ez uton enyhítették, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

Vörös Ferenc
és neje.

Öthónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten, VIII., Vas-utca 11. szám alatt a Baross Szövetség oly ifjak és leányok számára, akik a polgári iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezték, de hosszabb ideig tartó tanulmányokat valamely oknál fogva nem folytathattak. A tanfolyamon részt vehetnek középiskolában érettségizett fiúk és leányok is. 17 éven aluliak nem vehetnek részt a tanfolyamon. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépirás. Az előadások f. évi október 1-én kezdődnek és délután 3-tól 7 ig lesznek. Beírási díj 30 P. Tandíj 100 P, mely havi 20 pengős részletekben is fizethető. A beíratásnál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány.

Furcsa Japán foglalkozás. Japánban még most is nagy közkeveltségnek örvendenek a vándorló szappanbuborékfúvók. Szerzőik számával, egy falányérral, néhány bambuszcsővel városról-városra, faluról-falura vándorolnak és rendszerint a piacereken ütik fel üzletüket. Anélkül, hogy valamilyen propagandára lenne szükségük, nyomban nagy embertömeg veszi körül őket és korra, nemre való különbség nélkül gyönyörködve figyelik, mint szállnak a légtérben az ezer színben csillogó buborékok. Mire a szappanos víz kifogy, a hálás közönség már csordultig tölti aprópénzzel a gyűjtőperselyt és a szappanbuborékkereskedő már indulhat is új „piacot” keresni.

Megjelent az „Ifju Repülő” legújabb száma. A magyar ifjuság népszerű repülőújságja új, szeptemberi számával kegyeletes hangon áldoz ifju repülőink eszményképpé magasztosult példaképének, hősi halott Kormányzóhelyettes urunk emlékének. Sok érdekes olvasni és tudni való teszük teljessé az „Ifju Repülő” legújabb számát. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII. Király utca 93) kérjen.

Harc a betegség ellen, a rákkutatás legújabb eredményeiről az agyvelőkutatás utjáról, a kanyaróról és a rossz fogakról érdekes cikket közöl Tolnai Világlapja legújabb száma, amely gazdag tartalommal jelent meg. A legjobb magyar írók szép novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dússorán és a közkevelte rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Apollo Mozgó Gyoma.

Szeptember 5

szombat

Szelezky Zita, Pataki Jenő, Simor Erzszi, Vaszary Piri, Bilicsi Tivadar, Csontos Gyula:

ALL A BAL

Szelezky Zita legjobb szerepeinek egyike. Pazar kiállítású, izgalmas, kacaglató magyar vígjáték.

Szeptember 6-7

vasárnap-hétfő

Lázár Mária, Turay Ida, Petrovics Szvetiszláv, Somlay Artur, Lehotay Árpád, Kamarás Gyula, Vaszary Piri, Sárdy János, Bilicsi Tivadar:

MAGDOLNA

Harsányi Zsolt világhírű regénye. Látnyos, lebilincselő gyönyörködtető történet. Magyar Világhírű.

Szeptember 8-9

kedd-szerda

A magyar honvédek diadalmas előretörése Dél felé és a bolsevista világveszedelem ellen:

HONVÉDEK ELŐRE!

Nagy riportfilm a magyar katona győzelmi harcáról, az oroszoktól zsákmányolt eredeti felvételekkel.

UFA világhírű.

A Máv. nyári menetrendje.

Gyomáról a következő vonatok indulnak:

2.41	órákor személy	Békéscsabára
3.42	„ motor	Nagyváradra
5.24	„ motor	Szolnokon át csatlakozás Budapestre
6.37	„ motor	Békéscsabán át csatlakozás Gyulára
8.57	„ gyors	Budapestre
11.10	„ motor	Nagyváradon át csatlakozás Debrecenbe
14.31	„ motor	Vésztőre csatlakozás Kötégyán—Gyula
15.01	„ személy	Budapestre
18.31	„ gyors	Békéscsabára, csatlakozás Szeged—Gyula felé
18.32	„ motor	Mezőtúron át Szervasig
18.41	„ motor	Nagyváradra
20.12	„ motor	Békéscsabára.

Gyomára a következő vonatok érkeznek:

2.31	órákor személy	Budapestről
5.14	„ személy	Békéscsabáról
6.27	„ motor	Szarvasról Mezőtúron át
6.55	„ motor	Nagyváradról
8.56	„ gyors	Békéscsabáról
14.13	„ motor	Nagyváradról
14.51	„ személy	Gyuláról Békéscsabán át
18.00	„ motor	Nagyváradról
18.26	„ motor	Gyuláról Békéscsabán át
18.31	„ gyors	Budapestről
20.07	„ motor	Budapestről
23.27	„ motor	Vésztőről

Anyja lett a legpárisibb színésznőből ez alatt a cím alatt mutatja be a Színházi Magazin Fejes Terit, a legújabb színésznő anyját. Sok hír a színházi próbákról, vicclap, gyermekujás, rejtvényrovat és szindarab díszlik az új számot.

Mi újság a pest színházi világban? A készülő idény minden eseményéről írásban és képből pontosan beszámol a Délibáb színházi hetilap legújabb száma. Nagy színházi riportok friss pletykák. A magyar írók kitűnő elbeszélései, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és

rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

Kedvezményesáru méziszap gazdák részére. A m. kir. földművelésügyi miniszter 144.920—1942. sz. rendeletével Békés vármegye azon gazdái részére, akik mézben szegény, savanyu, vagy kötött természetű talajjaikat cukorgyári méziszappal javítani akarják, kedvezményes áru méziszappal engedélyezett a mezőhegyesi, illetve a szolnoki cukorgyárból történő szállítással a vasúti fuvardíj 50 százalékának visszatérítése mellett.

ENDRÓDI MOZI

1942 szept. 6-8-án, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
kedden 5-7-9 órákor.

A legkedvesebb magyar film!

Gyurkovics fiúk

Főszereplők: Simor Erzszi, Turay Ida, Vizváry Mariska, Szilassy László, Rózsahegyi Kálmán stb.

A békebeli Magyarország aranyos hangulata az öt Gyurkovics fiú története. Humor, báj, derű árad a filmről végig.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA hirdókkal.

Hengercsiszolás

elektromos hideghegesztés és shapíng gyalu fejpadmunkák, lyukasított lemezek, graepeltőrekrosták, kalapácsos örlőgépek, öntöző szivattyúk, — motorral is, nagyhegesztések.

Osgyán mérnök

BÉKÉSCSABA.

(v. rohamzászlóaljas t. tiszt.)

Publikáció

10 szög 4 fillér, minden további szó 4 f.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepen.

Takarításért lakási adok gyermektelen házasparnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légoitalmi Liga hivatali helyisége takarításért pedig havi bért fizetnek. Jelekezni lehet Lovas Zoltánnál.

Ifj Fazekas Pál az Iványi-malmok bérlője értesíti a lakosságot, hogy traktorral való bérszántást vállal. Szén-szalk mindkét malomnál állandóan kapható. Kenyérgabonát későbbeni örlésre raktárra elfogad. A szénárló minden nap üzemben van és darálás mindenkor végezhető. Kéri a közönség szives pártfogását. 2-2

Egy huszonnégy év óta fennálló mosodával berendezett ház, mely iparral rendelkező ös-keresztény cég, egy pénzestársat keres. Érdeklődők forduljanak Gyomán, Tanácsos Mihály utca 33 szám alatti tulajdonoshoz. 1-1

Petőfi utca 46 számú ház szabadkézéből eladó. 2-1

Rákóczi utca 3 szám alatt két szoba konyhás lakás kiadó. Irodának vagy üzletnek is igen alkalmas. 3-1

Egy két éves szőke, keresztiezt koca felestartásra megkapható. Érdeklődni lehet a Wagner fatelepen.

Lehel-utca 3 számú ház eladó. Érdeklődni lehet kedd estig a tulajdonosnál. Szerdától Hunyadi utca 14 sz. alatt. 1

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Sylvania könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Taket Sándor,

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Feladó szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kosuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Főispánunk az elhunyt Kormányzó helyettes Ur érdemeit méltatta a megyegyűlésen

Ritka és talán még ezek között a sokat látott és sokat átélt patinás falak között is egyedülálló történelmi pillanatban zajlott le, — éppen most egy fél-esztendővel ezelőtt — Békésvármegye törvényhatóságának utolsó ülésén a közgyűlésünk történetesen még a percekben is egybeesett a magyar országgyűlésnek kormányzóhelyettes választó történelmi gyűlésével és velem együtt — hiszem, hogy mindenki, aki akkor itt volt — nem felejtette el azoknak a magaslatos érzéseknek a hatását, nem felejtette el annak a forró hazafias lelkesedésnek a kitörését, amelyikkel a haza Atyjának Fiát — mi testvérünket — a közülünk való, de közülünk messze kiváló férfit, vitéz Horthy Istvánt kormányzóhelyettesé történt megválasztásának legelső pillanatában ebben a teremben üdvözlöttük.

Üdvözlöttük benne azt a kiválasztottat, akít a magyar nemzet szabad akaratából való választása folytán emeltünk magunk fölé, magas közigazgatási méltóságába. Tiszteltük benne azt a férfit, akít országmentő és országgyarapító atyja, Horthy Miklós fényes erényei élő letéteményesének tartottunk. És szerettük benne rajongásig a magyar nemzet törzsének azt a remek fiatal hajtását, amelyben mindig magunk előtt láthattuk fajtánknak mindazokat a ragyogó tulajdonságait, amelyeket szüntelenül keresünk, amelyeket birni akarunk, amelyeket a tudat alatt talán önmagunkban is minduntalan kutatunk és amelyeket Ő benne megtalálva és látva, Őt országvilág színe elé büszkén állíthatunk oda, hogy ime: ilyenek vagyunk mi, — igen — ilyen a magyar!

Vitéz Horthy István repülő főhadnagy Szent István napján hősi halált halt és Főméltóságú

Kormányzóhelyettes urunk azóta már a történelemé.

Ugy igaz, hogy megállt egy pillanatra az ország szívére a döbbenetes hír hallatára és úgy kérdeztük magunktól és egymástól: Lehet-e, valóság-e a magyar sorsnak ilyen szörnyű kegyetlen csapása? Tudtuk és tudjuk, hogy vihar tépázta, sorsüldözte, megpróbáltatásokban keményre edzett nemzet vagyunk, de a nagy veszteség fölött érzett mélységes fájdalomunkban mindezek a gondolatok vigasztalódás helyett csak a nehéz valóságnak megősméréséhez hozhattak közelebb. Kevés nemzet büszkélkedhet hőseknek, vértanúknak és kicsikből ezáltal lett nagyoknak olyan dicsőséges koszorújával, mint a magyar! Nékünk nem egy hősi halottunk van még a királyaink közül is az elmúlt századokból és ha más országok népei is áldoztak, véreztek, szenvedtek a maguk ügyeiért, — de példánélkül áll az egész világ történelmének utóbbi évszázadaiból, hogy császár, király, államfő, vagy annak helyettese, — hazájának szent ügyéért, országának fennmaradásáért népének szabadságáért, kint a harc mezején a csapataival együtt küzdve, ott azoknak az élén haljon hősi halált! Kormányzóhelyettesünk áldozatos hősi halála példánélkül áll más népek történelmének utolsó századában, — hogy annál fényesebb és ragyogóbb tulajdonunk maradjon a példa miénkünk, árva magyaroknak.

Kimondhatatlan fájdalomunknál csak büszke becsületérzésünk és az öntudatunk lehet nagyobb, hogy Horthy István a miénk volt és példája a miénk marad mindörökké! Mert kötelességteljesítésben, akaratban, bátorságban és önteláldozásban Kormányzóhelyettes urunknak élete és hősi halála világító példa és felmérhetetlen erkölcsi erő marad kicsinynek

és nagyoknak, szegényeknek és lehetősébbnek, — békében és háboruban — minden idők minden magyarjának! Mert ahol egy ország második közigazgatási méltóságának viselője, a Kormányzó tényleges Helyettese, Magyarország Kormányzójának fia hősi halált halt, ott a nemzet minden tagjának, a nép minden fiának nagy — nagy komolysággal kell megéreznie és megtanulnia azt, hogy mi valóságban a magyar testvériség, hogy mi tényleg a közügy és mit jelent a haza, — amelyikért élni és halni kell!

Fájdalmas bánatunkban csak könnyes szemünknek a kérdő tekintetét vehetjük a budai vár felé, mert hiszen a vigasznyújtásban tehetetlennek érezzük magunkat. És szinte a csodával határos az az istenadta telkierő, hogy éppen az a szív és az a lélek, amelyet a legmélyebben sebzett meg ez a szörnyű tragédia, ugyanez sugározza felénk most is — mint már oly sokszor máskor is — a hitet, az erőt, a bizalmat, az akarást és a további útmutatást. Főméltóságú Kormányzó urunkat idézem, aki a keleti harctéren küzdő hadseregnek hozzá intézett részvétáviratára azt vála-

szolta, hogy: „drága Fiam elvesztése az aiyai szeretetnek még erősebb szálaival fűz ezután hozzátok.” És mert ezt érzi mindenki iránt, aki a haza jövőjéért küzd, dolgozik, ezért úgy vélem, hogy Főméltóságú Kormányzó urunknak ezekben a szavaiban találhatjuk meg a magunk számára is az útmutatást. Valóra kell váltanunk, kifejezésre kell juttatnunk a cselekedeteinkben is azt, amit ma mindannyian érezünk, hogy egyetlen egy szívként, egy akarral és elszánt készséggel, egy emberként állunk Főméltóságú Kormányzó urunk mögött, minden intésére készen azokért a magaslatos eszményekért: apa a fiát, a fiu pedig az életét áldozta fel.

Békésvármegye népe és törvényhatósága pedig a hősiéletnek és hálás kegyeletnek soha el nem múló érzéseivel fogja megőrizni vitéz Horthy István Kormányzóhelyettes ur Ötőméltóságának emlékét, akiben a magyar élet útjainak csodálatos folytonosságát láthatjuk. A tölgyfafevél is lehullik a fáról, hogy mindig megújuló erőt és táplálékot nyújtva a fa gyökereinek, — így éljen tovább az erdő halhatatlanságában!

Beszámoló a honvédség részére történt téli holmi gyűjtési akcióról

Mint a gyomai járás közigazgatásának vezetője szükségesnek és kötelességemnek érzem, hogy a m. kir. honvédség részére országszerte megindított és lefolytatott téli holmi gyűjtési akcióról, nevezetesen a gyűjtésnek a gyomai járási illető eredményéről és egyes mozzanatairól az alábbiakban beszámoljak.

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a gyűjtés megszervezése terén mindenki, aki a szervezési munkálatokban részt vett, kiválóan teljesítette kötelességét, de külön ki kell emelni Lesniczky József százados urat, nemkülönben dr. Táby András szolgabíró urat, valamint az egyesületek és így elsősorban a Női Honvédelmi

Munkaszolgálat vezetőjét a szervezésben elért kiváló eredményekért. Régen behozott tény ugyanis, hogy alapos munkát csak megfelelő előkészítés és szervezés után lehet végezni és csak a kellő szervezethez mellett remélhető a siker. Az előkészítés és szervezés után megindult gyűjtési munkát a levették és az erre a célra kijelölt községi előjárók kiváló szorgalommal, példás rendben és tevékenységgel végezték. A gyűjtési körzetek vezetői külön megemlítenők, akik fáradhatatlan buzgalommal végezték nem könnyű munkájukat. A gyűjtött anyag átvételével, mint tudjuk, a gyűjtés kezdetén a községvezetőkön, majd később Gyomán a központi ref.

iskolában, Endrődön pedig a polgári iskolában történt meg, sok fáradságot és odaadó munkát igényelt azoknak a hölgyeknek a részéről, akik ezt az áldozatos munkát önzetlen hazafias érzésből, nagy szorgalommal és az ügy iránti szeretettel teljesítették.

Az áldozatos munkának, amely az oroszfronton harcoló hős honvédeink érdekében, de mindnyájunk érdekében folyt, meg is volt az eredménye. A gyomai járás közönsége megértvén és átérzvé az a fontos célt, amely a gyűjtés eredményéhez fűződött, nem várt mértékben adakozott az érettünk harcoló hadsereg tagjainak. Minden dícséret megilleti azokat, akik adományait a haza oltárán elhelyezték, de különösen nemes és felemelő volt azoknak az áldozatkészsége,

akik anyagi javakban nem csak kálnak és mégis áldozatot hoztak a haza érdekében.

A tárgyilagossággal kedvéért meg kell azonban állapítani azt is, hogy bár kevesen, de mégis akadnak olyanok, akik az áldozathozatal elől indokolatlanul elzárkóztak. Nem lenne igazságos eljárás az sem, ha ezekkel szemben lelki retorzióval nem élnék és ezt oly formában kívánom végrehajtani, hogy sajtó útján közzé tétetem azoknak a neveit, akik a mai vértől zivataros időkben nem értették meg azt, hogy kötelezőségjeljesítésről van szó a legszenvedőbb ügy, a háború győzelmes befejezése érdekében.

Az alábbi kimutatás tünteti fel számszerint és pontosan a begyűjtött téli holmi mennyiséget Gyoma és Endrőd községben:

A gyűjtött cikkek megnevezése	Gyomán:	Endrődön:
Érmelegítő pár	128	32
Gyapju harisnya pár	220	128
Lábszárvédő	51	13
Fülvédő	62	32
Nyaksál	413	278
Hósapka	110	24
Kötött-szövött nadrág	50	58
Kötött-szövött ujjas (pulover)	222	383
Tábori takaró	65	33
Hőszeműveg	4	—
Szőrmés kesztyű	129	70
Szőrmés mellény	103	100
Szőrmés sapka	543	490
Férfi bunda	22	87
Női bunda	15	—
Bunda bélés	94	63
Szőrmés bőr	30	—
Szőrmés lábzsák	3	—
Szőrmés kocsitakaró	1	—
Muff	22	5
Boa	20	1
Gyapju fonal	20 dkg	16 dkg
Gyapju ing	71	39
Nyersbőr	245	197
Szőrmégallér darabok	89 drb	20 drb
Női szőrme kabát uj darabok	—	16 drb
Haskötő	6	5
Téli csizma	4	—
Bokavédő	10	1
Kapca	10	1
Térdvédő	2	—
Szövet nadrág	—	4
Szövet kabát	17	7
Szőrmés mellény	7	3
Gyapju	35 kg	40 kg
Szőrmés bőrhulladék	116 kg	40 kg
Textil (rongy) hulladék	79 kg	33 kg

Gyoma, 1942 szeptember 10.

Dr. SORBÁN JENŐ
főszolgabíró.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb tében is helytállnak Magyarországiért! Adjatok téli ruhát a hadseregnek!

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki otthon, nyugodt kényelmet biztosító polgári környezetben és nem minden percében reá leselkedő veszedelemek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség téli ruhagyűjtő akciójára.

A zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól szóló törvénycikk a törvénytárban kihirdetett

Kállay Miklós miniszterelnök bemutatkozó beszédében bejelentette, hogy kormánya a zsidóbirtokok fokozottabb és gyorsabb igénybevételéről új, fajvédelmi alapon álló gyökeres megoldást biztosító törvényjavaslatot terjeszt az országgyűlés elé. Ebben a nagy horderejű kérdésben a törvényelőkészítés munkája igen rövid idő alatt megtörtént. A törvényjavaslatot Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter benyújtotta, azt az országgyűlés mindkét háza letárgyalta és elfogadta. A törvény szeptember 6-án hirdettetett ki. A miniszterelnök bejelentése után kormányrendelettel már közbeeső intézkedés történt annak megakadályozására, hogy időközben a törvény rendelkezéseit bárki is kijátszhassa.

A törvény kihirdetése után most már néhány napon belül megjelenik egyes fontos rendelkezések tekintetében a végrehajtási rendelet is, amely lehetővé teszi azt, hogy a gyakorlati megvalósítás munkája ezen a téren azonnal meginduljon. A kormány célkitűzéseit a szó szoros értelmében munkaprogramnak tekinti és a közvélemény ezzel a törvénnyel kapcsolatban is megelégedéssel tapasztalja, hogy sürgős kérdések gyökeres rendezése a rendkívüli viszonyok ellenére határozottan és gyorsan történik meg.

A törvény fontosabb rendelkezései a következők:

Az 1. § kimondja, hogy annak megállapításában, ki tekintendő zsidónak, az 1941: XV. t. c., vagyis az ugynevezett fajvédelmi törvény 9. és 16. §-ának rendelkezései irányadók. Pontosán meghatározza ezzel kapcsolatban azt is, hogy jogi személy mikor tekintendő zsidónak.

A 2. § elrendeli, hogy zsidó nem szereshet jogügylettel, vagy árverés útján mező- vagy erdőgazdasági ingatlant (ingatlan használati illetőséget), kis- és nagyközségekben pedig egyéb ingatlant sem.

A 3. § értelmében zsidót összes mező vagy erdőgazdasági ingatlanának és rajta levő vagy vele kapcsolatos mező- vagy erdőgazdasági ipari üzemének és üzemi berendezésének tulajdonul átengedésre kell kötelezni. Ha az átengedésre kötelezés 10 kat. holdnál nagyobb szőlő, vagy gyümölcsös, vagy 500 kat holdnál nagyobb

mezőgazdasági birtok, akkor az átengedésre kötelezés kiterjeszthető a tulajdonos, valamint a zsidó bérlő, haszonélvező állatállományára és felszerelésére is. Kis- és nagyközség területén a zsidó házat és a hozzátartozó szokásos nagyságú belsőiséget, kivéve, a zsidót más ingatlanainak átengedésére is kötelezni kell.

Az 5. § az eddigi hosszadalmas becslési eljárás helyett sematikus állapotba állítja meg az átengedésre kötelezés esetében járó térítést. Mégpedig a mezőgazdasági ingatlan térítési összege 10 korona kat. tisztajövedelemig annak minden koronája után 60 pengő, a kat. tisztajövedelem 10 és 15 korona közé eső minden koronája után 50 pengő, 15 koronán felül minden korona után 40 pengő. Ez az összeg az ingatlanon levő mezőgazdasági épületekre tekintettel 100 kat. holdig legfeljebb 20 százalékkal, 1000 kat. holdig legfeljebb 15 százalékkal, ha pedig az ingatlan ennél is nagyobb, legfeljebb 10 százalékkal emelhető ugyancsak sematikus megállapítást rendel el a törvény az erdőgazdasági ingatlanok tekintetében is.

A 7. § értelmében a térítést 3,5 százalékos kamatozású 80 év alatt törlesztendő kötvénnyel kell kiegyenlíteni, a kötvényeket azonban zároltan kell kezelni, tehát azok rendes forgalomba nem hozhatók. Abban az esetben is az új törvény szerinti térítés irányadó, amennyiben a zsidó ingatlanát már átengedtek, kijelölték, de a térítés összegét még teljesen nem fizették ki.

A 10. § szerint az átengedésre kötelezett csak azon az alapon élhet panasszal a kir. ítélő táblánál, hogy nem esik a törvény hatálya alá, vagy az ingatlan átengedésre nem jelölhető ki. A panasznak hálasztó hatálya nincs.

A törvény megfelelően gondoskodik a termelés folytonosságának biztosításáról, továbbá megadja a keresztény ingatlan-tulajdonos részére azt a jogot, hogy zsidó haszonbérletjéről az ingatlant a törvény hatálya lépésétől számított 60 nap alatt a folyó, vagy a legközelebbi gazdasági év végére felmondhassa és azt házi kezelésbe, vegye, vagy kishaszorberletek alakítására felhasználja. A haszonbérlet felszerelésének értékét 6 év alatt fizetheti ki. A törvény kihirdetése napján hatályba lépett.

Tessedik Sámuel

szobrát holnap leplezik le Szarvason Dr. Bárányos Kálmán földmivvelésiügyi államtitkár képviseli a kormányt. Dr. Raffay Sándor evangélikus püspök vezetésével Budapestről a Szarvasi Öregdiákok Szövetsége lesz ott a teleplezésen.

Tessedik Sámuel nem kell gyomai olvasóinknak bemutatni, őt az ő nagy jelentőségű munkája zárja be minden gazdálkodónk szívébe, aki értékelni tudja az akácfa, a lucerna és a szikdigózás jelentőségét.

Azt hisszük, a szarvasi Tessedik-szobor csak bevezetője lesz annak, hogy országunk minden községében, ahol a gazdák öntudatra ébrednek, a legerényebbtől a legpazarabb kiállítású Tessedik Sámuel szobrokat emeljenek és hirdessék a jelennek és az utókornak, hogy az első akácfát Magyarországra Tessedik Sámuel hozta be, valamint az első lucernát országunkban szintén ő telepítette.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Farkas Károly és neje Mohácsi Ilona fia Lajos rk., Varju Elek és neje Kardos Margit leánya Mária rk., Adamik Gyula és neje Csath Jolán fia Tibor János ref., Hollósi István és neje Tóth Mária Terézia leánya Terézia ref.

Házasságot kötöttek: Győri Lajos és Kölcsei Julianna.

Elhaltak: özv. Csáki Lajosné Tarnóczki Mária 73 éves ref., Varju Mária 1 napos rk. Roncsek Irén 6 hónapos rk.

Vidám sorok.

Az ügyvédhez bedílit valaki és elbádjja, hogy válni akar.

— Rendben van kérem. És milyen válókot tud felhozni?

— Azt, hogy nős vagyok.

Néhány diák együtt utazik a vasuton vakációra. Sokat tréfálnak, heccelődnek, utóbb kártyapaklit szednek elő és verni kezdik a blattot. Mikor a kalauz belép és a menetjegyeket kéri, az egyik vidámkedvű diák tréfásan nyújtja oda a vasutasnak a jegy helyett az éppen a kezében lévő — tőkfilkót. Még nagyot hunyorít is hozzá:

— Itt a jegyem kalauz ur!

A kalauz nevetve vág vissza:

— Bocsdánat, nem az arcképes igazolványát kértém!

H I R E K

Értesítés. Értesitem kedves betegeimet és az OTI tagokat, hogy távollétem alatt állandó helyettesem van, aki naponta 9—12 és 3—6 órák között folytatja kezelésüket. Dr. Karácsonyi Ágoston.

Iskoláinkban megkezdődött a tanítás. Ujabb tanévvel kezdődik a nemes munka, hogy gyermekeinket a betűvetésre, számtanra tanítsák és értelmüket kifejléssék, hogy majdan, a mai vérzivataros erőlködéssel kimunkált jobb életben megállják helyüket.

Statárium alá esnek az elsőítés alatt elkövetett bűncselekmények.

Zenetanulók figyelmébe. Felhívom a zenét tanulni óhajtó ifjúságot és szülőiket, hogy a zenetanítást az iskolai évvel párhuzamosan ez év szeptemberében újból megkezdem. Jelentkezni lehet zongora és hegedű tanszakra Kossuth Lajos ut 29 szám alatt, ahol bármilyen műezirányú felvilágosítással is szolgál Benke Lajos okleveles zenetanár.

ÉRTESETÉS! Felhívjuk a gyümölcsstermesztők egyesülete helyi csoportjának tagjait, hogy a gazdasági népiskola révlaposi tanyájában elhelyezett aszaló kemencében megkezdjük a szilvaszalást, mielőtt elég jelentkező lesz arra és a beszercei szilvaszalásra elég érett lesz. Az aszalás költségei: Minden 100 kgr. nyers szilva után 60 kgr. kemény dorong tűzifa, az aszaló munkások napokban megállapítandó órabére és 2 pengő kemence használati díj a tagok és 240 pengő a nem tagok részéről az egyesület pénztárába. Legkevesebb aszalható mennyiség 50 kgr., amely egy cserényre fel tér. Csak jól érett szivát hozunk aszalni, mert az éretlen nehezebben aszalódik, több fa és órabér kell hozzá. Rossz minőségű nyers szilvából csak rossz aszalvány lehet. Minden aszalató az általa behozott nyers szilva aszalványát kapja vissza. Az aszalást a jelentkezés sorrendjében eszközöljük. A kijelölt időre pontosan szállítsuk ki a bejelentett szivát, hogy a sorrendből ki ne maradjon az, s hogy a kemencét mindig pontosan be tudjuk rakni. De három-négy nappal előbb kihozni sem tanácsos a gyümölcsöt, mert kasban a szilva pár nap alatt is erjedésnek indul. Minden kasunkat név és lakás jegyzékkel lássuk el. Előjegyzéseket vitél Pajor Gyula gazd. népisk. igazgató, egyesületi ügyvezető fogad el, aki bővebb felvilágosítással is szolgál. A jelentkezés alkalmával az aszalni szándékozott szilva mennyiség is bejelentendő, hogy minden kemencéhez csak annyi szivát hívjuk be, amennyire éppen szüksége van.

Az Ön masolya

— amely elővillantja jólápolott fogait — leghatásosabb fődítóeszközaink egyike. Ezt a biztonságot csupán egy ODOL-ápoltszáj nyújtja. ODOL-fogpép alaposan tisztítja a fogak közötti részt is, megöli a bomlasztó baktériumokat, az üdesség és az ápoltság természetes érzését biztosítja. Szájának kellemes illatu és egészségügyi védelméről az ODOL-fogpép gondoskodik.

ODOL
fogpép

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

Az oroszok bombatámadásai. Szeptember 4-én és 9-én orosz bombavetők jöttek be az országba és több bombát dobtak le Budapestre volt a támadás legerősebb. A léghátrító tűzéréség erőteljes működése nagyobb magasságra kényszerítette a bombázókat és így a bombákat csak találatok dobták le. Katonai célt egy esetben sem találtak el. Tudósítók megfigyelései szerint a légitámadás alatt a budapesti lakosság fegyverrel viselkedik. Az első szirénajelzésre mindenki bevonul az óráhelyre, ahol a helyzeihez mért komolysággal várják be, amíg a támadás befejeződik. Annál több szóbeszédet folytatnak aztán másnap és persze ez esetben sem maradnak el a rémhírterjesztők, akiknek azonban nem nagy sikerük van, mert mindenki végzi a napi munkáját és örül, hogy megmenekült. Már is látszanak a jelei annak, hogy kora este mindenki a lakására igyekszik és mire az elsötétítés ideje elkövetkezik, a máskor élénken látkéző város halotti csendbe burkolódik és siri sötétség leplevel van beborítva.

— Hazánkat most az egyszerű határainkon kívül védhetjük meg. Minden magyar honvéd az erős és nagy Magyarországért harcol. Könnyítsük meg emberföltötti feladatát, küldjünk neki minél több meleg téliruhát!

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elhelyezéseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásárt ábrákat és rendezvényeket találunk benne. Mutatványainkat küld a Magyar Föld kiadóhivatal, B. J. pest, VII. 3. zsébet-körut 7.

Gépember vagy embergép. Az emberek tevékenységét meg foglalkoztatja gépek és probelmája. Amelyek az embert helyettesíteni fogják bizonyos munkájukban. Erről a kérdéstről érdekes cikket közöl a Tolnai Világlapja legújabb száma. A legjobb magyar írók szép novelláin, a szárazkötő és ismeret-terjesztő cikkek dus során és a közkezdelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Uj színházi bemutatók Budapestben. Az induló színházi idény most bemutatott új darabjaiból érdekes, képes beszámolókat, kritikákat közöl a Délibáb száma. A magyar írók kitűnő elbeszélései, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

**Hirdessen
lapunkban**

Felhívás

Zöldkeresztés Védőnői Tanfolyamra való jelentkezésre!

Folyó évi szeptember hó második felében a M. Kir. Országos Közegészségügyi Intézet az állami Apolló és Védőnőképző Intézetekben három éves védőnői tanfolyamot rendez.

Az Intézetekben kiképzett egészségügyi és szociális Védőnő az általános (Zöldkeresztés) Egészségvédelmi Szolgálatnál, valamint az Országos Nép- és Családvédelmi Alap külön helyi (községi, városi) gondozó szerveként nyerhet alkalmazást.

Az Intézetekben a bentlakás kötelező.

A kiképzés elméleti és gyakorlati oktatásból áll, mely 3 irányú: betegápolási, egészségügyi és szociális gondozási. A gyakorlati munka egyrészt az Intézetekben, másrészt a célra kijelölt kórházi Osztályokon, továbbá egészségügyi és szociális Intézményekben történik.

Az 1000/1941. B. M., illetve 1051/1941. B. M. sz. rendeletek értelmében a kinevezett Védőnők a tanítónőkkel azonos fizetési osztályba sorolt nyugdíjas állami tisztviselők, akik az Országos Nép és Családvédelmi Alap megbízásából végzett szociális munkájukért külön díjazásban részesülnek.

A felvétel feltétele: 18—30 év közötti életkor, kifogástalan egészségi állapot, középiskolai érettségi, tanítónői vagy óvónői oklevél, kellő indokolás mellett 6 közép, vagy annak megfelelő iskolai végzettség.

Közelebbi felvilágosítással a Tisztiorvosi Hivatal, Gyoma, Főszolgabírósdg.

Öthónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten, VIII., Vas-utca 11. szám alatt a Baross Szövetség oly ifjak és leányok számára, akik a polgári iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezték, de hosszabb ideig tartó tanulmányokat valamely oknál (ogva nem) folytathatnak. A tanfolyamon részt vehetnek közép iskolában érettségizett fiúk és leányok is. 17 éven aluliak nem vehetnek részt a tanfolyamon. Tantárgyak: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépírás. Az előadások 1. évi október 1-én kezdődnek és délután 3-tól 7-ig lesznek. Beírási díj 30 P. Tandíj 100 P, mely havi 20 pengős részletekben is fizethető. A beíratásnál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány.

Apolló Mozgó Gyoma.

Szeptember 12

szombat

Ann Sothorn és John Carroll:

Kongó Mézi

A dzsungel mélyén lejátszódó izgalmas lebilineselő filmtörténet. Ezenkívül kitűnő kiegészítő műsor.

Szeptember 13—14—15 vasárnap-hétfő-kedd

A legnagyobb magyar filmsiker!

Jávor Pál, Tasnády Fekete Mária, Kiss Ferenc, Csontos Gyula, Szilassy László Vaszary Piri, Juhász József, Goll Bea, Lehotay Árpád:

Beszélő köntös

Az első magyar, részben színes világgfilm.

Mikszáth Kálmán történelmi regényének csodálatosan szép filmváltozata. Magyar Világhíradó.

Szeptember 16

szombat

Rendkívüli filmkülönlegesség!

Félvér

Regényes történet egy félvér férfiről és egy félvér farkaskutyáról.

Főszereplők: Signe Hassaó, Georg Lökkeberg.

UFA világhíradó.

SPORT

Óriási lelkesedéssel győzött a GyTK ifjúság Mezőberényben.

GyTK ifjúság—MSE kombinált 2-0 (1-0)

Mezőberény. Vezető: Pánczél.

Tikkasztó hőségben a Gytk ifjúság így áll fel: Máté — Czifrák III., Bódi — Gecsei, Czifrák IV., Kató — Szendrei II., Dobó, Oláh II., D. Kovács, Haibach II.

A MSE nagyobb erő fölényét a Gytk nagy lelkesedése kiegyensúlyozza. Mezőberény egymás után vezet veszélyes támadásait, de a jó védők és a jó védő Máté minden támadást ártalmatlanná tesznek. A 36. percben Oláh II. forintos, előre huzott labdájából Haibach II. megszerezte Gyomának a vezetést, 1-0.

Szünet után igen nagy az iram, a MSE igen erőszakos játékkal egyenliten szeretne, de a jól működő gyomai védelem minden támadást visszaver. A 28. percben Szendrei II. szögletéből D. Kovács kapufára fejel és az onnan visszapattanó labdát Dobó a hálóba vágja, 2-0.

Ezután is nagy lelkesedéssel támad a MSE, de a jó gyomai közvetlen védelem mindent ment.

A Gytk minden tagja lelkes játékáért dicsőreget érdemel.

Pánczél jól vezetett

Pályázat. Országos zenei és irodalmi pályázatot hirdetnek 1. magyar nótára, mű és táncdalra (szöveggel, vagy anélkül), 2. magyarnóla-szövegre, mű és táncdalszövegre, 3. versekre. A pályázat titkos. A magas díjak odaítéléséről pártatlan, szaktekintélyekből álló bírálóbizottság gondoskodik. Részletes felvilágosítást küld levelezőlap érdeklődésre: „Allégró” Kiadóvállalat és hangversenyiroda Budapest, VII., Barcsay utca 11 szám.

MEGJELENT a „Magyar Szárnyak”-nak szeptemberi első száma. A magyar repülőársadalom népszerű folyóirata e számának majdnem teljes terjedelmét a keleti fronton hősi halált halt Kormányzóhelyettes ur emlékének és viléz honvéd repülőinek szenteli. Mar csak ennél fogva is a magyar nemzet minden egyes tagjának számára érdekes olvasmány a Magyar Szárnyak legújabb száma. Előháróban Ember Sándor dr., a Nemzeti Repülő Alap elnökének gyászszórait közli a lap, majd elsőkézből, a frontról tábori postával érkezett tudósítást közöl a Kormányzóhelyettes urról. Nagyszerű magyar képes oldalakat kapunk eredeti izgalmas harctéri felvételeket, amelyek fényes bizonyítékaik repülőink nagyszerű hőstetteinek. A Jánossy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelenő Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király utca 93.) küld.

Megjelent az „Ifju Repülő” legújabb száma. A magyar ifjúság népszerű repülőújságja új, szeptemberi számával kegyeletes hangon áldoz ifju repülőink eszményképpé magasztosult példaképének, hősi halált halt Kormányzóhelyettes urunk emlékének. Sok érdekes olvasni és tudni való teszük teljessé az „Ifju Repülő” legújabb számát. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivaltól (VII., Király utca 93.) kérjen.

ENDRÓDI MOZI
1942 szept. 13—14 én, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
Örökbecsű filmalkotás!
A postamester

Főszereplők: Henrich Georg, Hilde Krahl, Siegfried Breuer.

A hőlepte orosz síkságon játszódik le ez óriási sikert aratott film, melynél szöveget, tökéletesebbet elképzelni sem lehet.

E műsor
csak 16 éven felülieknek!
A műsor kiegészítve.
Vigjáték és UFA hirdőkkel.

Hengercsiszolás

elektromos hideghegesztés és shaping gyalu fejpadmunkák, lyukasztott lemezek, graepeltőrekrosták, kalapácsos örlőgépek, öntöző szivattyúk, — motorral is, nagyhegesztések.

Osgyan mérnök
BÉKÉSCSABA.

(v. rohamzászlóaljás t. tiszt.)

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai faterlepen.

Takarításért lakást adok gyermektelen házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légoitalmi Liga hivatali helyisége takarításáért pedig havi bért fizetek. Jelentkezni lehet Lovas Zoltánnál.

Petőfi utca 46 számú ház eladó, ugyanott egy fél fertály föld is eladó. Érdeklődni lehet ugyanott. 2-1

Egy szabógép, egy fekete férfi ruha, egy férfi télikabát eladó. Érdeklődni lehet öv. Zöld Dánielnél, Lehel utca 13 szám alatt. 2-1

Schulek gyűmölcsstelepen hullott alma állandóan kapható. Ugyanott egy süjomszedésben jártas férfi keresetlik, érdeklődni lehet a telepvezetőnél a telepen. 2-1

Szoba, konyha speizes lakás kiadó Deák Ferenc utca 31. Ugyanott butorozottszoza kiadó. 1-1

Egy huszonnégy év óta fennálló mosodával berendezett ház, mely iparral rendelkező ös-keresztény cég, egy pénzestársat keres. Érdeklődők forduljanak Gyomán, Tancsics Mihály utca 33 szám alatt a tulajdonoshoz. 2-2

Petőfi utca 46 számú ház szabadkézből eladó. 2-1

Rákóczi utca 3 szám alatt két szoba konyhás lakás kiadó. Irodának vagy üzletnek is igen alkalmas. 3-1

Egy két éves szőke, keresztezett koca felestartásra kapható. Érdeklődni lehet a Wagner faterlepen.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Sylvánia könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzártá csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Kiirtja a kormány a nemzet testéből a feketepiac szélhámosait

Lossonczy István közellátásügyi miniszter nagy beszéde a közellátás kérdéseiről

Lossonczy István közellátásügyi miniszter vasárnap Szabadkán nagy beszédben foglalkozott a közellátás kérdéseivel.

Beszéde elején a sajtó nagy nevelőhatását domborította ki, majd így folytatta szavait:

— Háborus idők közepette — mondotta — az ország politikai és hadműveleti vezetése egységes társadalmat, egységes felfogást és feltétel nélküli kötelezettség teljesítést kíván.

— A hárország lakossága, amely aktíven nem vesz részt a küzdelmekben, bizonyos honvédelmi kötelezettséget teljesít. Ezeknek egyik legfontosabbika a közellátással kapcsolatos feladatok végzése és teljesítése.

— Szeretném a köztudatba vinni, hogy nemcsak az a hazaáruló, aki katonai, vegyipari titkokat ad el élete kockázatával az ellenségnek. Az árulóknak ez a fajtája pénzért dolgozik, de életét kockáztatja. A feketepiac szélhámosai azonban önző magatartásukkal, mohó kapzsiságukkal, életük kockázatalása nélkül akarnak a nemzet rovására gazdagodni. Nem tudom, hogy a két fajta közül, melyik az elvetemültebb és becstelenebb.

— Aki hazaáruló annak büntetésül balál jár. Utóljára figyelmeztetem tehát azokat, akik a köz megkárosításával gyengítik országunk gazdasági és erkölcsi erejét, hogy rövid idő alatt érezni fogják magukon az osztó igazságosság kemény, sújtó öklét, mert a kormány gondoskodni fog arról, hogy az árulóknak ezt a leggaládabb fajtáját kiirtsa a nemzet testéből.

— A magyar ember élelmezésének alapja a mindennapi kenyér. Ezt azonban csak úgy lehet elérni, ha az adagok biztosításához szükséges mennyiségek össze is győlnék. Mindenki megkapja változatlanul azt a gabonafeladagot, mely ház-

tartása szükségletére elegendő, Ami ezen felül van, az a nemzet tulajdona.

— A magyar gazda éppen a közelmúltban bizonyította be azt, hogy tisztában van hazafias kötelességével, amikor az új gabona gyors beszolgáltatásával lehetővé tette a kenyérfejadagok csökkentésének megszüntetését. E helyről is hangsúlyozni kívánom a termés beszolgáltatás nélkül, a mennyiségek ismeretében hiányában pontos számítás, jövőbeni készletgazdálkodást megvalósítani nem lehet. Kérem a magyar gazdákat, hogy önmaguk teremtsenek rendet azok között, akik még mindig nem akarják a nemzettel szemben való kötelességüket teljesíteni.

— Meg vagyok győződve róla, hogyha egy héttig senki sem vásárolna zugban, a zugpiacjórészt gyökeresen kilehelne ir-tani. Ehhez azonban kemény elhatározásra, áldozatkészségre és tegelemre van szükség. Szeretnék a magyar gazda hagyományos, szinte közmondássá vált józanságára hivatkozni és arra kérni őket, nézzenek nyitott szemmel a világra, lássák be, miért folyik most a küzdelem és döbbenjenek rá arra, hogy az ország fennmaradása érdekében minden áldozat kevés.

— A nehézségek megoldása végett zsirellátásunkat új alapokra helyezzük. Minden igyekezetünkkel azon leszünk, hogy elősegítsük a hizlalást, tokozjuk a hizlalási kedvet és előteremtjük a hizlaláshoz szükséges takarmányt. A közellátás érdeke az, hogy minél több önálló háztartás legyen, melynek zsiresszükségletéről nem kell gondoskodni. Sokan vannak, akik a mai időkben érthetetlen kényelem szeretből felhagynak az önellátással és arra törek-szenek, hogy minden téren igény-

bevegyék a közellátást még akkor is, hogyha ez lényegesen kevesebb, mint amennyi kenyelműkhöz szükséges.

— Örömmel látom, hogy a szappanellátás terén is viszonylagos enyhülés várható. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a vidék szappan szükségletét önállósítási alapon akarják biztosítani. Ezért megszerveztem a körzeti szappanfőzőket és ezeknek a számát a lehetőséghez képest állandóan növelem.

— Rövidesen nagyarányú gazdasági munkásruházati akció indul meg, amely a szegénysorsu gazdasági családok és munkások gondjainak enyhítését célozza. Az ipari munkások számára más tervet dolgoztunk ki s ugyancsak másként fogunk gondoskodni az ország kisebb keresőképességgel bíró szegénysorsu népességéről is. Az akció lebonyolítása során figyelembe vesszük a sokgyermekes családokat és előnyben részesítjük a

hadirokkantakat, illetőleg azokat a családokat, ahol a család-fenntartó harctéri szolgálatot teljesít. Ezzel is leakarjuk róni csekélymértékben is azt a hálát, amelyet azok iránt érzünk, akik a távoli harctereken életüket és vérüket áldozták a haza boldogulásáért.

— Ugy érzem, semmilyen áldozat nem sok, ha arról van szó, hogy a becsületesen dolgozó magyar mezőgazdasági és ipari munkás gondjait enyhítsük. Szeretném, ha a dolgozó tömegek kitartását és a kevéssel való beérését az elégedetlenkedők közül sokan maguké- vá tennék és kritika helyett józan önbírálatot tartva látnák be a közösségi tudat szükségességét. Amikor a jobb közellátási erkölcsi felfogás kialakítását hirdetem, úgy abból a tételtől indulok ki, hogy az ország élete és fennmaradása mindenkor népének erkölcsi megalapozottságától függ.

Már most fel lehet mondani a zsidó haszonbérletnek

A zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól alkotott 1942. XV. törvényeikké lehetővé teszi, hogy a nemzsidó ingatlan-tulajdonosok zsidó haszonbérletnek felmondhassanak s az élő és holt gazdasági felszerelést is átvehessék abban az esetben, ha az ingatlanon a gazdálkodást maguk akarják folytatni, vagy az ingatlant kis-haszonbérletek alakítására szándékoznak felhasználni. A haszonbérletet 1942. évi november hó 5. napjáig bezárólag lehet felmondani a folyó, vagy a legközelebbi gazdasági év végére és ugyanezen időpontokra lehet megkivánni az élő- és holt gazdasági felszerelés átadását is. Mivel a törvény a napokban hirdettetett ki, illetékes helyről figyelmeztetik az érdekelt keresztyény birtokosokat, hogy ha a folyó gazdasági év végére mondanak fel a zsidó haszonbérletnek és az élő- és holt gazdasági felszerelést is át akar-

ják venni, az élő- és holt gazdasági felszerelés átadására vonatkozó költést és kifizetendőket a felmondással egyidejűleg tegyék meg. Ha ugyanis ezt elmulasztják, az élő- és holt gazdasági felszerelést többé nem szerezhetik meg, mert a törvény szerint ezt a költést vagy a felmondással egyidejűleg, vagy haszonbérleti jogviszony megszűnését legalább 60 nappal megelőzően kell megtenni. Az utóbi lehetőség azonban a folyó gazdasági év végéig már nem áll fenn.

— Hazánkat most az egyszerű határainkon kívül védhetjük meg. Minden magyar honvéd az erős és nagy Magyarországért harcol. Könnyítsük meg emberfölötti feladatát, küldjünk neki minél több meleg téliruhát!

A főhadnagy ur...

Megkapó kép
a Kormányzóhelyettes
harctéri életéből

A hősi halált halt vitéz Horthy István harctéri életének megkapó részletét írja le nagyobb tudósításban a haditudósító század egyik riportere. A részletet az alábbiakban közöljük:

Az étel különben ugyanaz, mint amit a légénység eszik.

Kivétel csak akkor adódik, ha valaki csomagot kap otthonról. Ilyenkor a boldog csomagtulajdonos szokás szerint vendégül látja a többieket, avagy amint itt mondják: vérpadra küldi a hazait. Mert annyit természetesen nem tudnak küldeni a mamák és a feleségek, hogy a társaság együltében el ne fogyassza az egész csomagot. A multkorában a nagyétkű zászlós egyszerre három helyről is kapott csomagot s a hazai falatok tekintélyes mennyiséget tettek ki. Hét perc alatt semmisítették meg az egészséget. Volt azonban már úgy is, hogy kétfél perc alatt végeztek valakinek csomagjával.

Horthy főhadnagy ur legutóbbi csomagjával is vidám dolog történt. Vacsoránál ült az egész tisztikar, utána mint boldog csomagtulajdonos Horthy főhadnagy ur volt a „soros“ a vendéglátásban. Csillogó szemmel várták, mint mindig a többiek is: mi lesz a csomagban. Nem is csalódtak. Jó dolgok kerültek elő. Többek között valami szalámitéle.

Horthy főhadnagy ur odanyújtotta a rudat a mellette ülő zászlósoknak:

— Parancsolj!

A kis zászlós szerény akart lenni s vékony karikát vágott magának.

Horthy főhadnagy ur ránézett, azután így szólt hozzá:

— Így aztán rosszul járnál. Majd én vágok Neked öregem.

Azzal lekanyarított egy hatalmas szeletet. Azután továbbadta a szalámit egy fiatal hadnagynak.

Ez gondolkodott egy pillanatig, majd visszaadta a rudat szíves vendéglátójuknak.

— Légy olyan jó főhadnagy — mondotta ravasz mosollyal — vágjál nekem is, én sem akarok rosszuljárni...

Harsogó kacagás.

Attól kezdve valamennyien ugyanazt kérték s mindenkinek Horthy főhadnagy ur szelte a szalámit s mivel jó szívvel tette: magának alig maradt belőle valami.

A katonai szolgálatra bevonultak hozzátartozóinak segélyezése

A hadbavonultak és általában a katonai szolgálatra bevonultak ellátatlanul itthonmaradt hozzátartozóinak támogatására a kormányzat 1942. évi március hó 1-től a hadisegélyezést léptette életbe.

A hadisegély a nemhivatásos állományban szakaszvezetőnél nem magasabb rendfokozatban teljesített katonai vagy közérdekű munkaszolgálat alapján jár, de csak akkor, ha a bevonult hozzátartozóiról, családjáról bevonulása előtt gondoskodott és azok a hadisegélyre rászorulnak. Természetesen, ha a bevonult szolgálata alatt jut olyan helyzetbe a család, hogy eltartásáról a bevonultnak kellené gondoskodni, szintén megállapítható a segély. Közszolgálati, köztestületi, közintézeti és

közüzemi alkalmazottak, miután illetményeinek egy bizonyos százalékát munkaadójuktól megkapják, a feleség, gyermek és unoka után hadisegélyt nem kaphatnak.

Ki után lehet kérni a hadisegélyt:

- (feleség,
- b) törvényes, törvényesített, örökbefogadott mostoha- vagy nevelt gyermek,
- c) szülő, nagyszülő, mostoha-, örökbefogadó-, vagy nevelőszülő, após, anyós,
- d) unoka,
- e) testvér, mostohatestvér és testvéreinek teljesen árva vagy félárva gyermeke,
- f) házasságon kívül született gyermek,
- g) házasságon kívül született gyermek anyja.

A hadisegélyek összegei személyenként és havonként:

Feleség részére: (lásd fenti a) pontot)

- I. 12.000 lakosnál nem nagyobb lélekszámú községben 16 P
- II. 12.000 lakosnál nagyobb lélekszámú községben és megyei vagy törvényhatósági városokban 20 P
- III. Budapest és környékén 24 P

Családtagok részére: (lásd a fenti b)–g) pontokat)
(a harmadik gyermekig bezárólag)

- I. 12.000 lakosnál nem nagyobb lélekszámú községekben 10 P
- II. 12.000 lakosnál nagyobb lélekszámú községek és megyei vagy törvényhatósági városokban 15 P
- III. Budapesten és környékén 18 P

Ki kaphat felemelt hadisegélyt és mekkora annak összege:

Aki az újabb behívást megelőzően 1938. évi szeptember hó 1-e óta legalább kétízben volt bevonulva és ezen idő alatt összesen legalább három három

hónapon át szolgált, az alábbi felemelt összegű hadisegélyt kaphatja (rendes tényleges szolgálat, vagy a póttartaléki kiképzés ide nem számít be):

	I	II	III.
Feleség részére (lásd a) pont)	24	30	36 P
Gyermek vagy unoka részére (lásd b), d), f) pontot)	15	15	18 P

A bevonult gyermeke, illetőleg unokája után általában csak 16 éves korig utalható ki hadisegély. Ha azonban közép- vagy főiskolai tanuló vagy ipari, ke-

reskedői vagy gazdasági tanonc, vagy a tanulmány tartamára, de legtovább 24 éves korig lehet segélyt kiutalni.

Milyen jövedelem esetén illetékes a hadisegély:

Ha a család (az összes családtagok) bármely forrásból származó jövedelmének vagy bevételeinek egy hónapi átlaga

nem haladja meg az alábbi összegeket, hadisegély állapítható meg.

	I.	II.	III.
Gyermek-, unokánélküli családnál	80	110	160 P
Gyermek és unoka esetén személyenként a fenti összegek emelendők	10 %	10 %	10 %

Akinek jövedelmi és kereseti viszonyaiban a családító hadbavonulása változást nem okoz, a fentemlített jövedelmen alul sem állapítható meg hadisegély.

csak akkor adható újból elő, ha a család vagyoni, jövedelmi viszonyaiban változás áll elő.

Ki és hol kérheti a hadisegélyt:

Az egyszer már elbíralt és elutasított hadisegély kérelem

A hadbavonult csapatparancsnokságánál;

az érdekelt családtag pedig a lakbely szerint illetékes közséégi elöljáróságnál, a városi polgármesternél.

A családtag, hadisegély kérelmével kapcsolatban, a lakóhelyén megszervezett Bajtársi Szolgálat elnevezésű szervezet-hez is fordulhat.

Községekben az elöljáróság, városokban a polgármester bírálja el a hadisegély kérelmeket és ahol az igényjogosultságot megállapította, a segélyt folyósítja.

A segélykérelmekben jogorvoslat törvényhatóság első tisztviselőjéhez nyújtható be.

Mikortól meddig jár a hadisegély:

A hatóság által megállapított hadisegélyt a bevonulás hónapjának első napjától kell folyósítani, ha ebben a hónapban az anyagi rászorultság fennáll. Általában megszűnik a folyósítás, amikor a bevonult leszerel. A hősi halált halt, a szolgálat megszűnése előtt a katonai szolgálat sajátossága folytán meghalt, valamint a hadműveletek során eltűnt személyek igényjogosult családtagjai egy évig, illetőleg a hadigondozási igény megállapítását követő járadék vagy segély folyósításáig kapják a hadisegélyt.

Végül meg kell még jegyezni, hogy csak az kaphat hadisegélyt, akinek igénye a fentiek alapján megállapítható, más személyek minden jogtalan követeléstől tartózkodjanak, mert kérelmük kedvező elintézését ugysem nyerhet.

Bulgáriában bevezették a magyar vasnap rendszert.

Több jelentős nemzetközi sikert ért el már a magyar ócskavasgyűjtés rendszere s ezekhez most érdekes eseményként kapcsolódik Bulgária fém- és vashulladék gyűjtésének megszervezése. A közelmúlt napokban a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara közvetítésével bolgár szakemberek keresték fel a Fémgyűjtőt és behatóan tanulmányozták a magyar gyűjtési eljárást, szervezési módszert. Részletesen érdeklődtek a vasnapok iránt, majd pedig személyes látogatással végigkísérték a vasgyűjtés menetét és a vasnapok lefolyását. Nagy meglepéssel nyilatkoztak a tapasztalatakról és kijelentették, hogy a tanulmány eredménye alapján történik meg Bulgáriában a vasgyűjtés megszervezése, melyet most intézményesítenek. Magyarországon különben erős ütemben folynak a vasnapok s szeptember folyamán főként északmagyarországi községek és városokban rendezik meg.

A következő levelet kaptuk:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Az alábbi soraimnak becses lapjoknak a hasábján méltóztaték helyet adni.

Kedves Magyar Testvéreim!

Nagyon jól tudom, hogy ezen soraimmal egyes olvasó testvéreim részéről, akiket mint érdekelt félt érintek az alábbi soraimmal azok részéről darázs-fészekbe nyulok.

Kedves Magyar Testvéreim! Mikor eljön az az idő, hogy törvényhatósági tagokat választunk akkor minden jobbérzésű gazda társam és az uri osztály is törekszik, sőt még versenyfutást is rendez érte csak törvényhatósági tag legyen. Mikor pedig meg lett választva, akkor nyugodtan ül itthon a páholyba, de a megyei gyűlésre már nem megy el, mert az fáradtság és költséget hoz maga után. Itt rá mutatok: Folyó hó 11-én tartott vármegyei közgyűlésen a gyomai járásból dr. Sorbán Jenő főszolgabíró és Endrődről Kovács Libor vett részt. Kérdem én azt összes választó polgártársaim nevében az igen tisztelt törvényhatósági tagoktól, hol voltak a nevezett napon? Azért lettek megválasztva, hogy a megyén a mi ügyünket képviseljék, tehát ebből világosan látható, hogy Gyoma község azért van így elhagyatva, mert a törvényhatósági tagok személyét a megyén, a gyűlésen nem is ismerik. De az igen tisztelt olvasó ne gondolja, hogy csak a törvényhatósági tagok nem jelennek meg, ugyan így járnak el egyes községi képviselők is. Egész éven keresztül sem jelenik meg legalább is 50 százaléka a gyűlésen.

Kérem az igen tisztelt választó polgártársaimat itt van egy tanúság az eljövendő választásnál éberek legyenek! KI.

Vidám sorok.

Fekete látogatába megy Fehérékhez. Fehérnének nemrég kislfia született. A gyermek kocsjában fekszik és rettenetesen bömböl. Fekete idegesen kérdezi Fehértől:

— Miért ordít úgy ez a gyerek?

— Mert fogakat kap, — feleli Fehér.

Fekete csodálkozva kérdezi:

— És nem kell neki?

Csonttörő kerestetik.

Az enygyár állást hirdat, amelyre rögtön jelentkeznek egy fiatalember. Kikérdezik:

— Nekünk arra kellene valaki, hogy az enygyártáshoz szükséges csontokat törje. Tud maga csontot törni?

— Hogy tudok-a? Ót évig voltam a bdarugójátékos.

HIREK

Értesítés. Értesitem kedves betegeimet és az OTI tagokat, hogy távollétem alatt állandó helyettesem van, aki naponta 9—12 és 3—6 órák között folytatja kezelésüket. Dr. Karácsonyi Ágoston.

Statárium alá esnek az előbités alatt elkövetett bűncselekmények.

Zenetanulók figyelmébe. Felhívom a zenét tanulni óhajtó ifjúságot és szülőiket, hogy a zene-tanítást az iskolai évvel párhuzamosan ez év szeptemberében újból megkezdem. Jelenkezni lehet zongora és hegedű tanszakra Kossuth Lajos ut 29. szám alatt, ahol bármilyen műezirányú felvilágosítással is szolgál Benke Lajos okleveles zenetanár.

ÉRTESETÉS! Felhívjuk a gyümölcsstermesztők egyesülete helyi csoportjának tagjait, hogy a gazdasági népiskola révlaposi tanyájában elhelyezett aszaló kemencében megkezdjük a szilva-aszalást, mihielyt elég jelentkező lesz arra és a basztercei szilva-aszalásra elég érett lesz. Az aszalás költségei: Minden 100 kgr. nyers szilva után 60 kgr. kemény dorong tüzifa, az aszaló munkások napokban megállapítandó órábéré és 2 pengő kemence használati díj a tagok és 2 40 pengő a nem tagok részéről az egyesület pénztárába. Legkevesebb aszalható mennyiség 50 kgr., amely egy cserényre fel tér. Csak jól érett szilvát hozzunk aszalni, mert az éretlen nehezebben aszalódik, több fa és órábér kell hozzá. Rossz minőségű nyers szilvából csak rossz aszalvány lehet. Minden aszalató az általa behozott nyers szilva aszalványát kapja vissza. Az aszalást a jelentkezés sorrendjében eszközöljük. A kijelölt időre pontosan szállítsuk ki a bejelentett szilvát, hogy a sorrendből ki ne maradjon az, s hogy a kemencét mindig pontosan be tudjuk rakni. De három-négy nappal előbb kihozni sem tanácsos a gyümölcsöt, mert kasban a szilva pár nap alatt is erjedésnek indul. Minden kasunkat név és lakás jegyzékkel lássuk el. Előjegyzéseket vitéz Pajor Gyula gazd. népisk. igazgató, egyesületi ügyvezető fogad el, aki bővebb felvilágosítással is szolgál. A jelentkezés alkalmával az aszalni szándékozott szilva mennyiség is bejelentendő, hogy minden kemencéhez csak annyi szilvát hívjuk be, amennyire éppen szükség van.

Békés vármegye 31 községe közül 15 községben befejeződtek a zsidó birtokokra vonatkozó eljárások, míg két községben e munkálatok részben nyertek befejezést.

31.000 hold maradt parlagon megyénkben a múlt évi víz miatt.

Az őszi munkálatok

folynak a határban. Megkezdtek a vetést, azonban a nagy szárazság miatt nehezek ezek a munkálatok és lassan folynak.

Egyedül a rizsvonalon van élénkség. A köfösladányi határban folytatott nagyobb terjedelmű rizsgazdálkodás gyümölcsét most takarítják be. A cséplést öt géppel folytatják és a fuvarosok hosszú sora szállítja éjjel-nappal a rizst a gyomai állomásra, ahonnan Békésre szállítják azt és ott hántolják.

Még egy másik jelenség tűnik szemünkbe, ami a szárazsággal kapcsolatban önmagától kiindulhat, hogy a szikes földjeink alatt elterülő mészdus agyagréteget lucerna termesztéssel lehet legjobban hasznosítani. A vonatról Mezőtúron Gyomáig ugynéz ki a határ, mintha leperzseltek volna. Csupán egy-két helyen, ahol lucerna van vetve, ott üde zöld a növényzet és beszédesen hívja fel gazdáink figyelmét, hogy ezeken a területeken ne kukoricával kísérletezzenek, hanem minél több lucernát vessenek.

21.000 pengő szántási segélyt kaptak vármegyénk kiscgazdái, holdanként 10 pengős átlaggal.

Közhizláló akcióra szervezte meg a szentesi kiscgazdákat a város polgármestere. Az akciónak az a célja, hogy a város 8000 főnyi ellátatlanja részére biztosítsák a szükséges zsírt a téli hónapokra. A hizlálásban részvevő kiscgazdák sertésenként egyelőre fél mázsa árpa és két mázsa tengerit kapnak, majd pedig a hizlálás befejezése után maximális áron vásárolják meg a szentesi hentesek kimérésre a jószágokat. A hizlálóakció megszervezése nem várt eredménnyel járt, mert eddig már több mint 400 kiscgazda jelentkezett hizlálásra, akik három-négy sertést akarnak hizlálni közfogyasztásra.

Vizkárokból kifolyó házrongálás helyreállítására 1,800.000 pengő összeget kapott vármegyénk eddig.

Tótkomlóson főjegyzőválasztás lesz, eddig hat pályázó adta be kérvényét.

A Tolnai Világlapja és a Délitáb legutóbb száma tartalma a következő:

KEKTÓN 43 katonatárs hold szántóföld bérbevevő vagy adó igen olcsó bérleti vagy eladási árért. Erdemlőds. a Békésmegyei Kereskedelmi Bank pénzügyintézményével. Békéscsabán.

Levele válaszra vár.

A székelység kérelme!

CSABA-KIRÁLYFI NÉPE

halhatatlan fiának, harsányas-zekés határőrének, vitéz és életét áldozó katonájának, ágyúöntő- és hadseregszervező szabadsághősének

GÁBOR ÁRONNAK

Sepsiszentgyörgyön szobrot állít. Az emlékmű művészi elgondolásban a SZÉKEKY ÖSERŐT fogja megismerlyesíteni és azt az elszánt akaratot juttatja kifejezésre, hogy a székel határőr, Szent István birodalmának ezen keleti végvárán, az Örök Magyarság védelmére mindörökké ki fog tartani.

A szobor megalkotásának költségét a M. Kir. Belügyminiszter Ur által engedélyezett

országos gyűjtéssel teremthetjük elő.

Felkérünk minden magyar honfit és honleányt, érezze át, hogy a példaadó hősi önfeláldozás megörökítése sohasem volt időszerűbb mint ma, amikor a magyarság ismét élethalál harcát vívja.

Adakozzatok!

hogy a székelység régi vágya mielőbb valóra váljon.

Sepsiszentgyörgy, 1942. szept. havában székel festvéri üdvözléttel:

GÁBOR ÁRON SZOBORBIZOTTSÁG "Sepsiszentgyörgy.

Dr. BARABÁS ANDOR sk.

Háromszék vármegye főispánja, az Intéző Bizottság elnöke.

Ioményi GÁBOR ERNŐ sk.

kirendeltségi vezető, a Bizottság ügyvezető titkára.

Az adományokat a 71335 sz. postatakarékpénztári csekk számlára, a Sepsiszentgyörgyi „Háromszéki Takarékpénztárnál” vezetett folyószámlára kérjük befizetni!

Az adományokat hirtalpig nyugtázzuk!

Felhívás

Zöldkeresztes Védőnői Tanfolyamra való jelentkezésre!

Folyó évi szeptember hó második felében a M. Kir. Országos Közegészségügyi Intézet az állami Apólo és Védőnőképző Intézetekben három éves védőnői tanfolyamot rendez.

Az Intézetekben kiképzett egészségügyi és szociális Védőnő az általános (Zöldkeresztes) Egészségvédelmi Szolgálatnál, valamint az Országos Nép- és Családvédelmi Alap külön helyi (községi, városi) gondozó szerveként nyerhet alkalmazást

Az Intézetekben a benlakás kötelező.

A kiképzés elméleti és gyakorlati oktatásból áll, mely 3 irányú: betegápolási, egészségügyi és szociális gondozási. A gyakorlati munka egyrészt az Intézetekben, másrészt a célra kijelölt kórházi Osztályokon, továbbá egészségügyi és szociális Intézményekben történik.

Az 1.000/1941 B. M., illetve 1.051/1941. B. M. sz. rendeletek értelmében a kinevezett Védőnők a tanítónőkkel azonos fizetési osztályba sorolt nyugdíjas állami lisztviselők, akik az Országos Nép és Családvédelmi Alap megbízásából végzett szociális munkájukért külön díjazásban részesülnek.

A felvétel feltétele: 18—30. év közötti életkor, kifogástalan egészségi állapot, középiskolai érettségi, tanítónői vagy óvónői oklevél, kellő indoklás mellett 6 közép, vagy annak megfelelő iskolai végzettség.

Közelebbi felvilágosítást ad a Tisztiorvosi Hivatal, Gyoma, Főszolgabírósg.

Öthónapos kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten, VIII., Vas-utca 11. szám alatt a Baross Szövetség oly ifjak és leányok számára, akik a polgári iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezték, de hosszabb ideig tartó tanulmányokat valamely oknál fogva nem folytathattak. A tanfolyamon részt vehetnek középiskolában érettségizett fiúk és leányok is. 17 éven aluliak nem vehetnek részt a tanfolyamon. Tanfolyamok: kereskedelmi és jogi alapismertetek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi és politikai számtan, gyorsírás, gépirás. Az előadások f. évi október 1-én kezdődnek és délután 3-tól 7-ig lesznek. Beírási díj 30 P. Tandíj 100 F, mely havi 20 pengős részletekben is fizethető. A beírástánál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány.

Apollo Mozgó Gyoma.

Szeptember 19

szombat

Cary Grant, Jean Arthur:

CSAK ANGYALOKNAK VAN SZÁRNYUK

Idegfeszítően izgalmas bravurfilm a repülők haláltmegvető bátorságáról.

Szeptember 20—21

vasárnap—hétfő

Csak 2 napig!

Kizárólag 16 éven felüliek részére!

Karády Katalin, Bulla Elma, Nagy István, Flajmássy Miklós:

KISÉRTÉS

Mai történet, mai problémákkal. Érdekes, lebilincselő, vérbeli Karády-film.

A Kormányzóhelyettes ur temetése.

Magyar Világhíradó.

Fox Híradó.

Szeptember 23

szombat

James Stewart, Edward Arnold:

BECSÜLETBŐL ELÉGTELEN

Két világ harca a becsület mezején.

Amerikai filmkülönlegesség.

UFA világhíradó.

SPORT

Meglepetés Körösladányban.

GyTK ifj.—Körösladányi SE
1-1 (1-1)

Pompás futball időben futnak ki a csapatok, a pályát igen nagyszámú közönség veszi körül.

A Gytk ifjusági a következő összeállításba sorakozott fel középre: Máté — Czeglédy, Bódi — Tari, Szendrei I., Gecsei — Szendrei II, Dobó, Oláh II, Roosz, Halbach II.

Körösladány kezd és igen hevesen rohamozza a gyomai kaput, azonban a védelem jól áll a lábán. A 10-ik percen Oláh II. bomba szabadrugása, a felső lécről pattan vissza. Igen nagy az iram Oláh II. nagszerű irányításával pompásan működik a gyomai ölérfogat. A 18-ik percen Szendrei I. 30 méteres szabadrugása a jobb felső sarokba hálót ér, 1-0 vezet Gyoma. Ezután nagy hajrába kezd a körösladányi közönség, majd erőszakos játékkal. Körösladány egyenlítőni akar, ami az első féltűd utolsó pillanatában meg is van, Korák a középcsatár 2 méterről bomba gölt ragaszt a gyomai kapuba.

Szünet után, nagyon eldurvult a mérkőzés, mindkét fél a győztes gölt szeretné megszerezni, de a jó közvetlen védelmek mindent mentenek.

Gytk ifjuságiból jók voltak: Máté, Szendrei II., Oláh II., Dobó, Szendrei I.

A játéktevő igen erélytelen volt és ezzel kiengedte kezéből a mérkőzést.

Vasárnapi műsor:

Kettős mérkőzésben lesz része Gyoma sport pártoló közönségének.

3 órai kezdettel a Gytk kombinált csapata játszik az ujonc mezőturi MSE csapatával.

Fél 5 órai kezdettel a Gytk I. csapata áll nehéz feladat elé, hogy megbirkózzon a nagy játékerő képviselő nagyváradi vasutasokkal. A Gytk csapata otthonában győzte le a vasutasokat, míg Gyomán eldöntetlen eredményt ért el.

Ha az erőviszonyokat mérlegeljük, akkor igen erős iramú mérkőzésre lesz kilátás. A Máv. rutinosabb, míg a Gytk lendületesebb játékos képvisel.

Jóslatunk: eldöntetlen eredmény.

A Gytk—N. Máv. mérkőzést Várkonyi jtv. vezeli.

Az Endrődi Levente SE Gyulán vendégszerpel és a Gyac II. csapata lesz az ellenfele.

Jóslatunk: 3-1 az Endrődi csapat javára.

A Békéscsabán sorra kerülő CsAK—M. vásárhelyi Székely SE. NB. II bajnokit Hazai (Heinrich) jtv. vezeli.

MEGJELENT a „Magyar Szárnyak”-nak szeptemberi első száma. A magyar repülő-társadalom népszerű folyóirata e számának majdnem teljes terjedelmét a keleti fronton hősi halált halt Kormányzóhelyettes ur emlékének és viléz honvéd repülőinek szenteli. Már csak ennél fogva is a magyar nemzet minden egyes tagjának számára érdekes olvasmány a Magyar Szárnyak legújabb száma. Előjáróban Ember Sándor dr., a Nemzeti Repülő Alap elnökének gyászszórait közli a lap, majd elsőkézből, a frontról tábori postával érkezett tudósítást közöl a Kormányzóhelyettes úrról. Nagszerű magyar képes oldalakat kapunk eredeti izgalmas harctéri felvételekkel, amelyek fényes bizonyítékai repülőink nagszerű hőstetteinek. A Jánossy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelenő Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-utca 93) küld.

Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télben is helytállnak Magyarországot! Adjatok téliruhát a hadseregnek!

ENDRŐDI MOZI

1942 szept. 20—21 én, vasárnap

3-5-7-9 órákor,

hétfőn egy előadás 8 órákor.

A német légiőrök diadalmas filmje!

STUKÁK

Főszereplők: Carl Raddatz, Albert Hehn, Hannes Stelcer, Helbert Wilk.

Egy zuhanóbombázó század izgalmasban bővelkedő életét rajzolja elénk e csodálatos film.

1942 szeptember hó 24-én,

csütörtökön 6—8 órákor.

Nagy történelmi film!

Madridi kém

Főszereplők:

Poscò Giachetti, Conchitta Montez.

Egy egymástól kiszakított jegyespár hősiesség küzdelmének megdöbbentő története.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA hírcsókka.

Hengercsiszolás

elektromos hideghegesztés és shaping gyalu fejpadmunkák, lyukasított lemezek, graepel-törekrosták, kalapácsos örlőgépek, öntöző szivattyúk, — motorral is, nagyhegesztések.

Osgyan mérnök BÉKÉSCSABA.

(v. rohamászlóaljas t. liszt.)

Publikáció

10 szög 4. fillér, minden további szó 4 f.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepen.

Takarítéért lakást adok gyermektelen házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légóttalmi Liga hivatali helyisége takarításáért pedig havi bért fizetnek. Jelentkezni lehet Lovas Zoltánnál.

Petőfi utca 46 számú ház eladó, ugyanott egy fél fertály föld is eladó. Érdeklődni lehet ugyanott. 2-2

Egy szabógép, egy fekete férfi ruha, egy férfi télikabát eladó. Érdeklődni lehet öv. Zöld Dánielnénál, Lehel utca 13 szám alatt. 2-2

Schulek gyümölcsételpen hullott alma állandóan kapható. Ugyanott egy sujomszedésben jártas férfi keresetfűt, érdeklődni lehet a telepvezetőnél a telepen. 2-2

Petőfi utca 46 számú ház szabadkézből eladó. 2-2

Rákóczi utca 3 szám alatt két szoba konyhas lakás kiadó. Irodának vagy üzletnek is igen alkalmas. 3-2

Egy két éves szőke, keresztezett koca felestartásra kapható. Érdeklődni lehet a Wagner fatelepen.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Sylvania könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tekét Sándor,

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkzáni 19.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kosuth Lajos utca 64.

Teléfono: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egynapos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt
adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Tűzkeresztség

Egy éjszakai légitámadás alvilági tűzijátéka, felrobbant bombák eget-földet megrengető recsegése közben esett át Magyarország népe a háboru tűzkeresztségén. Három esztendőig csak a hozzánk érkező hírek, szűkszavú hivatalos jelentések, vagy színes leírások nyomán ismertük a totális hadviselésnek ezt az arcát, s bármilyen avatott volt is a toll, azt a valóságot, amelyet a közvetlen emberi megismerés, a magunk idegeinek próbáratevése, az életért és vagyonért való szorongás husba és vérbe vágó érzése jelent, nem tudta utólcérni... Most már tudjuk, mit jelent a vaksötétben elhagyni az otthon biztonságosnak hitt négy falát, s levonulni a vasbeton óvóhelyekre, vagy felkeresni azokat a zugokat, amelyeknek menedékében legalább pusztán életünket megőrizhatjuk.

Valljuk meg csak őszintén, hogy a háborúról, bármennyit beszélünk is róla, bármennyire jelen volt könyörtelen ténye életünk minden percében, polgári munkánk minden vonatkozásában, a Szovjet bombázóinak megjelenéséig vajmi keveset tudunk, s belőle még kevesebbet éreztünk. Azok a kényszerű, s még semleges országokban is a miénkénél sokkalta súlyosabb korlátozások, egyéni kényelmünk megszorításai, az apró lemondások semmiféle fogalmát sem adnak a küzdelemnek, az egyéni és egyetemes megpróbáltatásnak arról a roppant mértékéről, amelyet odakint az arcvonalak füstölgő és lángoló poklában a katona napról-napra megújulóan, óráról-órára ismétlődően vállal és elvisel! Mi itthon elvégeztük dolgunkat, pontosan úgy, mint a legmélyebb és legzavartalanabb béke uralkodnék körülöttünk, s ezt a békét, ezt a nyugalmat azoknak a katonáknak köszönhetjük, akik ezred, tizezred, százezred és milliószámukkal, fegyverrel a kezük-

ben visszatartották az ellenség vad rohamait, pusztító szándékát, s tán életük feláldozása árán szerezték meg nekünk a zavartalan éjszakát, békés nappalt. Földünket nem szántották fel gránátok, falvainkat és városainkat nem borították lángba a harcok démonjai, — s most, hogy először jelentek meg az őszi csillagoktól szikrázó égen pusztító terhükkel a legvadabb, s a világtörténelem legbarbárabb hatalmának repülőgépei, halát adhatunk a Gondviselésnek, amely mostanáig megkímélt bennünket. Az ország népének magatartása, az a fegyelem, higgadság, amelyet a városok és falvak lakossága tanúsított a két légitámadás megpróbáló órái alatt, mutatja, hogy a háboru viseléséhez, s a háboruval együttjáró megpróbáltatások elfogadásához a magyarságnak elegendő lelkiereje van. Lehet, hogy akad egy törpe kisebbség, amely veleszületett idegességét, türelmetlenségét, nyugtalanságát igyekszik majd, mint egy veszedelmesen terjedő és súlyos következményekkel járó ragályt, a tömegekbe átvinni s ezért résen kell lennünk. Nincs okunk elbizakodni, s azt gondolni, hogy ezek a megismétlődött rohamok, amelyeknek áldozatai gyermekek voltak, dolgozó emberek, polgári hajlékok, csak „véletlenek” voltak, s többé nem ismétlődhetnek meg. De azt se higgyük, hogy védtelenek vagyunk, tehetetlenül kiszolgáltatottak a hasonló próbálkozásoknak, hiszen éppen a kockázattal arányban semmiképp se álló gyenge eredmény bizonyítja, hogy akiknek az itthoni élet biztonsága felett örködniük kell: — helyükön vannak.

Nekünk nincsen más kötelességünk, minthogy továbbra is nyugodtan, kitartóan és elszántan dolgozzunk, s ha újból és újból megszólalának a veszedelmet vijjogva hirdető szírnák, — azokra gondoljunk, akik a harcok megpróbáltatások és

áldozatok hasonlíthatatlanul nagyobb rostrékét vállalták értünk. Törődjünk bele, hogy ma nincs arcvonal, ahol a katona vérét és életét veti áldozatul a győzelem mérlegére, s nincs mögöttes ország, nincs boldog hinterland, ahol tovább folytathatja a béke könnyű élete. Ma egyetlen arcvonal, egyetlen front ez az egész földrész, s akik

ittthon vannak, azoknak is ugyanazt a sorsot, ugyanazt a végzetet, ugyanazt az áldozatot kell vállalkra venni, amit a katona hordoz. A győzelemért, a jövődőlért, a holnap boldogságáért egyetemesen szenvedünk, s a béke áldásaiból csak annak lesz majd joga részt követelni, aki ezt a szenvedést és áldozatot el tudja és el skarta viselni.

A napraforgómag betakarítása

A napraforgómag termés őrvendetes korai beérése szükségessé teszi, hogy a gazdaközönségnek különösen az a része, amely eddig napraforgómagot nem termelt, a betakarítás és cséplés helyes keresztülviteléről a szükséges tájékoztatást idejében megszerezze. Már augusztus elején felhívás jelent meg a sajtóban, hogy az érésben lévő napraforgómagnak a szél elleni védelme, kellő időben való aratása és helyes cséplése tekintetben tájékoztató utmutatót a gazdák a Futura központjától (Budapest, Vigadó-utca 6.) vagy bármely vidéki megbízottjától, vagy a mezőgazdasági kamarától beszerezzék és szem előtt tartásák.

A Futura ezen termesztési utmutatót, valamint a szárítóüzemek igénybevételére vonatkozó tájékoztatót is minden szerződéses termelőjének külön levélben megküldi, tehát elsősorban azoknak a termelőknek kell ezen nyomtatványokért jelentkezniük, akiknek a címe a Futuránál nyilvántartásban nem lévén meg, az utmutatót meg nem kapták. Azok részére, akik ezen utmutatót még kézhez nem vették volna, a napraforgómag betakarításáról illetékes helyről nyomtatékosan a következők szem előtt tartását ajánljuk:

Szélnek jobban kitett fekvésben a különösen magasszáru lajtáknál a szél, érés táján nagy károkat okozhat ilyenkor célszerű a lábán álló napraforgót 4–6-szorosával a tányér alatt egymáshoz kötni s így a napra-

forgók egymást támogatva jobban ellenállnak a szél károsításának.

A napraforgómag nehezen szárad, hamar romlik, penészedik, miért is fontos, hogy aratását ne siessük el. Az érés jelei: a levelzet teljes leszáradása, a tányér aljának kénsárga színeződése.

A késői szedésnél figyelemmel kell lenni a madarak nagyobb kártételére is, ezért madárijesztőkről, a termés őrzéséről gondoskodni kell. Szegély-növényként való termesztéskor a madárkarak miatt megokolt lehet a kissé korábbi aratás. Fontos azonban, hogy ne esős időben arassunk, hanem lehetőleg szép napsütéses időben végezzük a munkát.

Az aratás akként történik, hogy néhány centiméteres szárcsonk meghagyásával a tányérokat a töről levágjuk. Ha eléggé érett volt a termés, a tányérokról a mag azonnal kicsépelhető. Ha bármi ok folytán azonnal nem csépelhetünk, a tányérokat csak nagyon szellős helyen, teljesen nyitott, huzatos fészkerben tároljuk valamennyire, de akkor is csak felaggatva, felfűzve, vagy csak egysoros rétegben fektetve, többé-kevésbé kiszáritani.

Ha bármi ok folytán aratásra nem elég érett a termés és mégis aratni kényszerülünk, akkor a táblán megszárithatjuk a forgót úgy, amint az Oroszországban is szokásos. E célból a tányérokat szárcsonk nélkül vágjuk le, középet, ahol több

nyire léha magvak vannak, kifurjuk és magvas részükkel lefelé egy-egy erősebb, felső végén kihegyezett, lábán álló, napraforgósárra buzzuk. Egy-egy kóróra 15–30 tányér huzható. Alul a legalsó tányér egy kis napraforgósár-darabbal kissé felpeckeljük, hogy földre ne érjen.

Kisebb mennyiségű termés kézi erővel is könnyen csépelhető, amennyiben a tányérok magas felét rövid botokkal ütögetve, akár gyermekek is könnyen kicsépelik a magot. Cséplés után a tányér és szár nedves részeit azonnal ki kell rostálni, hogy a mag minél könnyebben száradhasson és vékonyan, legfeljebb 4–5 cm vastagon kell a magot eltérgetni. Száraz, szellős helyen 6 napig naponként át kell lapátolni, ha szükséges naponként többször is, később azonban ritkábban. Semmiesetre sem szabad megvární, míg a mag melegedni kezd, mert ez már nagy értékvesztést jelent.

A napraforgómag értékesítésének módját, átvételi árakat és feltételeket minden községben a Futura hirdményei ismeretik. Ezek a hirdmények minden Futura bizományosnál, engedélyes magvásárlónál, valamint a községházán vannak függesztve, ahol a hirdmény nem volna található, vagy az átvétel lebonyolítása ellen bármi panasz merülne fel, sürgősen a Futura központjához kell fordulni (Budapest, V., Vigadóutca, 6.), ahonnan megfelelő intézkedés történik.

Sertések összeírása és zárolása

Ismeretes, hogy a közellátási miniszter elrendelte a szabad sertéstételek összeírását és zárolását. Minthogy az intézkedés célját többen tévesen értelmezték, a m. kir. Közellátási Hivatal ezután közli az érdekeltekkel, hogy a szabad sertéstételek összeírása, zárolása nem jelenti azok igénybevételét. Az intézkedés csupán azt a célt szolgálja, hogy a Hivatal a sertéshizlalás, takarmányellátás és a zsírtermelés országos fontosságára való tekintettel tájékozódást szerezzen, mert az ország zsirellátását a fennálló sertésállomány figyelembevétele mellett Magyarország egész területén egységesen és közmegnyugvásra rendezik. A m. kir. Közellátási Hivatal tehát felhívja a sertéstartó és hizlaló gazdákat, hogy a fenti cél elérése érdekében legyenek segítségére a tenyésztés és a hizlalás fokozott mértékben való lovábbtolytatásával, mert ezzel nemcsak a maga, hanem az egész magyar sorsközösségnek tesznek eleget.

Mép választmányi ülés Békéscsabán

Békésvármegye főispánja, mint a Magyar Élet Pártja békésvármegyei szervezeteinek elnöke a vármegyei pártszervezetek nagyválasztmányának gyűlését folyó évi október 25-ére Békéscsabára hívta egybe. A választmányi gyűlésnek országos jelentőséget fog adni az a körülmény, hogy azon Lossonczy István m. kir. közellátásügyi miniszter is részt fog venni.

A Közellátásügyi Miniszter ur részéről Békésvármegye közönségének különös megbecsülését jelenti, hogy rendkívüli elfoglaltsága és országos gondjainak közepette éppen Békésvármegyeben Békéscsabán fog nagyobb szabású beszédet monda-

ni, a közvéleményt ma kétség felenül legjobban érdeklő és legtöbbet foglalkoztató közellátási kérdésekről.

A vármegye közönsége bizalommal és szeretettel várja Lossonczy István közellátásügyi miniszter urat, akit mint a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarának volt elnökét és a VI. hadtestnek volt országmozgósítási kormánybiztosát, annak idején közelebből is megismerhettünk és a vármegye problémái iránt való megértését már akkor is tapasztalhattuk.

A vármegye közönsége a legnagyobb érdeklődéssel tekint a Békéscsabán október hó 25-én megtartandó választmányi nagygyűlés elé.

Az olajsmag bevásárló hálózatának kibővítése

A napraforgó és olajsmagvak aratása, valamint értékesítése megkezdődött. Annak érdekében, hogy minden termelő minél kényelmesebben értékesíthesse termését, illetékes hatóságok gondoskodni kívánnak az olajsmag bevásárló hálózat kibővítéséről.

Az olyan községekben, ahol Futura bizományos nem működik, megfelelő szakképzettséggel bíró, térőhellyel és tőkével rendelkező keresztyén terménykereskedők nyerhetnek a M. kir. Ipari Anyaghivataltól vásárlási engedélyt — a fennálló rendelkezések értelmében — az elsőfoku iparhatóság útján kell a folyamodványokat a M. kir. Ipari Anyaghivatal Olaj- és

Vegyipari osztályához (Budapest, II. ker. Fő u. 68.) címezve benyújtani. A kérelmezők részére ugy fentnevezett hivatalnál, mint a Futura olajmagosztályánál kérvényürlapok díjtalanul állnak a felek rendelkezésére, úgy hogy azokat egyszerűen kitöltve kell benyújtani az elsőfoku iparhatóságnál (községekben a főszolgabírói hivatal, városokban a polgármesteri hivatalhoz.)

A vásárlási engedélyek kiadása szeptember hóban megtörténik, ezért mindenkinek érdeke kérvényét mielőbb benyújtani, mert későbbi folyamodványok figyelembe nem vételnek. Tehát igyekezzünk, hogy az első között legyünk.

A magyar honvéd és az orosz nép

(M. kir. honvéd haditudósító.)
A magyar honvédség mindig nevezetes volt a messzemenő lovagiasságáról.

Ez a lovagiasság nagyapáról-apára, apáról-fiúra szállott, soha egy pillanatra se halt ki a nemzet fiaiból. Ezt a tulajdonságot elsajátítani vagy megtanulni sohasem lehet. A lovagias gondolkodás a nemzet lelkéből sarjad és a nemzettel együtt születik.

Amikor a bolsevistákat bekerítették, azok az eddigi makacs ellenállástól eltérően aránylag könnyen megadták magukat a magyaroknak.

Miért?

Csodálkozhatnánk, hiszen az

orosz propadanda mindig azt hirdette, hogy a magyarok bárbar emberek, mindenkit legyilkolnak, sőt még gyermekeiket is felnégyelik. Az orosz katonaság azonban nem hisz ennek az állítászó otromba hazugságnak.

A honvédség emberiségét a megszállott terület polgári lakossága is megismerte s ez a lakosság is továbbterjeszti az emberiséges honvédek hírét.

Igen érdekes dolog történt az egyik kisközségben napokkal ezelőtt. A községben hosszabb időre pihenőre tért egy honvéd alakulat. A lakosság először elbujt bázisaiba és nem is mutatkozott. Később azonban elő-

jöttek rejtekhelyeikről és örömmel állapították meg, hogy a magyarok nem olyan veszedelmesek.

Egészen meglepődünk, amikor a község hírájával egy küldöttség jelent meg az alakulat parancsnokánál és felajánlották neki a kolchozigazgatói tisztséget.

A parancsnok persze kijelentette, hogy ő magyar katonatiszt és ilyen tisztséget természetesen nem vállalhat el.

A küldöttség tagjai erre úgy módosították kérésüket, hogy az alakulat parancsnoka vegye védelmébe a községet és ennek ellenében az alakulatot mindennel ellátják, amire szüksége van.

A parancsnok erre értésükre adta, hogy ő kötelességből amúgy is ellátja a község védelmét, mert hiszen megtitotta mindenkinek a magántulajdonban lévő kis kertek és vetemények pusztítását. Erről írást is kapnak a község lakói.

Másnap reggel a falu tejet, délre egy borjút szállított a honvéd köteleknek. Burgonyát pedig annyit hoznak, amennyire szükség van. Történik, hogy a községen más alakulatok vonulnak keresztül és burgonyát akarnak ásni. Az orosz asszony nyomban előveszi igazolványát és az illetőt az ott állomásozó parancsnokhoz irányítja. A parancsnok megkérdi, hogy mennyi burgonyára van szüksége az átvonuló alakulatnak, ezi közli a községi bíróval hozzák az igényelt burgonyát.

A nép már annyira hozzádótt a magyar katonákhoz, hogy bármi baja vagy panasza van, hozzájuk fordul tanácsért és segítségért. Ha egymás között nézeteltérésük támad, a honvédséget kéri fel döntőbíróul. Hazaérkezett a község kommunista tanácsának volt elnöke is, egy öregebb asszony személyében. Az asszony azt hitte, hogy kilétének felfedezése után nyomban baja lesz.

Nem így történt. Annyi történt, hogy az asszony ténykedését állandóan figyelemmel kísérték, de miután meggyőződtek arról, hogy semmi agitációs munkát nem fejt ki, békében hagyják a többiekkel együtt. Most a község kommunista tanácsának volt elnöknője könyörög, hogy ne hagyjuk el a községet s aggodalommal gondol arra, hogy nemsokára előremegyünk.

Ezek az apró jelek arról tanuskodnak, hogy az orosz lélekben erős hangulatváltozás állott be. Megtört annak a propandának a hatása, amit odaát a bolsevisták csináltak.

Az orosz nép már tudja, hogy a lovagias magyarok felszabadulást hoznak neki. A szabadságot, a templomot és a földet, élet- és vagyónbiztonságot, európaibb életet. Nem is hisznek már a propandában. A magyar honvéd emberiséges szívének hire a rajvonalon tulra is eljut és terjed.

A székelység kérelme!

CSABA-KIRÁLYFI NÉPE

halhatatlan fiának, harisnyás-zekés határőrének, vitéz és életét áldozó katonájának, ágyúöntő- és hadseregszervező szabadsághősének

GÁBOR ÁRONNAK Sepsiszentgyörgyön szobrot állít.

Az emlékmű művészi elgondolásban a SZÉKEKY ÖSERŐT fogja megszemélyesíteni és azt az elszánt akaratot juttatja kifejezésre, hogy a székel határőr, Szent István birodalmának ezen keleti végvárán, az Örök Magyarság védelmére mindörökké ki fog tartani.

A szobor megalkotásának költségét a M. Kir. Belügyminiszter Ur által engedélyezett

országos gyűjtéssel teremthetjük elő.

Felkérünk minden magyar honfit és honleányt, érezze át, hogy a példaadó hősi önfeláldozás megörökítése sohasem volt idősebb mint ma, amikor a magyarság ismét élethalál harcát vívja

Adakozatok!

hogy a székelység régi vágya mielőbb valóra váljon.

Sepsiszentgyörgy, 1942. szept. havában székel testvéri üdvözléssel:

GÁBOR ÁRON SZOBORBIZOTTSÁG Sepsiszentgyörgy.

Dr. BARABÁS ANDOR sk.

Háromszék vármegye főispánja, az Intéző Bizottság elnöke.

Isményi GÁBOR ERNŐ sk.

kirendeltségi vezető, a Bizottság ügyvezető titkára.

Az adományokat a 71.335 sz. postatakarékpénztári csekkzámlára, a Sepsiszentgyörgyi „Háromszéki Takarékpénztárnál” vezetett folyószámlára kérjük befizetni!

Az adományokat hírlapilag nyugtázzuk!

Anyakönyvi hírek

Születtek: Gombkötő Gellért Imre és neje H. Kovács Piroska fia András rk., Halász János és neje Baráth Juliánna fia László János ref., Szoboszlai Gábor és neje Nagy Terézia fia László István ref., Hajdu Zsigmond és neje Csermák Eszter leánya Mária Piroska ref., Megyeri István és neje Czeglédi Lidia leánya Lidia ref., Izsó Antal és neje Györi Róza leánya Piroska ref.

Házasságot kötöttek: Fekete Lajos és Brachna Zsuzsanna, Lukács Bálint és Kónya Eszter, Véha Jenő és Bakulya Anna, B. Kovács Imre és Varga Mária.

Elhaltak: özv. Suszter Jánosné Bari Erzsébet 81 éves rk., Bálint Mária 23 éves ref., Szilágyi Józsefné B. Kiss Lidia 82 éves ref., Urbán Mária 50 éves rk., Veres Sándor 69 éves ref., özv. Icsa Gáborné Debreczeni Eszter 73 éves ref., özv. Szilágyi Józsefné Gellai Erzsébet 75 éves rk., özv. Kerlész Sándorné Barla Juliánna 76 éves ref., R. Szűcs Juliánna Lidia 7 hónapos ref.

HIREK

Változás a vasuti menetrendben. Közlekedik a 619 sz. vonat: Békéscsabáról indul 22 ó. 22 perckor, Gyomára érkezik 23 ó. 25 perckor, indul 23 ó. 34 perckor, Budapestre érkezik 4 ó. 50 perckor.

632 sz. vonat: Budapest Keletiről indul 5 ó. 57 perckor, Gyomára érkezik 11 ó. 02 perckor, indul 11 ó. 12 perckor, Békéscsabára érkezik 12 ó. 13 perckor.

Megszint: a 620 sz. vonat, mely Gyomára érkezett 2 ó. 31 perckor, indul 2 ó. 41 perckor.

A 623 sz. vonat, mely Békéscsabáról indul 14 órákor, Gyomára érkezett 14 ó. 58 perckor, indul 15 ó. 01 perckor, csak Mezőtúr közlekedik

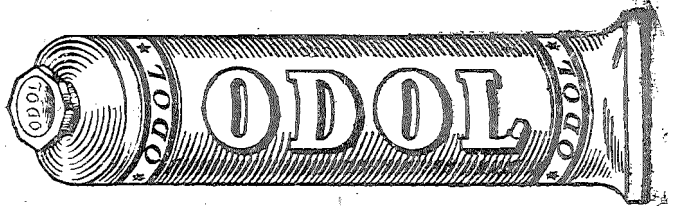
ÉRTESÍTÉS! Felhívjuk a gyümölcsstermesztők egyesülete helyi csoportjának tagjait, hogy a gazdasági népiskola révaposi tanyájában elhelyezett aszaló kemencében megkezdjük a szilvaszalást, mielőtt elég jelentkező lesz arra és a beszerzési szilvaszalásra elég érett lesz. Az aszalás költségei: Minden 100 kgr. nyers szilva után 60 kgr. kemény dorong tüzifa, az aszaló munkások napokban megállapítandó órábéré és 2 pengő kemence használati díj a tagok és 2.40 pengő a nem tagok részéről az egyesület pénztárába. Legkevesebb aszalható mennyiség 50 kgr., amely egy cserényre fel tér. Csak jól érett szilvát hozunk aszalni, mert az éretlen nehezebben aszalódik, több fa és órábér kell hozzá. Rossz minőségű nyers szilvából csak rossz aszalvány lehet. Minden aszalató az általa behozott nyers szilva aszalványát kapja vissza. Az aszalást a jelenkezés sorrendjében eszközöljük. A kijelölt időre pontosan szállítsuk ki a bejelentett szilvát, hogy a sorrendből ki ne maradjon az, s hogy a kemencét mindig pontosan be tudjuk rakni. De három-négy nappal előbb kihozni sem tanácsos a gyümölcsöt, mert kasban a szilva pár nap alatt is erjedésnek indul. Minden kasunkat név és lakás jegyzékkel lássuk el. Előjegyzéseket vitéz Pajor Gyula gazd. népisk. igazgató, egyesületi ügyvezető fogad el, aki bővebb felvilágosítással is szolgál. A jelentkezés alkalmával az aszalni szándékozott szilva mennyiség is bejelentendő, hogy minden kemencéhez csak annyi szilváthívjunk be, amennyire éppen szükség van,

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki itthon, nyugodt kényelmet biztosító polgári környezetben és nem minden percben reá leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség téli ruhagyűjtő akciójára.

Milyen bájosak

az egészséges vidám gyermekek különösen, ha tiszta lehelletük üdeségét érezzük. A száj és a fogak ápolása éppen olyan fontos, mint a bőr. Szoktassuk tehát a gyermekeket már kora ifjúságtól kezdve rendszeres fogápolásba — mégpedig O.D.O.L. fogpéppel.

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

Meghívó. A Földművelésügyi Miniszter ur a gyomai ezüstkalászos gazdák közül két gyakorlatban kiváló gazdálkodót jutalomban részesített. A jutalmakat dr. Szász Lajos községi főjegyző ur gazdaköri diszgyűlés keretében adja át a megjutalmazottaknak. A diszgyűlést f. év október 4-én (vasárnap) délután 3 órai kezdettel tartjuk meg a Felsőrézsi Ölasókörben. A gyűlésre tisztelettel meghívom a tanfolyamok volt előadóit és a község minden érdeklődő lakosát. Különösen kérem ezüstkalászos gazdatársaimat, hogy a csoportunkat ért megtisztelés jeleinek átadásánál mindnyájan megjelenni sziveskedjenek. Gazdaköri elnök.

Perneczky Károly szkv.292/06. a következő kérést kaptuk, melynek szívesen teszünk eleget: „Egy szerény kéréssel járulnék a Tekintetes Szerkesztőség elé. Amennyiben helyet adnának e szerény kis közleménynek a lapjukban. Felkérném azon kedves vendégeket, akik a 104 lóelosztó bucsuztatásán jelen voltak és fénykép felvételeket csináltak, sziveskedjenek egy pár darab felvételt nekem is mint kedves emléket juttatni. A szíveségért előre is hálás köszönet. Ugy a Tekintetes Szerkesztőségnek is maradtam hálás köszönettel: Perneczky Karoly szkv.”

Az idén október 3-án és 4-én lesznek az egész országszerte a Vöröskeresztes-napok.

A Tolnai Világlapja és a Délibáb legújabb száma gazdag tartalommal jelent meg.

Mindennemű gazdasági magvakat, mint

Lucerna, lóhere, borsó, bökkönyfélék stb. legmagasabb áron vásárol a MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI R. T. (Monori mag) Mezőturi Raktárkezelősége, volt közraktár. Telefon 25.

Megjelent az „Ifju Repülő” legújabb száma. A magyar ifjuság népszerű repülőújságja új, szeptemberi számával kegyeletes hangon áldoz ifju repülőink eszményképpé magasztosult példaképének, hősi halált halt Kormányzóhelyettes urunk emlékének. Sok érdekes olvasni és tudni való teszük teljessé az „Ifju Repülő” legújabb számát. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93) kérjen.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb téiben is helytállnak Magyarországot! Adjatok téliruhát a hadseregnek!

Tudja-e...

hogyan Szumatra szigetén fekete rizs is nő. A belől természetesen fehér rizsszem egy fekete külső hártvának köszönheti fekete színét. Ez a fekete hártva még forró vízben sem válik le. A fekete rizs ize és tápláléereje egyébként semmivel sem marad el a fehér rizs mögött.

hogyan a „kakadu” szó a maláj nyelvből származik és harapófogót jelent. Az elnevezés a popagájfélék családjába tartozó kakadu csőrének alakjára vonatkozik.

hogyan a zsiráf már ujszülött korában is 1.55 méter magas. Testének hosszúsága a második napon harminc centiméterrel növekszik.

hogyan a legtöbb vizet fogyasztó a tölgy. Napi vízszükséglete nem kevesebb, mint 85 liter. Utána következik az égerfa napi 66 literrel. A tölvelevelűek sokkal kevesebbet is beéri: a lucfenyő napi 13, az erdei fenyő 9, sőt más fenyőfélék csak 7 liter vizet „isznak” naponta.

hogyan a repkény a különösen hosszú életű növények közé tartozik és nem ritkák az 500 évre visszapillantó repkénytövek sem. Ezzel szemben például a nyírfa csak ritkán ér el száz éves életkort is.

hogyan vannak fára mászó halak is. Ezek a halak az amerikai folyótorkolatokban élnek és órákon át is képesek a szárazon tartózkodni. Szétágazó gyökerei miatt különösen a mangróve-fát kedveik, melynek ágai közé erős melluszonyaikkal a gyökereken könnyen felkapaszkodnak. Míg a nőstény a gyökerek között fészket épít, a hím rendszeren az ágak között tölti az időt és gyorsan összehalmozott ágakkal és levelekkel védekezik a ragadozómadarak ellen.

hogyan a leggyorsabban uszó állat egy sarkvidéki fókafajta, az úgynevezett tengeri leopárd, mely a víz alatt másodpercenként 15 méterre is meg tud uszni.

hogyan a Csile és Argentína határán folyó Rio Agrío folyóban pompás savanyúvíz folyik, melynek ize erősen emlékeztet a citroméra. A vidék lakossága valóban él is az alkalommal és vödörszámba hordja a folyóból a vizet, mely cukorral édesítve a valódi limonádéhoz csalogódásig hasonló ízű üdítőit szolgáltat. (MN)

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkal jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkeket, verset, kisgazdák szövegkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet-körút 7.

Apollo Mozgó Gyoma.

Szeptember 26

szombat

Hörbiger Atilla és Gerda Maurus:

Határvadászok

Éber határvadászok és vakmerő csempészek izgalmas küzdelme. Harc és szerelem. Lélegzetállítóan vakmerő sibravurok. Hox Híradó.

Szeptember 27-28

vasárnap-hétfő

Uray Tivadár, Szeleczy Zita, Lukács Margit, Mály Gerő, Vaszary Piri:

Szegény gazdagok

Jókai Mór felejthetetlen regénye filmen.

Romantikus, kalandos, szerelmi történet. Magyar Világhíradó.

Szeptember 30

szerda

Rajday Gábor, Szeleczy Zita, Szilassy László, Latabár Kálmán, Kovács Terus és Pataky Miklós:

Karosszék

Falrengető magyar vígjáték, ölet, humor, 2 óras harsogó jókedv.

UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap 2, 4, 6 és 8 órákor, hétköznap 4, 6 és 8 órákor.

SPORT

Nagyvárad MÁV S. E.—GyTK
6-1 (4-0)

I. oszt. bajdoki. Vezető: Várkonyi.

Kellemes időben vonulnak ki a csapatok, a Gytk a következő összeállításba áll fel középre: Dancsó — Czifrák, Götler — Pai, Csalah, Szendrei — Császár, Kárpáthy, Magyar III., Györi, Mihácsi.

A Gytk nappal szemben indítja utnak a labdát és erősen rohamozza a nagyváradit kaput, de a csatároknak nincs szerencséjük. A féldő közepe felé kezd a nagyváradit együttes is magára találni és szebbnél-szebb támadások gördülnek a gyomai kapu felé. A 25-ik percben a váradit szélső 20 méteres magas, gyengélővése az elbámészkodó kapus mellett hálót ér, 1-0-ra vezet Várad. Ez a polya izü gól látszólag a gyomai futkat eikedveleníti. A 30-ik percben ehhez hasonló újabb gól terheli a gyomaiak hálóját. Most a Gytk nagyon szeretne kiegyenlíteni, igen szép támadásokat vezet, de mégis Gyoma kap egy 5 méteres bomba gólt, 3-0. Majd a 42-ik percben egy újabb gólt, 4-0.

Szünet után a Gytk csatárok igen szép lefutásokkal veszélyeztetik a nagyváradit kaput, de a védelem jól áll a lábán. A nagyváradit csatárok igen szép összjátékot mutatnak és a 12-ik percben újabb gólt érnek el, 5-0. Ezután nagyon lanyha iramu a játék, azonban Várad szerencsével a 6-ik gólt is megszerzi. A váradit megvannak elégedve az eredménnyel ez látszik a játékokon is, de a Gytk nem adja fel a harcot és csatársora lendületes támadást vezet, ami eredménnyel is jár, Császár megszerzi a Gytk egyetlen gólját, 6-1.

A mérkőzést a nagyobb technikájú váradit csapat joggal nyerte, habár a gólarány kicsit tulzott.

A Gytk-ból jók voltak: Császár, Magyar III., Kárpáthy, Szendrei, Götler.

Várkonyi mindkét fél megelégedésére jól vezetett.

Vasárnapi műsor:

Az eddig még mindig vidéken szereplő jó képzettségű Gytk ifj. csapata vasárnap délután fél 3 órákor a Körös-

ladányi LE-t látja vendégül. Körösladányban 1-1 volt az eredmény. Most két-három gólos ifjúsági győzelmet várunk.

A Gytk első csapata is ide haza fog játszani I. o. bajnoki mérkőzést a Sarkadi CASS-sal, de reméljük, hogy a gyomaiak kitesznek magukért a vasárnapi vereségért.

Egy-két gólos Gytk győzelmet várunk.

A gyomai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

2747/1942. tk. szám.

Árverési
hirdetmény-kivonat

Az Országos Földhitelintézet budapesti bej. cég végrehajthatónak özv. Papp Lászlóné szül. Feké Eszter és társai végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság utóajánlatra az újabb árverést 1300 P tőkekövetelés és járulékal behajtása végett a Gyoma községben fekvő, s a gyomai 3209 sz. telekkönyvi betétben A + I. sorszám alatt felvett ingatlanra 2:90 pengő 50 fillér kikiáltási árban a 3090/1936. tk. számú végzéssel özv. Papp Lászlóné sz. Feké Eszter javára bekebelezett özvegyi házszólvezeti jog fenntartása nélkül elrendelte.

Az árverést 1942. évi október hó 5. napján délelőtti 9 órákor a telekkönyvi hatóság helyiségében (Szabadság-tér 1. sz. 4. ajtó) fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan 2950 pengő 50 fillér összegnél alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Gyoma, 1942. augusztus hó 26. napján. Dr. Domokos sk. kir. jbiró.

A kivonat hitelűl:

VECSERI IMRE
kezelő.

Hirdessen

lapunkban!

ENDRÓDI MOZI
1942. szept. 27-28 án, vasárnap
3-5-7-9 órákor,
hétfőn egy előadás 8 órákor.
Vidám, mókás magyar film!

ÉDES
ELLENFÉL

Főszereplők: Szeleczy Zita, Kiss Manyi,
Latabár Kálmán, Mály Gerő,
Petthes Sándor.

Játék egy kislányról, aki tűzön-vízen és szerelmen át keresztül viszi akaratát.

1942. évi október hó 1-én,
csütörtökön 5-7 órákor.

Remek vígjáték!

Láthatatlan
asszony

Főszereplők: John Barrymore, Virginia
Bruce, John Howard.

Érdekesítő, szellemes, szórakoztató
film.

A műsor kiegészítve.

Vígjáték és UFA híradókkal.

Hengercsiszolás

elektromos hideghegesztés és
shaping gyalu fejpadmunkák,
lyukasztott lemezek, graepel-
tőrekrosták, kalapácsos örlő-
gépek, öntöző szivattyúk, —
motorral is, nagyhegesztések.

Gyoma mérnök
BÉKÉSCSABA.

(v. rohamzászlóaljás t. tiszt.)

KÉKTÓN 43 katasztrális hold
szántó föld bérbeadó vagy el-
adó igen olcsó bérért vagy
eladási árért. Érdeklődés a
Békésmegyei Kereskedelmi
Bank Részvénytársaságnál,
Békéscsabán.

Levéltre választ adunk.

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

PÉTI SÓ kapható a Wagner
Márton Fiai fatelepén.

Takarításért lakást adok gyermek-
telen házaspárnak, vagy egyedülálló
nőnek. A Léggóltalmi Liga hivatali helyi-
sége takarításáért pedig havi bért fizet-
tek. Jelenkezni lehet Lovas Zoltánnál.

Bogár László gróf Tisza István ut
77 számú háza és korcsmája berende-
zéssel és joglemondással együtt örök
áron eladó 2-1

Rákóczi utca 3 szám alatt két
szoba konyha lakás kiadó. Irodának
vagy üzletnek is igen alkalmas. 3-3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esz-
tendejében a Sylvania könyvnyomdában
Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

ÉPÍTŐ MUNKA

A magyar jövőt szolgálja a Kállay kormány, amikor a szociális kérdések megoldására, az Országos Nép- és Családvédelmi Alap működése keretében nagyszabású építő munkát végez. Ez a munka jelenti a belső erőgyűjtést, szolgálja a nagy időkben szükséges lelki felkészültséget, s ezáltal erősíti a belső frontot, mert azzal, hogy elsősorban az árvíz sújtotta vidékek lakóinak házához juttatásával megerősíti a magyarsághoz tartozás tudatát s érzetelt, mennyire gondját viseli a kormányzat a kisembereknek, egységesebbé, összetartóbbá kovácsolja a magyar lelket. Belső erőgyűjtést jelent ez a munka, mert az ezerszámra épülő egészséges, új házakban felvidul és erős lesz a lélek s a tiszta szobák, az új otthon meghitt légköre a tágas telek, az egészségesen fejlődő gyermekek, a boldog családi élet mind-mind hozzájárulnak a magyar erő és öntudat fokozásához.

Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap munkájáról a Magyar Élet Pártja kiadásában levő beszámoló élénken rávilágít erre a nagyszerű munkára s a rideg számoszlopok közül élénk tárja a kormánynak azt a nagyjelentőségű szociális tevékenységét, mellyel százezrek életét teszi emberibbé, elviselhetőbbé. Az Alap 85 millió ellátmányból az idén felépített 6400 és a múltévi 3563 házzal csaknem tízezer család jutott új otthonhoz, 30.000 ház kijavításával ugyanannyi család háza újból lakható lett. Az Alap munkája révén a kisemberek ezrei kaptak földet, gazdasági felszerelést, házassági kölcsönt s jutottak használatokhoz és takarmányhoz.

A építkezési munkálatok során harminckét és félmillió pengőt használt fel az Alap s a további munka lehetőségeit biztosítja annak az 1700 kat. holdnak a megszerzése, amelyen 7500 házhely áll további új otthonok céljaira az Alap ren-

delkezésére.

A földhözjuttatás illetve kedvezőbb gazdasági körülmények közé történt áttelepítések során 1597 kat. hold földet tulajdonul kaptak meg a kisemberek, míg 7690 holdat 6—20 kat. holdas egységekben haszonbérletként juttattak a magyar családoknak. Az előirányzott hatmillió pengőn felüli összeg felhasználásával mintegy 1500 család jutott átlag hat holdnyi földhöz. Gondoskodott az Alap arról is, hogy a földhözjuttatottak ne szenvedjenek hiányt gazdasági felszerelést és használatokat illetően sem: közel másfélmillió pengő jutott gazdasági felszerelésre, míg használatok és takarmány beszerzésére nyolc és félmillió pengőt juttattak csaknem 21 000 családnak.

A háziipar fejlesztésére mintegy másfél millió pengőt fordítottak. Műhely és falusi kiskereskedés berendezésére tízezer család kapott közel kétmillió pengőt, míg negyvenezer család zöldséges és gyümölcsösök létesítésére részesültek 756 000 pengő támogatásban. Tárolók, téli foglalkoztatást, is lehetővé tevő feldolgozó üzemek létesítésére tízmillió pengőn felüli összeget fordítottak. Egyéb gazdasági célokra pedig kerekén 12.000 család kapott csaknem 900 000 pengőt.

Házassági kölcsönre hétezer ifjú párnak jutott több, mint hatmillió pengő, úgy hogy a házassági kölcsön átlaga 878 pengőt tett ki.

A segélyezés, a támogatás nem a sokszor lealázó adományok juttatásával, hanem olcsó kölcsönök folyósításával ment végbe. A kölcsönöket 82 közjóléti szövetkezet bonyolította le 53 millió pengő forgatókével. Ezeket a kölcsönöket szociális voltuk figyelembevételével rendkívül előnyös feltételek mellett folyósították s ezáltal lehetővé tették, hogy az Alap kedvezményezettjei lelkiismeretes és becsületes munkával igyekezzenek termelni s a kölcsönt mi-

előbb visszafizetni, hogy teljesen magukénak mondhassák a kapott javakat.

Ezzel a nagy munkával vált lehetővé az, hogy a kormányzat, amikor a magyar jövőt

építi, nemcsak orvosolja a javításra váró bajokat, hanem a segítséssel egyidejűleg új egzisztenciákat teremt, akik munkájukkal résztvesznek az erős, új Magyarország felépítésében.

Vöröskeresztes gyűjtés október 3-án és 4-én

Szombat és vasárnap a Vöröskereszté. A legnemesebb célú egyesület kérésére elől senki sem maradhatik hátra a háboruban sebesült katonák javára szolgáló minden tisztelet adunk. A gyűjtőket fogadja mindenki szeretettel és megértéssel. Az áldozatokba nem szabad bele fáradnunk, mert nemzetünk jövőjéről van szó. A nemzet kér a nemzettől: adjatok testvéreiteknek, fiaitoknak, édesapátnak, mert ők

vannak a harctéren, ők sebesülnek meg, az ő egészségükért és megmaradásukért magunk is a Vöröskereszt.

A gyűjtés célja az, hogy az egyesületek segítségével megvegye a magyar lelkű emberek áldozatosságát; ne feledkezzünk meg azokról, akik távoli harctereken küzdenek nyugalomunkért és jövőnk boldogulásunkért.

Kállay miniszterelnök feleségének és Beliczey Miklós főispánnak melegsívű gondoskodása a békésmegyei árvizkárosultakról

Kormányunk és annak békésvármegyei képviselője: békéscsabi Beliczey Miklós főispán, minden alkalommal bebizonyította őszinte együttérzését és legmesszebbmenő segítőkészségét a bajbajutottak és támogatásra szorulókról számolunk be, amely Kállay Miklósnénak, a miniszterelnök hitvesének nemes lelkületébe enged belepillantást főispánunk egyik kezdeményezésének megvalósítása révén.

Beliczey Miklós főispán köz tudomás szerint éjt-napot egygyé téve fáradozott azon, hogy vármegyénk árvizektől és belvizektől sújtott lakossága minél hatékonyabb segítségben részesüljön. Minden módot és minden eszközt felhasználta a kárvallottak tömegének lábraállítására érdekében. Személyének súlya és jóakarátának kitogyhatatlansága meg is teremtette áldásos eredményeit. Ezek egyike az a nagyértékű adomány is, amely-

lyel Kállay Miklósné, a miniszterelnök felesége sietett a békésvármegyei árvizkárosultak segítségére.

A miniszterelnöknek akciójából 1100 kg szappan, 10.356 db román, porcellán- és üveg edény és 22 mázsa gyümölcsíz került, illetve kerül ingyenes szétosztásra a békésvármegyei árvizkárosult szegénysorsú lakosság között, akik ezen az ajándékon felül 1150 pár férfibakancsot, 130 pár fiubakancsot, 620 pár férficipőt, 350 pár fiucipőt, 810 pár nőcipőt, 310 pár leánykacipőt és 320 pár kisgyermekcipőt kaptak utalványmentesen, kedvezményes áron, 97.431 pengő értékben. Kiosztásra kerül még a Békésvármegyei Közjóléti Szövetkezet útján 37.147 pengő értékű különböző népruházati cikk is.

A szappant, értesülésünk szerint, a vármegyei tisztifőorvos javaslatának megfelelően a Zöldkeresztes Egészségvédelmi

Szolgálat után juttatják a legjobban részoruló kisgyermekes anyáknak, a vizkár által leginkább sújtott vidékeken.

Az igazi magyar testvéri együttérzés újabb nagyszerű cselekedetiben való megnyilatkozása ez.

A magyar kormánynak legelőbb célja, hogy minden vonalon érvényt szerezzen ennek az együttérzésnek a nagy látványos miniszterelnökönknek fontos és értékes segítőháza, a tőrekévalórávallásában bírása is. Amint nem oldhat meg törvényt és rendelet, megoldja a szerető: a magyar asszonyi szív.

Békésvármegye közönsége bálsán nyugtázza Kállay Miklósné nagyszony szívének ezt a szép megnyilatkozását. Beliczey Miklós főispán mindig tapasztalt segítő jóakarattal együtt.

„Egy üveg befőttet katonáinknak!”

Ezzel a felhívással fordult a Békésvármegyei Gyümölcs-termelők Egyesülete, a Kertészeti Egyesületei karöltve a tag-egyesületek tagjaihoz. A tag-egyesületek felhívása beföttiek adományozására a legtermészetesebb. Hiszen a kormányzat gondoskodása lehetővé tette, hogy tagjaink gyümölcstermésüket befötté dolgozzák fel és így téli ellátásukat is megjavítsák.

Nekünk, itthon maradónak gondoskodnunk kell aronban a harcúterén küzdő, vagy megsebesült, kórházban fekvő honvédeinkre, kik még jobban részorúlnak az üdítő és tápláló beföttiekre.

A felhívást nagy megértéssel fogadták egyesületünk tagjai és némi kivétellel szívesen lettek eleget e hazafias kötelességüknek, voltak, akik a kért üveg befött helyett két sőt három üveggel is adakoztak. Így közel 330 kisebb-nagyobb üveg befött gyűlt össze. Az adakozók közül kerültek ki olyanok is, kik minden keres nélkül némes lelkükből indítatva elhozták, vagy gyermekeiktől, elküldték adományaikat.

Egyébként a gyűjtést, a mi legifjabb hadseregünk, leventeleány gyermekeink végezték minden dícséretet megérdemelt szorgalommal és igyekezettel. Ezzel is bizonyosságot tettek arról, hogy munkájukkal valóban a „Szébb Jövőt” kívánják építeni.

Az összehordott beföttiek a gondos csomagolás után már csak elszállításra várnak, ami nyomban megtörténik, mikélyt magasabb vezetőinktől arra további intézkedést kapunk.

S—i.

Hitler beszámolója

Szeptember 30-án Hitler nagy beszédet mondott Berlinben. Mindig magabizó volt Hitler a győzelem megszerzésében, de annyira, mint a mostani beszédében, még nem volt. Ez a beszéd újabb leadulást visz a német és szövetségesei erőkiteljesítésére. Zónyi dícsőséges katonai győzelem után és a Hitler által logikusan felsorakoztatott érvék a német, olasz, japán és más szövetséges népek igazsága mellett, csak a végső győzelem szent és erős hitét keltetheti bennünk. Győzni fogunk, mert győzni akarunk — ez érte ki

Hitler minden megnyilatkozásából.

A háború két főbűnöse — Churchill és Roosevelt, valamint cinkostársaik beteljesülésében semmi kétségünk. Az orosz összeomlás is bekövetkezik, amit siettetni fog a buzatermő vidéknek és ipari vidékének elvesztése.

Milyen szánalmas az angol-szásza vezetők sűrű locsogása a Hitler erőteljes megnyilatkozása mellett.

Mi is merítsünk erőt ebből a beszámolóból.

Az olajosmag bevásárló hálózatának kibővítése

A napraforgó és olajosmagvak aratása, valamint értékesítése meglehetősen késlekedett. Annak érdekében, hogy minden termelő minél kényelmesebben értékesíthesse termését, illetékes hatóságok gondoskodni kívánnak az olajosmag bevásárló hálózat kibővítéséről.

Az olyan községekben, ahol Futura bizományos nem működik, megfelelő szakképzettséggel bíró, tőrbellyel és tőkével rendelkező kereskedők nyerhetnek a M. kir. Ipari Anyaghivatalok vásárlási engedélyt — a fennálló rendelkezések értelmében — az elsőfokú iparhatóság útján kell a folyamódványokat a M. kir. Ipari Anyaghivatal Olaj- és

Vegyipari osztályához (Buda-pest, II. ker. Fő u. 68.) címezve benyújtani. A kérelmezők részére egy fennnevezett hivatalnál, mint a Futura olajmagosztályánál kérvényúrlapok díjtalanul állnak a felek rendelkezésére, úgy hogy azokat egyszerűen kitöltve kell benyújtani az elsőfokú iparhatóságnál (köz- ségekben a főszolgabírói hivatal, városokban a polgármesteri hivatalhoz.)

A vásárlási engedélyek kiadása szeptember hóban megtörténik, ezért mindenkinek érdeke kérvényét mielőbb benyújtani, mert későbbi folyamódványok figyelembe nem vételnek. Tehát igyekezzünk, hogy az első között legyünk.

Megjelent a tengeri rendelet

Lossonoy István közellátási miniszter báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszterrel egyetértve, kiadták az alábbi rendeletet:

Kukorica termése fölött senki sem rendelkezhetik, csak a rendelet keretain belül. Minden 800 négyszögölnél nagyobb területen termelt kukoricát be kell jelentenie a termelőnek a községi előjáróságnál (polgármesteriánál) a termelő gahonlapjával. A bejelentésnek október 15-ig meg kell történnie. A bejelentéskor megállapítják a beszolgáltatandó kukorica mennyiségét. Ez a mennyiség minden bevett hat. hold után állapítatik meg. A beszolgáltatásra kötelezett kukoricát november 30-ig, a Hombárnak, illetve valamely Hombár bizományosnak kell felajánlani.

Magán hízalási szükségletre vásárlási engedélyt a beszerzési hely megjelölésével a Közellátási Hivatal adhat ki. Az engedély 30 napra szól.

A közellátásügyi miniszter egyidejűleg megállapította a csöves- és a szemeskukorica árát. E szerint az idei termésű egészséges, érett csöveskukorica termelői ára az ország bármely feladóállomásán szeptemberben 18.40, októberben 14, novemberben 15.70, januárban 16.30, februárban 16.80, márciusban 17.40 pengő a megállapított viztartalom esetén. Az idei termésű egészséges szemeskukorica termelői ára az ország bármely feladóállomásán szeptemberben 18.60, októberben 19.20 novemberben 20, decemberben 20.50, januárban 21, februárban 21.60, márciusban

22.20, áprilisban 22.90, májusban 23.50 pengő mácsánként a megállapított viztartalom esetén. A múlt esztendőben, vagy régebben termelt egészséges, szemeskukorica termelői ára az 1942 —43 gazdasági évi egész folyamán az ország bármely feladóállomásán mácsánként 23.50 pengő.

A székelység kérelme!

CSABA-KIRÁLYFI NÉPE

halhatatlan fiának, harisnyás-zekés határőrenek, vitéz és életét áldozó katonájának, ögyüdtő- és hadseregszervező szabadsaghősének

GÁBOR ÁRONNAK Sepsiszentgyörgyön szobrot állít.

Az emlékmű művészi elgondolásban a SZÉKEKY ÖSERŐT fogja megismé-lyesíteni és azt az elszánt akaratot juttatja kifejezésre, hogy a székelv határőr, Szent István birodalmának ezen keleti végvárán, az Örök Magyarország védelmére mindörökké ki fog tartani.

A szobor megalkotásának költségét a M. Kir. Belügyminiszter Ur által engedélyeztet

országos gyűjtéssel teremthetjük elő.

Felkérünk minden magyar honfit és honleányt, érezze át, hogy a példaadó hősi önfeláldozás megörökítése sohasem volt időszerűbb mint ma, amikor a magyarság ismét élethatal haicát vivja.

Adakozatok!

hogy a székelység régi vágya mielőbb valóra váljon,

Sepsiszentgyörgy, 1942. szept. havában székelv testvéri üdvözléssel:

„GÁBOR ÁRON SZOBORBIZOTTSÁG” Sepsiszentgyörgy.

Dr. BARABÁS ANDOR sk.

Háromszék vármegye főispánja, az Intéző Bizottság elnöke

Ieményi GÁBOR ERNŐ sk.

kirendeltségi vezető,

a Bizottság ügyvezető titkára.

Az adományokat a 713/5 sz. postatakarékpénztári csekkzámlára, a Sepsiszentgyörgyi „Háromszéki Takarékpénztárnál” vezetett folyózámlára kérjük befizetni!

Az adományokat hírlapilag nyugtázzuk!

Változás a vasúti menetrendben. Közlekedik a 619 sz. vonat: Békéscsabáról indul 22 ó. 22 perckor. Gyomára érkezik 23 ó. 25 perckor, indul 23 ó. 34 perckor, Budapestre érkezik 4 ó. 50 perckor.

632 sz. vonat: Budapest Keletről indul 5 ó. 57 perckor, Gyomára érkezik 11 ó. 02 perckor, indul 11 ó. 12 perckor. Békéscsabára érkezik 12 ó. 13 perckor.

Megszűnt: a 620 sz. vonat, mely Gyomára érkezik 2 ó. 31 perckor, indul 2 ó. 41 perckor.

A 623 sz. vonat, mely Békéscsabáról indul 14 ó. 58 perckor, Gyomára érkezik 14 ó. 58 perckor, indul 15 ó. 01 perckor, csak Mezőtúr közlekedik.

A következő levelet kaptuk:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Állapítsák meg a kukoricaszár drát!

Engedje meg, hogy ezuton hivjam fel hatóságaink figyelmét egy igen fontos körölményre. Arról van ugyanis szó, hogy Kormányzatunk igyekszik az egész vonalon úgy a fogyasztók, mint a termelők érdekeit összhangba hozni, legyen az akár mezőgazdasági termelő, akár ipari termelő. De gondoskodik arról is, hogy a kereskedő, vagy az iparos sem adhassa többért az árúját, mint a hivatalosan megállapított ár.

Amikor a szálas takarmánydrákat megállapították, elkerülte az illetékesek figyelmét az, hogy a kukoricaszár is oda tartozik és nem szabályozták annak az árát. Ez már a múlt télen is hiba volt, mert tudunk olyan eseteket, amikor a megszorult gazda a tavaszon 20 fillért is fizetett egy kéve (15—25 szár) kukorica szárért elment érte 10—15 kilométerre.

Most azután, mert az ára nincsen megállapítva, egyik-másik eladó már nem is tudja kimondani, hogy mennyit kérjen érte. Hallunk 60—100 filléres drákról, amit már el sem akarunk hinni, hogy legyen magyar ember, aki ilyen elvelemült legyen, hogy a másik állattartó gazdatársát, akinek kevés takarmánya termelt, ennyire kihasználjon. Azt kérdezem gazdatársaimtól, hogy hol találják meg ilyen drák mellett számításukat, akár a tejtermelésnél, akár a jószág nevelésnél?

Ugy tudom, hogy ezelőtt a csutka ára lehetőleg igazodott a tej árakhoz és egy liter tej árából 2—3 rendes — nem 15 száras — kéve csutkát lehetett venni. Ez jó is volt így, mert mindegyik fél meg volt elégedve. Azonban a mostani drák mellett csak az egyik fél nevet, a másik pedig sir. Ha a mai tejdrák mellett 15—20 fillér lenne egy kéve csutka ára, akkor is sok volna.

A mostani igen szűkös takarmánytermés mellett a kukorica szárra is nagy szükség van, nem lehet azt mellőzni. Legfőbb ideje tehát, hogy hatóságaink avatkozzanak bele ebbe a kérdésbe, mert ilyen körülmények mellett sok állattartó gazdának elmegy a kedve attól, hogy tejelő tehenet tartson és szarvasmarhát neveljen. Én szívesebben adnék a teheneknek csak lucerna, vagy gypszszénát, de mert nincsen elegendő, kénytelen vagyok csutkát is venni, miután abból is kevés termelt. És azt hiszem, hogy nagyon sok gazdatársamnál ugyanaz a helyzet.

Maradtam Szerkesztő urnak tisztelője: Egy tehen tartó gazda.

H I R E K

Személyi hír. Dr. Biró János ügyvéd, irodáját Rákóczi utca 33 szám alatt megnyitotta.

Orvosi hír. Dr. Oláh Emil szemorvos, nyug. kórházi főorvos Békéscsabán rendeléseit megkezdte. Rendel: Békéscsabán, Andrásy ut 8 szám I. emelet 1. (volt Nádor-szálló) Délelőtt 8-tól 1 óráig.

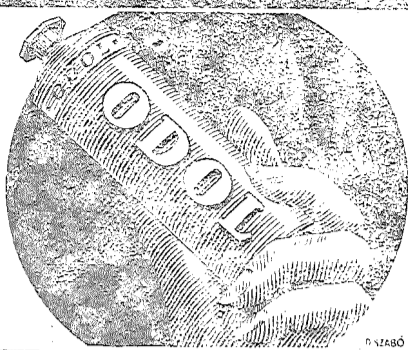
Felhívjuk a postát igénybe vevő közönség figyelmét a Vöröskereszt bélyegek vásárlására. Ezek fogyasztása hazafias célt szolgálván, tehát mindnyájunknak közös érdeke.

Vasárnapi munkaszünet fel függesztése. Az ipartügyi miniszter 58 866/1942. XIII. sz. körrendeletével elrendelte, hogy a légitámadások vagy azok elhárítása következtében épületekben és berendezésekben keletkezett károk megszüntetését célzó ipari munkálatok az ipari munka vasárnapi szüneteltetése szempontjából az elemi csapások következményei eltávolításával, illetőleg orvoslásával azonos elbírálás alá esnek és ezért a 84 537/1921. K. M. száma rendelet 23. §-a alapján vasárnap is végezhetők.

Kedvezményes gyepvető-magvakat kaphatnak a gazdák. A földmívelésügyi miniszter a legeltetési társulati, birtokossági közös, községi közlegelők, valamint 500 kat. holdnál nem nagyobb birtokon gazdálkodó zöldmezőszövetségi tagok tulajdonában lévő rétek és legelők gyepesítését az 1943. évben is körülbelül 40 százalékos kedvezmény nyújtása mellett jóminőségű, hazai származású, tehát fagyálló és szárazságtűrő velőmagvak kiosztásával mozdilja elő. A kiosztással a földmívelésügyi miniszter az Országos Zöldmező Szövetséget bizta meg. Azoknak a legeltetési társulatoknak, birtokosságooknak és községeknek, amelyek fenti kedvezményben részesülni kívánnak, igényüket az illetékes vármegyei gazdasági felügyelőségnek, az 500 kat. holdnál nem nagyobb birtokon gazdálkodóknak pedig az illetékes kerületi zöldmező alakulatnál kell bejelenteni.

Régi fegyverek új kiadásában. A mai harcászati eszközök leg-
többjéről kiderül, hogy már évszázadokkal ezelőtt használták, ha kezdetlegesen is. A régi és modern harcászati eszközökről rendkívül érdekes cikket közöl a Tolnai világlapja legújabb tartalmas száma. A legjobb magyar írók szép novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dúd során és a közkezdelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeklapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

A helyes fogápolás

FOGPEP

A HONVÉDSÉG téli ruha-gyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjának mieleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

Elkészült a budapesti vasnapok munkaterve. Október hó végén rendezik a hatóságok és a társadalom teljes támogatásával.

Felakasztották Rigó Mihályt. Mint ismeretes, a röghírhéj bíróság Rigó Mihály követőmestert, aki a légoltalmi előkészítés ideje alatt beállított lopást követelt el, nála maradt Rigó Mihály kezvelemért fogva tartott, de kegyelmi kérvényét elutasították Rigó szombatán délután a budapesti gyűjtőfogház udvarán felakasztották.

Hódmezővásárhelyen internáltak egy fecsegőt. Kroó Imre kereskedelmi alkalmazott az ellenséges repülőgépek magyarországi támadása után, egy légoltalmi előadás alkalmával azt a kijelentést tette, hogy ez a támadás semmi sem volt, a szerdai ennél sokkal nagyobb lesz. Szerdán csakugyan újabb tégitámadást intéztek a szovjet gépek az ország ellen a Kroó Imrét ezért rémhírtérjesztésért közigazgatási eljárás alá vonták. Kroó azzal védekezett, hogy a szerdai légitámadás hírért Mórincz Lajos cukrászmestertől halotta az eljárás Mórincz ellen is megindult. Kroó Budapestre vitték a toloncházba, ahonnan az internáló táborba kísérik.

Meghívó. A Földmívelésügyi Miniszter ur a gyomai ezüstkalászos gazdák közül két gyakorlatban kiváló gazdálkodót jutalomban részesített. A jutalmakat dr. Szász Lajos községi főjegyző ur gazdaköri díszgyűlés keretében adja át a megjutalmazottaknak. A díszközgyűlést f. év október 4-én (vasárnap) délután 3 órai kezdettel tartjuk meg a Felsőrézsi Örvasókörben. A gyűlésre tisztelettel meghívom a tanfolyamok volt előadóit és a község minden érdeklődő lakosát. Különösen kérem ezüstkalászos gazdatársaimat, hogy a csoportunkat ért megítézés jeleinek átadásánál mindnyájan megjelenni szíveskedjenek. Gazdaköri elnök.

Évente folytatni kell a házak légoltalmi őrségparancsnokainak utáncépzését. A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét a ház (házcsoport) légoltalmi őrségparancsnokának és parancsnokhelyetteseinek utáncépzéséről. A rendelet szerint ezt az utáncépzést évenként folytatni kell. Az utáncépzés időtartama mind az alapképzést követő első, mind a további alkalommal 8 óra. Ebbe az időbe nem lehet beleszámítani a gyülekezéssel, névsorolvasással, stb. eltöltött időt. Egy tanfolyam résztvevőinek képzésére egy hétig tovább nem tarthat. A rendelet ezután külön mellékletben tartalmazza az alapképzést követő első és a további utáncépzés tananyagát.

Megállapították a liba és kacsza új árát. A rendelet értelmében máfői kezdve a legmagasabb termelői árak helyben eladó gazdaságnak egész ország területén a következők: élő liba 3.40, élő kacsza 3.20, élő csirke 3. élő tyúk 2.60 pengő kilogrammonként. Vidéken a kereskedő libánál, kacsánál és csirkénél 40, tyuknál 30 fillért számíthat kilogrammonként a fogyasztó számára, törvény eladásnál. Budapest környékén a kiskereskedők az élő libát 4.80, az élő kacsát 4.60, csirkét 4.60, az élő tyukot 4 pengőért árusítják fogyasztók részére kilogrammonként. A liba és kacsza bontásból származó termékek legmagasabb fogyasztói ára a következő: máj háj nélkül 45 dekan felül 18, 30—45 dekas 16, 30 dekan alul 12, aprólék 1.80, liba- és kacsaszir egalizált 8.80, nem egalizált 7.80, liba- és kacsa-teperő 8.80, liba- és kacsamell 5—6, comb 4.80—5.20 pengő kilogrammonként. Szabályozták a tojás árát. Eszerint a friss tyuktojás legmagasabb termelői ára az ország területén kilogrammonként 3.40 P. A kiskereskedő az osztályozatlan friss tojásért 4.10, a repedt tojásért 3.80 pengőt kérhet a fogyasztótól.

— Gondoljátok azokra, akik távol a hazától a legzordabb téiben is helytállnak Magyarorszáért! Adjatok téliruhát a hadseregnek!

Tudj-e...

hogyan egy modern aforizmaköltő szerint az asszony tükörnélkül olyan, mint a ködben hánykódó hajó. Az asszonyok sokkal többet tudnak a férfiakról, mint amennyit a férfiak sejtene, de többet sejtene, mint amennyit a férfiak tudnak... Az asszony a férfi szerelmének nagyságát annak az ostobaságnak nagysága szerint értékeli, amelyeket a férfi szerelméért elkövet.

hogyan a legjobb házőrzőállat a gorilla, Averro, portugál afrikakutató Lisszabon mellett lévő lakásába betörő akart bejutni. A tudós Afrikából hozott pompás gorillája azonban a betolakodót már a parkban fülöncsipe és úgy elagyabugydta, hogy ez sebeibe belehalt.

hogyan Arnold Bockling nemcsak kitűnő festő volt, hanem rendkívül szeilemes társalgó is. Egy újgazdag büszkén mutatta be a nagy festőnek hatalmas festménygyűjteményét és eldicsekedett azzal, hogy ezt az értékes kincset halála után egy jótékony egyesületre szeretné hagyományozni. Megkérdezte a festőtől, hogy milyen egyesület gazdagítson gyűjteményével. A festő így felelt: „Ha szabad valamint tanácsolnom, akkor hagyományozza gyűjteményét a vakok egyesületére, ott lesz a legjobb helyen.”

hogyan Strauss János, a nagy keringőkirály nem tudott keringőt táncolni. A következőket írja egyik barátjának: „Nem is hiszed, hogy milyen gyakran kérnek fel arra, hogy ne csak játszam keringőmet, hanem táncoljak is dallamukra. Nagyon jól tudod, hogy soha életemben nem voltam táncos és így valamennyi csábító kérésre, sajnos csak nemmel felelhetek.”

hogyan tevével csempésznek már. Az Egyiptom-Sinai határszakaszon a vámőröknek feltűnt, hogy a vándorló beduinok néhány tevéje mennyire sovány. Erre lefoglaltak egy ilyen beteg kinézésű tevét, leölték és a tevé gyomrában alumíniumcsöveket találtak, kábítószerekkel kitöltve. További nyolc beteg tevé leölésének után a vámőrök összesen 32 kilogramm kábítószert foglaltak le. (MN)

Apollo Mozgó Ujnya.

Október 3

szombat

Lil Daguer, Henrich George:

A forradalmár

Lebilincselően érdekfeszítő, lenyűgöző erejű, izgalmas történet.

Október 4-5-6 vasárnap-hétfő-kedd

Simor Erzs, Páger Antal, Szörényi Éva, Perényi László, Pethes Ferenc, Kürthy György:

Szüts Mara házassága

ZSIGRAY JULIANNA óriási sikerű regénye.
Az idei szezon egyik legnagyobb magyar filmalkotása.
Magyar Világhíradó.

Október 7

szerda

Franchot Tone, Ann Sothorn:

A nagy riport

Bonyodalmas amerikai bűnügyi vigjáték.
UFA világhíradó.ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órakor.

Nyíltér*

Értesitem az igen tisztelt közönséget, hogy külvilágtól élve feleségem Kiss Erzsébetnek hitelt senki ne adjon, mert azokért felelősséget nem vállalok és ki nem fizetem.

TÓTH KÁROLY
Gyoma.

*) E rovatban közölte a szerkesztőség és a kiadóhivatal felelősséget nem vállal.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Szalóki József és neje Kádár Piroška fia József ref., Imre Elek és neje Nagy Eszter fia Lajos és Mihály ref., Gubuznai Vilmos és neje B. Izsó Teréz fia Albert ref.

Házasságot kötöttek: Varga Pál és Kéri Erzsébet, Pavlyuk Miklós és Koródi Róza.

Elhaltak: Wagner Márton 70 éves. ág. ev., Megyeri László 5 hónapos ref., Timár Imre rk. 29 éves, Gombóti András 17 napos rk., özv. Beinschróth Mártonné Kalita Róza ág. ev., Faragó Ferenc 21 éves ref.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik drága jó Édesanyánk, Nagyanyánk temetésén részt vettek s fájdalmunkat részvételükkel enyhíteni igyekeztek, ez uton mondunk hálás köszönetet a

Kertész család.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekből számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet-körút 7.

SPORT

Kettős győzelem Gyomán!

GYTK ifj.—Körösladányi LE
2-0 (2-0)

Nagy melegbe a Gytk ifj. a következőképpen állt fel: Máté — Czifrák IV., Bódi — Gecei, Bolehovszky, Czifrák III. — Csáki, vitéz Juhos, Oláh II. Dobó, Szendrei.

A Gytk ifj. óriási fölénybe van, de gólt csak a 12-ik percben érnek el vitéz Juhos révén. Majd a 42-ik percben Oláh II. gyönyörű ívelt lövése beállítja a végeredményt.

A második féldőbe állandóan Gyoma támad, de eredményt a gyomai csapatok nem tudnak el érni.

Gytk ifj.-ből jók voltak: vitéz Juhos Oláh II., Bolehovszky.

GyTK—Sarkadi CASS
6-1 (1-1)

I. oszt. bajnoki. Vezető: Sálfalvi.

A Gytk: Jakó — F. Nagy, Götler — Csalah, Kárpáthy, Császár. — Olajos, Orbán, Magyar III., Györi, Mihácsi.

Gyoma nagy iramot diktált és a 10-ik percben Olajos remek góljával megszerzi a vezetést, 1-0. Ezután Sarkad nagyszerű támadásokat vezet és a 19-ik percben Széll bomba góljával kiegyenlített Sarkad, 1-1.

A szünet után szárnyat kap az ötös fogat és egymás után éri el góljait. A 10-ik percben Magyar, majd a 15 és 17 percben ismét Magyar a gólszerző. A 27-ik percben Császár és a 30-ik percben Mihácsi növeli a Gytk gólarányát.

Gytk-ből jók voltak: Jakó, Kárpáthy, Csalah, Császár, Magyar III., Olajos.

Sálfalvi minta szerűen vezetett és beigazolta azt, hogy Gyomán is lehet zökkenő, mentesen futball mérkőzést vezetni csak jó bíró kell, szívesen látnánk máskor is.

Hirdessen
lapunkban!

KENDRÓDI MOZI
1942. okt. 4-5 én, vasárnap
3-5-7 órakor,
hétfőn két előadás 5-7 órakor.

A legmulatságosabb
magyar film!Leányvári
boszorkány

Főszereplők: Szörényi Éva, Vaszary Piri,
Csontos Gyula, Bilicsi Tivadar stb.
Szívet-lelket gyönyörködtető film, amelyben az aranyos diákok bohém élete kedves és lebilincselő.

1942. évi október hó 8-án,
csütörtökön 5-7 órakor.

Ragyogó vigjáték!

Hét évig nem lesz
szerencsém

Főszereplők: Tabody Klári, Hans Moser,
Theó-Lingen, Oly Holzmann.
Remek filmböszöveg, tele váratlan
bonyodalom és kacagató
jelenetekkel.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA híradókkal.

Mindnyájunkon segít a
Magyar Vöröskereszt! Tehát,
mi is tartsuk kötelességünknek
hogy adakozzunk!

Publikáció

10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Értesítetik Gyoma község lakosai, hogy Gyomán a vasnapok október hó 7 én és 8-án lesznek megtartva. Mindenki hazafias kötelességének tesz eleget ha az udvarában, ipartelepén vagy egyéb helyen elfekvő vas-, réz- és fémhulladékot a fenti napon vagy még előbb is beszovaltatja. A kijelölt vasnapokon a gyűjtőhely a község háza udvarán lesz. A vasnapokon történő beszállításokért a gyűjtőhelyen kifüggesztett hivatalos árat mindenki megkapja, míg a vasnapok után ilyen magas ár nem fizethető. A hulladék vasakat a kijelölt vasnapok előtt is fel lehet ajánlani Koloh Antal ószeresnek, aki azt kocsiával azonnal el is szállítja és a hivatalos napi magas árat az átvétellel egyidejűleg kifizeti. Siessen eleget tenni kötelességének és jelenkezzen Koloh Antal ószeresnél.

Buza szelelő rosta vetőmagtisztításhoz eladó. Arany János utca 4 szám alatt. 2-1

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepén.

Takarításért lakást adok gyermektelen házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légoltalmi Liga hivatali helyisége takarításáért pedig havi bért fizetnek. Jelentkezni lehet Lovas Zoltánnál.

Bogár László gróf Tisza István ut 77 számú háza és korcsmája berendezéssel és joglemondással együtt örök áron eladó 2-2

Rákóczi utca 3 szám alatt két szoba konyhas lakás kiadó. Irodának vagy üzletnek is igen alkalmas 3-3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Sylvánia könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 Ft, Fél évre 3.12 Ft, Egész évre 6.24 Ft

Belföldieknek postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felélős szerkesztő: **WAGNER MÁRTON**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egynapos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

TERMELNI ÉS HARCOLNI!

A kormány legutóbbi rendelkezését adott ki a termelési jutalmakról s ezzel megindította a magyar buzacsatát, amely alapja és kiegészítő része a frontokon folyó nagy küzdelemnek. Termelni és harcolni! — ez ma az egész hadban álló Európa jelszava s Magyarország ehhez a programhoz nem most, hanem az elsők élén csatlakozott. A mostani intézkedések csupán azt jelentik, hogy fokozott mértékben akarjuk latba vetni a magyar erőket a termés arcvonalmán is. Ehhez az energiakifejtéshez a leghelyesebb utat, módot választotta a kormányzat. Nem a szigor, hanem a serkentés eszközeivel akarja fokozni a magyar agrártársadalom dícséretes szorgalmát, munkakedvét. Aki ez év végéig a tavaszi vetés alá elvégzi az őszi szántást holdanként külön tíz pengő jutalmat kap. Ugyanerre a jutalomra van igénye minden gazdának, ha pillangós növényeket termel s aki őszi buza- vetésének területét növeli.

Ezek a rendelkezések szervesen illeszkednek bele abba a jól átgondolt munkatervbe, amelynek tökéletes és maradéktalan végrehajtása minden nép egyéni öncéluságán felül az egyetemes európai szabadságharc sikerét segíti elő. Magyar viszonylatban azonban azt is jelzik ezek az intézkedések, hogy a kormány politikája céltudatosan és határozottan az agrártársadalom megsegítésére irányul továbbra is. El kell ismerni, hogy e cél érdekében igen sok történt az egészséges és nagyvonalú békealkotásokat hátráltató háborús viszonyok ellenére is. A parlament által megszavazott egymilliárdos mezőgazdaságfejlesztő javaslat ma az egyik legnagyobb és legjelentősebb munkaprogramja a hadban álló Európa nemzeteknek. Egyfelől a magyar gazda anyagi jólétét, felemelkedését, másfelől azokat a termelési erőfeszítéseket szolgálja, melyek végül is az európai kontinens

teljes önellátását, gazdasági szabadságát s ezen belül a magyar gazda megérdemelt, legális gyarapodását fogják eredményezni.

Csaknem egybeesik ezekkel az intézkedésekkel Kállay Miklós miniszterelnöknek az az igen határozott hangú és erélyes elhatározása, mellyel elrendeli, hogy a hatóságok gyorsítsák meg a zsidóbirtokok átadását és ez év végéig minden zsidó földtulajdont juttassanak magyar kézre. Ugyanigy rendelet intézkedik a zsidók törpebirtokainak gyors átadásáról is, különös figyelemmel arra, hogy ezeket a birtokrészeket is hadbavolult, hazáért vérző magyar földművesek kapták. Elmult vasárnap kiegészítette a rendeletek sorozatát a miniszterelnöknek még egy nagy horderejű intézkedése, amellyel lehetővé tette, hogy az öt katasztrális holdnál nagyobb, de száz holdnál kisebb mező-

gazdasági ingatlanok, valamint a zsidók tulajdonában lévő 5—20 holdas gyümölcsösök az országos vitézi szék útján a háboru hőseinek birtokába kerüljenek. Egyedül az utóbbi elhatározás 130.000 holdat juttat magyar kézre. Méghozzá a legjobb magyarok kezére. Mert ezekből a birtokokból a hazáért harcoló katonák, ezek közül is elsők a földművessel foglalkozók fognak részesülni.

A magyar dolgozónak, az ősi barázda fiának ezek után nincs más feladata, mint ráállani arra a földre, melyet a honfoglaló fajnak visszajuttatott a nacionalista magyar politika. Termelni és dolgozni! Mert az események, intézkedések világosan mutatják, hogy ez minden gazdának egyéni érdeke is. Legfőként érdeke a nemzetnek, melyért kint a fronton a honvéd harcol, itthon pedig a magyar gazda dolgozik.

Felhívás a nemzet asszonyaihoz és leányaihoz!

Mindenki jelentkezzék női honvédelmi munkaszolgálatra.

A Női Honvédelmi Munkaszolgálat megszervezése és megalakulása Gyoma községben már régebben megtörtént és lelkes vezetősége, valamint tagjai értékes közreműködésüket a téli ruhagyűjtési akció megszervezése és igen eredményes lebonyolítása alkalmával már megnyitotta.

Figyelemmel Kállay Miklósné miniszterelnökünk hitvesének a Magyar Néphez

intézett szövegére a Női Honvédelmi Munkaszolgálat helyi bizottsága ezúton hívja fel mindazokat az asszonyokat és leányokat, akik honvédelmi munkaszolgálatra még nem jelentkeztek, illetve háborús munkaszolgálati beosztásuk még nincsen, jelentkezzenek minden hétfőn délután 5—6 óra között a községházán szolgálatot tartó munkabizottság tagjánál felvétel végett.

VÉGRE KAPTUNK ESŐT

A tikkasztó hőség sokáig tartott. Esőt nem kaptunk, így a tengeri különösen nagyon megsínylette a nagy szárazságot. A szántás és vetés is sokkalta nehezebb volt. Végre pénteken este megeredt az eső és takarosan megáztatta a földet. Az elvetett

magnak is elég lesz és szinte már előre látjuk a két hét múlva kikelő zöld buzát. A még hátralévő szántás is könnyebb lesz az eső után és reméljük, mind elvégezzük az őszi munkálatokat még idejében és el is tudunk vetni mindent.

Felhívás

A 110.410/1642. K. M. sz., a tengeri forgalmának és felhasználásának szabályozása tárgyában kiadott miniszteri rendelet 16 §-ának 2. és 4. pontja hatáskörömbé utalja, hogy sertésenként, darabonként, 3.50 q szemes tengeri beszoigáltatása alól felmentést adhassak azon 20 kat. hold szántóföldnél kisebb területtel rendelkező termelők részére, akik Békésvármegye törvényhatósága részére bérhizlalást vállalnak, a sertés számára való tekintet nélkül.

Vonatkozó bérhizlalási szerződésekhez szolgáló nyomtatványok a rendelet által előírt minta szerinti szöveggel, a vármegye alispánja által az összes községi előjáróságokhoz kellő számban megküldettek.

A mindenekelőtt való köz-mellett saját jólfelfogott egyéni érdekében kérem az érdekelteket, hogy lehetőségeik szerint jelentkezzenek illetékes községi előjáróságaiknál ilyen bérhizlalási szerződéseknek a megkötése végett.

Gyula, 1942 október 5.

BELICZEY MIKLÓS
kormánybiztos, főispán.

Vasuti szállítási kirendeltség létesítése

Bántfy Dániel báró földművelésügyi miniszter a MÁV. igazgatóságánál (Budapest, Andrássy-ut 73—75.) működő „Központi Katonai Szállítás Vezetőség” kebelében állandó kiküldöttet rendelt ki dr. Ijjász Ervin m. kir. erdőtanácsos személyében, akinek felhatalmazása az összes, a tárcsa ügykörébe tartozó vasuti szállításokkal és kocsiigénylésekkel kapcsolatosan felmerült panaszok és kívánások tárgyában hivatalból történő közbenjárására terjed ki.

A gazdaközönség ezért minden egyes halasztást nem tűrő szállítási esetében, ha e tekintetben nehézség vagy akadály

FIGYELIK

a feketén árusítókat és vevőket. Figyelik és megjegyzik, kik azok, akik rongják a belső frontot, akik önző céllal egy-egy léglát, szikladaruból törnek le a belső ellenláiás várfalából. Égbekiáltó bűn ma olyan árat kérni, amit a szegény ember, a munkás, tisztviselő nem fizethet meg, csak az, aki a konjunkturát kihasználva, soha nem remélt jövedelmet élvez. A zugsforgalomban való eladás és vásárlás nem egyszerű üzlet, amihez csak két félnek van köze, hanem ronisa a gazdasági élet egyensúlyának, lábballaposása a rend érdekében, a győzelem biztossága érdekében megtett intézkedéseknek. Ne örüljön sem az eladó, sem a vásárló a drága pénzen adott és vett portékának, a 10—15 pengős szalonnának, 2 és fél pengős fehér lisztnek, a 80—100 pengős árpának, buzának, zabnak, tengerinek. Ne örüljenek, mert ártottak hazájuknak, magyar testvérüknek, Európának, a győzelem ügyének, a társadalom békéjének, rendjének, stabilitásának és használnak az ellenségnek, a vörös bolsevizmusnak, a megsemmisítésünkre kész plutokráciának. A látszólag ártatlan üzletkötés akarva, nemakarva cimboraság az ellenséggel, bűn azok eljen a testvérek ellen, akik véreznek értünk. Ne támogassuk a fekete piacot, inkább jelentsük fel a csábitól, a fekete vásár eladóját és vevőjét. Ne hajtsuk a vizet az ellenség malmára.

Kedvezményes gyepvetőmagvakat kaphatnak a gazdák. A földművelésügyi miniszter a legeltetési társulati, birtokossági közös, községi közlegeiök, valamint 500 kat. holdnál nem nagyobb birtokon gazdálkodó zöldmezőszövetségi tagok tulajdonában lévő rétek és legelők gyepesítését az 1943. évben is körülbelül 40 százalékos kedvezmény nyújtása mellett jöminőségű, hazai származású, tehát fagyálló és szárazsáztűrő vetőmagvak kiosztásával mozditja elő. A kiosztással a földművelésügyi miniszter az Országos Zöldmező Szövetséget bizta meg. Azoknak a legeltetési társulatoknak, birtokosságoknak és községeknek, amelyek fenti kedvezményben részesülni kívánnak, igényüket az illetékes vármegyei gazdasági felügyelőségél, az 500 kat. holdnál nem nagyobb birtokon gazdálkodóknak pedig az illetékes kerületi zöldmező alakulatnál kell bejelenteni.

Hirdessen lapunkban!

HIREK

Beliczey Miklós főispánt Békéscsaba város örökös diszpolgárává választotta.

Október 6. Kegyelettel emlékezett meg a nemzet az aradi tizenhárom vértanu haláláról most is. Reméljük, hamarosan eljön az ideje, hogy kegyeletünket a vértanuk újra magyar földde lett sirjainál róhatjuk le.

Személyi hír. Dr. Biró János ügyvéd, irodáját Rákóczi utca 33 szám alatt megnyitotta.

Orvosi hír. Dr. Oláh Emil szemorvos, nyug. kórházi főorvos Békéscsabán rendeléseit megkezdte. Rendel.: Békéscsabán, Andrassy ut 8 szám I. emelet I. (volt Nádor-szálló). Délelőtt 8 tól 1 óráig.

Felhivjuk a postát igénybe vevő közönség figyelmét a Vöröskereszt bélyegek vásárlására. Ezek fogyasztása hazafias célt szolgálván, tehát mindnyájunknak közös érdeke.

Békéscsabán husz lakost ítelt el a rendőrség, mert nem tettek eleget az elsőtétítési rendeletnek.

Vasárnapi munkaszünet fel-függesztése. Az iparügyi miniszter 58 866/1942. XIII. sz. körrendeletével elrendelete, hogy a légitámadások vagy azok elhárítása következtében épületekben és berendezésekben keletkezett károk megszüntetését célzó ipari munkálatok az ipari munka vasárnapi szüneteltetése szempontjából az elemi csapások következményei eltávolításával, illetőleg orvoslásával azonos elbírálás alá esnek s ezért a 84 537/1921. K. M. számú rendelet 23. §-a alapján vasárnap is végezhetők.

Évente folytatni kell a házak légoltalmi őrségparancsnokainak utánképzését. A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét a ház (házcsopori) légoltalmi őrségparancsnokának és parancsnokhelyetteseinek utánképzéséről. A rendelet szerint ezt az utánképzést évenként folytatni kell. Az utánképzés időtartama mind az alapkiképzést követő első, mind a további alkalommal 8 óra. Ebbe az időbe nem lehet beleszámítani a gyülekezéssel, névsorolvasással, stb. eltöltött időt. Egy tanfolyam résztvevőinek kiképzése egy hétnél tovább nem tarthat. A rendelet ezután külön mellékletben tartalmazza az alapkiképzést követő első és a további utánképzés tananyagát.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb téiben is helytállnak Magyarorszáért! Adjatok téliruhát a hadseregnek!

Már a gyermekeknek is

ODOL fogpéppel kell fogakat ápolni
ODOL fogpép megőrzi a fogak szépségét
egészségét

ODOL
fogpép

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

Vetőmagvak felára. A közellátási miniszter a nemesített és csak fajtamegjelöléssel forgalomba hozható gazdasági magvak felárát a 91.500/1942. K. M. számú rendeletében megállapította. A közönséges gazdasági vetőmagvak felára előre megállapítva nincsen, de a termelők esetről-esetre kérhetik ilyen magvakra nézve is felár megállapítását, ha valamelyik vetőmagvizsgáló intézettel a vetőmagot megvizsgálattja és az arról kapott bizonyítván alapján kérelemmel fordul a közellátási miniszterhez. (VI., Nagymező u. 1.) A közellátási miniszter a benyújtott kérelmek alapján egyénenként és esetenként engedélyezi a közönséges vetőmag e felárát. Az erről szóló részletes útmutatás a Budapesti Közlöny f. évi szeptember hó 24-i számában jelent meg.

Régi fegyverek új kiadásban. A mai harcászati eszközök legtöbbszöréről kiderül, hogy már év századokkal ezelőtt használták, ha kezdetlegesebb formában is. A régi és modern harcászati eszközökről rendkívül érdekes cikket közöl a Tolnai világlapja legújabb tartalmas száma. A legjobb magyar írók szép novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek során és a közkezdvelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

A villamos zseblámpák használata elsőtétítés idején eddig szabályozva nem volt s emiatt több összettközés volt a lakosság és az ellenőrző közegek között. Ennek az áldatlan állapotnak vetett véget a honvédelmi miniszter pár nap előtt megjelent 139.000 sz. rendelete, amely a kék szűrővel ellátott tompított fényű lámpák használatát engedélyezi bizonyos korlátozások mellett. Felfelé nem szabad világítani.

A HONVÉDSÉG téli ruha-gyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjanak meleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

MEGJELENT a „Magyar Szárnyak”-nak októberi első száma. A magyar repülő-társadalom népszerű folyóirata ez a lap. A Jánosy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelenő Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-utca 93.) küld.

Elkészült a budapesti vasnapok munkaterve. Október hó végén rendezik a hatóságok és a társadalom teljes támogatásával,

Tudja-e...

hogy a Vatikánnak 22 udvara és 11.000 lenne és szobája van. A moszkvában tervezett szovjet-palota lehat, melynek acélvázát most olvasztották, 6000 szobájával még mindig messze elmaradt volna a Vatikán mögött.

hogy a régi görögöknél a férfiak is hordták hajtűket. A művészi kivitelezésű arany- vagy ezüst-hajtűk rendszerint kábóca- vagy kigyóalakot mutattak.

hogy a XVIII. századi Párizs legnevezetesebb látványlói közé tartoztak XV. Lajos étkezései is. A királyi étkezés megtekintésére külön belépőjegyeket adtak ki és a nézőközönség a király ebédlőjében egy korlát mögött kapott helyet.

hogy a középkorban még általános hiedelem volt, hogy a férfinak eggyel kevesebb bordája van, mint a nőnek. Azt, hogy ez az általános különbség nem áll fenn, először Vesaleus, a híres holland orvos bizonyította be 1569-ben.

hogy a szamuráj sohasem hagyja el otthonát kard nélkül. A múlt század második felében a szamurájgyerekek még az iskolába is fölvezetett karddal mentek. Magánlakásba vagy hivatalos helyiségbe azonban a szamuráj nem léphetett be fegyveresen, ezért a japán házakat kardok elhelyezésére a mi ernyőtartóinkhoz hasonló butordarabokkal látták el.

hogy a géppuska őse már 600 éves. A géppuska első előfutára az ugynevezett „ribaudequin“, 1342-ben bukkant fel. A fegyver több kisebb csőből álló ágyú volt, melynek csöveit akár egyszerre, akár pedig egymás után el lehetett sütni. János burgundi herceg 1415-ben állítólag több, mint 2000 ribaudequint vetett harcba Anglia ellen. A különös ágyú hatása az egykori tudósítások szerint meg lehetőséget nyújt, állítása azonban oly sok időt vett igénybe, hogy egy egész napos csatában csak kétszer lehetett elsütni. Harci értéke így mégis csak csekély maradt és lassankint egészen feledésbe merült. A mai értelemben vett géppuskát, azaz a visszalökő elve alapján megszerkesztett gyors tüzelőpuskát egyébként csak 1883-ban találták fel. (MN.)

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkal jelent meg. A magyar falu képeslapja, mely gazdasági cikkekből áll, továbbá elbeszélések, versek, kiscikkek, szakkikkek, piaci és vásári árakat és rendelkezéseket találunk benne. Munkatervszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Apollo Mozgó Gyomai.

Október 10

szombat

ÖRÖK SZERELEM

Egy minden akadályt leküzdő, szenvedélyes szerelem megrázó története.
Főszereplők: Alida Valli, Vittorio De Sica.
A nagyáriát éneklő: Beniamino Gigli.

Október 11-12

vasárnap-hétfő

16 éven felülieknek!

Szenzációs ujdonság!

Magyarul beszélő világfilm!

Valborg-éji kaland

Forró szenvedélyek és a lángoló szerelem filmje.
Az első magyarul beszélő SVENSKA film.

Főszereplők: Ingrid Bergman, az „Intermezzo“ főszereplője és Lars Hanson.
Magyarok örök királya. Magyar Világhíradó.

Október 14

szerda

A fehér nővér

Regényes társadalmi történet.
Főszereplők: Hertha Thiele, Theodor Loos.
UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órakor.

Arverési hirdetmény

Az Epstein Lajos és néhai Epstein Géza hagyatékához tartozó ingóságok (gazdasági felszerelések, cséplőszekrény felszereléssel, ekék, boronák, vetőgépek, kocsi és egyéb gazdasági felszerelések és alkatszések) a városi árvaszék közbejötté mellett f. hó 21 napján d. e. 10 órai kezdettel a nevezettek közös tulajdonát képező s Mezőtúr m. város Pusztanagyperecsi határrészen levő (Nagylapos szomszédságában) tanyáján önkéntes árverésen elárvereztetnek.

Megjelent az „Ifjú Repülő“ legújabb száma. A magyar ifjúság népszerű repülőújsága új, októberi számával kegyeletes hangon áldoz ifjú repülőink eszményképpé magasztosult példaköpeinek, hősi halált halt Kormányzóhelyettes urunk emlékének. Sok érdekes olvasni és tudni való leszik teljessé az „Ifjú Repülő“ legújabb számát. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifjú Repülő“ új számának ára 30 fillér. Munkatervszámot a kiadóhivatalától (VII. Király utca 93) kérjen.

Érdekes színházi bemutatók Budapesten. Az induló színházi idény ujdonságairól írásban és képként számol be a Délbáb újabb száma. A magyar írók kitűnő elbeszélései, gazdag filmrovat, divatrovat, rejtvények, humor, (képzelt képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délbáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

A székelység kérelme!

CSABA-KIRÁLYFI NÉPE

halhatatlan fiának, harisnyás-zekés határőrének, vitéz és életét áldozó katonájának, ágyúöntő- és hadseregszervező szabadsághősének

GÁBOR ÁRONNAK

Sepsiszentgyörgyön szobrot állít. Az emlékmű művészi elgondolásban a SZÉKEKY ÖSERŐI fogja megismereteni és azt az élszánt akaratot juttatja kifejezésre, hogy a székel határőr, Szent István birodalmának ezen keleti végvárán, az Örök Magyarság védelmére mindörökké ki fog tartani.

A szobor megalkotásának költségét a M. Kir. Belügyminiszter Ur által engedélyezett

országos gyűjtéssel teremthetjük elő.

Felkérünk minden magyar honfit és honleányt, érezze át, hogy a példaadó hősi önfeláldozás megörökítése sohasem volt időszerűbb mint ma, amikor a magyarság ismét élet-halál harcát vívja.

Adakozzatok!

hogy a székelység régi vágya mielőbb valóra váljon.

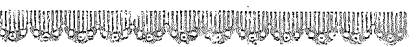
Sepsiszentgyörgy, 1942. szept. havában székel testvéri üdvözléssel:

GÁBOR ÁRON SZOBORBIZOTTSÁG Sepsiszentgyörgy.

Dr. BARABÁS ANDOR sk.
Háromszék vármegye főispánja,
az Intéző Bizottság elnöke.
Ilemény! GÁBOR ERNŐ sk.
kirendeltségi vezető,
a Bizottság ügyvezető titkára.

Az adományokat a 71335 sz. postatakarékpénztári csekk számlára, a Sepsiszentgyörgyi „Háromszéki Takarékpénztárnál“ vezetett folyószámlára kérjük befizetni!

Az adományokat hirtapilag nyugtázzuk!

ZENÉRODÍ MOZI

1942 okt. 11-12-én, vasárnap
3-5-7 órakor,
hétfőn két előadás 5-7 órakor.
Nagy kiállítású
zenés film!

Régi keringő

Főszereplők: Szörényi Éva, Páger Antal,
Szilassy László, Bilicsi Tivadár.
Kedves történet, melyet a közönség
dalol, ujong végig, sok vidámsággal és
romantikával.

1942. évi október hó 15-én,
csütörtökön fél 5, fél 7 órakor.

Szenvedélyek filmje!

A fekete asszony

Dráma.

Főszereplők:

Jean Gabin és Simone Simon.

E műsorunk csak 16 éven
felülieknek!

A műsor kiegészítve.

Vígjáték és UFA híradókkal.

Mindennemü gazdasági magvakat, mint

Lucerna, lóhere,
borsó, bökköny-
félék stb. legmagasabb áron

vásárol a MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI R. T. (Monori mag) Mezőturi Raktárkezelősége, volt közraktár. Telefon 25.

KÉKTÓN 43 katasztrális hold szántóföld bérbeadó vagy eladó igen olcsó bérért vagy eladási áráért. Érdeklődés a Békésmegyei Kereskedelmi Bank Részvénytársaságnál, Békéscsabán.

Levére választ adunk.

Publikáció

10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Buza szelelő fosta vetőmagtisztításhoz eladó. Arany János utca 4 szám alatt. 2-2

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepén.

Takarításért lakást adok gyormektelein házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légmentelmi Liga hivatali helyisége takarításért pedig havi bért fizet. Jelenkezni lehet Lovas Zoltánnál.

Bogár László gróf Tisza István ut 77 számú háza és korcsmája berendezéssel és jogienyomdással együtt örök áron eladó 2-1

Rákóczi utca 3 szám alatt két szoba konyhás lakás kiadó. Irodának vagy üzletnek is igen alkalmas. 3-3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Sylvánia könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor,

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

Sylvánia-nyomda Gyoma csekkszám: 18.281.

Lapzárta csütörtök este 6 óra.

Felolós szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 84.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:

Egyházas (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Kubikosgép, kapálógép robotol ezután

Tessék Sámuel kezdte meg, ezelőtt 150 évvel, az egész földön elsőnek, a sziknek földterítéssel való megjavítását. Szarvas szikjén történtek az első kísérletek és hogy milyen csigalassúsággal terjedt ez a javítás, láthatjuk, mert dacára a földrajzi közelségünknek Szarvashoz és az azóta eltelt 160 évnek, bizony a gyomai batarban lévő sok ezer holdas szikesekből alig-alig javítottak meg párszáz holdat. Hogy miért csak ilyen keveset, azt egyrészt azzal menthetjük, hogy a szik alatt lévő mészdús agyag kitermelése, széthordása és szétterítése nagyon sokba került, másrészt a kisebb birtokosok maguk azért nem végezték ezt el maguk, mert a kubikolás a legnehezebb baromimunkának felel meg, érthető, ha huzódottak az emberek tőle.

Aki már nagyobb csatornaépítést látott, az már ismeri a most nálunk megcsodált németgyártmányú földkötő gépet, amellyel kiássák a földet, akár gödör-rendszerrel és az e célra készített kocsikra rakja ugyan-csak a kötőgép a földet, a kocsikat azután hernyótalpas traktorokkal vontatják telt-helyre. A most működésben lévő kocsik nem felelnek meg a kívánt célnak. Szakemberek már törik a fejüket, hogy olyan kocsikat gyártsanak, amelyeken porhanyító és szórószerkezet is legyen és a terítést szabályozható vastagságban gépi erővel végezhessek. Vagyis: a kiassát, kocsirakást, helyreállítását és szórását mind-mind gépi erővel végzik, az ember csupán az irányítást eszközli.

Tehát megtörténik az a csoda, hogy az olyan kemény gyomai szikesföldet, amelybe az istennyilat is kalapáccsal kell beleverni, gépi erővel kubikolják ki és megjavítják vele a sziket, illetőleg jó népi elnevezéssel: eltemetik sziket.

Amikor a csodagépet közzé-

günkben megfelelő áhítattal szemléljük, még fel sem ocsudtunk, amikor egy még ennél is remekebb gépről olvasunk.

A pozsonyi ózsi Duna-Vásáron egy kisgazdák és közép-birtokosok számára készített kapáló- és szántógépet mutattak be. Ez a kis kétkerekű motor-kordé négyféle nagyságban készül. A legkisebb kivitelű csak kert művelésére való: 25 cm. mélységben kapál, de olyan alaposan, mint a legjobb munkás, de jóval kevesebb idő alatt. Emberi munkaerőre csak annyiban van szükség, hogy fogni kell a kisgép kéthátó fogantyuját, a motor viszi előre a gépet, amely méretei révén alkalmas arra, hogy az egészen szűk növény sorok közé is bemenjen. Persze nagyobb kivitelben is készítenek ilyen gépet.

A nagyobb gép nemcsak a kapálást végzi el, hanem a szántást is: a kapáló-szerkezetet fel lehet váltani szántógéppel és el lehet helyezni rajta egy kaszáló-szerkezetet is. Egy ember olyan mélyszántást végezhet ezzel a géppel, mint egy nagy traktorral, állítólag 32 cm. mélyre is lehet az ekéje.

A gép a legnagyobb kivitelben körülbelül 2000 pengébe kerül. A gép legnagyobb kivitelű formájával naponként 3-3 és fél holdat lehet mélyszántással megművelni Svájcban, ahol a gépet feltalálták. A gép hajtóereje benzín. Szakértők véleménye szerint a legkisebb formájú gép 2-3 holdas kerti gazdaságban, a nagyobb kivitelű körülbelül 20 holdas gazdaságokban hasznosítható legjobban.

Hogy a hitetlenkedők véleményét se hagyjuk megjegyzés nélkül, ezeknek csak annyit: mikor az első gőzekét hozták Gyomásra, annak is elszakadt a lánc, azután az ekéje törött el ami csak muló baj volt és később, amikor a traktorokat hozták, azokat sem vette be egy-

szerre a jó szikes talajunk és lám, ma már természetesnek találja mindenki, hogy az emberi értelem olyan erős gépeket tud már előállítani, amelyek még az istennyilánál is erősebbek, mert azt — állítólag

— csak kalapáccsal lehet a szikünkbe beleverni, de e gépekhez kalapács sem kell, hogy felszínre hozzák az áldott altalajt, amelyből bőséges termést arathat az ember, ha Isten áldása is rajta lesz munkáján. W.

Felhívás a nemzet asszonyaihoz és leányaihoz!

Mindenki jelentkezék női honvédelmi munkaszolgálatra.

A Női Honvédelmi Munkaszolgálat megszervezése és megalakulása Gyoma községben már régebben megtörtént és lelkes vezetősége, valamint tagjai értékes közreműködésüket a téli ruhagyűjtési akció megszervezése és igen eredményes lebonyolítása alkalmával már bebizonyította.

Figyelemmel Kállai Miklósné miniszterelnökünk hitvesének a Magyar Néphez

intézett szövegére a Női Honvédelmi Munkaszolgálat helyi bizottsága ezúton hívja fel mindazokat az asszonyokat és leányokat, akik honvédelmi munkaszolgálatra még nem jelentkeztek, illetve háborús munkaszolgálati beosztásuk még nincs, jelentkezzenek minden hétfőn délután 5-6 óra között a község házában szolgálatot tartó munkabizottság tagjainál felvétel végett.

Látogatás egy birtokon, ahol öntöző gazdálkodás van

Októbert írunk, hűvösek az éjszék és a reggelek. Napközben azonban még mindig nyári forróság uralkodik. Ha nem látunk a szántóföldeken a fekete agyarakat, a kukorica földeken a csomóba rakott csutkaszárok, a nem hullának a sárguló falevelek a földre, azt gondolná az ember, hogy nyár elején vagyunk.

Szántóföldeket átszelő utakon és városi utjainkon is egyformán óriási portenger. Ezen a portengeren keresztül igyekszünk a Nagyvány község alatt lévő Csávás birtokra, hogy meg szemléljük a birtokon lévő öntöző gazdálkodást, pár órai kerékpározás után sikerült is.

Mielőtt a birtok majorját elérnénk, közvetlen az út mellett terül el a gazdaság egy része, amely csatornával van körülvéve, közbevetőleg pedig vízes

árkok vannak, amelyeknek rendeltetése a szántóföldek vízzel való elárasztása. Az idén ezeken a táblákon van a rizstermelés. Ennek egyrészt learatták, még egynehány skatulán — így nevezik a vízes árkokkal körülvett kisebb táblákat — lábon áll a rizs, szép üde zöld száron gyönyörű rizsfejek bólogatnak felénk. Ezek a táblák vízben áll a rizs, mert ezekről a vizet csak közvetlen az aratás előtt fogják a vízlevezető árkok segítségével a főcsatornába leengedni.

A rizstáblákon való gyönyörködés után lassu léptekkel elindulunk a gazdaság majorja felé, hogy régi jó ismerősünkkel, a földtulajdonossal is eltöltsünk egy pár kellemes órát és érdeklődjünk az öntöző gazdálkodás ezévi eredménye után. A majorba való közeledésünkkor már

távrolról felismerjük az öreg Csávás tekintetes urat, aki föle megszokott fürgeséggel, na meg aztán korát meghazudtoló gyorsasággal (mert 74 éves) járkel mostan is a tanya udvaron. Amikor közeledünk feléje, vármegyénk alispánját látjuk a földtulajdonos társaságában. Éppen magyarázza a már felépült és épülőfélben lévő épületek rendeltetését.

Kölcsönös üdvözlés után az alispán ur érdeklődik a karcagi ezévi termések és a csatornázási rendszerünk iránt. Mikor aztán széjjel néztünk a majorban, betessékel bennünket a házigazdánk a lakásába, amelyben bubos kemence és régi stílusu bútorok vannak. Letelepünk egy asztal mellé és én mint érdeklődő, ráterelem a dolgot a rizstermelésre.

Első kérdésem is az, hogyan sikerült az idén az első rizstermelés? Hány mázsát adott holdanként?

— Hála Istennek elég jól, — hangzik a válasz, — eltekintve attól a néhány kis táblától, amelyet műszaki hiba miatt nem tudunk kellően öntözni, illetve elárasztani, — katasztrális holdanként 35 métermázsát kaptunk.

— Milyen ára van rizsnek? — kérdezzük házigazdánkat.

A rizsnek mázsája 100 pengő, azonban mi az összes termésünk vetőmagként adtuk el a Rizstermő R-T.-nak és mázsánként még 16–18 pengő vetőmag felárat is kaptunk.

— Kísérleteztek-e még az öntözéssel kapcsolatosan másfajta gazdasági terménnyel?

Termeltünk öntözött területen tengerit, krumplit, lóherét és lucernát. Tengeri termésünk volt az öntözött területen holdanként 30 mázsa csövestengeri, megjegyzem, hogy a tengeri kelese hibás volt, mert nem volt megfelelő jó vetőmagunk.

Ugyancsak az öntözött területen volt 3 hold krumpli és erről kaptunk 370 zsák első osztályu krumplit és még azonkívül igen sok másod és harmadosztályut.

Végezetül még egy kérdést tesz fel házigazdánknak:

— Érdemes-e és kifizető-e öntöző gazdálkodást folytatni?

Azt nyugodt lelkiismerettel ajánlhatom, hogy akinek arra megfelelő földje van öntöző gazdálkodást folytasson. Mi a mi gazdaságunkat, amely több mint 400 hold, öntöző gazdálkodássá fogjuk átalakítani. Rizstermelésünket már a jövő évben 80 kat. holdra fogjuk felszaporítani.

Ezek után bucsút veszünk vendéglátó házigazdánktól, újra neki indulunk kerékpárunkkal a nagy portengernek, hogy visszatérjünk a saját városunkba és várjuk az általános öntözést a mindenható jó Istentől.

vitéz K. Szabó Imre.

Milyen korhatáron belül jelentkezzenek honvédelmi munkaszolgálatra a nők

Kérdésükre: hogy milyen korhatáron belül, jelentkezhetnek önkéntes honvédelmi munkaszolgálatra a magyar nők, a Központi Munkabizottság elnöknőjétől az alábbi felvilágosítást kaptuk:

— Köztudomásu, hogy az 1939-ben napvilágot látott törvény a 14 éves kortól a 70 éves korig mindkét nemre nézve kötelezővé teszi, hogy a honvédelem érdekében testi és szellemi képességének megfelelő munkát végezzen. Tehát a honvédelmi szolgálat a nők számára is kötelező. Köztudomásu azonban az is, hogy ugyanez a törvény módot ad arra is, hogy a magyar nők honvédelmi szolgálatra önkéntes jelentkezés alapján is megszervezhető legyen. Ilyen formában a magyar Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet nem azonos például a finn Lotta-szervezettel. A magyar nők a törvény elgondolása,

illetve rendelkezése szerint csak a belső fronton: iparban, közgazdaságban, kereskedelemben, mezőgazdaságban és mindenemű szellemi foglalkozási ágban nyernék beosztást, illetve elhelyezést. Tehát: az a feladatuk, hogy a fronton küzdő férfiak helyét a magyar élet minden területén hiánytalanul és jól betöltsék, hogy helyettesítsék a férfi munkaerőt. Mint már mondtunk, minden egészséges munkásközre szükség van. Szakmunkásokra elsősorban, de olyanokra is, akik eddig kizárólag csak a saját háztartásukkal foglalkoztak. Ezeket, ha szükséges a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet szakmunkásként képezi ki a különböző időtartamu tanfolyamain. A munkaszolgálatra beosztott nőket megfelelő díjazásban részesíti, sőt a kiképzési időre is biztosítanak megfelelő javadalmazást.

ÖZV. VIDOVSZKY FERENCNÉ

Gyoma község hajdani főjegyzőjének felesége, 85 éves korában, Békéscsabán elhunyt. Október hó 10-én temették el, nagy részvétellel.

Gyoma nagyközség életének mintegy 40 év előtti képe elevenedik meg előttünk a haláleset alkalmával. Akkor még a főutcáinkon kétszer fenyőpalló képezte a járdát. Az utcasarkokon petróleum lámpák világítottak a csendes estéken és éjszakákon. Milyen nyugodalmason is folyt az élet akkor, a mai háborúhoz viszonyítva!

Emlékeztetőbe juttatjuk mindazoknak, akik a Gyebnár-féle

szőlőskertben keresik meg a kenyéroket és akik évenként élvezik az ott termelt szőlőt, ezt a szőlőt Vidovszky Ferenc akkori főjegyzőnk telepítette, aki családjával (hét fiú és egy leány) kint is lakott a szőlőben. A Vidovszky gyerekekből Béla országos hírű festőművész lett, Kálmán pedig, a kiváló békéscsabai gimnáziumi vallásnár mint cserkész vezetőférfi volt országos hírű.

Vidovszky Ferenc hosszú éveken át működött községünkben és amikor nyugalomba ment, átköltözött családjával együtt Békéscsabára.

Kiszáradtak a gyümölcsfák

Ezelőtt, ha Mezőtur felől érkezett az ember vonaton községünkbe, olyan lombos sűrűség takarta el a házakat, mintha erdőbe érkeztünk volna. De most! Imitt-amott látszik egy fa, amelyben élet is van, körülötte egész tömege a kiszáradt fának.

Igaz, hogy a kivesszt gyümölcsfák legnagyobb részéért nem is kár, olyan hirtvány gyümölcsöt termettek. Az is igaz, hogy a gazdáik nem is fordítottak nagy gondot az ápolásukra és ha így mérlegre tesszük a keltőt, még azt kell tartanunk, hogy a fák megtették a magukét, többet nem is tehetek, mert jó gyümölcsöt csak a

nemes fa adhat, persze, ha azt megfelelően kezelik is.

Itt van a lehetősége, hogy a sok kipusztult fát csakis nemes és jófajtájú gyümölcsfákkal pótoljuk. Azonban ezt nem kellene mindenki tetszésére bizni és hagyni, mert embereink legnagyobb része nem is ért a gyümölcsfához, legalább vajmi keveset, másrészt azzal sinca tisztába, hogy a kertje talajának milyen fajtájú gyümölcsfa felel meg. Intézményesen kellene ezt a kérdést megoldani. Legkevesebb tízezer fáról lehetne szó.

Micsoda tájfajta lehetne kitenyészteni a hozzánkértők tanácsa megfogadásával és nemes

akarással!

Ugyanezt lehetne alkalmazni a haszonfákra vonatkozóan is. De sokat lehetne a mestanihoz hasonló túzifa inségen csinálni, ha a község beltérlete szerint a külterületen is, legelőt a dűlőket egyik oldalán megtörténi volna már a fásítás.

Itt is áll a közmondás: jobb késén, mint soha!

Arad a Körös

Ma, amikor a hosszantartó szárazság miatt Tisza és Duna is ritkán látott alacsony vízállásu, feltűnhetett a Körösön átjáróknak, hogy a Körös napról napra takarosan árad. Szinte már a medrétől is kilép. És vajjon megtejtette-e mindenki az áradásnak ezt a csodáját?

Most folynak a duzzasztási próbák. Az évekig tartott duzzasztó, melyet aztán vitéz nagybányai Horthy István duzzasztónak hívunk, elkészült, most próbálják ki. Leeresztették a duzzasztó vasalakat, amelyek felfogják a lassan folydogáló vizet és már meg is töltötték a Körös medrét, de csak Békéscsabadtól Békésig.

Levett kalappal, szent áhitattal nézzük ezt az áradást, amelyből a jövőre nézve azt a lehetőséget nyerjük, hogy terményeinket és máshonnani szükségleteinket olcsó viziuton szállíthatjuk és a mestanihoz hasonló szárazság azokon a földeken, amelyekhez az öntözővíz eljuthat nem aszályt fog jelenteni, hanem buja termést, nagy jóvedelmet, megelégedett munkálkodást, több megértést, megboosztást, kevesebb irigységet, de több szeretetet és egymás iránti megcsülést. Akkor talán boldogabbak is leszünk.

Változás a vasuti menetrendben. Közlekedik a 619 sz. vonat: Békéscsabáról indul 22 ó. 22 perckor, Gyomára érkezik 23 ó. 25 perckor, indul 23 ó. 34 perckor, Budapestre érkezik 4 ó. 50 perckor.

632 sz. vonat: Budapest Keleti-ről indul 5 ó. 57 perckor, Gyomára érkezik 11 ó. 02 perckor, indul 11 ó. 12 perckor, Békéscsabára érkezik 12 ó. 13 perckor.

Megszűnt: a 620 sz. vonat, mely Gyomára érkezett 2 ó. 31 perckor, indult 2 ó. 41 perckor.

A 623 sz. vonat, mely Békéscsabáról indult 14 ó. 00 perckor, Gyomára érkezett 14 ó. 58 perckor, indult 15 ó. 01 perckor, csak Mezőturig közlekedik.

FIGYELIK

a feketén árusítókat és vevőket. Figyelik és megjegyzik, kik azok, akik rontják a belső frontot, akik önző céllal egy-egy léglát, szikladarabot törnek le a belső ellenállás várfalából. Égbekiáltó bűn ma olyan árakat kérni, amit a szegény ember, a munkás, tisztviselő nem fizethet meg, csak az, aki a konjunktúrát kihasználva, soha nem remélt jövedelmet élvez. A zúgforgalomban való eladás és vásárlás nem egyszerű üzlet, amihez csak két félnek van köze, hanem rontsa a gazdasági élet egyensúlyának, lábbaltaposása a rend érdekében, a győzelem biztossága érdekében megtett intézkedéseknek. Ne örüljön sem az eladó, sem a vásárló a drága pénzen adott és vett portékának, a 10—15 pengős szalonnának, 2 és fél pengős fehér lisztnek, a 30—100 pengős árpának, búzának, zabnak, tengerinek. Ne örüljenek, mert ártottak hazájuknak, magyar testvéreiknek, Európának, a győzelem ügyének, a társadalom békéjének, rendjének, stabilitásának és használnak az ellenségnek, a vörös bolszevizmusnak, a megsemmisítésünkre kész plutokráciának. A látszólag ártatlan üzletkötés akarva, nemakarva cimboraság az ellenséggel, bűn azok eljén a testvérek ellen, akik véreznek értünk. Ne támogassuk a fekete piacot, inkább jelentsük fel a csábítót, a fekete vásár eladóját és vevőjét. Ne hajtsuk a vizet az ellenség matrára.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Sallai László és neje Magyar Mária fia László ref., dr. Legeza Tibor és neje Góts Marianna leánya Marianne Éva Ilona g. kat., Kakati Sándor és Somogyi Erzsébet fia Sándor ref., Bogár Géza és neje Balogh Piroška fia Géza Dániel ref., Garai László és neje Lakatos Juliánna fia László ref., Szilágyi László és neje Gecsei Róza leánya Klára Róza ref., Szász József és neje Szatmári Juliánna fia Ferenc Gyula ref., Vatai Lajos és neje Szabó Juliánna leánya Mária Erzsébet ref., Putnoki Bálint és neje Szatmári Erzsébet fia Bálint Gábor ref., Rójik Lajos és neje Szitás Mária fia Lajos rk., Csapó Gyula és neje Kiss Terézia leánya Éva ref.

Házasságot kötöttek: Békés István és Pelyva Margit.

Eihaltak: Rabi Mihály 4 hónapos rk., B. Kiss Jánosné Faragó Róza 36 éves rk. Sznagyik Béla 6 hónapos ref., Gyuricza István 2 hónapos rk., B. Kiss Jánosné Fekete Lidia 56 éves ref., özv. Sándor Lajosné Imre Eszter 76 éves ref., E. Tóth Margit 15 napos ref.

HIREK

Orvosi hír. Dr. Oláh Emil szemorvos, nyug. kórházi főorvos Békéscsabán rendeléseit megkezdi. Reggel: Békéscsabán, Andrásy ut 3 szám 1. emelet 1. (volt Nádor-szálló). Délelőtt 3-tól 1 óráig.

Személyi hír. Dr. Biró János ügyvéd, irodáját Rákóczi utca 33 szám alatt megnyitotta.

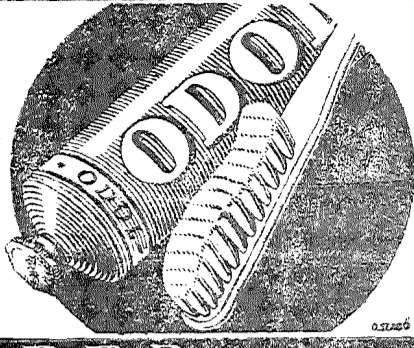
Felhívjuk a postát igénybe vevő közönség figyelmét a Vöröskereszt bélyegek vásárlására. Ezek fogyasztása hazafias célt szolgálván, tehát mindnyájunknak közös érdeke.

Évente folytatni kell a házak légóttalmi őrségparancsnokainak utánképzését. A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét a ház (házcsoport) légóttalmi őrségparancsnokának és parancsnokhelyetteseinek utánképzéséről. A rendelet szerint ezt az utánképzést évenként folytatni kell. Az utánképzés időtartama mind az alapkiképzést követő első, mind a további alkalommal 3 óra. Ebben az időbe nem lehet beleszámítani a gyülekezéssel, névszorolással, stb. eltöltött időt. Egy tanfolyam résztvevőinek kiképzése egy hétnél tovább nem tarthat. A rendelet ezután külön mellékletben tartalmazza az alapkiképzést követő első és a további utánképzés tananyagát.

Az IFJU REPÜLŐ, a magyar ifjuság repülőlapja októberi száma megjelent. Vezércikke üdvözli a levente-modellezőket, akik most kapcsolódnak bele teljes erővel a nagy nemzeti építők munkába. A két országos repülőmodelversenyéről képekkel bőven illusztrált, részletes beszámolót ad a lap, a résztvevő díjnyertes modellek rövid jellemzésével. A gumimotoros sebességi modellek számításáról is érdekes, sok tudnivalóval megtöltött, értelmes leírást közöl az Ifju Repülő. Számos apró ismeretet, műhelyfogást tanulhat a lapból a modellező. Így a lap utat mutat a jövőbeni magyar nagy repülési teljesítményekhez s így a nemzeti repülésügyet segíti előre nagy lépésekkel. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93.) kérjen.

Hunyady Sándort Bókay János bucsuztatja el a Színházi Magazin legújabb számában, amelyben Rácz Vilmos egy színházi estét dicsér meg. Udvary Gyöngyvér a magyar nők honvédelmi szolgálatra való tömeges jelentkezéséről szóban és képen számol be. A Színházi Magazin új számának szenzációja a „Véndiófa”, az utolsó évek legsikeresebb színdarabja.

Megvédi a fogzománcot

FODOR

A lustaság mint feltaláló. Nemcsak az emberi leleményességnek, ötletességnek köszönhető számos találmány, hanem néha a lustaság is hozzásegíti az embert több közhasznú találmányhoz. Így a hajtó, a szappanpehely, gumitalc, rajzszög, ceruzahegyező, írógép, gombház jött létre az emberek kényelme, lustasága révén — olvashatjuk az érdekes hírt Tolnai Világlapja legújabb számában, amely rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl a találmányok keletkezéséről. A legjobb magyar írók szép novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dúd során és a közkedvelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Színházi ujdonságok a pesti színházakban. A színházi idény minden ujdonságairól írásban és képen számol be a Délibáb újabb száma. A magyar írók kitűnő elbeszélései, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádiómásor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi helilap egyben a legolcsóbb is, mert a ára csak 20 fillér.

A HONVÉDSÉG téli ruha-gyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjanak meleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

Könyvet

minden magyar kézbe!

HERCZEGH FERENC: GONDOK ÉS GONDOLATOK

Legújabb történelmünknek szinte valamennyi fontos mozzanata élénk tükröződik ezekben a mély felelősségtudattal írt, bölcs írásokban. Ára 8 pengő.

Fekete István: HAJNAL BADÁNYBAN

Az állatok, madarak, fák, virágok költőjének szívdobogatóan szép regénye. Egy öreg malom és két ember története. Ára 7 pengő.

R. Calzini: A HEGYEK FIA

Segantini, a múlt század nagy olasz festőjének regényes élete. Ára 5.50 P.

Ormos Gergő: AZ ALMA MESSZE HULLT

Eposzzerű regénye egy magyar asszálér család lassu felemelkedésének. Ára 9 pengő.

Hankiss János: EURÓPA ÉS A MAGYAR IRODALOM

Ex a mű megvilágítja, hogy mit jelent a magyar szellem Európa számára. Ára 12 pengő.

Francis Brett-Young: EGY ORVOS ELINDUL

A fiatal orvos küzdelmes és mégis meghatóan szép sorsának története. Ára 6 pengő.

gróf Bethlen Margit: SZOMSZÉDOK

A feltékenység romboló szorvadélya a mozgatója ennek az izgalmas regénynek. Ára 6 pengő.

Kosáryné Réz Lola: ASSZONYBESZÉD

Száz esztendő története, öt nemzedék egy-egy asszonyalakján keresztül. Nagyszabású regény. Ára 8.60 P.

U. Sander: MÉLY VIZEKEN

Mély és fenségesen egyszerű könyv, a magányos, igazi férfi regénye. Ára 6 P.

Ormay Imre: FELESLEGES EMBEREK

Négy véletlenül összekertült ember meg-rázóan őszinte vallomása. Ára 4.50 P.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt. őszi ujdonságai.

SPORT

GyTK—Tótkomlói L. E.
3-1 (2-1)

I. oszt. bajnoki. Vezette: Huszár.

A Gytk: Jakó — F. Nagy, Kárpáthy, — Götler, Csalah, Császár — Olajos, Orbán, Czifrák, Bolehovszky, Mihácsi.

Tótkomlós indítja utnak a labdát és szép támadást vezet. Igen erős iramba indul a mérkőzés és a gyomai csapat sor szép támadásokat hoz össze, mégis a 10. percben Gyoma kapja a gólt, Kelles 11 méterről védhetetlen gólt lő. Erre a Gytk iramot diktál és a 20. percben Mihácsi mintaszerű góljával egyenlít. Ezután igen változó a játék, hol az egyik kapu forog veszélybe, hol a másik. A 3. percben Csalah remekül szöktesíti a kiugró Császárt, aki ballábbal védhetetlen gólt ragaszt a hálóba.

Szünet után szép játék alakul ki mindkét csapat tudása legjavát adja, de durvaság nélkül. Császár irányításával jól működik a gyomai támadó sor és a 18. percben Mihácsi beadásából Orbán remek gólt ragaszt a tótkomlóiak hálójába. Ezután is igen élvezetes a játék.

A Gytk minden egyes tagját dicséret illeti.

Huszár mintaszerűen vezette a szép mérkőzést.

Lev.GYTK ifj.—Gyomai Diákok
2-1 (1-0)

Barátságos. Vezette Kiss Dániel.

Levente Gytk ifj.: Doncsó — Czifrák IV., Gecsei, — Kató, Czifrák III., Hajdu — Porcsalmi, Draho, Czikkely, Dobó, Nagy.

Diákok: Máté — Köhler, Tari — Palotás, Tóth, Kató — Haibach II., vitez Juhos, Oláh II., Szendrei, Katona.

Diákok indítják el a labdát, de játékokon látszik az elbizakodottság. A 7. percben egy ártalmatlannak látszó szabadrugásból, a Gytk ifj. megszerzi a vezetést 1-0.

Szünet után a 13. percben feleselésért vitez Juhost — megérdemelten — a bíró leküldi, majd utána Köhler is. Most már a 9 emberrel játszó Diákok nagyon védekeznek. Egy kis szünet után nagy fejtettség van a Diákok kapuja előtt, míg végül Tari tisztázza az igen meleg helyzetet. A 23. percben Katona kiegyenlít, erre két perc múlva az ifj győztes gólját.

A Levente Gytk ifj.-ből jők voltak: Gecsei, Gobó, Czifrák III., Czifrák IV.

A Diákokból jők voltak: Tari, Tóth, Kató, Oláh II., Palotás, Katona.

A lelkesebb ifjuság megérdemelte a győzelmet.

A játékvezető kissé egyoldalúan vezette a mérkőzést.

Revans október 18-án.

Vasárnapi munkaszünet felüggesztése. Az iparügyi miniszter 58 866/1942. XIII. sz. körrendeletével elrendelte, hogy a légítámadások vagy azok elhárítása következtében épületekben és berendezésekben keletkezett károk megszüntetését célzó ipari munkálatok az ipari munka vasárnapi szüneteltetése szempontjából az elemi csapások következményei eltávolításával, illetőleg orvoslásával azonos elbírálás alá esnek és ezért a 84 537/1921. K. M. számú rendelet 23. §-a alapján vasárnap is végezhethők.

Apolló Mozgó Gyoma.

Oktober 17

szombat

Gary Cooper bravurfilmje:

Ember a láthatáron

Izgalmas cowboy történet.

Az igazság, az erő és a bátorság filmje.

Oktober 18-19-20 vasárnap-hétfő-kedd

Honthy Hanna, Szilassy László, Simor Erzsé, Vaszary Piri, Rajnay Gábor, Csikós Rózsi, Rózsahegyi Kálmán, Csontos Gyula és a két Pethes:

A régi nyár

A világhírű operett páratlan sikerű filmváltozata.

Hangulat, gyönyörű muzsika, kacagtató jelenetek.

Magyar Világhíradó.

Oktober 21

szombat

Szeleczky Zita, Jávor Pál, Szalay Karola, Maklary Zoltán, Bihary Nándor:

Gül Baba

Romantikus, zenés-énekes vígjáték, a magyar filmgyártás büszkesége.

UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vásár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órákor.

Arverési hirdetés

Az Epstein Lajos és néhai Epstein Géza hagyatékához tartozó ingóságok (gazdasági felszerelések, cséplőszekrény felszereléssel, ekék, boronák, vetőgépek, kocsik és egyéb gazdasági felszerelések és alkatszészek) a városi árvaszék közbejöttje mellett, f. hó 21 napján d. e. 10 órai kezdettel a nevezettek közös tulajdonát képező s Mezőtúr m. város Pusztanagyperecsi határrészen levő (Nagylapos szomszédságában) tanyáján önkéntes árverésen elárvereztetnek.

MEGJELENT a „Magyar Szárnyak”, a magyar lévsadalom népszerű repülőlapja. Az október 16-berri első szám már új köntösben jelenteti meg a tartalmas újságot. Zavarótámadások Budapest ellen című a lap teleplezi a szovjet és az angolok közép-európai bombázási terveit és ismerteti ezek lehetőségeit. A szöveget Nagy Ernő írta, a térkép Ilyász Szabó József munkája. És még több magasrangú katona tiszt ír gyönyörű értékes cikkeket. Számos érdekes képes oldal díszíti még a szépkiallítású folyóiratot. A Jánosy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelenő Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-utca 93.) küld.

— Gondoljatek azokra, akik távol a hazától a legzordabb télen is helytállnak Magyarországot! Adjatok téli ruhát a hadseregnek!

A székelység kérelme!

CSABA-KIRÁLYFI NÉPE

halhatatlan fiának, harisnyás-zekés határőrének, vitéz és életét áldozó katonájának, ágyúöntő- és hadseregszervező szabadsághősének

GÁBOR ÁRONNAK

Sepsiszentgyörgyön szobrot állít.

Az emlékmű művészi elgondolásban a SZÉKEKY ÖSERŐT fogja megszeméltetni és azt az elszánt akaratot juttatja kifejezésre, hogy a székel határőr, Szent István birodalmának ezen keleti végvárán, az Örök Magyarság védelmére mindörökké ki fog tartani.

A szobor megalkotásának költségét a M. Kir. Belügyminiszter Ur által engedélyezett

országos gyűjtéssel teremthetjük elő.

Felkérünk minden magyar honfit és honleányt, érezze át, hogy a példaadó hősi önfeláldozás megörökítése sohasem volt időszerűbb mint ma, amikor a magyarság ismét életétől harcolt vívjá

Adakozatok!

hogy a székelység régi vágya mielőbb valóra váljon.

Sepsiszentgyörgy, 1942. szept. havában székel testvéri üdvözléssel:

„GÁBOR ÁRON SZÖRBIZOTTSÁG” Sepsiszentgyörgy.

Dr. BARABÁS ANDOR sk.

Háromszék vármegye főispánja, az Intéző Bizottság elnöke.

Isményi GÁBOR ERNŐ sk.

kirendeltségi vezető, a Bizottság ügyvezető titkára.

Az adományokat a 71.335 sz. postatakarékpénztári csekk számlára, a Sepsiszentgyörgyi „Háromszéki Takarékpénztárnál” vezetett folyószámlára kérjük befizetni!

Az adományokat hírlapilag nyugtázzuk!

ENDRÓDI MOZI

1942 okt. 18-19 én, vasárnap fél 3, fél 5, fél 7 órákor,
hétfőn fél 5, fél 7 órákor.

A legnagyobb háborus film!

Nyugati győzelem

E hatalmas és megrázó film történelmi jelentőségű, egyetlen látni kell mindenkinek.

1942. évi október hó 22-én, esztendőnkön fél 5, fél 7 órákor.

Rökk Marika legbájosabb tündöklő szerepe!

KORA TERRY

Főszereplők: Rökk Marika, Will Dohm, Josef Sieber stb.

Ebben a filmben Rökk Marika nemcsak szilaj csárdást táncol, hanem egy keleti kigyótáncot is egy kobrával.

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és UFA híradókkal.

Mindennemű gazdasági magvakat, mint

Lucerna, lóhere,

borsó, bökköny-

félék stb. legmagasabb áron

vásárol a MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI R. T. (Monori mag) Mezőturi Raktárkezelősege, volt közraktár. Telefon 25.

KÉKTÓN 43 katasztrális hold szántóföld bérbeadó vagy eladó igen olcsó bérért vagy eladási árért. Érdeklődés a Békésmegyei Kereskedelmi Bank Részvénytársaságánál, Békéscsabán.

Levélre választ adunk.

Publikáció

10 szög 40 fillér, minden további szó 4 f.

Buza szelető resta vetőmagtisztításhoz eladó. Arany János utca 4 szám alatt. 2-2

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepen.

Takarításért lakást adok gyermektelen házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légóltalmi Liga hivatali helyisége takarításáért pedig havi bért fizetek. Jelentkezni lehet Lovas Zoltánnál.

Bogár László gróf Tisza István ut 77 számú háza és koromája berendezéssel és jogtulajdonossal együtt örök áron eladó 2-1

Rakóczi utca 3 szám alatt két szoba konyha lakás kiadó. Irodának vagy üzletnek is igen alkalmas. 3-3

Szerkesztésért és kiadásért tetsl: WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Sylvánia könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tékét Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.50 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felolvasó szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyutasabos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés: 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

A keresztény nemzeti gondolat úttörői

Kállay Miklós miniszterelnök Ungvárott, Egyesült Keresztény Nemzeti Liga ülésén elmondott beszéde két okból tart jogos igényt arra, hogy az abban kifejezésre juttatott ténymegállapításokat az ország minden egyes polgára jól megjegyezze s azokról a közeljövőben sem feledkezzen meg, amikor a miniszterelnök következtetéseinek levonására kerül a sor. A miniszterelnök mindenekelőtt a szentistváni gondolatot foglalkoztató a magyar földön élő nemzetiségek jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatban, majd az igazsághoz hiven terőgztette, hogy a trianoni összeomlás után a magyarok teremtték meg Európában a keresztény nemzeti gondolatot, ennek a ma egész Európában uralkodó eszmének úttörői mi voltunk, magyarok.

A szentistváni gondolat — mondotta Kállay Miklós miniszterelnök — nemcsak államformát, nemcsak egy különleges államszervezetet jelent, hanem jelenti elválaszthatatlan, mindörökké való egymásrautaltságát azoknak a népeknek, amelyeket a sors a Kárpátok medencéjébe hozott, erre a földre teremtett. Ezer esztendő közös küzdelmei tették teljesen egyenjorúakká az itt élő, a honfoglaláskor itt talált, a később befogadott népeket a magyarokkal, velünk, akiknek talán gyengeségünk, de egyúttal legszebb tulajdonságunk, hogy szeretjük embertársainkat, szeretjük azokat a népeket, amelyek ezeréves földünkön laknak.

De nemcsak teljes egyenjóságot biztosít a mi szeretetünk nemzetiségeinknek, hanem kötelezettségeket is ró rájuk. Kötelezi őket a teljes államhűsége, a lelki összeolvadásra és töretlen bizalomra. Sulyosan vét a magyar állam ellen mindenki, akár a magyar, akár idegen nemzetiségű, de magyar állampolgár, aki nem tekinti magára

nézve kötelezőnek minden ténykedésében egyrészt azt a felebaráti szeretetet, amely a magyaré és azt a hűséget, amelyet a magyar joggal megkövetel a más nemzetiségűtől.

Ezekután megállapította a miniszterelnök, hogy a keresztény nemzeti gondolat örökmécsesét a nagyvilágháború után és a mi összeomlásunk után magyar földön magyar kezek gyújtották meg már akkor, amikor mi, miat egy csepp, egyedül állottunk a gondolat mellett a nagy tengerben, szemben az európai demokráciával, szabadkőművességgel és zsidósággal. Trianon után mi évekig szenvedtünk ezért a gondolatért. Jól

emlékezhetünk azoknak az időknek sok megaláztatására, amikor minden egyes keresztény és nemzeti megmozdulásunkra a jól felfegyverzett szomszédok kardcsörtetése és fenyegetése volt a válasz. Most, hogy nagy szövetségeseink európaivá tették a keresztény nemzeti eszmét és európai igazsággá avatták a magyar igazságot, elérkezett az ideje annak, hogy ennek a nemzeti és keresztény gondolatnak kialakuló jövőjében megkapjuk a minket, mint kezdeményezőket, jogosan megillető első helyet.

Mi magvetői voltunk ennek az eszménynek elesetségünk legszomorúbb korszakában s ebben a gondolatban támadtunk fel és kellünk új életre. Ma ennek

a gondolatnak a jegyében nem állunk egyedül s a pozíció, amelyet megszereztünk, nekünk multat is jelent. Ennek a multnak elismerését követelnünk kell.

De utalt a miniszterelnök további teendőinkre is. Megmondta, hogy örködnünk, figyelniünk kell: mi történik a világban és az országban. Mert nem elég, hogy a zsidóságot kiemeltük bizonyos pozíciókból, ki kell irtanunk azt a szellemet is, ami ellentétes az uralkodó keresztény és nemzeti gondolattal. Ezért kell megteremtteni a szilárd magyar öntudatot, amely pontosan megszabja, hogyan kell élni és dolgozni a haza minden polgárának.

Horthy Miklós Kormányzó ur megindította a Köröshajózást

Békésvármegye bekapcsolódott az ország hajózási rendszerébe

A nagy nemzeti építőmunkának egy újabb műve fejeződött be a napokban, amikor teljesen elkészült a békésszentandrás duzzasztó, amelyet csütörtökön adott át rendeltetésének Horthy Miklós Kormányzó ur Ófőméltósága, hogy ezzel új korszak vehesse kezdetét az Alföldön. A szentandrás Horthy Istvánzilip üzembehelyezésének ünnepségén a Kormányzó urat Kállay Miklós miniszterelnök, Reményi-Schneller Lajos, Varga József, Bánffy Miklós, Lukács Béla, Antal István miniszterek, Bárczay János, Zsindely Ferenc és Ronczos Miklós államtitkárok, valamint az országgyűlés két házának tagjai nagy számmal kísérték el. Ugyancsak résztvettek báró Urbán Gáspár, Molnár Imre, Beliczey Miklós főispánok. Megjelent a képviselőház elnöke, a földművelésügyi minisztérium öntözési osztályának vezetője, vitéz Márky Barna dr., Békésvármegye alispánja, vitéz Zerinváry Szilárd dr. és Csizmadia András békésvármegyei képviselő, Ugrin László főszolgabíró, Sebők Elek dr. tb.

főszolgabíró és a közélet vezetőinek mintegy negyven tagja.

Az ünnepség szép őszi időben zajlott le. A Hármaskörös mindkét partján ott szorongott a közeli községek és falvak közönsége, amely már a kora reggeli órákban elhelyezkedett, hogy szemtanúja lehessen azoknak a felemelő pillanatoknak, amikor Magyarország Kormányzója, az Ótráti legendás hőse motorosán elsőnek áthalad a duzzasztó zilipjén, amelyet a hálás nemzet hősi halált halt fiáról, Horthy Istvánról neveztek el.

A Kormányzó ur és kísérete Csongrádnál szállt hajóra, majd a Bükényi zilipen áthaladva Horthy Miklós Kormányzó ur hajója elsőnek szelte át a vizet a Horthy István zilipen keresztül és ezzel megnyitott az új a körösi hajózás előtt. Könnyelig megbató volt a parton elbágyasztott közönség kitörés és szánni nem akaró lelkesezése, amely hűséges kifejezője volt annak a végtelen ragaszkodásnak, amellyel a vármegye népe viseltetik az országgyarapító

Kormányzó ur iránt, aki ennek a nagy műnek az alapjait lerakta. A vármegye népe tisztában van azzal, hogy a Körösök hajózása új korszakot nyit meg a vármegye fejlődésében.

Ezekben a felemelő pillanatokban, amikor keblünkben ott viharzott az ujjongó érzések egész skálája, minden embernek, aki ismeri a Körösök hajózását megelőző munkálatok és küzdelmek történetét, eszünkbe jut, hogy az előharcosok között ott láttuk néhai Beliczey Géza gazdasági főtanácsos, felsőházi tagot, a vármegye egykori nagy nevé gazdasági egyesületi elnökét, aki széles látókörének birtokában jól tudta, hogy mit jelentene a vármegyének, ha a Körösök vizútjait megfelelő módon hasznosítanák, ide kell sorolni Márky Barna dr. alispánt, aki ugyancsak fáradhatatlanul dolgozott azon, hogy a nagy mű megvalósuljon, de jól ismeri a vármegye, különösképen Békés közönsége, hogy mennyit dolgozott Sebők Elek dr. is a Körösök hajózási befőtá tétele érdekében.

Békésmegyei vonatkozásban külön fejezetet érdemelne Beliczey Miklós főispán szerepe, aki kinevezése után elsőnek a békési kikötő aktáját vette kezébe és áttanulmányozása után többé nem került ki kezéből ez a nagy borderejű dolog, amíg csak el nem jutott a befejezésig. A vármegye főispánja nemcsak mint boldogemlékezetű édesatyja utáni örökséget vett át, de tudatában volt a hajózás szinte felmérhetetlen jelentőségének, amely hön szeretet vármegyéjét előrelendíti a fejlődés útján.

Az őszi verőfényben a partokon ujjongó tömeg boldog lelkesedésének nagyszerű pillanataiban minden magyar őszinte csodálattal szemlélte a nagy alkotási és valami megmagyarázhatatlan jó érzés lett urrá mindenkin, hiszen a itt van szó tulajdonképpen, hogy ez a nemzet a nagy erőfeszítések napjaiban, mondhatnánk, éveiben is képes a nagy dolgok végrehajtására.

Kállay Miklós miniszterelnök és kormánya a gyors eselekvének híve, a kormányzat erejét és alkotó készségét bizonyítja a Köröshajózás megindulása. A miniszterelnök már mint az Öntözésügyi Hivatal elnöke is, rendkívüli aktivitást fejtett ki az Alföld öntözése érdekében.

Felejthetetlen látvány az, amikor a Kormányzó ur hajója méltóságtelejesen át uszik a szilipkamrán, majd megnyílik előtte az út a Körösön. Száztiz kilométeren hajózható már a Körös s ez a száztiz kilométer nem csak Békésmegye jövőjére van rendkívül kihatással, de tényes bizonyítéka az alkotó mának. Az erős és nagy nemzetek erényeit csillogtatja meg, amelyek véres harcra és az építő munkára egyidőben is képesek. —rai.

Hol jelentkezzenek Híradó szolgálatra a nők?

A Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet felhívására naponta százával jelentkeznek a nők az önkéntes honvédelmi munkaszolgálatra. A „Híradó” szolgálatra jelentkezők közül sokan levélben fordultak bővebb felvilágosításért a központi irodához és ezért félreértések elkerülése végett illetékes helyről ismét felhívják a 16—26 év közötti híradó szolgálatra jelentkező leányok és gyermektelen asszonyok figyelmét, hogy IV. középiskolai képzettséget és magyar állampolgárságukat igazoló okmá-

nyaikkal, bejelentőlappal a lakóhelyükhöz legközelebb levő Női Önkéntes Honvédelmi Munkabizottságnál jelentkezzenek. Az Eskü-ut 6 szám III.

emeleti honvédelmi osztálynál csak a budapesti lakosok jelentkezhetnek, hétköznapokon délelőtti 11—1-ig, délután 5—7 óráig.

Kapnak-e fizetést az önkéntes honvédelmi munkaszolgálatra beosztott nők

Az 1939-ben napvilágított látott törvény értelmében honvédelmi munkaszolgálatra beosztható minden 14—70 életév közötti nő. Köztudomásu, hogy ez a törvény azt is lehetővé teszi, hogy a női honvédelmi munkaszolgálatra való jelentkezés Önkéntes is lehet. Az önkéntes jelentkezés meg is indult. Ennek megszervezésénél azonban felmerült az a kérdés, hogy az önkéntesen jelentkezők és a különféle munkában beosztottak kapnak-e illető munkahelyeiken fizetést. Erre vonatkozóan a Női Önkéntes Munkaszervezet Propaganda Osztályának vezetője az alábbiakat közölte velünk.

— Természetes, hogy a munkaszolgálatra beosztott nők, bármilyen szakmában: kereskedői, mezőgazdasági, közgazdasági, ipari, építőmunkai, szellemi foglalkozásban nyernék elhelyezésüket, fizetést kapnak. Szóval: nem juttatást, hanem szak-képzettségének és munkatejesítményének megfelelő, rendszeres fizetést. Mivel a női önkéntes honvédelmi munkaszolgálatra jelentkezők a férfi munkaerőt legjobb tudásuk szerint helyettesítik és ezzel a magyar élet

minden terén megakadályozzák, hogy a nemzet gazdasági és ezen keresztül a nemzet idegbeli pozíciójában fennakadás, zavar támadhasson, — nyilvánvaló, hogy teljesítményükért ugyanolyan javadalmazásban részesülnek, mint a férfiak. Vannak azonban olyanok a jelentkezők között, akik semmitéle szakképzettséggel nem rendelkeznek. Ezeket a nőket, amennyiben önként jelentkeznek, mi képezzük ki. Azt a könnyítést is megadjuk, hogy minden jelentkező fizikumának, érdeklődésének egyéni rátermettségének megfelelő foglalkozási ágat tanulhasson ki. Tudjuk, sokan vannak, akik a kiképzési idő tartama alatt is rászorulnak némi támogatásra. Ezeket anyagi támogatásban részesítjük. Le kell szögeznünk még azt, hogy a jelentkezők, kiképzett és beosztott hölgyeknek esetleg néhány hétig várniok kell, amíg kijelölt munkahelyeiket elfoglalhatják. Tudniillik a női önkéntes munkaszervezet csak olyan munkahelyre osztja be szolgálattétel szempontjából az önkéntesen munkát vállaló női, ahol férfi-munkaerő hiányzik.

Kedvezményes áron kapnak abraktakarmányt a tejtermelők

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló 1942: XVI. törvény-cikk végrehajtásával kapcsolatban Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a tejtermelőket is támogatásban részesíti. A közellátási miniszterrel történt megállapodás alapján sikerült — a már eddig kiutalt takarmánymennyiségeken felül — 300 vagon abraktakarmányt biztosítani. Ez a 300 vagon abraktakarmány kedvezményes áron kerül a gazdákhöz. Ebből azonban egyelőre csak azok a tejtermelők részesülhetnek, akik a tejet akár közvetlenül, akár tejipari vállalat útján Budapestre szállítják, és pedig csak abban az esetben, ha több tejet szállítanak fel, mint amennyit az előző év időszakában szállítottak. A tejtermelőknél az így

szállított tej minden literje után egy fél kg abrakra van jogosultságuk és ennek az abraknak az árából a földművelésügyi tárca mázsánként 10 pengőt magára vállal. Az a termelő tehát, aki több tejet szállít Budapestre, mint tavaly, ez után a tej után egyrészt literenként fél kg abrakot kap, másrészt ezért az abrakért a megállapított árnál métermázsánként 10 pengővel kevesebbet fizet.

Ez az akció a mai viszonyok között egyformán szolgálja a tejtermelőket és székeslővárosi fogyasztókönységnek az érdekeit, mert Budapestre tejet szállító tejtermelők mentesülnek — legalább részben — a takarmányhiány okozta gondoktól, másrészt ezáltal a fővárosban mutatkozó tejhiány csökkent-

heté lesz olymértékben, hogy a tejjre rászorulók (essenceimók, betegek, gyermekek) tejjel-leté nagyobb nehézséggel nélkül biztosítható lesz.

Felhívás

A 110.410/1642. K. M. sz., a tengeri forgalmának és felhasználásának szabályozása tárgyában kiadott miniszteri rendelet 16 §-ának 2. és 4. pontja hatáskörömbé utalja, hogy szerkesztés-ként, darabonként, 350 q szemes tengeri beszolgáltatása alól felmentést adhassak azon 20 kat. hold szántóföldnél kisebb területtel rendelkező termelők részére, akik Békésvármegye törvényhatósága részére bérhizlatot vállaltak, a szerződés számára való tekintet nélkül.

Vonatkozó bérhizlati szerződésekhez szolgáló nyomtatványok a rendelet által előírt minta szerinti szöveggel, a vármegye alispánja által az összes községi előjáróságokhoz kellő számban megküldettek.

A mindenekelőtt való köz-mellett saját jóllehetegott egyéni érdekében kérem az érdeklőket, hogy lehetőségeik szerint jelentkezzenek illetékes községi előjáróságaiknál ilyen bérhizlati szerződésüknek a megkötése végett.

Gyula, 1942 október hó.

BELICZEY MIKLÓS
kormánybiztos, főispán.

MEGJELENT a Magyar Szárnyak, a magyar társadalom népszerű reptőlőlapja. A szöveget Nagy Ernő írta, a térkép-kész Szabó József munkája. És még több magasrangú katona írt ir gyönyörű értékes cikkeket. Számos érdekes képes oldal díszíti még a szépkiállítású folyóiratot. A Jánosy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelenő Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király u/c 93.) küld.

Vasárnapi munkaszünet fel-függesztése. A iparügyi miniszter 58866/1942. XIII. sz. kör-rendeletével elrendelte, hogy a légitámadások vagy azok előhárítása következtében épületekben és berendezésekben keletkezett károk megszüntetését célzó ipari munkák az ipari munka vasárnapi szünettelése szempontjából az elemi csapások következményei eltávolításával, illetőleg orvoslással azonos elbírálás alá esnek s ezért a 84537/1921. K. M. számú rendelet 23. § a alapján vasárnap is végezhető.

HIREK

Házasság. Schusztik Béla és Réthy Klára e hó 17-én Budapesten a Deák-téri evangélikus templomban örök házasságot esküdtek egymásnak.

Esküvői hír. Szerető Margits és Arany Lajos m. kir. rendőr 1942. évi október hó 24-én, déli 12 órakor tartják esküvőjüket a szolnoki református templomban.

Orvosi hír. Dr. Oláh Emil szemorvos, nyug. kórházi főorvos Békéscsabán rendeléseit megkezdte. Rendel: Békéscsabán, Andrássy ut 8 szám 1. emelet 1. (volt Nádor-szálló) Délelőtt 8 tól 1 óráig.

Értesítem az ezüstkilászos gazdálársaimat, hogy az október hó 4-én elmaradt jutalmazó gyűlést november hó 1-én (vasárnap) délután 3 órai kezdettel tartjuk meg a „Felsőrézsi Olvasókör” nagytermében. Kérem, hogy lehetőleg mindnyájan megjelenjen szíveskedjenek. Gazdaköri elnök.

Októberben kell levágni a kukoricaszárát. Felhívják a gazdák figyelmét arra, hogy a jelenlegi takarmányszűke miatt mindenkinek arra kell törekednie, hogy a kukoricaszárát már közvetlen a törés után levágja és betakarítsa. A kukoricaszár ugyanis értékes takarmány, de csak akkor, ha tápanyagait jól meg tudjuk őrizni. Az októberben levágott és behordott kukoricaszárban 1.4 százalék fehérje van, keményítőértéke 26. Már egy hónappal később, novemberben, a fehérjetartalom hiányzik a földön kint hagyott kukoricaszárból, a keményítőérték pedig 14-re csökkent. Decemberben és később a kukoricaszár táplálékértéke elveszett. Közel 500 millió pengő értéket jelent az ország kukoricaszártermése, de csak akkor, ha a szárát idejében betakarítják. A gazda maga ellen vét, de az országnak is kárt okoz, ha nem gondoskodik a kukoricaszár levágásáról és behordásáról még ebben a hónapban. A vizsgálatok ugyanis azt bizonyítják, hogy az októberi kukoricaszár szénával felér, a novemberi csak szalmát ér, a későbbi pedig tűzrevaló.

Ősztündíjak kertészeti akadémiai hallgatók részére. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter azok részére a kertészeti akadémiai hallgatók részére, akik gazdasági, vagy kertészeti szaktanári, illetőleg állami kertészeti szakszolgálatban kívánnak elhelyezkedni, több, egyenként évi 1200 pengős állami ösztöndíjat létesített. Az ösztöndíj elnyerése, valamint az utóbeiratkozások engedélyezése iránti kérelmek a m. kir. kertészeti akadémia igazgatóságánál, Budapest XI. ker. Nagyboldogasszony-utja 45. sz. nyújtandók be.

Megszűnik a nyári időszámítás. November 1-ről másodikára viradó éjjel Magyarországon is megszüntetik a nyári időszámítást. Az órákat 2-án éjféltől 1 órával vissza kell állítani.

Meghívó. Békés vármegye mezőgazdasági bizottsága 1942. évi október hó 25-én (vasárnap) délelőtt fél 11 órakor Békéscsabán, a Kisgazda Egylet (Luther-u 6 sz.) nagytermében ülést tart, melyről a mezőgazdasági bizottság tagjait tisztelettel értesítem és meghívom dr. Geist Gáspár sk. vármegyei mezőgazdasági bizottság elnöke.

A HONVÉDSÉG téli ruha-gyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjanak meleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben tér hessenek haza!

Ősztündíjak műegyetemi hallgatók részére. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egylet mérnöki szakosztályának hallgatói részére több, személyenként évi 1000 pengő összegű ösztöndíj elnyerésére pályázatot hirdetett. A pályaműveket a földművelésügyi miniszterhez címezve az illetékes kar dékánjához 1942. évi október hó 31-ig kell benyújtani. A részletes rendelkezéseket a földművelésügyi minisztérium vizügyi műszaki főosztályánál (V. Kossuth Lajos-tár 11. II. 217), vagy pedig fenti egyetem mérnöki szakosztályának dékánai hivatalában lehet megtekinteni.

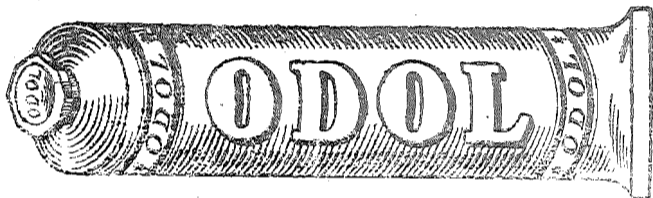
Direkttermő borok vegyítése és forgalma. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter néhány nappal ezelőtt rendeletet adott ki, melynek értelmében direkttermő szőlőből szűrt mustot, vagy bort hazai szőlők mustjával, vagy borával összeszűrni, valamint direkttermő mustot, vagy bort nem ipari célra forgalombahozni tilos. Most újabb kormányrendelet jelent meg, melynek értelmében azoktól, akiket fenti rendelkezésekbe ütköző cselekményeik miatt kihágás címén elítélnek, a szeszitalok kímérésére, vagy kismértékben való árusítására vonatkozó engedély, továbbá a szeszitalok eladásának közvetítésére, bornak és mustnak nagyban való eladására vonatkozó, pénzügyi hatóságtól kapott engedély is elvonható. Töröklyön erjesztett Othello-bornak vörös- és siller-borokkal való házasítása 10 százalék erejéig továbbra is megengedett.

— Gondoljatek azokra, akik távol a hazától a legzordabb téleken is halytállnak Magyarországiért! Adjatok téli ruhát a hadseregnek!

A dohányosok

férfiak és nők — könnyen megakadályozhatóak fogak elszínesedését, ha azokat naponta rendszeresen O-DOL fogpéppel ápolják. Az O-DOL-fogpép nemcsak alaposan tisztítja a fogakat, hanem fel is frissít a fide lehelletet is biztosít. Tehát a mindennapos száj- és fogápoláshoz használjunk O-DOL-fogpépet

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

Könyvet minden magyar kézbe!

HERCZEGH FERENC: GONDOK ÉS GONDOLATOK

Legújabb történelmünknek szinte valamennyi fontos mozzanata élénk tükröződik ezekben a mély felelősségérzettel írt, bölcs írásokból. Ára 8 pengő.

Fekete István: HAJNAL BADÁNYBAN

Az állatok, madarak, fák, virágok költőjének szívdobogatóan szép regénye. Egy órag malom és két ember története. Ára 7 pengő.

R. Calzini: A HEGYEK FIA

Segantini, a múlt század nagy olasz festőjének regényes élete. Ára 5.50 P.

Ormos Gerő: AZ ALMA MESSZE HULLT

Époszszerű regénye egy magyar zselier család lassu felemelkedésének. Ára 9 pengő.

Hankiss János: EURÓPA ÉS A MAGYAR IRODALOM

Ez a mű megvilágítja, hogy mit jelent a magyar szellem Európa számára. Ára 12 pengő.

Francis Brett-Young: EGY ORVOS ELINDUL

A fiatal orvos küzdelmes és mégis meghatóan szép sorsának története. Ára 6 pengő.

gróf Bethlen Margit: SZOMSZÉDOK

A féltékenységre remboló szenvedélye a mozgatója ennek az izgalmas regénynek. Ára 6 pengő.

Kosáryné Réz Lola: ASSZONYBESZÉD

Száz esztendő története, öt nemzedék egy-egy asszonyalakján keresztül. Nagyszabású regény. Ára 8.60 P.

U. Sander: MÉLY VIZEKEN

Mély és fenségesen egyszerű könyv, a magányos, igazi férfi regénye. Ára 6 P.

Ormay Imre: FELESLEGES EMBEREK
Négy véletlenül összekerült ember meg-
rázóan őszinte vallomása. Ára 4.50 P.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt. őszi újdonságai.

Az IFJU REPÜLŐ, a magyar ifjuság repülőlapja októberi száma megjelent. Vezércikke tídvözlő a levente-modellezőket, akik most kapcsolódnak bele teljes erővel a nagy nemzeti építőmunkába. A két országos repülőmodellversenyéről képekkel bőven illusztrált, részletes beszámolót ad a lap, a résztvevő díjnyertes modellek rövid jellemzésével. A gumimotoros sebességi modellek számításáról is érdekes, sok tudnivalóval megtöltött, értelmes leírást közöl az Ifju Repülő. Számos apró ismeretet, műhelyfogást tanulhat a lapból a modellező. Így a lap utat mutat a jövőendő magyar nagy repülési teljesítményekhez s így a nemzeti repüléstudományt segíti előre nagy lépésekkel. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér, Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93.) kérjen.

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki illhon, nyugodt kényelmet biztosító polgári környezetben és nem minden percben reá leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség téli ruhagyűjtő akciójára.

Az agyvelő titokzatos üzenetei. Az orvos tudomány és a technika legújabb alkotása agyjelző készülék, amelyet nemrégiben használnak egy külföldi kórházban. A fejre csavarható készülék fel fogja az agyvelő gyenge rezgéseit és a lerajzolt vonalakból az orvos könnyűszerrel megállapíthatja a betegség fészket. Erről közöl érdekes képekkel illusztrált cikket Tolnai újabb száma. Legjobb magyar írók szép novelláin, a szórakoztató és ismeret-terjesztő cikkek dúd során és a közkedvelt rovatokon kívül száz kép található a népszerű képeslapban. Tolnai Világ lapja egy száma csak 24 fillér.

A szokottnál is gazdagabb színesebb a Délibáb legújabb száma. Újcionságairól írásban és képen számol be a Délibáb újabb száma. A magyar írók kitűnő elbeszélései, gazdag filmrovaik, divat rovat, rejtvények, humor, tokéletes képes heti rádióműsor és rengeleg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A leg szebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert az ára csak 20 fillér.

Anglia újra korlátozza a papírfogyasztást. (MN) Anglia új intézkedéseket léptetett életbe a papírfogyasztás korlátozására. A magán-, kereskedelmi és hatósági levelezésben ezennel csak csökkentett nagyságú levélpapírokat lehet használni. A fényképmásolatok száma sőt a játékkártyák súlya hasonlóképpen korlátozások alá esik.

Apollo Mozgó Gyoma.

Október 24

szombat

Turay Ida, Rózsahegyi Kálmán, Ráday Imre, Juhász József, Vaszary Piri és Bihary József:

Te csak pipálj Ladányi

CSATHÓ KÁLMÁN örökbecsű vígjátéka filmen.

Október 25-26

vasárnap-hétfő

Káprázatos szépségű világhírnév! Élmény!

Willy Forst, Mária Holst, Paul Hörbiger:

OPERETT

A bécsi operett aranykorának ragyogó, csillogó, pompás, romantikus filmje. Magyar Világhíradó.

Október 28

szombat

Magda Schneider, Paul Hörbiger, Rosita Serrano:

Szivdobogás

Szivderítő szerelmi vígjáték. Kedves, hangulatos, bonyodalmas történet. UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órakor.

Anyakönyvi hírek

Születtek: B. Kiss Géza és neje Tari Ilona fia Géza ref., Molnár András és neje Tur Ilona fia András ref., Fekete László és neje Tari Etelka fia László Imre ref., Dancsó Géza és neje Fekete Etel leánya Ella rk., Györi Antal és neje Bodon Rozália fia Antal ref., Ronczek Elek és neje Fülöp Eszter leánya Etelka rk., Szerető Elemér és neje Molnár Juliánna Vilma fia Dániel Endre ref., Bela Máté és neje Dinya Mária, fia József rk., Németh Gergely és neje Buza Mária leánya Izabella rk., Kovács Lajos és neje Tari Juliánna leánya Juliánna ref., Kulik István és neje Hanyecz Jolán leánya Piroska Jolán rk.

Házasságot kötöttek: T. Balogh Dániel és Herter Margit, Nádudvari Mihály és Gyikó Katalin.

Eháltak: özv. Csapó Andrásné K. Szabó Sára ref. 86 éves, B. Marjai Lajos ref. 76 éves, Miklovicz Endre ref. 22 hónapos.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszélésekkel, versekkel, kiegészítőkkel, piaci és vásári árakat és rendelkezéseket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivataltól, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Angliában eltiltották a fagyjelzőállítást. (MN) A Reuter Iroda jelentése szerint Angliában szeptember végétől kezdve különböző takarékosági okokból tilos a fagyjelző állítása.

SPORT

GyTK—Szarvasi Turul
2-1 (0-1)

I. oszt. bajnoki. Vezető: Várkonyi.

Borus, hűvös időben, szifáló esőben, így fut ki a Gytk: Jakó — F. Nagy, Kárpáthy, — Czifrák, Csalah, Göttler, — Olajos, Orbán, Császár Páily, Mihácsi.

A Turul kezd és az első támadásokat ő vezeti. Lassan mezőnyjáték alakul ki, azonban a csuszós, nedves pályán nincs szép játék. A 15-ik percben a Turul megszerzi a vezetést, amelyre erőtlen támadásokkal válaszol a Gytk. A féldíj végéig mezőny játék folyik.

A szünet után is támad, azonban csatárai a legjobb helyzeteket is elrontják. A játék végén a Gytk nagyobb erővel támad. A 31-ik percben a kitörő Császárt szabálytalanul akadályozzák. A 11-est Császár értékesíti 1-1. Most nagy küzdelem alakul ki a győztes góllért, amelyet a Gytk szerez meg Császár révén.

A Gytk csalódást keltett, a Turul egy kis szerencsével a győzelmet is megszerzte volna. Kint a Gytk-ből: Jakó, Kárpáthy, Göttler, Mihácsi, míg Császárt eredményességéért lehet dicsérni.

A Turulból a védelem tűnt ki. Várkonyi jól vezette a mérkőzést.

Vereség Szeghalmon!
Szeghalmi Diákok-Lev.Gytk ifj.
5-4 (2-1)

Zuhogó esős időben a Gytk ifj. a következő felállításba vonul ki: Máté — Czifrák III., Czifrák IV. — Hajdu, Kató, Kéri — Molnár, Dobó, Szendrei, vitéz Juhos, Kertész.

Szeghalmon kezd, de a Gytk hatalmas iramot diktál és a 20. másodpercben Szendrei gólt ér el, 0-1-re vezet Gyoma. A 20. percben Czifrák III. tol a labda a hálóba pallan, (öngól). Ezután a kedvet vesztett Gytk ifjuságát még 5 gólt kapnak. A sok gól Gyomát felrázza és nagyon rákapcsol és egymás után 3 gólt ragaszt Szendrei és vitéz Juhos révén a szeghalmi hálóba.

Levente Gytk ifj.-ből jók voltak: Czifrák IV., Juhos, Kató, Szendrei.

A bíró a lehető legerélytelenebbül vezette a mérkőzést.

ENDRÓDI MOZI

1942 okt. 25—26 án, vasárnap
fél 3, fél 5, fél 7 órakor,
hétfőn fél 5, fél 7 órakor.

BORS ISTVÁN festvér filmje!

A MINISZTER BARÁTJA

Főszereplők: Páger Antal, Komár Julia,
Erdélyi Mici.

Nagy sikerű aratott film, érdekes
és fordulatos jeleneteivel

1942. évi október hó 29-én,
csütörtökön fél 5, fél 7 órakor.

Ember a láthatáron

Amerikai bravur film.

Főszereplők: Gary Cooper, Doris Davenport, Fred Stone.

A műsor kiegészítve.

Vígjáték és UFA híradókkal.

Mindennemű gazdasági magvakat, mint

Lucerna, lóhere,
borsó, bökköny-
félők stb. legmagasabb áron
vásárol a MAGYAR MAG-
TENYÉSZTÉSI R. T. (Monori
mag) Mezőturi Raktárkezelő-
ségre, volt közraktár. Telefon 25.

Hirdessen

lapunkban!

Publikáció

10 szög 4 fillér, minden további szó 4 f.

WAGNER-fatelep egy árukiadó
keres azonnali belépésre. Fizetési jár-
tassággal bírók előnyben.

PÉTI SÓ kapható a Wagner
Márton Fiai fatelepen.

Keresek azonnali megvételre 1000-
es Hoffer cséplőgarnitúrát 4 es kazán-
nal, teljes felszereléssel, készpénzfizetés
mellett. Ajánlatot kér teljes leírással
Szöcs Ferenc CSIKSZENTIMRE; Csik
megye. 3-1

Rákóczy utca 26 szám alatt egy
butorozott szoba kiadó. 1-1

Csaba vezér utca 1 sz. alatt külön-
bejárattal butorozott szoba kiadó. Ugyan-
őtt egy álló íróasztal és egy cselédágy
eladó. 1-1

Takarításért lakási adók gyermek-
telen házaspárnak, vagy egyedülálló
nőnek. A Légóttalmi Liga hivatali helyi-
sége takarításáért pedig havi bért fizet-
tek. Jelentkezni lehet Lovas Zoltánnál.

10 hold föld eladó, vagy kiadó. Egy
jobbminőségű bunda és egy nagy láda
eladó. Idősebb nő kisebb háztartásban
főzést vállal. IV., Zrínyi ut 3 szám. 2-1

Rákóczy utca 3 szám alatt két
szép butorozott szoba azonnali el-
foglatásra kiadó. 3-1

Szerkesztésért és kiadásért iratell:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 591-ik esz-
tendőjében a Szilvénia könyvnyomdában
Gyomán, felelős vezető: Teker Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Hegyelőre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Belfeliratok postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Feladó szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:

Egyhatalmas (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Győzelmünk útja

írta: VITÉZ NEMES NAGYBACZONI NAGY VILMOS vezérezredes,
m. kir. honvédelmi miniszter.

Őseink hazánkat harcra készítettek és harcokkal tartották meg egy évezreden át. Nemzetünk ma ismét harcol. Dicsőséges küzdelmét a boldogsággal teljes magyar jövőért vívja. Harcol, hogy az európai nemzetek sorában újra elfoglalja azt a helyet, amely méltán megilleti. Ebben az óriási harcban nemzetünk minden tagja részt vesz. Megkérdezhetné valaki, hogy milyen elvek és célkitűzések követésével szolgálhatjuk legjobban a Hazát? Válaszul azt felelném: azzal, ha vonalvezetésünk minden téren magyar! Hasssa át ez a fenséges parancs lényünket és ez legyen egyetlen tanácsadója mindannyiunknak azokban a nehéz kérdésekben, amelyeket a mai nagy történelmi küzdelem élénk sodor. Magyarok lenni! Csodálatosan szép és magaslatos dolog! Ez több, mint életszabály, ez tartalmasabb, mint egyszerű életelv, ez maga a beteljesített élet! Magyarok lenni: minden cselekvést irányító erőt jelent. Kiformálja a személyiséget, tetteknek, kis és nagy dolgokban megnyitvánuló állásfoglalásoknak legmélyebb ellenőrzőjévé válik. Vizsgáljuk állandóan bensőnket! Kérdezzük meg magunkat: igazán magyar vagyok-e, vagy sem? Teljes erőmmel, legjobb tudásommal szolgálok-e hazámnak, fajomnak, népemnek, avagy sem? Kérdéseinkre a választ megadja lelkiismeretünk. Ez a folytonos, soha meg nem szünő önvizsgálat legyen a módszerünk és igaz magyar lelkiismeretünk a mérték, amivel önmagunkat és tetteinket ellenőrizzük. Legyen ez érvényes egész magatartásunkra mindig, minden vonatkozásban. Kis célok, apró, önző egyéni érdekek a nemzet egészének egységes életében és teljesítményeiben nincsenek, de nem is lehetnek. Ugyanígy nem lehet különbséget tenni foglalkozások és tevé-

kenységek fontosságának kérdésében sem. A nemzet egységes munkájában minden hasznos tevékenység egyforma jelentőséggel bír. Az együttes, összhangban lévő, egységesen a nemzet érdekeit szolgáló sok-sok apró cselekedetből, teljesítményből szövődik eggyé az az erő, amely a nemzet javát munkálja. Minden magyar ember tevékenységének jelentőségét az szabja meg, hogy az illető jól, vagy rosszul végzi-e munkáját azon az őrhelyen, ahol őt a haza szolgálatába állította. Nemzetünk boldogulása és a krisztusi világnézet győzelme érdekében ezt a megalkuvás nélküli elvet kell szem előtt tartania minden magyarnak, katonának és polgárnak egyaránt. Erőpazarló vitatkozásokra, viszálykeltő megbeszélésekre nincsen idő. Ellentmondásokra még kevésbé! Hősi küzdelmekkel teli történelmünk a példa és a lelkünkben élő magyar faji ösztön a szigorú zsinórmérték, amely mindannyiunk számára megszabja a követendő utat. Mi ez az út? Mi ez a mérték? Ha szóval akarjuk kifejezni: a honvéd számára semmi más, mint az, hogy dicsó őseink hősi hagyományaihoz hiven, tehát a legjobb testi, lelki és szellemi erőfeszítéssel — és ha kell — az élet készséggel feláldozásával is teljesítse. Legtöbb Hadurunknak és feletteseinek parancsait. A polgár számára pedig, hogy fegyelmezetten, hűséggel szolgálja a honvédség céljait, mely célok mindenkor mindenben azonosak a magyar haza érdekével. Honvéd és polgár számára lehet egy az út és a mérték csupán az eszközök felhasználása különböző. Egy mondatban összefoglalva: önfeláldozó harc és munka mindhaláláig. Ez a magaslatos jelszó alakította ki hős katonáink harcokésztségét, büszke fegyvertényeit, de ez a jelszó hivatott arra is, hogy a magyar polgári

élet minden vonalán a kellő felkészültséget méltóan biztosítsa. Ezeket az elveket foglalta össze Zrínyi, a magyar katonahősi eszményképe ebben a mondatban: „Ki-ki szolgáljon Hazájának, amint legjobban lehet, ne válasszon magának könnyebbséget, könnyű hivatást, életet, mert ezzel nem használ, sőt árt hazájának.” Ez a feladat

nem könnyű, viszont a magyar embernek nem is nehéz, ha belátja, hogy aki egyéni érdekeit háttérbe helyezi a magasabb érdekekkel szemben és azt nem áldozatnak, hanem magától értődő kötelességének veszi, az ezáltal teljes mértékben hozzájárult a nemzet igaz ügyének győzelmére viteléhez.

Kállay Miklós miniszterelnök Békéscsabára jön

A Magyar Élet Pártjának Budapesti megtagadott országos értekezletén Békés vármegyéből Beliczey Miklós főispán, dr. Bencs Zoltán a békéscsabai, dr. Torkos Béla az orosházi, vitéz Zerinváry Szilárd a szarvasi, Máté Imre a gyulai választókerület országgyűlési képviselője és dr. Biró Zoltán vármegyei központi Mep-titkár vett részt. A békésmegyeiek Beliczey Miklós főispán vezetésével az

értekezlet után felkeresték Kállay Miklós miniszterelnököt. Beliczey Miklós főispán azt a kérést terjesztette a miniszterelnök elé, hogy látogasson el Békés vármegyébe. Kállay Miklós készségesen megígérte, hogy még ebben az esztendőben, valamelyik vasárnap ellátogat Békés vármegyébe, mégpedig Békéscsabára, ahol a Magyar Élet Pártjának vármegyei nagygyűlésén felszólal majd.

Főispánunk felhívása gazdáinkhoz!

A magam részéről is felhívom Békésvármegye gazdaközönségét a Földművelésügyi Miniszternek a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló 1942. XVI. t. c. alapján kiadott 255.900/1942. F. M. számú rendeletére, amelyik az alábbiakat tartalmazza:

1. §.

Az a birtokos, aki az 1943. év tavaszán vett termények terméseredményét fokozza azáltal, hogy e tavaszi termények alá az őszi szántást ez év őszi legkésőbb az 1942. évi december hó 31. napjáig legalább tizenöt centiméter mélyen elvégzi, az őszi szántással megmunkált terület után kataszteri holdanként tíz pengő termelési jutalomban részesül, feltéve, hogy az 1942. évi őszi vetésterülete (őszi gabona, takarmánynövény, ipari növény) nem kisebb az előző évi őszi vetés-

területénél.

Annak megállapításában, hogy az idej vetésterület nem kevesebb-e az előző évinél, a gazdaság területének jogügylet, vagy öröklés útján beállott változását megfelelően figyelembe kell venni.

A jutalom szempontjából a fél kataszteri holdat meghaladó területet egész holdnak kell számítani, a fél kataszteri holdnál kisebb területet számításon kívül kell hagyni.

2. §.

Futóhomok talajon végzett szántásért a birtokos jutalomban nem részesül. Futóhomok talajon gazdálkodó birtokos pillangós virágú zöldtrágyanövény, valamint pillangós virágú takarmány termelésért részesül kataszteri holdanként tíz pengő termelési jutalomban, feltéve, hogy az említett zöld-

trágya, vagy takarmánynövényt az a 1942. évi augusztus hó 15. napjától az 1943. évi május hó 15. napjáig elvetette és az 1942. évi őszi vetésterülete az előző őszi vetésterületnél nem kisebb. Egyébként az 1. §. második és harmadik bekezdésében foglalt rendelkezéseket a jelen §. esetében is alkalmazni kell.

3. §.

Az 1. és 2. §-ban megállapított termelési jutalom felül a birtokos kataszteri holdankint tíz pengő jutalomban részesül az 1942. év őszi kenyérgabonával (buzával, rozssal) elvetett azon területe után, amely meghaladja az 1941. év őszi kenyérgabonával (buzával, rozssal) elvetett területet. Az 1. §. második és harmadik bekezdésében foglalt rendelkezéseket a jelen §. esetében is alkalmazni kell.

4. §.

Az a birtokos, aki a termelési jutalom kifizetését kívánja, az 1. és 3. §-ok esetében az 1943. évi január hó 15. napjáig a jelen rendelethez A) illetőleg C. alatt mellékelte, a 2. §. esetében pedig az 1943. évi május-hó 31. napjáig a jelen rendelethez B) alatt mellékelte mintának megfelelő bejelentőlapot köteles — aláírásával ellátva — a községi elöljárósághoz (polgármesterhez) benyújtani. A bejelentőlapokat a községi elöljáróságnál (polgármesternél) lehet beszerezni.

5. §.

A községi elöljáróság (polgármester) a bejelentésben feltüntetett adatok valóságát megvizsgálja és az adatokat a szükséghez képest az érdekeltek meghallgatása után helyesbíti, megvizsgálja azt is, hogy a bejelentővel szemben nem áll-e fenn a jelen rendelet 7. §-ában foglalt valamely kizáró körülmény.

A községi elöljáróság (polgármester) a bejelentéseket a bejelentési határidő elteltétől számított tizennégy nap alatt az adatok helyességének igazolásával és annak megállapításával, hogy a jutalom kifizetésének előfeltételei fennállnak, az illetékes kerületi mezőgazdasági kamarához küldi meg.

Ha a községi elöljáróság a bejelentés adatait megváltoztatja, vagy azt állapítja meg, hogy a jutalom kifizetésének nincs helye, erről a bejelentőt értesíti. A bejelentő ilyen esetben a jutalom kifizetését, illetőleg kiegészítését egyenesen a kerületi mezőgazdasági kamaránál kérheti, a kamara — amennyiben szükséges — a községi elöljáróság meghallgatása után foglal állást.

A községi elöljáróság (polgármester) a bejelentések megvizs-

gálása során a szükséghez képest a m. kir. gazdasági felügyelőtől kér utbaigazítást. A m. kir. gazdasági felügyelő a községi elöljárósághoz beadott bejelentések elbírálását szak szempontból ellenőrzi és a jelen rendelet helyes végrehajtása érdekében a községi elöljáróság munkáját szakszerűség szempontjából irányítja, szükség esetében a megfelelő intézkedések végett előterjesztést tesz a főszolgabíróhoz.

6. §.

A kerületi mezőgazdasági kamara a kifizetendő jutalmak összege tekintetében a földművelésügyi miniszternek javaslatot tesz. A földművelésügyi miniszter a kifizetendő jutalmak összegét megállapítja és a jutalmak kifizetéséről a kerületi mezőgazdasági kamarák útján gondoskodik. A földművelésügyi miniszter számvevősége útján a kerületi mezőgazdasági kamaráknak a termelési jutalmakkal kapcsolatos pénzkezelését ellenőrzi.

7. §.

Nem adható kedvezmény az 1939: IV. t. c. 1. §-a első bekezdésében meghatározott személynek még abban az esetben sem, ha az említett törvény valamely rendelkezése értelmében a törvény egyes rendelkezései alól ki is vétetnek.

Nem adható kedvezmény annak sem, akinek személyében nincsen kellő biztosíték arra, hogy gazdálkodását a kedvezmény a nemzeti termelés szempontjából kedvezően fogja előmozdítani.

Nem adható kedvezmény végül annak, aki az általa elkövetett büntelt, vagy vétség miatt a kedvezményre méltatlannak, illetőleg a kedvezmény szempontjából megbizhatatlannak tekinthető.

8. §.

Ha jutalom kifizetése után jut a hatóság tudomására az, hogy a birtokos a hatóságot hamis adatok bejelentésével félrevezette, agyszintén akkor, ha a bejelentő az őszi szántás után szükséges munkálatokat saját hibájából nem végezte el, vagy hogy az előbbi §. első és harmadik bekezdésében említett kizáró ok állott fenn, a termelési jutalom visszafizetésére kell kötelezni a birtokost. A vissza fizetésre való kötelezés tárgyában a kerületi mezőgazdasági kamara véleménye alapján a földművelésügyi miniszter határoz.

9. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágási követ el és tizenöt napig terjedhető el-

zárással büntethető az a birtokos, aki a 4. §-ban említett bejelentésben a valóságnak meg nem felelő adatokat tüntet fel.

A pénzbüntetésre az 1928: X. törvénycikk rendelkezései az irányadók.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak a hatáskörébe tartozik. Az 1929: XXX. t. c. 59 § a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezések alkalmazások szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert kell

tekinteni.

10. §.

A jelen rendelet az 1942. évi szeptember hó 15. napján lép hatályba.

Az Uristen a jelenleginél kedvezőbb időjárást már nem is adhatna ezen munkáknak az elvégzéséhez. A vasárnapi munkaszünet is fel van függesztve. A többi mirajtunk áll!

Gyula, 1942. október 26.

BELICZEY MIKLÓS
főispán,

közellátási kormánybiztos.

Fizetést kapnak a honvédelmi munkára jelentkező nők

Az új világháború iszonyu vihara sokmindent elsöpört és könnyű pehelyként tajta el a felelőtlen asszonyi életet. Ma már nem akad egy nő sem, aki ne tudná, hogy amikor a hadbavonult férfiak helyettesítésére a hazának női munkaerőre van szüksége, akkor áldozatos lélekkel felkészülten, teljes felelősséggel kell résztvennie a nagy munkában.

A haza családi, társadalmi és gazdasági életének biztosítására nagyszámu női munkaerőt igényel a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet (a jelentkezés helyét a napilapok közölték). A NÖHM célja az alkalmás

női munkaerők biztosítása. A NÖHM minden — a jelentkezési feltételeknek megfelelő — önkéntes jelentkező nőt szakképzettségének, tudásának, egyéni rátermettségének legjobban megfelelő helyre állít, hiszen a cél: a hadbavonult férfiak munkahelyeinek minél tökéletesebb betöltése. Jelentkezni azonnal lehet, de a jelentkezők várják türellemmel, amíg behívják őket.

A honvédelmi munkára beosztott önkéntes jelentkezők nem ingyen végzik feladatukat. Valamennyien rendes díjazásban részesülnek. Fizetést kapnak, de munkájukat az önkéntes jelentkezéssel áldozatossá avatják.

Milyen korhatáron belül jelentkezzenek honvédelmi munkaszolgálatra a nők

Kérdésünkre: hogy milyen korhatáron belül jelentkezhetnek önkéntes honvédelmi munkaszolgálatra a magyar nők, a Központi Munkabizottság elnöknőjétől az alábbi felvilágosítást kaptuk:

— Köztudomásu, hogy az 1939-ben napvilágot látott törvény a 14 éves kortól a 70 éves korig mindkét nemre nézve kötelezővé teszi, hogy a honvédelem érdekében testi és szellemi képességének megfelelő munkát végezzen. Tehát a honvédelmi szolgálat a nők számára is kötelező. Köztudomásu azonban az is, hogy ugyanez a törvény módot ad arra is, hogy a magyar nők honvédelmi szolgálatra önkéntes jelentkezés alapján is megszervezhető legyen. Ilyen formában a magyar Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet nem azonos például a finn Lotta-szervezettel. A magyar nők a törvény elgondolása, illetve rendelkezése szerint csak a belső fronton: iparban, közgazdaságban, kereskedelemben, mezőgazdaságban és mindenemű szellemi foglalkozási ág-

ban nyernek beosztást, illetve elhelyezést. Tehát: az a feladatuk, hogy a fronton küzdő férfiak helyét a magyar élet minden területén hiánytalanul és jól betöltsék, hogy helyettesítsék a férfi munkaerőt. Mint már mondtuk, minden egészséges munkáskézre szükség van. Szakmunkásokra elsősorban, de olyanokra is, akik eddig kizárólag csak a saját háztartásukkal foglalkoztak. Ezeket, ha szükséges a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet szakmunkásokká képezi ki a különböző időtartamu tantolyamain. A munkaszolgálatra beosztott nőket megfelelő díjazásban részesíti, a kiképzési időre is biztosítanak megfelelő javadalmazást.

Megsemmisült az amerikai hajóhad főereje a csendes-óceáni csatában. A japánok kezében van a kezdeményezés a tengeren és szárazföldön egyaránt. Négy repülőgépanyahajót, több hadihajót és 200 repülőgépet tettek tönkre a japánok.

Megszűnik az ócskavas üzérkedés

Atadásra kötelezték a készlettulajdonosokat

A napokban jelent meg a 63 800/1942 Ip. M. számú rendelet, mely teljesen új alapokon szabályozza a vas- és fémhulladékok forgalmát.

A rendelet előírja, hogy mindazok a készlettulajdonosok, akik kovácsoltvasból, öntöttvasból, u. n. hasznos ócskavasból, vagy bronz, réz, alumínium, stb. fémekből zárolt készletekkel rendelkeznek, azokat kötelesek negyedévenként a Fémgyűjtőnek vételre felajánlani. Az átvételi módokat és erre az alkalomra megállapított lényegesen alacsonyabb beváltási árakat az Árhivatal külön rendeletben szabályozza.

A rendelet megjelenésével megszűnt az összes eddigi mentesítési engedély és a jövőben a beszolgáltatás csak azokra nem lesz kötelező, akiknek az Anyaghivatal erre külön engedélyt ad.

Utóbbi időben ugyanis mindjobban elharapódzott az a szokás, hogy egyes készlettulajdonosok hulladékanyagjaikat spekulációs okokból, vagy azért nem voltak hajlandók áruba bocsátani, mert a más üzemekben elkészítendő új cikkek nyersanyagaként kívánták tartálkolni. Ez természetesen a hulladékanyag forgalmának nagy mértékű merevedését idézte elő, amit az új rendelet teljesen megszüntet. Új cikkeket a gyáraknak csak készpénzfizetés ellenében lehet rendelni, s az így szükséges hulladékot pedig központilag utalják ki.

A rendelet azt a célt szolgálja, hogy serkentse a készlettulajdonosokat az anyagoknak a képződés időpontjában történő azonnali beszolgáltatására, s figyelmeztesse őket arra, hogy a mai időkben oly fontos kötelezettségüknek haldéktalanul tegyenek eleget, mert készleteikkel negyedévenkéntamugyis át kell adniok. Ez esetben azonban az átvételi módok és a beváltási árak lényegesen kedvezőlenebbek. Tehát nem csak az anyaggyártók, hanem a készlettulajdonosok egyéni érdeke is, hogy az ócskavasát és a fémhulladékot már a képződés időpontjában azonnal eladják az igazolványos gyűjtőknek, s ne várjanak vele a negyedévi kötelező átadásig.

A rendelet ellen vétőket 6 hónapig terjedhető elzárással és 8000 pengőig terjedhető pénzbírsággal büntetik.

**Hirdessen
lapunkban**

HIREK

Orvosi hír. Dr. Oláh Emil szemorvos, nyug. kórházi főorvos Békéscsabán rendeléseit megkezdte. Rendel: Békéscsabán, Andrásy ut 8 szám I. emelet 1. (volt Nádor-szálló) Délelőtt 8-tól 1 óráig.

Értesítem az ezüstkalászos gazdálarsaimat, hogy az október hó 4 én elmaradt jutalmazó gyűlést november hó 1-én (vasárnap) délután 3 órai kezdettel tartjuk meg a „Felsőrészi Olvasókör” nagytermében. Kérem, hogy lehetőleg mindnyájan megjelenni sziveskedjenek. Gazdaköri elnök.

Visszaigazítják az órákat. November 2-án Magyarországon is megszűnik a nyári időszámítás. November hó 1-éről 2-re virradó éjjel 3 órakor egy órával visszaigazítják az órákat. November hó 2-án reggel egy órahosszával tovább alhatunk.

Tilos a sírok kivilágítása. Tavalyi rendelettel megtiltották a síroknak a Mindenszentek alkalmávali szokásos és kegyeletos kivilágítását. Ez a rendelet az idén is érvényben van. Ezért tehát az idén sem lehet a sírokon gyertyát, vagy mécsest gyújtani. Kegyeletünket azonban leróhatjuk kedves halottaink iránt. Sírjaikhoz kimehetünk és meggyújthatjuk szívünkben az irántuk való szeretet mécsesét és leróhatjuk sírjaiknál az irántuk való imatartozásainkat. Ezenkívül pedig szép dolog lenne, ha kegyeletünket a hősi halottaink is leróhatnánk. Erre mód is van. A rendelet értelmében nem gyújthatunk világosságot hozzátartozóink sírja fölé. A mai anyagszegény világban ez érthető is. Viszont mindegyikünk szánt egy kis összeget erre a célra. Mindegyikünk megtehetné, ha ezt az összeget a Vöröskereszt vagy mások útján a hősi halottak sírjára szánt kis összegünket felajánljuk kegyeletünk lerovására azok iránt, akik életüket áldozták értünk, családunkért, hazánkért.

Ösztöndíjak megegyetemi hallgatók részére. Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter a kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mérnöki szakosztályának hallgatói részére több, személyenként évi 1000 pengő összegű ösztöndíj elnyerésére pályázatot hirdetett. A folyamodványokat a földmivelésügyi miniszterhez címezve az illetékes kar dékánjához 1942 évi október hó 31-ig kell benyújtani. A részletes rendelkezéseket a földmivelésügyi minisztérium vizügyi műszaki főosztályánál (V. Kossuth Lajos-tér 11. II. 217), vagy pedig fenti egyetem mérnöki szakosztályának dékáni hivatalában lehet megtekinteni.

Az idén is megrendezik az Országos Protestáns Napokat. Az Országos Bethlen Gábor Szövetség, mint a magyar protestáns társadalom legnagyobb szervezete, ebben az évben is megrendezi Budapesten október 31-től november 12-ig az immár hagyományossá vált Országos Protestáns Napokat. A Napok keretében a Vigadóban és a protestáns templomokban rendezendő Reformációi Emlékünnepélyeken kívül ünnepi istentiszteletek lesznek Cserkész- és levente-ünnepélyek a Vigadóban, majd koszorúzó futarlánc protestáns nagyjaink emlékművéhez; a Magyar Bibliatársulat alakuló közgyűlése, a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség konferenciája, közös protestáns evangelizációk, protestáns asszonykonferencia, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság irodalmi délutánja, Protestáns Irodalmi és Művész Est, különböző evangélikus társadalmi egyesületek és testületek gyűlései, végül rádióelőadások töltik ki a Napok gazdag rendjét.

MEGJELENT a „Magyar Szárnyak”, a magyar társadalom népszerű repülőlapja. Számos érdekes képes oldal díszíti még a szépkiállítású folyóiratot. A Jánosy István szerkesztésében és a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával megjelenő Magyar Szárnyak új számának ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-uca 93.) küld.

Szabad a szopósmalac és az úszóborjú vágása. A földmivelésügyi miniszter most megjelent rendelete szerint 1943 február hó 28-ig a kéllónapossal fiatalabb és 15 kg élősúlyt el nem érő szopósmalacot köz- vagy magánfogyasztás céljából a községi előjáróság, illetve polgármester külön engedélye nélkül is bárki levághat. Egy másik rendelet a 4 évesnél fiatalabb tehene, úszók és úszóborjúk, valamint bivalytehene, bivalyúszók és bivalyúszóborjúk tekintetében megállapított vágási tilalmat akként módosítja, hogy ezeket az állatokat 2 évesnél fiatalabb korban nem szabad levágni.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkal jelent meg. A magyar falu képeslapja, mely gazdasági cikkekből számol be. Továbbá ebeszéléseket, verseket, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet-körút 7.

FIGYELIK

a feketén árusítókat és vevőket. Figyelik és megjegyzik, kik azok, akik rontják a belső frontot, akik önző céllal egy-egy téglát, szikladarabot törnek le a belső ellenállás várfalából. Égbekiáltó bíln ma olyan árakat kérni, amit a szegény ember, a munkás, tisztviselő nem fizethet meg, csak az, aki a konjunktúrát kihasználva, soha nem remélt jövedelmet élvez. A zugaforgalomban való eladás és vásárlás nem egyszerű üzlet, amihez csak két félnek van köze, hanem rontása a gazdasági élet egyensúlyának, lábbaltaposása a rend érdekében, a győzelem biztossága érdekében megtett intézkedéseknek. Ne örüljön sem az eladó, sem a vásárló a drága pénzen adott és vett portékának. De ártanak hazájuknak, magyar testvérüknek, Európának, a győzelem ügyének, a társadalom békéjének, rendjének, stabilitásának és használatnak az ellenségnek, a vörös bolsevizmusnak, a megsemmisítésünkre kész plutokráciának. A látszólag ártatlan üzletkötés akarva, nemakarva cimboraság az ellenséggel, bűn azok eljen a testvérek ellen, akik véreznek értünk. Ne támogassuk a fekete piacot, inkább jelentsük fel a csábítót, a fekete vásár eladóját és vevőjét. A kormány az elkövetkező napokban olyan intézkedést hoz, hogy az áron felül való eladás büntetése gyanánt el fogják kobozni azok vagyondát, akik a közellátás szempontjait megkerülik.

300.000 főnyi hadseregét visszavonta a szovjet Iránból.

Budapesten hetenként és személyenként 2 tojást fognak kiszolgáltatni.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Hegedüs Gergely és neje Hegedüs Erzsébet fia Gergely rk.

Házasságot kötöttek: Almási Gellért és Fischer Piroška Szeréna.

Elhaltak: Gyöngyösi Mária 2 éves ref., Fekécs Margit rk. 27 napos, Erdei Istvánné Csapó Piroška ref. 32 éves, Csapó János ref. 85 éves.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik drága jó Édeapánk, Nagyapánk temetésén részt vettek s fájdalomukat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ez uton mondunk nász köszönetet.

Csapó család.

Gyoma község. előjáróságától
ad. 7/1942.

Hirdetmény

Értesíti a községi előjáróság a lakosságot, hogy a tengeri beszállítási kötelezettség véglegesen a következőképpen lett Gyoma községben szabályozva:

A tanyafülsíteken, keselyősdn, az ugar tanyákon, a félhalom, örökösnyilas, fattyas, vidólapos, görbékutlupos, magtárlapos és cifrakerti, újkerti dülőben, vagyis a Körös balpartján a gabonalapon tengerivel bevetésként feltüntetett terület minden kat. holdja után 1 q. 50 kg. szemes, vagy pedig 2 q. 10 kg. csövestengerit kell valamelyik Hombár bizománnyoshoz beszállítani.

A Körös jobbpartján az ugynevezett körösöntuli részeken 1 q., azaz egy métermázsza szemestengeri szolgáltatandó be kat. holdanként.

A tengerinek a Hombár bizománnyosokhoz való beszállítására végső határidő gyanánt november hó 25-ike lett megállapítva.

Felhívja a községi előjáróság a tengeri termelőket, hogy az általuk beszállítandó tengeri beszállítását vonakodás nélkül azonnal kezdjék meg, mivel ez elsősorban kötelességük, másodsorban pedig mindazokat, akik a megadott határidőig az előírt tengeri mennyiséget nem szolgáltatják be, a községi előjáróság a kihágási eljárás megindítása végett azonnal fel fogja jelenteni s ezenkívül pedig mivel a beszállítandó tengerit csak azért sikerült aránylag nagyon kedvező mennyiségben megállapítani, de mivel Békés vármegyei Főispán ur felelősséget vállalt, hogy az a kitűzött időpontig és a megállapított mennyiségben be is lesz szolgáltatva. Amennyiben a Gyoma községre nézve beszállításra előírt 8300 q. tengeri november hó 25-ig nem lenne beszállítva, az elmaradt tengeri mennyiség beszállítása érdekében kényszereszközöket fognak igénybevenni és ha szükségesnek mutatkozik, a község egész területén elrendelik a legszigorubb rekvirálást és a beszállításra véglegesen megállapított tengeri mennyiség összegyűjtését személyválogatásra való tekintet nélkül, szigoru katonai bizottság fogja eszközölni és a mulasztókat jársi Főszolgabíró ur a legszigorubb büntetéssel fogja sújtani. Ez esetben a be nem szolgáltatott tengeri s esetleg az azon felüli rész is minden térítési díj nélkül — el lesz kobozva.

Nyomatékozan figyelmezteti az előjáróság a lakosságot, hogy később az utak járhatatlannak válnak és ezért azonnal kezdje meg a tengeri beszállítását, hogy azt addig le tudja szállítani, amíg az utak járható állapotban vannak.

Gyoma, 1942 október 26.

Dr. SZÁSZ LAJOS sk. főjegyző.

Apollo Mozgó Gyoma.

Október 31

szombat

Csontos Gyula, Nagy Alice, Pataky Jenő, Somlay Artur, Vaszary Piri, Bihary Sándor, Berky Lili és a két Pethes:

Párbaj semmiért

Vidám, bonyodalmas magyar vígjáték,

November 1-2

vasárnap-hétfő

Jávör Pál, Bulla Elma, Bihary József, Hajmássy Miklós, Toronyi Imre, Pethes Ferenc:

Az 5-ös számú őrház

Érdekes emberek különös története. Szerlem! Féltékenység! Gyűlölet! Klüzdelem az igazságért! Lenyűgöző izgalmas cselekmény! Magyar Világhíradó.

November 4

szombat

Az olasz filmgyártás remeke!

Pillangó kisasszony szerelme

Megható szerelmi történet. Puccini gyönyörű zenéje! Főszereplők: Mária Cebotári, Germána Poulteri. UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó., hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órakor.

Ösztöndíjak kertészeti akadémiai hallgatók részére. Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter azok részére a kertészeti akadémiai hallgatók részére, akik gazdasági, vagy kertészeti szaktanári, illetőleg állami kertészeti szakszolgálatban kívánnak elhelyezkedni, több, egyenként évi 1200 pengős állami ösztöndíjat létesített. Az ösztöndíj elnyerése, valamint az utóbeiratkozások engedélyezése iránti kérelmek a m. kir. kertészeti akadémia igazgatóságánál, Budapest XI. ker. Nagyboldogasszony-utja 45. sz. nyújthatók be.

Direkttermő borok vegyítése és forgalma. Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter néhány nappal ezelőtt rendeletet adott ki, melynek értelmében direkttermő szőlőből szűrt mustot, vagy bori hazai szőlők mustjával, vagy borával összekeverni, valamint direkttermő mustot, vagy bort nem ipari célra forgalombahozni tilos. Most újabb kormányrendelet jelent meg, melynek értelmében azokról, akiket fenti rendelkezésekbe ütköző cselekményeik miatt kihágás címén elítélnek, a szeszitalok kímérésére, vagy kismértékben való árusítására vonatkozó engedély, továbbá a szeszitalok eladásának követésére, bornak és mustnak nagyban való eladására vonatkozó, pénzügyi hatóságtól kapott engedély is elvonható. Törkölyön erjesztett Oihello-bornak vörös- és siller-borokkal való házasítása 10 százalék erejéig továbbra is megengedett.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télben is helytállnak Magyar országért! Adjatok téli ruhát a hadseregnek!

Földező emberek. Európában még ma is vannak olyan területek, ahol az emberek valóságos élvezeti cikkül fogyasztják a földet. A földevőkről rendkívül érdekes cikket olvashatunk Tolnai Világlapja új számában. A műanyag kulissza titkai, A legendák országa, A legedzettebb élőlény és sok más érdekes cikk mellett a legjobb magyar írók szép novelláit közli a népszerű képeslap, amelynek új száma rendkívül, gazdag tartalommal jelent meg Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki itthon, nyugodt kényelmet biztosító polgári környezetben és nem minden percében reá leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség téli ruhagyűjtő akciójára.

Érdekes színházi újdonságok Budapesten. A pesti színházi világ darab újdonságairól érdekes beszámolókat, képes kritikákat közöl a Délibáb újabb száma. A magyar írók kitűnő elbeszélései, gazdag filmrovát, divat rovat, rejtvények, humor, tőkéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert az ára csak 20 fillér.

A HONVÉDSÉG téli ruhagyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjának meleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

Az IFJU REPÜLŐ, a magyar ifjúság repülőlapja novemberi száma megjelent. Az Ifju Repülő, a levente-moделezőket, akik most kapcsolódnak bele teljes erővel a nagy nemzeti építőmunkába. Számos apró kis ismeretet, műhelyfogást tanulhat a lapból a modellező. Így a lap utat mutat a jövőndő magyar nagy repülési teljesítményekhez s így a nemzeti repülésügyet segíti előre nagy lépésekkel. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93.) kérjen.

A kormányzat segítése következtében Békés vármegye összesen 2,050 000 pengő kölcsönt kapott, hogy az árvízokozta károkat helyre tudja állítani.

Mindennemű gardasági magvakat, mint

Lucerna, lóhere, borsó, bökkönyfélék stb. legmagasabb áron vásárol a MAGYAR MAGTÉNYÉSZTÉSI R. T. (Monori mag) Mezőturi Raktárkezelőse, volt közraktár, Telefon 25.

Hirdessen

lapunkban!

Publikáció

10 szóig 4 fillér, minden további szó 4 f.

WAGNER-fatelep egy árukiadót keres azonnali belépésre. Füzleti jártassággal bírók előnyben.

PÉTI SÓ kapható a Wagner Márton Fiai fatelepen.

Keresek azonnali megvételre 1000-es Hoifer cséplőgarnitúrát 4 es kazánal, teljes felszereléssel, készpénzfizetés mellett. Ajánlatot kér teljes leirással Szécs Ferenc CSIKSZENTIMRE, Csik megye. 3-2

Rákóczi utca 26 szám alatt egy butorozott szoba kiadó. 1-1

Csaba-vezér utca 1 sz. alatt különbejáratu butorozott szoba kiadó. Ugyanott egy álló íróasztal és egy cselédágy eladó. 1-1

Takarításért lakást adok gyermektelen házaspárnak, vagy egyedülálló nőnek. A Légoitalmi Liga hivatali helyisége takarításáért pedig hávi bért fizetek. Jelentkezni lehet Lovas Zoltánnal.

10 hold föld eladó, vagy kiadó. Egy jobbminőségű bunda és egy nagy láda eladó. Idősebb nő kisebb háztartásban főzést vállal. IV., Zrínyi ut 3 szám. 2-2

Rákóczi utca 3 szám alatt két szépen butorozott szoba azonnali elfoglalásra kiadó. 3-2

Szerkesztésért és kiadásért felel: WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás. 501-ik esztendőjében a Sylvánia könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Hegyedévre 1,56 P, Fél évre 3,12 P, Egész évre 6,24

Befizetések postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 5 óra

Felolvasó szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés: 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezmény: adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Őszi gondolatok

Jótekingony meleg napsütéssel köszöntött ránk az ős. Arany-sárga vadgesztenye levelek borítják a két főutcánkat. Serény sepregetéssel gyűjtik a széles gesztenyeleveleket össze, jó lesz egy kis boglyafütésre. Hány éve már, hogy minden évben korai árnyékot adnak terebélyes gesztenyefáink és őszre busás termést hoznak. Eddig csak a gyerekek játéka volt a nem kevés mennyiséget kitevő gesztenyetermés, míg a háborus anyaggazdálkodás ennek is megadta az értékét, ha jól emlékszem, kilogrammonként 11 fillérre állapították meg az árát. Pedig hányszor tettük szóvá a Gyomai Ujságban, hogy legalább iskolás gyermekeinkkel szedessék össze a sok vadgesztenyét és ajánlják fel az állatkerti állatok élelmezésére. És íme, most nagy becső lett e cikknek is, mert olyan anyagot pótol, amelyet nem kaphatunk külföldről.

Mézciroknak, mások méznád-nak hívják a most divatos csodanövényt, amelynek szárából mézet és más értékes anyagot nyernek, sőt, takarmányozásra is elsőrendűnek mondják. A sok-sok hirdetett értékek mellett majdnem azt kell legérdekeltebbnek tartani, hogy szárazságálló tehát nagyon megfelelő a mi éghajlatunknak.

Sokra értékelem, hogy polgárainknak érdeke van a kísérletezésekre, de ezt a jó tulajdonságukat azzal kellene leginkább ápolni, hogy irányítanak őket. Tudom, hogy községünkben vettek már egyesek méznádat, vagy ha jobban tetszik: mézcirkot, szólaljanak meg ezek, mondják el tapasztalataikat. Az írással foglalkozók meg tanulmányozzák át a növényirodalmát és erről cikket írva küldjék a szerkesztőségbe, hogy minél szélesebb körben terjék az ismertetést. Minden érdeklődőnek akad párnégyszögöl területe, ahol megkezdheti kísérleteit, álljanak be ezek is az utőrök sorába.

Emlékezhettek még többen,

amikor a ketreces-csirkék tenyésztésével foglalkoztunk, milyen tanulságosak voltak a péntek esténkénti összejöveteleink, amikor mindenki elmondta a saját tapasztalatait és egyesek kárából mindannyian okultunk. Így lehetne a méznád természeténél is felhasználni az eddigi tapasztalatokat.

Szeretteink sirjain az idén jóval kevesebb virág fejezte ki kegyeletünket, mint máskor. A nagy szárazság virágaink sorában is hatalmas rendet vágott. A virág-szükét alaposan ki is használták és olyan borsos ára-

kat szabtak, hogy sok ember méltatlankodott. Lám, milyen hajlamosok egyesek, hogy azt, aminek nincs megszabva az ára, méregdrágán adják.

Bármonnyire is egyik legszebb emberi megnyilatkozásunk, hogy minden évben e napon minden virágot kiviszünk szeretteink sirjára, legyen megnyugtató azoknak, akik nem tudtak a tulzott áron kínált virágból venni: a virág csak külső kifejezője a halottaink iránt megnyilvánult megbecsülésnek, az a fontos, hogy szívünkben mennyi kegyeletet viszünk ki a temetőbe. W.

Vitéz Horthy István-vándordíjat alapít a Békésvármegyei Repülő Egyesület

Megyei propaganda indul alapító tagok gyűjtésére

A Békésvármegyei Repülő Egyesület elnöki tanácsa, Beliczey Miklós főispán, az egyesület díszelölke és Márki Barna alispán egyesületi elnök részvételével ülést tartott abból az alkalomból, hogy Tábor József, a repülésügy lelkes gyulai barátja Kormányzóhelyettes urunk hősi halála alkalmával koszorúmegváltás címén 500 pengőt juttatott el a vármegye főispánja kezéhez azzal az óhajjal, hogy ez összeg felhasználásával a hősi halált halt Kormányzóhelyettes ur emléke a magyar repülés fejlesztése érdekében vármegyénkben maradandó módon és méltóképpen megőriztessék. Tábor József adománya összeg a Gyulai Bőranyagbeszerző Szövetkezet 60 pengős adományával 560 pengőre nőtt.

Az egyesület elnöki tanácsának most tartott ülése arról döntött, hogy az összeget hogyan hasznosítsa az adakozók óhajának megfelelően. Az ülés, az alispán elnöklésével, úgy határozott, hogy az összegből vándordíjat alapít, amelyet minden évben a legjobb eredményt elért legjobb békésvármegyei re-

pülő levante kap meg, egy tulajdonában maradó ezüst plakettel együtt. Elhatározta az elnöki tanács azt is, hogy a Békésvármegyei Takarékpénztári Egyesület által ugyanolyan címen felajánlott 10.000 drb tégla adományt is ehhez az alapítványhoz csatolja és az épülő hangári hősi halált halt Kormányzóhelyettes urnak nevére nevezi el.

Az elnöki tanács határozatait a főispán örömmel vette tudomásul és azt az óhaját nyilvánította, hogy a vándordíj alapjánál nagyobb összegre emelése érdekében a legszélesebb körű propagandát kell indítani. A maga részéről erkölcsi és anyagi támogatását ígerte meg.

A főispán óhajának nyomában szép eredménye lett, mert a tanácskozáson résztvevő Tábor József, adományát megtévezve, a vándordíj alap 560 pengőjéi, 1000 pengőre kerekítette ki. Az ülés résztvevői a hazafias áldozatkészség e nagyszerű megnyilvánulását meghatódott örömmel vették tudomásul és elhatározták, hogy az egész vármegye területén akciót indítanak, azzal a céllal, hogy a toborzókat, egyeseket, cégeket és vállalatokat,

lépjenek be alapító tagul a Békésvármegyei Repülő-egyesületbe.

A repülés a nemzet elsőrendű ügye, a repülőgép az a fegyver, amellyel a magyar katonafőlényt biztosítjuk. A Tábor József nagyszerű magyar gesztusa példaadás kell legyen mindenki felé, akinek anyagi felelőssége módot ad arra, hogy a magyar pilóta-nevelés ügyét szolgálja.

November 2-ától az elsőtétítés kezdete 11 órakor, vége reggel 5 órakor

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédelmi miniszter rendelete értelmében a magánvilágításban és a járműveken az elsőtétítést az ország egész területén egységesen 23 órakor, este 11 órakor kell végrehajtani. A rendelet november hó 2-án lépett életbe.

Tavaszi személyhajójáratot állítanak be a Körösön

Az egész ország nagy érdeklődése mellett adták át hivatalának a közelmúltban a békésszentandrási Horthy István duzzasztóművet. A Körösök kiterjedt vidékére oly nagy fontosságot jelentő mű nemcsak hajózhatóvá tette a Körösöt Békésig, hanem huszezer katasztrális hold területet vált általa öntözhetővé. A közeljövőben megindulnak az öntözőcsatornák elkészítései, a régiók ki-mélyítései. A kereskedelemügyi miniszter ezenkívül rendelkezést adott ki a szakközvegeknek, hogy még a tavasszal a személyszállítás is megkezdődhet a Körösön. A tél folyamán megindul az előkészítő munka, hogy korán tavasszal két motoros-hajó állíttassék be a személyforgalom lebonyolítására. A vasútnélküli községek, így például Ócsöd, Békésszentandrás,

a közeli Mesterszállás lakossága könnyebben bekapcsolódik az országos forgalomba és ezáltal az eddig kieső községek forgalma is megnövekszik. A tavasszal már fokozott mértékben megindul az áruszállítás is a pompásan működő Horthy István duzzasztóművön keresztül.

Tilos a vásárra vagy piacra igyekvő árusok házhoz való csalogatása

Gyulán heti piacok alkalmával nagy- és kiskereskedőknek, szedőknek vásárokon, piacokon április hó 1-től szeptember hó végéig reggel 7 óráig, október 1-től március végéig reggel 8 ig bevásárlást eszközölni tilos.

Tilos a vásárra, piacra igyekvő árusok házhoz való csalogatása, hívása és az ily módon való bevásárlás, az árusok háznál való felkeresése és minden cselekmény, amely a közellátás rendjét veszélyezteti.

Jönnek az óriások!

Mintegy 60 év óta csaknem minden európai államban és sok más idegen tengerentúli országban is megfigyelik, hogy a fehér embernek átlagos magassága növekszik. A svédországi megfigyelések alapján kiderült, hogy az ottani lakosság az elmúlt 95 év folyamán átlag 32 centiméterrel nőtt. A svéd ember ma átlagosan 1745 centiméter magas, de nyilvánvaló, hogy a növekedési határt még nem érte el. Németországban az utóbbi 30 év folyamán a testmagasság 5 centiméterrel növekedett s ezzel arányosan nagyobbodott a testsúly is.

A tudomány még nem tisztázta ennek a rohamos növekedésnek okait. Utalások vannak arra, hogy a fehér ember testének növéstét már a világháború előtt is megállapították a hadseregek statisztikusai, ezt a megállapítást azonban tudományosan nem használták fel. A középkori ruhákkal és páncélzattal való összehasonlítás ugyanezt mutatja, hogy a ma embere magasabb és szélesebb, mint aminő a középkori ember volt, ami szükségszerűleg hozza magával a test növekedésére irányuló általános törekvést. Az utóbbi időben azonban a növekedés iramának jelentős gyorsulása állapítható meg.

Elképzelhető ezek után, hogy néhány évszázad múlva újból óriásokról beszélünk majd...

Nemzetvédelmi Keresztek ünnepélyes kiosztása

Az Országos Nemzetvédelmi Szövetség Békésmegyében a Nemzetvédelmi Kereszteket a kitüntetetteknek Gyulán, a hó 15-én délelőtt fél 10 órakor a vármegyeház nagytermében a hatóságokkal karöltve, a társadalmi egyesületek meghívása és részvétele mellett fogja ünnepélyes keretek között kiosztani. A vármegyei elnökség min-

den Nemzetvédelmi Keresztest az avató ünnepségre már ezután is meghív, de egyszersmind minden Nemzetvédelmi Keresztesnek kötelességévé is teszi, hogy az avató gyűlésén megjelenjen. Azon Nemzetvédelmi Keresztesek megjelenése is kötelező, akik a Nemzetvédelmi Keresztest már átvették.

A Vármegyei Elnökség.

Tizennégy ellenséges gépet lőtt le a magyar légvédelmi tüzérség

A honvéd vezérkar főnöke a 27. sz. hadijelentésében közli:

Az elmúlt hét folyamán az ellenség felderítő és légi tevékenysége a magyar hadsereg arcvonalán igen élénk volt. Gyalogságunk példásan működő zárótűzében az ellenség minden vállalkozása összeomlott. Tüzérségünk igen jó eredménnyel

lőtte az ellenség gyülekező helyeit és műszaki építményeit. Légvédelmi tüzérségünk több ellenséges bombázókötéleket szórt szét és összesen 14 gépet lőtt le.

Saját rohamjáróereink néhány sikeres vállalkozást hajtottak végre saját veszteség nélkül.

Megjelent a termésbeszolgáltatási kötelezettégről szóló rendelet

Egy-egy aranykorona kataszteri tisztajövedelem után 10—10 kg. búzát kell beszolgáltatni

A Hivatalos Lap keddi száma közli a m. kir. miniszterium rendeletét a mezőgazdasági termelők termelési és beszolgáltatási kötelezettségének szabályozására vonatkozóan. A rendelet értelmében a közellátásügyi miniszter a közellátás biztosítása érdekében a termelőt arra kötelezheti, hogy 1943. évi termeléséből a kataszteri tisztajövedelem minden aranykoronája után különféle terményeket beszolgáltasson. A közellátásügyi miniszter ezt a beszolgáltatási kötelezettséget a földművelésügyi miniszterrel egyetértésben oly módon szabályozhatja, hogy a termelő a közellátásügyi miniszter által meghatározott termények beszolgáltatási kötelezettség teljesítésének módját és idejét a közellátásügyi miniszterrel egyetértéssel szabályozza. A beszolgáltatott termények után a hatóság által megállapított árat kell fizetni. Az a termelő, aki a rendelet alapján megállapított beszolgáltatási kötelezettségen felül szolgáltat be mezőgazdasági termékeket, a megállapított áron felül különértéket kap, amelynek mértékét és módját a

közellátásügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértéssel állapítja meg. Az a termelő ellenben, aki beszolgáltatási kötelezettségének nem tesz eleget, bírságot fizet, amelynek mértékét és befizetésének módját a közellátásügyi miniszter ugyancsak a pénzügyminiszterrel egyetértéssel állapítja meg. A bírság azonban a termelőt a büntetőjogi felelősség alól nem menti. A hivatalos lap a továbbiakban közli a közellátásügyi miniszter rendeletét, amelyben a termelő 1943. évi kenyérgabona beszolgáltatási kötelezettségét állapítja meg. A rendelet értelmében minden mezőgazdasági termelő köteles 1943. évi terméséből egész szántóterületének 1—1 aranykorona kataszteri tisztajövedelme után 10—10 kilogram, egy kataszterális hold után azonban legfeljebb 200 kg. búzát, rozsot, vagy kétszerest később megállapítandó módon és időben beszolgáltatni. (MTI)

Hirdessen
lapunkban

Ha még akadnának angolbarátok

Nehéz volna a mai háború gazdasági és bonyolult diplomáciai előzményeit röviden összefoglalni. Elég ha rámutatunk Anglia nagybatalmi helyzetére, a Szovjet hódító terveire, a nagytőkés zsidó szabadkőművesség szerteágazó érdekköreire s akkor világosan látjuk, hogy ez a háború elkerülhetetlen volt. Nagyrahiavolt nemzeteket akartak megöltetni. Más változás nem volt: győzni vagy meghalni! Ebben a perben csak fegyver dönthet, amiből az következik, hogy a győztes fél a maga feltételei szerint alakítja át a világot.

Ha még akadnának angolbarátok, azoknak figyelmükbe ajánljuk az angolszász—szovjet szövetségesek tervét arra az esetre, ha ők győznének.

Az angolszász—szovjet új rendezésnek az u. n. londoni egyezmény szolgálna alapul, amelyet Churchill, Eden és Molotov ez év májusában kötöttek.

Ebben a szövetségesek elismerik a szovjet követeléseket Finnországgal, a balti államokkal, Lengyelországgal és Romániával szemben.

A szovjettel határos vagy a szovjet közelében fekvő területeket (tehát Magyarországot is) szovjet érdekkörnek ismerik el.

A Szovjetunió Nagybritániaival egyetértésben politikai és katonai ellenőrzést gyakorolhat Finnország, Németország, Magyarország, Románia és Bulgária felett.

A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy a nemzetiszocialista és hasonló rendszerek végleges eltávolításáról gondoskodnak.

Íme az egyezmény néhány pontja. Diplomáciai nyelven, tiúoman fogalmazták meg, de hogy mit jelentene a valóságban a szovjet érdekköréhez tartozni, valamint a szovjet „politikai és katonai ellenőrzése” alatt állni, arra jobb nem is gondolni. Sülyedést minden vonalon, nyomort, tömeges kivégzéseket, a csőcselék felülkezedését, zsidó népbiztosokat, gépfegyverrel bolsevizált tömeget, a keresztényiség kiirtását, a magántulajdon és az egyéni szabadság megszüntetését, nemzeti kulturánk pusztulását, szüleink, fiaink, testvéreink börtönét és agyonlövését. Aki ezt tulzának tartja, gondoljon csak arra, hogy Sztalin csupán Sztalingrádban 60.000 embert végeztetett ki. Innen vette fel a város, nyilván hálából, a Sztalingrád nevet.

Történnének pedig mindezek a szörnyűségek Nagybritániával egyetérve. Ez sem lepi meg az embert, hiszen tudvalevő, hogy Nagybritánia sohasem volt változatos az eszéközben, amikor hatalmi érdekeiről volt szó. Néhány százezer ember élete mindig kicsiny tétel volt az ő számadásukban...

Ha még akadnának angolbarátok, arra kérjük őket, hogy vessenek számot mindezekkel és akkor talán rádöbbennek nemzetünk iránti kötelelességükre. L

A munka jutalma

Az elmúlt vasárnap a u kedves ünnepség színhelye volt a Felső-részi Olvasókör, amelynek termében adta át dr. Szász Lajos közs. főjegyző Adamik Zsigmond ezüstkalászos gazdának a Nagyméltóságú Földművelésügyi Miniszter ur termelési versenyének óra jutalom díját.

G. Szabó József a helybeli kalászos gazdák elnöke megnyitójában visszapillantást tett a lefolyt nehéz gazdasági évre. Fájó szívvel látja, hogy a nehéz gazdasági helyzet miatt sokan ott hagyják a földet és az áldott munkáskezet felszívja a gyárpar. Kéri a kalászos gazdákat, ne csüggedjenek el, reményüket ne veszítsék el, mert elnéptelenedik a barázda.

Dr. Szász Lajos főjegyző beszédében azt juttatta kifejezésre, hogy a földet nem lehet úgy növelni mint pl. egy házat, hogy emeletet húzunk rá, hanem csak a szorgalommal párosult tudás az, amellyel a földből többet és jobbat termelhetünk. A kitüntetésre vonatkozólag megjegyzi, hogy nemcsak egy ember érdemelte volna a kitüntetést, hanem sokan még mások is, de amint a háboruban sem kap mindenki vilátségi érmet, aki részt vett a csatában; úgy vegye tehát minden kalászos gazda, hogy az Adamik Zsigmondot ért kitüntetésen keresztül a többi kalászos gazda is megbeszülést szerzett. Főjegyző ur ezen szavakkal adta át az órát: „arra kérem, hogy továbbra is ilyen szorgalommal és eredménnyel igyekezzen jó példával előljárni, mint eddig tette.”

Adamik Zsigmond ezüstkalászos gazda, aki jólkezelt gyümölcsösével, dinnyetermelésével, konyhakerészetével és mezőgazdasági termelvényeivel találtatott érdemesnek a kitüntetésre; meghatottan mondott köszönetet a kitüntetésért és hangsúlyozta, hogy igyekezni fog tőle telhetően továbbra is a megkezdett uton-haladni.

Beszéde alatt a jutalom óra kézfől-kézre járt, beszéde után pedig szívélyes kézszerződésre járultak hozzá kalászos gazda társai. G. Szabó József és Erdei Lajos ezüst-

kalászos gazdák rövid beszédet intéztek az ünnepelthez az összeség nevében.

Az ünnepség után a kalászos gazdák jórésze meghitt egyetértésben és jó hangulatban maradt együtt a késő esti órákig.

Csapó Endre ekg.
közs. gazd. előljáró.

H I R E K

Esküvői hír. Kollár Mária és Varga Károly november 8-án délután 1 órakor a gyomai ref. templomban örök hűséget esküdnek egymásnak.

Szmola Sándor szakaszvezető, kinek tábori posta száma 223/17, kedvesen emlékezik meg a gyomai lányokról a szerkesztőségünknek küldött lapon. Örömmel továbbítjuk ezt a gyomai széplányoknak, akik nyugodtan alhatnak puha párnáikon, míg Szmola Sándorok állanak őrt a Don mellett.

A KORONDI hírneves székely fazekasok és taplóáru készítői, akiknek készítményei művészeti szempontból is országos hírnévre lettek szert, országzászlót, hőskö-emlékművét és kultúrházat akarnak emelni községükben s arra kéri a megériő közönséget, hogy vásárolják portékáikat, amelyről árjegyzékkel szívesen szolgálnak. Rendeléseket felvesz Korond Község Előljárósága, Korond, Udvarhely megye.

A friss tojás új ára. A közellátásügyi miniszter a friss tojás termelői árát az ország területére különként 3.90 P-ben állapította meg. Az ország egész területén a friss tyuktojásért a termelő a fogyasztótól piacon vagy házhoz szállítva 4 P-t, a kereskedő pedig a fogyasztótól 4.10 P-t kérhet különként. A rendelet szabályozza a ládatételben eladásra kerülő tojás árát is.

Szabályozták a menhelyi gyermekek tartásdíját. A belügyminiszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében október hó 1-ől kezdődő hatállyal a nevelő szülőknél elhelyezett állami gyermekmenhelyi gondozottak havi gondozási díját a következőképpen állapította meg: két éves korig 19 pengő, kettő—hét éves korig 15 pengő, hét—tizenkettő éves korig 14 pengő, tizenkettő—tizenöt éves korig 11 pengő.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Könyvet

minden magyar kézbe!

Rab Gusztáv:

MIÉRT, DÁNIEL?

Modern férfi és mai asszony színes, izgalmas szerelmi regénye.

Ára 6 pengő, kötve 10.50 pengő.

Lyka Károly:

NEMZETI ROMANTIKA

Művészetünk egyik kevésbé ismeret korszakát, a szabadságharc és a kiegyezés közötti kor Magyarországnak kulturális életét ismerteti ebben a könyvben a kiváló szerző.

64 képtábla, — Ára kötve 13.50 P.

Makkai János:

URAMBÁTYÁM
ORSZÁGA

Második kiadásban jelent meg, a magyar politikai irodalomnak ez az új értéke.

Ára 7.50 pengő.

Fodor József:

ÖSSZES VERSEI

A hatalmas kötet a költő eddigi munkáját, férfias, őszinte líráját foglalja magában.

Ára füzve 12 P., kötve 15 P.

Dékány András:

A XX. század
világútdorai

Századunk nagy utazóinak, világútdorainak gazdag arcképgyűjteménye ez a könyv.

Ára 9.50 P.

Johan Falkberget: ELINDULTAK TIZENHÁRMAN

Skandináviai bányászok regénye. Az északi regények misztikus poézisa hatja át. Egy nagy szerelm s egy csodálatos gyermekalak deríti fel a komor, küzdő emberek életét.

Ára füzve 12.50 P., kötve 15.50 P.

Megtekinthetők minden könyvesboltban.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt. kiadása.

A HONVÉDSÉG téli ruha-gyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjanak meleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

Harc a hideg ellen. A hőmérséklet szélsőségei ellen való védekezésről, az emberi test hőszabályozásáról és célszerű ruházódásáról rendkívül érdekes cikket olvashatunk Tolnai Világlapja új számában, amely változatos és gazdag tartalommal jelent meg. A legjobb magyar írók szép novelláit közli a népszerű képeslap, amelynek új száma rendkívül, gazdag tartalommal jelent meg. Tolnai Világlapja egy száma csak 24 fillér.

Érdekes színházi újdonságok Budapesten. A pesti színházi világ darab újdonságairól érdekes beszámolókat, képes kritikákat közöl a Délbáb újabb száma. A magyar írók kitűnő elbeszélései, gazdag filmrovat, divat rovat, rejtvények, humor, tökéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szebbnél szebb kép ez a Délbáb legújabb száma. A legszebb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert az ára csak 20 fillér.

Mindentkinek szól ez a figyelmeztetés: aki itthon, nyugodt kényelmet biztosító polgári környezetben és nem minden perében reá leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi köteletségének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség téli ruha-gyűjtő akciójára.

A magyar gazdának, munkásnak és a falu népének ismert és kedvelt naptárai, a

Katolikus Naptár és

A Falu Naptára az 1943 esztendőre megjelentek.

Példányonkinti eladási árak 1.20 pengő.

Viszonteladóknek kereskedői engedmény

Megrendelhető a

„Délvidéki Munka” kiadóhivatalában Szabadkán, Kossuth-utca 5 sz.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télben is helytállnak Magyarországiért! Adjatok téliruhát a hadseregnek!

Anyakönyvi hírek

Születtek: Harmati Zsigmond és neje P. Szűcs Margit fia Zsigmond ref., Szöllősi János és neje Turcsányi Katalin leánya Katalin róm. kat.

Házasságot kötöttek: Bátorfi Gábor és Szabó M. Mária, Varga Gábor és Fekete Róza, Peltendi Pál Sándor és Kató Erzsébet, Dobos Sándor és Baráth Eszter.

Elhaltak: Góth József 71 éves rk., B. Szabó János 51 éves ref., Józsa Sándorné Bárdos Lidia 46 éves ref.

Gyoma község előljárásgától
ad. 7/1942.

Hirdetmény

Értesíti a községi előljárásgát a lakosságot, hogy a tengeri beszo-
gáltatási kötelezettség véglegesen
a következőképpen lett Gyoma
községben szabályozva:

A tanyaföldeken, keselyösön, az
ugari tanyákon, a félhalom, örökös-
nyilas, fattyas, vidólapos, görbe-
kutlapos, magtárlapos és cifrakert,
ujkert dűlőben, vagyis a Körös
balpartján a gabonalapon tengeri-
vel bevetésként feltüntetett terület
minden kat holdja után 1 q. 50
kg. szemes, vagy pedig 2 q. 10
kg. csövestengerit kell valamelyik
Hombár bizományoshoz beszo-
gáltatni.

A Körös jobbpartján az ugy-
nevezett körösöntúli részeken 1 q.,
azaz egy métermérsza szemestengeri
szolgáltatandó be kat. holdanként.

A tengerinek a Hombár bizo-
mányosokhoz való beszo-
gáltatására végső határidő gyanánt no-
vember hó 25-ike lett megállapítva.

Felhívja a községi előljárásgát
a tengeri termelőket, hogy az ál-
taluk beszo-
gáltatandó tengeri be-
szállítását vonakodás nélkül azon-
nal kezdjék meg, mivel ez elsősor-
ban köteleességük, másodsorban
pedig mindazokat, akik a meg-
adott határidőig az előírt tengeri
mennyiséget nem szolgáltatják be,
a községi előljárásgát a kihágási
eljárást megindítja végett azon-
nal fel fogja jelenteni s ezenkívül
pedig mivel a beszo-
gáltatandó tengerit csak azért sikerült arány-
lag nagyon kedvező mennyiségben
megállapítani, de mivel Békés
vármegyei Főispán ur felelősséget
vállalt, hogy az a kitűzött idő-
pontig és a megállapított mennyi-
ségben be is lesz szolgáltatva.
Amennyiben a Gyoma községre
nézve beszo-
gáltatásra előírt 8300
q. tengeri november hó 25-ig nem
lenne szállítva, az elmaradt ten-
geri mennyiség beszo-
gáltatása érdekében kényszereszközöket fog-
nak igénybevenni és ha szükséges-
nek mutatkozik, a község egész
területén elrendelik a legszigorubb
rekvírdást és a beszo-
gáltatásra véglegesen megállapított tengeri
mennyiség összegyűjtését személy-
válogatásra való tekintet nélkül,
szigoru katonai bizottság fogja
eszközölni és a mulasztókat jársi
Főszolgabíró ur a legszigorubb
büntetéssel fogja sújtani. Ez eset-
ben a be nem szolgáltatott tengeri
s esetleg az azon felüli rész is
minden térítési díj nélkül — el lesz
kobozva.

Nyomatékozan figyelmezteti az
előljárásgát a lakosságot, hogy ké-
sőbb az utak járhatatlannak vál-
nak és ezért azonnal kezdje meg
a tengeri beszo-
gáltatását, hogy azt
addig le tudja szállítani, amíg az
utak járható állapotban vannak.

Gyoma, 1942 október 26.

Dr. SZÁSZ LAJOS sk.
főjegyző.

Apollo Mozgó Gyoma.

November 7

szombat

Szörényi Éva, Uray Tivadar Feleký Sári:

Elkésett levél

A szenvedés, az áldozat és az örök szerelem dicső himnusza.
Ezenkívül. Színes trükkfilm.

November 8-9

vasárnap-hétfő

Csak 2 napig!

A velencei filmverseny első díjat nyert világfilmje!

VASKORONA

Az olasz filmgyártás páratlan filmóriása.

Öldöklő harcok, hősiesség, lángoló szerelem, idegfejtő izgalom, 120 fenevad.
Főszereplők: Gino Cervi, Massimo Girotti Elisa Cegani,
Magyar Világhíradó.

November 11

szombat

Uray Tivadar, Tasnády Mária, Kiss Ferenc, Vaszary Piri,
Greguss Zoltán és Peéry Piri:

5 ÓRA 40

Igalmas, lebilincselő magyar bűnügyi történet.
UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órakor.

Gyoma község Előljárásgától.
ad. 40/1942.

Vásári hirdetmény

Gyoma községben a legközelebbi or-
szágos vásár a következő napokon
tartatik meg:

1942 évi november 12-én csütörtökön
szarvasmarha, juh, kecske és sertés,
1942 évi november 13-án pénteken
ló, szamar és öszvér,
1942 évi november 14-én szombaton
kirakodóvásár.

A vásárra jövő iparosok tartoznak
iparigazolványukat magukkal hozni. Az
1939. évi IV. tc. hatálya alá tartozó
zsidókereskedők az országos vásár-
területéről — mint kereskedők — kivan-
nak tiltva, a vásáron ki nem pakolhat-
nak, semmit sem vehetnek és semmit
nem adhatnak. Az igazolatásokra való
tekintettel az 1939. évi IV. tc. hatálya
alá nem tartozó zsidók tanúsítványt,
vagy a községi előljárásgától nyert igaz-
olást hozzanak magukkal.

Az állatvásárra szabályszerű marha-
levéllel mindenféle állat felhajtható. —
Mindem sertésről külön-külön marha-
levél állítandó ki.

Gyoma, 1942 október hó 30.

Dr. Szász Lajos sk. Kovács Gábor sk.
főjegyző. bíró.

Szabad a szopósmalac és az
üszőborju vágása. A földmive-
lésügyi miniszter most megjelent
rendelete szerint 1943 február hó
28-ig a kéthónaposnál fiatalabb és
15 kg élősúlyú el nem érő szopós
malacot köz- vagy magánfogyasz-
tás céljából a községi előljárásgát,
illetve polgármester külön enge-
délye nélkül is bárki levághat. Egy
másik rendelet a 4 évesnél fiatal-
abb tehene, üszök és üszőbor-
juk, valamint bivalyihenek, bi-
valyüszök és bivalyüszőborjuk te-
kintetében megállapított vágási
tilalmat akként módosítja, hogy
ezeket az állatokat 2 évesnél fiatal-
abb korban nem szabad le-
vágni.

A székelység kérelme!

CSABA-KIRÁLYFI NÉPE

hathatallan fiának, harisnyás-zekés
határőreinek, vitéz és életét áldozó
katonájának, ágyúöntő- és had-
seregszervező szabadsághősének

GÁBOR ÁRONNAK Sepsiszentgyörgyön szobrot állít.

Az emlékmű művészi elgondolásban a
SZÉKEKY ÖSERŐT fogja megszemé-
lyesíteni és azt az elszánt akaratot jut-
tatja kifejezésre, hogy a székel határőr,
Szent István birodalmának ezen keleti
végvárán, az Örök Magyarság védelmére
mindörökké ki fog tartani.

A szobor megalkotásának költségét a
M. Kir. Belügyminiszter Ur
által engedélyezett

országos gyűjtéssel teremthetjük elő.

Felkérünk minden magyar honfit és
honfiszert, érezze át, hogy a példaadó
hősi önfeláldozás megörökítése soha-
sem volt időszerűbb mint ma, amikor
a magyarság ismét életét veszti.

Adakozzatok!

hogy a székelység régi vágya mielőbb
valóra váljon.

Sepsiszentgyörgy, 1942. szept. havában
székelvéri üdvözléssel:

GÁBOR ÁRON SZOBORSZÖTTISÁG Sepsiszentgyörgy.

Dr. BARABÁS ANDOR sk.
Háromszék vármegye főispánja,
az Intéző Bizottság elnöke
Isményi GÁBOR ERNŐ sk.
kirendeltségi vezető,
a Bizottság ügyvezető titkára.

Az adományokat a 71.335 sz. posta-
takarékpénztári csekkzámiára, a Sepsis-
zentgyörgyi „Háromszéki Takarékpénz-
tárnál” vezetett folyószámlára kérjük
befizetni!

Az adományokat hírlapilag nyugtázzuk!

ENDRÓDI MOZI

1942. nov. 8-9-án, vasárnap
3-5-7 órakor,
hétfőn egy előadás 7 órakor.
Fedák Sári ragyogó játéka!

TOKAJI ASZU

Szép magyar film.
Főszereplők: Bordeny Béla, Bilicsi Tiva-
dar, Pethegy Ferenc.

A boldog szüreti napokra emlékeztető s
kedves film története.

Aki látja és hallja, mosolyog is s ir is.

1942. évi november hó 12-én,
csütörtökön 5-7 órakor.

Csak 16 éven felülieknek!

ALKONYAT

Dráma.

Főszereplők:

Raimu és Jaqueline Delubac.

A francia akadémia aranykoszorús
díjjal kitüntetett film.

A műsor kiegészítve.

Vígjáték és UFA híradókkal.

Az IFJU REPÜLŐ, a magyar
ifjúság repülőlapja novemberi szá-
ma megjelent. Az Ifju Repülő,
a levelet-mo-
dellezőket, akik most
kapcsolódnak bele teljes erővel a
nagy nemzeti építők munkába. Szá-
mos apró kis ismeret, műhely-
fogást tanulhat a lapból a mo-
dellező. Így a lap utat mutat a jö-
vendő magyar nagy repülési tel-
jesítményekhez s így a nemzeti
repüléstudományt segíti előre nagy
lépésekkel. A Jánosy István fő-
szerkesztő vezetésével szerkesztett
„Ifju Repülő” új számának ára 30
fillér. Mutatványszámot a kiadó-
hivataltól (VII. Király utca 93)
kérjen.

Mindennemü gazdasági mag-
vakát, mint

Lucerna, lóhere,

borsó, bökköny-
félék stb. legmagasabb áron

vásárol a MAGYAR MAG-
TENYÉSZTÉSI R. T. (Monori

mag) Mezőturi Raktárkezelő-
ség, volt közraktár. Telefon 25.

Publikáció

10 szöveg 4 fillér, minden további szó 4 f.

PÉTI SÓ kapható a Wagner
Márton Fiai faterlepen.

Keresek azonnali megvételre 1000-
es Hoffer cséptőgarnitúrát 4-es kazán-
nal, teljes felszereléssel, készpénzfizetés
mellé. Ajánlatot kér teljes leírással
Szőcs Ferenc CSIKSZENTIMRE, Csik
megye. 3-3

Rákóczi utca 3 szám alatt két
szépen burkolozott szoba azonnali el-
foglatásra kiadó. 3-3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esz-
tendőjében a Sylvania könyvnyomdában
Gyomán, felelős vezető: Tékely Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24 P.
 Befizetések postacsekken:
 „Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.281.
 Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: WAGNER MÁRTON
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 „SYLVÁNIA” NYOMDA
 Gyoma, Kossuth Lajos útca 64.
 Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:
 Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt
 adunk.
 Megjelenik minden szombaton reggel.

Az Urmánczy-emlék

Boldog Margit szigete a legszébb őszi színeiben pompázik. Aranyárga, pirosodó diszruhában állanak őrt az ősi fák. Emlékvató ünnepre készülődünk a szigeten, egyhatalmas platán árnyékában.

Huszonnégy évvel ezelőtt, amikor Magyarországon minden összeomlott, két busz erdélyi magyar beszélgetett a fa alatti padon.

— Ez az öreg fa, hatalmas koronájával, messze ágazó gyökereivel, mint az örök és oszthatatlan Nagy-Magyarország áll itt előttünk, — mondotta Urmánczy Nándor. — Lenyeshetik koronájának egyes részeit, elvághatnak gyökereiből, a törzs ősi életereje idővel minden veszteséget helyre hoz és az ősi fa egy szép napon ismét régi nagyságban fog pompázni.

E percben megszületett az „Urmánczy-fa” alatt a régi Nagy-Magyarország feltámasztásáért, az a harc, amelynek nagy jeladója, a mentő munkájának önzellen vezetője, a magyar akarat megtestesítője: Urmánczy Nándor volt.

A toplicai udvarháztól, ahol 1868-ben bölcsője ringott, a maroshévi kápolnasírig, hosszú utat tett meg ez a nagy erdélyi, akinek nemes alakját és akaraterejét mintha gránitból faragta volna a magyar sors.

Urmánczy, aki kortársai közül erdélyi bércként emelkedett a magasba, aki legönzellemben fia volt tájának, akinek daliás alakja és elveinek és szent hitünk millió meg millió magyar lelkében gyújtotta meg a magyar feltámasztás reményét és akit a történelem igazolt napjainkban Rákóczihoz és Kossuthhoz hasonlít harcot küldött végig a magyar feltámasztásért.

Egyélete és egy halála volt: Erdély. Amíg bilincsekben senyvedt, csodálatos erővel és kitarással küzdött érte, amikor ismét keblén ölelte legbivebb fiát: örömben megszakadt a szíve... Csodálatos véletlen, hogy abban a megyében. Szólnok-

Debekában született, ahol az önálló Erdély bölcsője ringott. A magányos lovas, aki ott vágta a megye ősi címerképeiben, mindig őt juttatja majd esztünkbe, mert ő is koronával a fején, a magyar igazság tündöklő kotonájával indult a nagy harcra: Nagy-Magyarország feltámasztásáért.

Szép és kegyeletes ünnepet ült az Erdélyi Fértek Egyesülete felejthetetlen vezetője emlékeztetése a Margit-sziget „Urmánczy platánja” alatt. Felavatására egybesereglettek a magyar Főváros legjobb fiai és Erdély képviselői.

Itt áll előttünk a csonka oszlophoz támaszkodó emlékpád. Az oszlopon Urmánczy bronz plakettje, Siklódy Lőrinc műve.

Előtte a kegyelet koszorúin olvasom a feliratokat: „Felejthetetlen volt erdélyi képviselőnknek, Urmánczy Nándornak, aki élt és halt Erdélyért — A marostordaiak” — „A nagy magyarnak és Erdély szülőltjének — Az erdélyi nők egy csoportja” — „Hargitaváralja jelképes székely község a leghivebb erdélyinek”. Mily sokat mondanak e szalagok feliratairól!

Az ünneplők soraiban ott vannak: Urmánczy két leánya, Lukács György v. b. t., Pávai Vajna Viktor altábornagy, Szathmáry István, a költő, Dalmady Ödön, a nagy költő fia, Kisfaludy Strobl, Avedik Félix, Légrády Ottó és a magyar közéletnek még számos más jelese, még sok mások. Itt van a Maroszelek küldöttsége. Székelyruhás férfiak és nők állanak a hatalmas országzászló alatt, amelyet Maroshéviznek szántak. Felvonul a levéntediszszázad és zenekar.

Felzeng a nemzet imája, kezdődik az ünnepség. E percben mintha Magyarországon minden országzászlót egy láthatatlan kéz meghajtana Urmánczy emléke előtt, mintha millió meg millió ajkán felzendülne a Magyar Hírszekegy, amelyet ő iratott meg és mintha itt az emlékmű

mellett állana a budapesti Szabadság-tér négy irredenta szobra is Urmánczynak volt az érdeme.

Sándor László dr., Kálmán Elek, Dániel Áron dr., Falk Endre dr., Cselényi Pál országgyűlési képviselő és Kóffka Péter a lélekemelő felavatás ünnepi szónokai. Ők emlékeztetnek a magyar, irredentizmus

megalapítójára, az országzászlómozgalom megszervezőjén, aki a vérmezei eskütől Erdély hazatértéig a magyar elnemcsüggedésnek, a magyar feltámasztásnak volt lovagja. Aki még a marosparti sírjából is üzen, hogy minden magyar kéz egybetonódva harcoljon törhesellen magyar egységben a nagy nemzeti eszményért. p. e.

November 8-án

Enyhe őszi reggel van. A fellegek gyorsan széteszlanak, a derült ég mély kékjéből melegen tűz a déli nap. Az előző eső jótékonyan megáztatta a földet. A szomszjas barázdák, a kikelt vetés möhön itta be a meleg esőt és most csupa friss zöld színben pompázik a határ. Mintha nem is ősz, hanem tavasz volna.

Milyen buja a vetés. A sorokból egy szál sem hiányzik. Azt hinnék, minden elvetett buzaszem kikelt és a tömött sorokban minden szálacska kikinálja önmagát és elvárja tőled, hogy róla is tudomást végy. Vakarja is egyik-másik élesen számító gazda a tarkóját: ha tudta volna, hogy ilyen csoda időjárás következik a vetés után, legalább 20 százalékkal kevesebb búzát adott volna a vetőgéphe. Most nem volt szükség a göröngyekkel számolni, hiszen porba vetetett az ember.

Alig látni vetetlen vagy szántatlan területet. Ebben az időben könnyű lesz a még kevés tarlót is felszántani.

Szinte rá sem ismer az ember

az örökösnyilasi szikesekre, olyan jó munkája van a szántásnak, olyan szép az őszi vetés bennük.

Annyi és olyan szép, tiszta és rendes tanyát látni arra, mint ha csak nemes versengés folyónék az ottlakók között. És hogy teljes legyen az ámulás: több olyan tanyát látni, ahol szép kerítéssel van a tanya melletti kert elkerítve és abban rendszeren gondozott szőlőtőkék sora virit messzire. Iesa Sándor, Hornok Gergey, Baráth László és mások tanyája mindeo dicséretet kiérdemlően csinos és takaros. Iesa Sándor szorgalmát az is dicséri még, hogy szép darab sziket terített meg, aminek friss nyoma magán viseli a gazda törekvését. De a kertekben sorakozó gyümölesták is bizonyítéka, hogy megterem ott a gyümölcs is és a haszonfa is, csak legyen, aki elülteti és gondozza.

Milyen elszomorító látvány, ha ennyi igyekezet, munka és áldozat mellett dűledező, elhanyagolt, fátlan tanyákat kell látnunk!

Megjelent a termésbeszolgáltatási kötelezettségéről szóló rendelet

Egy-egy aranykorona kataszteri tisztajövedelem után 10-10 kg. búzát kell beszolgáltatni

A Hivatalos Lap keddi száma közli a m. kir. miniszterium rendeletét a mezőgazdasági termelők termelési és beszolgáltatási kötelezettségének szabályo-

zására vonatkozóan. A rendelet értelmében a közellátásügyi miniszter a közellátás biztosítása érdekében a termelőt arra kötelezheti, hogy 1943. évi ter-

meléséből a kataszteri tisztajövedelem minden aranykoronája után különféle terményeket beszállítasson. A közellátásügyi miniszter ezt a beszállítási kötelezettséget a földművelésügyi miniszterrel egyetértésben oly módon szabályozhatja, hogy a termelő a közellátásügyi miniszter által meghatározott termények beszállítási kötelezettség teljesítésének módját és idejét a közellátásügyi miniszterrel egyetértéssel szabályozza. A beszállított termények után a hatóság által megállapított árat kell fizetni. Az a termelő, aki a rendelet alapján megállapított beszállítási kötelezettségen felül szolgáltat be mezőgazdasági termékeket, a megállapított áron felül különértéket kap, amelynek mértékét és módját a közellátásügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértéssel állapítja meg. Az a termelő ellenben, aki beszállítási kötelezettségének nem tesz eleget, bírságot fizet, amelynek mértékét és befizetésének módját a közellátásügyi miniszter ugyancsak a pénzügyminiszterrel egyetértéssel állapítja meg. A bírság azonban a termelőt a büntetőjogi felelősség alól nem

menti. A hivatalos lap a továbbiakban közli a közellátásügyi miniszter rendeletét, amelyben a termelő 1943. évi kenyérgabona beszállítási kötelezettségét állapítja meg. A rendelet értelmében minden mezőgazdasági termelő köteles 1943. évi terméséből egész szántóföldterületének 1—1 aranykorona kataszteri tiszta jövedelme után 10—10 kilogram, egy katasztrális hold után azonban legfeljebb 200 kg búzát, rozsot, vagy kétszerest később megállapítandó módon és időben beszállítani. (MTI)

November 2-ától az elsőtőlítés kezdete 11 órakor, vége reggel 5 órakor

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédelmi miniszter rendetele értelmében a magánvilágításban és a járműveken az elsőtőlítést az ország egész területén egységesen 23 órakor, este 11 órakor kell végrehajtani. A rendelet november hó. 2-án lépett életbe.

Kruchió Endre szakaszvezető levele a szerkesztőkhöz a frontról

Kedves Wagner ur!

Elsőször is bocsánatot kérek a leveletem eddig és a közeljövőben esett külalaki hibák elkövetéséért, mert nagyrészt nem én vagyok az édesapjuk, hanem ez a csepegős bunker-tanya, hol a négy világtáj felé füstölgő kálybám lángja mellett írom e levelet. Néha egy páncéltörő ágyút megszegyenítő módon trüszkölök, mert irtó mód nálunk vagyok. Csitítgat is a komám, hogy csendesebben, mert meghallják odaát. Nem baj — mondok, legfeljebb többet írok egy pár sorral a levélben, vagy te mellékeled hősi halálom.

Ez a puska sem gondolta soha, hogy még levelet írjak a tusáján. És a görbe betűk miatt is elnézést kérek, mert igen darabos már ez a tusa. Sokszor abalodogabb végét forgattam már meg tenyeremben, ki-ki van csorbulva.

Este van. Vége a napnak, — vagyis: most kezdődik. El-elhuz bunkerem felett egy-egy gránát. Nagyon kiált egy-egy puska. Ráráfelesel a golyószórónk és a géppuska. Nincs ettől a bunker-tanyánál jobb palota messze vidéken. Bele is másztam vagy ezerszer míg elkészült. De mióta rokonságba kerültem a

vakondokkal, legalább nem kell annyit koptatni a fejem.

Óriási erdőben vadászik ezredünk — és vadásznak reánk. A fák szinte az eget akarják kilyukasztani, oly magasra nőttek és teremnek. Kemény, elszánt, fanatikus harcosok vannak körülöttünk, kik már sok magyar honvédnek okozták halálát. Szegény jó Kerekes zászlós urat és Kalóz tizedes barátunkat is tegnap temettük el. Lőszer szállítmányt kísért szakaszával és akna robbant alattuk. Ketten meghaltak, hatan súlyosan megsesültek.

Szegény zászlós ur utolsó szavai ezek voltak:

— Két kisgyerek! Két kisgyerek!.. És a harmadik, aki jön! Viseljenek gondot rájuk.

Imádkozva fogadtuk meg: Zászlós ur! Az új Nagymagyar országban nem érzi árvának magát a hadiárva!

Nagyon szeretett volna még élni. Fiatal ember volt, 28 éves. Nehezen várta a sebesültszállító kocsit és kérdezte: Mikor megyünk alezredes ur? Megszólt ekkor mellette a mindkét szemére megvakult Tóth Jóska tizedes: Megyünk zászlós ur, azonnal megyünk Péterhez (szeg, Péterhez).

Ez a magyar katona, aki még súlyos sebével is trétál. Talán azért, hogy nekünk, akik megdöbbenve állunk, mellette, ne tájon annyira a tragédiájuk...

Napok óta esik az eső, vagyis kinlódik, amit úgy vág az arunkba a dühöngő szél. Bárholly forgolódunk, becsorog az ingderékba. Nem is ba, legalább kimosódik, elég régen volt már nagymosás. Most értékeljük igazán az édesanyánk áldott keze által kimosott fehérneműt és a megvetett ágyat, a bubos kemencét!

Új örömeiket ismerünk meg, mert máskor két hét után lehettem egyszer a bakancsomat, megsüthettem talpamat a lábortüznél, kikapartam a hamuból egy pár sültkrumplit... Hát én mondom: királyi öröm volt!

Sokszor megfájt már a szívem olyankor, ha távolban mécsvilágot láttam. Eszembe jutott az otthoni mécsvilág.

Egy esztendő hosszú idő, de remélem nem lesz hiába, mert jobb, hogy itt borzadtam a városok, falvak égésében, mint a Tisza, Körösök mentén!

Márciusban vártuk a felváltást, de a nyár gyümölcsei is itt találtak bennünket. Most pedig már az ősz legénykedik nagyban. De nem baj, jöhök minden, a kedvünk az nem fog el soha. El-el ádudoljuk néha a főhadnagy ur nőtáját: Ennek a szép barna lánynak dombon van a háza!...

Élelmezésünk jó, bőséges. Sokszor háromfogású eszünk egyszerre: a reggelit, ebédet és a vacsorát.

Ma igen jó ebéd volt: marhagulyás burgonyával. De a hus nem konzerv volt hanem valódi igazi friss marha. Hogyan jutottunk hozzá, azt is azonnal leírom, csak tessék a tűzre, mert igen pocsekul ég, valamelyik tréfás bajtárs vizet önthetett a földszinten lévő kályhacsöbe.

Tegnapelőtt fogtunk az erdőn egy tehénet, maratoni futásnak megfelelő bajsa után. Rettentően örültünk, hogy lesz tejünk minden reggel, sőt, ha jól tartjuk, még vajunk is és a vajas krumpli az nagyon külön. Hasonkuszásban vezeltük a főhadnagy ur elé, aki szintén megörült és azonnal felvettük tehénonagyságát létszámba. Jól tartottuk szénával, mert hála a sorsnak, a tehén nem komiszt eszik. Szinte kerek lett, mint egy hordó. Megittattuk a közeli folyóból és visszavezetve megkötöttük egy fához. Molnár Jancsi honvéd, ki civilkorában sokat fejte a tehénet lusta felesége helyett, készült fel a fejéhez. Néma csendben figyeltük a nagy eseményt, ami hamar be is következett, de nem úgy, ahogy vártuk, mert a tehén igazi marha volt, egy csepp tejet sem volt hajlandó adni. Ráadásul Jancsi barátunkat úgy elrugta a nagy csecsrángatás után, hogy nehéz volt lelket sózni bele.

Több eredménytelen ostrom után kimondtuk rá a „halált”

és felajánlottuk a zászlóalj konyhájára.

Igy ettünk ma igazi marhagulyást.

Jóllakva törültük le szánkát. De meg volt elégedve az ebéddel az a két gyerek is, akik ma délután, kezüket magasra tartva, inget lengetve bejöttek állásainkba. Vallomásuk szerint megszöktek csapatuktól, hol harcolni kényszerítették őket. Jó állapotban lévő tizlövetű automata puskájuknak megörült két pisztolyos-kezelő. Vadonatúj esomagolásban lévő lőszer pakoltak ki. Nem hiába huznak el felettünk minden este a „Raták”, Roosevelt küldi az utánpótlást. De a harc már lassan utolsó felvonásához közeledik: a gyűrű szorul. Tőlük tudtuk meg, hogy a ma hajnali próbálkozásuknál 35 halottuk volt és sok sebesült. Ezekből halottat csak négyet leltünk meg, mert jellemző rájuk, hogy halottaikat és sebesülteiket — bocsak legkisebb mód is van rá — magukkal viszik.

Most is meg lehetett csodálni a magyar honvéd jó szívét, mert már a kihallgatás előtt „honvéd” füstölgött a két gyerek szájaqan. 18—20 évesek lehettek. Nyugodtan alszanak a bunkerben. Holnap átkísérik őket a németekhez, akik döntenek a sorsuk felett. Valószínűleg munkatáborba szállítják őket.

Miután megsűt a fétoldalam, lassan befejezem levelem. Oda-kint zúg a hidek szél, esik az eső. Bajtársaim bakancsa cupog a sárban. Szemük a sötétben mered pattanásig feszült figyelemmel. Ilyenkor még hazagondolni sem szabad.

Egy piros rakéta véres esikot huz a sötét égen. Keleten téhér válaszol rá: minden rendben, jöhetnek — de nem jönnek. Majd hajnalban kezdődik a tánc.

Ez így megy, mióta a fák ki-levelesednek. Azóta virraszt, harcol a magyar honvéd minden éjjel, minden hajnolon. Szerencse, lassan lehullanak a levelek, a dér csókja bucsusók lesz a halott ellenség homlokán.

Egyébként jól vagyok, egészséges, amit kedves Wagner urnak is kívánok. Remélem, már nemsokára találkozunk, ha a jó Isten megsegít.

Szeretettel üdvözlö

KRUCHIÓ ENDRE
szakaszvezető.

U. i. Szerencsésen megvirradt. Aránylag csendes éjjel volt, a rossz idő vackába kényszerített mindenkit. Öt óra óta esik a hó. Hordja a szél. Fehér az egész vidék. A fekete sár kávészínű lett, mert a hó elolvadt rajta. én valaki tapasztóciányhoz hasonlítok, de valamenynyien úgy nézünk ki.

Hej! Cserebogaras magyar tavasz, délibábos nyár, virrad-e még ránk a napod???

HIREK

A főispán vállalta egy orosz-házi hadirokkant esküvőjén a násznagyságot. Vasárnap délelőtt esküszik örök hűséget egy orosz-házi hadirokkant honvéd, Tóth György a választottjának. Tóth most került haza a kórházból. A hős honvéd a haza védelmében mindkét szemévilágát és két karját elvesztette. Ugy a polgári, mint az egyházi esküvőn Tóth György honvéd tanuja Baiczai Beliczey Miklós, Békés vármegye főispánja lesz. Az esküvőt az anyakönyvvezető előtt vasárnap délelőtt 11 órakor tartják, utána az ifjú pár a róm. kat. templomban esküszik egymásnak örök hűséget.

Köszegi Mihály községi irodatisztet a belügyminiszter Dás megyei városhoz adólistáé nevezte ki, ideiglenes hatállyal.

A tanítónak mintagazdának kell lennie. Teleki Béla gróf, az Erdélyi Párt elnöke a tanítóképzéssel kapcsolatban beszélt. Kérte, hogy a nemzetiségi, falusi és tanítói iskolákba csak olyan tanítókat nevezzenek ki, akik maguk is faluból származnak és akiknek a tanítói pálya emelkedést jelent addigi életszínvonalukkal szemben. Felvetette, hogy falusi tanítók részére földet kellene adni, hogy ezzel is mégjobban belegyökereszenek a falu falujába és hogy a korszerű földműveléssel példát mutathassanak a falusi népnek. A tanítónak nemcsak jó pedagógusnak, hanem a nemzeti és a szociális vívmányok elsőrendű kulturális munkásának is kell lennie, éppen ezért kell a tanítóképzésre még a mostaninál is nagyobb súlyt helyezni.

Csak okleveles gazdák használhatják az intézői címet. A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete több esetben címbitorlás címén feljelentést tett a hatóságoknál azok ellen a személyek ellen, akik megfelelő gazdasági végzettség nélkül használják az intézői címet.

Fényképes igazolvánnyal látják el a középiskolák növendékeit. A budapesti tanterület főigazgatója megállapította, hogy a középiskolák növendékei a felnőttekkel szemben nem tanúsítanak kellő előzékenységet. A főigazgató most elrendelte, hogy valamennyi autonóm iskola növendékét arcképes igazolvánnyal látják el, amelyet viselője igazoltatáskor fel kell, hogy mutasson. Egyidejűleg lehetővé teszi a növendékek egységesen viselését is.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télen is helytállnak Magyarországiért! Adjatok téliruhát a hadseregnek!

Halottak napjára...

Irla: KRUCHIÓ ENDRE szakaszvezető, valahol Oroszországban, 1942. október 24-én.

*Kis hugom, már régen, nagyon régen
Sirodra egy koszorút ígértem,
De elválaszt kegyetlen, messzi ut,
Igy nem vihettek még a koszorút.
Pedig — Édes! — ugy szeretnék Veled
Beszélgetni, sirni fejfád mellett,
Hogy a szívem bumban, keservemben
Meggyógyuljon vagy belerepedjen!*

*Elmondanám: Irénke itt vagyok,
Fájdalmam a hegyeknél nagyobb.
Semmiség a tengerek mélysége,
Ha rá gondolok szívem nagy sebére,
Hogy Te soha nem mosolyogsz már rám
S azóta ugy megöszült jó Anyám,
Kevés szívünk vigasztalása: a Hit.
A jó Isten akarta bölcsen így!*

*Kis Irénkém! Most, halottak napján
Rád gondolok. Oly közel vagy hozzám,
Hogy majd-majd a szívemre ölellek...
Robban a gránát. Vijjogva röpködnek
— Mint fészükéről felvert sas — fiókák —
Fejem felett a gyilkos „Rafák!”
Felsőhajtok: de jó is már Neked!
Szíved már a haláltól nem remeg.*

*Talán-talán megsegít az Isten,
Egy szép napon hazamegyek innen.
Elfogy majd a hosszú, kegyetlen ut,
Elviszem a megígért koszorút.
Kisirhatom magam keservesen
Fejfád mellett, Te drága, egyetlen
Szép kis hugom. Imádkozom Érted:
Adjon a sír örök fényességét.*

Könyvet

minden magyar kézbe!

Rab Gusztáv:
MIERT, DÁNIEL?
Modern férfi és mai asszony színes, izgalmas szerelmi regénye.
Ára 6 pengő, kötve 10.50 pengő.

Lyka, Károly:
NEMZETI ROMANTIKA
Művészetünk egyik kevésbé ismerettségű korszakát, a szabadságharc és a kiegyezés közötti kor Magyarországnak kulturális életét ismerteti ebben a könyvben a kiváló szerző.
64 képtábla, — Ára kötve 12.50 P.

Makkai János:
URAMBÁTYAM ORSZÁGA
Második kiadásban jelent meg, a magyar politikai irodalomnak ez az új értéke.
Ára 7.50 pengő.

Fodor József:
ÖSSZES VERSEI
A hatalmas kötet a költő eddigi munkáját, férfias, őszinte líráját foglalja magában.
Ára füzve 12 P., kötve 15 P.

Dékány András:
A XX. század világvándorai
Szabadunk nagy utazóinak, világvándorainak gazdag arcképgyűjteménye ez a könyv.
Ára 9.50 P.

Johan Falkberget: **ELINDULTAK TIZENHÁRMAN**
Skandináviai bányászok regénye. Az északi regények misztikus poézisa hatja át. Egy nagy szerelem s egy csodálatos gyermekalak deríti fel a komor, küzdő emberek életét.
Ára füzve 12.50 P., kötve 15.50 P.
Megtekinthetők minden könyvesboltban.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt. kiadása.

IGAZ

ami igaz, egy főnyeremény nagy szerencse! De hogy módusokban legyen nyerni, vegyünk idejében 3 P-ért egy egész, vagy 1.30 P-ért egy fél jótékonycélú állami sorsjegyet, mellyel a következő összegeket nyerhetjük:

40.000 ar. pengő
főnyereményt,
vagy:
20.000 P, 10.000 P, kétszer 5.000 P, négyszer 2500 P, hatszor 2000 P, harmincháromszor 1000 P, összesen 29.360 nyeremény 420.000 pengő értékben.

Kaplató osztálysorsjegy főárusítóknál és dohánytözsdékben.

Huzás december 4-én.

A HONVÉDSÉG téli ruha-gyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjanak meleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

A szoptató anya ne cigarettázzék! Orvosi körökben gyakran utálnak arra, hogy a dohányzó anya teje a csecsemő részére igen ártalmas. Az egyik orvosi szaklap nemrég érdekes jelentést adott ki, amely rámutat arra, milyen káros következményeket válthat ki a csecsemőknél, ha az anya dohányzik. Érdekes példa erre a legnagyobb prágai gyermekklinika jelentése, amely szerint a napokban egy súlyos nikotinmérgezésben szenvedő csecsemőt szállítottak be, akinek az édesanyja naponta 40 cigarettát szívott, amely káros szenvedély majdnem a gyermek életébe került. Ugyanis a nikotinos anyatej megmérgezte a csecsemő szervezetét.

2500 vagon vadgesztenyét gyűjtenek össze Németországban. Azok a tervek, amelyek egy magyar feltaláló eljárásával kapcsolatban a vadgesztenyének takarmányul való felhasználására, illetve összegyűjtésére vonatkoznak, időszertlővé teszik a németországi helyzet ismertetését. Németországban ebben a hónapban megkezdik a vadgesztenyegyűjtést. A gyűjtői és fogyasztói árakat már megállapították. A gyűjtők esomagolás nélkül, az gyűjtő állomás 4 márkát kapnak mázsánsként az összegyűjtött vadgesztenyéért, a fogyasztói ár pedig az rakodóállomás, nyolc márká mázsánsként. Az idej német vadgesztenye termést, illetve összegyűjtendő részét 250.000 mázsára, kereken 2500 vagonra becsülik, ami jelentős mennyiségű takarmányt jelent.

Gyoma község előljáróságától
nd. 7/1942.

Hirdetmény

Értesíti a községi előljáróság a lakosságot, hogy a tengeri beszállítási kötelezettség véglegesen a következőképpen lett Gyoma községben szabályozva:

A tanyaföldeken, keselyösön, az ugari tanyákon, a félhalom, örökösnyilas, fattyas, vidólapos, görbékutlapos, magtárlapos és cifrakert, újkert dűlőben, vagyis a Körös balpartján a gabonalapon tengerivel bevetésként feltüntetett terület minden kat. holdja után 1 q. 50 kg. szemes, vagy pedig 2 q. 10 kg. csövestengerit kell valamelyik Hombár bizonányoshoz beszállítatni.

A Körös jobbpartján az ugynevezett körösöntuli részeken 1 q., azaz egy métermázsza szemestengeri szolgáltatandó be kat. holdanként.

A tengerinek a Hombár bizonányosokhoz való beszállítására végső határidő gyanánt november hó 25 ike lett megállapítva.

Felhívja a községi előljáróság a tengeri termelőket, hogy az általuk szolgáltatandó tengeri beszállítását vonakodás nélkül azonnal kezdjek meg, mivel ez elsősorban kötelességük, másodsorban pedig mindazokat, akik a megadott határidőig az előirt tengeri mennyiséget nem szolgáltatják be, a községi előljáróság a kihágási eljárás megindítása végett azonnal fel fogja jelenteni s ezenkívül pedig mivel a szolgáltatandó tengerit csak azért sikerült aránylag nagyon kedvező mennyiségben megállapítani, de mivel Békés vármegyei Főispán ur felelősséget vállalt, hogy az a kitűzött időpontig és a megállapított mennyiségben be is lesz szolgáltatva. Amennyiben a Gyoma községre nézve beszállításra előirt 3300 q. tengeri november hó 25 ig nem lenne beszállítva, az elmaradt tengeri mennyiség beszállítása érdekében kényszereszközöket fognak igénybevenni és ha szükségesnek mutatkozik, a község egész területén elrendelik a legszigorubb rekvirálást és a beszállításra véglegesen megállapított tengeri mennyiség összegyűjtését személyválogatásra való tekintet nélkül, szigorú katonai bizottság fogja eszközölni és a mulasztókat járásai Főszolgabíró ur a legszigorubb büntetéssel fogja sújtani. Ez esetben a be nem szolgáltatott tengeri s esetleg az azon felüli rész is minden térítési díj nélkül — el lesz kobozva.

Nyomatékozan figyelmezteti az előljáróság a lakosságot, hogy később az utak járhatatlanná válnak és ezért azonnal kezdje meg a tengeri beszállítását, hogy azt addig le tudja szállítani, amíg az utak járható állapotban vannak.

Gyoma, 1942 október 26.

Dr. SZÁSZ LAJOS sk.
főjegyző.

Apollo Mozgó Gyoma.

November 14

szombat

Janet Gaynor, Douglas Fairbanks:

Mindenkit érhet cserencse

Rohanó tempóju, remek vigjáték ujdonság.
Ötletes. Kacagtató. Fordulatos.

November 15-16

vasárnap-hétfő

Szilassy László, Tolnay Klári, Mály Gerő, Maklár Zoltán,
Vaszary Piri, Pethes Sándor:

KÁDÁR KONTRA KERESKES

Vidám játék a pénzzel és a szerelemmel.
Humor. Szerelem. Hangulat

Magyar Világhíradó.

November 18

szombat

Hilde Krahl, Attila Hörbiger, Angela Sallócker:

Leányintézet

Egy királyleány romantikus regénye. Történik egy királyi palotában,
egy svájci nevelőintézetben és a francia Rivierán.

UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órakor.

A gombvarrógép. A német lapok új találmányról írnak: a gombvarrógépről. A szabóipar számára olyan nagyjelentőségű találmányt sikerrel próbáltak ki, sőt már hosszabb ideje alkalmazták a katonaruhagyarak. A gombvarrógép rengeteg feleslegesen elpazarolt munkát és időt takarít meg s forradalmasítja különösen a tömegruházati cikkek gyártását.

Ki találta fel a hernyótalpat? Kevesen tudják, hogy a hernyótalpat az 1840-ben született Julius Schneider német hadi mérnöknek volt a vesszőparipája, aki már 1873. tavaszán bemutatta hernyótalpas kocsiját egy katonai bizottságnak. Illetékes körök akkor úgy döntöttek, hogy Schneider találmánya katonai szempontból nem érdekes. A mérnök erre kivált a szolgálatból, hogy civilként próbáljon szerencsét. A niederwaldi emlékmű építésénél újból felajánlotta hernyótalpas kocsiját anyagszállításra, de még sikalmat sem adtak neki kocsija használhatóságát bebizonyítani. Mivel találmánya minden pénzét felemésztette, Kasselbe vonult vissza, ahol 1910-ben halt meg. A terepjáró harckocsi atyjának emlékére sírkövön kívül az első hernyótalpat eredeti példánya őrzik a kasseli múzeumban, amelynek csendjén időnként biztosan fölveri a hernyótalpat utódjának dűbörgése.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkkel jelent meg. A magyar falu képeslapja, mely gazdasági cikkekből számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet-körút 7.

A székelység kérelme!

CSABA-KIRÁLYFI NÉPE

halhatatlan fiának, harisnyás-zekés határőrének, vitéz és életét áldozó katonájának, ágyúöntő- és hadseregszervező szabadsághősének

GÁBOR ÁRONNAK

Sepsiszentgyörgyön szobrot állít.

Az emlékmű művészi elgondolásban a SZÉKEKY-ÓSERŐT fogja megszemélyesíteni és azt az eiszánt akaratot juttatja kifejezésre, hogy a székel határőr, Szent István birodalmának ezen keleti végvárán, az Örök Magyarország védelmére mindörökké ki fog tartani.

A szobor megalkotásának költségét a M. Kir. Bellügyminiszter Ur által engedélyezett

országos gyűjtéssel teremthetjük elő.

Felkérünk minden magyar honfit és honleányt, érezze át, hogy a példaadó hősi önfeláldozás megörökítése sokkal fontosabb mint ma, amikor a magyarság ismét élethatal harcát vívja.

Adakozatok!

hogy a székelység régi vágya mielőbb valóra váljon.

Sepsiszentgyörgy, 1942. szept. havában székel testvéri üdvözléssel:

GÁBOR ÁRON
SZOBORBIZOTTSÁG
Sepsiszentgyörgy.

Dr. BARABÁS ANDOR sk.

Háromszék vármegye főispánja,
az Intéző Bizottság elnöke

Isményi GÁBOR ERNŐ sk.

kirendeltségi vezető,
a Bizottság ügyvezető titkára.

Az adományokat a 71.335 sz. postatakarékpénztári csekszámlára, a Sepsiszentgyörgyi „Háromszéki Takarékpénztárnál” vezetett folyószámlára kérjük befizetni!

Az adományokat felépítésként nyújtjuk!

ENDRÓDI MOZI

1942. nov. 15-16 án, vasárnap
3-5-7 órakor,
hétfőn egy előadás 7 órakor.
Meglepően érdekes
magyar film!

Mindenki mást szeret

Thury Lajos regényének filmváltozata.
Főszereplők: Déry Sári, Szilágyi-Szabó Eszter, Uray Tivadar.
Mai modern problémák kavarnak ebben a filmben, melynek eseményei páratlanul fordulatos és meghatók.

1942. évi november hó 18-én,
esütörtökön 5-7 órakor.
Nagy kiállítású film!

Asszony a neved

Főszereplők: Gustar Diessi, Anneliese Uhling, Albert Schoenhals.
Két testvér szenvedélyes, idegfelesztő küzdelme a nőért.

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és UFA híradókkal.

A magyar gazdának, munkásnak és a falu népének ismert és kedvelt naptárai, a

Katolikus Naptár és

A Falu Naptára az 1943 esztendőre megjelentek.

Peldányonkinti eladási árak
1.20 pengő.

Viszonteladónak kereskedői engedély

Megrendelhető a

„Délvidéki Munka”
kiadóhivatalában
Szabadkán, Kossuth-utca 5 sz.

Az IFJU REPÜLŐ, a magyar ifjuság repülőlapja novemberi száma megjelent. Az Ifju Repülő, a levele-moodelezőket, akik most kapcsolódnak bele teljes erővel a nagy nemzeti építőmunkába. Számos apró kis ismeret, műhelyfogást tanulhat a lapból a modellező. Így a lap utat mutat a jövő magyar nagy repülési teljesítményekhez s így a nemzeti repüléstudományt segíti előre nagy lépésekkel. A Jánosy István főszervező vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93.) kérjen.

Keressék azonnali megvételre 1000-es Hoffer cséplőgarnitúrát 4 és kazánal, teljes felszereléssel, készpénzfizetés mellett. Ajánlatot kér teljes leírással Szécs Ferenc CSIKSZENTIMRE, Csik megye. 3-3

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a „Sylvánia” könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Hónaprólra 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Évesre 6.24

Befizetések postacsekken:

Sylvánia-nyomda Gyoma* csekkszám 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felolvas szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt
adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Közös küzdelem

Amerikai csapatok szálltak partra Észak-Afrika több városában. London és New-York győzelmi híreket harsonáz a világ minden tája felé. Győztek ott, ahol nem volt komoly ellenállás. A győzelmi mámor az angolszászoknál lassan oszladozni kezd, mert vezetőembereik közül többen felvetik a súlyos kérdést: mi lesz az utánpótlással? A tengely buvárhajói több mint 80 millió négyzetkilométernyi területen tevékenykednek és a tevékenységük eredményét azok a fanasztikus számok mutatják, amelyeket a német hivatalos jelentésekből olvashatunk és amely hivatalos jelentések igazságát egy-két hónap múlva Londonban és New-Yorkban is el kell ismerni.

Nagy tétbe megy a játék. A nagy tét a Földközi-tenger feletti uralom, amelyet az angolok a most folyó küzdelem során elveszítettek és nem is nyerhetnek vissza, mert a tengely csapatai fokozatosan megszállják azokat a pontokat, amelyek a küzdelem szempontjából fontosak.

A legendás hírű német tábornok megismételte tavalyi bravúrját. Tavaly november 18-án a 8-ik angol hadsereg óriási erővel megtámadta Rommel csapatait a libiai határon. Az angolok áttörték a német-olasz vonalakat és London már jelentette, hogy Rommel hadserege be van kerítve. Látszólag így is volt. A visszavonuló német és olasz csapatokat dél felől tekintélyes angol erők fenyegették, melyek már erősen megközelítették a tengerpartot. Ha ez bekövetkezik, Rommel hadseregének sorsa beteljesedett. A tábornok lángeszű vezetése, a német és olasz katonák bátorsága, küzdeni akarása, kiválósága visszaszorította az ellenséget és ez év januárjában a támadás alatt rendkívüli veszteségeket szenvedett angol seregen rajtaütött, pár hét alatt visszaszorította az egyiptomi határig, majd előre tört és száz

kilométernyire megközelítette Alexandriát. Három hónapon át minden erőt megfeszítve, hadi anyagot, csapatot küldött Anglia, Amerika, a Délafrikai Unió, Új-Zéland, Kanada, Brit-India a Nilus völgyébe. És amikor már úgy érezték, hogy óriási fölényben vannak számbelileg és felszereléssel, október 23-án ismét megtámadták Rommelt. A német olasz csapatok tíz napon keresztül vitézül verkedtek. óriási veszteségeket okozva az ellenségnek. Majd a türelő elől kitért Rommel hadserege, ugyanolyan taktikával, mint pontosan egy évvel ezelőtt.

Az angol hadsereg tanult a múlt évi vereségeiből. Lassan, tapogatózva követi Rommelt. Tagadhatatlan, hogy Észak-Afrikában a most folyó háboru egyik legnagyobb anyagcsatáját vívják, olyan csatát, amelynek kimenetele elsősorban a szállítástól, az utánpótlástól függ. A tengely buvárhajói elérték azt, hogy az angolszász tengeri haderő megoszlott. Kiséret nélkül egy hajókaraván sem merészkedik ki a biztos kikötőből, de még a nagy egységekkel biztosított karavánok sorsa is bizonytalan. Nagyon sok hajó nem éri el rendeltetési helyét és ez súlyos gondokat okoz Angliának éppen úgy, mint Amerikának. Knox admirális mondotta a napokban, hogy szépek az afrikai eredmények, de mi lesz az utánpótlással? Német csapatok már Dél-Franciaországban vannak, olasz csapatok biztosították Korzikát, német csapatok vannak Tuniszbán és a közeli napokban be fog igazolódni a Churchill-féle kijelentés: Sok dolog történik, ami befolyásolja az észak-afrikai helyzetet. De ezek a lörténések nem fognak sok örömet okozni Londonban. A kezdeményezés ma is a tengelycsapatok kezében van. Az igazságban, a győzelemben vett hit megrendíthetetlen. A tengely a végső győzelem kivívásáig küzd és hogy győzelmeik be fog következni, azt a

tények támasztják alá. Az európai térségben nincs ellenség. A szovjet messze távolkeletre lett visszaszorítva. Japán Burmából, Malajából, a Holland-indiai szigetektől, a Csendes-óceán nagy részéből kiszorította az angolszászokat. A termelés, a közellátás nehézségei mutatkoznak ugyan, de ezeket a nehézségeket le fogjuk küzdeni. Ezek a nehézségek az ellenségénél is tapasztalhatók. Anglia volt egy századon keresztül a világ ura, ma már ott is adagolják a tejet, adagolják a zsírt, bevezették a ruhagygyrendszert, adagolják a gyufát, korlátozták a szénfogyasztást, a gépkocsiforgalmat, a gumival való takarékoskodás ellen vétőket súlyos pénzbüntetéssel, vagy szabadságvesztéssel sújtják, felére szállították le a téglagyártást és még gazdag Amerikából is korlátozó intézkedések százairól értesülhetünk. Küzdenünk kell az ellenséggel, küzdenünk kell a belső fronton a nehézségekkel, de erőt ad az a hit, az a tudat, hogy a helyzet nálunk javulni fog, ellenségeinknél pedig rosszabbodik. Élni akarunk, de a

mult világháboru után elvették tőlünk az életlehetőségeket, mint ahogy elvették Németországtól, Olaszországtól és Japántól is.

A közös érdek, a közös cél, a közös jövő megacélozza a lelkeket a küzdelemben. Tudjuk azt, hogy a japán repülő magyar érdekekért is áldozza fel életét akkor, amikor rázuhan gépével az angol hajóra, hogy elsüllyessze azt és a hősi halált halt magyar katona a japán nemzet szabadságáért áldozta életét a Don partján. Finn testvéreink a messze ködös északon évek óta harcolnak szabadságukért, de a mi szabadságunkért is harcolnak.

A német és olasz birodalom fiai a libiai sivatagban, vagy a kaukázusi havasok között a magyar jövőért is küzdenek. Az érdek, a cél, a jövő közös. A küzdelmet reánk kényszerítették, a küzdelmet vállaltuk és vállaljuk ezután is.

Küzdeni fogunk a végső győzelemig addig, amíg fiaink győztesen visszatérhetnek családjukhoz, otthonukba, hogy munkahelyükön dolgozzanak tovább a szebb magyar jövőért.

Beszámoló a szíkjavitó gépekről

Nemcsak nálunk próbálkoztak német gyártmányú géppel falajjavítást végezni, hanem Füzessgyarmaton is, ahol „mélytalajkiemelő” (Untergrundförderer) rendszerű géppel kísérleteztek. Erről a gépről vitéz gróf Teleki Mihály, volt földművelésügyi miniszter a következőképpen nyilatkozott:

— Az „Untergrundförderer” igen érdekes gép. Valóságos mostrum. Sulya 700 métermázsas és legfontosabb része egy 5 méter hosszú, erős vascső, amelyben csiga mozog. Ez a vascső turja fel a földet, — szükség esetén — 4 méternyi mélységben is és a csőben mozgó csiga a mélyből hozza fel a meszes sárgaföldet. A felhozott föld a hatalmas gép szoró szerkezetébe

kerül, amely aztán a géptől jobbra és balra, 10 méternyi távolságra szórja szét a felszínre hozott talajt. A gép hernyótalpakon, körülbelül 2 méter gyorsasággal halad percenként és minden méter után egy köbméter sárga földet hoz fel. Ilyen „Untergrundfördererrel” egy év alatt körülbelül 1000 hold szikes talajt lehet megjavítani.

— Amikor mult ősszel a gépet Magyarországra hozták, kiderült, hogy azt előbb a magyar talajviszonyoknak megfelelően át kell alakítani. Ez az átalakítás közel egy esztendő fáradságos és nehéz, de sikeres kísérletezés után megtörtént és most Füzessgyarmat mellett megkezdte kiváló-eredményrel, működését.

— A tapasztalatok azonban azt mutatták, hogy az átlagos talajviszonyok némileg más típusú gépet kívánnak ugyanabban a rendszerben. Itt nálunk szélesebb könnyebb, de nagyobb löreejű gépekre volna szükség. Éppen ezért két irányú tárgyalás folyik most a magyar célokra alkalmas „Untergrundförderer“-ek előállítására vonatkozóan. Vagy a német gyár fog ilyen speciális magyar gépeket készíteni, vagy esetleg Magyarországon rendeznek be a német szabadalom alapján ilyen gépeket előállító gyárat.

— Meggyőződésem, hogy óriási hasznára válnék a magyar többtermelés ügyének, ha ilyen gépek munkába állításával sikerülne a szikjavítás roppant feladatát a lehető legrövidebb idő alatt elvégezni.

Ebbe a gyakorlati kísérletezésbe hatalmas kilátásokkal illeszkedik be a mezőgazdaságfejlesztő törvény, mely a következő tíz évben minden esztendőben legalább 40.000 holdat akar szikteleníteni.

Le kell kissé hűtenünk azokat is, akik rémhírterjesztés-szerűen hangoztatják, hogy a németeknek adott gabonaműveléért értéktelen szájharmónikákat és fényképezőgépeket kapunk. Akinek csak egy kis sütnivalója is van, könnyen kiszámíthatja, ha tíz év alatt 400.000 hold sziket javítunk meg és e területen holdanként csak két métermázsával több terem évenként, ami körülbelül 800.000 métermázsának felel meg, ez értékben 16—24 millió pengő több termelést jelent. E gépek nélkül talán ismét elmúlt volna egy évszázad, amíg az összes szikeseinket megjavítottuk volna. Tudjuk, hogy Tessedik tanítása óta mintegy 160 év telt el és alig párszáz holdat terítették meg mészdus anyaggal, vagy mésziszapporral.

Uj tervek szerint rendezik a tejkérdést

A közellátás egyik legsúlyosabb problémája kétségkívül a tejellátás. A lakosság tejjel való ellátását az tette nehezzé, hogy az évek óta tartó kedvezőtlen időjárás következtében a takarmány nem áll olyan mennyiségben a tehéntartó gazdák rendelkezésére, mint ezelőtt, csökkent a tehénállomány, a zúgkereskedelem is káros tevékenységet fejt ki a tejellátásban.

A legujabb terv megvalósítása, amelynek előkészítése most van folyamatban, a tejellátás

körüli panaszokat és nehézségeket meg fogja szüntetni. A legközelebbi időben kiadandó rendelet minden tehéntartó gazdát arra fog kötelezni, hogy tehenei után évenként 360 liter tejet szolgáltatson be a kijelölt

tejgyűjtő központnak. Eszerint tehát naponként átlagosan egy liter tej jut minden tehén után közfogyasztásra. A tejgyűjtésre kijelölt központ azután a hivatalos áron kiosztja a tejet a fogyasztóközönségnek.

A Kormányzó ur által alapított örökös lötenyésztesi vándordíjat ünnepi ülésen adta át Kunhegyesen a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara

A Kormányzó ur Ötöméltósága 1941. évben egy értékes, örökös lötenyésztesi vándordíjat alapított a Tiszántúli kislötenyésztoi-mek jutalmazására és ennek odaítélését a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara elnökségére bízta.

A vándordíjat első ízben — 1942. évre — Váradi Miklós kunhegyesi kistenyésztoi-mek ítélte oda a kamara elnöksége.

Az átadás a mai időkhöz mért szerény keretek között, de azért tartalmilag mégis igen

értékes ülés keretében folyt le és a kitüntetettnek a vándorszerű ünnepi járási mezőgazdasági bizottsági ülésen adatott át, amely november hó 15-én zajlott le Kunhegyesen.

Szilassy László főispán, járási mezőgazdasági bizottsági elnök megnyitóját a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara elnöke: gróf Dassewly Aurél adta át a vándordíjat elismerő szavak és az időszaki gazdákérdésekre is kitérő beszéd kíséretében a kitüntetettnek.

Az állatok husát csak friss hus formájában szabad forgalomba hozni

Beliczey Miklós főispán

közellátási kormánybiztos rendelete

Tudvalevő, hogy a vármegyében a henteseknek és mészárosoknak a levágandó állatok megvásárlására vételi jegyeket adnak ki, amelyekkel a kiutalt vágási kontingensből a szarvasmarhákat, borjakat és sertéseket megvásárolhatják.

A főispánnak tudomására jutott, hogy egyes husiparosok a megyében a megvásárolt állatok husát kolbásznak és egyéb hentesárúnak dolgozzák fel, ami által a fogyasztóközönségtől a friss húst elvonják.

Főispánunk most szigorú rendeletet küldött a járási fészol-

gabirósóságok útján a községek előjáróságaihoz, amelyben megtiltja, hogy a levágott állatok husát bármiféle hentesárúnak is feldolgozassák. A husiparosok kötelesek a levágott állatok husát friss hus formájában azonnal a fogyasztóközönség rendelkezésére bocsátani.

Kötelességükké teszi a főispánunk a községek előjáróságainak, hogy a husiparosokat szigorúan ellenőrizzék, hogy ezt a rendelkezést betartsák. A tilalom ellen vétő husiparosokat szigorúan megbüntetési és kijelölésüket visszavonják.

Budapest Közmunkatanácsa

Budapest fejlesztésével kapcsolatban Budapest tengeri kikötőjéig is hangoztatja és sürgős teendőnek állítja be a Duna-Tisza csatorna mielőbbi megépítését. Ha készen lesz ez a csatorna elérjük, hogy terményeink víziúton kerülhetnek akár a Fekete-tengerre, akár az Északi-tengerre. A számítógazda máris arra állíthatja be

gazdálkodását, hogy lucerna magot és olajos magvakat termeszt, ezek kaposak lesznek, búzát olcsóbban állítanak elő ezután Ukrajnában. De ne feledjük: az olajos magvak termesztéséhez trágya, trágya és harmadszor is trágya kell, tehát több állatot kell tartanunk, azonban ezek takarmányozásához szántóföldi takarmányter-

mesztést kell folytatnunk. És ha mindezekre felkészülünk, nem kell félnünk a németek ukrajnai gazdálkodásától, nekünk nem fognak ártani.

MEGÉRTJÜK!

Szász Lajos m. kir. közellátásügyi minisztert meleg ünnepségben részesítették a Magyar Élet Párt értekezletét követő pártvacserán, abból az alkalomból, hogy a magyar közellátás közelmúltban kinevezett új felelős irányítója első ízben vett részt a pártértekezletén. A miniszter azzal válaszolt az üdvözlésekre, hogy körvonalazta munkaprogramját. Nem tisztelt mondott, hanem megjelölte azt az utat, melyet követni akar a gazdasági élet folyamatosságának és közellátásunk zavartalanosságának biztosítása érdekében. Kertelés nélkül, nyíltan kijelentette, hogy kemény intézkedésekre van szükség. A pártképviselőtagjaihoz beszélt, de az ország népéhez intézte tulajdonképpen szavait, amikor azt mondotta, reméli, mindenki megérti, hogy kemény intézkedéseket kell hoznia a közellátás biztosítására.

A közellátásügyi miniszter nem csalódik ebben a reményében. A magyar vidék hecsületesen dolgozó, minden idegszállával és erejével a nagy nemzeti célokért küzdő fegyelmetes keresztény társadalma nagyon is megérti, hogy kemény intézkedésre van szükség. Mi tudjuk a legjobban, mennyire szükséges, hogy abban a dzsungelben, amely közellátásunk zavartalanosságát veszélyezteti, kemény kézzel rendet teremtsenek és szétüssenek az ott között, akik az őt világrészt megrázó nagy háború negyedik esztendőjében sem tudják egyéni érdekeiket alávetni a közösség érdekeinek.

Szász Lajos miniszter azt kéri tőlünk, értsük meg, hogy kemény intézkedésre van szükség. A magyar társadalom válasza ez a miniszteri szóra: nemcsak hogy megértjük, de várjuk, nehezen várjuk a rendet teremtő, a vétkesekre lesújtó, a dzsungelt, fekete piacot kíméletlenül kiirtó kemény rendelkezéseket.

Sz.

Hirdessen
lapunkban

Anya, gyermek és otthon megbecsülése

A háborút a régi festők csontos kaszásként ábrázolták, amint mér-földes léptekkel gázol át a halottak véres hekatombáin. Nos, ez a kép ma sem változott, de kiegészítésre szorul, mert fájdalmasan igaz ugyan, hogy széles rendet vág a nagy kaszás, de háta megett új élet is sarjad s a döntésre váró gaborából kipergett szemek bő marékkal hullnak a humuszba, hogy kicsirázzanak, megújuljanak és sokasodva teremjenek. Az élet örök körforgása ez, boldog vigasz és harsány ígéret. Az apró magyarok friss serege kiapadhatatlanul hőmpölyög az új élet folyamának medrében. Divatba jött Pesten is a gyerek. És éppen most, amikor a létfeltételek egyre nehezebbek, a gondok egyre nyomasztóbbak, a sorsok egyre esendőbbek. Mi történt? Kiderült, hogy a történelem szele zártabbá teszi a családot, de fel is frissíti. Rég nem becsülik úgy az otthoni kört, mint manapság. Nemcsak az el-sötétítés, a korai záróra s a kifélé váló járás-kelés száz kényelmellen-sége teszi ezt, hanem a lelkek visszahajlása is. Az összetartozás ezernyi eltérhetetlen huzala köti ma össze a családtagokat jobban, mint valaha. A válóperek száma meredeken zuhan. Lassan mindenki rájön, érzi, tudja, értékeli, mit ér a saját fészke és már nem vitás, hogy a befelé való élésnek tengelye és koronája a gyermek. Most a nagy elszámolások idején egyszerre kiderült, hogy az illanó öröme, garasos szórakozások, arasznyi hiúságok pernyéjét mint fujja szerte a forgószél. Ma legtöbb pesti beéri az otthon négy falával, leül a karosszékre, ölbekapja a gyermekét s a holnapra gondol és a holnaputánra, mert a jövőt tartja karjai közt, a gyermekét, aki már egy tisztább és szabadabb világ hőse lesz és talán megteremti, megéri azt, amit mi elrontottunk, ami nekünk nem adott meg. Párisban ismeretlen férfiak kalapot emelnek utcákon, tereken áldott állapotban levő nőknek. Megérdemelnek bizony ezt a tiszteletadást a mai magyar anyák, akik a vak végzet dübörgése közben is vállalják a sorsot és mosolyos boldogsággal viselik szívük alatt a drága terhet, a jobb világ magyarjait.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télben is helytállnak Magyarországiért! Adjatok téli ruhát a hadseregnek!

Hirdessen lapunkban!

HIREK

A vármegyei ház nagytermében hetvenegy nemzetvédelmi keresztet avatott Görgy Lajos káptalani tag. Vasárnap tartották Gyulán a Vármegyei házban az ujonnan kiűntetett nemzetvédelmi keresztetek felavatási ünnepségét, melyen részt vett a katonai Parancsnokság, a Vitézi Rend, a polgári hivatalok és nagyszámú közönség. Az ujonnan felavatottak sorában ott látuk első helyen vármegyénk szeretett főispánját Beliczey Miklóst, dr. vitéz Pánczél József vm. főjegyzőt és Gyomárot Szabó József takp igazgatót. A magas kiűntetést a vármegye közönsége osztatlan örömmel vette tudomásul.

Beliczey Miklós főispán a közigazgatási bizottság gyűlésén — dr. Thaisz Lajos vármegyei gazdasági felügyelő jelentésére — megállapította, hogy a megyében még mindig sok helyen van felszántatlan szántó, pedig a gazdák-nak a sajtóközleményekből és a mindenütt kifüggesztett hirdeté-nyekből elég módjuk és alkalmuk volt tudomásul szerezniük arról, hogy a kormány milyen súlyt helyez — a jobb termés érdekében — az őszi szántás elvégzésére. A kormány még prémiumot — kat. holdanként 10 pengőt — is ígért ki a gazdának, ha az őszi szántást december 15-ig elvégzi. A főispán kívánatosnak tartja és el is várja, hogy a gazdák az őszi szántást mindenütt kivétel nélkül elvégzik.

Tessedik Sámuel evang. nép-főiskola. A szarvasi ev. egyház, Tessedik Sámuel 200 éves születési jubileumának maradandó emléke gyanánt, megszervezte és megalakította a róla elnevezett népfőiskolát. Ennek célja az ifjuság vallásos és gazdasági továbbképzése, tanideje egy év. Az első tanfolyam már e hó 16-án kezdődik és tart február végéig. Az előadások az esti órákban lesznek, napi 2 órában, ötször egy héten. Az előadók a tanári és tanítói tantestületekből kerülnek ki. Az iskola igazgatója Fasang Árpád zenetanár. Az ezévi beiratások november 8-án és 13-én lesznek az ótemplomi központi iskola felvételi irodájában, délután 3—5-ig. Az evang. népfőiskola méltó folytatása akar lenni Tessedik nagy művének.

Baromfikereskedéssel február 1-től csak kijelöltek foglalkozhatnak.

Békéscsabán november 26-án hatheletes gyümölcstermesztési tanfolyam kezdődik, melyet Balli János vármegyei gyümölcstermesztési intéző vezet békéscsabai szakemberekkel.

Tessedik Sámuel a szakiró címmel november 12-én Fabricius Endre m. kir. gazdasági főtanácsos értékes tanulmányt olvasott fel az Országos Magyar Gazdasági Egyesület székházában. Elhatározták, hogy Tessedik eddig kiadatlan műveit kinyomatják, hogy mindenki részére hozzáférhetővé tegyék. Mozgalmat indítanak, hogy Tessediknek Pesten is állítsanak szobrot.

Békéscsaba város polgármestere elrendelte, hogy november hó 16-tól kezdve a városi hivatalokban 8—14 és 16—18 óráig tartanak hivatalos órák.

Árpát és zabot örölni csak kenyérgabonajegy vámörlési szelvénye ellenében szabad. Vámörlésre csak anyi árpát és zabot lehet elfogadni, amennyi kenyérgabona vámörlésére a vámörlési szelvény jogosít. Árpát és zabot takarmányozási célra örölni tilos.

A Vármegyei Közjóléti Szövetkezet felhívta a Vármegyei Ménészei Egyesület tagjainak ez-előtti három évvel adott pénzkölcson visszafizetésére tagjait.

Békéscsabán karácsonyi ajándékot kapnak a hadbavonultak gyermekei.

Az állatok szénamennyiségét azért állapították meg a lovaknál és a szarvasmarháknál napi 5 kilogramban, a juhoknál 1 kilogramban, mert figyelembe vették azt is, hogy ezen kívül az állatokkal még tavaszi szalmát is szoktak etetni. A megállapított fejadagokba tehát semmiképpen sem számíthatjuk be a tavaszi szalmát. Ha ezek ellenére valamelyik községben mégis beszámítanak, jelentse az illetők a M. kir. Gazdasági Felügyelőségnél, vagy pedig az illetékes Gazdakamáránál.

A magyar társadalom népszerű repülőlapjának, a Magyar Szárnyak-nak legújabb, novemberi második száma megjelent. Értékes és gazdag tartalmával érdekes olvasmányul szolgál minden érdeklődőnek, nem csupán a szakembernek, hanem annak is, aki a legkorszerűbb repüléstudományokról és a repülő életéről és hirteléről akar élvezetes cikkeket olvasni. A „Magyar Szárnyak” legújabb számának ára 50 fillér. A lap havonta kétszer jelenik meg. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-utca 93.) készségei küld.

Dérványva előjárósága több gazdával hízalási szerződést kötött 1000 darab sertés hizalására. A Közellátásügyi Minisztérium jóváhagyta e szerződéseket.

Leánynepfőiskola nyílt meg Orosházán november 15-én.

AMIT

ma megtehet ne halassza holnapra, mert december 4-én van a Jótékonycélú magyar királyi állami sorsjáték húzása, amelynek főnyereménye:

40.000 ar. pengő

29.360 nyeremény
420.000 pengőértékben.

A sorsjegy ára: egész 3 pengő, fél 1.50 pengő.

A sorsjegy kapkátó minden sorsjegy-ídarusítónál valamint az összes dohány-tőzsdékben.

Kérek egy kocka tejet! Két városában egy kereskedő érdekes felajánlást jelentette be az illetékes hatóságoknak. Sikertült neki különféle eljárás után folyékony tejet gépekkel szilárd kockákba préselni. Az ilyen tejkocka semmiféle nedvességet nem vesz fel, így tehát a tej napok múlva sem savanyodik meg. Egy-egy kockának súlya 5 gramm és körülbelül egynyelcad liter tejnek felel meg. Egy 14—15 kilogramos postai csomagban mintegy 450 liter tejet lehet továbbítani.

Voros Péter az országosan ismert író, aki egyszerű parasztember, „Falusiak és városiak” címmel Orosházán előadást tart a Gazdaisfjak Egyesülete irodalmi délutánján.

Tehenek repülőgépen. Norvégiában Ukrajna számára fejsteneneket vásároltak. Az állatokat Oslóig vonaton, onnan pedig repülőgépeken szállították egyenesen Ukrajnába.

Új üstökös közeledik földünkhöz, amelynek 136 millió kilométer hosszú csóvája van. Februárban lesz hozzánk legközelebb.

Mire jó a faláb? (MN) A francia-belga határon bizonyos idő óta egy féllábu belga atyafi a vámörök hallgatóságos jóindulatát élvezte. Tekintettel arra a körülményre, hogy mindig csomag nélkül ment át a határon, sohasem zaklatták vámvizsgálattal. Egy ujonnan odakerült, kevésbé szentimentimentális érzelmű vámörnek azonban szemetszurt az atyafi gyákorai határátlépése. Egy alkalommal társainak szokása ellen a féllábu belgát is megmotozta. Az eredmény meglepő volt: 9 kilogramm dohányt talált az atyafinál, amelynek legnagyobb részét a falábba vajt üregben rejtette el.

Gyoma község előljáróságától
ad. 7/1942.

Hirdetmény

Értesíti a községi előljáróság a lakosságot, hogy a tengeri beszo-
gáltatási kötelezettség véglegesen
a következőképpen lett Gyoma
községben szabályozva:

A tanyaföldeken, keselysön, az
ugori tanyákon, a félhalom, örökös-
nyilas, fattyas, vidólapos, görbe-
kutilapos, magtárlapos és cifrakert,
ujkert dűlőben, vagyis a Körös
balpartján a gabonalapon tengeri-
vel bevetétként feltüntetett terület
minden kat holdja után 1 q. 50
kg. szemes, vagy pedig 2 q. 10
kg. csövestengerit kell valamelyik
Hombár bizományoshoz beszo-
gáltatni.

A Körös jobbpartján az ugy-
nevezett körösöntuli részekben 1 q.,
azaz egy métermázsza szemestengeri
szolgáltatandó be kat. holdanként.

A tengerinek a Hombár bizo-
mányosokhoz való beszo-
gáltatására végső határidő gyanánt no-
vember hó 25-ike lett megállapítva.

Felhívja a községi előljáróság
a tengeri termelőket, hogy az ál-
taluk beszo-
gáltatandó tengeri be-
szállítását vonakodás nélkül azon-
nal kezdjék meg, mivel ez elsősor-
ban köteleességük, másodsorban
pedig mindazokat, akik a meg-
adott határidőig az előirt tengeri
mennyiséget nem szolgáltatják be,
a községi előljáróság a kihágási
eljárást megindítása végett azon-
nal fel fogja jelenteni s ezenkívül
pedig mivel a beszo-
gáltatandó tengerit csak azért sikerült arány-
lag nagyon kedvező mennyiségben
megállapítani, de mivel Békés
vármegyei Főispán ur felelősséget
vállalt, hogy az a kitűzött idő-
pontig és a megállapított mennyi-
ségben be is lesz szolgáltatva.
Amennyiben a Gyoma községre
nézve beszo-
gáltatásra előirt 8300
q. tengeri november hó 25-ig nem
lenne beszállítva, az elmaradt tengeri
mennyiség beszo-
gáltatása érdekében kényszereszközöket fog-
nak igénybevenni és ha szükséges-
nek mutatkozik, a község egész
területén elrendelik a legszigorubb
rekvirációt és a beszo-
gáltatásra
véglegesen megállapított tengeri
mennyiség összegyűjtését személy-
válogatásra való tekintet nélkül,
szigoru katonai bizottság fogja
eszközölni és a mulasztókat járási
Főszolgabíró ur a legszigorubb
büntetéssel fogja sújtani. Ez eset-
ben a be nem szolgáltatott tengeri
s esetleg az azon felüli rész is
minden térítési díj nélkül — el lesz
kobozva.

Nyomatékozan figyelmezteti az
előljáróság a lakosságot, hogy ké-
sőbb az utak járhatatlannak vál-
nak és ezért azonnal kezdje meg
a tengeri beszo-
gáltatását, hogy azt
addig le tudja szállítani, amíg az
utak járható állapotban vannak

Gyoma, 1942 október 26.

Dr. SZÁSZ LAJOS sk.
főjegyző.

Apollo Mozgó Gyoma.

November 21

szombat

Az olasz filmgyártás legizgalmasabb kalandorfilmje!

Maláji kalózkod

A kelet-indiai félszigeti dzsungelében lejátszódó kalandos filmregény.
Főszerepben Massimo Girotti, Clara Calamai.
Trükkfilm kiegészítés.

November 22—23

vasárnap—hétfő

Tasnádi-Fekete Mária, Páger Antal, Pécsi Gizli, Mály Gerő,
Vaszary Piri, Gózon Gyula:

ÉDES MOSTOHA

Megható és vidám, könnyes és mulattató történet egy aranyos
kisleányról és egy édes mostoháról,
Magyar Világhíradó.

November 25

szombat

A francia filmgyártás remeke.

Danielle Darrieux és Charles Venet.

VÁGYAK

Egy párisi lány megrendítő regénye, a megpróbáltatások sorozatán át
a tökéletes boldogságig.

UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órákor.

Karcag református egyháza
emléklapokkal üntette ki a 25 éve
presbiteri szolgálatot teljesítő 10
presbiterét.

Az Orosházi Gazdaasszonyok
Egyesülete házat vesz.

Ananászból harisnya. A mos-
tani nyersanyagszűkösség és pótló
anyagok világban nagy felhőtést
keltett az ananászból előállított
női harisnya, amely szépségben
és tartósságban megközelíti a
valódi selyemharisnyát — ezt a
meglepő hírt olvashatjuk Tolnai
Világlapja legújabb számában.
Színes riportok emelkednek ki az
új lapszám gazdag tartalmából. A
legjobb magyar írók novelláin, a
szórakoztató és ismeretterjesztő
cikkek dus során és a közkedvelt
rovatokon kívül közel száz aktu-
ális magyar és külföldi kép talál-
ható népszerű családi lapban.
Tolnai Világlapja egy száma 24
fillér.

Mi ujság a pesti színházak-
ban? A pesti színházi világ
minden újdonságáról érdekes cik-
kekben, kritikákban számol be a
Déliab színházi hetilap legújabb
száma. Friss színházi beszámolók,
elbeszélések, versek kitűnő rádió-
műsor, divatrovat. Asszonyok pos-
tája rejtvények, humor, gazdag
filmrovat, rengeteg szebbnél szebb
kép, ez a Délibáb legújabb száma.
A legszebb és legnépszerűbb szin-
házi hetilap egyben a legolcsóbb
is, mert az ára csak 20 fillér.

Mindenkinek szól ez a
figyelmeztetés: aki itthon, nyug-
odt kényelmel biztosító polgári
környezetben és nem minden perc-
ben reá leselkedő veszedelmek
között végzi polgári munkáját,
harisa erkölcsi köteletségének, hogy
bőségesen adakozzék a honvédség
téli ruhagyűjtő akciójára.

Nagyvárad a felszabadulás
utáni első évben 370 ezer pengőit
költött szociális célokra. A husz-
éves román megszállás alatti üsz-
szesen nem költöttek ilyen célra
ennyit.

A KORONDI hírneves székely
fazekások és taptóáru készítőik,
akiknek készítményei művészeti
szemponiból is országos hírnévre
tettek szert, országzászlót, hőskö-
emlékművet és kulturházat akar-
nak emelni községükben s arra
kérik a megértő közönséget, hogy
vásárolják portékáikat, amelyről
árjegyzékkel szívesen szolgálnak.
Rendeléseket felvesz Korond
Község Előljárósága, Korond,
Udvarhely me. ye.

A Magyar Föld heti képeslap
képekkel és értékes cikke-
kkel jelent meg. A magyar falu képes
lapja, mely gazdasági cikkekben
számol be. Továbbá elbeszélése-
ket, verset, kisgazdák szakcik-
keit, piaci és vásári árakat és
rendeleteket találunk benne. Mu-
tatványszámot küld a Magyar Föld
kiadóhivatala, Budapest, VII., Er-
zsébet-körut 7.

A HONVÉDSÉG téli ruha-
gyűjtő akciójának eredménye
ugyanolyan fontos, mint egy
megnyert csata. Adjanak meleg
ruhákat a harcoló katonáknak, hogy
győztesen és jó egészségben tér-
hessenek haza!

Csak ötleveles gazdák hasz-
náthatják az intézői címet. A
Magyar Gazdaszövetk Országos
Egyesülete, több esetben cimbitör-
lás címén feljelentést tett a ható-
ságoknál azok ellen a személyek
ellen, akik megfelelő gazdasági
vézettség nélküli használják az
intézői címet.

ENDRÓDI MOZI

1942 nov. 22—23 án, vasárnap
3—5—7 órákor,
hétfőn egy előadás 7 órákor.

Zenés magyar vigjáték!

HÉT SZILVAFA

Főszereplők: Turay Ida, Kiss Manyi,
Csontos Gyula, Sallassy László, Vaszary
Piri, Mály Gerő, Billosi Tivadár stb.

A magyar uri élet magyaros hangulatát
hozza a cigányzenés, dertős, mulatságos
történet.

1942. évi november hó 26-án,
csütörtökön 5—7 órákor.

Csak 16 éven felülieknek!

Közkívánatra!

A notre-damei toronyőr

Főszereplők: Charles Laidhton,
Maureen O'Haare.

A legnagyobb filairotás.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA hirdókkal.

A magyar gazdának, munkás-
nak és a falu népének ismert
és kedvelt naptárai, a

Katolikus Naptár és

A Falu Naptára az 1943 esztendőre megjelentek.

Példányonkinti eladási árak
1.20 pengő.

Viszonteladóknek kereskedői engedély

Megrendelhető a

„Délvidéki Munka”
kiadóhivatalában
Szabadkán, Kossuth-utca 5 sz.

Az IFJU REPÜLŐ, a magyar
ifjuság repülőlapja novemberi szá-
ma megjelent. Az Ifju Repülő,
a levante-módelezőket, akik most
kapcsolódnak bele teljes erővel a
nagy nemzeti építőmunkába. Szá-
mos apró kis ismeretet, műhely-
fogást tanulhat a lapból a móde-
lező. Így a lap utat mutat a jó-
vendő magyar nagy repülési tel-
jesítményekhez s így a nemzeti
repülésügyet segíti előre nagy
lépésekkel. A Jánosy István fő-
szerkesztő vezetésével szerkesztett
„Ifju Repülő” új számának ára 30
fillér. Mutatványszámot a kiadó-
hivatalától (VII., Király utca 93.)
kérjen.

Publikáció

10 szóból 40 fillér, minden további szó 4 f.

Beinschröth Mihályinak méznád
magja van eladó, kilogrammonként 10
pengő. Luther utca 20. 2—1

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik eszt-
endőjében a Sylvania könyvnyomdában
Gyomán, felelős vezető: Tekt Sándor.

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 F, Fél évre 3.12 F, Egész évre 6.24

Belfelirtek postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.28F.

Lapzártá csütörtök este 6 óra

Felolós szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:

Egynapos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

KERESZTYÉN

Egy katolikus gimnáziumba járó diák mesélte, hogy dolgozatában keresztyént írt a tanár ur a szót pirossal aláhuzta, majd a dolgozatok kiosztásánál megkérdezte: „Fiam, te nem vagy katolikus?” — „De igen” — felelte a diák. — „Nahát akkor tanuld meg, hogy a katolikusok keresztyént írnak” — utasította a tanár ur tanítványát.

Ilyen és ehhez hasonló eseteken nincs mit csodálkozni, hiszen az Akadémia helyesírásában is szerepel a keresztyén és keresztyén megkülönböztetés. Pedig az egész egy naiv tévedésen alapszik. Az eredeti és helyes, a mai nyelvészek szerint is a keresztyén, mert a szó a Krisztusból származik s nem a keresztből. A krisztianból lett a keresztyén, Sebestiánból Sebestyén, ostiából ostya. De ezt nem is a kálvinisták találták ki, így találjuk meg nyelvemlékeinkben is. A XVIII. században jutott eszébe Baróti Szabó Dávidnak, hogy az eddigi helyesírást megváltoztassa. A Habsburgok alatt aztán a katolikus papság örömmel felkapta a kálvinistáktól való megkülönböztetésre a keresztyén szót. Így lett a keresztyén és keresztyén szó felekezeten felüli Krisztus-követő mivoltunk egységének megbontója.

Az y-nak hangátvetéssel történt cserélye lényegében nem jelent semmit. De annyi felekezeti ellentét után a szabállyá merevedett keresztyén szó feladása egy öntudatos lépés lenne lelki egységünk megszilárdulása felé. A keresztyén szó használatát nem tiltja egyházi törvény, használatával a katolikus egyház tekintélyén sem esne csorba, de beszédes példa lenne arra, hogy a felekezeti békéért a katolikus egyház a hajlandó hagyományainak megváltoztatására, ott, ahol a nemzeti egység és szolidaritás úgy kívánja. —k.-f.

A kenyérgabona beszolgáltatásának módosítása

A közellátásügyi miniszter rendeletet adott ki a kenyérgabonafejadagok beszolgáltatásának módosításáról. A rendelet értelmében azok, akiknek évi fejadagjuk 240 kg, 20 kg, akiknek évi fejadagjuk 180 kg, 15 kg, akiknek fejadagjuk 120 kg, 10 kg kenyérgabona beszolgáltatására kötelesek. Az évi 120 kg-os fejadagra jogosító kenyérgabonajeggyel ellátottak közül az 1942. évben született gyermekek évi fejadagja 60 kg-ra csökken.

Az egyhavi fejadagnak megfelelő kenyérgabona beszolgáltatására köteles tehát minden kenyérgabonajegy tulajdonosa abban az esetben, ha kenyérgabonajegyén gabonaszelvény már nincsen. Ez alól az általános szabály alól kivétel az, aki az 1942. évben született, mert ezeknek a gyermekeknek kenyérfejadagjából már akkor is be kell szolgáltatni a szülőknek a megfelelő részt, ha a kenyérgabonajegyről hatnál több szelvény hiányzik.

A rendelet csökkenti a kenyérgabonapótjegy alapján megtartható kenyérgabonamennyiséget azoknál az 50 kat. holdnál nem nagyobb területen gazdálkodó birtokosoknál és bérlőknél is, akik saját gazdaságukban állandóan nehéz testi munkát végeznek és akik saját termésükből a kenyérgabonapótjegyükből megtartható 60 kg kenyérgabonapótfejadagot megtermelték. Ezeknél a pótfejadag 60 kg-ról 30 kg-ra csökken, tehát 30 kg beszolgáltatására van kötelezve.

Nem csökken a szegődményes (konvenció) cselédek és az időszakos munkások (summások) pótfejadagja.

A termelő köteles a szegődményes (konvenció) cselédek számára meghagyott, vagy megszerzett évi kenyérgabonamennyiség 8 százalékát is beszo-

szolgáltatni. Az első termésrendelet értelmében az el nem vetett őszi vetőmagot 1942. december hó 31. napjáig kell beszo-

szolgáltatni. A jelen rendelet értelmében ez az időpont úgy módosul, hogy már 1942. december 5. napjáig kell eleget tenni ennek a kötelességnek. Ha a tényleg bevetett terület kisebb, mint a gabonalap kiváltásakor a kenyérgabonára bejelentett területtől az őszi vetésre eső rész, a területkülönbség minden katasztrális holdja után a termelőnek búzából 120 kg-ot, rozsából pedig 110 kg-ot kell szolgáltatni. Ugyanez a kenyérgabonafelesleget, amelyet a termelő az őszi vetés alkalmával a kat. holdankint vetőmagbuza céljára visszahagyott 120 kg-ból, illetve a rozs-vetőmag céljára visszahagyott 110 kg-ból nem használt fel.

A rendelet szerint a termelő árpakészletéből a gazdasági szükséglet meghaladó részt is köteles beszo-

szolgáltatni. A termelő gazdasági szükségleteként azt az árpamennyiséget kell számításba venni, ami az 1943. évi tavaszi vetés céljára szükséges, továbbá, ami a szegődményes cselédek szolgálati szerződése alapján jár, valamint a rendelet hatálybalépésekor a birtokában lévő minden egyes szarvasmarha és minden egyes sertés után 1 q, minden egyes tenyészkoca után pedig a várható szaporulat részére 1 q.

Az első termésrendelet értelmében az el nem vetett őszi vetőmagot 1942. december hó 31. napjáig kell beszo-

szolgáltatni. A jelen rendelet értelmében ez az időpont úgy módosul, hogy már 1942. december 5. napjáig kell eleget tenni ennek a kötelességnek. Ha a tényleg bevetett terület kisebb, mint a gabonalap kiváltásakor a kenyérgabonára bejelentett területtől az őszi vetésre eső rész, a területkülönbség minden katasztrális holdja után a termelőnek búzából 120 kg-ot, rozsából pedig 110 kg-ot kell szolgáltatni. Ugyanez a kenyérgabonafelesleget, amelyet a termelő az őszi vetés alkalmával a kat. holdankint vetőmagbuza céljára visszahagyott 120 kg-ból, illetve a rozs-vetőmag céljára visszahagyott 110 kg-ból nem használt fel.

Tudnivalók a kenyérgabona és árpa beszolgáltatásának újabb szabályozásáról

A közellátásügyi miniszter az ország kenyérszükségletének biztosítása céljából — a hiány pótlására — elrendelte a kenyér és a kenyérgabona fejadagok csökkentését, ezenkívül kötelezte a termelő gazdákat, hogy azokat a mennyiségeket is beszo-

szolgáltatassák, amelyek család- vagy gazdálkodási viszonyaik megváltozása, a eséplési elszámolásnál ejtett hiba, mulasztás, elvonás, vagy bármely más ok következtében kenyérgabonából (buzából, rozsából, kétszereshől), a rendeltetés szerűen fel nem használt vetőmagból a háztartási és gazdasági szükséglet meghaladják.

A kenyérgabona beszolgáltatása

Az egyes községekre vonatkozólag a közellátási kormánybiztos állapítja meg a beszo-

szolgáltatásra kerülő kenyérgabona és árpa átvételének idejét. Az átvétel helyének megállapítása a községi előjáróság feladata, amely raktárakat, iskolákat is kijelölhet átvételi hely céljára, ha a Hombár bizományosnak raktára nincs. Egy-egy község területén esetleg több átvételi helyet is kijelölhetnek.

bejelentőnek igazolást ad a községi előjáróság.

Elszámolóbizottságok

A közellátási kormánybiztos a bejelentési köteleesség teljesítésének és a bejelentett adatok valódiságának ellenőrzésére elszámolóbizottságokat létesít. A bizottság tagjait a közellátási kormánybiztos nevezi ki. Az elszámolóbizottság három tagból áll. A bizottságot úgy nevezik ki, hogy abban csak büntetetlen előéletű, megbízható, mezőgazdasági szakismeretekkel rendelkező állampolgár — egy tag lehetőleg a képviselőtestület tagjai közül — foglaljon helyet. A kinevezettnak a kinevezést el kell vállalnia. A bizottságba egy tagot az ellátatlanok (tehát finomliszt és kenyérgyegyre jogosult személy) közül nevezik ki. A bizottság tagjai munkájuk megkezdése előtt fogadalmat tesznek. A bizottság vitás kérdésekben szavazattöbbséggel dönt. Az elszámolóbizottság azonban a bejelentett adatok valódiságát a helyszínen csak abban az esetben ellenőrizheti, ha legalább két tag jelen van.

Ha a bizottság megállapítja, hogy a bejelentésre kötelezett bejelentési kötelezettségének nem, vagy nem a valóságnak megfelelően tett eleget, a községi előjáróságnak erről haladéktalanul jelentést tesz. A bejelentés alapján a községi előjáróság a bejelentésre kötelezettet és a beszolgáltatandó kenyérgabona és árpa mennyiségét nyilvántartásba veszi. Ha pedig a bejelentésre kötelezett a bejelentési nyilvántartásban már szerepel ugyan, de a bizottság bejelentése szerint nagyobb mennyiségű kenyérgabona és árpa beszolgáltatására van kötelezve, mint amennyit bejelentése alapján a községi előjáróság a nyilvántartásba feljegyzett, a nyilvántartásba feljegyzett mennyiséget az elszámoló bizottság jelentésében foglalt mennyiségre kell felemelni.

A bejelentésre kötelezett köteles a bizottságnak »kivánt felvilágosításokat megadni, lezárt helységeit, raktárait felnyitni, könyveit felmutatni és lehetővé tenni, hogy a bizottság a bejelentés helyességéről a helyszínen meggyőződhessek. Ha a bejelentésre kötelezett a bizottság munkáját meggátolja, az elszámoló bizottság feladatának teljesítés céljából karbantartalmat közvetlenül is igénybe vehet.

Hirdessen

lapunkban!

KÖZÖS KÜZDELEM

Amerikai csapatok szálltak partra Észak-Afrika több városában. London és New-York győzelmi híreket harsog az világ minden téja felé. Győztek ott, ahol nem volt komoly ellenállás. A győzelmi mámor az angolszászoknál lassan eszladozni kezd, mert vezetőemberek közül többen felvetik a súlyos kérdést: mi lesz az utánpótlással? A tengely buvárhajói több mint 80 millió négyzetkilométernyi területen tevékenykednek és a tevékenységük eredményét azok a fantasztikus számok mutatják, amelyeket a német hivatalos jelentésekből olvashatunk és amely hivatalos jelentések igazságát egy-két hónap múlva Londonban és New-Yorkban is el kell ismerni.

Nagy tétbe megy a játék. A nagy tét a Földközi-tenger feletti uralom, amelyet az angolok a most folyó küzdelem során elveszítettek és nem is nyerhetnek vissza, mert a tengely csapatai fokozatosan megszállják azokat a pontokat, amelyek a küzdelem szempontjából fontosak.

A legendás hírű német tábornok megismételte tavalyi bravúráját. Tavaly november 18-án a 8-ik angol hadsereg óriási erővel megtámadta Rommel csapatait a libiai határon. Az angolok áttörték a német-olasz vonalakat és London már jelentette, hogy Rommel hadserege be van kerítve. Látszólag így is volt. A visszavonuló német és olasz csapatokat dél felől tekintélyes angol erők fenyegették, melyek már erősen megközelítették a tengerpartot. Ha ez bekövetkezik, Rommel hadseregének sorsa beteljesedett. A tábornok lángeszű vezetése, a német és olasz katonák bátorsága, küzdeni akarása, kiválósága visszazsorzította az ellenséget és ez év januárjában a támadás alatt rendkívüli veszteségeket szenvedett angol seregen rajtaütött, pár hét alatt visszazsorzította az egyiptomi határig, majd előre tört és száz kilométernyire megközelítette Alexandriát. Három bónapon át minden erőt megtesztelve, hadi anyagot, csapatot küldött Anglia, Amerika, a Délafrikai Unió, Uj-Zéland, Kanada, Brit India a Nilus völgyébe. És amikor már úgy érezték, hogy óriási fölényben vannak számbelíleg és felszereléssel, október 23-án ismét megtámadták Rommelt. A német olasz csapatok tíz napon keresztül vitézül verkedtek, óriási veszteségeket okozva az ellenségnek. Majd a túlerő elől kitért Rommel had-

serege, ugyanolyan taktikával, mint pontosan egy évvel ezelőtt.

Az angol hadsereg tanult a múlt évi vereségekből. Lassan, tapogatózva követi Rommelt. Tegedhatatlan, hogy Észak-Afrikában a most folyó háboru egyik legnagyobb anyagcsatáját vívják, olyan csatát, amelynek kimenetele elsősorban a szállítástól, az utánpótlástól függ. A tengely buvárhajói elérték azt, hogy az angolszász tengeri haderő megoszlott. Kiséret nélkül egy hajókaraván sem merészkedik ki a biztos kikötőből, de még a nagy egységekkel biztosított karavánok sorsa is bizonytalan. Nagyon sok hajó nem éri el rendeltetési helyét és ez súlyos gondokat okoz Angliának éppen úgy, mint Amerikának. Knox admirális mondotta a napokban, hogy szépek az afrikai eredmények, de mi lesz az utánpótlással? Német csapatok már Dél-Franciaországban vannak, olasz csapatok biztosították Korzikát, német csapatok vannak Tuniszban és a közeli napokban be fog igazolódni a Churchill-féle kijelentés: Sok dolog történik, ami befolyásolja az észak-afrikai helyzetet. De ezek a történések nem tognak sok örömet okozni Londonban. A kezdeményezés ma is a tengelycsapatok kezében van. Az igazságban, a győzelemben vetett hit megrendíthetetlen. A tengely a végső győzelem kivívásáig küzd és hogy győzelmeük be fog következni, azt a tények támasztják alá. Az európai térségben nincs ellenség. A szovjet messze távolkeletre lett visszazsorzítva. Japán Burmából, Malajából, a Holland-indiai szigetektől, a Csendes-óceán nagy részéből kiszorította az angolszászokat. A termelés, a közellátás nehézségei mutatkoznak ugyan, de ezeket a nehézségeket le fogjuk küzdeni. Ezek a nehézségek az ellenségnek is tapasztalhatók. Anglia volt egy századon keresztül a világ ura, ma már ott is adagolják a tejet, adagolják a zsírt, bevezették a ruhajegyrendszert, adagolják a gyufát, korlátozták a szénfogyasztást, a gépkocsiforgalmat, a gumival való takarékoskodás ellen vétőket súlyos pénzbüntetéssel, vagy szabadságvesztéssel sújtják, felére szállították le a téglagyártást és még gazdag Amerikából is korlátozó intézkedések százairól értesülhetünk. Küzdenünk kell az ellenséggel, küzdenünk kell a belsőfronton a nehézségekkel, de erőt ad az a hit, az a tudat, hogy a helyzet nálunk javulni

fog, ellenségeinknél pedig rosszabbodik. Elni akarunk, de a múlt világháboru után elvették tőlünk az esélyeket, mint ahogy elvették Németországtól, Olaszországtól és Japántól is.

A közös érdek, a közös cél, a közös jövő megacélozza a lelkeket a küzdelemben. Tudjuk azt, hogy a japán repülő magyar érdekekért is áldozza fel életét akkor, amikor rázuhan gépével az angol hajóra, hogy elsüllyesse azt és a hősi halált halt magyar katona a japán nemzet szabadságáért áldozta életét a Don partján. Finn testvéreink a messze kódós északon évek óta harcolnak szabadságukért, de a mi szabadságunkért is harcolnak.

A német és olasz birodalom fiait a libiai sivatagban, vagy a kaukázusi havasok között a magyar jövőért is küzdenek. Az érdek, a cél, a jövő közös. A küzdelmet reánk kényszerítették, a küzdelmet vállaltuk és vállaljuk ezután is.

Küzdeni fogunk a végső győzelemig addig, amíg fiaink győztesen visszatérhetnek családjukhoz, otthonukba, hogy munkahelyükön dolgozzanak tovább a szebb magyar jövőért.

Hozzászólás

a méznád természetéhez

A méznádmagot akkor és úgy kell vetni, mint a kukoricát: 80 cm. sor- és 60 cm. távolságra.

A méznád megterem nálunk minden talajon, ahol a kukorica. Jó földben két-három méter magasra is megnő. Nagyon hasznos növény. Sok magot ad. A szárát apróra összezúzva, szőlőprésszel kipréselve sokmindenre lehet felhasználni. A kipréselt levét felhasználva méz helyett használhatjuk. Ez méhek etetésére is alkalmas, ha hígítjuk. A kipréselt „lörköly“ megszáritva kiváló abraktakarmány fejőtehenek és sertések egyaránt.

Csalamádénak (mislíng) vetve jó és sok takarmányt ad. Ha kedvező a nyár három kaszálást is lehuzhatunk.

Házikertben is termelhető. Kisebb fák alján is megterem.

Felhívom erre a most hozánk került nagyon hasznos növényre a figyelmet. Az idén 50 négyszögöl területen vettem és termett 30 kiló jólbeérett mag, 15 kiló jólbeszűrt „méz“ és beszáradva 2 métermázsa „lörköly“.

100 négyszögölre 1/4 (negyed) kilogramm vetőmag kell.

Beinsehróth Mihály.

Nemesség igazolás

Kruchió László m. kir. honvéd-százados Budapest, Légrády Károly-utca 9., id. Kruchió István II., Damjaich-tér 1., Kruchió Lajos III., Petőfi-utca 27. és Kruchió Gábor I., Garzó Gyula-utca 1 számú gyomai lakosok nemességét a m. kir. belügy-miniszter 14.024/II.a.—1942. szám alatt igazolta „Kruchió” családnévvel és „komádi” előnévvel, valamint az utóbbi családi címer használatához való jogukat:

Álló, csücsköstalpu vörös pajzsban lebegő, könyökben meghajlított, jobbrafordult, páncélos jobbkar markában felfelé kivont aranymarkolatu egyenes kardot tart, melyre vértől csepegő török fej van szúrva. A pajzsos szembe fordított, koronás, zárt lovagsisak van. A sisak takarója: jobbról kék-arany; balról vörös-erüst.

Kruchióék igazolták egyenes és törvényes származásukat attól a komádi Kurachio (Kruchió) Jánostól, aki Szigethy Lőrincsel, Mihállyal, Lukácsal és Andrással együtt Bethlen Gábor erdélyi fejedelemtől 1628. évi július hó 22. napján erdélyi nemesi oklevelet kapott.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Forgács Lajos és neje Varga Mária fia Sándor ref., Dávid Miklós és neje Dávid Margit leánya Margit rk., Miklós János és neje Hamza Erzsébet leánya Mária Erzsébet ref., Balogh László és neje Osztás Klára fia László György rk., Androczi András és neje Vaszkó Izabella leánya Izabella Erzsébet rk., Igaz Lajos és neje Antal Mária fia Lajos László rk., Pápai Sándor és neje Timár Olga fia Sándor rk., Kőszegi László és neje Barla Erzsébet fia Károly ref.

Házasságot kötöttek: Szendrei Zsigmond és Kósa Terézia, Varga Károly és Kollár Mária, Csuvár Mihály János és Wolf Zsuzsanna, Gonda Lajos és Paróczai Etelka, Gál István és Tóbiás Margit Varju Sándor és Hornok Eszter Katalin.

Elhaltak: Molnár Albert 65 éves ref., Egy ismeretlen 30—35 év körüli, özv. Mohácsi Józsefné Szutner Magdolna 78 éves rk., Földi Imre 50 éves rk.

Meghívó.

A „HOMBÁR”

Gyoma és Vidéke Mezőgazdáinak Tárház Termelő és Értékesítő Szövetkezete

1942 évi december 8-án, délelőtt 10 órakor tartja székházában Gyomán, Kossuth Lajos-utca 68 szám alatt

HATODIK ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

melyre a tagokat meghívjuk.

Tárgysorozati

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyvvezető és hitelesítők kijelölése
3. Az igazgatóság jelentése a hatodik üzletévről.
4. Az évi mérleg- és eredményszámja előterjesztése a felügyelőbizottság jelentésével.
5. Határozat az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak adandó felemelés tárgyában.
6. Igazgatóság választása.

Az Igazgatóság.

Az alapszabályok 24. §-a szerint szavazati jogot csak az az üzletrészes gyakorolhat, aki üzletrészeit a szövetkezet pénztáránál, Gyoma, Kossuth Lajos-utca 68 szám alatt, legalább 3 nappal a közgyűlés előtt, a hivatalos órák alatt, délelőtt 9—12 óra között teszi.

A letétbe helyezett üzletrészekről igazoló jegyek adatnak ki, amelyek névre szólnak és csak a megnevezett személyt, vagy annak meghatalmazottját jogosítják fel a közgyűlésen való részvételre, de ilyen meghatalmazott csak tag lehet.

A felügyelőbizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet irodahelyiségében (Gyoma, Kossuth Lajos-utca 68 szám) a hivatalos órák alatt, délelőtt 9—12 óra között megtekinthető.

* 27. §. A rendes vagy rendkívüli közgyűlés jogerősen határoz minden azon tárgyak felett, amelyek napirendjére ki voltak tűzve.

g. Bárminemű indítvány, melyet az elsorolt tárgyakon kívül az igazgatóság saját részéről, vagy valamely tagnak a közgyűlést 20 nappal megelőzőleg történt bejelentése alapján napirendjére tűzött.

H I R E K

Repülőkiállítást rendeznek a közeljövőben Békésen. A vármegyénkben ilyen kiállítást eddig Gyulán és Békéscsabán rendeztek.

Megnyílik a harmadik téli gazdasági (ezüstkalászos) tanfolyam. A nagyméltóságú Földművelésügyi Miniszter ur engedélyt adott arra, hogy Gyomán, a póhalmi tanyaközponiban megrendezzük az immár harmadik téli gazdasági tanfolyamot. A részt venni szándékozók jelentkezzenek a Póhalmi Olvasókor Elnökségénél, vagy vitéz Pajor Gyula gazd. népiskolai igazgatójánál. A tanfolyam megnyitása előre láthatólag december 5-én (szombaton) délután 4 órakor lesz az ottani állami elemi iskola tantermében. A község érdeklődő lakosságát tiszteltel kérem, hogy a megnyitón, esetleg a tanfolyamon is részt venni sziveskedjék. Különösen kérem ezüstkalászos gazdatársainkat, hogy ennek a tanfolyamnak a megrendezésében is teljes lélekkel segítségemre lenni sziveskedjenek. Tanfolyamvezető.

Bicsérdy Tibor, a bicsérdysta növényevők hosszú életet jósoló vezetője 67 éves korában meghalt.

Tüdővészellenes BCG-védoztást minden gyermek kap a vármegyében, és pedig egy félévben belül.

Gyógyszerekkel való lakarkodásra szólította fel a belügy-miniszter az orvosokat.

Nyulkárok ellen már most védjük fáinkat, ha nincs papír, a csuhély is megfelelő.

Örökös háború... Franciaországban érdekes statisztika készült, amely kimutatja, hogy 1789-től kezdve, tehát 150 éven át csak 37 békeéve volt az emberiségnek, viszont 116 esztendő volt háborús. Aránytalanul rövidebb tehát az az idő, amikor a világ békességben él, a háborúhoz viszonyítva. A francia forradalom óta, amely a napoleoni háborúk során 3 millió francia katonát tett a föld alá. Európa 82 éveit töltött háborúban! 1918 óta alig öt igazi békeév volt a földön a legutóbbi negyedszázadban.

Citromot termelt egy karcagi gazdálkodó. Karcagon Cs. Szabó Imréné udvarán termést hoztak a citromfák. A férfiókól nagyságu citromoknak csodájára járnak a kíváncsi emberek.

Pénz

Áll a házhoz, ha idejében beszerzi államsorsjegyét! A pénzzel együtt nyugalom és boldogság költözik otthonába.

A M Kir. Államsorsjáték

 40.000 ar. pengős

1 fő nyereseményének, összesen 29.360 kisebb-nagyobb nyereseménynek huzása

december hó 4-én.

Egész sorsjegy 3 P. Fél 1.50 P.

A Gyomai Levente Egyesület Leányszakosztálya a gyomai hadbavonultak gyermekeinek a Bajtársi szolgálat úján való karácsonyi megsegítésére, 1942. évi november hó 29-én, délután 5 órai kezdettel műsoros délutánt rendez, az Uri-Kaszinó nagytermében, melyre Gyoma község közönségét hazafias lisztelel meghívja a Rendezőség

Árpát és zabot örölni csak kenyérgabonajegy vámörlési szelvénye ellenében szabad. Vámörlésre csak annyi árpát és zabot lehet elfogadni, amennyi kenyérgabona vámörlésére a vámörlési szelvény jogosít. Árpát és zabot takarmányozási célra örölni tilos.

A magyar társadalom népszerű repülőlapjának, a Magyar Szárnyak-nak legújabb, novemberi második száma megjelent. Értékes és gazdag tartalmával érdekes olvasmányul szolgál minden érdeklődőnek, nem csupán a szakembernek, hanem annak is, aki a legkorszerűbb repülésügyi vívmányokról és a repülő életéről és harcáról akar élvezetes cikkeket olvasni. A „Magyar Szárnyak” legújabb számának ára 50 fillér. A lap havonta kétszer jelenik meg. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-utca 93.) készséggel küld.

A lugkő pirosra és kékre fésive újra szabadforgalomba kerül.

Százéves a Békéscsabai Kaszinó. Száz évvel ezelőtt, 1842 november 15-én alakult meg a Békéscsabai Kaszinó Egyesület, mely azóta is megszakítás nélkül működik. Az évfordulót díszközgyűlés keretében ünnepelte meg a Kaszinó.

Műtrágyát igényelhetnek az ipari növénytermesztők az Ipari Növénytermelési Bizottságtól (Budapest, V., Tükör-utca 2).

M. kir. állami fa- és fémipari szakiskola, Szolnok. Villamosipari előkészítő tanfolyam. A tanfolyam célja: hogy a látogatókat a villamosság alapörvényeivel megismertesse és ezzel a villamosipar körébe vágó magosabbfokú tanfolyamokra előkészítse. Felvétel: A tanfolyamra tizennyolcadik életévüket betöltött oly egyének vehetők fel, akik hatóságilag láttamozott okmányokkal igazolják, hogy legalább egy éven át villamos szerelői vagy fémipari gyakorlatot folytattak és az előírt felvételi vizsgát sikeresen lelették. A felvételi vizsga célja annak megállapítása, hogy a jelentkezők a tanfolyam sikeres elvégzéséhez szükséges négy számtani alpműveletnek egész számokkal, valamint közönséges és tízeses törttel való elvégzésében a kellő jártassággal rendelkeznek-e. A tanfolyam 1942. december hó 3-án kezdődik és 3 hónapig tart. A pontos tanrendet a beiratások megtörténte után közli a jelentkezőkkel. Tandíj: 61 pengő, amely összeg a tanfolyam tartalma alatt részletekben is fizelhető. A tanfolyamra az intézet igazgatóságánál 1942. december hó 3-ig lehet jelentkezni.

Kétféle tanfolyamot rendez a Magyar Műszaki Szövetség vidékről jelentkező villamoshegesztők számára. Réleles tájkoztató díjmentesen küld a szövetség Budapest, VI., Liszt Ferenc tér 11.

Szappan helyett burgonyalé. Az orvoskozmetikusok legújabb megállapítása szerint az arcmosáshoz a szappannál sokkal ideálisabb tisztítószert a kifőzött burgonya leve. Erről a kérdéstről és számos új orvosi megállapításról érdekes cikket közöl Tolnai Világlapja új száma. Világpolitika képekben. Színes riportok emelkednek ki az új lapszám gazdag tartalmából. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeretterjesztő cikkek dusorán és a közkezdelt rovatokon kívül közel száz aktuális magyar és külföldi kép található népszerű családi lapban. Tolnai Világlapja egy száma 24 fillér.

Új színházi bemutatók Budapestén. Az őszi színházi idény újdonságairól érdekes kritikákban számol be a Délibáb legújabb száma. Friss színházi beszámolók, elbeszélések, versek, kitűnő rádióműsor, divatrovat. Asszonyok postája, rejtvények, humor, gazdag filmrovat, rengeteg szebbnél szebb kép, ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb és legnépszerűbb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert az ára csak 20 fillér.

Tűzfáját egy dobozi földműves hatszoros árért akarta eladni a békéscsabai piacon, súlyos büntetés vár rá.

Apollo Mozgó Gyoma.

November 28

szombat

Érdekes emberek izgalmas története:

Kalózszerelem

Lebilincselő olasz kalandortörténet.

Főszereplők: Fosco Giachetti, Doris Dürenti

Kitűnő kiegészítés.

November 29-30

vasárnap-hétfő

Jávor Pál, Simor Erzs, Sárdy János, Maklár Zoltán,

Bárzsi Kató, Harsányi Rezső:

Az utolsó dal

Két nő és két férfi halálos küzdelme a boldogságért, a szerelemért.
Magyar Világhíradó.

December 2

szombat

Turay Ida, Szilassy László, Szombathelyi Blanka,

Juhász József, Árpád Margit, Tompa Sándor:

Nincsenek véletlenek

Bonyodalmas, mulattató vigjátékláger.

UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órakor.

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki otthon nyugodt kényelmet biztosító polgári környezetben és nem minden percben reá leselkedő veszélyekkel között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség I. II. ruhagyűjtő akciójára.

Az IFJU REPÜLŐ, a magyar ifjuság repülőlapja novemberi száma megjelent. Az Ifju Repülő, a levegő-mozgók, akik most kapcsolódnak be a teljes erővel a nagy nemzeti építők munkába. Számos apró kis ismeret, műhelyfogást tanulhat a lapból a modellező. Így a lap utat mutat a jövő magyar nagy repülési teljesítményekhez s így a nemzeti repülésügyet segíti előre nagy lépésekkel. A Jánossy István főszerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII. Király u. 93.) kérjen.

Új üstökös közeledik földünkhez, amelynek 136 millió kilométer hosszú csóvája van. Februárban lesz hozzánk legközelebb.

Az állatok szénamennyiségét azért állapították meg a lovaknál és a szarvasmarháknál napi 5 kilogramban, a juhoknál 1 kilogramban, mert figyelembe vették azt is, hogy ezen kívül az állatokkal még tavaszi szalmát is szoktak etetni. A megállapított fejadagokba tehát semmiképpen sem számíthatjuk be a tavaszi szalmát. Ha ezek ellenére valamelyik községben mégis beszámítanak, jelentse ez az illeték a M. kir. Gazdasági Felügyelőségnek, vagy pedig az illetékes Gazdakamarnál.

A HONVÉDSÉG I. II. ruhagyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos mint egy megnyert csata. Adjanak meleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

Csak okleveles gazdák használhatják az Intézői címet. A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete több esetben címbitorlás címén fejteltést tett a hatóságoknál azok ellen a személyek ellen, akik megfelelő gazdasági végzettség nélkül használják az Intézői címet.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkel jelent meg. A magyar Föld képeslapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszéléseket, verseket, kisgazdák szakképeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet-körut 7.

A KORONDI hírneves székely fazekasok és taplóáru készítőik, akiknek készítményei művészeti szempontból is országos hírnévre tettek szert, országzászlót, hősközművét és kulturházat akarnak emelni községükben s arra kéri a megértő közönséget, hogy vásárolják portékáikat, amelyről árjegyzékkel szívesen szolgálnak. Rendeléseket felvesz Korond Község Előjárósága, Korond, Udvarhely megye.

Tehenek repülőgépen. Nővégiában Ukrajna számára fejlesztetnek vásároítottak. Az állatokat Oslóig vonaton, onnan pedig repülőgépeken szállították egyenesen Ukrajnába.

ENDRÓDI MOZI

1942. nov. 29-30. án, vasárnap

3-5-7 órakor,

hétfőn 5 és 7 órakor.

Nagy sikert aratott magyar film

HAZAFELÉ

Főszereplők: Fedák Sári, Mészáros Ági, Vaszary Piri, Csontos Gyula, Rácz Vali.

A magyar falu honvágyát ébreszt az amerikai magyarok életében.

1942. évi december hó 3-án, csütörtökön 5-7 órakor.

Nagy sikert aratott vígjáték!

Vadmacska

Főszereplők: Lupe Velez, Linda Hayes, Donald Woods.

Tótágast álló helyzet szövevénye, amelyet egy kis mexikói boszorkány idéz elő.

A műsor kiegészítve.

Vígjáték és UFA híradókkal.

A magyar gazdának, munkásnak és a falu népének ismert és kedvelt naptárjai, a

Katolikus Naptár és

A Falu Naptára az 1943. évi évfolyamra megjelentek.

Példányonkénti eladási árak 1.20 pengő.

Viszonteladókknak kereskedői engedély Megrendelhető a

„Délvidéki Munka” kiadóhivatalában

Szabadkán, Kossuth-utca 5 sz.

Arjelző táblákat függesztenek ki az egész ország területén.

A Vármegyei Közlölet Szövetkezet felhívta a Vármegyei Méhészeti Egyesület tagjainak ez-élt három évvel adott pénzkölcsonn visszafizetésére tagjait.

Békéscsabán karácsonyi ajándékokat kapnak a házbavonultak gyermekei.

Publikáció

10 szócik 40 fillér, minden további szó 4 f.

Beinschróth Mihálynak méznád magja van eladó, kilogrammonként 10 pengő. Luther utca 20. 2-2

Tandí Imrénének Hősök Emlékutja 109. szám alatti háza italmérési üzlet-helyiség összes berendezéssel, jogfolytonossággal eladó. 2-1

Király Sándor cipész egy tanulóit felvesz Hősök Emlék-utja 54. szám. 3-1

Fekete hosszú télikabát, fekete ruha eladó, özv. Zöld Dánielné Lehel-utca 13. szám alatt. 1-1

Szerkesztésért és kiadásért felel: WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Sylvánia könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tekel Sándor.

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Hegyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.

Lapzárta csatlósírók este 6 óra

Feladó szerkesztő: WAGNER MÁRTON
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjazásai:

Egyházas (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményi
adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Angol ármány

Hadicséljait Anglia egy angol folyóiraton keresztül hozza nyilvánosságra. A cikk szerint Olaszországot le kell fejeznie, Iztriát, Pólát, Triestet és Fiumét az éleltrekellett Jugoszláviához kell csatolni. Csehszlovákiát tel kell támasztani, Benesnek és érdektársainak kell ajándékozni Ausztriát és Magyarországot, Németországot pedig tel kell darabolni. Anglia hadicsélja végeredményben „az európai hatalmi egyensúly helyreállítása”.

Ez a hátborzongató frázis-sor mintha a kriptából érkezne, oly kísértetiesen kondul s tanubizonyosságot tesz arról, hogy Anglia a múlt világháború óta elfelejtette — egyebek között — a kenetteljes ígéretések életrányos stílusát. Hol állanak ezek a durvaszövegű, kiméletlen brit célkitűzések Wilson tizennégy pontjának finom ravaszságától, s hol áll Európa nyers feldarabolásának mai angol terve színvonalban a népek önrendelkezésének megejtő és megtevesztő fantomjától. Anglia ezekkel a háborús célokkal akar háborút nyerni? Ezekkel a divaljukat mult, torzonborz tervekkel akarja Európát ujjaépíteni? Hiszen látván látja erőfeszítésünket, amellyel Európa őszinte békejéért helyre akarjuk állítani s amellyel az európai népek jólétének alapjait le akarjuk rakni. Hol áll e keresztény és tiszteltreméltó európai célkitűzéstől az angol otrombaság, amellyel a hatalmi egyensúly helyreállítása címén kezét ismét Európa javaira akarná tenni. Pedig ezen is tulmenne. Az elmúlt világháborúban ellenteleinek fűt-fát ígért s a háború befejeztekor kardját mégis kiméletlenül a serpenyőbe dobta. El lehet képzelni, hogyan telepednének rá bolsevista csatlósáival, küsszövetségeseivel és gyarmatai csapataival arra az Európára, amely az angol béke keserű kenyerét két évtizeden keresztül ette.

Érdeklődésével az angol béke-terv minket magyarokat is megtisztel. Ha valaki közülünk nem tudta volna, miért harcolunk, most megtudhatja. Egy azonban bizonyos: fejünket igába nem bajtuk, s ezt a küzdelmünket az utolsó szálig addig folytatjuk, amíg céljainkat diadalra nem visszük.

Nemzeti ünnep

Miklós-nap évtordulóján ismét ünnepet ül a magyar nemzet. Kormányzónk névnapját ünnepeik, a nagyháborúhoz és a fájó apai veszteséghez mértén esendben, de szívünk minden melegével.

Most dul a nagy erőpróba igazán. Az Ellenség szinte minden erejét a tengelyhatalmak ellen vetette harcba. A vörös sátán dacolni akar a tél minden nehézségeivel és végső vonaglásában pokoli erőket vet harcba. Az angolok Afrikában támadnak.

A magyar nemzet elsőnek csatlakozott a tengelyhatalmakhoz. Kormányzónk bölcs döntése ezelőtt is mindig a nemzet javára volt, most is az lesz. Álljuk a kemény küzdelmet és kitartunk a győzelem megszerzéséig, nem úgy, mint 18-ban, amikor nem volt vezetője a nemzetnek.

Kérjük Istenünket, adja meg, hogy Kormányzó urunk mielőbb vezessen bennünket a megérdemelt győzelemhez.

A déda-szeretfalvai vasutivonal ünnepélyes megnyitásának sorrendje

A szeretfalva—dédai vasutivonal ünnepélyes megnyitása december 5-én, ma déli 12 óra 30 perckor Dédai vasútállomásán történik. Az iparügyi és kereskedelmi minisztérium már szélküldötte a megnyitóünnepség meghívóit, amelyek egyidejűleg szabadjegyként szolgálnak. Az ünnepségre meghívottak Budapestről Szeretfalva vasuti állomásig külön vonatokon, majd innen társasgépkocsin utaznak Dédára. Marosvásárhelyről, valamint Sepsiszentgyörgyről is különvonatok indulnak. Besztercéről pedig külön társasgépkocsijárat megy, magángépkocsikon pedig a budapesti sepsiszentgyörgyi négyes számú állami uton lehet Dédai állomást megközelíteni.

A miniszterelnöknek, a minisztereknek és az állami méltóságoknak a szeretfalvai vasútállomásra érkezésük után Varga József iparügyi és kereskedelmi miniszter a kormányelnöktől engedélyt kér az első személyszállító vonat áthaladására. A kormányelnök megadja az engedélyt és elszakítja a Dédai felé

vezető vágány felett elhelyezett diszkaput elzáró szalagot.

Lesián Ferenc római katolikus esperes, besztercei apátplebános imája után a kormányelnök és kísérete vonatraszállanak és áthaladnak az új vonalon Dédára, ahol megérkezésük után kezdetét veszi az ünnepség, amelynek műsora a következő:

1. A magyar államvasutak zenekara eljátsza a Himnuszt.
2. A Máv. énekkara éneklí a Hiszekegyet.
3. Kállay Miklós miniszterelnök ünnepi beszédet mond.
4. Varga József iparügyi miniszter ismerteti a szeretfalva—dédai vasútépítés történetét.
5. Teleki Béla gróf országgyűlési képviselő, az Erdélyi Párt elnöke üdvözli a kormányelnököt.
6. Kiss Lajos református esperes imát mond.
7. A Máv. énekkara a Szózatot éneklí.
8. Varga József iparügyi miniszter bemutatja vasútépítés vezetőjének, vállalkozóinak és munkásainak küldöttségét a kormányelnöknek.
9. A Máv-zenekar a Himnuszt játssza.

GAZDÁKI

Több ősziszántás:
nagyobb jövedelem
és jobb termés

Ne mulasszuk el az őszi mélyszántás elvégzését, mert ezzel biztosítjuk tavaszi terményeink egészséges fejlődését és így több termelést, ezzel pedig magunk nagyobb jövedelmet tudunk biztosítani. Az ősziszántás különös fontossággal bír szárazságra hajló hazai viszonyaink között, mert az ősszel mélyen szántott talaj lényegesen több téli csapadékot, esőt, hóelt képes befogadni és a növényeink részére elraktározni, mint ha tavaszig szántatlanul hagyjuk a földet. Az ősziszántás után kevesebb talajmunkát kell végeznünk tavasszal, ami késői kitavaszkodás esetén szintén nagy előny.

Az őszi mélyszántás időben való elvégzése nemcsak a gazda érdeke, hanem az egész országé is. Eppen ezért az állam a december 31-ig legalább 15 centiméter mélyen elvégzett ősziszántás minden kataszteri holdja után tíz pengő jutalomban részesíti azt a gazdát, aki legalább annyi őszi vetést mint tavaly. Azok a gazdák tehát, akik ezeknek a feltételek megfelelnek, a községi előljárástól kérjenek bejelentőlapot, azt töltsék ki és január 15-ig nyújtassák be az előljárásnál. A gazdasági felügyelők ellenőrzik a bejelentéseket, és amennyiben azok a valóságnak megfelelnek, az illető gazdák még a tavasszal megkapják a szántásuk után a holdankinti tíz pengőt.

Szántásunk tehát minél többet most ősszel. A gazdának előnye származik ebből, mert a tavasz folyamán olyan időben kapja meg a jutalmakat, amikor a pénzre szüksége van, de ezenfelül azért is, mert a jól elvégzett ősziszántás után jobb termésre számíthat. Végül azt se feledjük el, hogy háborúban vagyunk és a közérdekében hazatér kötelességét mindenki-
nek teljesítenie kell.

FŰTŐ — TÉLIRE

Mióta ilyen nehéz idöket élünk, szállítási nehézségek vannak, nagyon sokszor jut eszembe az öreg Miklós bácsi. Bizonyára más is emlékszik még rá. Talán nem is volt soha fiatal, — mindig öreg volt. Utolsó percéig dolgoztatott a kőmives mesterségben. Egy-egy ólat, vagy melléképületet hulladék anyagokból csak ő tudott tökéletesen megcsinálni. Nálunk 1927-ben egész nyáron át dolgozott. Átrakta a tetőkön a cserepeket, új disznóolat csinált, de a főremeke egy kutyaház volt. A négy gyermekem ott leste reggeltől-estig, hogyan készül az új remekmű és mikor a Jóska fiam ráfestette a „Harap-lak“ elnevezést, tökéletes volt a boldogság. Az öreg Miklós bácsi együtt örült, gyönyörködött velük.

Kis szalonákat ebédelt az öreg, míg a gyermekeim ki nem aludták, hogy mindegyikéből, de különösen a levezből vegyek el egy kanállal és adjunk az öregnek meleg ebédet.

Jó világ volt még akkor. Minden faterkedésben 8—10 vagon fa volt szépen felmáglyázva az udvaron. Megkérdeztük a vevőt: melyikből parancsol?

Egyszer feltűnt nekem, hogy, bár egymaga édegel az öreg Miklós bácsi, minden szombaton egy felmázsa fát visz haza.

— Megkérdeztem:

— Miklós bácsi, mit csinál maga, hogy egy hét alatt elfogy magénál 50 kg. fa? Hiszen nálunk nagy család van, mégsem fogy el 25—30 kg-nál több.

— Dehogyan fogy ez el, nagysága kérem, összevágom, berakom a kis ölba. Télen nem dolgozik a kőmives, nincs kereset, most sem keresek annyit, hogy 10 q. fát egyszerre megvehessek, így gyűjtöm össze lassanként.

Egyszer megint látom, hogy az öreg egy nagy talicska gíztasztit.

— Hát ez mi lesz Miklós bácsi? — kérdelem.

— Télire fűtő. Most szedegtem kint az országot szélén, száraz kóró.

Egy kis malackát is ragasztott az öreg. A pék abban az időben mindig adott finom, puha kenyeret. Gondtalanul pipázgatott az öreg és uri módon kitélt. Volt bőven minden.

És hányszor jutott eszembe az öreg Miklós bácsi, mikor egy január—februárban bejött hozzám valaki, hogy adjak 10 kg fát — bitelbe, mert megtagynak, kereset meg ninesen. Adtam. Fel sem irtam. Minek?

Megtörtént, hogy ilyen asszony a következő nyáron bevetődött hozzám, de mikor hívtam, hogy jöjjön a pincét, vagy padlást takarítani, természetesen soha nem ért rá. Másik télen azért újra eljött „bitelt“ kérni. És adtam, mert volt és mert talán azokat a sok kis 10 kg lákat mégis felírta Valaki.

Vajjon most a nyáron eszébe jutott-e a jól kereső munkásembernek, hogy egyszer-egyszer félretegyen 50 kg fát, vagy szenet? Hátha a télen nem lesz munkája? Volt-e, aki csak egy délután kiment az országot szélére kórót szedgetni? Fűtőt télire, a kemencébe. Idő lett volna bőven, mert nagyon sokszor láttam „tanyázókat“, a kis kapukban, vagy az árokparton üldögelni.

Alig hiszem, mert épen a napokban beszélgettük egyik kartársammal, hogy május—

junius hónapban 4—5 hétig állt a kereskedőknél egy-egy vagon fa, vagy szén, míg elfogyott. És az utszéleken mindenféle ott látni még most is a száraz kórókat, elázva, szétől össze-lörve, sárba taposva.

Ideje volna már az embereknek megtanulni az öreg Miklós bácsi életbölcességét, hogy a kevésből is lehet takarékoskodni, és nyáron át lassanként mégis lehet lehet valamit beszerezni télire. Ha nem is két-éves vágású I.O. bükkhasábtát, legalább azt, amit a kereskedő nagy utánjárással hamarabb le tud hozatni.

Az öreg Miklós bácsi pedig bizonyára most is a jó, meleg buboskemence mellett pipázgat, mert az égi mezőkön is szedgetett a nyáron száraz kórót: fűtőt télire.

Kollmann Józsefné.

Tökmag ellenében kiszolgáltatott szappanulványok

Csak az ulványt kiállító Futura-bizományos községében üzlettel rendelkező, kijelölt szappankereskedő válthatja be. Más községekben kiállított és a Futura-bizományos bélyegzőjével, valamint aláírásával el nem látott szappanulványok be-

váltása tilos. Ha a kereskedőnek a szappanulvány valódisága ellen bármely gyanuja mérülne fel, köteles erről a körülményről a legközelebbi illetékes hatóságnál, m. kir. államrendőrségnél, m. kir. esendőrségnél azonnal jelentést tenni.

Honvédnep

az Apolló Mozgóban

December 8-án kedden az Apolló Mozgóban ünnepi előadás lesz. Mi, gyomaiak is hozzá akarunk járulni szerény tehetségünkkel ahoz, hogy hős katonáink, — akik itthagya szeretteiket, családjaikat, küzdenek egy jobb, boldogabb magyar jövőért — az otthon melegét, meghittségét nélkülözve bár, emlékezzenek az itthoniak hálájára, szeretetére. Szent Karácsony ünnepét megbékélt örömmel, ajándékokkal elhalmazva ünnepeljük ott kint, a karácsonyfa alatt. Ezt a szent célt van hivatva elősegíteni az Apolló Mozgó december 8-i, keddi előadása, amikor is mind a négy előadás teljes bruttó bevételét, minden levonás nélkül honvédeink karácsonyfájára ajánlotta fel. A befolyó összeget a Vöröskereszt utján fogja a mozgósínház igazgatósága rendeltetési helyére eljuttatni. Bemutatásra kerül a „Zavaros éjszaka“ c. nagy sikerű magyar film.

Ezúton kérünk mindenkit, válta meg jegyét erre a napra,

hogy minél többet juttathassunk Nekik. Előadások kezdete: fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 órakor.

Ezen a napon, tekintettel a jótékonycéira, bértetszűnet.

A következő levelet kaptuk:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Mint b. lapjának, a „Gyomai Ujság“nak régi olvasója, a 1. évi 48-ik számában a következőket olvastam. „Bicsérdy Tibor a bicsérdista növényevő hosszú élet jósoló vezetője 67 éves korában meghalt“.

Én is hallottam a rádió bemondását, de óriási tévedés Önnek is, másoknak is, ha azonosítják Bicsérdy Tibort — Bicsérdy Bélával, aki hosszú életet jósol hűveinek, ha követik: zsir és husnélköli nyerskosztos tanításait.

Bicsérdy Bélát, — kitől fényképeket is kaptam — személyesen ismerem. Jelenleg Pesti-szenterzsébet lakik, 72 éves és

dacára magas életkorának, fürgé, egészséges, erős fiatal embernek néz ki.

Az elhalt Bicsérdy Tibor órnagy volt és Magyarországi Vegetárius Egylet elnöke. Bicsérdy Bélának testvér öccse volt.

Az igazságkedvéért voltam bátor soraimmal felkeresni, aki 14 év óta Bicsérdysta vagyok és állandó levelezésben állok Bicsérdy Bélával.

Kérem b. lapjának következő számában felvilágosító sorokat közölni.

Tisztelő hűve:

brassói Greising Józsefné.

Leadtuk e felvilágosító sorokat s csak azt jegyezzük meg: hogy ez nem változtat a mi közlésünkön. Nem tudtuk ugyan a rokon kapcsolatokat nem is azonosítottunk, de azt biztosan tudtuk s csak azt közöltük: hogy Bicsérdy Tibor a növényevők vezetője (hiszen elnöke volt az Egyesületnek) meghalt Szerkesztő.

Hirdetmény

A gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság rendelete alapján a községi adóhivatal értesíti az adózó közönséget, hogy mindazon természetes személyek, akik adóhátralékukat, valamint folyó évielőírásukat 1. évi december hó 31-ig kifizetik, 2 százalékos kamattérítésben részesülnek.

Gyoma, 1942. december 2.

KOVÁCS SANDOR
h. jegyző.

Felvételek a Mars-bolygóról és Napról. Harom francia tudós a Mont-Blanc vidékén, a Pic du Midi-hegyen levő megfigyelőben ötheti munkával színes felvételeket készített a Mars-bolygóról és a Napról. A francia sajtó közleményei szerint a fényképnagyításokon váratlan változásokat figyeltek meg a Mars-bolygó kontinenseinek alakján. Ezekkel a fényképvételekkel sem sikerült azonban még mindig bebizonyítani, hogy van-e a Marson növény és állatvilág.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Nagy Antal és neje Garai Erzsébet fia Antal ref.

Házasságot kötöttek: Hoffmann József és Gellai Erzsébet, Szabó Zakariás és Timár Mária, Kelemen Sándor és Uhrin Neszle.

Elhaltak: Tótká Etel 54 éves ref., Kéri Lajos 68 éves ref. özv. Kiss Lászlóné Zilahy Sára 92 éves ref. özv. Nádudvai Jánosné Kruchió Eszter 72 éves ref.

A HONVÉD MEGBECSÜLÉSE

Századparancsnoka közbenjárására házat és két hold kisalföldi földet kapott Hiros Sándor arcvonalon küzdő honvéd. A kisalföldi mezőgazdasági kamara közbeiktatásával csupán annyit kérvényezett, hogy feleségét és kis családját ne lakoltassák ki az egykori cseh telepeseiktől visszamaradt házból, amelynek bérét Hiros Sándor arcvonalszolgálatának kezdete óta — e vis maior miatt — nem fizette. A kisalföldi mezőgazdasági kamara táviratilag terjesztette a hős magyar honvéd kérelmét a földművelésügyi miniszter elé, aki a kérelemre a magyar nemzet gondoskodásához és nemes szívéhez mért korszerű választ adott. Mérlegre tette a lakbér összegét és a ház értékét, s mindezt hozzá mérte a magyar honvéd által hazájáért vállalt áldozattal, s mert a mérleg serpenyője a magyar honvéd áldozatvállalásának javára billent, a földművelésügyi miniszter a házhoz tartozó kétholdnyi földet is a honvédnek adta. Hiros Sándornak sem az otthon miatt, sem családja kenyere miatt nem kell már aggódnia, a magyarok Istene a hősies-séggel és helytálló türelemmel, amit a magyar honvéd szívébe oltott: a honvéd és a családja részére mindent kiteremtett. Hiros Sándor eseléből viszont minden küzdő honvédnek látnia kell, hogy a nemzet szíve velük és értük dobban, s amíg ők a szteppék havas éjszakáin őrhelyükön állanak, családjuk sem marad támasz nélkül, mert a küzdő honvédek és hozzátartozóik odahaza a nemzet szeretete veszi körül.

40 százalékkal drágult a bor

A borkinak a szüreti időszakban rendszerint olcsóbbodni szoktak, míg az idén fordított jelenséggel állunk szemben. A cukorfokokként 3 és 4 filléres mustár maligánfokokként 10 filléres bornak adta át a helyét. Ennek magyarázatát szakkörök a gyenge kínálatban keresik, amivel szemben az érdeklődés főleg exportszámlára rendkívül élénk érdekes jelenség az is, hogy az új borkereskedők nem veszik igénybe az új borkereskedők nem veszik igénybe a rendelkezésükre bocsátott hiteleket, olyan szűk keretek között mozog a borkinlát a termelők részéről. A zárt pincefelszerelések átvételi árát illetően, amelyet a juttatásban részesültek öt év alatt, egyenlő részletekben tartoznak megfizetni, nem alakult még ki végleges helyzet. A kamara tudvalevően literenként 3 filléres tájékoztató árát állapított meg, ezen az alapon azonban nem jött létre magánmegállapodás átadók és átvevők között, az elsőfoku iparhatóság pedig, amely előtt a konkrét ügyek vannak, még nem hozott véghatározatot. Az új borkereskedők számát országsszerte mintegy 1500-ra teszik, ami csaknem kétszerese a régi létszámnak.

Meghívó.

A „HOMBÁR”

Gyoma és Vidéke Mezőgazdáinak Tárház
Termelő és Értékesítő Szövetkezete

1942 évi december 8-án, délelőtt 10 órakor tartja székházában
Gyomán, Kossuth Lajos-utca 68 szám alatt

HATODIK ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

melyre a tagokat meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó,
2. Jegyzőkönyvvezető és hitelesítők kijelölése.
3. Az igazgatóság jelentése a hatodik üzletévről.
4. Az évi mérleg- és eredmény számla előterjesztése a felügyelőbizottság jelentésével.
5. Határozat az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak adandó felmentés tárgyában.
6. Igazgatóság választása.

Az Igazgatóság.

Az alapszabályok 24. §-a szerint szavazati jogot csak az az üzletrészes gyakorolhat, aki üzletrészeit a szövetkezet pénztáránál, Gyoma, Kossuth Lajos-utca 68 szám alatt, legalább 3 nappal a közgyűlés előtt, a hivatalos órák alatt, délelőtt 9—12 óra között teszi.

A leletbe helyezett üzletrészekről igazoló jegyek adatként ki, amelyek névre szólnak és csak a megnevezett személyt, vagy annak meghatalmazottját jogosítják fel a közgyűlésen való részvételre, de ilyen meghatalmazott csak tag lehet.

A felügyelőbizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet irodahelyiségében (Gyoma, Kossuth Lajos-utca 68 szám) a hivatalos órák alatt, délelőtt 9—12 óra között megtekinthető.

* 27. §. A rendes vagy rendkívüli közgyűlés jogerősen határoz minden azon tárgyak felett, amelyek napirendjére ki voltak tűzve.

g. Bárminemű indítvány, melyet az elsorolt tárgyakon kívül az igazgatóság saját részéről, vagy valamely tagnak a közgyűlést 30 nappal megelőzőleg történt bejelentése alapján napirendjére tűzött.

H I R E K

Az utolsó közönség figyelmebe. December 1-től kezdve a 623 sz. vonat, mely 15 óra 01 perckor indul Gyomáról, Szarvas helyett Szolnokig köreledik, s onnan kap csatlakozást Budapestre.

Kivágtak egy évezredes fát. Rozsnyó fürdő mellett, a csucsomi hullában egy hatalmas két és fél méter átmérőjű fa áll. Az idő vasfoga annyira kirágta már, hogy belsejében másfél méteres üresség van. Most megengedték a fa kivágását. Szakemberek véleménye szerint a fa több mint egy évezred óta áll jelenlegi helyén. A törzsét meghagyták és így is 48 méter tűzfát jარaboltak fel a hatalmas tölgyfából.

A kőböllkúti leventék mintaszertű olajtermelése. Kőböllkúti község leventéi hét hold eddig műveletlen területet napraforgó-maggal vetettek be és oly mintaszertűen művelték, hogy közel 3000 pengő bevételt értek el. A kisalföldi mezőgazdasági kamara területén a napraforgótermesztési versenyben ők mutatták fel a legjobb eredményt. A leventék maguk végezték a behordást és a cséplést is. A kamara jutalomban részesítette a levente egyesületet.

Szerencsétlenség. Kedden délután Julius János 13 éves tanyai lakost hozta be az édesanyja az orvoshoz. Addig míg ő Endrődön járt otthon hagyott 3 gyermeke közül a legnagyobbik begyújtott a kályhába, s miután fáztak és a tűz nem égett jól a petróleumos tüvegéből törtött rá a fára. A láng végig szelődött az tüvegcsájáig, és szelvégt a tüveget a kiömlött égő petróleum pedig pillanatok alatt lángba borította a gyermek ruháját. Ijedtében kiszaladt az udvarra és az eresz alatt lévő kádból merített jeges vízzel lelocsolta magát, de ez idő alatt már úgy égett mint egy fátyka. Fél testéről leégett a bőr s az első segélynyújtó orvos azonnal beszállította a békéscsabai kórházba. Állapota reménytelen.

— **Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télben is helytállnak Magyarorszáért! Adjatok téliruhát a hadseregnek!**

Kéthetes tanfolyamot rendez a Magyar Műszaki Szövetség vidékről jelentkező villamoshegesztők számára. Réletes tájékoztató díjmentesen küld a szövetség Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 11.

Balesetek. Mayer Ferenc ligeti vendéglős bérlő, szerdán délután nagy takarítást végzett a söntésben, és a sörös apparátus vizét, hogy be ne fagyjon kiakarta önteni. Kifele menet a tépcsőn megeszszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy egyik lába alágyürödött az bokában összeviszta tört, a másik lába pedig térdben tört el. Senki nem volt a ligetben ki segítségére mehetett volna, úgy hogy négykézláb vonszolta magát a pavillon épülete körül egész a lakásig, ahol aztán besegítették. A kihívott orvos azonnal beszállította az első segélynyújtás után a békéscsabai kórházba. Állapota súlyos. — Lapatinzski Pálné Raduska Mária 38 éves gyomai lakos, háztartási alkalmazott — ki a 48-as Olvasókörben volt alkalmazva, a kocsirol egy tüveg szódát vett le, amelyet elis ejtett. A szódás tüveg fellobbant és úgy felhasította a lábát, hogy azt az orvos varta össze. Állapota nem veszélyes.

Matuska arcvonalszolgálatra jelentkezett. Matuska Szilveszter, a bialorbágyi vasuti mezenyelt lettelese, aki élelfogytligiani büntetéséből 11 évet töltött már el a fegyházban, arcvonalszolgálatra jelentkezett. Hivatkozott arra, hogy az első világháboruban mint löhadnagy vett részt és sok kitüntetést szerzett. Kérelmét elfogadták és Matuska Szilvesztert, akil annakidején az ítéletben tisztí rangjától is megfosztottak, most egyszerű közlegényként már is indult a harctérre.

Aratás a déli féltekén. Földünk déli felén tudvalevőleg decemberben van a nyár közepe. Ennek megfelelően Argentínában az aratás november végén kezdődik. Ebben az évben ottan 6,5 millió hektár területen termeltek búzát. Az idei termést 50 millió q-ra becsülik, amelyhez még hozzászámítandó a tavalyi termésből megmaradt ugyancsak 50 millió q készlet. Minthogy az eddigiek szerint az állam befolyasztása 27 millió q, 15 millió q-t Spanyolországba, ugyanannyit 15 millió q-t Braziliába, 10 millió q-t más délamerikai államokba szállítanak, az országnak 30 millió q — egyelőre elhelyezetlen — feleslege marad. Egyébként hivatalos jelentés szerint a közeli napokban kormányrendelet fog megjelenni, amely ismét el fogja rendelni az idei termés állami felvásárlását, beleértve a lenmagot is. A felvásárlási ár még nincs meghatározva, de feltételezik, hogy az eddigi átvételi ár, amely bérmentve Buenos-Airesbe szállítva 1000 kg-onként 67,5, illetve 92,5 pézó volt, tovább is érvényben marad.

Kruchló Gábor Garzó Gyula utca 1 szám alatt egy gramfonon tizenhét lemezzel eladó.

Tudja-e . . .

hogy a múlt század elején egy elmes-fellaláló zenélő tényérokot hozott forgalomba. A különleges áru megvételére a következő szavakkal csábított: „A tényérok belül üresek s akkor kezdenek el zenélni, ha forró folyadékot öntenek beléjük. Mivel minden tényért bizonyos meghatározott hangra lehet hangolni, a tényérok egy levest evő társaságnak szórakoztató zenével szolgálhatnak“.

hogy XIV. Lajos francia király idejében az udvari zenekar tagjai azt a kiváltságot élvezték, hogy bármely francia városban külön engedély nélkül borbélyüzletet nyithattak.

hogy az eszkimóknál az illem elleni súlyos vétségnek számít, ha egy nő a lábát vagy akár a lábujjait földetlenül mutatja. Viszont más testrészeit nyugodtan földetlenül hagyhatja idegenek jelenlétében is a nélkül, hogy megbotránszólásra szolgáltassa őket.

hogy a bauxit nevű fém, amelyből az alumíniumot készítik, nevét első lelőhelyéről, a délfraanciaországi Les Baux nevű falucskáról nyerte.

hogy a Kaukázus tetejéről el lehet látni a Fekete-tengerre és a Káspi-tóra is.

hogy az ókorban Itáliában még nem voltak narancsültvények. Először Néro császár uralkodása alatt (54-68) hozták narancsot Kis-Ázsiából és Afrikából római földre.

hogy a billiárdgolyó egy hosszabb játszma alatt több, mint 80 kilométernyi távolságot tehet meg.

hogy a golfjátékos egy látszólag kényelmes játék alatt ugyanolyan erőt fejt ki, mintha a 138 méter magas berlini rádiótornyot nyolcszor mászná meg egymás után.

hogy egy felnőtt ember s egy ugyanolyan súlyu majom izomerejének összehasonlításánál a majomé lett a pálna.

hogy egy gyorsuszó bajnok gyorsabban uszik a cápánál.

hogy egy ötös teniszjátékmánál a játékos ide-odaszaladgálva 17 kilométert tesz meg.

hogy Osióban a patkányok évente 8 millió koronára rugó kárt okoznak.

hogy a francia konvent naptárreformmal foglalkozó gyűlésén az egyik képviselő a következő szavakkal tiltakozott a hétnek tíz nappá való változtatásába: „Évszázadok óta bevett szokás, hogy a tisztességes polgár a hét végén tiszta inget vált. Az emberi jogok ellen vétene az, aki egy polgárt arra akarna kényszeríteni, hogy az ingét a jövőben tíz napig hordja“.

Apollo Mozgó Gyoma.

December 5

szombat

Emil Jannings-óriásfilmje:

Krüger Apo

Egy nép háborújának grandiózus színjátéka.

December 6-7

vasárnap-hétfő

Szörényi Éva, Ajtay Andor, Turay Ida, Bilicsi Tivadar, Greguss Zoltán:

Jelmezbál

Humor, dráma, izgalom, szerelem.
Magyar Világhíradó.

December 8

kedd

A teljes bevételt honvédeink karácsonyfájára fordítjuk!

Zavaros éjszaka

Bonyodalmas magyar vígjáték.

Hős honvédeink javát szolgáljuk! Mindenki ott legyen!

December 9

szombat

Szelezcki Zita, Páper Antal, Vaszary Piri:

Eladó birtok

Mikszáth Kálmán világhírű regénye.

UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órakor.

hogy a Dániához tartozó apró szigetekeken vannak a világ legkisebb iskolái. Az iskoláknak gyakran csupán 6-8 tanulója van

hogy Raagő szigete 150 hold kiterjedésű, a tenger színe fölötti legmagasabb pontja hat méter s lakóinak száma 21 (MN)

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki otthon, nyugodt kényelmeit biztosító polgári környezetben és nem minden percben reá leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség téli ruhagyűjtő akciójára.

Az IFJU REPÜLŐ, a magyar ifjúság repülőlapja decemberi száma megjelent. Az Ifju Repülő, a levegő-mozgók, akik most kapcsolódnak bele teljes erővel a nagy nemzeti építőmunkába. Számos apró kis ismeret, műhelyfogást tanulhat a lapból a modellező. Így a lap utal mutat a jövőendő magyar nagy repülési teljesítményekhez s így a nemzeti repülésügyet segíti előre nagy lépésekkel. A Jánosy István fő szerkesztő vezetésével szerkesztett „Ifju Repülő“ új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93.) kérjen.

A Vármegyei Közjóléti Szövetkezet felhívta a Vármegyei Művészeti Egyesület tagjainak ezelőtt három évvel adott pénzközlésén visszafizetésére tagjait.

Puderhiány fenyeget. Békeidőben az igazi jóminőségű ajakpirosítókat a bálnak testéből kivett anyagokból állították elő, a pudergyártáshoz pedig horgonyoxidot használtak. A háború miatt a bálnavadászat szünetel, a horgonyoxid a hadikocsi gyártásához kell, írja Tolnai Világlapja új száma. A legjobb magyar írók novelláin, a szórakoztató és ismeretterjesztő cikkek dus során és a közkezdelt rovatokon kívül közei száz aktuális magyar és külföldi kép található népszerű családi lapban. Tolnai Világlapja egy száma 24 fillér.

Uj színházi bemutatók Budapesten. Az őszi színházi idény-ujdonságairól érdekes kritikákban számol be a Délibáb legújabb száma Friss színházi beszámolók, elbeszélések, versek, kitűnő rádióműsor, divatrovat. Asszonyok postája, rejtvények, humor, gazdag filmrovat, rengeteg szebbnél szebb kép, ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb és legnépszerűbb színházi hétfőnap egyben a legolcsóbb is, mert az ára csak 20 fillér.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkekkel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkekben számol be. Továbbá elbeszéléseket, verseket, kiegészítők szakköveit, piaci és vásári árakat és rendelkezéssel találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivataltól, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

ENDRÓDI MOZI

1942 dec. 6-7 én, vasárnap

3-5-7 órakor,

hétfőn 5 és 7 órakor.

A velencei filmkiállításra kitüntetett film!

Egy éjszaka Erdélyben

Főszereplők: Szelezcki Zita, Lázár Mária, Mezey Mária, Páper Antal, Nagy István.

II. József császár erdélyi utjának vidám kalandjai.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA híradókkal.

A magyar társadalom népszerű repülőlapjának, a Magyar Szárnyak-nak legújabb, decemberi első száma megjelent. Értékes és gazdag tartalmával érdekes olvasmányul szolgál minden érdeklődőnek, nem csupán a szakembernek, hanem annak is, aki a legkorszerűbb repülésügyi hírművekről és a repülők életéről és harcáról akar élvezetes cikkeket olvasni. A „Magyar Szárnyak“ legújabb számának ára 50 fillér. A lap havonta kétszer jelenik meg. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivataltól (VII. Király utca 93.) készséggel küld.

A KORONDI hírneves székely fazekasok és taplóáru készítői, akiknek készítményei művészei szempontból is országos hírnévre tettek szert, országzászlót, hősközművet és kulturházat akarnak emelni községükben s arra kéri a megértő közönséget, hogy vásárolják portékáikat, amelyről árjegyzékkel szívesen szolgálnak. Rendeléseket felvesz Korond Község Előjárósága, Korond, Udvarhely megye.

A HONVÉDSÉG téli ruhagyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjanak meleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

Publikáció

10 szög 4J fillér, minden további szó 4 f.

Háromnegyedes macskabunda, félcsikóbunda eladó. Horthy Miklós ut 11 szám alatt. 4-1

Tandl Imrének Hősök Emlékutja 109 szám alatti háza ingatlan-üzlet-helyiség összes berendezéssel, jogfolytonossággal eladó. 2-2

Király Sándor cipész egy tanulót felvesz. Hősök Emlék-utja 54 szám. 3-2

Fekete hosszú télikabát, fekete ruha eladó, öv. Zöld Dánielné Lehel-utca 13 szám alatt. 1-1

Szerkesztésért és kiadásért felel:

WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Sylvania könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teker Sándor,

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Hegyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsékkal:

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkzárom 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Feloldó szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 84.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt
adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

Felsőházi tag választás

Értesülésünk szerint a Törvényhatósági Bizottságnak december 17-én tartandó közgyűlésén az 1926. évi XXII. t.-a-nak vonatkozó rendelkezései értelmében 1942. évben felsőházi tag, illetve póttag választásokat kell tartani az eddig megválasztott tagok illetve póttagok 10 éves megbízatásának lejártától. Ez alkalommal vármegyénkben dr. Geist Gyula felsőházi tagnak és vitéz Réthy Béla póttagnak a megbízatása jár le. A vonatkozó rendelkezés értelmében egy rendes tagot és két póttagot fog Békésvármegye Törvényhatósági Bizottsága megválasztani.

Dr. Geist Gyula ezidőszerinti felsőházi tagunkat, akit a most lejáró ciklusnak utolsó évére éppen egy esztendővel ezelőtt választott meg Békésvármegye Törvényhatósága, bizonyosan ismételtlen osztatlan bizalmával fogja a Törvényhatóság megajándékozni. Nem kétséges, hogy az a bizalom megnyilvánulás, mellyel dr. Geist Gyulát Békésvármegye Törvényhatósága rendkívül nagy szótöbbséggel megválasztotta, ismételtlen teljes mértékben megnyilvánul és egyöntetűen fog személye felé fordulni, aki az iránta eddig megnyilvánult bizalmat és becsülést egy esztendő alatt csak gyarapíthatta. A vármegye minden rendű és rétegű lakossága jól ismeri dr. Geist Gyulát, aki mint Törvényhatósági bizottsági tag, valamint a közigazgatási bizottságunknak hosszú évek óta érdemes munkása és a Vármegyei Gazdasági Egyesületének néhai Beliczey Géza halála óta aktív vezetője és elnöke nem hangos szóval, de alapos tudásának és fáradhatatlan munkájának fényével szolgálta a közérdeket és Békés vármegyét. Egyéniségeinek értékei és tekintélye túlnőtték a vármegye határait, nevét az egész országban ismerik és tisztelik. A ma feladatai a közéleti problémák legelső sorba állítják a gazdasági kérdéseket.

Amikor a magyar gazdának itt a belső fronton ép oly súlyos kötelességei vannak, mint a honvédeinknek künn az ellenség előtt, akkor minden politikai megfontoltság és előrelátás nemcsak hogy javasolja, de egyenesen megköveteli, hogy vármegyénk felsőházi tagja ismét gazdaember és pedig a mezőgazdasági szaktudásnak és gyakorlatnak olyan mestere legyen, mint amilyen dr. Geist Gyula. Jövő munkásságához biztos irányt és értékes eredményt mutat dr. Geist Gyulának most egy esztendővel ezelőtt történt megválasztása alkalmával a Törvényhatósági Bizottság színe előtt mondott beszédéből ezek a szavak: „A politika sohasem volt kenyerem, de eddig mindig a magyar kenyér megteremtéséért dolgoztam”. „Teljes tudatában vagyok annak, hogy a gazdasági eredmények kivívásában nem nélkülözhető a társadalom egyetlen rétegének tudatos összhangzó munkássága sem ezért összetartozó együttes munkásságra kérek mindenkit, hogy becsületes magyar egységben dolgozhassunk a magyar kenyér megteremtéséért úgy, hogy minden igaz magyarnak egyformán jusson az áldott magyar kenyérből”. Tanui vagyunk annak, hogy amit akkor elmondott azért dolgozik ma is, s Békésvármegye közönsége tudatában van annak, hogy újra való megválasztásával a legméltóbb és legjobban rátermett férfit fogja az országgyűlés felsőházában való képviselésével megbízni.

Vitéz Réthy Béla felsőházi póttagnak a mandátuma is lejár. Személyében Békésvármegye közönsége annak a fiatalabb, de az előző világháborúban célossá edzett nemzedéknek a tagját választotta meg egy esztendővel ezelőtt felsőházi póttaggá, akiben az új Magyarországra küzdőknek egyik legtehetősebb harcosát találta meg. A keresztény és magyar gazdasági fejlődésnek példát adó

gyakorlati művelője, aki mint a legrégebb békésvármegyei polgári családnak minden becsülésre érdemes leszármazottja a magyar gyógyszerész iparnak fejlődésében nemkülönböztetve szakértelmének széles látókörének és nagy gyakorlati tudásának erővel már eddig is mindenütt tiszteletet, megbecsülést vívott ki magának. Ezek az adottságai és tulajdonságai minden tekintetben méltóvá teszik őt Békésvármegye Törvényhatóságának további bizalmára.

A második felsőházi póttagsági tisztségének betöltésével kapcsolatosan új egyéniségek felé fordul a vármegye figyelme. Dr. Sebők Elek békési ügyvédnek és dr. Székács István nagyszénási földbirtokosnak érdemes egyénisége és eddigi közéleti munkássága felé tekint a vármegye bizalma, mint olyan férfiakra, akik legméltóbbak arra, hogy köztjük közül az egyiknek személyében választassék meg a második felsőházi póttag.

Dr. Sebők Elek azok közé a férfiak közé tartozik, akik Békésvármegye közéletének régtől fogva vezető egyénisége. Törvényhatósági Bizottságunknak, valamint a Vármegyei Közigazgatási Bizottságnak tagja. A Békésvármegyei Gazdasági Egyesületnél, az Alföldi Első Gazdasági Vasútnál, a Hosszúfoki Ármentesítő Társulatnál és a Körösvölgyi Vizhasznosító Társulatnál értékes munkásságával vezető helyet foglal el. Különös figyelemreméltó és kiemelkedő az a munkássága, amelyet a Körösök hajózhatóvá tétele érdekében kifejtett. Éppen most a Horthy István duzzasztóműnek Békésszentandrásnál alig két hónappal ezelőtt történt felavatása után a legidősebb annak megállapítása, hogy megvalósítása král dr. Sebők Elek hervadhatatlan érdemeit szerzett. Komoly tudásával és a gyakorlati élet minden ágának alapos ismeretével nemkülönböztetve eddigi értékes közéleti tevékenységével méltán kiérdemli Békésvármegye közönségének telje irányuló bizalmát.

Dr. Székács István tb. főszolgabíró, nagyszénási földbirtokos viszont annak a fiatalabb generációnak a tagja, amelyik a sokat tanult és külföldön is sokat utazott, tehát gazdag elméleti és gyakorlati tapasztalatokkal bír, széles látókörű gazdának a típusát személyesíti meg. Kiváló gazda, aki a vármegyéjének közéletéből reá háruló kötelességekből is mindig példátadóan és önzellenül veszi ki a részét. Békésvármegye gazdatársadalmának iránta érzett megbecsülésének tanujele, hogy a vármegyei gazdasági egyesületnek két év óta alelnöke, amely tisztségét gazdatársainak a bizalmából kiválóan tölti be. A Magyar Élet Pártja nagyszénási szervezeteinek is elnöke. A vármegye törvényhatósági bizottságának és gazdasági albizottságának tagja és a vármegye gyűlésein — de máshol is — már többször hallatta szavát, amelyek mindenkor a legnagyobb figyelemre voltak méltók.

Az iskolák karácsonyi szünetének meghosszabbítása

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében azokban a középiskolákban, közép-fokú iskolákban, szakiskolákban és népiskolákban, amelyek szénfűtésre vannak berendezve és nincsenek ellátva az egész fűtési időszakra szükségletüknek megfelelő szénmennyiséggel, a karácsonyi szünet ebben az iskolai évben december 20-án kezdődik és január 24-éig tart. Az ilyen iskolákban a meghosszabbított karácsonyi szüneten felül rendkívül szünetet is lehet engedélyezni, ha arra a tüzelőanyag hiánya miatt feltétlenül szükség van.

Azokban a középiskolákban, középfokú iskolákban, szakiskolákban és népiskolákban, amelyek nem szénfűtésre rendezkedtek be, de nem tudják

biztosítani az egész fűtési időszakra elegendő tüzelőanyagot, a folyó iskolai évben rendkívüli szünetet lehet engedélyezni. illetve a rendes karácsonyi szünetet meglehetősen hosszabbítani.

A rendkívüli szünet engedélyezésével, illetve a karácsonyi szünet meghosszabbításával kapcsolatban az illetékes hatóságoknak azt is meg kell vizsgálni, hogy az iskola fenntartót (igazgatót, gondnokságot, iskolaszéket) a tüzelőanyag kelendő időben való beszerzésében nem terheli-e mulasztás.

A rendelet kimondja, hogy abban az iskolában, amely tüzelőanyaggal az egész fűtési időszakra el van látva, nem szabad rendkívüli szünetet engedélyezni, vagy a karácsonyi szünetet meghosszabbítani.

Végül kimondja a rendelet, hogy azokban az iskolákban, ahol legalább kétheti rendkívüli szünetet engedélyeztek, vagy a karácsonyi szünetet legalább két héttel meghosszabbították, február elsején és pünkösdelőtti szombaton is tanítani kell és a husvéti szünetet meg kell rövidíteni; ezenkívül sem főigazgatói, sem igazgatói szünetet nem lehet engedélyezni.

A következő levelet kaptuk:

Tekintetes Szerkesztő ur!

A Budapesti Közlöny 1942. évi november 26-i számában megjelent közlemény szerint a Kormányzó ur Ófelműtsége a Miniszterelnök ur előterjesztésére a m. kir. pénzügyőrség 75. évfordulója alkalmából a pénzügyőrségi szolgálat terén példás kötelességteljesítéssel és odaadással kifejtett munkássága elismerésül a pénzügyminisztérium XVIII. főosztályába szolgálattételre berendelt Bácsy Lajos pénzügyőri főszemlést, gyomai lakos részére a Magyar Ezüst Érdemkeresztet méltóztatott adományozni.

Az engem legfelsőbb helyről ért kitüntetés szíves tudomására adom azzal a kérelemmel, hogy ezen közleményt a szerkesztésében megjelenő lapban közzétenniszíveskedjék.

Nem azért kérem a hír publikálását, mintha ezzel egyéni hiúságomat igyekezném legyezgetni, hanem azért teszem, hogy a példamon okuljanak a gyomai ifjak, akik elkerülve a szülői háztól, ne feledkezzenek meg arról, hogy végeredményben gyomaiak s igyekezzenek megmutatni az otthoniaknak azt, hogy szegény ember is lehet tisztességes és becsületes s ha ezen elv mellett kitartanak,

akkor ezt az illetékesek nemcsak méltányolják, hanem legfelsőbb helyről is elismerik és érzékelhető módon a világ tudomására adják.

Ugy érzem, hogy az engem ért kitüntetés közvetve Gyomát is érinti, mert ott szívtam magamba a becsületes munka és kötelességteljesítés iránti készséget.

A hír közlésével azt szeretném elérni, hogy a gyomai ifjak, példamon okulva, minél több örömet szerezzenek, nemcsak a közeli hozzátartozóiknak, hanem a gyomai közösségnek is.

Szíveségét előre is hálásan köszöni, őszinte híve
Budapest, 1942. december 5.

BÁCSY LAJOS

A világrészek mezőgazdasági termelése és fogyasztása

Európa többet termel az Egyesült-Államoknál

A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet terjedelmes cikk keretében hasonlítja össze az egyes világrészek mezőgazdasági termelését és fogyasztását. A vizsgálatok az 1934—1938-as évekre vonatkoznak és a következő termékeket ölelik fel: buza, rozs, árpa, zab, tengeri, rizs, burgonya, cukor, kávé, tea, kakaó, bor, dohány, gyapot, kender, juta, gyapoltvetőmag, lenvetőmag, szója, földi dió, korpá, pálmamag, olívóolaj, kókuszolaj, hus (az ökröhúst, birkahúst és kecskehúst is beleszámítva), tej, gyapju és selyem.

A cikk mindenekelőtt megállapítja, hogy mezőgazdasági termékek terén az egész világon Európa a legfontosabb fogyasztó. 1934—1938-ig Európa a világ növényi eredetű mezőgazdasági termékeinek 43.2 százalékát s az állati eredetű termékek 39.8 százalékát fogyasztotta el. Európa termelési hányada természetesen valamivel kisebb volt: állati termékek terén 35.5 százalékot, növényi termékek terén 24.6 százalékot tett. Az európai kontinens élelmezési helyzetének megítélésénél azonban arra is tekintettel kell lenni, hogy ebben a felsorolásban a hatalmas bevételre szoruló Anglia is

szerepel, úgyhogy Európa élelmezési helyzete ma Anglia nélkül jóval kisebb. E mellett nem szabad arról sem megfeledkezni, hogy a jegyrendszer bevezetése folytán a termelés és a fogyasztás bizonyos fokig kiegyenlítődött, továbbá a tengelyhatalmak birtokába került gazdag szovjet mezőgazdasági területek is nagyot lendítenek Európa önellátásán.

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy Európa többet termel az Egyesült-Államoknál. Észak-Amerika részesedése a világ növényi eredetű termékeknek 20 százalékra rug, fogyasztása viszont 11.8 százalékot tesz ki. A világ állati eredetű termékek termeléséből 20.3 százalék, fogyasztásából 20.9 százalék esik az északamerikai kontinensre. Állati termékek előállításánál Európa áll az első helyen, míg növényi termékek terén Ázsia után a második helyen következik.

Mindezek a számok azt bizonyítják, hogy Európa élelmezés-ellátása nem csak, hogy nem forog veszélyben, hanem a háboru kitörése óta lényegesen javult is, úgyhogy a háboru további folyamán a lakosság elégséges ellátása nem okoz többé nehézséget.

A Volga fontossága a Szovjet gazdasági életében

A Volga birtokáért folyó harcok jelentőségét élénken bizonyítják a következő adatok. A hatalmas orosz folyó 132 millió hektárral együtt nagyobb területet ölel magába, mint Németország, Franciaország és Anglia együttvéve. Áterületén mintegy 50 millió ember él. A Leningráddal, Rigával és Archangelszkkal csatornák segítségével összekötött teherátfor-

galom 1926-ban még csak 17.3 millió tonna volt, de 1938-ban már 30 millió tonnára növekedett. Ez felülmúlja a világ három legnagyobb tengeri csatornájának, vagyis a Kaiser Wilhelm csatornájának 23 millió tonnás, a Szezi-csatorna 27 millió tonnás és a Panama-csatorna 20 millió tonnás forgalmát. A keleti hadjárat kitörése előtt évenként átlag 7—8

millió tonna földolajat szállítottak a Volgán. De nép ellátása is sokban függ a Volgától. Ha ugyanis a Volgadelta és a Káspi-tenger északi részének halzsákmányát nem sikerül a Volgán felszállítani, a Szovjetunió elveszti évi halásstermésének majdnem felét.

(TFK)

Hirdetmény

A gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság rendelete alapján a községi adóhivatal értesíti az adózó közönséget, hogy mindazon természetes személyek, akik adóhátralékukat, valamint folyó évielőírásukat 1. évi december hó 31-ig kifizetik, 2 százalékos kamattérítésben részesülnek.

Gyoma, 1942. december 2.

KOVÁCS SÁNDOR
h. jegyző.

Kommüniké a vidéki sajtó részére

Az ország kenyérgabonaellátásában mutatkozó hiányok arra késztették a kormányt, hogy újraszabályozza a kenyérgabona és árpa beszállítását. A szabályozással egyidejűleg csökkentette az ellátatlanok kenyérfejadagját és az önellátók kenyérgabona fejadagját. A beszállítandó kenyérgabonának a cséplés során megállapított mennyisége ugyanis távolról sem elegendő a vetőmag és kenyérgabonaszükséglet fedezésére. Mindent el kell követnünk, hogy az ennek folytán jelentkező nehézségeket valaminő módon áthidaljuk. A kormány mindig bizott a gazdatársadalomnak a közérdekekkel szemben tanúsított megértésében. A mostani rendelet is feltételezi ezt, amikor a végrehajtást a gazdákra bizza. A magyar gazdának tudnia kell, hogy magatartásától függ az ország sorsa. Vessen számot mindenki lelkiismeretével és teljesítse az újabb beszállítási kötelezettséget becsületesen. Ma még mindenki felajánlhatja készletét annélkül, hogy az eddig elmulasztott kötelezettségéért büntetésben részesülne. Segítse elő mindenki az elszámolóbizottságok működését, ne kerüljön sor arra, hogy a közellátási miniszter által kiküldött tisztviselők, vagy a csendőrök és rendőrök a felülvizsgálat során azt állapítsák meg, hogy valaki még most sem tett eleget kötelességének, mert annak már súlyos következményei lesznek. Ez már elköszámai és büntetéssel jár.

Keresem a párom

Tóth Imre tanító előadása a Karcagi Felsőiskolai Akadémián.

Előadása egy szép napkeleti mesével indult: az angyalok talárlókat téptek ketté s a földredobott féltallérok keresik egymást. Boldogok azok a felek, akik megelik igazi párjukat. Ez a párkeresés már a gyermeklányok huncutkodó játékában megnyilvánul, midőn a kis fiukkal kötekednek. Később a tánciskolában folytatódik a játék, majd a bálók szolgálatnak neki új színteret, mindez azonban komoly ügy: a párkeresés egy életre szóló kötés előkészítése.

Milyen élet társat keressen az ember? Szépet vagy jót? — veti fel a kérdést a továbbiak során az előadó. A tapasztalat szerint a külső szépség elbizakodottá teszi a fiút és leányt s megbízhatatlan, csapodár hajlamot ébreszt bennük. A belső szépség, a lelki finomság, azaz a jóság maradandóbb tulajdonság.

Hol keressék egymást? Korzón, bálban, társasösszejövetelen egymásra találhatnak, ez nem dönti el a kérdést, az a fontos, hogyha a leány megtalálja élete párját, tiszta érzésekkel készüljön a felelőség és anya magasztos hivatására. Az anya a család taró oszlopa. Az ő magatartása szabja meg a család életét, a család boldogsága az ő kezébe van téve. Ezt tudnia kell minden leánynak, amikor házasságra lép.

A kialakult élénk vitából kemeljük dr. Kiss Mihály tisztiorvos hozzászólását, aki rámutatott a párválasztás élettani okaira s hangsúlyozta, hogy a kunsági legény nem a bálban, hanem a munkában, főként aratáskor keresi meg élettársát, munkájából itéli meg a leány értékét. Török Ede s. lelkész, Sütő Imre tanító és Novák Károly tanító értékes és érdekes hozzászólása után Pap Bálintné nagytiszteletű asszony foglalta össze az elhangzottakat s zárta be a harmadik órát.

Jövő kedden Bróda Istvánné Hajnal Katalin tanítónő „Mire vállalkozom hogyan készülök” címen tart előadást.

A kőbölküti leventék mintaszerű olajtermelése. Kőbölküti község leventéi hét hold eddig műveletlen területet napraforgó-maggal vetettek be és oly mintaszerűen művelték, hogy közel 3000 pengő bevételt értek el. A kisalföldi mezőgazdasági kamara területén a napraforgótermesztési versenyben ők mutatták fel a legjobb eredményt. A leventék maguk végezték a behordást és a csepiést is. A kamara jutalomban részesítette a leventé egyesületet.

HIREK

Baromfitenyésztési tanfolyam. A Földművelésügyi Miniszter rendelkezésében f. hó 14-től 20-ig bezárólag Gyomán község-háza tanácsstermében délután fél 6 és fél 8 között gyakorlati baromfitenyésztési tanfolyam lesz tartva. Ezen előadásoknak célja, hogy a mai rendkívüli időkben mi módon tehetjük jövedelmezővé a baromfitenyésztést és hogyan segíthetünk a nagy takarmány hiányon. Tekintettel arra, hogy a baromfitenyésztéssel az asszonyok foglalkoznak, így kívánatos, hogy a gazdákon kívül még asszonyok is minél nagyobb számmal jelenjenek meg.

Komoly dolog az elsőtétítés. Sajnos, még mindig akadnak könnyelmű emberek, akik az elrendelt kötelező léggóltalmi intézkedések betartását nem teljesítik lelkiismeretesen. Főként az elsőtétítés körül tapasztalható ez és többben a szigorú rendőri büntetésből tanulják meg azt, hogy az elsőtétítés komoly dolog. Az elsőtétítést mindenki maga felelős és a felelősséggel meg a nemtudással nem lehet védekezni. Hiába sőtétít el a többi lelkiismeretesen, ha a szomszéd nem veszi elég komolyan a dolgot. Igenis — ha másként nem tanulja meg valaki az elsőtétítést, tanulja meg a szigorú büntetésből. A léggóltalmi intézkedések betartása közös magyar és emberi érdek, tehát figyelmezteljük a lakosságot az elsőtétítés szigorú betartására.

Békéscsabán, december 18-án tartja meg a Bajtársi Szolgálat a fagyűjést a hadbavonultak rászoruló családtagjai részére.

Szabályozták a tej- és tejtermékekből való mintavétel módját. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben részletesen megállapítja, hogyan kell szakszerűen mintát venni a tejből és tejtermékekből. A mintavétel módjának leírása mellett azt is közli a rendelet, hogy a mintavételi jegyzékönyvben milyen adatok feltüntetése szükséges, illetőleg kívánatos.

A budapesti vasnapok mérlege: 126 vagon. Husz napos előteljes gyűjési munka után befejeződtek a budapesti vasnapok. Az alapos előkészítés eredményeképpen minden házat felkerestek a gyűjtők és átveleik a közönség által felajánlott ócskavas- és fémhulladékot. Különő eredménnyel fejeződött be a budapesti vasnap-sorozat: 126 vagon hulladékanyag gyűlt össze. Ez az eredmény ataválgy budapesti gyűjtést közel 30 százalékkal felülmúlja.

Baleset. Tóth Lajos vendég-lős a ligeti pavillon bérletje, aki Szolnokon teljesít katonai szolgálatot. Tíz napi szabadságra hazajött Gyomára december hó 3-án csütörtökön. Szombaton délután olyan szerencsétlenül esett le a bicikliről, hogy ballábát bokában eltörte. Vasárnap beszállították a szolnoki katonai kórházba.

Közös bizottságot alakítanak az erdélyi protestáns egyházak. Az erdélyi református, unitárius és evangélikus egyházak vezetői közös tanácskozást folytattak az együttműködés céljából. Elhatározták, hogy mindhárom egyház előterjesztési tesz egyház-kormányzati szervei elé egy erdélyi protestáns közös bizottság megalkotása végett, hogy mind nemzeti, mind egyházi szempontból e három egyház együttműködését, valamint a felekezeteik békéjét és a nemzeti egységét biztosítsák.

Csomagfelvételi korlátozás. További intézkedésig minden kedden és csütörtökön szünetel a csomagok felvétele a postahivataloknál. Kivétel csak a hivatalos, gyógyszer és táboriposta-csomagok képeznek.

A magyar társadalom népszerű repülőlapjának, a Magyar Szárnyak-nak legújabb, decemberi első száma megjelent. Értékes és gazdag tartalmával érdekes olvasmányul szolgál minden érdeklődőnek, nem csupán a szakembernek, hanem annak is, aki a legkorszerűbb repülésügyi vívmányokról és a repülő életéről és harcáról akar élvezetes cikkeket olvasni. A „Magyar Szárnyak” legújabb számának ára 50 fillér. A lap havonta kétszer jelenik meg. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-utca 93.) készséggel küld.

Rossz diákok, akikből nagy emberek lettek. Ki gondolná, hogy Széchenyi István, a Tudományos Akadémia megalapítója, csak kinlódva tanult meg olvasni és írni? Vagy ki hiszi el, hogy Gárdonyi Géza harmadik képzős korában megbukott a magyar nyelvből? Számos ilyen érdekes esetet hoz fel a szellemóriások életéből a Tolnai Világlapjának legfrisebb száma, amelyben ezenkívül rendkívül érdekes és aktuális képekkel illusztrált cikkeket találunk a nagyháború legújabb fordulatairól, a kiűntetett magyar hősről. Térképes cikk vezet az olvasót a Kaukázusi rejtelmes világban. Számos novella és népszerű tudományos cikk teljesíti ki Tolnai Világlapja új számát, amelynek 24 fillér az ára.

A HONVÉD MEGBECSÜLÉSE

Századparacsnok közbéjárására házat és két hold kisalföldi földet kapott Hiros Sándor arcvonalon küzdő honvéd. A kisalföldi mezőgazdasági kamara közbeiktatásával csupán annyit kérvényezett, hogy felelőségét és kis családját ne lakoltassák ki az egykori cseh telepeseiktől visszamaradt házból, amelynek bérét Hiros Sándor arcvonaliszolgálatának kezdete óta — e vis maior miatt — nem fizette. A kisalföldi mezőgazdasági kamara táviratilag terjesztette a hősi magyar honvéd kérelmét a földművelésügyi miniszter elé, aki a kérelemre a magyar nemzet gondoskodásához és nemes szívéhez mért korszerű választ adott. Méltólegre tette a lakbér összegét és a ház értékét, s mindezt hozzájárta a magyar honvéd által házáért vállalt áldozattal, s mert a mértékig serpenyője a magyar honvéd áldozatvállalásának javára billent, a földművelésügyi miniszter a házhoz tartozó kétholdnyi földet is a honvédnek adta. Hiros Sándornak sem az otthon miatt, sem családja kenyeré miatt nem kell már aggódnia, a magyarok Istene a hősiességgel és helytálló türelemmel, amit a magyar honvéd szívébe oltott: a honvéd és a családja részére mindent kiteremtett. Hiros Sándor esetéből viszont minden küzdő honvédnek látnia kell, hogy a nemzet szíve velük és értük dobban, s amíg ők a szteppék havas éjszakáin őrhelyükön állanak, családjuk sem marad támasz nélkül, mert a küzdő honvédek és hozzátartozóik odahaza a nemzet szeretete veszi körül.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télen is helytállnak Magyarorszáért! Adjatok téliruhát a hadseregnek!

Kéthetes tanfolyamot rendez a Magyar Műszaki Szövetség vidékről jelentkező villamoshegesztők számára. Réletes tájkoztatót díjmentesen küld a szövetség Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 11.

Horvátországban december 7 és január 6 között szünetel a vasuti személyforgalom.

Színházi ujonságok Budapestén. Az őszi színházi idény ujdonságairól érdekes kritikákban számol be a Délibáb legújabb száma. Friss színházi beszámolók, elbeszélések, versek, kitűnő rádióműsor, divatrovat. Asszonyok postája, rejtvények, humor, gazdag filmrovat, rengeteg szebbnél szebb kép, ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb és legnépszerűbb színházi héttalap egyben a legolcsóbb is, mert az ára csak 20 fillér.

Hirdessen lapunkban!

Érdekes,...

hogy a puli a lompos szőrű juhászkutyta és a vadászkutyta kereszteződéséből származik és már az ókorban is ismeretes volt, a középkortól kezdve pedig okosságánál fogva különös népszerűségre tett szert. A 16. és 17. században a vándoraidkók és büvések kísérője volt és mutatványaikban is szerepet vállalt. Okossága a flozofusoknak is feltűnt. Leibniz azt állítja egy puliról, hogy emberi hangokat hallott tőle. Schopenhauer, a borulató filozófus pedig kora diákságától kezdve mindig tartott pulikutyát és „Atma“-járól még végrendeletében is megemlékezett.

hogy a mókusok gombát gyűjteneik télire és fadagakra akaszva szárítják. Vannak, akik azt állítják, hogy az ember is tőlük tanulta ezt a szokást.

hogy a méhtenyésztés már a régi görögöknél is nagy elterjedtségnek örvendett és Krisztus előtt a negyedik században magában a kis Átlkában is 20 000 méhcsaládot tartottak nyilván.

hogy az ökör három méter távolságra lát a legjobban, míg egy méteren belül ugyszólván egészen vak.

hogy a háziegér a 37 fokos meleget, a fehér egér pedig a 34-35 fokos meleget kedveli a legjobban.

hogy a földi giliszta erős esőzések után azért bujik elő a földből, mert a beható viz elnyelt oxigénjét bizonyos organikus anyagok magukhoz vonják és így oxigén nélkül marad. Oxigéntartalma vízben különben nagyon jól érzi magát, de csak éjjel. A fényvel szemben annyira érzékeny, hogy a napsugár a vízben is megöli. Ez az oka annak, hogy felhőszakadászerű nappali zápor után a tócsákban annyi élettelen gilisztát lehet látni.

hogy a világ legritkább lepkéjét, amely Madagaszkár szigetén él, előbb felfedezték, mint valaki látta volna. Egy botanikus a sziget orchideafajtájából, amelynek porzói nagyon mélyen ülnek, arra a következtetésre jutott, hogy a szigeten 20 centiméteres ormányu lepkének is kell élnie, mert csak ez termékenyítheti meg ennek az orchideának virágait. A később csakugyan felfedezett lepke ezért a „predicta“ — „előre megmondott“ nevet kapta. (MN)

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki itthon nyugodt kényelmet biztosító párnák környezetében és nem minden percében rea leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy hősiességen adakozzék a honvédség elhagyott akciójára.

Apollo Mozgó Gyoma.

December 12

szombat

Nagy Kató, Ilse Werner, Hans Moser, Theo Kingen,
Lucie English:

ÉRETT LÁNYOK

Kedves, hangulatos bécsi történet.
Ifjúság! Szerelm! Vidámság! Bolváry-rendezés!

December 13-14-15 vasárnap-hétfő-kedd

Példátlan sikerű, nagy magyar világfilm:

Simor Erzs, Páger Antal, Tóth Julia, Rajnay Gábor,
Vaszary Piri, Puskás Tibor:

Dr. Kovács István

Merész problémák művészi filmje.
Páger Antal életének legnagyobb alkotását nyújtja.
Magyar Világhíradó.

December 16

szombat

Egy nő miatt

Az olasz filmgyártás szívemarkoló drámai mesterműve.
Egy nagy szerelem tragikus története.
Főszereplők: Emme Gramelica, Sergió Tofano.
UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vásár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órákor.

Egyéves fennállását ünnepli most megjelent új számával az immár nagy népszerűségre szert tett IFJU REPÜLŐ, a magyar ifjúság kedvelt repülőlapja. Nagyszabású országos pályázata első részleteredményeit közli az új szám. E pályázat keretében rendkívül értékes pályadíjakkal jutalmazták azokat, akik a magyar repülőmodellezés fejlesztésére érdemes munkákat küldtek be. Dékány Zsigmond új zárttéri modelje, a Moly, bizonyára érdekes munkával látja el modellezőinket, akik egyébként Ijász Szabó J. legújabb kísérlettel modeljének megépítésével is fejleszhetik modellező szaktudásukat, ezuttal aszimmetrikus model építésével. Érdekes kis elbeszélés szól Ciprián barátról, a repülés egy magyar utörőjéről s Herczegh Lajos honvéd szép versét közli a lap. A gazdag és változatos tartalomról kiemelkedik még egy cikk a modelbenzinmotor szerkezetéről, a magyar modellező világ tevékenységéről, az IFJU Repülő most kiépített levelezőrendszere legújabb jelentéseiről, szóval a lap a magyar modellezés hí utikre. Az új szám, a decemberi „Ifju Repülő“ új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király utca 93) kérjen.

A Magyar Föld heti képeslap képekkel és értékes cikkeivel jelent meg. A magyar falu képes lapja, mely gazdasági cikkeiben számol be. Továbbá elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakcikkeit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivataltól, Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy az

angol-francia
szabást-varrást
Budapesten gyakoroltam, és
nőiszabó műhelyemet megnyitottam.

Varrást háznál is vállalok és egy ügyes leányt tanulónak felveszek.

Kérem a hölgyközönség szives pártfogását.

Tisztelettel:
KUN ZSIGMONDNÉ
Hatvani Eszter
női szabó mester.
Gyoma, Hősök Emlék-utja 11.

Arverési hirdetmény

Arverés alá kerül a gyomai, Zrinyi Ilona uti 2. szám alatti ház, 1943 január hó 5. napján pontosan 9 órákor Gyomán, a Járásbíróóság 3. ajtó-szám alatti helyiségében.

A KORONDI hírneves székely fazekasok és taplóáru készítőik, akiknek készítményei művészi szempontból is országos hírnévre tettek szert, országzászlót, hősök-emlékművét és kulturházat akarnak emelni községükben s arra kéri a megérdemelt közönséget, hogy vásárolják portékáikat, amelyről árjegyzékkel szívesen szolgálnak. Rendeléseket felvesz Korond Község Előjáróság, Korond, Udvarhely megye.

ENDRÓDI MOZI
1942 dec. 13-14 én, vasárnap
3-5-7 órákor,
hétfőn 5 és 7 órákor.
Kacagató vigjáték!

Leiki klinika

Főszereplők: Jávor Pál, Turay Ida,
Hidvéghy Vali, Pethes Ferenc,
Vitéz Benkő.

Vidám jelenetek váltakoznak a filmben, ahol az emberek két órára megtalálják a lelki klinikát.

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és UFA híradókkal.

A HONVÉDSÉG téli ruha-gyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csala. Adjának megeg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

Karácsonyfák
luc- és ezüstművek
nagyválasztékban
kaphatók ZÖLD BÉNI
szerszámfa-kereskedőnél,
gróf Tisza István ut 79.

Gyoma község ingatlanforgalma

Marjai Lajosné Izsó Róza és ifj. Izsó Ferenc között osztályos egyezség köteteit

P. Tóth Lajos vett Izsó Ferencnél kölesfenei ingatlanokat 1350 P-ért.

Kovács Péter vett egy beltelkes ingatlant Iványi Aladár és Istvánról 2800 pengőért.

Pelyva Máté és neje Vaszkó Ilona vették a Maródi Ferencné és társai beltelkes lakóházát 14000 P-ért.

Izsó Benedekné vett egy tenénjárás és egy sertésjárást 290 pengőért Tari Dánieltől.

Publikáció

10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 f.

Háromnegyedes macskabunda, félcsikbunda eladó. Horthy Miklós ut 11 szám alatt. 4-2

Kruchió Gábornál Garzó Gyula utca 1 szám alatt egy gramfon tizenhét lemezzel eladó.

Tandí Imrénének Hősök Emlékutja 109 szám alatti háza italmérsi üzlethelyiség összes berendezéssel, jogfolytonossággal eladó. 2-2

Király Sándor cipész egy tanulót felvesz. Hősök Emlék-utja 54 szám. 3-3

Fekete hosszú téllkabát, fekete ruha eladó, öz. Zöld Dánielné Lehel-utca 13 szám alatt. 1-1

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.
Készült a könyvnyomtatás 501-ik szentendéjében a Sylvania könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Három hónapra 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken

„Sylvánia-nyomda Gyoma” csekkszám: 18.281.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felolós szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Kossuth Lajos utca 64.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egynasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalék kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

TISZTESSÉG, SZORGALOM

Szász Lajos dr., közellátási miniszter cikket írt a Közellátási Értesítőben. Három fontos tényezőt: a tisztességet, szorgalmat és szaktudást jelölte meg, amelyekre az ország közellátásának épülnie kell. Amikor először fordulok az ország nyilvánosságához — írja a miniszter, — azt szeretném, ha mindenki megértene kérésemet és e három tényezőre alapítaná életét és munkáját. A fogyasztótól azt kérem, hogy értesse meg az idők szavát és legyen segítségemre. A tisztesség alapján állva ne legyenek hajlamosak a fogyasztást korlátozó intézkedések megkerülésére és kijátszására. De tisztességet várok a magyar gazdától is. Tudom, hogy a magyar gazda megbecsüli a nyugodt munka lehetőségét és nem fogja terményeinek elrejtésével, földjének elhanyagolásával megnehezíteni országunk küzdelmét. Tisztességet kérek azokról is, akik a kereskedelem különböző ágazataiban tevékenykednek. A hazafiasan érző magyar kereskedőnek éppen most kell példát mutatnia. Tisztességet kérek az iparostársadalomtól is. Különösen ügyeljen arra, hogy a munkája mindenkor megüsse a tiszta ipar magas mértékét és takarékoskodjék a rendelkezésre álló anyaggal. Ha a másik tulajdonságról, a szorgalomról szólok, úgy azokhoz fordulok elsősorban, akik termelőmunkát végeznek. Kérem a magyar gazdától, hogy éjt nappalá téve termeljenek minél jobban, minél jobbat és minél többet. Szorgalmat kérek a munkásoktól is, akik a mezőgazdaságban és gyárakban dolgoznak. A közellátás gondoskodni fog arról, hogy létfenntartásuk lehetőségét biztosítsa. A harmadik követelmény: a szaktudás. Ennek a szaktudásnak a megvalósulása mezőgazdasági termelésünkben termőföldünk legnagyobb mértékű kihasználását biztosítja és így tudjuk szükségleteinket kielégíteni. Szaktudását valósítsa

meg az iparos is és kevés anyagával úgy gazdálkodjék, hogy abból egy csepp se vesszen kárba. De a szaktudásnak érvényre kell jutnia a háztartásokban is. A takarékoság, leleményesség, a készletek beosz-

tása, a meglévő javak célszerű felhasználása a háziasszony kötelessége. Tisztesség, szorgalom és szak tudás mellett azonban a közérdek mindenekfelett áll elsőbbségének megértése és átérzése is szükséges.

Honvédelmi munkaszolgálat

A ma háborújában mindenki résztvevő, mindenki katona: a honvéd és a polgár, a harctéren küzdő és az itthon dolgozó, a férfi és a nő egyaránt. A férfi fegyverrel kezében küzd a hazáért, de a nőre nagy és komoly feladat vár: helyettesíteni kell azokat a férfiakat, akiket a műhelyekből, a gyárakból és az irodákból elszórtak a munkánál is nagyobb kötelesség. A honvédelmi törvény lehetőséget nyújt arra, hogy elrendeljék a nők kötelező honvédelmi munkaszolgálatát és így töltsék be az üresen maradt munkahelyeket. Eddig azonban nem került sor a kötelező női honvédelmi munkaszolgálat bevezetésére, hanem önkéntes jelentkezés alapján kezdődött meg a női munkaerők toborzása, nyilvántartásba vétele és részbeni munkába állítása.

Az önkéntes női munkaerők toborzása egyre szélesebb körben indult meg országszerte. A Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet propaganda osztályának országos vezetője, báró Karg Györgyné a napokban sajtótudósításon ismertette a most Budapesten meginduló toborzó munkát és Sturm Dénes m. kir. ezredes, Országos Felügyelő külön hangsúlyozta azokat a körülményeket, amelyeket a toborzást végző hölgyeknek munkájuk során figyelembe kell lenniük. A Nőhm. hölgyei a legközelebbi napokban megindulnak és sorra járnak a budapesti lakóházakat, mindenkit felkeresnek, feljegyzik az önként jelentkezők adatait és megadják a szükséges felvilágosításokat. Ezt a nehéz

és felelősségteljes honvédelmi szempontból annyira fontos munkát önkéntesül és önként vállalták. A Nőhm. megbízott hölgyei, akik a múlt szombaton tettek esküt ünnepélyes külsőségek között a budapesti Újvárosházán. Az esküt tett toborzó hölgyekhez Sturm Dénes m. kir. ezredes, Országos Felügyelő intézett beszédet. Vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter felesége, az Egyesült Női Tábor Országos elnöke meleg hangon emlékezett meg a magyar asszonyok kötelesség vállalásáról.

Sturm Dénes m. kir. ezredes, a Nőhm. Országos Felügyelője különben hétfőn este, 7 óra 50 perckor rádióbeszédet intézett a magyar nőkhez, amelyben hangsúlyozta azokat a nagyfontosságú hazafias feladatokat, amelyek a most dúló háború folyamán rájuk várnak. A hazának a polgári munka arcvonalán sok női munkaerőre van szüksége — mondotta többek között az Országos Felügyelő — mert a férfi munkaerőt helyettesíteni kell. A háború kedvező befejezésének a termelés zavartalan folytonossága, ugyanolyan előfeltétele, mint a fegyveres döntés. A magyar honvédelmi törvény felhatalmazza a kormányt, hogy a háború idején minden 14—70 év közötti férfit vagy nőt munkaszolgálatra kötelezzék. A nőket kötelezhetik tehát a honvédelmi munkára, azonban erre mindeddig nem került sor, hanem sajátos magyar elgondolás és szervezési elvek szerint kezdődött meg a női munkaerők toborzása!

A toborzás most indult meg.

Az eredmény jelentős, de még nagyon sok jelentkezőre van szükség. Budapesten a napokban a Nőhm. toborzó hölgyei sorra járnak a lakóházakat, mindenkit felkeresnek. Önkéntesül, önként vállalták a fontos, felelősségteljes munkát ezek a hölgyek, akiknek soraiba ott látjuk a legelőkelőbb társadalmi osztályok képviselőit, mint a szerényebb sorsukat. Nincs közöttünk más különbség, mint a hazáért végzett munkában elért teljesítmény. Magyarországon most kel életre az a nagy női sereg — fejezte be beszédét Sturm ezredes, — amelyre a XX. század háborújában döntően fontos hivatás vár. A totális háború első, polgári erő tartalékának megszervezése vette ezzel a toborzással kezdetét.

Nők toborzása

A Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet toborzása országszerte megindult. Az első hónapok eredményeként száz- ezres tömegben jelentkeztek a magyar nők és részt kérték az országot védő munkából. A magyar vidék magatartása különösen példamutató volt: a legelhagyottabb magyar falvak, a legkülsőkülsőbb kis magyar városok leányai-asszonyai lelkesedéssel és önfeláldozással ajánlották fel segítségüket, kezük munkáját és agyuk tudását a haza szolgálatára.

Sok helyen azonban, ahol a szervezés még csak indulóban van, az önként jelentkezni óhajtó magyar nők nem nyertek teljes képet a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet jelentőségéről, illetve arról, hogy ezen a nagyirányú szervezkedésen belül miképpen kapják meg elhelyezésüket, milyenek a jelentkezés feltételei és milyenek a munka lehetőségek. Ezekről a kérdésekről a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet Propaganda Osztálya a következő tájékoztatót adta ki:

— Közlédomásu, hogy az 1939 évi honvédelmi törvényünk értelmében honvédelmi munkába állítható minden 14—74 életév közötti magyar állampolgár, nemre való tekintet nélkül. Ami a magyar nők honvédő munkáját illeti, ismétellen le kell szögeznünk, hogy ez alatt a munka alatt nem frontszolgálatot kell érteni. A magyar nők munkáját kizárólag az ugynevezett belsőfront igényli, mégpedig minden gazdasági és ipari üzem, kereskedelem, kisipar, kórház, laboratórium, közigazgatás — egyszóval minden gazdasági és szellemi foglalkozási ág, amennyiben az esetleg frontszolgálatot teljesítő férfimunkaerőt pótolni kell. Tehát a haza csupán a belsőfronton és a hiányzó férfimunkaerő pótlására veszi igénybe a magyar nők honvédelmi szolgálatát.

— Nem arról van szó, hogy esetleg ujonnan kreált üzemekben munkára állítsuk be a magyar nők tömegeit. Tömeges jelentkezésre csak azért van szükség, hogy nyilvánvársunk minden olyan magyar munkáskezelt, amelyet a hiányzó férfi-munkáskéz helyettesítésére alkalmasnak tartunk. Ebből következik, hogy az önkéntesen jelentkezett magyar nőket nem fogjuk esetleg egyik napról a másikra munkába állítani, csupán akkor, ha a férfi munkaerő pótlására szükségünk van rá.

Nyilvánvaló, hogy elsősorban szakmunkásokra van szükségünk. Minden fajta szakmunkást nyilván kell tartani. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy a női szakmunkások nagy tömegekben általában már ugys állásban vannak, szükséges, hogy a szakképzettséggel nem bíró nőket szakmunkásokká képezzük ki. Ezek a kiképzések a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet tanfolyamain történnek.

Az önkéntesen jelentkező magyar nők abban az előnyben részesülnek, hogy ki-ki olyan foglalkozási ágban nyerhet kiképzést és esetleges elhelyezést, amely fizikai és szellemi ráteremtésének, érdeklődésének, családi viszonyainak legjobban megfelel. Másik figyelemre méltó előny, hogy az önkéntesen jelentkezettek, amennyiben rá vannak utalva, már a kiképzés időtartama alatt is anyagi támogatásban, nevezetesen „költségmegtérítésben” részesülnek. Tehát minden magyar nő úgy tanulhat ki egy bizonyos mesterséget a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet keretein belül, hogy — a tanulásért fizetnek neki. A tanfolyam

elvégzése után pedig, amennyiben beosztást nyert, rendes fizetést kap munkahelyén.

— Jelentkezni a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet szerveinél lehet. A felvétel feltétele: magyar állampolgárság és egészséges fizikum. Ahol meg

nem állították fel a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet irodáit, ott a község-házán a jegyzőnél, illetve a város-házán a polgármesteri hivatalban kell jelentkezniük azoknak, akik munkájukkal a küzdő haza segítségére akarnak lenni.

Tökmag ellenében kiszolgáltató szappanutalványok

Csak az utalványt kiállító Futura-bizományos községében üzlettel rendelkező, kijelölt szappankereskedő válthatja be. Más községekben kiállított és a Futura-bizományos bélyegzőjével, valamint aláírásával el nem látott szappanutalványok be-

váltása tilos. Ha a kereskedőnek a szappanutalvány valódisága ellen bármely gyanuja merülne fel, köteles erről a körülményről a legközelebbi illetékes hatóságnál, m. kir. államrendőrségnél, m. kir. csendőrségnél azonnal jelentést tenni.

Felsőházitag választás

Békésvármegye törvényhatósági bizottságának ülése egyhangulag dr. csáki Geist Gyulát választotta meg második felsőházi követévé. Póttagoknak vitéz Réthy Bélát és dr. Sebők Elekét. A vármegye főispánja a megválasztott rendes és póttagokat a következő beszéddel üdvözölte:

Tisztelettel üdvözlöm Méltóságodat és Nagyságodat a magyar országgyűlés felsőházi tagjává, illetve póttagjaivá történt megválasztásuk alkalmából. Mindenekelőtt is meg akarom állapítani azt, hogy Békésvármegye törvényhatósága a választási jogát olyan méltóság teljes formák, tárgyilagos és komoly előzmények, valamint böles megfontoltságnak a körülményei között gyakorolta, amelyek egyrészt példátadó lehet a mai időkben minden vonalon követendő higgadt magatartáshoz, másrészt pedig híven tükrözi vissza Békésvármegye közönségének politikai felelősségérzetét.

Ennek a teremnek a falai hosszú-hosszu évtizedeken át már sok vitát és küzdelmet éltek által, — de a harcok után itt sohasem győztesek, vagy vesztesek, hanem mindig csak a vármegyénk önzetlen szolgálatában egybetorrott lelkek és a szülővármegyénket egyformán szerető testvérek maradtak vissza. Es mert ez most a mai választás után még fokozottabban így igaz, mint bármikor valaha, ezért nem mulaszthatom el, hogy a minden szenvedélytől és kortéziától mentesen lefolyt választás után köszönetemet és elismerésemet ezért első sorban is a törvényhatósági bizottsági tagok összességének juttassam kifejezésre.

A megválasztott rendes és póttagoknak a személyét illetően, úgy érzem, hogy alig lehet mondanivalóm, mert hiszen mindnyájan jól ismerjük őket. Ha nem ismernék, — nem választottuk volna meg őket Méltóságodnak és Nagyságodnak közöttünk élt élete és szemünk előtt folytatott közéleti munkássága a mostani választás eredményével megpecsételve felment attól, hogy személyüket szemtől szemben méltassam. A legrövidebben talán akkor fejezhetem ki magam ha azt mondom, hogy mi nem politikai mintát személyes érték nélkül, — hanem igazi értéket személyes politika nélkül akartunk a képviselőtünkben kiküldeni és ez volt az amit most megcselekedtünk!

Csak azt óhajtom még megemlíteni, hogy a megválasztottnak megbízása tiz olyan hosszú esztendőre szól, amelyik ma akkor kezdődik, amikor százezrek és milliók pusztulnak el a világ legnagyobb háborújában, amikor a magyarság létének fennmaradásáért a bolsevista veszedelem ellen küzd és megbízásuknak a tiz esztendeje fogja felölelni nyilvánvalóan azt az időszakot is, amikor a békekötések után az új Európában előglató pozíciókat kell megalapozni. Nem kétséges, hogy ezen időközben nagy eltolódások fognak végbemenni nemzeteknek az életében, társadalmaknak a mélységeiben, hangulatoknak hullámzásában és elveknél a vándorlásában. A rendszerint előjáró jelszavak meg is maradhatnak, de fel is cserélődhetnek a szerint, amint azt pártok vagy ugy fómálva által veszik, vagy egy-

szerűen csak kiszajátítják egymástól. Én arra kérem Méltóságodat és Méltóságokat, — és személyükben erre látom a garanciát, — hogy sohasem a felszínen levő változó jelszavakért, hanem mindig a mélységekben élő örök eszményekért harcoljanak! — Dolgozzanak a Krisztusi kereszténység örök ideáljaiért, — dolgozzanak Istennel hazáért, — dolgozzanak az örök magyarságért, — népünk boldogulásáért!

Ugy érzem, hogy mint a vármegye főispánja nemesak a magyar királyi kormány nevében, de mint ennek a vármegyének a fia, aki itt ebben a teremben nőtem fel, mindnyájunk nevében mondhatom ma azt, — hogy erre szól a megbízásuk, ebben segítse az Isten munkáját!

Hirdetmény

A gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság rendelete alapján a községi adóhivatal értesíti az adózó közönséget, hogy mindazon természetes személyek, akik adóhátralékukat, valamint folyó évielőírásukat f. évi december hó 31-ig kitizetik, 2 százalékos kamattérítésben részesülnek.

Gyoma, 1942 december 2.

KOVÁCS SÁNDOR
h. jegyző.

Honvédeink üzennek:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Arra kérem sziveskedjen nb. lapjában néhány szerény soraimnak helyet szorítani:

Mindazon jóbarátainknak és jóismerőseimnek, kik szeretettel gondolnak rám, a szeretet ünnepe; kellemes ünnepelést és Boldog újévet kívánok a messze havas orosz síkságról. Ha jól töltitek az ünnepeket, egy rövidke pillanatig gondoljatok a harctéren szenvedőkre. Szeretetteljes üdvözléssel: Beinschróth Márton szakaszvezető.

Szeretettel kérjük, mint fronton lévők, sziveskedjék a Szerkesztő ur a hírlapjába helyet adni a Karácsony és Újévi üdvözlőnknek, amelyért szeretettel és bálával fizetünk. Maradunk bajtársi üdvözléssel: Diószegi Sándor főt., Fele Imre őrm., Hernádi András szkv., Gyurezán János tiz., Koszti János tiz., Hanyecz Lajos őrv., Szabó József őrv., Kunstár György őrv., Pernecki Károly szkv., Fogarasi Péter, Márkus János, Szabó Árpád, Klement József, Udvari Sándor, Vóha Máté honvédek, Nagy Mihály honv., Sári Gusztáv honvéd, Sztruhás Péter szkv. Valahol, Oroszországból, 1942. XII. 19.

Építsünk árokrendszerű óvóhelyeket

A légítámadás különböző veszélyeivel szemben a lakások, vagy a munkahelyek közvetlen közelében létesített légóttalmi óvóhelyek nyújtának a lakosság részére megfelelő védelmet.

Az óvóhelyeknek igen sok fajtája van: szabványos TGS óvóhely, szükség óvóhely, árokrendszerű nyitott-fedett óvóhely.

A város épületeinek nagy része nincsen alápincézve. Mit csináljon hát a lakosság ezen része, hogyan védekezzen?

A árokrendszerű óvóhely megvédi a törmelékek és szélhát-hatásokkal szemben, sőt gázbiztosná is ki lehet építeni.

Itt a lakosság tudomására kell hoznunk, hogy a hatósági légóttalom csak a házak kapujáig terjed. Azon belül a lakosság maga köteles élet- és vagyonbiztonságáról gondoskodni. Köteles tehát úgy maga, mint hozzátartozói részére a legmesszebbmenő védelmet kiépíteni.

Az árokrendszerű óvóhely leggyorsabb alakja mintegy 2 m. mély alul 60 cm-től 1 m. széles felfelé szélesedő egyszerű árok, mely lehet nyitott vagy fedett. A fedett árokrendszerű óvóhelyek bizonyultak tökéletesebbnek, mivel ezek a saját tűzérzségi elhárító tűz visszahulló lövedékei és repeszzei ellen is védelmet nyújtanak.

A mi talajviszonyainknak a földfeletti árokóvóhelyek felelnek meg, mivel a magas talajvíz miatt mélyre létsai nem lehet.

Az árokóvóhely szabályos megépítésére és berendezésére vonatkozó felvilágosítást a lakosság részére a Légóttalmi Liga készséggel megad.

Addig is míg ezen óvóhelyeket a lakosság megépíti, felhívjuk a figyelmet arra, hogy ott, ahol pince nincs, a lakosság a lakását ne hagyja el, mert a lakás megvéd a visszahulló repeszdarabok és szélhátok ellen.

Felhívjuk még a figyelmet arra, hogy a riadó tartama alatt az utcán tartózkodni tilos s csak a kellő igazolványokkal ellátottaknak szabad.

Vidám sorok.

Szomorkodva nézi a székely a hára előtt lévő fát. — Látja ezt a szomszédja:

— Maga mér busul ugy, szomszéd? Mit néz olyan szomorúan?

— Hogyja el szomszéd, nézem ezt a fát. Erre akasztotta fel magát szegény anyósom.

A másik sóvárogva szól:

— Szomszéd, az Isten megfizeti, adjon bár egy oltóagat nekem arról a fáról!

H I R E K

A tavasszal megkezdik a békéssámsóni kisvasutépítést. Már hosszabb ideje tervezik a kisvasutnak Tótkomlósról Békéssámsón községen keresztül Hódmezővásárhelyre való kiépítését. A vasutépítési tervnek nagy segítségére volt az a megbeszélés, amelyet a nyáron a MÉP békéssámsóni szervezetének nagygyűlése után baicai Beliczey Miklós folytatott az érdekelt községek és a kisvasut képviselőivel. Időközben felmerült olyan terv is, amely szerint a kisvasut Tótkomlós helyett Orosházáról indult volna Békéssámsónra. Ugy látszik azonban az érdekeltek belátták ennek az elgondolásnak tarthatatlanságát, mert most újból a Tótkomlósról való kiindulás mellett döntöttek. A vasutépítés tervei már olyan előrehaladott állapotban vannak, hogy a vasut építése talán már a tavasszal megindul.

Kotlátozzák a karácsonyi és újévi postaforgalmat. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter előzetes tájékoztatás céljából közölte a kereskedelmi és iparkamarával, hogy a karácsonyi és újévi fokozott postai forgalom lebonyolításának lehetővé tétele végett a postahivatalok 1942. december hó 18. napjától 1943. január hó 3. napjáig nyomtatványokból, könyvekből, árjegyzékekből, címezetlen nyomtatványokból, árumintákból címezetlen árumintákból továbbá egybecsomagolt küldeményekből egy feladótól legfeljebb 500 darabot vehetnek fel. A korlátozás nem vonatkozik a sürgős természetű nyomtatványokra (időszaki lapokra, gyászjelentésekre, vásári értesítésekre, tözsdei árjegyzésekre stb. valamint a karácsonyi és újévi üdvözlőlevelekre).

Herefélék szerződéses termesztése. A takarmány területek növelése érdekében a Futura Rt., mint a muliban, jövő év tavaszán is termeltet szerződéses alapon lóhere, lucerna, fehérhere és balta-cím magot. A vetőmagot a Futura kamatmentesen a vetőmagra megállapított maximális áron bocsátja a termelők rendelkezésére és annak ellenértékét a szállítandó termés értékéből vonja le. A leszállított termés után a mindenkori maximális áron felül 10 százalékos prémiumot fizet. A szerződéses területről származó szénatermés teljes egészében a termelő tulajdonát képezi. Termelési szerződések megkötése végett 1943. január 31-ig lehet a Futura bizományosoknál jelentkezni.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb téiben is helytállnak Magyarorszáért! Adjatok téli ruhát a hadseregnek!

Harmadik téli gazdasági tanfolyam Gyomán. A póhalmi téli gazdasági tanfolyamot december hó 5-én délután 4 órakor nyitotta meg dr. Szász Lajos községi főjegyző, dr. Táby Endre főszolgabíró, a vármegyei gazdasági egyesület kiküldötte és a helybeli ezüstkalászos gazda csoport gazdaköri elnöke G. Szabó József jelenlétében. Az elhangzott buzdító szók már 53 hallgatót találtak a foglalkozás helyén. Ez a harmadik tanfolyam küzd a legnehezebb viszonyokkal, az előadói központiúól való nagy távolság, előadó hiány, három rosszul termő, vizes esztendő. A létszám mégis nem kisebb az elmúltakénál, mert az utolsó foglalkozáson már 59 rendes és 6 vendég hallgató vett részt. Az egyik hallgató 18 kilométerrel látogatja azt. Csodával határos, hogy mi fűtheti ennek az egyszerű földmives embernek lelkiét, hogy 10 órai beszélgetés kedvéért képes hetenként 36 kilométert gyalogolni. Bizony sokan meríthetnének ennek az egyszerű embernek az akaraterejéből! Nekem az a szerény óhajításom, hogy a súlyos viszonyok mellett is lelkesen indulj tanfolyam a legszebb eredménnyel is végződjön. Tanfolyamvezető.

Meghívó. A békésvármegyei Gyümölcsstermesztők Egyesületének gyomai csoportja 1942. december hó 20-án (vasárnap) délután 4 órakor a községháza nagytanácstermében gyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívom. Határozatképtelenség esetén a gyűlést 1942. évi december hó 20-án délután 5 órakor tartjuk meg. Alelnök.

Rendelet a ricinus-olajfélék minőségéről és forgalmáról. Bárány Bárány Dániel földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki az ipari célokra szolgáló ricinus-olajfélék minőségének meghatározásáról és azok forgalmáról. Az ipari ricinusolajok kellékeinek megállapítása részben a repülőtechnikai célokra felhasznált olajok kellékeinek megállapítása céljából, másrészt az olajgyártási célokra szolgáló ricinusmagvak minőségi megállapítása céljából szükséges. A rendeletben meghatározott minőségi kellékektől eltérő ipari ricinusolaj forgalombahozatalára a földművelésügyi miniszter a honvédelmi és iparügyi miniszterrel egyetértve engedélyt adhat.

Csomagfelvételi korlátozás. További intézkedésig minden kedden és csütörtökön szünetel a csomagok felvétele a postahivataloknál. Kivételt csak a hivatalos, gyógyszer és táboriposta-csomagok képeznek.

Köszönetnyilvánítás. A Bajtársi Szolgálat elnökségének özv. Braun Mártonné a hadbavonultak itthon maradtjai részére segélyként 30 pengőt adományozott, miért is az adományozónak a Bajtársi Szolgálat elnöksége köszönetét nyilvánítja.

A földművelésügyi minisztérium tisztviselői kara minden egyes harctéren küzdő lársa részére szeretet-csomagot küldött, Minden szeretet-csomag meleg kötött ujjast, termoszban borpárlatot, cigarettát, cukrot tartalmaz. A küldemények értékét a tisztviselők adták össze.

Mezőgazdasági gépkezelői tanfolyam Debrecen és Szolnokon. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara 1942. év január, február, március hónapjaiban Debrecenben és Szolnokon egy-egy 3 hetes mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendez. A tanfolyamra felvehető minden olyan egyén, aki 18. életévét betöltötte és írni olvasni tud. A tanfolyam tan- és beiratási díja 15 pengő. Akik részt kívánnak venni, a tandíj egyidejű befizetésével már most biztosítsák felvételeiket a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamaránál, Debrecen, Hunyadi-utca 5 szám.

Közellátási Jogsabályok Gyűjteménye. A napokban jelent meg a könyvpiacra a „Közellátási Jogsabályok Gyűjteménye” című munka, amely régóta érzett hiányt pótol mind a közellátási kérdésekkel foglalkozó közigazgatás, mind pedig a nagyközönség számára. A háboru kitörése óta a közellátási rendeletek száma állandóan emelkedett, úgy, hogy ma már több, mint ezer közellátási rendelet van. A megfelelő jogsabályok gyors felkutatását számmutató és részletes belső névmutató teszi lehetővé. A munka a Stádium Rt. kiadásában mintegy ezer oldalon, fűzött formában jelent meg olyan formában, hogy a köteiből az egyes lapok kiemelhetők, illetőleg új lapok beilleszthetők. A két kötet együttes bolti ára: 60 pengő.

Karácsonyig nem kell déli szünetet tartani az élelmiszerüzletekben. Az üzleti zárórára vonatkozó október 17-én életbe lépett rendelet tudvalevőleg kimondta, hogy azokat a nyílt árusítást üzleteket, amelyekben kizárólag, vagy túlnyomóan élelmiszert árusítanak, köznapokon délután 1 órától 3 óráig zárva kell tartani. Ugyanez a rendelet kimondta azt is, hogy a déli szünetről szóló rendelkezés nem vonatkozik a karácsony első napját megelőző 12 köznapra, Ennélfogva karácsonyig az élelmiszerüzletekben nem kell déli szünetet tartani.

Hirdessen
lapunkban

Tudja-e . . .

hogy 1730 ban. Párisban az utcai csöcsélek egy híres színésznőt sárral dobált meg, mert sélakocsi-kázisa alkalmával elkövette azt az illetiiséget, hogy zsebkendőjét arra a célra használta, amelyre tulajdonképpen szolgált.

hogy a kaszálógépet már az ókor is ismerie Plinius a természetéről szóló könyvében (Kr. után 70) leírja, hogy a nagybirtokok ökrököt vontatott szántalpas alkotmányt használtak, mely forgó késekkel kaszálta a gabonát.

hogy a Tokió szó annyit jelent, mint a keleti főváros. Régi neve, Yedo, folyókopui jelentett. Johama haránipartol, Nagasani pedig hosszú előhegységet jelent.

hogy a kémia szó az egyiptomi „kemi” szóból származik, mely feketét jelent. A régi egyiptomiak a Nilus termékeny fekete iszapjától, mely élesen elüt a sivatag fehér vagy sárgás homokjától, szintén „Kemi”-nek nevezték el; az arabok pedig a szót az egyiptomi származású femótvő-és megjelölésére vették át. Alkimia arabul annyit jelent, mint „sz egyiptomi művészet”. A kémia szó alapjelentése a középkori „feket mágia” kifejezésben is fennmaradt.

hogy XIV Lajos, a francia napkirály nem kevesebb, mint 48 udvari parókakészítőt tartott. Akkoriban a párizsi parókakészítőknek akkora keresletet kellett kielégíteniük, hogy a francia hajvásárlók egész Európát bejárták. Egy font hajért 50 tallért is fizettek, ez azonban még mindig nagyon cönyös befektetés volt, mert egy-egy kész paróká ára az ezer tallért is elérte.

hogy bár a szövés és kötés közeleli rokonságban lévő mesterségnek látszik, feltalálásukat több évezrednyi időköz választja el egymástól. Míg a szövés feltalálása már a történelemelőtti időre megy vissza, a sokkal könnyebbnek látszó kötés csak a XV. században jött divatba.

hogy egy Lepage nevű londoni könyvkiadó francia nyelvkönyveit pontosan száz évvel ezelőtt azzal a megjegyzéssel ajánlotta a közönségnek, hogy könyveit elkerülhetővé teszi az „az erkölcsi veszedelmet”, amely a párizsi kiejtésnek a helyszínen való tanulmányozásával elkerülhetetlenül vele jár. (MN)

Mindenkinek szól ez a figyelmeztetés: aki itthon, nyugodt kényelmet biztosító polgári környezetben és nem minden percben reá leselkedő veszedelmek között végzi polgári munkáját, tartsa erkölcsi kötelességének, hogy bőségesen adakozzék a honvédség léli ruhagyűjtő akciójára.

Apollo Mozgó Gyoma

December 19

szombat

Az idei szezon egyetlen nagy dzsungelfilmje:

Itél a dzsungel

Exotikus, kalandos, izgalmas történet.

Három ember vakmerő kalandja az őserdőben,

Főszereplők: Isa Miranda, Gustav Diessi, Fosco Giachetti.

December 20-21

vasárnap-hétfő

Közkívánatra!

Tolnay Klári, Jávör Pál, Simor Erzsé, Rajnay Gábor,
Libertiny Éva, Maklár Zoltán:

Tóparti látomás

Lenyűgözően szép, szerelmes filmregény.

Magyar Világhíradó.

December 23

szombat

Kizárólag 16 éven felülieknek!

A francia filmművészet remeke:

Mire megvirrad

Két szerelmes szív vergődése a szenvedélyek viharában.

Főszereplők: Jean Gabin, Jules Berry. Megható! Lebilincselő! Izgalmas!
UFA világhíradó.ELGADÁSOK: vasár- és ünnepnapi fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órakor.

A KORONDI hírneves székely fazekasok és tapoláru kőszobák, akiknek készítményei művészeti szempontból is országos hírnévre tettek szert, országjáról, hőskönlékművet és kulturáliszót annak emelni községükben: s arra kéri a megértő közönséget, hogy vásárolják pontékát, amelyből árjegyzékkel szivesen szolgálnak. Rendeléseket felvesz Korond Község Előjáróság, Korond. Udvarhely me. ye.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Putnoki Lajos és neje Rau Erzsébet leánya Erzsébet ref., Patáki Elek és neje Lukács Eszter fia Imre ref., Batári János és neje Csete Teréz leánya Edit ref., Petneházi Sándor és neje Kéri Jolán fia Sándor rk., Tóth István és neje Erdei Erzsébet leánya Erzsébet ref.

Házasságot kötöttek: Hajdu István Szerető Ilona, Varga István Szalács Zsuzsanna, Krizsán Pál Csoma Ilona, Bene Imre Sebők Vilma, Susánszki Mihály Heinfari Mária, B. Sz. bó János Baráth Piroška, Diószegi Gyula Kun Mára.

Elhaltak: B. Kiss Imre 89 éves ref., Bodon László 68 éves ref., özv. Czákó Józsefné G Kovács Juliánna 78 éves, Murzsi János 80 éves ref., özv. Véha Jánosné Hornok Rozália 77 éves rk., özv. Hamza Sándorné Izsó Erzsébet 85 éves ref., Elek Lajos 66 éves ref., Aranyi József 79 éves ref., özv. Rácz Jánosné Finta Sára 87 éves ref.

Arverési hirdetés

Arverés alá kerül a gyomai, Zrínyi Ilona uti 2. szám alatti ház, 1943 január hó 5. napján pontosan 9 órakor Gyomán, a Járásbíróság 3. ajtó-szám alatti helyiségében.

Huszezer sziget egy városban. Svédország területén a legújabb számítások szerint több mint 95 ezer kisebb-nagyobb tavat lehet találni s ezek közül csak magában Stockholmban annyi a 16, hogy bennük 19 870 sziget fekszik. Ezt az érdekes adatot olvassuk a Tolnai Világlapja új számában. Pompás képek mutatják be a tenger legújabb eseményeit, valamint a magyar élet legmagabb jelenségeit. Tolnai Világlapja minden egyes száma fel ér egy lexikkonnal és ára mégis csak 24 fillér.

December a pesti színházakban. A pesti színházi világ újdonságairól érdekes kritikákban számol be a Délibáb legújabb száma. Friss színházi beszámolók, elbeszélések, versek, külön rádióműsor, divatrovat Asszonyok postája, rejtvények, humor, gazdag filmrovat, rengeteg szebbnél szebb kép, ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb és legnépszerűbb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert az ára csak 20 fillér.

A magyar társadalom népszerű repülőlapjának, a Magyar Szárnyak-nak legújabb, decemberi új száma megjelent. Értékes és gazdag tartalommal.

ENDRÓDI MOZI
1942 dec. 20-21 én, vasárnap
3-5-7 órakor,
hétfőn 5 és 7 órakor.
A nagy magyar sztárok filmje!
Európa
nem válaszol

Kém film.

Főszereplők: Tasnády-Fekete Mária, Titkos Ilona, Vaszary Piri, Petrovich Szveliszláv, Kiss Ferenc, Rózahegyi Kálmán, Mály Gerő, Somlay Arthúr stb. Egy sülyedő Oceánjáró luxus hajón történik ez az izgalmas kémdráma. Magas nivóju és mégis a legegyszerűbb embert is érdeklő szenzációs film.

A műsor kiegészítve.
Vigjáték és UFA hirdókkal.

A HONVÉDSÉG téli ruhagyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjanak meleg ruhát a barcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

Karácsonyfák

Luc- és ezülfenyők
nagyválasztékban
kaphatók ZÖLD BÉNI
szerszámfa-kereskedőnél,
gróf Tisza István ut 79.

Publikáció

10 szög 4 fillér, minden további szó 4 f.

Háromnegyedes macskabunda, félcsikóbunda eladó. Horthy Miklós ut 11 szám alatt. 4-3

Kruchió Gábornál Garzó Gyula utca 1 szám alatt egy gramafon tizenhét lemezzel eladó

Tisztelettel értesítem a szabóiparosokat, hogy a cérna utatványokra 73 százalékban tiszta pamutcérnával tudok szolgálni. Tisztelettel: Szendrei Géza kereskedő, kisipari cérnaelosztó.

Kondorosi Államilag engedélyezett faiskolában igen szépen fejlett jegenye- és kanadai nyárfák, thuják, fenyők, buxusok, folyton termő málnatövek, ribizli, pöszméte, nemesorgonák három fajtában kaphatók. Bokor- és magasrözsza újdonságok s k színben. A fent részletezett növényekre már most tavaszi szállításra előjegyzéseket felveszek, melyek itt helyben es-közölhetők megbízottamnál Kiss Sándornál, lakik Bocskay-utca 20 szám alatt. Tisztelettel: GUNDA PÁL faiskolája Kondoros.

Király Sándor cipész egy tanulót felvesz Hősök Emlék-utja 54 szám. 3-3

Fekete hosszú télikabát, fekete ruha eladó, özv. Zöld Dánielné Lehel-utca 13 szám alatt. 1-1

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendejében a Sylvania könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24

Befizetések postacsekken:

Sylvánia nyomda Gyoma^o csekkzárom 18.280.

Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felölős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„SYLVÁNIA” NYOMDA

Gyoma, Koszuth Lajos utca 64.

Telefon: 32.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés 50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt adunk.

Megjelenik minden szombaton reggel.

A szeretet hőse

Karácsony ünnepét rendszeren úgy szoktuk magunk elé állítani, mint egy poétikusan szép, bűbájosan kedves ünnepet, mint a legtisztább és legmelegebb családi szereteinek az ünnepét, melyen szívek dobognak össze, ártatlan gyermek és boldog szülői szemek ragyognak fel s lélek mélyéből száll magasba az angyali himnusz: Istennek dicsőség — embernek békeesség!

Igy volt ez régen. Valamikor, több, mint egy emberöltő előtt, mikor szent karácsony estén szüzi tisztaságu fehér hó borította a földet, mikor csengő szánok siklottak végig a havon, mikor tűz ropogott a kályhában, vagy kandallóban barátságos melegel árasztva, mikor szülő, gyermek, testvér, rokon ölekezett egybe a családi szeretet zavartalan boldog örömeiben Istent áldva a csillogó karácsonyfa körül.

Az utolsó emberöltő kezdetén azonban nagyot fordult, vagy csikordult a világ kereke. S ebbe a fordulásba belejajdult az egész emberiség. Fegyverek kattogtak, puskák ropogtak, ágyúk dörögtek, családok szakadtak szét hosszú négy éven át, — ezután jött az ezredéves szent föld lelketlen szétdarabolása, rabságnak életet öléllincse, szolgaságnak, megáldozottságnak gyötörő nyomorúsága, szegénységnek könnyű áztatta felete kenyere, mikor megtárgyolt ajkunkon a mosoly és gyászbaöltözött a boldogság s elhalt szívünkben az öröm.

Am ez nem volt elég. Ma világ ég lánggal, a föld remeg szörnyű reszketéssel, tenger morajlik nagy viharzugással, a levegő égben gépmadarak serege viaskodik egymást szaggatva, tépve, ma 1600 millió ember, a föld kerekességének minden népe áll egymással szemben s a szent karácsony boldog áhítata idején jajongva kiáltjuk: Békeesség, békeesség és nincs békeesség!

Ma új színt kap karácsony ünnepe, ma új meglátást terem szent karácsony este. Abban a

betlehemi jászolbölcsőben szendergő gyermekben a hőst kell meglátnunk, a szeretet hőseit, ki feláldozza a mennyei békét, az eget dicsőségét, beleveti magát a bűnös embervilágba, ennek gyűlölködő, tülekedő háborújába s Golgota keresztjén át hulló vérével írja eléink, mint az örök szeretet hőse azt az igazságot: légy hív mindhalálig, neked adom az életnek koronáját, mert aki vellem jön és győzedelmeskedik, azt fehér ruhába öltöztetem, annak neve nem töröltetik el az élet könyvéből!

Ma meg kell látnunk, hogy a szeretet nem abban határozódik, hogy jászol bölcsőben szendergő egy gyermek, hogy felette anyai szeretet örkődik, hogy betlehemi pásztorok, vagy napkeleti bölcsék s királyok jönnek neki tisztességet tenni, hanem abban, hogy Ő maga lesz a szeretet hőse, vállalja és véghezviszi, hogy általa vakok lássanak, némák szóljanak, sánták járjanak, betegek gyógyuljanak, halottak feltámadjanak, — vállalja és véghez viszi, hogy beszálljon tarizeusokkal, bűnnek, pokloknak fejedelmével és seregével, a legyőzhetetlennek hitt és rettegett nagy ellenségével a halállal, s a feltört eziklásir felé kitűzi a győzelemnek, általa a diadalmas békeességnek hódolóp zászalját, mint a szereteinek hőse s lelkünkbe csókolja a maga igazságot: légy hív mindhalálig és neked adom az életnek koronáját!

Ma meg kell látnunk, hogy a karácsonyi szeretet nem abban határozódik meg, hogy csillogó szánokon rokonlátogatni menjünk, hogy dusan megrakott asztaloknál napokig vendégeskedjünk, hogy csillogó karácsonyfatokat állítgassunk, hanem ebben, hogy az örök szeretet hőseinek mindnyájan hős katonái legyünk katonái és polgári fronton egyaránt! Míg testvéreink messze harctereken állják meg helyüket hősi dicsőséggel, nekünk itthon kell hőskönet lenni a lemondásban, a

nélkülözésben, a kevéssel való megelégedésben, az egymást segíteni kész szeretetben és abban a törhetetlen és rendíthetetlenül bizodalmas hitben, hogy nekünk győznünk kell, mert a szeretet hőseinek katonái vagyunk!

Vállalni és véghez kell vinni, hogy szembeszálljunk e világnak minden hatalmasságával akár közelről, akár távolról, akár tengerek mélyéről, akár levegő ég magasságából jöjjön, — szembe kell szállani minden csüggedéssel, minden reménye-

vesztettséggel, minden lélekromboló s mérgező behatással s kitűzhessük az új Európa, az új Magyarország homlokára a győzelemnek, általa a diadalmas békeességnek hófehér zászalját, mint az örök szeretet hőseinek katonái s gyermekeink lelkébe csókoljuk az Ő igazságot: légy hív mindhalálig s neked adom az életnek koronáját!

Világnézeti küzdelmek gigászi harcának idején a hitben és szeretetben törhetetlen hős munkája és valósítsa meg a karácsonyi himnuszt:

Istennek dicsőség, Embernek békeesség!

Gyula, 1942. karácsony.

HARSÁNYI PÁL esperes,
az országgyűlés felsőházának tagja.

Márki Barna dr. alispán ONCsA-házakat adott át Békésen

Negyvenöt sokgyermekes család
kapott otthont

Az Országos Nép- és Család-
védelmi Alap, valamint a Köz-
jóléti Szövetkezet közös mun-
kájának ez évi eredményét
ünnepelték meg vasárnap Békésen, amikor sor került az az ONCsA által épített 25 család ház és két nagy ikerház átadására.

A mostani rendkívüli anyag-
beszerzési nehézségek ellenére
is sikerült a vármegye alispánjának erőfeszítései és így vált lehetővé, hogy most negyvenöt boldog békési család ka-

pott otthont.

A község előjárósága már szerdán behelyezte a házakra a kijelölt és arra érdemes családokat, de a hivatalos átadás vasárnap délelőtt 10 órakor történt meg, amely alkalommal vitéz Márki Barna dr. alispán, Valkó László dr. kerületi szociális felügyelő, Novák István szövetkezeti igazgató és Durkó Ferenc dr. vármegyei aljegyző utaztak le Békésre, ahol a vármegye alispánja átadta a házakat tulajdonosainak.

Sürgősen szerződjenek a gazdák a kötelező ipari növények termelésére

Az ipari növények kötelező termeléséről kiadott kormányrendeletnek megfelelően a Futura és az Olajmagértékesítő Szövetkezet már november hónapban szétküldötte az olajmag termelésére vonatkozó szerződéses felhívásokat. A már tömegesen beérkezett termelési szerződések alapján december elején az ólomzárolt olajlenvetőmag szét-

küldése is megkezdődött. Az idejében jelentkező olajmagtermelők részére a vetőmagvak beszállítása meg a téli időszakban megtörténik és így a gazdák a megfelelő minőségű vetőmag birtokában vetési munkáikat a legmegfelelőbb időben elvégezhetik. A korai vetés mindenkor fontos, de különösen nagyjelentőségű az olajlen-

mag és a napraforgómag termelésénél.

Az ország minden részében elhelyezett tisztítótelepek teljes üzemmel végzik a nagymennyiségű olajlenmag, napraforgómag, szója és ricinus vetőmag céljára történő megtisztítását. Olajlenvetőmag csak a szegedi Kender-Len- és Olajnövény Termesztési Kísérleti Intézet hivatalos ólomzárjával kerül forgalomba. Napraforgó- és szójavetőmagból az előirányzott vetésterületre a szükséges mennyiség igen nagyrésztben nemcsinált (ajták) áll rendelkezésre, ricinus termelésére pedig legnagyobb részben a hűvös nyarakat jobban bíró tűsköménnyel, nemcsinált vetőmagot osztanak ki. Biztosítva van, hogy az a gazda, aki idejében termelési szerződést köt, kellő időben megkapja a vetőmagot.

Fontos ezért a termelők sűrűs jelentkezése a legalkalmasabb vetőmag biztosítása és kellő időben való leszállítása szempontjából, mert — bár a vetőmagok az ország egész területén arányosan elosztva találhatók — a fennálló szállítási torlódások figyelembevételével számítani lehet arra, hogy a vetőmag szállítása az elosztó állomásoktól hosszabb időt vehet igénybe.

Napraforgómagra és ricinusra a termelési szerződéseket a Futura (Budapest, V., Vigadó-u. 6.) olajlenmagra és szójára a szerződéseket az Olajmagértékesítő Szövetkezet (Budapest, V., Vigadó u. 2.) köti. Termelési szerződést lehet azonban kötni bármely olajsmagra a Futura központjánál és bármely vidéki megbízottjánál is. A szerződéses termelőket jövő évi június hó 1. után 50 pengő termelési előleg és leszállított termésük után erőtakarmányvásárlási jogosultság illeti meg. Ugyancsak megilleti a termelőket kat. holdanként 30 kg. pétlisó is, melyet jövő év január hó 15-ig a Péti Nitrogénművek R.T. körzeti képviselőinél, a termelővel szerződést kötő vállalat igazolása alapján lehet beszerezni. Minden gazda saját érdekében gondoskodjék tehát a termelési szerződés sürgős megkötéséről, mert a határidők elmulasztásából jóvátehetetlen hátrány származhat.

A burgonya beszállítása az ország egyes vidékein

A közellátásügyi miniszter a Budapesti Közlöny december

11-én megjelent számában tette közzé az ország egyes vidékein a burgonya beszállításáról szóló rendeletét.

A rendelet felsorolja azokat a vármegyét és járásokat, amelyek a közellátásügyi miniszter kötelezett arra, hogy a termelő burgonya készletéből az 1942 szeptember hó 26-án igénybe vett mennyiségen felül, a háztartási és gazdasági szükségletén kívül, rendelkezésre álló mennyiségét is köteles a Belföldi Burgonyakereskedelmi

Egyesülésnek megvételre felajánlani.

A rendelet pontosan megállapítja azt a mennyiséget, amelyet a termelő háztartási és gazdasági szükséglet címén visszatarthat.

Lényeges intézkedése a rendeletnek az, hogy az igénybevett burgonya mennyiségéért a Burgonyakereskedelmi Egyesület külön megbízottja a hatósági áron felül métermázsánkért termelési költség címén 150 P-t köteles a termelőnek fizetni.

A belügyminiszter benyújtotta a tanyai közigazgatásról szóló törvényjavaslatot

A képviselőház a napokban ülést tartott. Ezen Keresztes-Fischer Ferenc magyar kir. belügyminiszter benyújtotta a tanyai közigazgatásról szóló törvényjavaslatot. A Ház ezután mentelmi ügyeket tárgyalt. Legközelebbi ülését hétfőn tartja a képviselőház.

A felsőház is ülést tartott. Ezen elhatározták, hogy a közellátási kérdések megvitatására 30 tagból álló közellátási bizottságot alakítanak. Elfogadták azt a miniszterelnöki javaslatot, mely a kárpátaljai terület felsőházi tagjainak meghívásáról szól.

Minden iskolában dec. 20-án kezdődik és január 24-én végződik a karácsonyi szünet

A vallás- és közigazgatásügyi miniszter rendelete adott ki, amelynek értelmében a karácsonyi szünet minden középiskolákban, középfokú iskolákban, szakiskolákban és népisko-

labán, tekintet nélkül az iskola jellegére, fűtési berendezésének rendszerére és a fűtőanyagkészlet mennyiségére december 20-án kezdődött és 1943 január 24 napjával végződik.

Szintetikus kaucsuk, — 25 évvel ezelőtt!

(KK.) A központi hatalmak tudvalevőleg az első világháborút a nyersnyaghiány miatt veszítették el. Különösen nagy volt a hiány már 1914 végén a nyers gummiban és kaucsukban. Pedig kellett a kaucsuk, mint a falat kenyér, mert hiszen például a tengeralattjárók akkumulátorszekrénynek berítésére csak a kaucsuk volt megfelelő anyag. A kábelgyártás terén még egyéb nehézségeket is okozott a nyers gummihány és ha a német vegyi ipar nem áll feladata magasztán, a kábelgyártás teljesen megakadt volna. Érdekes ezzel kapcsolatban, hogy a kábelköpeny készítéséhez szükséges kaucsuk pótlására a világháborúban legjobban bevált műanyagot az egyik villamosági vállalat, az AEG vállalat gummikísérleti telepén fedezték fel. Ez az az eljárás volt, amelyet azóta sokszorosan átjavított módszerekkel szintetikus kaucsuk nyerés néven ismer a világ. Az AEG oberprece-i gyárának gummikísérleti telepén már a világ-

háború alatt, 1917-ben állítottak elő mesterséges kaucsukot, amely bár távol állt minőségileg egy nyerskaucsuk, mint pedig a mai műkaucsukgyártmányoktól, de kábelborítási és tengeralattjáró alkatrészek szigetelési céljaira megfelelt, úgy hogy a tengerészeti miniszterium külön szakembert állított az AEG laboratóriumába Geisler mérnök személyében, aki az AEG-műhelyen tapasztaltak alapján írta meg doktori értekezését is 1917-ben a szintetikus kaucsuk előállításáról.

Honvédeink üzennek:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Arra kérem szíveskedjen mb. lapjában néhány szerény soraimnak helyet szorítani:

Messze Orosz-öldről küldöm üzenetemet hozzám tartozóimnak, ösmerősöknek és a vasutas kártársaimnak. Üdvözlök mindenkit, feleségem és gyermekeim csókolom! Ne aggódjanak, jól vagyunk. Békési Lajos örvezető.

Hirdetmény

A gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság rendelete alapján a községi adóhivatal értesíti az adózó közönséget, hogy mindazon természetesen személyek, akik adóhátralékukat, valamint folyó évi előírásukat f. évi december hó 31-ig kifizetik, 2 százalékos kamattérítésben részesülnek.

Gyoma, 1942 december 2.

KOVÁCS SANDOR
h. jegyző.

Új rendszert terveznek a szappanellátásban

A közellátási miniszter utasította a szappan- és mosószer-előállító üzemeket, hogy december elsejétől kezdődően mosószappantermelésük 30 százalékat, pipere- és borotvaszappant, valamint a mosószertermelésük 50 százalékat tartálékolják. Ezekből a tartálékokból kizárólag a szappanellátás miniszteri bizottságának utasítására eszközölhetnek eladást.

Értesülésünk szerint, januártól kezdve valószínűleg az egész ország területén új rend lép életbe a szappanellátás tekintetében. A zökkenők kiküszöbölése céljából a gyárak jórészt közvetlenül a kiskereskedőket szolgálják majd ki a szappanellátás miniszteri bizottságának beosztása szerint, nehogy egyes gyárakhoz túlzottan sok kiskereskedő rendelése jusson be, míg más gyárak termelését esetleg ne is vegyék igénybe.

Az új elképzelés lényegében a régi rendszer visszaállítására, amely Budapesten már érvényben is van, egyelőre próbaképpen. Ez azon az elven épül fel, hogy a szappangyárak termelésük nyolcvan százalékat közvetlenül a kiskereskedő utján juttassák el a fogyasztóhoz és csupán a termelés husz százaléka kerül a kijelölt szappan-nyagykereskedők utján forgalomba. Hasonlóan aztán a szappan-nyagykereskedőknek kevesebb főhöz, tárolási helyre, stb. van szükségük és a szappanellátás jórészt kikerül kezükből.

Törvényhatósági és megyei városokban nem sok változás hozna ez a rendszer, csupán az történe, hogy az ottani kiskereskedők nyolcvan százaléka közvetlenül a gyártól kapnának árut, a falusi lakosság szappanellátása tekintetében pedig a kidolgozott rendszer szerint maradéktalanul érvényesülne a közvetlen rendszer, vagyis a falusi szappan-nyagykereskedők kizárólag a gyártól szerzhetnék be szükségüket.

Államilag engedélyezett zeneiskola Gyomán

Amint értesülünk, megérkezett a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedély, melynek értelmében Benke Lajos zenetanár államilag engedélyezett zeneiskolát létesíthet és tarthat fenn Gyomán. A zeneiskola két tanszakkal, nevezetesen zongora és hegedűtanszakkal fog működni, beleértve természetesen a kötelező elméleti oktatást is. A zeneiskola növendékei tanév végén előmenetelükről államérvényes bizonyítványt nyernek, melynek alapján bármely más zeneiskolában is fennakadás nélkül folytathatják zenei tanulmányaikat a következő magasabb osztályban, sőt tehetségesebbek a Zeneművészeti Főiskolára is kérhetik felvételüket. A zeneiskola színhelye egyelőre Benke Lajos zenetanár Petőfi utca 2 sz. alatti lakásán van, ahol a zeneiskolával és zenetanulással kapcsolatos összes kérdésekre készséggel nyújt felvilágosítást az érdeklődőknek Benke tanár, a zeneiskola igazgatója.

Ezen örvendetes hír szerint államilag engedélyezett, nyilvános zeneiskolát kapott Gyoma. Községünk kulturális fejlődésében tagadhatatlanul határkövet jelent egy zeneiskola létesítése, mert hiszen akadtak ez előtt is egyesek, akik több, vagy kevesebb szakértelemmel, de mindenesetre nagy odaadással és ügybuzgalommal lelkes utőrői voltak a zenevilágnak s ezáltal a zenekultúra ápolásának, helységünkben azonban egy tényleges zeneiskola átfogó erkölcsi ereje már önmagában véve is kultúr-többletet, fejlődési mozzanatot jelent számunkra. Benke tanár, aki az utóbbi években fáradtságot nem ismerve oly sokat tett Gyoma zenei életének fellendítése terén, most szorgalmas és kitartó munka árán ugyancsak ő hívta életre a zeneiskola intézményét is ezáltal Gyoma a zeneiskolával bíró városok sorába lépett. Nagyon kíváncsi és szükséges tehát, hogy Gyoma közönsége is felkarolja és támogassa ezt az intézményt, mely a legszebb, legnemesebb művészetnek: a zenének ápolását és terjesztését tűzte ki célul s amelyből mindenki csak lelki gazdagságot, gyönyörűséget nyerhet. De a zene ma már nemcsak a kiváltságosak sajátja, mint volt régen, hanem a legszélesebb néprétegnek is hozzáférhető. Kíváncsi volna tehát, ha az értelmi régi osztályhoz tartozók mellett az iparos és a gazdaközönség gyermekei is kivennék részüket a zenetanulásból, amely testileg-lelkileg ügyesít, izlést finomít és fejleszt.

A magunk részéről kívánjuk, hogy minél népesebb, virágzóbb legyen az ujonnan induló gyomai zeneiskola!

HIREK

Kellemes és boldog karácsonyi ünnepeket kíván előfizetőinek, hirdetőinek és olvasóinak a Gyomai Ujság szerkesztősége és kiadóhivatala.

Megkezdődött a mezőgazdasági ruhaakció. A gazdasági munkáruházi akció zavartalan lebonyolítása érdekében a közellátásügyi miniszter az akció textíliarutinálványainak érvényét 1943 január hó 15 ig meghosszabbította. Ehhez képest a gazdasági munkáruházi akció áruait a lebonyolítással megbízott kiskereskedők és szövetkezeti fiókok a kiosztott rutinálványok ellenében 1943 január 15-ig kötelesek kiszolgáltatni.

A MÁSZ hízalási akciója. A MÁSZ felhívja a termelők és keresztyén ipari hízalók figyelmét arra, hogy tengeri és árpa kiutalása mellett — legkevesebb 20 darab sertésre — most is köt hízalási megállapodásokat. Az érdekelt gazdák és keresztyén ipari hízalók felvilágosításért forduljanak a Magyar Állat és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezet központjához, Budapest, V. Aulich-utca 8.

Ujabb kedvezményes tenyészkán akció. A köztenyésztésben levő mangalica sertésállomány vérfriessítése, némesítése és termelőképességének fokozása érdekében a földművelésügyi miniszter az előző években lebonyolított hasonló akciók kedvező eredménye alapján a mangalica tenyészkánakció továbbhi folytatását és annak során mintegy 2500 darab mangalica-tenyészkának kedvezményes áron való kiosztását határozta el. Az akció kizárólag a köztenyésztés céljait szolgálja és a törvényhatósági állattenyésztési alapok, községek, városok és egyéb közületek tenyészkánbeszerzésére terjed ki. Akció a vármegyei gazdasági felügyelőségek és az erdélyi kirendeltség útján, a Mangalica-tenyésztők Országos Egyesületének közreműködése mellett nyer lebonyolítást. Az akció keretében kizárólag törzskönyvelt tenyészerekből származó, egy éven belül sertésszertés ellen szimultán módon beoltott, 15 hónaposnál nem idősebb és legkevesebb 80 kg súlyu tenyészkanok kerülnek kiosztásra. Az értelemeket a gazdasági felügyelőségekhez kell mielőbb bejelenteni.

A Magyar Föld heti képalap képekkel és értékes cikkekkkel jelent meg. A magyar föld képes lapja, mely gazdasági cikkekből számol be. Továbbá elbeszélésekkel, verssel, kisgazdák szakcikkeivel, piaci és vásári árakkal és rendeleteket találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet-körút 7.

Érvénytelen a törvényben megszabottnál hosszabb tanidő kikötése. Az 1922: XII. t. c. 89. §-a a tanonc iskolai végzettségére és életkorára tekintettel megállapítja a képestehez kötött iparokban kikötendő tanidő legrövidebb és leghosszabb tartamát. Ezen időn belül a munkaadó és a tanonc, illetőleg annak gyámja szabadon állapodhatnak meg a tanoncidő tekintetében. Konkrét esetben az iparügyi miniszter 15 280/III — 1942. sz. a. hozott határozatában kimondotta, hogy a törvény rendelkezése ellenére kötött tan szerződés semmis azon részében, amely a tanidő tartamát a megengedett maximális időn túl állapítja meg. Ehhez képest a törvény szerint kikötendő leghosszabb tanidő kitöltése után a tanviszonyt az 1922: XII. t. c. 96. § a értelmében befejezettnek kell tekinteni.

Egyéves fennállását ünnepli most megjelent új számával az immár nagy népszerűsége szerzett IFJU REPÜLŐ, a magyar ifjuság kedvelt repülőlapja. Nagy-szabású országos pályázata első részleteredményeit közli az új szám. E pályázat keretében rendkívül értékes pályadíjakkal jutalmazták azokat, akik a magyar repülőmodellezés fejlesztésére érdemes munkákat küldtek be. Dékány Zsigmond új zárttéri modelje, a Moly, bizonyára érdekes munkával látja el modellezőinket, akik egyébként Ijász Szabó J. legújabb kísérleti modeljének megépítésével is fejleszthetik modellező szak tudásukat, ezáltal aszimmetrikus model építésével. Érdekes kis elbeszélés szól Ciprián barátáról, a repülés egy magyar utőrőjéről s Herczegh Lajos honvéd szép versét közli a lap. A gazdag és változatos tartalomról kiemelkedik még egy cikk a modelbenzinmotor szerkezetéről, a magyar modellező világ tevékenységéről, az IFJU Repülő most kiépített levelező-rendszere legújabb jelentéseiről, szóval a lap a magyar modellezés hőiükre. Az új szám, a decemberi „Ifju Repülő” új számának ára 30 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatalától (VII., Király utca 93) kérjen.

Fel kell takarmányozni a makktermést. A földművelésügyi miniszter utasította az erdőgazgatóságokat, hívják fel az erdőtulajdonosokat, hogy erdeiknek termesztés felújítás alatt nem álló részeiben felhasználatlanul maradt tölgy-, cser- és bükk-makktermést akár a saját, akár pedig idegen sertések makkoltatás engedélyezése iránti kérelmeket az illetékes erdőigazgatóságához kell előterjesztetni.

— Gondoljatok azokra, akik távol a hazától a legzordabb télben is helytállnak Magyarorszáért! Adjatok téliruhát a hadseregnek!

Rendelet a rostaalj-hulladék forgalmának szabályozásáról. Bárbó Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki a rostaalj-hulladék forgalmának szabályozása tárgyában, amely kizárja a vetőmag és egyéb mag tisztítása után fennmaradó hulladéknak más magvakhoz való keverését és ezzel azok meghamisítását. Az új rendelet értelmében a hulladékot ezután csak megőrölt állapotban szabad forgalombahozni. Az őrlés a takarmányként való felhasználást nem befolyásolja károsan.

Komoly dolog az elsőtétítés. Sajnos, még mindig akadnak könnyelmű emberek, akik az elrendelt kötelező léggóltalmi intézkedések betartását nem teljesítik lelkiismeretesen. Főként az elsőtétítés körül tapasztalható ez és többen a szigorú rendőri büntetésből tanulják meg azt, hogy az elsőtétítés komoly dolog. Az elsőtétítésért mindenki maga felelős és a feledékenységgel meg a nemtudással nem lehet védekezni. Hiába sőtélt el a többi lelkiismeretesen, ha a szomszéd nem veszi elég komolyan a dolgát. Igenis, — ha másként nem tanulja meg valaki az elsőtétítést, tanulja meg a szigorú büntetésből. A léggóltalmi intézkedések betartása közös magyar és emberi érdek, tehát figyelmeztetjük a lakosságot, az elsőtétítés szigorú betartására.

Herefélék szerződéses termesztése. A takarmányterületek növelése érdekében a Futura Rt., mint a múltban, jövő év tavaszán is termeltet szerződéses alapon lóhere, lucerna, fehérhere és ballacsin magot. A vetőmagot a Futura kamatmentesen a vetőmagra megállapított maximális áron bocsátja a termelők rendelkezésére és annak ellenértékét a szállítandó termék értékéből vonja le. A leszállított termés után a mindenkori maximális áron felül 10 százalékos prémiumot fizet. A szerződéses területéről származó szénatermés teljes egészében a termelő tulajdonát képezi. Termelési szerződések megkötése végett 1943 január 31-ig lehet a Futura bizományosoknál jelentkezni.

Csomagfelvételi korlátozás. További intézkedésig minden kedden és csütörtökön szünetel a csomagok felvétele a postahivataloknál. Kivételt csak a hivatalos, gyógyszer és táboriposta-csomagok képeznek.

A magyar társadalom népszerű repülőlapjának, a Magyar Szárnyak-nak legújabb, decemberi új száma megjelent. Értékes és gazdag tartalommal.

Sorsdöntő véletlenek

Hihetetlennek, szinte csodának tűnő eseményeket idéz néha elő a véletlen. Egy svájci napilap körkérdest intézett olvasóihoz, hogy a sors különös fordulatai milyen befolyást gyakoroltak életükre. A kérdésre befutott számtalan válaszból kiemelkedik néhány eset.

*

A Matteihorn nevű svájci hegycsucs megmászására készült egy turistatársaság. Egyik tagja a társaságnak, egy fiatal leány, az utolsó pillanatban lemaradt, mert egy méh csipte meg és arca feldagad. A kiránduló társaságot lavina temette el, a leány maradt egyedül életben, aki otthon a szállóban borogatta az arcát.

*

Egy zürichi kereskedő Franciaországba utazott. Nyugodtan olvasta az újságját a vonat fülkéjében, de egy hirtelen szélroham kikapta kezéből a lapot, a kocsifolyosójára sodorta. Bosszusan sietett utána. A szél történetesen még tovább vitte a lapot, ki a két kocsi közötti nyitott díjrőrra. Mikor a kereskedő a kereskedő az ingadozó vaspadlóra lépett, abban a pillanatban borzalmas erejű lökés vetette le a vonatról. Ebben a pillanatban ütközött össze a vonata egy szemberohanó gyorsal. A kereskedő egy szénaboglyába esett, sérülés nélkül uszta meg a kalandot, a kocsit pedig, amelyben ült, teljesen rommá zúzódott.

*

Lichtenberg göttingai professzor életét egy szentelen légy mentette meg, amely nem hagyta szobájában pihenni a tudóst, folyton zümmögött és arcára szállt. A tanár megunt, átment a másik szobájába, alig néhány perccel később az othagyott szoba mennyezete irtózatos robajjal beszakadt.

A HONVÉDSÉG téli ruhagyűjtő akciójának eredménye ugyanolyan fontos, mint egy megnyert csata. Adjanak meleg ruhát a harcoló katonáknak, hogy győztesen és jó egészségben térhessenek haza!

Anyakönyvi hírek

Születtek: Szőke István és neje R. Kovács Etelka fia János rk., Czeglédi Sándor és neje Jenei Julianna fia István ref., Garai Sándor és neje Kruchió Piroska fia János ref.

Házasságot kötöttek: Giricz Lajos Fekécs Róza.

Elhaltak: Rau Mihályné Weigert Katalin 56 éves ág. ev., özv. Biró Gergelyné B. Kovács Rebeka 92 éves ref., B. Molnár István 84 éves ref., Eke Gergely 74 éves ref.

Apollo Mozgó Gyoma.

December 25 Karácsony első napján
Dumas Sándor regénye! Lebilincselően izgalmas filmdrámá!

ÖRDÖGTORONY

A mámor és szenvedély filmje. Egy vétkező asszony bűnös szerelmei.
Főszereplők: Tasya Fedor, Jean Weber.

December 26 Karácsony második napján.

Fedák Sári, Bordy Bella, Bilicsi Tivadar, Pethes Ferenc,
Bihary J., Pálóczy L.:

TOKAI ASZU

A magyar filmgyártás legnagyobb filmsikere!
Zenés, hangulatos, kacagiató vigjátékláger!

December 28-29 vasárnap-hétfő

Kiss Ferenc, Simor Erzs, Benkő Gyula, Hidvéghy Vali,
Földényi László:

SZABOTAZS

Szokatlanul merész, újszerű filmóriás.
Földalatti szervezetek aljas munkája! Izgalmas! Látványos!
Magyar Világhíradó.

December 30-31 szerda-csütörtök

Szelezky Zita, Uray Tivadar, Mály Gerő:

MÉLTÓSÁGOS KISASSZONY

Szilveszteri hangulat! Mulattató! Szerelmes! Ötletes!
UFA világhíradó.

ELŐADÁSOK: vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 ó.,
hétköznap fél 4, fél 6 és fél 8 órákor.

Mezőgazdasági gépkezelői tanfolyam Debrecen és Szolnokon. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara 1942. év január, február, március hónapjaiban Debrecenben és Szolnokon egy-egy 3 hetes mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendez. A tanfolyamra felvehető minden olyan egyén, aki 18 életévét betöltötte és írni olvasni tud. A tanfolyam tan- és beiratási díja 15 pengő. Akik részt kívánnak venni, a tandíj egyidejű befizetésével már most biztosságot fektetnek a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamaránál, Debrecen, Hunyadi-utca 5 szám.

Közellátási Jogszabályok Gyűjteménye. A napokban jelent meg a könyvpiacra a „Közellátási Jogszabályok Gyűjteménye” című munka, amely régóta érzett hiányt pótol mind a közellátási kérdésekkel foglalkozó közigazgatás, mind pedig a nagyközönség számára. A háború kitörése óta a közellátási rendeletek száma állandóan emelkedett, úgy, hogy ma már több, mint ezer közellátási rendelet van. A megfelelő jogszabályok gyors felkutatását számmutató és részletes betűsoros névmutató teszi lehetővé. A munka a Stádium Rt. kiadásában mintegy ezer oldalon, fűzött formában jelent meg olyan formában, hogy a kötetből az egyes lapok kiemelhetők, illetőleg új lapok beilleszthetők. A két kötet együttes bolti ára: 60 pengő.

Arverési hirdetemény

Arverés alá kerül a gyomai, Zrinyi Ilona uti 2. szám alatti ház, 1943 január hó 5. napján pontosan 9 órákor Gyomán, a Járásbíróház 3. ajtó-szám alatti helyiségében.

Huszezer sziget egy városban. Svédország területén a legújabb számítások szerint több mint 95 ezer kisebb-nagyobb tavat lehet találni s ezek közül csak magában Stockholmban annyi a tó, hogy bennük 19.870 sziget fekszik. Ezt az érdekes adatot olvassuk a Tolnai Világlapja új számában. Pompás képek mutatják be a harc-tér legújabb eseményeit, valamint a magyar élet legmaibb jelenségeit. Tolnai Világlapja minden egyes száma fel ér egy lapkonnal és ára mégis csak 24 fillér.

December a pesti színházakban. A pesti színházi világ újdonságairól érdekes kritikákban számol be a Délibáb legújabb száma. Friss színházi beszámolók, elbeszélések, versek, kitűnő rádióműsor, divatrovat. Asszonyok posztája, rejtvények, humor, gazdag filmrovat, rengeteg szebbnél szebb kép, ez a Délibáb legújabb száma. A legszebb és legnépszerűbb színházi hetilap egyben a legolcsóbb is, mert az ára csak 20 fillér.

ENDRÓDI MOZI

1942 december hó 25-26-án,
pénteken és szombaton
3-5-7 órákor.

Szép karácsonyi műsor!

Életre ítétek

A magyar filmgyártás
remekműve.

Főszereplők: Jávör Pál, Petrovich Szvetiszláv, Somlay Artur, Hidvéghy Vali, Zádor Gyöngyi.
Fordulatos történet az élet regényéből, gazdag kiállításban és szép képekben.

1942 december 27-én, vasárnap
3-5-7 órákor.

ROBINSON

Egy főmatróz naplója.

Főszereplők: Herbert A., E. Böhme, Claudius, Claus Clausen.
Robinson szigete gyönyörű tájakkal. Aki a természetet szereti gyönyörűséggel nézi végig.

A műsor kiegészítve.

Vigjáték és UFA híradókkal.

Gyoma község ingatlanforgalma

Vizinger Ferenczé megvette Hegedüs Károly lakóházát 800 P-ért.

vitész Czapári Jenőné megvette Kovács Péter és társa lakóházát 6400 P-ért.

Cs. Szabó Gergelyné Imre Erzsébet megvette Burkus Józsefné zsólfianjori szántóját 1000 P-ért.

Debreczeni Lajos megvette Pintér István beltelkét 2000 P-ért.

Kovács Péterné megvette Debreczeni Lajos pocosi lakóházát 2600 P-ért.

Kovács Sándor és neje Kovács Teréz vették Gaál Lászlóné félhalmi szántóját 3000 pengőért.

Varga István megvette Csáki Terézia és társa ingatlanának 3/18-ad részét 3000 P-ért.

kk. Baráth János javára Baráth János velt révlaposi beltelket özv. Huszár Józsefnétől 400 P-ért.

Erdei Minály és neje Fekete Eszter megvették Kató Gáborné vidólaposi szántóját 9800 P-ért.

Publikáció

10 szög 40 fillér, minden további szög 41.

Háromnegyedes macskabunda, félcsikóbunda eladó. Horthy Miklós ut 11 szám alatt. 4-3

Kruchió Gáborné Garzó Gyula utca 1 szám alatt egy gramofon tizenhét lemezzel eladó.

Két állandó ügyes, és megbízható fiatalabb pénzbeszedő keresetlik Légtöltési Ligához állandó alkalmazásra.

Gyermektelen házaspár, vagy magányos megbízható nőnek január hó 1-től lakást adok takarításért, a hivatal takarításért pedig havi bért fizetek. Jelentkezni lehet december 30 és 31-én a volt Bácsy-féle bank helyiségében.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Sylvania könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Teket Sándor.